a necdū b decē tribub9 i capti uitatē ductis: c ac de vtroqȝ regno nunc cōmixtim nunc ſeparatim d texit e oraculum. f Et cū interdū ad pñtez reſpiciat hyſtoriam: ꝛ poſt babylonie captiuitatē reditū populi ſignificet in iudeā: g tñ oīs eius cura h de vocatione gentiū i et de aduentu xp̄i eſt. k Quē l quanto plus amatis o paula ꝛ euſtochium: tanto magis ab eo petite: vt ꝑ obtrectatione pñti q̄ me indeſinenter emuli m laniant: ipe mihi mercedē reſtituat i futuro n qui ſcit me ob hoc in peregrine lingue o eruditiōe ſudaſſe: ne iudei p de falſitate ſcripturaꝝ eccleſijs ei9 diuti9 q inſultarent.

Explicit ꝓlogus. Incipit argumentum.

Esaias in hieruſalem nobili genere ort9 eſt. ibiqȝ prophetauit ſub Manaſſe rege ſectus i duas ꝑtes occubuit Sepultuſqȝ ē ſub quercu Rogel: iuxta tranſitum aquarū: q̄s olim Ezechias rex iacto obſtruxerat puluere.

Explicit argumentum.

a Necdū. i. nondū. b Decē tribub9 ꝛc̄. ſ. quas poſtea captiuauit ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ. Vñ. iiij. Regū xvij. d. tranſlat9 eſt iſrl̄ de terra ſua in aſſyrios. Contrariū tñ videt̄. iiij. Reg. x. ꝛ in multis alijs locis ꝙ Eſaias ꝓphetauit vſqȝ ad manaſſen q̄ occidit eū. ꝛ cōſtat ꝙ nūc captiuate erant decē trib9. ſ. ſeptimo anno ezechie pr̄is manaſſe Unde. iiij. Reg. xviij. b. anno ſexto ezechie capta eſt Samaria et trāſtulit rex aſſyriorū iſrael in aſſyrios. Ad qḋ rñdendū eſt expo nendo. Prophetauit id eſt ꝓphetare inchoauit.
c Ac de vtroqȝ regno. i. decē tribuū et duarū. q2 ſciſſum eſt. ſicut habet̄. iij. Regū xij. e.
d Texit. i. ordiauit.
e Oraculū. ꝓphetiā que eſt diuinū reſſuȝ vel diuinū eloquiū.
f Et cuȝ interdum. Hic tāgit̄ materia huius libri. ſ. opa iuſticie ꝛ miſcðie. iuſticie ibi. Et poſt babyloniẹ captiuitatē. Miſericordie ibi. Reditū ppl'i ſignificet in iudeā. Et ſequit̄.
g Tamen oīs ei9 cura. i. principalis intentio eſt.
h De vocatione gentiū. ad fidez. i Et de aduentu xp̄i in carnē. k Quē xp̄m. l Quāto plus amatis ꝛc̄. vt ꝑ obtrectatione pñti. i. ꝑ emulatione pñti. vel pro ſuſtinētia pñtis obtrectationis. m Laniant. i. detrahendo diſcerpūt. n Qui ſcit me ꝛc̄. ſ. hebree ꝛ chaldaice. o Eruditione ſudaſſe. i. multū laboraſſe. Dicit̄ enī ꝙ ꝓpter h̄ ꝙ poſſet loqui chaldaicū fecit ſibi limare dentes
p De falſitate ſcripturaꝝ. q2 ante tranſlatiōē hieronymi dicebāt nos hr̄e falſas biblias ꝛ corruptas.
q Inſultarent. i. improperarēt. Inſultare aūt aduerſariorū ꝓprie d2 cū q̄dā cauillatiōe deriſione deridere.

Explicit qualiſcunqȝ expoſitio iſtius prologi.

Poſtilla Nicolai de lyra ſup Eſaiam incipit.

Hierusalem euangeliſtā dabo. Eſa. xli. ſm ꝙ dicit be. Hieronym9 in epiſtola ad paulinū de oīb9 ſacre ſcripture libris. Eſaias nō videt̄ ꝓphetiā ſed magis euangelium texere ꝓpter qḋ dicit idē Hiero. in prologo ſup librū eſaie ꝙ nō tam ꝓpheta dicēdus eſt q̄ euangeliſta. Et ideo ꝯuenienter dicit̄ verbū ꝓpoſitum de ipo. hieruſalē ꝛc̄. In q̄ tangunt̄ q̄ttuor cauſe hui9 libri Eſaie quē pre manib9 habem9. ſ. efficiens. materialis. formal' ꝛ finalis. Efficiens aūt cauſa duplex eſt. Una principalis. ſ. ſpūſctūs. q̄ inſpirāte locuti ſunt ꝓphe. ſm ꝙ dicit̄ ſcða Petri primo. Nō enī volūtate hūana allata eſt aliq̄n ꝓphetia. ſed ſpūſancto inſpirati locuti ſunt ſcti dei homines. Et hec cauſa tangit̄ cum dicit̄. Dabo. q2 cognitionē ꝓpheticā dedit Eſaie. de quo pōt accipi qḋ dicit̄ infra. xlij. Dedi te in fedus ppl'i. Eſaias eī inter alios ꝓphetas clari9 deſcripſit myſteriū chriſti. ꝑ qḋ genus hu manū eſt ipi deo federatū. Alia vo cauſa efficiens inſtrumentalis eſt. ſ. Eſaias. q̄ ſpūſancto dictante hūc librum ꝯſcripſit. que notat̄ cū dicit̄. Euangeliſtā. Et cū hoc notatur etiā cauſa materialis ꝛ formalis. Ad cui9 intellectū ſciēdū ꝙ euāgeliſta dicitur ab eu qḋ eſt bonū. ꝛ angelus qḋ eſt nuncius. Dicit̄ aūt bonus nunci9 triplici rōne. Una ratio accipit̄ ex parte mittētis. ſcȝ q2 a bono dño mittitur. ꝛ ſm h̄ ſub noīe euangeliſte tangit̄ cauſa efficiens inſtrumentalis hui9 libri. ſ. Eſaias a ſpūſctō deſtinatus ad nunciandum vbo ꝛ ſcripto illa que continent̄ in h̄ libro. de quo pōt accipi qḋ dicit̄ infra. lxi. Spiritus dñi ſup me. eo ꝙ vnxerit me ad euāgelizandū paupib9 miſit me. Hec eſt litera ſm tranſlationē. lxx. ꝛ eadē eſt ſnīa i trāſlatione noſtra q̄ hic habet. Spirit9 dñi ſup me. eo ꝙ vnxerit me. ad annūciandū manſuetis miſit me. Scðo modo d2 aliq̄s bonus nūcius ſeu euāgeliſta rōne boni qḋ ꝑ ipm nūciatur. ꝛ ſm hoc ſub nomie euāgeliſte materia hui9 libri deſignat̄. in quo myſteriū ipſi9 chriſti qḋ non ſolū eſt bonū. ſed etiā optimū deſcribit̄. q2 ſicut dictum eſt magis videt̄ euāgeliū q̄ ꝓphetiā texere. vnde pōt dicere illud Luce. i. Euangelizo vobis gaudiū magnū qḋ erit oīm pplo. Tertio modo d2 q̄s euangeliſta ſeu bon9 nunci9 rōne modi nūciandi. ꝛ h̄ eſt qñ n̄ ſolū nūciat bonum. ſed etiā bono modo. videlicet lucide et ornate. Et ſic ſub nomie euāgeliſte tangit̄ forma hui9 libri. Sciendū tñ ꝙ duplex ē forma libri. ſ. forma tractandi. ꝛ forma tractat9. Forma tractādi eſt mod9 agēdi ſeu loquēdi. qui in h̄ libro eſt valde lucid9 ꝛ ornat9. De claritate aūt ei9 dicit Hiero. in ꝓlogo ſup librū iſtū de eſaia. Ita enī vniuerſa xp̄i eccleſieqȝ myſteria ad liquidū ꝓſecutus eſt. vt nō putes eū de futuro vaticinari. ſȝ de p̄teritis hyſtoriā texere. De ornatu vo ipſi9 dicit in eodē ꝓlogo de eſaia. Sciendū ꝙ in ſmone ſuo diſert9 ſit. q̄ppe vt vir nobilis ꝛ vrbane eloquētie. nec h̄ns q̄cq̄ȝ in eloquio ruſticitatis admixtū. vnde accidit vt ꝑ ceteris florē ſmonis ei9 trāſlatio nō potuerit ꝯſeruare. Sic igit̄ forma tractādi hui9 libri q̄ eſt idē qḋ modus loquēdi deſignat̄ ſub nomine euangeliſte. eo ꝙ talis mod9 eſt optim9. vtpote lucid9 ꝛ ornat9. ꝓpter qḋ d2. ī. xl. Exalta vocē tuam q̄ euāgelizas hieruſalē. ille enī exaltat vocē ſuā q̄ ornate et lucide annunciat ſuā intentionē. Forma vo tractat9 eſt diuiſio libri. de q̄ dicet̄ lr̄am ꝓſequēdo. Cauſa vo finalis huius libri tangit̄ ſub noīe hieruſalē. Hieruſalē enī in ſcriptura aliq̄n accipit̄ ꝑ eccl'ia militāte. Apocal'. xxi. Uidi ciuitatem ſctām hierl'm deſcendētē de celo ꝛc̄. Aliq̄n vero pro eccl'ia triūphante. Gal. iiij. Illa q̄ ſurſum ē hierl'm libera eſt. Finis aūt h9 libri duplex eſt. Unus ꝓpinquus ſcȝ

inſtructio ſeu edificatio eccl'ie militant' ſub noīe hieruſalē deſignate, ꝓpter qđ đr .i.lx. Surge illuminare hierl'm, qꝛ venit lumē tuū .i. ꝓphetia Eſaie illūināš totū ſtatū eccleſie. Ali' aūt eſt ſinis vltim' ⁊ remot', videlicet cōſecutio ſupne beatitudinis in eccl'ia triūphante q̄ ꝑ hieruſalez intelligiť. ꝓpter qđ đr infra .xxxiij. ca. Oculi tui videbunt hierl'm ciuitatē opulentā tabernaculū qđ nequaq̄ vltra transferri poterit. ꝑ ꝙ ꝓphetiā eni Eſaie videm' nūc ꝑ ſpeculū ⁊ i enigmate, ſed poſtea i futuro lucide videbim' ⁊ apte. qđ nobis ꝯcedat ⁊c.

Incipit Eſaias ꝓpha.

Viſio[b] eſaie I filij[c] amos: quaz vidit[d] ſup Iudā et hieruſalem[e] in diebꝫ ozie ioathan achaz: ⁊ ezechie regum Iuda. Au[f]dite celi[g] ⁊ auribꝫ ꝑcipe terra[h] q̄m dn̄s locutus ē: [i]filios enutriui[k] ⁊ exaltaui [l]ipſi aūt ſpreuerūt me. [m]Cognouit bos poſſeſſorez ſuum [n]et aſinus preſepe domini ſui. [o]Iſrael autem me non cognouit[p] et popul' meus [q]nō

Capitulū .I.

Viſio Eſaie. Hic accedēdū eſt ad formaz tractatus q̄ eſt diuiſio libri. q̄ diuidiť in duas partes. qꝛ p̄io p̄mittiť quedaz breuis ꝓfatio. ſcđo ſubdiť narratio. ibi. Audite celi. Circa libri h' expoſitionē intēdo q̄ntū potero ꝓſeq̄ ſenſum l'ralē vitādo multiplicationē particularū ⁊ ꝯcordātiarū. qꝛ ꝑ talia magis impediť intellect' hoīs q̄ iuuet. In loc' vo q̄rū intellect' a iudeis deprauať intēdo diuti' imorari. ſicut ⁊ feci ī ponendo librū pſalmoꝝ. Igiť in ꝓfatiōe hui' libri q̄ttuor manifeſtanť. Primū eſt ordo hui' libri īter alios libros canonicos cū đr.
a Viſio .i. ꝓphetia. ꝑ qđ ptꝫ ꝙ liber iſte in ordine libroꝝ ꝓphetaliū cōputať. Sciēdū tñ ꝙ viſio ꝓprie dicta eſt cognitio ꝓphetica q̄ fit in vigilia ſicut dictū fuit diffuſius in principio libri pſalmoꝝ. vbi dictū fuit de diuerſis gradibꝫ ꝓphetie. Scđm ē ſcriptor miniſterial' hui' libri q̄ manifeſtať hic ex duobꝫ. ſ. ex nomine cū đr.
b Eſaie. q̄ inter alios ꝓphas fuit notabilis ⁊ famoſus. Scđo ex genere cū đr.
c Filij amos ⁊ vt dicit Ra. ſa. iſte amos ⁊ amaſias rex iuda fuerūt fratres. ⁊ ſic Eſaias fuit de genere regio. Vñ ⁊ dicit hiero. in prologo ꝙ fuit vir nobil' ⁊ vrbane eloquētie. vt ſupra allegatū eſt. Et ꝑ h̄ ptꝫ ꝙ iſte amos eſt ali' ab illo q̄ iter duodecim ꝓphas poniť terti'. qꝛ ille fuit paſtor ⁊ ruſticanus. vt h̄r in principio ſue ꝓphetie. Hoc etiam ptꝫ ꝑ l'ras hebraicas q̄bꝫ ſcribunť. qꝛ amos p̄r eſaie habet primā l'ram aleph ⁊ vltimā ſade. ⁊ iō robuſt' interp̄tať. Ali' aūt hamos hꝫ primā l'ram aym ⁊ vltimaz ſamech. ꝓpter ꝙ onuſtus interp̄tať. Tertiū qđ i hac ꝓfatōe manifeſtať eſt ppl's cui Eſaias ꝓphetauit cum dicitur.
d Sup iudā ⁊ hierl'm. ita ꝙ ꝑ hierl'm que erat ciuitas metropol' intelligiť rex ⁊ ſacerdos ſumm' aliq̄ꝫ ſacerdotes notabiles ⁊ ceteri ibidē habitātes. Per iudā vo reliquus ppl's de regno iude. qđ đr regnuꝫ duaꝝ tribuum. Quartū aūt ē h' ꝓphetie tp̄s cū đr.
e In diebꝫ oſie ⁊c. Tp̄e eni hui' reg' cepit ꝓphetizare. licet aūt tp̄e Manaſſe filij ezechie ꝓphauerint. tñ de tp̄e ei' nō facit mētionē. tū qꝛ ille peſſim' fuit in cultu ydoloꝝ ⁊ in occiſione ⁊ ꝑſecutiōe innocētiū. vt h̄r .iiij. Reg. xxi. tum qꝛ ab eo occiſus fuit. eo ꝙ pctā ipi' ⁊ ppl'i arguebat. ⁊ ad colorādū ſuā maliciā fecit eū adduci corā ſe. vt h̄r in q̄dā libro hebraico q̄ vocať iebamoth. ⁊ dixit ei. dn̄s dixit moyſi. Nō videbit me hō ⁊ viuet. Exo. xxxiij. Et tu dixiſti. Vidi dn̄m ſedentē ſup ſoliū excelſū. vt h̄r .i. vi. Itē moyſes dixit Deut. iiij. Nō eſt alia natio tā grandis q̄ habeat deos appropinquātes ſibi. ſicut dn̄s de' nr̄ adeſt oībꝫ obſecrationibꝫ nr̄is. Et tu dixiſti. Inuocate eū dū ꝓpe eſt .i. lv. ꝑ h̄ inſinuāš ꝙ pax ſit nobis ꝓpinqu'. ⁊ ſic ꝯdēnauit euz ad mortē. ⁊ tūc ꝓpha inuocauit dn̄m q̄ aperuit cedrū in illo loco exiſtentē. ⁊ intra ſe occultauit ꝓphā. ſed Manaſſes h̄ miraculo nō fuit retract' a malicia ſua. ſꝫ vna cū arbore fecit eū ſecari ſerra.
f Audite. Hic ꝯſequēter poniť narratio. Circa qđ ſciēdum. ꝙ intentio h' ꝓphetie eſt narrare xp̄i myſteriū. vt dictuꝫ ē ſupra. qđ q̄dē myſteriū fuit ad deiectionē ſupboꝝ ⁊ exaltatōez humiliū. ſicut đr i cantico beate v̄ginis Luce .i. Depoſuit potētes de ſede. ⁊ exaltauit hūiles. Propter qđ ſcūs ſymeon Lu. ij. dixit. ecce poſit' eſt hic in ruinā ⁊ reſurrectionē multoꝝ in iſrl'. Et iō eſaias denūciādo ⁊ ſcribēdo xp̄i myſteriū ſimul denūciat ⁊ ſcribit deiectōem pctōꝝ ſupbientiū ⁊ ſe extollentiū ⁊ erectionē humiliū ⁊ iuſtoꝝ. Et ſm h̄ ꝓceſſus h' libri i duas ptes diuidiť. Quia p̄io cū xp̄i myſterio deſcribiť pctōꝝ deiectio. ſcđo iuſtorū erectio. Scđa incipit .xl. Cōſolamini ⁊c. Pr̄a in duas. qꝛ primo cū ꝑtinētibꝫ ad xp̄i myſteriū deſcribiť punitio pctōꝝ q̄ntuꝫ ad diuerſos ꝑpl'os ſpecialiter. ſcđo q̄ntū ad oēs general'r. xxiiij. c. Prima in duas. qꝛ primo poniť punitio quātū ad iudeos. ſcđo q̄ntū ad ꝑpl'os extraneos. c. x. ibi. Ve aſſur v̄ga ⁊c. Prima adhuc i duas. qꝛ p̄io cuꝫ myſterio xp̄i deſcribiť punitio regni iude ſiue duaꝝ tribuū. ſcđo ei' liberatio a ꝑſecutiōe duoꝝ regū. vt poſt vinū mortificatiuū apponatur oleū lenitiuū. Scđa ps incipit .vij. ca. Et factum eſt. Pr̄a i duas. qꝛ p̄io poniť ꝓphetie denūciatō. ſcđo eiuſdē ꝯfirmatio. vi. ca. Pr̄a adhuc i duas. qꝛ p̄io deſcribiť regni iude punitio. ſcđo ꝑ aduētū xp̄i eccl'ie ꝓmotio. ca. ſequēti. Sciendū tñ ꝙ hec diuiſio nō ē ita ꝓciſa. q̄n mēbra diuiſiōis coincidāt frequēter. ita ꝙ in vna pte dicť. poniť etiā in alia licet alijs v̄bis ⁊ alio mō. ⁊ idē eſt dicendū de alijs ſubdiuiſiōibꝫ. q̄ fient ꝑ magna pte. Pr̄is aūt capitulū in duas partes diuidiť. qꝛ primo oñditur ꝑpl's puniend' ꝓ pctīs in deū. ſcđo ꝓ pctīs in p̄ximuꝫ. ibi. Quō facta eſt. Prima in tres. qꝛ primo oñdiť populi culpa. ſcđo ſubdiť pena. ibi. Terra vr̄a. Tertio ꝯſuliť medela. ibi. Audite v̄bū. Circa primū declarať p̄io pctī grauitas. ſcđo incorrigibilitas. ibi. Sup q̄. Circa primū dicit.
f Audite celi .i. angeli q̄ ſunt ciues celeſtes.
g Et auribꝫ ⁊c. .i. hoīes habitātes in ea. vtrāq̄ꝫ ei naturā. ſ. angelicā ⁊ humanā voluit h̄re in teſtē.
h Quoniā dn̄s ⁊c. cui' v̄bū attente eſt audiendū. Quid autē dixit ſubdiť.
i Filios enutriui. ſ. ꝑpl'm iſrl'. paſcēdo māna in deſerto. ⁊ terrā lacte ⁊ melle fluentē ei ꝯferendo.
k Et exaltaui. regnū amorreoꝝ ⁊ chananeoꝝ eis tribuendo. vt ptꝫ in libro numeroꝝ ⁊ Ioſue.
l Ipſi autez ſpreue. me. ydolis ſuiēdo. ad qđ declinauerūt p' mortē ioſue. vt ptꝫ in libris Iudicū. Regū. ⁊ .i. Paral'. q̄ꝝ cecitatē arguit ꝯſeq̄nter cōparādo eos ad bruta aīalia rudiſſima dicens.
m Cognouit bos ⁊c. qꝛ ſuiēdo ei i aratro recognoſcit pabuli ſibi exhibiti b̄ñficiū.
n Et aſinus ⁊c. inq̄ntū ſuit dn̄o in deportādis oneribꝫ ꝓ pabulo qđ recipit in p̄ſepio ſuo.
o Iſrael aūt ⁊c. mihi ſeruiendo ꝓ tot ⁊ tantis beneficijs a me ſibi impenſis.
p Et ppl's me' .i. ppl's iſrl' q̄ a deo recepit legē ſpecialem.
q Nō intellexit .i. mea b̄ñficia ⁊ p̄cepta intra ſe legendo ⁊ recolēdo. ideo ſubditur.

r Ve genti peccatrici.i.pctō aſſuete.ſicut dr̄ aliq̄s artifex ex arte iā acq̄ſita ꝑ opis exercitiū. s Populo graui iniq̄tate.q2 pctm̄ qd̄ ꝑ penitētiā ñ diluit.mox ſuo pondere ad aliud trahit. t Semini nequā filijs ſceleratis.q2 ꝑ talia hoīes efficiunt ſemen diaboli ⁊ eius filij.ſicut ꝑ contraria bona opa efficiunt filij dei.⁊ illa pctā magis explicat in ſpeciali dicens.

v Dereliquerūt dominū.eius vultū debitū negligentes.

x Blaſphemauerūt ſctm̄ iſrl̄.ei' bonitati detrahentes.⁊ dr̄ hic ſctūs iſrl̄ ipe de' qui eſt ſctūſſctorū.⁊ dicebatur ſctūs iſrl̄ ſpeciali modo.eo ꝙ illum populuʒ elegerat ad ſuū cultum.

y Abalienati ſunt retrorſum. a deo recedentes ⁊ honorē ſibi debitum dijs alienis tribuentes.

z Sup q̄.Hic ɔſiter tangit pctōꝝ incorrigibilitas cū dr̄. Sup quo ⁊c.q̄ſi di.fruſtra. q2 nō ſeq̄reť correctio vr̄a.iō ſubdit. a Addentes ꝑuaricationē.q.d.ex ꝑcuſſionib' meis nō eſtis emēdati. ſed magis ⁊ magis peiorati ſicut pharao rex egypti.qd̄ oñdiť ɔſiter in diuerſis ppl'i ſtatib' cū dicitur.

b Oīe caput.⁊ ꝑ caput intelligiť rex ⁊ principes qui ſunt capita pploꝝ.⁊ dicit. c Languidū.q2 languor ē infirmitas incurabil'.⁊ ꝑ h̄ oñdiť coꝝ vita mala incorrigibilis. d Et oīe cor merēs.ꝑ cor intelligunť doctores ⁊ ſacerdotes.q2 ſicut ex corde ꝓcedit ſenſus et mot' ad alias ptes corpis.ſic ꝑ doctores ⁊ ſacerdotes debent alij accipe bonū ſenſuʒ bone cognitiōis ⁊ motū ſctē operatiōis.accipiēdo ab eis doctrinā ⁊ exemplū ꝟtutis.ſed ecōtrario dr̄ hic. d Oīe cor merēs.nō merore cōtritionis de pctīs.ſed merore q̄ eſt defect' doctrīe ⁊ ꝟtutiʒ e A plāta pedis ⁊c.ꝑ h̄ intelligiť reliquus ppl's ꝓcedendo a minorib' vſq3 ad maiores. f Nō eſt ī eo ſanitas.ſ.grē ⁊ ꝟtutiʒ.⁊ ꝑ h̄ intelligiť ꝙ ibi ſit ɔtrariū.ſ.infirmitas culpe ad mortē gehēne deducentiʒ.⁊ hāc infirmitatē ſpecificat.d. g Vuln'.i.peccatum patens. h Et liuor.ſ.inuidia latēs. i Et pla.tu.i.pctm̄ ſupbie inflatiuū. k Nō eſt circūligata.ligatura leg' diuine a pctō retrahētis. l Nec curata medicamine.i. ꝟbo ⁊ exemplo ſacerdotū ⁊ doctorū. m Neq3 fota oleo.i.opib' miſcdīe.q̄ impetrāt remiſſionē culpe. Dañ. n Terra vr̄a. (iiij. Peccata tua elemoſynis redime. Hic ɔſir ſubdiť debita pena.Circa qd̄ ſciendū.ꝙ ſicut dicit Ra.ſa.Eſaias dixit iſta duab' tribub' tpe ezechie decem tribub' iā captiuatiʒ.⁊ de terra ſua trāſlatiʒ in aſſyrios.vt hr̄.iiij.Reg.xvij.Et iō ꝓpha primo reducit ad memoriā illā deſtructōem.ſcd̄o cōminať regno iude ſil'em.ibi.Et derelinqueť.Circa primu dicit. n Terra vr̄a. id eſt terra decē tribuū.que dr̄ hic ptinere ad regnuʒ iude.q2 ſibi debebať de iure.eo ꝙ fuit de regno dauid ⁊ ſalomonis.ſed tpe Roboam rebellauit.vt hr̄.iij.Reg.xij. o Deſerta eſt.i.derelicta ab hitatorib' ſuis ī aſſyrios

intellexit. [r]Ve gēti peccatrici [s]pplo graui iniquitate [t]ſemini nequā: filijs ſceleratis [v]Dereliquerūt dn̄m [x]⁊ blaſphemauerūt ſctm̄ iſrl̄. [y]abalienati ſunt retrorſuʒ. [z]Sup quo ꝑcutiā vos vltra [a]addētes ꝑuaricatiōeʒ. [b]Oē caput [c]lāguidū [d]⁊ oē cor merēs. [e]A plāta pedis vſq3 ad verticē [f]nō eſt ī eo ſanitas. [g]Vuln' [h]⁊ liuor [i]⁊ plaga tumēs: [k]nō eſt circumligata [l]nec curata medicamīe, [m]neq3 fota oleo [n]Terra vr̄a [o]deſerta [p]ciuitates vr̄e ſuccēſe igni. [q]Regionē veſtrā corā vobis alieni deuorāt [r]⁊ deſolabitur ſicut in vaſtitate hoſtili. [s]Et derelinquetur filia ſyon [t]vt vmbraculum in vinea: [v]⁊ ſicut tugurium in cucumerario: [x]ſicut ciuitas que vaſtatur. [y]Niſi dominus exercituum [z]reliquiſſet nobis ſemen: [a]quaſi ſodoma fuiſſemus: ⁊ q̄ſi gomorra ſimiles eſſem'. [b]Audite verbuʒ dn̄i principes ſodomoꝝ [c]ꝑcipite auribus legē dei veſtri populus gomorre. [d]Quo mihi multitudinem victimarum veſtraꝝ dicit dominus [e]Plen' ſum. [f]Holocauſta

trāſlatis vt dictū eſt. p Ciuitates vr̄e ⁊c.ab aſſyrijs terrā iſrl̄ deſtruentib'.Et dicunť hic ciuitates ill' terre ptinere ad regnū iude rōne dicta.eodē mō intelligiť qd̄ q Regionē vr̄am ⁊c.i.ſamaritani.q̄ erāt gen (ſubdit. tiles illuc adducti ꝑ regē aſſyrioꝝ.vt hr̄.iiij.Reg.xvij.

r Et deſolabiť ⁊c.i. hoſtes remanebunt ī ea.⁊ ita factuʒ eſt.q2 filij iſrael in aſſyrios tranſlati.nūq3 poſtea redierūt ad terrā illā vñ lr̄a hebraica ſic hʒ Et deſolabiť ſic in euerſione extraneorū.q2 illa terra fuit ſimpliciter ꝟſa ad extraneos qui nō erant de gente iſrael.

s Et derelinqueť. Hic ꝓpha ɔſil'em penā q̄ntuʒ ad aliq̄d cōminať regno duarum tribuū dicēs.Et derelinqueť filia ſyon.id eſt hierl'm metropol' ī regno iude derelinqueť a ſuis hitatoribus trāſferēdis ī babylonē ꝑ nabucho.regē.⁊ ꝑ ɔñs alie ciuitates eiuſdē regni.

t Et vmbraculū ⁊c.derelinquiť a cuſtode ipi' vindemia collecta.q2 nō hitat ibi vltra. v Et ſicut tugurū ⁊c.cucumerib' collectiʒ derelinquiť a cuſtode.Eſt aūt cucumerariū loc' vbi creſcūt cucumeres. x Sicut ciuitas ⁊c.ciuib' inde captiuatis.ſʒ q2 iſta captiuitas reducta fuit in terrā iude ꝑ Cyrū regē.q̄ dedit populo iude licentiā redeūdi in terrā ſuā.iō ſubdiť. y Niſi dominus exercituū.i.angeloꝝ. z Reliq̄ſſet nobis ſemē. id ē aliq̄s de regno iude redeūtes ſub zorobabel duce ⁊ ieſu ſacerdote.q̄ reedificauerūt tēplū.⁊ poſtea ciuitateʒ a Quaſi ſodoma fuiſſem'.i.deſtructi (tpe Neemie. irreparabiliter ſicut ſodoma ⁊ gomorra ⁊ alie tres ciuitates fuerūt ſubuerſe abſq3 repatione. Geñ.xix.

b Audite.Hic ɔſiter poniť medela ɔ̄ predicta mala.⁊ primo falſum remediū excludiť.ſcd̄o verꝫ ɔſuliť.ibi. Lauamini.Circa primū ſciendū ꝙ habitatores regni iude q̄.ꝓ maiori pte erāt ita mali.vt ꝑdictū eſt.tñ credebant maliciā ſuā expiari ſacrificijs ⁊ alijs hmōi q̄ fiebant in tēplo qd̄ erat in hierl'm.⁊ h̄ eſt falſuʒ.ſic dr̄ Prouerb.xv. Victime impioꝝ abomiabiles dño.⁊ h̄ eſt qd̄ h̄ dicit ꝓpheta ſatis diffuſe.et prio excludit ſacrificia. ſcd̄o feſta ſolennia.ibi. Neomeniā.tertio oꝛonum ſuffragia.ibi.Et cū extēderetiʒ.Circa primū excitat maiores ꝓpl'i ad intel b Audite ꝟ.dñi prin.ſodomo.i.ſil'es (ligendū dicēs. illis.q2 publice ⁊ inuerecūde faciebant mala ſupradicta ſic ſodomite.vt hr̄ Geñ.xix.⁊ iō dr̄.ī.iij.ca. Peccatū ſuū ſicut ſodoma ꝑdicauerūt nec abſcōderūt.Conſequenter excitat mīores dicēs. c Percipite aurib' ⁊c. et vtiť h̄ mō loq̄ndi.q2 ſic ppl's erat ſubiect' pricipib'. ita ciuitas gomorra erat ſubiecta ſodome.q̄ erat metropolis in q̄nq3 ciuitatib' ſubuerſis.vlteri' ꝓponit intētū dicens. d Quo mihi ⁊c.i.in q̄ placēt mihi.q.d.nullo mō.ideo ſubdiť. e Plen' ſum.i.talib' nō indigeo.ſʒ mag' abhorreo.ſicut hō plen' cibo abominať ipm.ideo ſubdiť. f Holocauſta arietū et adipē ⁊c.De iſtis ei ſpeciebus

arietū ⁊ adipē piguiū ⁊ ſan
guinē vituloꝝ ⁊ agnorum ⁊
hircoꝝ nolui. [g]Cū veniretꝭ
aī ꝯſpectū meū [h]quis que
ſiuit hec de maib᷒ vr̄is [i]vt
ambularetꝭ in atriis meis.
[k]Ne offeratꝭ vltra ſacrificiū
fruſtra. [l]Incenſum abomi
natio eſt mihi. [m]Neomeniā
[n]⁊ ſabbatū [o]⁊ feſtiuitates a
lias [p]nō ferā [q]Iniq̄ ſunt cet⁹
vr̄i. [r]Calēdas vr̄as [s]⁊ ſolen
nitates veſtras [t]odiuit aīa
mea. Facta ſūt mihi mole
ſta. Laboraui ſuſtinēs. [v]Et
cū extenderitꝭ manus vr̄as
[x]auertā oculos meos a vo
bis. ⁊ cū multiplicaueritis
orōnē, nō exaudiā. [y]Man⁹
enī vr̄e [a]ſanguine plene ſūt.

[b]Lauamini: [c]mundi eſtote
[d]auferte malū cogitationuꝫ
veſtrarum [e]ab oculis meis
[f]Quieſcite agere peruerſe
[g]diſcite bn̄facere [h]Querite
iudiciū: [i]ſubuenite oppreſ
ſo: [k]iudicate pupillo [l]defen
dite viduā: [m]⁊ venite et ar
guite me dicit dn̄s. [n]Si fu
erit pctā vr̄a vt coccinū: q̄ſi
nix dealbabunt͛. ⁊ ſi fuerint
rubra q̄ſi vermicul⁹: velut
lana alba erunt. [o]Si volue
ritis ⁊ audieritis me [p]bona
terre comedetis. ꝙ ſi nolue
ritis ⁊ me ad iracūdiā ꝓuo
caueritis: [r]gladius [s]deuora
bit vos: quia os domini lo
cutum eſt. [t]Quomō facta
eſt meretrix [v]ciuitas fidelis

aīaliū fiebāt ſacrificia maiora. Et ꝑ reprobationē iſto
rū intelligit͛ etiā reprobatio minoꝝ q̄ fiebāt ō turturib᷒
⁊ colūbis. Dicebant͛ aūt holocauſta q̄ totaliter incende
bant͛ ad honorē diuinum. De ſacrificiis aūt ꝓ pctō vna
ps cedebat in vſum ſacerdotū. Et ſil'r de ſacrificiis paci
ficoꝝ vna ps erat in
vſum ſacerdotuꝫ. ⁊ a
lia in vſum offerētiū.
ſed in oib᷒ ſacrificiis
eſus adipis ⁊ ſangui
nis erat totaliter ꝓ
hibit⁹. q᷑ adeps cre
mabat͛ in altari holo
cauſtoꝝ ⁊ ſanguis ef
fundebat͛ ad crepidi
nē illi⁹ altaris. vt ha
betur in leuitico.
g Cū veniretꝭ ⁊c̄. i.
ad talia offerendū ſa
cerdotib᷒ in introitu
atrii ſacerdotū qḋ di
cebat͛ eſſe in ꝯſpectu
dn̄i eo ꝙ erat aīi tem
plū vbi dabant͛ diuīa
reſponſa.
h Quis q̄ſiuit ⁊c̄.
q. d. ego queſiui.
i Ut ambularetꝭ ⁊c̄
hoc d᷑ q᷑ ꝑter atriuꝫ
ſacerdotū in q̄ offere
bant͛ ſacrificia. erant
duo alia. vnū in quo
orabāt mūdi. ⁊ aliud
in q̄ orabāt immūdi.
k Ne offeratꝭ ⁊c̄. q.
d. talis oblatio vobis nō valet. ſed mag⁹ nocet. eo ꝙ pol
luti peccatꝭ ad loco ſctā accedit͛. l Incēſum abomi
natio eſt mihi. i. oblatio thymiamatis ī altari incēſi in
tra tēplū. q̄ oblatio erat ſacrificioꝝ oblatoꝝ ſub diuo cō
ſummatio. ſm ꝙ d᷑ Hebre. ix. In priori q̄dē tabernaclō
ſꝑ introibāt ſacerdotes ſacrificioꝝ officia conſumātes.
m Neomeniam. Hic excludit ſolēnitatꝭ feſta dicens.
Neomeniaꝫ. i. qḋ fiebat ī nouilunio apud iudeos ꝓpter
bn̄ficiū diuine gubernatōis. eo ꝙ in nouilunio freq̄nter
apparet mutatio tp̄is. ⁊ d᷑ a neos qḋ eſt nouum. ⁊ mene
defect⁹ eo ꝙ tūc renouat͛ lumē lune quod defecerat.
n Et ſabbatū qḋ eſt feſtū apud iudeos in mēoriā bene
ficii creatiōis. vt h͛ Gen. ii. o Et feſtiuitates alias.
ſcꝫ paſce. penthecoſtes. tubaꝝ expiatiōis ⁊ tabernaculo
rū. de q̄b᷒ dictū fuit plen⁹ Leui. xxiii. p Nō ferā. lo
quit͛ ſcriptura de ḋo ad modū hoīs aggrauati onere. Et
ꝑ hec oīa ⁊ ſil'ia oñdit͛ ꝙ talia nō erāt deo placita. ſꝫ ma
q Iniq̄ ſunt ⁊c̄. in octaua enī die fe (gis diſplicētia.
ſti tabernaculoꝝ fiebat feſtū cet⁹ ſiue collecte. r Ka
lendas vr̄as. i. p̄ncipia mēſium. ꝑ qḋ ſignat͛ idē qḋ. ē. ſi
gnatū eſt ꝑ Neomeniā. s Et ſolēnitates vr̄as. oīns
generaliter. t Odiuit aīa mea ⁊c̄. ⁊ ptꝫ ex dictis ſnīa
v Et cū extēderitꝭ. Hic ꝯcludit orōnuꝫ ſuffragia. d. Et
cū extēderitis ⁊c̄. ad me deꝓcandū. x Auertā oclos
⁊c̄. ſicut hō auertit faciē ſuā ab eo quē nō vult exaudire.
iō ſubdit͛. Et cū multiplicaueritꝭ orōnē nō exaudiā. ⁊ ſub
dit oim ꝑdictoꝝ rōem. y Man⁹ enī vr̄e. i. opa vr̄a q̄
ꝑ man⁹ deſignant͛. eo ꝙ man⁹ eſt organū organoꝝ. iii. de
a Sanguie plene ſūt. i. pctis enormib᷒. Erant (anīa.
enī homicide ⁊ ydolatre ⁊ paupeꝝ oppſſores. Predicta
enī. ſ. ſacrificia ⁊ hmōi. nō hebāt efficaciā ex ope operato

ſicut ſacrificiū noue leg. ſꝫ tm̄ ex fide ⁊ deuotiōe offeren
tiū. Fides aūt erat ī eis amota ꝑ ydolatriā. ⁊ deuotio ꝑ
malicia obſtinatā. b Lauamini. Hic ꝯſiter vͣa mede
la conſulit͛. ſ. ꝟerā pn̄iam ⁊ boni opationē. ⁊ h̄ eſt qḋ di
cit͛. Lauamini. a pctōꝝ maculis lachrymis ꝯtritiōis.
c Mūdi eſtote. i. a
reciduuo cauete.
d Auferte malū ⁊c̄
q᷑ nō ſufficit mundi
cia exterior ſine inte
riori.
e Ab oculis meis.
Nō eñ videt ea q̄ pa
tent. ſed de⁹ intuetur
cor. i Regum. xvi.
f Quieſcite agere ꝑ
uerſe a malo declinā
g Diſcite bn̄fa (do
cere. in bonis opibus
vos exercēdo. Iſte eī
ſunt due ptes iuſticie
ſcꝫ declinare a malo ⁊
facere bonum.
h Querite iudiciū.
id ē executionē debi
te iuſticie.
i Subuenite oppſ
ſo. cū reuelando.
k Iudicate pupil
lo. i. ꝓ pupillo in cau
ſa ſua iuſta.
l Defendite viduā
ꝯtra eū calūniantē.
Iſtas aūt ꝑſonas ex
primit. q᷑ frequenter
iniuſte pātiunt͛ calūniā. eo ꝙ nō pñt ſe defendere. ⁊ ideo
indigent iudicum ⁊ potentum ſuſtentationem.
m Et venite. i. ſi ita feceritꝭ. tūc poteritꝭ ꝯqueri niſi a
deo releuemini. ꝓpter hec ſubdit͛ de releuatiōe a peccatꝭ
n Si fuerint pctā vr̄a vt coccinū ⁊c̄. Iſti duo (cū d᷑.
colores hic poſiti ſunt valde tenaces ⁊ māſiui. ⁊ iō ꝑ h̄
intelligit͛ ꝙ pctā q̄ntūcūq; ſint grauia ex genere ⁊ habi
tuata ex ꝯſuetudine. diuīa grā purgabunt͛. ſcḋo ſubdit͛ ḋ
releuatiōe a corꝑalib᷒ miſeriis cū d᷑. o Si volueritꝭ
⁊c̄. ꝑceptis meis obediēdo. p Bona terre comedetꝭ
ꝑ h̄ etiā intelligunt͛ alia bona ſpūalia. q̄ in talib᷒ ꝓmiſ
ſis ſūt principal'r intellecta. q᷑ premiū nō dꝫ eſſe minus
bonū q̄ꝫ meritū. ſed maī⁹. bona aūt tp̄alia ſunt minora
q Qḋ ſi nolueritꝭ ⁊c̄. ꝑcepta mea (bona q̄ꝫ opa vtutū.
trāſgrediēdo. r Gladi⁹ aduerſarioꝝ veſtrorum.
s Deuorabit vos mortē tēpalē inferēdo. ⁊ ad mortē
gehēne deducēdo. q̄ ſub morte tp̄ali intelligit͛. Gētes au
tē rudes q̄les erāt in veteri teſtamēto potiſſime non at
tendūt niſi bona ⁊ mala ſenſibilia. ⁊ iō in diuinis ꝓmiſ
ſionib᷒ ⁊ cōminatiōib᷒ ꝓphē mala et bona ſenſibilia ex
primebāt. ſub illis intelligēdo ſpiritualia ⁊ eterna.
t Quō facta eſt. Hic ꝯſiter oñdit͛ ꝓphā iuſte puniēdus
ꝓ pctis in primū. ⁊ p̄io deſcribit͛ culpa. ſcḋo pena. ibi.
Propter h̄. Circa primū p̄io deſcribit͛ hoīm vulgariuꝫ
culpa cū d᷑. t Quō facta eſt meretrix. i. plena mere
tricio ꝑ pctm̄ adulterii. ſm ꝙ d᷑ Hiere. v. ca. Equi ama
tores in feminas ⁊ emiſſarii facti ſunt. vnuſq̄ſq; ad vxorē
ꝓximi ſui hinniebat. Et h̄ eſt valde graue pctm̄ ꝯtra ꝓxi
mū. q᷑ fit ſibi iniuria in re ſibi chariſſima. ſ. in vxore que
eſt vna caro cū ipo. Gen. ii. Et in ꝑle q̄ ſubſtituit͛ falſa.
v Ciuitas fidelis. i. p̄us fidelitatē matrimonii.

x Plena iudicij.tpe dauid ⁊ ſalomonis. ideo ſubdit.
y Juſticia habitabit ⁊c. vt expoſitū eſt.s. Cōſequēter
deſcribit culpa doctoꝝ ⁊ ſacerdotū cū dr. z Argentū
tuū.i.lingua doctoꝝ ⁊ ſacerdotū. ſm illud Prouer.x.ca.
Argentū electū.i.lingua iuſti. a Verſum ē in ſcoriā
id eſt a vitate in falſi
tatē p malā legis ex-
poſitionem.
b Vinū tuū.i.cor-
rectio plaꝝ p docto-
res et ſacerdotes ſm
ꝙ dr Lu.x.in parabo-
la ſamaritani. Infundēs
oleū ⁊ vinū. vbi p vi-
num intelligit corre-
ctio.eo ꝙ eſt mortifi-
catiuum.
c Mixtū eſt aq.i.re
laxatū a correctōe de
bita.q2 doctores cul-
pabiles nō hñt fron-
tem corrigendi pctō-
res. Conſequēter de-
ſcribitur culpa prin-
cipum cū dicit.
d Principes tui in
fideles in regimine
populi.
e Socij furū.ſuſten
tantes eos.eo ꝙ cōi-
cant furtis eoꝝ.
f Oēs diligūt mu
nera.p auariciā. g Sequunt retributiōes. puertē-
tes iuſticiā.ideo ſubdit. h Pupillo nō iudicāt.dan
do p eo ſniam iniuſtā. i Cauſa vidue ⁊c.q2 nō vidēt
inde lucrū tempale ꝯſurgere. k Propter h.Hic con
ſequenter deſcribitur pena debita cū dr. k Propter
l Fortis iſrael.i.potēs ad punien- (hoc ⁊c.i.angeloꝝ.
dū malos iſrl. m Heu.p malo ppli mei. n Ego
ꝯſolabor ⁊c. ⁊ ſubdit modus ꝯſolatiōis. o Et vindi
cabor ⁊c. Et accipit hic ⁊ p id eſt. Paſſiōes eni iraſcibi-
lis terminant in paſſiōibꝰ ꝯcupiſcibilis. Iratꝰ eni dele
ctatur cū punit iniuriā ſibi illatā. ⁊ ſic ira terminatur i
p Et ꝯuertā manū meā.i.ptātē meam (delectatione.
punientē. q Ad te.debite puniendū.ideo ſubditur.
r Et excoquā ad purū ſcoriā tuā ⁊c. Loqtur de deo ad
modū aurifabri q p virtutē ignis ꝯſumit qcqd eſt impu
ritatis in auro vl argento. ⁊ ſic purgat. Sic in ꝓpoſito p
ignē tribulatōis imiſſe a dō iudeis p regē babylōis fuit
purgatꝰ pplꝰs iudeoꝝ.q2 purgatiōe facta reductꝰ eſt a ca
ptiuitate babylonica.iō ſubdit. s Et reſtituam ⁊c.ſ.
zorobabel ⁊ ieſum filiū ſedechie. machabeos ⁊ ſimiles.
t Et ꝯſiliarios ⁊c.ſ.eſdrā ⁊ neemiā.aggeū ⁊ zachariam
ꝓphetas. v Poſt hec vocaberis ⁊c.i.dei. x Urbs
fidelis.in diuino cultu. y Syon in iudicio redimet
p ſyon vbi erat templū ad qd pplꝰs tenebat ter i anno cō
uenire intelligit ipe pplꝰs q redemptꝰ fuit de babylone
p viā iuſticie.inqntū p culpa ſuſtinuit penā debitā. Et
ꝙ p ſyon intelligat pplꝰs oñdit p hoc quod ſubditur.
z Et reducent eā.mons eni ſyon q eſt imobilis nō fu-
it tranſlatꝰ nec reductꝰ ſed pplꝰs. a Et cōteret ſcele-
ſtos ⁊ pctōres ſimul ⁊c.q2 illi q erāt in peccatis ſuis ob-
ſtinati fuerūt mortui partim in captiōe hierlm ⁊ terre i
circuitu. ⁊ partim in captiuitate babylonis. b Con-
fundent eni ab ydolis ⁊c.videntes p experientiā ꝙ nō
poterant eos iuuare contra babylonios.

[x]Plena iudicij [y]Juſticia ha-
bitauit i ea: nūc autē homici
de. [z]Argentū tuū [a]verſuʒ ē in
ſcoriā: [b]vinū tuū [c]mixtū eſt
aqua. [d]Pricipes tui infide
les [e]ſocij furū. [f]Oēs diligūt
munera: [g]ſequūt retributi-
ones. [h]Pupillo nō iudicāt ⁊
[i]cā vidue non ingredit ad il
los. [k]Propter h ait dñs [l]ex
ercituū deꝰ fortis iſrl. [m]Heu
[n]ego ꝯſolabor ſup hoſtibus
meis [o]⁊ vindicabor d inimi
cis meis. [p]Et ꝯuertam ma
nū meā [q]ad te [r]⁊ excoquā ad
purū ſcoriam tuā ⁊ auferā
oēm ſtānū tuū [s]⁊ reſtituā iu
dices tuos vt fuerūt prius
[t]⁊ cōſiliarios tuos ſicut an-
tiquitꝰ. [v]Poſt hec vocabe-
ris ciuitas iuſti [x]vrbs fidelis
[y]Syon in iudicio redimet:
[z]⁊ reducēt eā in iuſticia [a]Et
ꝯteret ſceleſtos ⁊ pctōres ſi
mul. ⁊ q dereliqrūt dñm cō
ſumentur. [b]Cōfundent ei ab
ydolis qbꝰ ſacrificauerunt
[c]Et erubeſcetis ſup hortis qs
elegeratis: [d]cū fueritis velut
quercus defluētibꝰ folijs:
[e]⁊ velut hortꝰ abſq aq. [f]Et
erit fortitudo vr̄a vt fauil-
la ſtuppe: [g]⁊ opus veſtrum
quaſi ſcintilla: ⁊ ſuccendet
vtrunq ſimul [h]et non erit
qui extinguat.

c Et erubeſcetis ⁊c. ad colendū ibi ydola in locis ame
nis ⁊ delicioſis. vbi etiā ſuā luxuriā exercebāt in venera-
tione ydoloꝝ ⁊ priapi maxime. vñ ⁊ dicebat deꝰ hortorū
d Cum fueritis ⁊c.i.morti ꝓpinqui. ſicut folia defluūt
a quercu cum incipit mortificari.
e Et velut hortꝰ ⁊c.
in q mortificantur ſe
minata ⁊ plantata.
f Et erit fortitudo
⁊c.i.applicata debite
pene.
g Et opus ⁊c. quia
opus demeritoꝝ ge-
narat tribulatōis in-
cendium.
h Et ſuccēdet vtrū-
q. ſimul in igne gehē
ne q̄ntuʒ ad obſtina-
tos in malis.
i Et nō erit q extin
guat.q2 ille ignis eſt
ppetuus. Pōt etiā h
referri ad ignē q na-
buzardan incēdit do
mū dñi. ⁊ domū regꝭ.
⁊ domos hierlm per
circuitū.iiij.Reg.vlt.
Et ſic ille ignis nō fu
it extinctꝰ ab homine.
ſed ſolū p ꝯſumptōeʒ
cōbuſtibilis materie

In capitulo primo Eſaie vbi dr in poſtilla. Tertium
qd in hac prefatione manifeſtatur eſt populus cui Eſa-
ias prophetauit.

Additio.i.

Queritur hic quare nō fecit mentionē in hac pfa
tione de regibꝰ iſrael vt de hieroboam filio Jo-
as qui fuit cōtemporaneus ozee regi iude. ſicut
oſeas fecit in ſua pfatione. Similiter quare Eſaias non
facit mentionē de ſamaria nec de iſrael ſicut oſeas fecit
licet multa eſaias de his ꝓphetauerit. put ptʒ.i.vij.ca.⁊
xvij. ⁊ in alijs. ad qd ſolet dici ꝙ eſaias ꝓphetauit princi
paliter cōtra duas tribus. ⁊ ideo eaꝝ reges ⁊ ſuā metro-
polim.ſ.hierlm tm̄ in titulo habet. ſʒ oſeas ꝯ vtroſq ꝓ-
phetauit. Sed vlteriꝰ circa h poſſet dici ꝙ cū Eſaias ꝓ-
ut dicit Hieronymꝰ in ꝓlogo de aduētu xpi ⁊ vocatione
gentiū ⁊ alijs myſterijs noue legis q̄ſi hyſtoriā euāgeli-
cam videt texere. ideo de iuda a q xps deſcēdit ſm car-
nē. ⁊ de iudea in qua natꝰ eſt. paſſus ⁊ ſepultꝰ ⁊c. de qbꝰ
principaliter intēdit tm̄modo facit mentionem alijs o-
miſſis q̄ſi incidentaliter ab eo introductis.

In eodē capitulo primo vbi dicit in poſtilla. Circa
primum dicit propheta. Audite celi.i.angeli.

Additio.ij.

Quod in hoc capitulo ꝯtinet circa deiectionē po-
puli iudaici ⁊ cā ipiꝰ ⁊ eius medela. poſtillator
exponit de captiuitate babylonica et eiꝰ cauſa ſimiliter
⁊ remedio. vt patet in poſtilla. Que quidē expoſitio vi-
detur a plano ſenſu lr̄e deuiare. naʒ cauſa pcipua pdicte
captiuitatis fuit pctm̄ ydolatrie. vt patet.iiij.Regum. ⁊
ij.Paral. tñ in pñti capitulo nō exprimitur hoc peccatū
vt cauſa ſed vt defectꝰ diuine cognitiōis. ⁊ alia hmōi. li-
cet eni in fine ca.dicat. Cōfundent ei ab ydol qbꝰ ſacrifi
cauerūt. h nō ponit vt cā. put ibidem declarabit. Item
quia iudei in captiuitate babylonica fuerunt purgati a

peccatis p̄dictꝭ ſm poſtillatorē anteq̄ꝫ reducerent̄ ad terrā pmiſſionis.q̄ð eſt ꝯtra illud q̄ð dr.Sup q̄ pcutiā vos vltra addētes p̄uaricationē.q̄ð exponit̄ etiā ſm eum de incorrigibilitate eoꝝ.vt ptꝫ in poſtilla.Jtē manifeſtum eſt ꝙ iudei redeūtes de captiuitate babylonica p maiori parte nō fuerūt purgati ſeu mūdati a peccatiſ.ſꝫ erant implicati abominatioībꝫ chananeoꝝ ꝛ amorreoꝝ.vt habet̄ expreſſe Eſdre.ix.q̄ð nō ꝯſonat huic q̄ð in h̄ loco dr. Et ecce excoquē ad purū ſcoriam tuā.ꝛ auferā oēm ſtannum tuū.q̄ð exponit̄ in poſtilla ſic.ꝙ ſicut p virtutem ignis ꝯſumit̄ q̄cq̄d eſt impuritatꝭ in auro ꝛ argēto.ſic p ignē tribulatiōis immiſſe a deo iudeis p reges babylonis fuit purgatꝰ ppl's iudeoꝝ.q̄ꝛ purgatione facta reductus eſt a captiuitate babylonica.hec in poſtilla.Ex q̄bꝫ ꝛ alijs q̄ patebūt.pſequēdo verā expoſitionē videt̄ p̄ns capitulū exponēdū de iudeis circa finē templi ſecūdi in iudea ꝛ hieruſalē reſidentibꝫ q̄ xp̄m negātes dereliquerūt dn̄m ꝛ blaſphemauerūt ſctm̄ iſrael ꝛ alienati ſūt retrorſum.prout lr̄a ſonat ꝛ hyſtorie euāgelice teſtantur ꝛ etiā experiētia certificat.Ad cuiꝰ expoſitiōis vlterioreꝫ declarationē ꝯſiderādū eſt ꝙ Eſaias tanq̄ꝫ ꝓpha euāgelicus pſeq̄tur in pricipio ſue ꝓphetie.vbi intēdit agere de electione ppl'i iudaici ꝛ vocatiōe gentiū.eundeꝫ ordinē quē xp̄s in euāgelio p̄noſticauit.ſ.ꝙ abiectio iudeoꝝ ex eoꝝ demeritꝭ p̄cedere debebat vocationē gentiū.vn̄ð Math.xxi.Chriſtꝰ loquēs cū doctoribꝫ ꝛ principibꝫ ſacerdotū eis ꝓpoſuit parabolā de prēfamilias.q̄ plantauit vineā ꝛ ſepe circūdedit ꝛc̄.Ex q̄ parabola ꝛ eiꝰ expoſitione ꝯcludit.io dico vobis ꝙ auferet a vobis regnū dei.ꝛ dabit̄ genti facienti fructꝰ eius.vn̄ ꝛ Eſaias ſeq̄ns modū euangelicū de ſili parabola vinee iudeis improperauit.infra.v.ca.vt ibidē patebit.Et ideo in h̄ loco in q̄ denūciat vocationē gentiū.vt ptꝫ in pricipio ſeq̄ntis capituli.p̄miſit expſſam reprobatiōeꝫ iudeoꝝ. Circa q̄ð .ix.facit.Primo eni teſtimonia inuocat celeſtiū ꝛ terreſtrium dicēs.Audite celi et auribꝫ pcipe terra. Cuiꝰ rō ſm glo.talis eſt.nā ſicut populo iſraeli p moyſen dictuꝫ fuit.Audite celi q̄ loquar.ꝛ audiat terra v̄ba oris mei. ſic poſt p̄uaricationē ppl'i eoſdē vocat Eſaias i teſtimoniū.vt cognoſcant deū in vltionē mādatoꝝ ſuoꝝ ad iracundiā concitatū.vn̄ aduertēti vtrūq̄ꝫ capitulum.ſ.illud Deute.xxxij.ꝛ primū Eſaie.ſatis ptꝫ ꝙ ea q̄ in illo cap'lo p̄noſticant̄ p modū ꝓphetie monitiōis in p̄nti capitulo denūciant̄ tanq̄ꝫ pcedētia ad executionē.Cōſeq̄nter oſtēdit ſcðo breuiter ſue atteſtatiōis materiaꝫ dicēs.Filios enutriui ꝛ exaltaui.ipi aūt ſpreuerūt me.Jn q̄bꝫ verbis epilogat cōpendioſe multa q̄ fuerūt in carmine moſaico ſupradicto.tāq̄ꝫ p̄ambula ad delectionē ppl'i illius.dictū eſt eni ibi.Nunq̄d nō ipſe eſt pr̄ tuus q̄ poſſedit.fecit ꝛ creauit te.ꝛc̄.in q̄ oſ̄dit̄ ipos fuiſſe filios dei p creationē.ſil'r ꝛ p adoptionē cū dicit.Pars aūt dn̄i ppl'us eiꝰ.Sil'r ibi fecit mentionē de educatiōe.nutritiōe ꝛ exaltatione eoꝝ cū dicit.Circūduxit eū ꝛ cuſtodiuit ꝛc̄.Cōſtitues eos p excelſaꝫ terrā ꝛc̄.ad que v̄ba alludit Eſaias dicens.Filios enutriui ꝛ exaltaui.ipi v̄o ſpreuerunt me.Conſeq̄nter tertio.q̄ꝛ ſm ap'lm Ro.xi.ca.Cecitas ex parte ꝯtigit in iſr'l vt plenitudo gentiū intraret.io oſtēdit ꝙ p̄dictū pctm̄ ptinet ad cecitatē.ꝛ de hoc dicit.Cognouit bos poſſeſſorē ſuū ꝛc̄.q.d.etiā ſi nō hr̄ent lumen naturalis rōnis.ſꝫ ſolū ſenſualē cognitionē ſicut bruta. adhuc debuiſſent cognoſcere ex inſtinctu naturali bn̄factorē ſuū ꝛ nutritorē.cū bos ꝛ aſinꝰ rōnem nō h̄ntes h̄ cognoſcūt.ꝛ ſic manifeſte ꝯcludit̄ p̄dictuꝫ pctm̄ ptinere ad cecitatē nō ſolū mentis ſed etiā ſenſus. Cōſequenter q̄rto oſ̄dit.ex q̄bꝫ deuenerūt ad tantā cecitatē.ꝛ de h̄ dicit.Ue genti peccatrici.vbi tria aſſignat vt cās ſeu occaſiones incurrēdi p̄dictū cecitatis pctm̄.ſ.de n̄ cognoſcendo xp̄m.Prima ē.q̄ꝛ gens illa p maiori pte tantā cōſuetudinē habebat peccādi.ꝙ iā inerat eis habitꝰ vicioſus p peccati actū acq̄ſitꝰ.inclinās p modū nature.ꝛ de h̄ dicit.Ue genti peccatrici ꝛc̄.vn̄ nō dicit.ve genti peccanti.ſꝫ peccatrici.vt ſignificet actū ꝯuerſuꝫ in habituꝫ. Scða.q̄ꝛ vt dicit Grego.Peccata grauia ex ſuo pondere in alia trahūt.Et de h̄ dicit. Populo graui iniq̄tate. q̄ſi di.peccata huiꝰ ppl'i tam grauia fuerunt ꝙ ex magno pondere ad tā magnā cecitatē eos deduxerūt.Tertia q̄ꝛ licet ille ppl's a ſanctꝭ p̄triarchis deſcenderit.tn̄ tota fere multitudo ppl'i deſcēdebat ſm carnē ab illis q̄ frequenter ꝛ enormiter in deū peccauerūt.vt illi q̄ fecerūt vitulū in oreb.Exo.xxxij.ca.Sil'r in ſepulcro ꝯcupiſcētie et apud aq̄s ꝯtradictiōis ꝛ i pluribꝫ alijs.vt patꝫ in libris moſaice legis.Judicū ꝛ Regū.Et ð h̄ dicit.Semini nequā filijs ſceleratꝭ.q.d.nō immerito ad tantā cecitatē deuenit ille ppl's.q̄ꝛ q̄ſi a natura ſm ſuā generatōem ineſt eis peccare in deū.Cōſequenter q̄nto declarat illud q̄ð prius dixerat.ſpreuerunt me.ꝛ de h̄ prīo dicit.Dereliq̄rūt dn̄m.q̄ꝛ dixerūt Joh.xix.Nō habemꝰ regē niſi ceſarē Scðo q̄ꝛ blaſphemauerūt ſctm̄ iſr'l.q̄ꝛ dixerūt Joh.viij. ca.Samaritanꝰ es ꝛ demoniū habes. Tertio q̄ꝛ cū ipſi a veris ꝓphetis eruditi ſemp ſpectabāt meſſiā de genere Dauid.cū tn̄ eis adeſſet p̄ntialiter.dicentes Math. xiij.ca.Nonne hic eſt filiꝰ fabri.de q̄ dicit.Alienati ſunt retrorſum.q̄ꝛ ſpreto v̄o chriſto adheſerūt cuidā pſeudo meſſie q̄ dicebat̄ bencozba.vt ptꝫ in thalmud.Ul' aliter in q̄dā libro q̄ dr cabrund.Ex q̄ adheſione fuerunt ex eis multa milia interfecti.vt ibidē hr̄.ꝛ ſic ſunt alienati retrorſum.Cōſequēter ſexto oſ̄dit ipos eſſe incorrigibiles p flagella ſeu tribulationes ſibi a deo inflictas ſeu infligendas.de q̄ dicit.Sup q̄ pcutiā vos ꝛc̄. Ad q̄ð ſciendū ꝙ in tpibꝫ que an̄ xp̄i aduentū ſeu paſſionē p̄ceſſerūt.cū ille ppl's frequēter peccaſſet.deꝰ puniebat eū varijs et diuerſis modis ad finē vt ad pn̄iam reuerterent̄. vnde Deute.viij.ca.Sicut pr̄ corrigit filiū ſuū.ſic dn̄s deꝰ tuꝰ corrigit te.Pater eni flagellat filiū vt corrigat̄. ſed in h̄ pctō q̄ð in xp̄i cōmiſerūt.q̄ð eſt ſūmuꝫ pctm̄.iā deꝰ non punit illos tāq̄ꝫ filios vt corrigant̄ ſꝫ tāq̄ꝫ hoſtes.vt penā p p̄dicto pctō ſm ordinē ſue iuſticie patiant̄.iuxta illud Math.xxi.Malos male pdat.ꝛ vineā ſuā locabit alijs agricolis.iō dicit.Sup q̄ pcutiā vos.q.d.q̄ de cauſa habeo vos pcutere.q̄ꝛ iā nō cauſa correctiōis.cū ex pcuſſione magꝭ deteriores eſtꝭ effecti.Quia omne caput languidū.ꝛ exponat̄ put in poſtilla.vſq̄ꝫ ibi . Terra vr̄a deſerta.Jn q̄ ꝯſiter ſeptimo deſtructionē hierl'm ꝛ templi ꝛ totiꝰ regionis iude p romanos ꝓprie p̄noſticat. ið dr Et deſolabit̄ ſicut in vaſtitate hoſtili.ſ. irreparabiliter. iuxta illud Dan̄.ix.Et finis eius vaſtitas.Et ſubdit.Et derelinquet̄ filia ſyon.ſ.hierl'm vel templū.q̄ nō ſolum ab hoibꝫ.ſꝫ a deo fuit derelicta. iuxta illud Math.xxiij. ca.Relinq̄tur vobis domꝰ veſtra deſerta. Conſequēter octauo vt oſtenderet.ꝙ licet maior pars ꝛ principalior apud iudeos p̄dicta ſcelera ꝛ penas incurriſſent.nihilo minus alique reliquie parue vt ſemina ad ſalutem remanſerunt.ideo ſequitur.Niſi dominus reliquiſſet nobis ſemen ꝛc̄.vbi gloſa.Hic oſtendit̄ que ꝯtra iudam et hieruſalē dicta ſunt.ad captiuitatē romanorū eſſe referenda quādo in apoſtolis reliquie ſalue facte ſunt.et in vna die crediderūt tria milia.ꝛ in toto orbe euangelium ſeminatū eſt.hec in glo.Cōſequēter nono vt oſ̄dat ꝙ p̄dicte reliquie ſeminales nō erant de maioribꝫ ſeu principalibus ſeu in tanta quātitate vt dicerent̄ populus. ideo ſubdit̄.Audite verbum domini principes ſodomorum.pcipite legē dei veſtri populus gomorre.q.d.Licet

dñs reliquerit ſemē ex vobis. adhuc tñ principes veſtri
principes ſodomoꝝ ſūt. ⁊ ppl's cōiter ppl's gomorre. vñ
glo. in h ſaluatis reliquijs ꝑ apl'os ad ſcribas ⁊ phariſe
os ⁊ pplm clamantē Crucifige. ſermo ↄuertit̄ dicēs. Au
dite vbū dñi principes ſodomoꝝ ⁊c. ſicut enī ſodomite
publice peccabāt ⁊ ſine verecūdia dixerūt ad loth. Educ
viros q̄ ingreſſi ſūt ad te vt abutamur eis Ge. xix. cap.
Sic iſti inuerecūde ↄ xp̄m dixerunt principes. Reus eſt
mortꝫ. ⁊ ppl's. Crucifige eū. vñ de ip̄is dr̄ infra. Jniq̄tatē
ſuā q̄ſi ſodomā ꝑdicauerūt. vt in. iij. ca. hec in glo. Conſe
quēter oñdit decimo ꝙ nō ſolū ꝑdicti principes ⁊ ppl's
erant a deo eiecti. ſed etiā ceremonialia ⁊ obſuātie lega-
les erāt euacuāda poſt paſſionē xp̄i. qḋ declarat i duob
Primo ī victimis ⁊ holocauſtꝫ ⁊ alijs ſacrificijs. ⁊ h cū
dicit. Quo mihi multitudinē ſacrificioꝝ ⁊ victimaꝝ vr̄a
rū ⁊c. Scḋo in obſeruātijs feſtiuitatū vete. le. ibi. Neo-
meniam ⁊ ſabbatū ⁊c. Circa primū ſciendū ꝙ licet in di-
ctis q̄runda ꝓphaꝝ inueniant̄ aliq̄ dicta q̄ vident̄ ſona-
re ꝙ ſacrificia veteris legis nō erant deo accepta. vt in
pſalmo. Nō in ſacrificijs tuis arguā te ⁊c. ⁊ Hiere. vij.
dicit. Holocauſtomata vr̄a addite victimis vr̄is. ⁊ come
dite carnes. nō tñ expreſſe legunt̄ hmōi ſacrificia ꝓhibe
ri. ſic vt non offerent̄ vt in h loco. vbi nō ſolū Eſaias di
xit. Quo mihi multitudinē ſacrificioꝝ ⁊ victimaꝝ vr̄aꝝ.
Jn q̄ oñdit̄ ꝙ de' eis nō indigeret. ſed etiā ſupaddit ex-
preſſam ꝓhibitionē ne vltra talia offerrent. vñ dicit. Ne
offeratis vltra ſacrificiū fruſtra. Jn q̄ oſtēdit̄ manifeſte
ꝙ poſt tp̄s iſtud de q̄ ꝓpheta hic loquit̄ nō erat licitum
offerre ſacrificia legalia ⁊ hmōi. ⁊ ſic oportet ꝙ h intelli-
gatur de vltima deſtructione templi ꝑ romanos q̄ñ ob-
ſeruatio legaliū erat mortifera ſm doctores. nō autē de
deſtructione chaldaica q̄ñ legalia nō erāt euacuata. vñ
gloſa in h loco vltimā tēpli deſtructiōem indicat. Poſt
babylonicā enī captiuitatē a zorobabel templū edifica-
tū eſt. ⁊ in eo diu ſacrificatū eſt deo. hec in glo. Circa ſe-
cundū dr̄. Neomeniā ⁊ ſabbatū ⁊ feſtiuitates vr̄as non
ferā ⁊c. vſq; ibi. Laboraui ſuſtinēs. in q̄ oñdit obſeruātia-
rū euacuationē circa feſtiuitates q̄s non dicit ſolū fore
inutiles. ſed ⁊ nociuas. vñ de eis dicit. Odiuit aīa mea
⁊c. Et ſic pꝫ ꝙ iſta itelligunt̄ poſt paſſionē xp̄i ⁊ diuul-
gationē euangelij. q̄ñ hmōi obſuātie ſunt mortifere. Cō
ſequēter. xi. dr̄. Cum extenderitꝭ manus vr̄as ⁊c. vbi no
tandū ꝙ nō ꝓhibuit eis orare ſicut fecit in ſacrificijs di
cens. Nō offeratꝭ vltra. Nā orare deū nō ꝑtinet ad cere-
monialia veterꝭ teſtamēti ſeu ad ei' obſuantias. nec fu-
it determinat' cert' modus ſeu forma orandi in veteri
lege. vt ſic eſſet ceremoniale ſeu figuratiuū. ſed orare ꝑti
net ad p̄ceptū charitatꝭ ſeu religionis. ⁊ iō nō fuit eua-
cuatū ꝑ nouā legē ſicut ſacrificia ⁊ feſtiuitates. vñ nō ꝓ-
hibet eoꝝ orōnes. ſed ſolū cōminat̄ ꝙ nō eſſent impetra
tiue. vñ dicit. Cū multiplicaueritꝭ orōnē nō exaudiā. cu-
ius rōem ſubdit dicēs. Man' vr̄e plene ſanguine ſunt.
vbi gloſa ſanguine ꝓphetaꝝ tandē dñi corū. Vñ implete
menſurā patrū vr̄oꝝ. hec in gloſa Math. xxiij. ca. ⁊ ſubdi
tur. Vt veniat ſup vos oīs ſanguis iuſt' q̄ effuſus ē ab
abel iuſto ⁊c. Cōſequēter duodecimo ponit remedia ad
ꝑdicta dicens. Lauamini ⁊ mūdi eſtote. qḋ intelligitur
ſm glo. de lotione baptiſmi. ꝑ quē rite ſuſceptū oīa pec-
cata mūdant̄. ⁊ q2 poſt baptiſmū oportet facere dignos
fruct' p̄nie. in q̄ primo req̄rit̄ recedere a malo. idō dicit.
Auferte malū cogitationū vr̄arū ab oculis meis ⁊c. vbi
notandū ſm glo. ꝙ malū nō ſolū debet auferri a ↄſpectu
hoīm. ſed etiā a ↄſpectu dei quē nihil pōt celari. in q̄ a-
gitur de directo ↄ hypocriſim phariſeoꝝ ⁊ ſcribaꝝ. q̄ruꝫ
malicia tp̄e paſſionis xp̄i maxime vigebat. de q̄b ip̄e di
cit Math. xxiij. ca. Omia opa ſua faciunt vt videant̄ ab

hoīb. cetera exponant̄ ꝑut in poſtilla vſq; ibi. Quia
os dñi locutū eſt. Conſequēter tredecimo dicit. Quō fa-
cta eſt meretrix ciuitas fidelis. in q̄ ſmonē ſuū dirigit
ad ciuitatē ſicut direxerat ſmonē ad iudā cū dixit. Audi
te verbū dñi pricipes ſodomoꝝ ⁊ ppl's gomorre. ⁊ ſic vi-
detur tenere ordinē ſui tituli vbi dr̄. Viſio eſaie quā vi
dit ſup iudā ⁊ hierl'm. ⁊ p̄cedit admiratiue dicēs. Quō
facta ē meretrix. vbi glo. nō tā corpe q̄ꝫ mente recedēdo
a deo. q̄ q̄dē receſſus licet poſſit itelligi ꝑ ydolatriā. vel
alia pc̄ā que ſeparāt hoīem a deo. q̄ ↄtigerūt etiam tp̄e
Eſaie. tñ ſm gloſaꝫ ſpeciali' ad tp̄s incarnatiōis xp̄i re-
fert̄ q̄ñ penit' receſſerūt ab ip̄o xp̄o vo deo. ⁊ Barrabam
vt liberaret̄ eligendo. filiū dī interfecerūt. qḋ maxie ad-
miratione dignū eſt. ⁊ iō dicit. Quō. Et q2 iſtud ſcelus p̄
cipue p̄ceſſit a falſa ſuggeſtiōe ſacerdotū ſeu ſcribaꝝ vel
doctoꝝ. iō ſubdit. Argentū tuū vſum eſt in ſcoriaꝫ. ꝑ fal-
ſas legis interp̄tatiōes ⁊ traditiōes iniq̄s vnō eis dice
bat chriſt' Math. xv. ca. Jrritū feciſtis mādatū dei ꝓ-
pter traditiones vr̄as. Cetera exponant̄ ꝑut in poſtilla
vſq; ibi. Et ↄuertā manū meā ⁊ excoquā ad purū ſcoriaꝫ
tuā. qḋ nō intelligit̄ impletū fuiſſe in captiuitate baby-
lonica. q2 ibi ppl's nō fuit purgat'. vt pꝫ ex ſupradictis.
ſed debet intelligi de purgatiōe facta poſt paſſionē xp̄i
ꝑ ignē ſpūſſancti. de q̄ ꝓprie pōt dici. Excoquā ad puruꝫ
ſcoriā tuā. q2 tūc diſcipuli fuerūt oīno purificati a ſor-
de peccati qḋ ꝑ ſcoriā intelligit̄. vel ꝑ ſtannū argēto mi-
xtū. Conſequēter decimoq̄rto dicit. Et reſtituaꝫ iudices
tuos vt fuerūt prius. ſ. vt moyſes ⁊ aaron ⁊ ioſue. vt in
gloſa. Et ↄſiliarios tuos ſicut antiquit'. Et intelligūtur
ſm glo. q̄ cōſilia dī ⁊ ſecreta pp'lo aperuūt. qḋ ꝓprie ꝑti-
net ad apoſtolos. nō autē ad zorobabel nec eſdram ⁊ hu
iuſmodi. qui nulla ſecreta cōſilia legunt̄ aperuiſſe popu
lo. ſed ſolū legē moſaycā plene legiſſe. Sequit̄ decimoq̄n-
to. Poſt hoc vocaberis ciuitas iuſti. vrbs fidelis. q2 po-
ſtea ꝑdicta eccleſia que intelligitur ꝑ hieruſalē vocatur
ciuitas iuſti. ſ. chriſti. ⁊ vrbs fidelis. ſ. in eius fide fun-
data. Conſequēter decimoſexto. Syon ī iudicio redime-
tur ⁊ reducet eam in iuſticiā. que q̄dē redemptio nō po
teſt intelligi de babylonica. q2 nō fuit ꝑ iuſticiā facta. ſed
ꝑ dei miſericordiā. vnde Zach. i. de reedificatione tem-
pli ſcḋi dr̄. Hec dicit dñs reuertar ad hierl'm in miſeri-
cordijs. domus mea reedificabit̄ in ea. Cuius ratio eſt.
Nā Eſdre. ix. de pp'lo iā reducto in hierl'm legit̄. Nō eſt
ſeparat' pp'ls iſrael. ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite a pp'lis terra-
rū. ⁊ de abominationib eoꝝ. chananeis videlicet ⁊ ethe-
is ⁊c. Et ibidē. ſ. Eſdra ↄfitēdo peccata populi itp̄e ſacri
ficij veſpertini deo dicebat. A dieb patrū nr̄oꝝ ⁊ noſ-
ipſi peccauim' grauiter vſq; ad diem hanc. Malachias
etiā q̄ fuit de redeūtib a captiuitate babylonica in pri
mo tp̄e templi ſcḋi de multis grauib increpabat pplm
dicens in primo capitulo ſacerdotib. O ſacerdotes q̄
deſpicitis nomen dñi. ⁊ in ſcḋo ca. Vos autē receſſiſtis
de via ⁊ ſcandalizaſtis plurimos in lege. ⁊ ibidem argu
ebat pplm de peccato infidelitatis ſeu blaſphemie di-
cens eis ca. ij. in eo ꝙ dicitꝭ. Omis q̄ facit malū bon' ē
in ↄſpectu dñi. ⁊ tales placent ei. Que q̄dē vba manife-
ſte derogant diuine bonitati ⁊ iuſticie. quia ſūt blaſphe-
mie. ex quibus ⁊ alijs ſimilibus ſatis patet ꝙ populus
ille non fuit redemptus a captiuitate babylonica ꝑ viā
iuſticie. ſed in miſeratiōib dei vt dictū eſt. Redemptio
aūt de q̄ hic agit̄ ꝓprie intelligēda ē ad lr̄aꝫ de redēptiōe
eccl'ie ꝑ mortē xp̄i. Que q̄dē redēptio fuit in iudicio di-
uino. ſ. diſcretiōis. q̄ iudicio iuſto licet nobis occulto q̄s
elegit vocauit ⁊c. ſm apl'm ad Ro. viij. ca. ⁊ de hac pro-
prie itelligit̄. Syon ī iudicio redimet̄. ⁊ q2 hec redēptio
ſyon. ſ. eccl'ie ꝑ mortem xp̄i fuit facta per iuſticiam non ꝑ

potentiã.vt mgr̃ in tertio ꝑ auctoritatẽ auguſtini decla
rat.iõ ſubdit.Et reducet eã in iuſticia.qđ nõ põt cõpete
re reductꝫ a captiuitate babylonica.vt dictũ eſt.Unde ⁊
aliq̃ expoſitores hebreoꝝ moderni.vt rabi ra.Dauid q̃ꝫ
Sbu.oĩa iſta applicãt ad tp̃s meſſye.nõ ad redẽptõeꝫ ba
bylonice captiuitatꝫ.Cõſequẽter.xvij.dicit.Et conteret
ſceleſtos.i.ſceleratos ⁊ pctõres ſiľ.⁊ q̃ dereliquũt dñm
ꝯſument̃.que ṽba referunt̃ ad ea q̃ prius dixerat circa
principiũ ca.vbi dixit.Ue gẽti peccatrici ⁊c.filijs ſcelera
tis ⁊c.dereliq̃rũt dñm ⁊c.⁊ eſt ſenſus.ſic iudicio diſcre
tiõis diuine ſyon redimet̃ vt dictũ ẽ.qđ intelligit̃ ꝺ electꝫ
ſic eodẽ iudicio ꝯterent̃ ſcelerati ⁊ ꝯſumet̃ q̃ dereliq̃runt
dñm qđ implet̃ i ꝑfidis iudeis ⁊ alijs xp̃m malicioſe ne
gantibꝫ q̃ q̃tidie ꝯſumunt̃.vt.ĩ.dicet̃.Cõſeq̃nter.xviij.dr̃.
Cõfundent̃ ei ab ydolis q̃bꝫ ſacrificauerũt ⁊c. qđ p̃ma
facie videt̃ ꝯ̃ p̃dictã expoſitõem.nã vt dictũ eſt in tẽplo
ſcđo ꝑ maiori ⁊ p̃cipali pte nõ fuerũt ydolatre.Ad qđ
dicendũ ꝙ h̃ intelligit̃ ſm falſam aſſertionẽ iudeoꝝ.qui
cũ interrogant̃ de cã huiꝰ diuturne captiuitatis in qua
ſunt.rñdẽt ꝙ cã eſt ydolatria quã cõmiſerũt p̃res eoꝝ in
templo p̃mo.⁊ etiã pctm̃ vituli qđ fecerũt in oreb.qđ ẽ
manifeſte falſum.Nõ enĩ punit deꝰ filios ꝑ p̃ribꝫ vltra
quartã generatõem.vt pꝫ Exo.xx.ca.pſertim cũ filij nõ
ſunt imitatores paternoꝝ ſcelerũ.vt ẽ in ꝓpoſito.Iudei
enĩ i hac captiuitate exñtes nõ ſũt idolatre.ſꝫ ꝓprie imi
tant̃ ſcelus patꝝ approbãtes occiſionẽ xp̃i.⁊ h̃ eſt qđ dr̃
hic.Cõfundent̃ enĩ ab ydolis q̃bꝫ ſacrificauerũt.q.d.hi
q̃ dereliquerũt dñm ꝯſument̃.eo ꝙ nõ ꝯfundunt̃.ſ.peni
tentes de h̃ ꝙ xp̃m dereliq̃rũt.ſꝫ potiꝰ ꝯfundunt̃ ab ido
lis q̃bꝫ ſacrificauerũt.h̃ malicioſe fingẽtes rõne p̃dicta.
⁊ eodẽ mõ intelligendũ eſt qđ ſubdit̃.Et erubeſcetꝫ ſup
hortis q̃s elegeratꝫ.Cõſeq̃nter.xix.dr̃.Cũ fueritis velut
quercꝰ defluentibꝫ folijs.⁊ velut hortꝰ abſq; aq̃.vbi de
clarat illud qđ dixerat paꝝ ſupra.Qui dereliq̃rũt dñm
ꝯſument̃.que q̃dẽ ꝯſumptio fit tribꝫ modis.q̃ꝝ duo ſũt
in hac vita.Cõſumunt̃ enĩ ꝑfidi iudei in ſua malicia ꝑ
ſeuerãtes velut quercꝰ defluẽtibꝫ folijs.q2 ſtatꝰ eoꝝ q̃ſi
vetuſtate conſumit̃.iuxta illud Hebre.viij.ca.qđ vetera
ſcet ꝓpe interitũ ẽ.Cõſumit̃ etiã alio mõ velut hortꝰ abſ
q; aqua.ſ.ſapiẽ ſeu grẽ.Tertio mõ ꝯſumit̃ ſtatꝰ p̃dictorũ
finaliter i igne gehẽne inextinguibili.de q̃ dicit.Et erit
fortitudo vr̃a vt fauilla ⁊c.⁊ exponat̃ ſm p̃mã expoſiti
onẽ que ponitur in poſtilla.

Replica.

Circa Eſaiã ꝓphãm ⁊ p̃mũ eiꝰ capitulũ.Cũ po
ſtillator exponit de iudeis tpe p̃mi tẽpli peccã
tibꝫ.⁊ punitꝰ ꝑ pctis ſuis.⁊ reductis ad capti
uitatẽ babylonicã.Qualiter etiã ſctũs Tho.h̃ caplm ex
ponit.Burgẽ.immẽor ꝓlogi ſui valde redarguit poſtil
latorẽ.q2 ſepe dicta ſcti Thome declinat.q̃ tñ vt ipe dič
ſũt igne charitatꝫ examiata.⁊ naturaľ rõis dictamie mľ
tipliciter purgata.ipe hic eũ ⁊ poſtillatorẽ redarguit tã
q; eos q̃ a plano ſenſu lr̃e deuiarũt.ꝑ eo q2 vt dicit cul
pa deiectiõis h̃ deſcripta fuit idolatria q̃ in h̃ capitulo
nõ aſſignat̃.Hoc ⁊ q̃dã alia mouẽt ipm ad exponendũ
p̃ns caplm de iudeis circa finẽ tẽpli ſcđi in iudea ⁊ hie
ruſalẽ reſidẽtibꝫ.q̃ xp̃m negãtes dereliquerũt dñm.blaſ
phemauerũt ſctm̃ iſrľ ⁊c.put lr̃a ſonat ⁊ euangelice hy
ſtorie teſtant̃ ⁊ experiẽtia certificat Sed huic expoſitiõi
obuiãt multa que p̃mo ponent̃.dehinc videbit̃ ipiꝰ mo
tiuis.Quo ad p̃mũ p̃mo obuiat.q2 dr̃ in lr̃a de tpe hꝰ
deiectiõis.ꝙ eo tpe oblatiões.feſtiuitates.ſabbata et ce
tera enumerata fuerint deo moleſta.eiecta ⁊ reprobata.
Tempe aũt ſcđi templi deo fuerũt accepta tanq̃ꝫ grata.
vt pꝫ a ca.x.Neemie ⁊ infra.⁊ Eſdre.ij.libro a cap.viij.
vſq; ad finẽ libri.Et de redeuntibꝫ a captiuitate baby
lonica exponit̃ ibidẽ ad lr̃am id qđ in h̃ capitulo conti
netur.videlicet.Niſi reliquiſſet nobis dñs ſemen.quia
dicit̃ capitulo.viij.ꝙ orauit eſdras dicens.Et nũc quan
ta miſericordia facta eſt ſup nos abs te dñe ds vt relinq̃res
radicẽ nr̃am ⁊c.que in illo caplo cõtinent̃.Similiter in
iſto capitulo continet̃.Conuertã manũ meã ad te.et ex
coquã ad plenã ſcoriã tuã.Eſdras ad lr̃az exponere vi
detur de redeuntibꝫ a babylonica captiuitate.vt pꝫ ca
pitulo vltimo ſcđi Eſdre.vbi cum Eſdras nihil rephen
ſibile in ꝑplo reperiſſet niſi ꝙ haberẽt vxores alienige
nas.ad eius ꝑſuaſionẽ dimiſerũt eas cũ prole.quibꝫ fa
ctis ⁊ ſacrificijs ꝯſummatis dixit eſdras.Ite manduca
re nunc.ſanctꝰ enĩ hic dies eſt dñõ.Nolite ꝯtriſtari.do
minus eñ clarificauit vos.Ex quibꝫ patet ꝙ deiectio de
qua dicit hoc capitulũ.fuit dicta de captiuitate babylo
nica ⁊ clarificatio de reditu ab ipa captiuitate.Nã reue
ra deiectio ⁊ ſacrificioꝝ ⁊ feſtiuitatuꝫ deteſtatio put hic
enumerant̃ nõ pñt intelligi de tpe ſcđi templi ⁊ circa eiꝰ
finẽ put Burgẽſ.quia ſtatim ante xp̃i natiuitatẽ cere
monialia legis erãt accepta deo.vt pꝫ Luce.i.de zacha
ria patre Iohãnis baptiſte.cuiꝰ orõ tpe incenſi fuit ex
audita qñ meruit etiã angelũ videre.imo ⁊ dñs nr̃ Ie
ſus chriſtꝰ tpe templi ſcđi nõ venit ſoluere legẽ ſed im
plere.⁊ ipe iuſſit diſcipulos ad diẽ feſtũ aſcẽdere.et ipſe
aſcendit.opa legis fecit.paſca mãducauit.put in hyſto
ria euãgelica clare ꝯtinet̃.⁊ apľi poſt mortẽ xp̃i multa le
galia ſuauerũt.vt pꝫ in epľis Pauli.⁊ in actibꝫ apľoꝝ.
Nã etſi in morte xp̃i legalia fuerũt mortua.ante publica
tionẽ tñ euangelij nõ erant mortifera.put haberi põt ex
epiſtola ad Gal.⁊ alibi.Legalia enĩ toto tpe tẽpli ⁊ vſq;
ad mortẽ xp̃i valuerũt.aſſiſtente ope operãte.ſ.fide ⁊ de
uotione.quo tpe idolatria publica nõ ꝑmittebat̃.Dete
ſtatio igit̃ legaliũ de qua in h̃ capitulo dicit̃ tpe ſcđi tem
pli nõ habuit locũ.ſed tpe p̃mi templi qñ reges ⁊ ꝑpľi
fuerunt idolatrie dediti.tũc deficientes fide.Secundũ
qđ obuiat expoſitioni burgenſ.trahitur ex hoc capitulo
in quo dicit̃.Quomõ facta es meretrix ciuitas fidelis.
Meretriciũ aũt ⁊ adulteriũ in ſcriptura ꝓ idolatria po
nitur.que tempe ſecũdi templi locuꝫ non habuit.immo
preſides illius tempis eam ex corde ꝑſequebantur.Qđ
autem Burgẽſ.meretriciũ illud exponit de iudeis ne
gantibꝫ chriſtũ ⁊ petentibꝫ barraban nõ videt̃ rationa
bile.quia meretrix ⁊ adultera dimiſſo vero ſponſo adhe
ret alieno.iudei autem chriſto abiecto ex malicia petie
runt barraban.non vt ei ex amore adhererent vt adulte
re conſueuerunt.⁊ hoc innuit̃ cũ dicit̃.Ciuitas fideľ.nõ
enim fidelitatẽ quã ad deũ habere debuerunt ad barra
ban conuerterũt.cũ eum non fidelitate ſed malicia ſal
uarunt a morte.Tempore aũt p̃mi templi ille paſſus
locũ habet.quia tpe dauid fuit ciuitas fidelis ꝑ cultuꝫ
vnius dei veri.ſed tempibus multorũ aliorum regũ fa
cta eſt meretrix ⁊ infidelis defluens ad idola.ideo aſſi
gnatur ꝓ babylonice deiectionis culpa ⁊ cauſa.Tertiuꝫ
quod obuiat expoſitioni burgẽſ.dicit̃ in h̃ caplo.Et re
ſtituam iudices tuos ſicut prius.⁊ ꝯſiliarios tuos ſicut
antiquitus.quia apoſtoli de q̃bus burgẽſ.exponit nõ
erant tales iudices ⁊ populi conſiliarij.ſed potiꝰ a po
pulo reputati aduerſarij.qui etiã nõ fuerũt ſicut prius
⁊ antiquitꝰ.quia populus antiquitꝰ ꝯſenſit in iudices
⁊ ſtetit eorum ſententie ⁊ dictamini.apoſtolis aũt ⁊ ver
bis ⁊ factis manifeſte ꝯtradixerunt.Item iudices anti
quitus ⁊ conſiliarij cum populo remanſerant ⁊ pro po
pulo quantũcunq; ꝑuerſo interceſſerant.ſicut Moyſes
qui dixit domĩo.Aut dimitte noxã populo aut dele me
⁊c.apoſtoli autẽ moniti ſpiritusſancti ab eis receſſerũt
dicentes.Quia indignos vos feciſtꝫ regno dei.ecce ꝯuer
timur ad gẽtes.Act.xiij.Nõ ei eſt honoꝝ iudiciũ ⁊ ꝯſilia

rioꝝ bona ↄditio.eos qͥbꝫ ↄſulēdū eſt relinq̄re.ſꝫ vſqꝫ ad
mortē ↄſulēdo nō deficere.ita fecit ꝛ docuit apl'oꝝ mḡr
dn̄s ieſus.Exponit͛ igit͛ hic paſſus de hierl'm terreſtri et
iudicibꝫ zorobabel.neemia ꝛ ceterꝭ.nā exponere ď eccl'a
put Burg.ꝛ glo.ordinaria ē poti⁹ lr̃am myſticare q̄ȝ ad
lr̃am ſenſū exponere ꝛc.Quo ad ſcđm videndū de moti-
uis Burg.Nō ei ↄcludit primū ei⁹ motiuū cū dicat cām
hui⁹ deiectiōis fore.q꞉ nō cognouerūt dn̄m.igit͛ nō ydo
latria.Illa eni ↄſeq̄ntia nō valet.q꞉ potius ex antecedē-
te.infert͛ oppoſitū q̄ȝ ꝓpoſitū.cū eni ds̄ a viatore cogno-
ſcitur p fidem.ꝛ in lr̃a aſſignat͛ defect⁹ cognitiōis.igit͛ ꝛ
fidei.Defectus aūt fidei reducit͛ ad ydolatriā.q꞉ nemo
latrie colit niſi eū quē deū fore fide cognoſcit.Nihil eni
amatū niſi cognitum.quia igit͛ verū deum fide non co-
gnouerunt.ſequit͛ ꝙ nec verū deū coluerīt.ꝛ p ↄſñs ydo-
la qđ eſt ꝓpoſitū.veritas hui⁹ ↄñtis pꝫ ex lr̃a hui⁹ ca.
vbi dr̄.Confundent͛ ab ydolis qͥbꝫ ſacrificauerūt ꝛc.Sꝫ
Burg.huius dicti extortā ponit expoſitionē dicēs.ꝙ iu
dei cōfundunt͛ ab ydolis.nō qͥbꝫ ipi ſed pr̄es eoꝝ ſacri-
ficauerunt tp̄e primi tēpli.Iſta aūt expoſitio ledit fidē
nr̄am.q꞉ fauet iudaiſmo moderno.q̄ falſam excuſatōem
hui⁹ extreme eiectōis ſumūt ab ydol' patꝝ ſuoꝝ.vt etiā
Burg.dicit.Qn̄ eni q̄rit͛ a iudeis cā tam extreme ꝛ ꝓten
ſe captiuitatꝭ coꝝ.r̄ndēt vt Burg.ꝙ eſt ex culpa patꝝ co
lentiū ydola.ſic āt ſe falſe excuſando nō erubeſcūt ſꝫ glo
riāt͛.ꝙ ñ ſit ex dmeritꝭ eoꝝ iſta captiuitas.ꝛ p h̄ pſuadēt
ſimplicibꝫ ꝙ p patiam ſuſtinēt hāc captiuitatē ꝓ pctīs
nō ſuis.ſed alioꝝ.ꝛ ſic p falſam excuſatōem ſibi formāt
vanā ſpem.cui Burg.hic ſeruit.Nō igit͛ ↄfundunt͛ ꝛ eru
beſcūt ab ydolis ſic expoſitꝭ.ſed poti⁹ vt dictū eſt ſperāt
ꝛ gloriant͛.Nec valet Burg.ſcđm motiuum.q꞉ dr̄ in lr̃a
Excoquā ad purū ſcoriā tuā.Ex q̄ arguit.q꞉ iudei ī capti
uitate babylonica nō fuerūt emendati.ſed māſerūt in-
corrigibiles.ꝓpter h̄ qđ dr̄ in eodē ca.Sup q̄ pcutiā vos
vltra addentes p̄uaricationē.Dicta igit͛ depuratio ſco-
rie nō hꝫ locū in babylonica captiuitate.R̄ndeo hic.ꝙ
Burg.hic ſic multotiens facit lr̄e trāſpoſitōem.Nā illđ
Sup q̄ pcutiā vos.ptinet ad iudeoꝝ captiuādoꝝ īcor-
rigibilitatē.hoc aūt qđ dr̄ in fine ca.Excoquā ad puriꝫ
ſcoriā tuā.ſm glo.nihil ptinet ad purificationē reducto
rum de captiuitate.de q̄ purificatiōe allegatū eſt ſupra
vltimū cap.Eſdre.ij.Nunc āt nitit͛ Burg.improbare e-
mendationē reductoꝝ a captiuitate p incorrigibilitatēꝫ
nōdum captiuoꝝ.videat Burg.grā dip̄ēſoꝝ q̄ntū valeat.
Ex mutatiōe eni tp̄m cauſaꝝ ꝛ circūſtantiaꝝ ſepe in ſcri-
pturis taliter incōſonātia repiunt͛.ſicut Mat.xxvij.ca.
Statim correpto petro ꝛ diſcipul' q꞉ dormierūt.poſtea
ſequit͛.Dormite iam ꝛ reqͥeſcite.ꝛ ſtatim ſequit͛.Surgite
eam⁹.Nec valet replica Burg.ꝙ ꝑl's reductus nō fuit
purgatus ſed poti⁹ implicat⁹ abomiatiōibꝫ chananeoꝝ
q꞉ dictū eſt ſupra ꝙ ad pſuaſionē Eſdre dimiſerūt vxo-
res cū prole.ꝛ ſic clarificati fuerūt.put dr̄ ī loco p Bur-
geñ.allegato.ſ.ij.Eſdre vlti.ca.Cū aūt Burgeñ.dicit illā
purificationē ad apl'os ptinere.nō videt͛ veꝝ ad lr̃aꝫ.q꞉
lr̃a dicit de purificatiōe ciuitatis hierl'm.ideo ſubditur
poſt purificationē.Ciuitas inſtar.vrbs fidelis.cui⁹ ci-
uitatis ad lr̃am apl'i nec erant ciues nec pars principa
lis nec fortaſſis integral' nec quātitatiua.Si dicerꝭ ꝙ ci
uitas accipit͛ ꝓ eccl'ia cuius ciues ꝛ principes erāt apl'i
non nego ſm ſenſum allegoricū.ſed nō ad lr̃am.Nec va
let tertiū motiuū Burg.ſumptū ex hoc ca.cū dr̄.Syon ī
iudicio redimet͛.ꝛ reducet eam in iuſticia.arguendo ſic.
Captiuitas babylonica nō eſt reducta p iuſticiā.ſed po-
tius p miſcđiam.R̄ndeo ꝙ hoc argumentū fundat͛ ſup
falſa imaginatione.ſonat eni quaſi miſcđia ꝛ iuſticia in
omnibꝫ opibꝫ diuinis nō ↄcurrāt.qđ eſt cōtra mgr̄m in

iiij.di.xlvi.vnde etſi vna videat͛ relucere in vno effectu
alia in alio.manēt tn̄ ip̄ inſeparabilia ſm ſctōs doctores.
miſcđiam exhibet͛ ſine meritis.iuſticia aūt ꝓ meritꝭ aut
demeritis.Nunc igit͛ gen⁹ humanū nō meruit redēpti
onē p chriſtū factā.ideo dicit apl'us ad Tytū.iij.Scđm
miſcđiam ſuā ſaluos nos fecit.nō ex opibꝫ iuſticie q̄ fe-
cimus nos.male igit͛ nititur ꝓbare burg.ꝙ ſit facta per
chriſti iuſticiā nobis occultā.q꞉ ↄtradicit apl'o in mul-
tis locis dicenti ꝙ ſolū ſm ſuā miſcđiam.Id igitur qđ
hic dicit͛ ſm expoſitionē poſtillatoris ꝑl'm de babyloni
ca captiuitate in iudicio ꝛ iuſticia redemptū eſt veꝝ.in-
quantū ꝓ ſua culpa ſuſtinuit penā debitā.concurrente
tn̄ miſericordia in punitione citra ↄdignū.Et cū Burg.
in hac materia vltimo adducit.ꝙ videlicꝫ ꝑl's reduct⁹
a captiuitate babylonica nō fuit immunis a pctō.idem
pōt argui de ꝑl'o p xp̄m redempto in eccl'ia q̄ nō fuit ſi-
ne pctīs.ſicut pꝫ de primo redēpto latrone.ꝛ hodie in
ſagena eccl'ie capiunt͛ piſces boni cū malis admixti.qui
oīes ſunt p chriſtū ſufficienter redempti.

Capitulum.II.

Verbū qđ vidit.Poſtq̄ȝ ꝓpħa dſcripſit regni iude
deiectoēꝫ.hic ↄñr deſcribit regni xp̄i.ſ.eccl'ie ere-
ctionē.Et diuidit͛ ī duas ptes.q꞉ pͥo hec erectio deſcri
bit͛.ꝛ ſcđo ꝓpħa ad deſcribēdū p̄dictā deiectōeꝫ reuertit͛
ibi.Proiecīſti ei.Pͥa ps a xp̄ianis ꝛ iudeis de tp̄e xp̄i
exponit͛.ſcđo tn̄ mō.q꞉ xp̄iani dicūt hāc ſcripturā fuiſſe
impletā ī aduētu ieſu nazareni.quē ↄfitent͛ eē xp̄m ī le-
ge ꝛ ꝓphis ꝓmiſſū.Iudei vͦo dicūt ipam implēdā fore tp̄e
meſſye quē expectāt.q꞉ ieſuꝫ nazarenū xp̄m eſſe negāt.ꝛ
arguūt ex lr̃a h⁹ ptīs pͥo.q꞉ dr̄ hic.Erit ī nouiſſimis di-
ebus p̄pat⁹ mons dom⁹ dn̄i ꝛc.ꝛ ſic ī nouiſſimis dieb⁹
lr̃a h⁹ ptīs eſt implenda.Dies āt ieſu nazareni nō fuerūt
nouiſſimi.q꞉ p⁹ mortē ei⁹ fluxerūt mlti ani.ſ.M.cc.xciij
ḡ nō fuit xp̄s.ſed ali⁹ expectat͛ q̄ erit ī nouiſſimis.Itē
ſubdit͛.Mons dom⁹ dn̄i ī vertice mōtiū ꝛ eleuabit͛ ſup
colles.ꝛ ſic ī aduētu xp̄i mons ſyon eleuabit͛ ī altū.qđ ñ
eſt adhuc factū ḡ ꝛc.Itē ſequit͛.Et fluēt ad eū oēs gen-
tes.ſ.p credulitatē ī xp̄m.h̄ aūt ñ eſt factū de ieſu nazare
no.q꞉ ſaraceni.tartari.ꝛ pl'es gētiles alij.et etiā iudei ꝓ
maiori pte ñ crediderūt ieſuꝫ nazarenū.ḡ ꝛc.Itē ſequit͛.
Et ↄflabūt gladios ſuos ī vomeres.ꝛ lanceas ſuas ī fal
ces.nō leuabit gens ↄ̄ gētē gladiū ꝛc.Ex q̄ videt͛ ꝙ ī ad-
uentu meſſye debeat tāta pax eſſe ī mōo ꝙ ceſſet vſus ar
moꝝ ꝛ materia eoꝝ in inſtr̄a p agricultr̄a ↄuertat͛.Iſta ñ
ſolū p̄nt ſolui ſꝫ etiā ī aduerſarios torq̄ri ſaltē ꝓ magna
pte.Ad primū dicēdū ꝙ nouiſſimū vno mō accipit͛ ſim-
pliciter ꝛ abſolute.ꝛ ſic tp̄s nouiſſimū ſeu dies nouiſſi-
mi dr̄ tp̄s futuꝝ ꝓpe iudiciū.Alio mō accipit͛ reſpectiue
ꝛ ſic tp̄s grē ſeu aduēt⁹ xp̄i dr̄ nouiſſimū.q꞉ legi euāgeli
ce alia nō ſuccedet.ꝓpter qđ argumētū nō valet.q꞉ iſtud
tp̄s nouiſſimū hꝫ longū tractū.ſic vltīa etas hoīs aliqn̄
tātū durat q̄ntū oēs alie p̄cedētes.Itē Geñ.xlix.dr̄.Cō
gregamini filij iacob vt āñūciē q̄ ventura ſūt vobis ī diebꝫ
nouiſſimis ꝛc.ꝛ oīa illa ſūt diu adimpleta.etiā ſm opi.
iudeoꝝ ſic ibidē fuit expoſitū.ꝓpt qđ ex illo vbo ī nouiſ
ſimis diebꝫ nō hn̄t argumētū.ibidē ſubdit͛.Nō auferet͛
ſceptꝝ de iuda.ꝛ dux de femore ei⁹ donec ve.q̄ mit.eſt.ſ.
xp̄s.vn̄ ī trāſlatōe chaldaica q̄ tāte auctoritatꝭ ē apđ he
bre.ꝙ null⁹ vnq̄ȝ fuit auſus ei ↄ̄dicere.hr̄ meſſyas.ſ.xp̄s
vbi nos hēmus q̄ mittēdus eſt.Cū igit͛ ſceptrū ꝛ dn̄atio
ſint totaliter ablata a iudeis.ꝛ iā diu eſt.ſeqtur ꝙ aduē
tus xp̄i trāſit in p̄teritū.ꝛ cuꝫ fuerit ablatū tp̄e herodis
ad quē deuolutū fuit regnū iudeoꝝ cū eſſet alienigena.
ꝛ tp̄e ipſius nat⁹ fuit ieſus nazaren⁹.ſequit͛ ꝙ fuit ꝛ eſt
vere chriſtus.q꞉ illo tp̄e nullus alius apparuit qui ex do
ctrina ꝛ operibꝫ dici poſſet chriſtus.et ſic argumentum

reducit̄ ad ꝓpoſitū nr̄m. Ad ſcd̄m dicēdū ꝙ rō̄e illius di
cti aliq̄ doctores hebrei dixerūt ꝙ ī aduētu meſſie mōs
ſynai ⁊ mons thabor ⁊ carmeli q̄ ſunt ꝓpe mōtē ſyon ſūt
adducendi diuīa v̄tute. ⁊ ſup illos mons ſyon dꝫ poni.
vt ſic impleat̄ qđ dr̄. Erit mons domus dn̄i ī v̄tice mon
tiū ⁊c. ſed h̄ dictū re-
probat Ra. ſa. ſup lo
cū iſtū. d. ꝙ tal' eleua-
tio nō eſt intelligen-
da ſcd̄m loci mutatiōez
ſed ꝑ ſignoꝝ opatiōez
qꝛ maiora ſigna fien-
da ſunt tūc ī mōte ſy
on q̄3 ī alijs tribꝰ ſunt
facta. ⁊ in h̄ dicit v'eri
tatē. ſ3 in h̄ deficit ꝙ
dicit futurū qđ ꝑ ie-
ſum nazarenū fuit fa
ctū. qđ ſic p3. Maiꝰ
ſignū factū in monte
ſynai fuit datio legis
ꝑ angelū loquētē3 in
ꝑſona dn̄i. Actuū. vij.
Maius ſignū ſine cōpatione fuit ꝙ xp̄s verus hō verus
deus ī tēplo docuit legē euāgelicā. in q̄ legit̄ pluries do
cuiſſe. qđ quidē templū erat in mōte ſyon vt frequenter
dictū eſt. vbi etiā cecos ⁊ claudos curauit. ⁊ multa alia
miracula fecit. vbi etiā ianuis clauſis ad diſcipulos in-
trauit. ſuā reſurrectionē manifeſtādo. ⁊ ibi ſup apl'os a-
lioſq3 diſcipl'os ſpm̄ ſctm̄ in die penthecoſtes miſit. qđ
fuit maximū miraculū. ſ. ꝙ hoīes ſimplices ⁊ illiterati
oēs ſcripturas intelligerēt. ⁊ linguis oīm gentiū loque
rent̄. Et ꝑ h̄ p3 ꝙ maiora fecit ieſus nazarenꝰ in monte
ſyon q̄3 vnq̄3 fuerūt facta in tribꝰ mōtibꝰ p̄dictis. Ex q̄-
bus ꝯcludit̄ xp̄m veniſſe in ꝑſona ieſu nazareni. Ad ter
tiū dicendū ꝙ h̄ ſignū oīs no diſtribuit ꝑ ſingul' genez.
ſed ꝑ generibꝰ ſinguloꝝ. qꝛ de oībꝰ gentibꝰ aliq̄ conuerſi
ſunt ad fidē xp̄i. etiā a tp̄e aploꝝ. ſicut diffuſiꝰ declaratū
fuit pſ̄. xviij. ſup illud v̄bū. In oēm terrā exiuit ſonꝰ eo-
rū. ſicut hec ꝓpoſitio vera eſt. Omē aīal fuit ī arca noe.
qꝛ aliq̄ indiuidua de ſingulis generibꝰ aīaliū fuerūt ibi.
Ad fidē vero xp̄i nō ſolū aliq̄ de gentibꝰ ſingul'. ſ3 mul-
ti ſunt ꝯuerſi. ⁊ qꝛ ſcd̄m expoſitores catholicos ⁊ hebreos
p̄dicta diſtributio ſic eſt intelligēda. ex h̄ ꝯcludit̄ ieſum
nazarenū eſſe verū chriſtū. Ad quartū dicendū ꝙ ꝑ hoc
qđ dicit̄. Nō exercebunt̄ vltra ad ꝓliū. non habet̄ ꝙ poſt
aduentū xp̄i nullū debeat eſſe ꝓliū. ſed ꝙ dꝫ eſſe magna
pax tp̄e ſui aduentꝰ. ⁊ ita fuit. qꝛ xp̄s natus fuit tp̄e ce-
ſaris auguſti ſubiectis oībꝰ gentibꝰ romano imperio. ⁊
pacatis intantū ꝙ ſub eo numeratꝰ fuit totus orbis. vt
h̄r Lu. ij. ⁊ durauit iſta pax ꝑ magnū ſpaciū tp̄is. nec plꝰ
habet̄ ꝑ illā dictionē vltra. loco cuiꝰ ponit̄ ī hebreo od.
⁊ ſic̄ r. iiij. Reg. vi. habemꝰ. et vltra nō venerūt latrones
ſyrie in terrā iſrl'. qꝛ ceſſauerūt venire ꝑ aliqđ tp̄s. tn̄ po
ſtea pluries venerūt. vt p3 ex. iiij. Reg. Sic̄ Gen. xxxv.
dicit̄ ad iacob. Nō vocaberis vltra iacob ſed iſrl'. ⁊ tn̄ po
ſtea vocatꝰ eſt iacob multotiēs. Per h̄ ꝯcludit̄ ieſu3 na-
zarenū eſſe verꝝ xp̄m. qꝛ natū tp̄e maxime pacis ⁊ tp̄ibꝰ a
ꝓphetis p̄nūciatꝫ. Ex p̄dictis p3 ſnīa huius partis. tn̄
adhuc ad maiorē intellectū diſcurrēdū ē breuiter appli
cando ad ꝓpoſitū. ſ. de eccl'ie ꝓmotiōe. ⁊ p̄mittit̄ breuis
a Verbū qđ vidit eſaias ⁊c. q. d. v̄bū (p̄fatio cū dr̄.
qđ ſubdit̄ eſt notabile. qꝛ de maxima re. ⁊ io marie attē
dendū. Et qđ ſit illud oñdit̄ cū dr̄. b Et erit ī nouiſ-
ſimis diebꝰ. i. tp̄e grē. qđ dr̄ nouiſſimū. vt p̄dictū eſt. ⁊ h̄
modo dicit̄ prima Joh. ij. Nouiſſima hora eſt.

[a] Verbū qđ vidit II
eſaias filiꝰ Amos
ſup iudeā ⁊ hi'rl'm.
[b] Et erit ī nouiſſimis diebꝰ
p̄patꝰ [c] mons domus dn̄i in
vertice montiū: [d] ⁊ eleuabit̄
ſuper colles. [e] ⁊ fluēt ad eū
omnes gentes: ⁊ ibunt po-
puli multi [f] ⁊ dicent. Veni-
te aſcendamus ad monte3
dn̄i ⁊ ad domū dei iacob [g] et
docebit nos vias ſuas ⁊ am
bulabimus in ſemitis eius
[h] quia de ſyon exibit lex: et
verbum domini de hieru-
ſalem. [i] Et iudicabit gētes:
[k] ⁊ arguet populos multos
[l] Et ꝯflabunt gladios ſuos
in vomeres: ⁊ lāceas ſuas ī
falces. [m] Non leuabit gens
ꝯtra gentē gladiū: nec exer-
cebūtur vltra ad prelium.

c Mons domus dn̄i. i. eccl'ia que dr̄ hic domꝰ domini
tum qꝛ fundata fuit ꝑ p̄dicationē xp̄i ⁊ eius miracula ī
monte ſyon vbi erat templū dn̄i vt p̄dictū eſt. tū qꝛ ec-
cleſia q̄ eſt domꝰ dn̄i dignitate excellit oēm aliā ꝯgrega-
tionē a p̄ncipio mūdi ad dei cultū ordiatā d Et eleua
bit̄ ſup colles. i. ſuper
terre p̄ncipes qui a
tp̄e ꝯſtantini ceperūt
ſe ſupponere iugo xp̄i
e Et fluent ad eum
oēs gentes. i. aliq̄ de
oībꝰ gentibꝰ vt predi
ctū eſt. vel pōt dici ꝙ
eſt locutio hyperboli
ca ad deſignādū mul
titudinē gentiliū q̄ fi
de3 xp̄i ſuſcepit iude-
is ꝓ maiori parte ex-
cecatis in infidelita-
te. ſcd̄m illud ad Ro. xi
Cecitas ex p̄te conti-
git in iſrl'. donec ple-
nitudo gentiū intra-
ret ſicut dr̄. Omēs de ciuitate currūt ad tale ſpectaculū
ad deſignādū multitudinē currentiū. licet aliq̄ñ maior
f Et dicēt venite aſcēdamꝰ ⁊c. qꝛ illi (pars remaneat
q̄ recipiebāt fidē xp̄i hortabant̄ alios ad ſilr̄ agendum.
g Et docebit nos vias ſuas ⁊c. qꝛ adulti veniētes ad
fidē xp̄i anteq̄3 baptizarent̄ cathezizabant̄ ⁊ inſtruebant̄
de his q̄ ꝑtinent ad fidē. h Quia de ſyon exi. lex ⁊c̄
h̄ no eſt referēdū ad credētes q̄i ſit v̄bū ipoꝝ. ſed ē v̄bū
eſaie reddētes cām ⁊ modū de dicta multitudīe gentiū
ad fidē xp̄i ꝯuertēda. qꝛ de hi'rl'm ⁊ iudea exierūt apl'i
alijq3 diſcipuli ad p̄dicādū gentibꝰ fidē xp̄i. ꝓpter qđ dr̄
Actu. xiij. Vobis oportebat primū loq̄ v̄bu3 dei. ſed qꝛ
repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatꝭ eterne vite. ec-
ce ꝯuertimur ad gentes. ſic enī p̄cepit nobis dominus.
i Et iudi. gē. iudicio diſcretōis q̄ ꝑ p̄dicatōe3 aploꝝ ali
q̄s de gētibꝰ vocauit ad fidē. alijs ī infidelitate dimiſſis
qđ q̄dē iudiciū iuſtū eſt licet nobis occultū k Et ar
guet po mul. ꝺ infirmitate ⁊ alijs mal' ſuis. ſic̄ p3 ī acti
l Et ꝯflabūt gla. ſu. ⁊c. (bus aploꝝ ⁊ legēdis ſctōꝝ.
h̄ dr̄ ad deſignādū diuturnitatē pacꝭ q̄ fuit vbiq3 natiui
tatis xp̄i tp̄e vt p̄dictū ē. ⁊ durauit ī iudea. de q̄ terra e-
ſaias p̄ncipal'r loq̄bat̄ a. xx. ānis ⁊ plꝰ añ natiuitatē xp̄i
vſq3 poſt mortē eiꝰ ꝑ. xl. ānos vl' circiter ſub dn̄io roma-
noꝝ. vt pōt colligi ex dictꝭ Joſephi ⁊ alioꝝ hyſtoriogra-
phoꝝ. ſed iudeis finaliter rebellātibꝰ romāis deſtructi
ſunt ⁊ captiuati ꝑ tytū ānn. xlij. a paſſione xp̄i. Veriſile
aūt eſt ꝙ in pace tā loga ceſſantibꝰ bellis multa arma ⁊
inſtr̄a bellica fuerūt ꝯuerſa ī inſtr̄a agriculture apta. ſic̄
ſenſibiliter videt̄ ī terrꝭ vbi pꝰ bella ſeq̄t̄ pax diuturna.
m Nō le. ⁊c. hyꝑbole ē ad deſignādū pacꝭ diuturnita-
tē. ſicut cōiter dr̄ ꝺ aliq̄ negocio qđ ꝓtrahit̄ vltra modu3
ꝯſuetū. iſtud negociū nūq̄3 terminabit̄. licet aliq̄ñ termi
net̄ infra ānū vl' infra mēſem ſeu etiā ī minori ſpacio ſcd̄m
ꝯditōe3 negociꝭ. Et h̄ modꝰ loq̄ndi hyꝑbolicꝰ frequēs ē
n Domꝰ iacob. Hic pꝰ ꝯuerſionē gentiliū (in ꝓphis.
ponit̄ ꝯuerſio iudeoꝝ. q̄ circa finē mūdi recipiēt fidē xp̄i
general'r ⁊ tp̄e xp̄i vſq3 nūc recipiūt eā aliq̄ particulari'r
Et qꝛ ad h̄ inducti ſūt ꝑ doctores ꝯuerſos ad fidē ꝺ gen
tilitate vl' in ſe. ſicut p3 de auguſtino ⁊ ambroſio ⁊ alijs
multꝭ. vel in parentibꝰ ſuis. ſicut eſt de illis doctoribꝰ
q̄ nati ſunt de parentibꝰ xp̄ianis. tn̄ parētes eoꝝ ꝓpinq̄
vel longinqui fuerunt de gentilibꝰ ꝯuerſi ad fidem xp̄i.
⁊ in ꝑſona talium dicitur hic iudeis.

"Dom⁹ iacob venite ⁊ ambu
lem⁹ i lumie dei nr̃i.ᵒ Proie
ciſti ẽi pplm̃ tuũ domũ ia
cob: ᵖqꝛ repleti ſunt vt olim
ᑫet augures ʳhabuerunt vt
philiſtijm: ˢ⁊ pueris alienis
adheſerunt. ᵗRepleta ẽ ter
ra argento ⁊ auro: ⁊ non eſt
finis theſaurorũ ei⁹. ᵛEt re
pleta eſt terra eius equis: ⁊
innumerabiles q̃drige ei⁹.
ˣEt repleta eſt tr̃a eius ydo
lis. Opus manuum ſuaruꝫ
adorauerũt: qḋ fecerunt di
giti eoꝝ. ʸEt incuruauit ſe
hõ: ⁊ hũiliat⁹ eſt vir. ᶻNe er
go dimittas eis. ᵃIngrede
re in petrã: ⁊ abſcõdere i foſ
ſa humo ᵇa facie timoris dñi
ᶜ⁊ a gl'ia maieſtatis ei⁹. ᵈOcu
li ſublimis hominis ᵉhumi
liati ſunt ᶠ⁊ incuruabitur al
titudo virorum. ᵍExaltabi
tur aũt dñs ſolus i die illa:
ʰqꝛ dies dñi exercituũ ⁱſup
oẽm ſupbũ ᵏ⁊ excelſuꝫ ˡ⁊ ſup

n Dom⁹ iacob ⁊c̃.i. in lumie fidei xp̃iane. o Pro
ieciſti. Aliqui doctores nr̃i hanc lr̃am ⁊ ſequẽtẽ vſq꜡ ad
ſextũ capl'm exponũt ↄ̃ſr ad p̃cedentẽ. referẽdo eam ad
tp̃s xp̃i dicẽtes φ in iſtis capitul' deſcribit̃ pena iudeoꝝ
ꝓpter mortẽ xp̃i. ſed h̄ nõ videt̃ mihi. qꝛ hic p̃mittit̃ cul
pa pene q̃ deſcribit̃ i
ſequẽtibꝫ. Culpa aũt
iſta ẽ p̃cipalr̃ multi
plicatio idolatrie. vñ
ſubdit̃. Et repleta eſt
terra ei⁹ idolis ⁊c̃. A
tpe aũt xp̃i ⁊ añ p lon
gũ temp⁹ vſq꜡ ad de
ſtructionem ciuitatis
hierl'm p romanos q̃
fuit inducta propter
mortẽ xp̃i. vt ptꝫ Lu.
xix. nõ fuit idolatria
apud iudeos. immo
etiã mirabiliter hor
ruerũt. intantũ φ cũ
herodes ſub q̃ natus
fuit xp̃s ſupra portaꝫ
tẽpli poſuiſſet aquilã
aureã. qḋ eſt ſignũ ro
mani dominij. eo φ
regnũ iude receperat a romanis. non ad h̄ φ illa aquila
adoraret̃. ſed ſolũ ad porte decorẽ ⁊ imꝑatoris honorẽ. ⁊
tñ iudei zelo legis accenſi dicentes nõ eſſe licitũ aliquã
imaginẽ quacũq꜡ de cauſa eſſe in templo vel circa tem
plũ illam ad terrã deiecerũt. ſcientes tñ φ ex h̄ immine
bat eis mortis periculũ ſicut ⁊ ↄtigit. qꝛ plures rõne hu
ius facti fuerũt ab herode occiſi. Itẽ tpe tyberij ſub quo
paſſus eſt xp̃s. pylat⁹ iudee prefect⁹ imaginẽ ceſaris por
tari fecit in hierl'm. qḋ cũ cognitũ fuiſſet a iudeis i ma
gna multitudine venerũt ad pylatũ rogantes vt illam
auferret. aſſerentes eis nõ eſſe licitũ aliquã imaginẽ eſ
ſe intra ciuitateꝫ. ⁊ pylat⁹ videns multos eſſe paratos
magis mori q̃ꝫ p̃mittere imagines in ciuitate fecit illas
in ceſariã deportari ad p̃cauendũ diſſenſionem populi
Et ſimile factũ legit̃ tpe Gaij q̃ ſucceſſit Tyberio. eo φ
petronius iudee p̃fect⁹ volebat imaginẽ ceſaris ad hie
ruſalẽ portare. vt refert Ioſephus libro de iudaico bel
lo. ⁊ ideo ſaluo meliori iudicio mihi videt̃ φ hec lr̃a ⁊ ſe
quens vſq꜡ ad ſeptimũ capitulũ referẽda eſt ad tp̃s p̃
cedens captiuitatẽ babylonicã. que fuit inducta ſup iu
deos. maxime ꝓpter ydolatriã q̃ tũc in eis multũ viguit
vt patet ex. iiij. Regũ. ⁊. ij. Paral. Igit̃ ſm̃ hanc ſententi
am lr̃a iſta. in qua Eſaias reuertitur ad deſcribendã pu
nitionẽ regni iude. quã deſcribere ſupra inceperat vt ſu
pra dictuꝫ eſt. prima in duas ptes diuidit̃. qꝛ primo ex
primitur culpa. ſecundo ſubditur pena debita ibi. Non
ergo dimittas. Circa primũ dicit propheta.
o Proieciſti enĩ pplm̃ tuũ domũ iacob. i. p̃ijcies. Loq
tur enĩ de futuro p modũ p̃teriti ꝓpter certitudinẽ pro
phetie q̃ fuit impleta qñ nabuchodonoſor iudeos ḋ hie
ruſalẽ ⁊ de iudea eiecit ⁊ captiuos in babyloneꝫ duxit.
Conſequẽter oſ̃dit̃ rõ dicte captiuitatis cũ ḋr.
p Quia repleti ſũt vt olim. In hebre. hr̃. Repleti ſũt
ab oriẽte. i. magica arte q̃ repta fuit in pte oriẽtali reſpe
ctu iudee. vñ ⁊ Balaam ariolus ⁊ mag⁹ habitabat i par
tibꝫ orientis. vt hr̃. Nu. xxiij. ⁊ eadẽ ſñia eſt in trãſlatõe
cõi cũ ḋr. p Repleti ſunt vt olim. qꝛ a tpe iudicũ iu
q Et augures. i. diuios di (dei ceperũt magicis vti.
uinatione ſupſtitioſa. tñ augurũ ꝓprie eſt diuinatio per
garritũ ⁊ volatũ auiũ. r Habuerunt vt philiſtijm. q̃
talibꝫ intendebãt. Sciendũ tñ φ aliq̃ diuinatio p garri
tũ ⁊ motũ auiũ eſt licita. videlicet inq̃ntũ ſe extendit co
gnitio natural'. Aues enĩ ⁊ bruta aĩalia citi⁹ ſentiũt im
mutationẽ aeris. eo φ nõ hñt itellectũ diſtrahentẽ vim
ſenſitiuã. ⁊ ſm̃ talẽ imutationẽ incipiũt garrire vel mo
ueri de loco ad locuꝫ
aliter q̃ꝫ ante. ad qḋ
ſequit̃ pluuia vl' ſicci
tas vel vent⁹ vel hu
iuſmodi ſm̃ diuerſi
tatẽ nature auiuꝫ vel
brutoꝝ. ⁊ ex tali expe
rientia cognoſcũt ho
mines. φ tal' garritus
ſeu volat⁹ eſt ſignũ ef
fectus natural' ſequẽ
tis. ⁊ h̄ mõ etiã n
te p̃noſticãt de futu
ra tẽpeſtate p motuꝫ
delphinorũ in ſupfi
cie maris. ſed ſi diui
natio tal' extendatur
ad act⁹ hũanos q̃ de
pendent ex libero ar
bitrio. ſupſtitioſa ẽ ta
lis diuinatio q̃ vtebã
s Et pueris ⁊c̃. exercẽtes (tur iudei ſicut ⁊ philiſtei.
in eis viciũ ſodomiticũ vt dicũt cõiter expoſitores nr̃i.
Rabi ſalomon vo expoit aliter dicens. φ iudei accipie
bãt vxores alienigenas ydoloꝝ cultrices. ſicut ḋr de Sa
lomone. iij. Reg. xi. Et filij q̃ naſcebãt̃ ex eis ſeq̃bãt̃ ido
latriã matrũ. ⁊ ſic iudei faciebãt filios alienos a cultu di
t Repleta eſt terra argẽto ⁊ auro ⁊c̃. in h̄ tangit̃ pecca
tũ auaricie ad qḋ iudei ſemp fuerũt proni. v Et re
pleta eſt terra ei⁹ eq̃s ⁊c̃. in h̄ tangit̃ pctm̃ diffidẽtie. qꝛ
in defenſione p talia ↄtra aduerſarios mag̃ ↄfidebãt q̃ꝫ
de diuino auxilio x Et repleta ẽ terra ei⁹ idol' ⁊c̃. Hic
tangit̃ pctm̃ eoꝝ multiplicis idolatrie. ⁊ q̃ntũ ad idolorũ
fabricationẽ. ⁊ q̃ntũ ad venerationẽ. iõ ſubdit̃. Op⁹ ma
y Et incuruauit ſe (nuum ſuaꝝ adorauerũt. ⁊ ſubdit̃.
homo. idolis inclinãdo. Oĩa enĩ iſta pctã multiplicata
fuerũt inter iudeos añ captiuitatẽ babylonicam. vt pa
tet. iiij. Reg. ⁊ maxime tempe manaſſe. iiij. Regũ. xxi.
z Ne ergo dimittas eis. Premiſſa culpa hic ↄ̃ſr̃ de
ſcribit̃ pena. ⁊ primo i generali. ſcḋo magis in ſpeciali.
ca. ſequẽti. Prima i duas. qꝛ primo deſcribit penã. ſcḋo
oſ̃dit medelã. ibi. Quieſcite. Circa primũ dicit ꝓpheta.
z Ne ḡ dimitas. q̃ſi diceret. ex quo faciũt iſta turpia vt
p̃miſſuꝫ eſt nõ eſt dimittẽdũ tantũ dedec⁹ culpe ſine de
core iuſticie. Cõſequẽter ↄuertit ſermonẽ ſuũ ad popu
a Ingredere in petrã ⁊ abſcõdere ⁊c̃. qꝛ (lũ dicens.
multi de populo timore regis nabuch. ⁊ exercitus eius
abſconderunt ſe in cauernis petrarũ ⁊ in foſſis terre.
b A facie timoris dñi. i. ipi⁹ nabuch. a deo miſſi ad pu
niendũ p̃dicta pctã. qui fuit in h̄ flagellum domini.
c Et a gl'ia maieſtatis ei⁹. i. a maieſtate ei⁹ glorioſa. qꝛ
fecit nabuch. venire cũ valde magna ⁊ excellẽti p̃tãte cui
null⁹ ḋ regno iude potuit reſiſtere. iõ ſubdit̃ d Ocu
li ſublimis hoĩs. i. ſedechie regis q̃ eleuat⁹ in ſupbiã re
e Humiliati ſunt. qꝛ fuit cap (bellauerat chaldeis.
tiuus et exoculat⁹ vt hr̃. iiij. Reg. xxv. f Et incuruabit̃
altitudo viroꝝ. qꝛ viri bellatores fuerũt occiſi. ⁊ captiua
g Exaltabit̃ aũt ⁊c̃. i. tũc apparebit ei⁹ potẽtia i pu (ti
niendo pctõres. ideo ſubdit̃. h Quia dies domini.
id eſt tempus vindicte eius. i Sup oẽm ſupbũ. d ẽ
corde eleuatũ. k Excelſuꝫ. ſ. ex ambitõe. l Et ſup

omnē arrogantē: ꝛ humiliabitur [m] ꝛ ſup omnes cedros libani ſublimes ꝛ erectas: ſuper omnes quercus baſan [n] ꝛ ſup omnes mōtes excelſos: et ſup omnes colles eleuatos. ꝛ ſup omnē turrē excelſam. ꝛ ſup omnē murū munitum [o] ꝛ ſup omnes naues tharſis. [p] ꝛ ſup omne qđ viſu pulcrum eſt [q] Et incuruabitur oīs ſublimitas hominū. ꝛ humiliabit altitudo virorū [r] Et eleuabit dñs ſolus in die illa [s] ꝛ ydola penitus cōterent. [t] Et introibunt in ſpeluncas petrarū ꝛ in voragines terre [v] a facie formidinis dñi: a glīa maieſtatis eius [x] cuꝫ ſurrexerit pcutere terraꝫ. [y] In die illa proiiciet homo ydola argēti ſui: et ſimulacra auri ſui que fecerat ſibi: [z] vt adoraret talpas ꝛ veſpertiliones [a] Et ingredietur ſciſſuras petrarum ꝛ in cauernas ſaxorum a facie formidinis domini. et a gloria maieſtatis eius cū ſurrexerit percutere terram. [b] Quieſcite ergo ab homine [c] cuius ſpiritus [d] in naribꝰ eius eſt [e] qꝛ excelſus reputatus eſt ipſe.

[a] Ecce eni [b] do III. minator dñs [c] exercituum [d] auferet [e] ab hierlm et a iuda [f] validuꝫ ꝛ fortē. [g] omne robur panis: et omne robur aq̄: ꝛ fortē ꝛ viꝝ bellatorē [h] ꝛ iudicē [i] ꝛ pphaꝫ [k] ꝛ ariolū [l] et ſenē [m] principeꝫ ſup quinquaginta. ꝛ honorabilē vultu ꝛ conſiliariuꝫ: [n] ꝛ ſapienteꝫ de architectis [o] ꝛ prudentē eloquij myſtici

omnē arrogantē. i. ſuperbe loquentē contra deum. m Et ſup oēs cedros lybani ꝛc. i. machinamēta ex talibus lignis nō potuerūt eos defendere. n Et ſu. oēs mon. excel. ꝛc. i. fortalicia in rupibꝰ ꝛ locꝫ q̄ſi inacceſſibilibꝰ deſtruent p regē babylonis q̄ntūcūq ſint fortia in muris. ideo ſubdit. Et ſup oēm turrem excelſam ꝛc.
o Et ſup oēs naues ꝛc. qꝛ ſedechie ꝛ pplo ſuo defecerūt oino victualia. Hieremie. lij. q̄ ſolebant apportari i copia p naues thar
p Et ſup omne (ſis qđ ꝛc. qꝛ chaldei abſtulerūt de regno iude quicq̄d erat preciosum ꝛ pulcrum.
q Et incuruabitur ꝛc. id eſt deijcietur p captiuitatē ꝛ mortem.
r Et eleuabit dominus ꝛc. exponatur vtſ.
s Et idola ꝛc. quia chaldei ꝯfregerūt ipa portātes ſecū aurū et argentū ꝛ alia metalla. Hieremie. lij.
t Et introibūt i ſpeluncas ꝛc. ibi fugientes ꝛ ſe abſcōdētes a chaldeis vt p̄dictū ē. nam et ipſe ſedechias fugit p viā ſubterraneā. vt dictum fuit iiij. Regū. xxv.
v A facie formidis dñi. ſic eſt in hebreo. et exponatur vtſ. x Cū ſurrexerit pcutere terrā. ſ. iude p nabuchodo. tanq̄ p ſuū flagellū.
y In die illa pꝛiciet ꝛc. qꝛ plures de pplo fugiētes portabant ſecū talia. ſed qꝛ ppter pondꝰ impediebantur a velocitate fuge. piecerūt ea ne caperentur a chaldeis ſic pꝛiciuntur merces in mari ne homines ſubmergantur.
z Ut adorarēt talpas ꝛc. in talibꝰ eni imaginibꝰ p artē nigromantie factꝫ demōes aliq̄n dabāt reſponſa.
a Et ingredietur ſciſſuras petrarum. exponatur vtſ. qꝛ eſt replicatio eiuſdē ſnie ad maiorē errorez. b Quieſcite. Hic ꝯſequēter oſidit medelā ꝯtra p̄dicta mala pene. ſcꝫ ceſſatione a puocatiōe ire diuine. maxime p pctm̄ ydolatrie. et h̄ eſt qđ dr. b Quieſcite ḡ ab hoīe. i. a deo eiꝰ offenſionē cauēdo. Scriptura eni veterꝭ teſtamēti ſacra freq̄nter loquitur de deo more hūano. ꝛ ſilr vocat eum aliq̄n hoīem vel virū. ꝛ maxie qꝛ erat humanādus. vnđ dr Exo. xv. Dñs q̄ſi vir pugnator. In hebreo ht. dñs vir pugnator. ſine quaſi. et ſicut ibi vocatur vir pugnator. ita hic hō iratꝰ q̄ſi ad vindictā iratꝰ. ideo ſubditur.
c Cuiꝰ ſpūs. i. anhelitꝰ. d In naribꝰ eiꝰ eſt. hō eī iratꝰ emittit anhelitū fumoſū p nares. e Quia excelſus ꝛc. ab angelꝭ ſctis q̄ eū ſūme reuerentur. ꝛ multo fortius debet timeri ꝛ custodiri ab hoībꝰ cauendo ab offenſa ipiꝰ. ſm hebreos lr̄a eſt iſta. Quieſcite ab hoīe cuius ſpūs ī naribꝰ eiꝰ eſt. qꝛ in q̄ appreciatꝰ eſt ipſe. ꝛ ſm ipſos nō intelligitur de deo ſꝫ de hoīe mortali. ꝛ iō nō ē ponēda ſpes in eo ſꝫ in deo. et h̄ eſt qđ dr. Quieſcite ḡ. ab homie cuiꝰ ſpūs in naribꝰ eſt. i. q̄ viuit p reſpirationē aeris. et ſic eſt fragilis ꝛ mortalꝭ ſicut alia aīalia reſpirātia. qꝛ int q̄ appreciatꝰ eſt ipſe. q̄ſi diceret in nihilo reſpectu dī. Et ex h̄ ſubintelligitur ꝙ adhuc ydola q̄ ſunt ab eo facta ſunꝫ minꝰ appreciāda. vt exponit Ra. ſa. ꝛ rōnabiliter q̄ntu ad h̄. qꝛ effectꝰ nō excedit ſuā cām efficientē. ſꝫ magꝭ deficit ab ea. Additio.
Cōſequenter dr. q̄. ca. Verbū qđ vidit ꝛc. In q̄ ppha poſtq̄ deſcripſit deiectionē iudeoꝝ. poſt mortē xp̄i deſcribit electionē eccleſie xp̄i q̄ eideꝫ ſucceſſit. ꝛ exponatur totuꝫ ſicut in poſtilla.
Caplm. III.
Ecce eni dñator. Hic ꝯſequēter deſcribitur pena cōminata magis in ſpeciali. Et primo ppha oſidit pꝓpoſitū. ſcđo ad h̄ inducit exemplū parabolicū. ca. v. tertio cōfirmat dictū ſuū cap. vi. Prima ī duas. qꝛ primo pena deſcribitur. ſcđo ab ea ps populi excipitur ſequenti ca. ibi. In die illa erit germē dñi. Pria adhuc in duas. qꝛ prio deſcribitur pena in ſexu virili. ſcđo ī muliebri ibi. Dixit dñs deꝰ p eo. Prima adhuc in duas. quia primo deſcribitur pena. ſcđo ſubditur cauſa ibi. Ruit eni Hieruſaleꝫ. Circa primū p̄mittitur pena tranſmigrantiū. ꝛ ſcđo ſubditur pena remanentiū. ibi. Et dabo pueros ꝛc. Circa primū dr. a Ecce eni dñator. q̄ntuꝫ ad actū gubernādi. b Dominꝰ quantū ad poteſtateꝫ. c Exercituum. i. angelorū. qui ſunt executores diuine voluntatis.
d Auferet. per chaldeos in h̄ ſibi miniſtros e Ab hieruſalē ꝛ a iuda validū. q̄ntū ad agilitatē membroꝝ. f Et fortem. q̄ntū ad robur. g Omne robur panis ꝛc. qꝛ in hieruſalē obſeſſa a chaldeis defecit oīno cibus ꝛ potus vnde deberet robur bellatorum ſuſtentari.
h Et iudicem. i. iudices. ad q̄s referebantur caſus varij in hieruſalē de alijs ciuitatibꝰ. i Et pphām. i. pphetas falſos qui decipiebāt ſedechiā regē ꝛ populū. aſſerētes ꝙ nō traderent in manu regis babylonis. vt habetur Hiere. xxvij. ca. k Et ariolū. i. ariolos. q̄ immolando demonibꝰ. in aris diuinabāt. l Et ſenem. qꝛ chaldei nō deferebant etati aut dignitati. ideo ſubditur.
m Principem ꝛc. in agibilibus dubijs.
n Et ſapientem de architectis. id eſt principales in mechanicis.
o Et prudenteꝫ eloquij myſtici. i. doctores magnos q̄ intelligebant legē ꝛ pphetas. nō tm̄ ſm ſenſus literales ſed etiā myſticos. Q autem de omnibꝰ ſtatibꝰ p̄dictis multi fuerunt ducti in babylonem cū ioachim rege iuda. patet. iiij. Regū xxiiij. capitulo. Et dicitur illa captiuitas pprie tranſmigratio. quia Joachim reddidit ſe regi babylonis.

p Et dabo. Hic ɔ̄ſr ponit̄ pena remanentiū. et primo a trāſmigratiōe ioachim vſq; ad deſtructioneʒ ciuitatis ſub ſedechia. ſcd̄o poſt deſtructōem. ibi. Apphendet. Circa primū ſciendū ꝙ tūc ppl̄s remanēs fuit peſſime gubernat᷑. ꝓpter q̄d in ppl̄o ſurrexerūt ɔ̄tentiōes ⁊ diuiſiones et alie miſerie. ita ꝙ illi q̄ ducti fuerant ī babylonē iudicabant̄ melioris cōditionis q̄ʒ illi q̄ remāſerant. ⁊ h̄ eſt q̄d d̄r.
p Et dabo pueros principes eoꝝ. q꞉ p᷒ ioachim p̄dictum regnauit fili᷒ ei᷒. xviij. annoꝝ. ⁊ poſt illuʒ ſedechias. xxi. annorū. ⁊ ſic fuerunt iuuenes etate ⁊ iuniores moribus. ⁊ p ɔ̄ſequēs fuerunt peſſimi.
q Et effemiati ⁊c̄. q꞉ fuerūt ignorantes ⁊ mutabiles ſic̄ mulieres. vterq; enī rebellauit regi babylonis in malū ſuū. ⁊ totius
r Et corruet (ppl̄i ppl̄s in pctā ⁊ miſerias. ꝓpter defectum regiminis. ſc̄m ꝙ dicitur Prouer. xi. Ubi n̄ eſt gubernator ppl̄s
s Uir ad (corruet virū. i. ɔ̄tra virū. ideo ſubdit̄.
t Tumultuabit̄ puer ɔ̄ ſenem. ſubtracta omni reuerentia ⁊ honore.
v Et ignobilis contra nobileʒ. ſubtracto timore ex defectu regentium.
x Apphendet. Hic deſcribit̄ miſeria remanētiū poſt ciuitatis deſtructionē. q꞉ illi q̄ euaſerāt p diuerſas ſocietates. fugiebāt ad loca deſerta. ⁊ erant poſiti in tanto timore ⁊ miſeria ꝙ nullus volebat recipe curā regiminis alicui᷒ turme ſeu ſocietatis. ⁊ h̄ eſt q̄d d̄r. x Apphēdet enī ⁊c̄. vt ſit ſub cura ⁊ ꝓtectiōe eius. ideo ſubditur.
y Et dicet. veſtimētū tibi eſt ⁊c̄. q̄ ſum᷒ oīb᷒ denudati in ciuitate enī cecoꝝ monoculus ē rex regni. z Rui-
a Sub manu tua. i. ſub cura tua ſit. (na hec. ſ. ppl̄i nr̄i
b Reſpōdebit. h̄ renuendo dicēs. c Nō ſum medicus. i. nō habeo ptātē nec ſciam vos ſaluādi. d Et ī domo mea nō eſt panis ⁊c̄. i. in tanta pauptate ſū ſicut ⁊ vos. iō nolo vobis p̄eſſe. e Ruit. Hic ɔ̄ſr ponit̄ cā pene p̄dicte. licet enī ſit ſupius poſita cā. tn̄ h̄ replicat̄ ⁊ adducit̄ alia. Cauſa aūt iſta fuit multiplicatio pctōꝝ. inter q̄ primo ponunt̄ pctā cōtra deū. ſcd̄o ɔ̄ ꝓximū. ibi Populū meū. Circa primū d̄r. e Ruit eī hierl̄m. q̄n
f Et iudas cōcidit. i. regnū iu (tū ad ciuitatē ⁊ ꝓpl̄m. de. cui᷒ metropolis erat hierl̄m. ⁊ ſubdit̄ cā cū dicitur.
g Quia lingua eoꝝ ⁊c̄. p h̄ ꝙ d̄r lingua. oſ̄dit̄ ꝙ erant blaſphemi. Per h̄ aūt q̄d ſubdit̄. Et adinuentiōes. oſ̄ditur ꝙ nō peccabāt ex paſſione vel ignorātia. ſed ſtudioſe ⁊ ex certa ſcientia ſiue malicia q̄d erat grauiſſimū.

[p]Et dabo pueros pricipes eoꝝ [q]⁊ effeminati dn̄abunt̄ eis [r]Et corruet ppl̄s [s]vir ad virū: ⁊ vnuſq̄ſq; ad ꝓximuʒ ſuū [t]Tumultuabit̄ puer cōtra ſenē: [v]⁊ ignobil̄ ɔ̄tra nobilē. [x]Apphendet enim vir fratrē ſuū domeſticū patrꝭ ſui [y]: ⁊ dicet. Ueſtimentū tibi eſt: princeps eſto nr̄. [z]ruina autē hec [a]ſub manu tua. [b]Rn̄debit in die illa dicēs. [c]Nō ſum medic᷒. [d]et ī domo mea nō eſt panis neq; veſtimentum. Nolite ɔ̄ſtituere me principem ppl̄i. [e]Ruit enī hierl̄m: [f]⁊ iudas ɔ̄cidit [g]q꞉ lingua eoꝝ ⁊ adinuētiones eoꝝ ɔ̄tra dn̄m: vt ꝓuocarēt oculos maieſtatis ei᷒ [h]Agnitio vult᷒ eoꝝ rn̄debit eis [i]⁊ peccatū ſuuʒ quaſi ſodoma p̄dicauerunt: nec abſconderunt. [k]Ue anīe eoruʒ [l]q̄m reddita ſunt eis mala. [m]Dicite iuſto q̄m bn̄. q̄m fructum adinuentionū ſuarum comedet. [n]Ue impio in malum. Retributio enī manuū eius fiet ei [o]Populum meū exactores ſui [p]ſpoliauerūt [q]⁊ mulieres dn̄ate ſunt eis. [r]Popule me᷒ q̄ te beatū dicunt. ipi te decipiunt: ⁊ viā greſſuū tuoꝝ diſſipant. [s]Stat ad iudicandū domin᷒: ⁊ ſtat ad iudicādoſ populos [t]Dominus ad iudiciū veniet cū ſenib᷒ populi ſui ⁊ pricipib᷒ ei᷒ [v]Uos enī depaſti eſtis vineā meaʒ et rapina paupis ī domo veſtra. [x]Quare atteritꝭ populū meū: [y]⁊ facies pauperuʒ cōmolitis dicit dn̄s exercituū: [z]Et dixit dn̄s deus [a]ꝓ eo ꝙ eleuate ſunt filie ſyon [b]⁊ ambulauerūt extēto collo [c]⁊ nutib᷒ oculoꝝ ibant [d]⁊ plaudebāt [e]⁊ ambulabāt. ⁊ pedib᷒ ſuis cōpoſito gradu incedebant: [f]decaluabit dominus verticē filiarū ſyon: [g]⁊ dn̄s crinē earū nudabit:

h Agni. vult᷒ ⁊c̄. i. ita erūt excecati in malis ꝙ malicia relucebit ī vultib᷒ ſuis. ſic̄ luxuria meretricꝭ relucet ī facie ei᷒. ⁊ nō ſolūmō in eoꝝ vultib᷒. ſed etiā in v̄bis ⁊ geſtib᷒. iō ſubdit̄. i Et pctm̄ ſuū q̄ſi ⁊c̄. inuerecunde et publice peccādo. k Ue anīe eoꝝ ꝓpter culpā ⁊ etiaʒ penā ſequētē. iō ſubditur.
l Q̄m reddita ſunt ī eis mala. ſ. mala pene pro mal̄ culpe. reuntū q꞉ q̄ fuerūt iuſti uiuenerūt tūc babylonios ꝓpicios. vt pꝫ de hieremia. Hic re. d. ideo ſubditur.
m Dicite iuſto q̄m bn̄ ſibi erit ⁊c̄. i. retributionē bonoꝝ ſuorū pcipiet. Etiā ɔ̄trariū d̄r de ipſo cum dicit̄.
n Ue impio ⁊c̄. et pꝫ ſn̄ia o Populū meū. Hic ɔ̄ſiter ponunt̄ pctā ɔ̄ ꝓximum
o Populū (cū d̄r. meuʒ exactores ſui. i. ſupiores q̄ erāt tyrāni non principes.
p Spoliauerūt. bo
q Et mu (nis ſuis lieres dn̄ate ſunt eis q꞉ ptrahebant viros ſuos ad ydolatriam.
r Pple me᷒ ⁊c̄. Iſti erāt falſe ꝓphe ꝓmittentes eis ꝓſpera. ex q̄rū promiſſiōe ppl̄s rebellauit regi babylonis. et ſic cum ciuitate periJt. Et q꞉ h̄ factū fuit iudicio diuio ideo ſubditur.
s Stat ad iudicandū dn̄s. i. ad punitionē maloꝝ parat᷒. Et quia iſta mala erūt principaliter in ſupiorib᷒ vt dictū eſt. ſequitur.
t Dn̄s ad iudiciū veniet ⁊c̄. i. vt iudicet eos ꝺ̄ ſuis tyrānidib᷒. iō ſubdit̄ v̄bū ipi᷒ d̄i ad eos dicētꝭ v Uos enī depaſti ⁊c̄. i. ꝓpl̄m iſrl̄ q̄ d̄r vinea dn̄i. i̅. ca. v. cui᷒ bona deuorabāt pricipes. ⁊ ppl̄s remanebat paup et nud᷒ iō ſubdit̄. Et rapina paupis in domo vr̄a. x Quare atteritis ꝓpl̄m meū. augurijs ⁊ iniurijs. y Et facies paupeꝝ comolitꝭ. i. macie attenuatꝭ. q꞉ intātū rapiebāt bona ꝓpl̄i ꝙ nō remanebat ei ſufficientia vict᷒. z Et dixit dn̄s. Hic ɔ̄ſr deſcribit̄ pena in ſexu muliebri. ⁊ primo q̄ntū ad ſubtractōeʒ ornamētoꝝ. ſcd̄o q̄ntū ad mortē viroꝝ. ibi. Pulcerrimi quoq; viri. Circa primū p̄mitti
a Pro eo ꝙ eleuate ⁊c̄. e (tur inſolētia mulieꝝ cū d̄r. latiōe mētꝭ. b Et ambulauerūt extēto collo. q̄d ē indiciū interioris elatiōis. c Et nutib᷒ oculoꝝ ibant. impudice reſpiciēdo. d Et plaudebant. diſſolute lu-
e Et ambulabāt ⁊c̄. curioſe ⁊ laſciue incedē (dendo. do. p q̄ ꝓuocabant̄ hoīes ad luxuriā. iō ſubdit̄. pena debita cū d̄r. f Decaluabit dn̄s ⁊c̄. auferēdo naturale ornamētū. q꞉ crines a natura dati ſūt mulieri in ornatū.
g Et dn̄s crinem eaꝝ nudabit. declarādo falſitatem capillorū extraneoꝝ ad cōpoſitionē capitis additoꝝ.

g In die illa.ſ.diuiñe punitiõis. h Auferet dñs ⁊c̃ q̃ mulieres ſotularibꝫ curioſis vtebant̃. i Et lunu/las.inciſiões ad modũ lune factas ĩ ſotularibꝫ.vt dicũt aliq̃.Alij ṽo dicũt.ꝙ lunule erãt q̃dã parue bulle auree dependẽtes circa collũ. k Et torques.i.ornamẽta ĩ ſupiori pte veſtimẽtorũ facta circa collũ ⁊ deſcendentia vſqꝫ ad pectus. ſic̃ et diuiſio veſtiũ erat in ſuperiori parte pectoris.

a In die illa[b] auferet dñs[c] ornamẽtũ calciamentoꝝ[i] ⁊ lunulas[k] ⁊ torq̃s[l] ⁊ monilia[m] ⁊ armillas[n] ⁊ mitras[o] ⁊ diſcriminalia[p] et perichelides[q] et murenulas[r] et olfactoriola[s] ⁊ inaures[t] ⁊ anulos[v] ⁊ gemmas ĩ frõte pẽdẽtes[x] ⁊ mutatoria[y] ⁊ palliola[z] et linthea/mina[a] ⁊ acus ⁊ ſpecula[b] ⁊ ſindones[c] ⁊ vittas[d] ⁊ theriſtra.[e] ⁊ erit[f] p ſuaui odore fetor[g] ⁊ p zona funiculus[h] et p criſ/

l Et monilia.ad cõiungẽdũ illã diuiſiõꝫ m Et armillas.que ſunt ornamenta brachioꝝ circa ſcapulas iõ dicunt̃ ab armo. n Et mitras.i.cuculas. o Et diſcriminalia.i. pectines. p Et perichelides. q̃ ſunt ornamẽta brachioꝝ vl' ꝓpe manũ q Et mure/ (um. nulas.q̃ fiebãt ĩ finibus veſtimẽtoꝝ contexte ex diuerſis coloribꝫ.ideo vocabant̃ murenule. r Et olfactoriola.i.vaſa pua argẽtea vl' aurea vbi reponebant̃ redolẽtia ad magꝫ hoĩes ꝓuocandũ. s Et inaures.i.ornamẽta auriũ. t Et anulos.i.ornamẽta digitoꝝ v Et gẽmas.in frõte pendẽtes. habebant enĩ ſerta in quibꝫ erant gẽme poſite pendentes in fronte. x Et mutatoria.i.diuerſa veſtiũ paria. y Et palliola.i.exteriora veſtimẽta. z Et lintheamina.i. interiora Et acus ⁊ ſpecula.inſtrã ſunt cũ (ora iuxta carnẽ. q̃bꝫ mulieres aptabãt ornamẽta corpibꝫ ſuis. b Et ſindones.i.ſubtilia velamina.q̃bꝫ operiunt̃ humeri terra illa. c Et vittas.i.pepla. d Et theriſtra.Eſt autẽ theriſtrũ veſtis linea q̃ vtunt̃ mlieres in eſtate.⁊ dr a tero is.q2 terunt̃ vt ibi fiãt ruge multe ⁊ tenues ad curioſitatẽ. e Et erit mulieribꝫ p̃dictis. f Pro ſuaui odore fetor.ex infirmitate ⁊ miſeria. ⁊ q2 multe fuerunt incarcerate in locꝭ fetidis. g Et p zona funiculus.q̃ h Et p criſpãte crine caluiciũ.q2 (ligabant̃ vt captiue trahebant̃ p capillos ⁊ ex infirmitatibꝫ ⁊ miſerijs fluebãt capilli de capitibꝫ ſuis. i Et p faſcia pectoralis vitta tenuis ⁊ delicata cũ q̃ ſtringunt̃ mamille,ne ex ſua groſſicie turpitudiẽ ĩgerãt.oĩa ei iſta ĩflicta ſt mlieribꝫ tpe captiuitatꝭ babylonice. k Pulcerrimi.Hic ɔñr deſcribit̃ ea ꝑ pena ex morte viroꝝ.⁊ primo circa h̃ oñdit̃ ꝓpoſitũ.ſcdo infert̃ quoddã correlariũ.ibi.Et apph̃ẽdẽt Circa primũ dr k Pulcerrimi q̃ꝫ viri tui.i.iuuenes cũ q̃bꝫ mulieres impudice deliciabant̃ l Gladio ca m Et fortes tui in p̃lio.nõ potẽ/ (dent.ſ.p chaldeos. tes ſe defendere. n Et merebũt ⁊c̃.ſ.hierl'm ⁊ aliarũ ciuitatũ que dicunt̃ lugere metaphorice ꝓpter ppl'i deſtructionẽ.ſicut pratũ ridere dr q̃ñ floret.

o Et deſolata in terra ſedebit. quia muri p chaldeos fuerunt ad terram deiecti.

In ca.iij.vbi dr i poſtilla.Et pphãm.i.pph̃as falſos

Hoc q̃d dr h̃.Et pphãm.⁊ ſm glo.intel Additio ligit̃ de ṽo ꝓpha.put plane lr̃a ſonat.q2 exponit̃ ſm illud q̃d ponit̃ in pſalmo.Iã nõ eſt ꝓpheta ⁊ nos nõ cognoſcet ampli'.vn̄ ſm h̃ hec ꝓphetia q̃ incipit ab illo loco.Ecce dñator dñs.nõ ptinet ad ſtatuꝫ babylonice captiuitatꝭ in q̃ multi fuerũt ꝓphe. vt Hiere

Ezechiel.Daniel.⁊ hmõi.vn̄ aſpicienti bñ ſingula q̃ de hac materia ɔtinent̃ in h̃ capitulo magis videnť ptinere ad ſtatũ hui' captiuitatis in q̃ nullũ robur hñt ſeruałitudinẽ.nec pphãm.nec ariolũ.⁊ ſic de ſingul' hic cõtentis.hec in gloſa ꝓprie applicant̃ huic ſtatui eoꝝ hodierno.⁊ ſpecialr̃ cũ redditur cã hmõi penarũ.cũ dr.Ruit hierl'm ⁊ ɔcidit iudas.q2 lingua eoꝝ ⁊ adinuẽtiones eoꝝ ɔ̃ deuꝫ ꝓprie videt̃ cõpetere iudeis modernis.q̃ quotidie in ſuis expoſitionibꝫ ⁊ ſcripturis conant̃ adinuenire aliq̃ falſa ɔ̃ xp̃m. Similiter q̃d ſeqtur. Peccãm ſuũ q̃ſi ſodoma p̃dicauerũt nõ niſi eis proprie cõpetit q̃ publice approbãt q̃tuꝫ in eis ẽ occiſionẽ xp̃i.nõ abſcondẽtes aliq̃d d̃ malicia ibidẽ ꝑpetrata.vnde expleta miſeria eoꝝ tã in ſexu virili q̃ꝫ femineo ſtatim ꝓphetat de felicitate eoꝝ q̃ ſaluati ſunt de iſrl' abiectis nõ credẽtibꝫ.⁊ h̃ cũ dicit in ca.ſequẽti.ſ.iiij. In die illa erit germẽ dñi in magnificẽtia ⁊ gl'ia ⁊c̃.⁊ exponat̃ put in poſtilla.

pãti crine caluiciũ:[i] et p faſcia pectorali ciliciũ.[k] Pulcherrimi q̃ꝫ viri tui[l] gladio cadẽt[m] ⁊ fortes tui in prelio[n] Et merebũt atqꝫ lugebũt porte ei':[o] ⁊ deſolata in terra ſedebit. IIII.

[a] ET apph̃ẽdẽt ſeptẽ mulieres virũ vnuꝫ ĩ die illa dicẽtes[b] Panẽ nr̃ꝫ comedem':⁊ veſtimẽtꝭ nr̃is opiemur.[c] tñmõ inuocetur nomẽ tuũ ſuper nos.[d] aufer

In capitulo.iij.poſtillator et Replica. Burgeñ.differũt in applicatione. q2 poſtillator applicat ad captiuitatẽ babylonicã.ſic̃ ⁊ ſanct' Thomas. Burgeñ.aũt applicat ad captiuitatẽ iudeorũ hodiernã.ſed cũ poſtil.exponit primã partẽ h' cap. De deus auferet a hierl'm fortẽ validũ ⁊ pphãm.ſ.falſum in quo ɔfidere ſolebãt.⁊ fuerũt decepti. Burgeñ.dicit ſm glo.intelligi debere de ṽo ꝓpha.Et ex h̃ arguit ꝙ h̃ capitulũ in captiuitate babylonica locũ non habuit in q̃ q̃ꝫ plures ſcti ꝓphe fuerũt.ſ.Hieremias.Baruch.Ezehiel. Daniel ⁊c̃.Soluat h̃ argumẽtũ thomiſta.q̃ exponit d̃ captiuitate babylonica.⁊ cũ h̃ de ꝓpha de inſtinctu diuino Poſtillator aũt exponit de ꝓpha falſo.iõ argumẽtũ eſt ɔtra eũ.niſi q̃ntũ eſt de gloſa p Burgeñ.allegata.quam ⁊ Burgenſis ⁊ poſtillator nõ reputant autenticã.

Capitulum.iiij.

ET apprehendent.Hic ex dictis concluditur correlariũ.Circa quod ſciendum ꝙ in hebreo nõ incipit hic capitulum.ſed litera iſta.Et apprehendent ⁊c̃.immediate coniungitur cum p̃cedenti abſqꝫ aliquo ſpacio vacuo intermedio.quod eſt ſignũ alteri' ſententie ſeu capituli apud hebreos.iõ eſt cõcluſio ſequẽs ex p̃dictis.Ex hoc enĩ quod dictũ eſt ꝙ viri interficerentur in prelio.ſequit̃ ꝙ multe remanerent mulieres ſine viris.quia mulieres non ſic interficiuntur in prelijs.et hoc eſt quod dicitur.

a Et apprehendent ⁊c̃.querentes eum habere ſponſuꝫ ⁊ q2 ad ſponſum ptinet prouidere vxoribꝫ ⁊ filijs de neceſſarijs.quod eſt difficile pro tot vxoribus. et ſic vnus vir renueret ɔiungi tot vxoribꝫ . ideo h̃ remouetur cum ſubditur.

b Panem noſtrum comedem' ⁊c̃. id eſt prouidebim' nobis ⁊ filijs de victu ⁊ veſtitu.

c Tñmodo inuocet̃ ⁊c̃.ſ.ꝙ ſimus vxores tue.

d Aufer obprobrium noſtrum.ſcꝫ ſterilitatis.et nihil plus petimus a te.

e In die illa. Hic incipit caplm̃ in hebreo, q2 ibi p̃mittit̃ ſpaciũ vacuũ. Supius ei deſcripta ẽ punitio malorũ ⁊ hic ↄ̃ſr ponit̃ ↄſolatio bonoꝝ fienda p xp̃m, q2 ſicut dictũ eſt ſupra, modus eſaie eſt cũ aliis q̃ tractat ſimul deſcribere myſteriũ xp̃i qd̓ intẽdit principalr̃, ⁊ hebrei reſiduũ hui⁹ ca. referunt ad tp̄s meſſie. Vñ qd̓ dr̄ h̓. In die illa erit germẽ dñi ⁊c̃. In trãſlatiõe chaldaica q̃ apud hebreos dr̄ targũ. ⁊ ẽ autẽtica apud hebreos dr̄. In tp̄e illo erit meſſyas dñi ⁊c̃ ⁊ iõ expoſitores latini h̓ exponẽtes de ꝓſperitate redeuntiuz de captiuitate babylonica mag̃ iudaizãt q̃ntũ ad h̓ q̃ hebrei. Igit̃ ſm̃ hanc ſniam hec lr̃a in̄ duas ptes diuidit̃, q2 primo ponit̃ dicta ↄſolatio bonoꝝ q̃ntũ ad eoꝝ exaltationẽ. Scd̓o q̃ntũ ad diuinã ꝓtectõem. ibi.

obprobriũ nr̃m. [e] In die illa erit [f] germẽ dñi [g] in magnificentia [h] ⁊ glĩa fructus terre ſublimis: [i] ⁊ exultatio his q̃ ſaluati fuerint de iſrl̃. [k] Et erit oĩs q̃ relict⁹ fuerit i ſyon: ⁊ reſiduus i hierl̃m, ſanctus vocabit̃ [l] oĩs q̃ ſcript⁹ eſt in vita i hierl̃m. [m] Si abluerit dñs [n] ſordẽ filiaꝝ ſyon ⁊ ſanguinẽ hierl̃m lauerit de medio ei⁹ in ſpũ iudicij [n] ⁊ ſpũ ardoris. [p] Et creauit dñs [q] ſup oẽm locũ montis ſyon: [r] et vbi inuocat⁹ eſt [s] nubem p diez: ⁊ fumum ⁊ ſplendorẽ ignis flamantis in nocte. [t] Sup oẽm ei gloriã [v] ꝓtectio [x] ⁊ tabernaculuz erit [y] in vmbraculuz diei ab eſtu [z] et in ſecuritatem ⁊ abſconſionẽm a turbine et a pluuia.

.V.

C[a]Antabo [b] dilecto [c] meo [c] canticum patruelis mei vinee ſue. [d] Vinea facta ẽ dilecto meo [e] in cornu [f] filio olei. [g] Et

Et creauit. Circa primũ dr̄. e In die illa erit. i. tp̄e gr̃e que dr̄ dies ꝓpter claritatẽ noticie. ad Ro. xiij. Nox pceſſit, dies aũt appropinq̃uit. f Germen dñi. i. xp̄s q̃ dr̄ germen dñi, q2 nõ fuit ↄceptus virili ſemĩe ſed v̄tu(te ſpũſſancti.) g In magnificẽtia. in miraculoꝝ opa(tione, in ſua reſurrectiõe ⁊ aſcenſiõe. h Fruct⁹ terre ſcȝ v̄ginis, de q̃ dr̄. j. xlv. Aperiat̃ terra ⁊ germiet ſaluato(rẽ.) i Et exultatio his q̃ ſaluati fuerint ⁊c̃. i. aplĩs ⁊ aliis fidelib3, q̃ poſt xp̄i reſurrectionẽ viſo dño gauiſi fuerũt. Ioh. xx. ⁊ in die penthecoſtes recepto ſpirituſcto. Actu. ij. k Oĩs q̃ relict⁹ fuerit in ſyon ⁊c̃. i. in eccl̃ia vt dictũ eſt. ſ. ij. ca. ſed h̓ eſt intelligẽdũ de illis q̃ in eccleſia ſunt nũero ⁊ merito, iõ ſeq̃tur. l Oĩs qui ſcriptus ẽ in vita. i. in libro vite, ꝓpter qd̓ Ra. ſa. ſic gloſat m Si abluerit. Hic acci(pit̃ ſi p q2. oĩs ſcript⁹. ſ. ſcd̓i venturi.) n Sordẽ filiaꝝ ſyon. i. eccl̃ie in ſpũ iudicij, q2 xp̄s p viã iuſticie p nobis ſatiſfecit. o Et ſpũ ardoris, q2 h̓ fecit ex maximo feruore charitat̃.

p Et creauit. Hic ↄ̃ſr ponit̃ ↄſolatio bonoꝝ q̃ntum ad diuinã ꝓtectionẽ. Circa qd̓ ſciendũ q̓ in exitu de egypto dñs ꝓtexit filios iſrl̃ p colũnã ignis ⁊ nubis. Exod. xiij. Tollenſq3 angel⁹ dñi q̃ p̃cedebat caſtra filiorũ iſrl̃, abijt poſt eos, ⁊ cũ eo pit̃er colũna nubis. Seq̃tur. Et erat nubes tenebroſa ⁊ illuminãs noctẽ, ita q̓ ad ſeinuicẽ toto noctis tp̄e accedere nõ valerent. Fuit etiã poſtea colũna nubis in ꝓtectione ↄ̃ eſtũ ſolis de die et colũna ignis ↄ̃ tenebras de nocte, ⁊ h̓ fuit in figura gr̃e ſpũſſancti dande xp̄i diſcipulis in ſigno viſibili. Actu. ij. q̃ ꝓtegit ↄtra ardorẽ ↄcupiſcẽtie ⁊ illumiat ↄ̃ tenebras ignorãtie, que tanto melior eſt illa colũna ignis ⁊ nubis quãto v̄itas eſt melior vmbra, ⁊ ad lr̃am ſignuz illud gr̃e aplĩs date, habuit ſpeciẽ ignis lucent̃ nõ cõburent̃. Poteſt etiam ꝓbabiliter dici q̓ apparuit ibi nebula lucida in ſignum diuie p̃ñtie ſpecial̓ p gr̃am, ſicut in dedicatiõe tẽpli Salomõnis. iij. Reg. viij. ⁊ in erectiõe tabernaculi. Exo. xl. de q̃ põt exponi qd̓ dr̄ Actu. ij. Et impleuit totã domuz vbi erãt ſedentes. Fm̃ hoc igit̃ dr̄. p Et creauit dñs. id eſt creabit, loquẽdo de futuro p modum p̃teriti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. q Sup oẽm locũ ⁊c̃. i. eccl̃ie militantis que ſyon dr̄, vt oſtiſum eſt. ſ. ij. et q2 ad lr̃am in monte ſyon fuit miſſio ſpũſſancti in ſigno viſibili ſuper aplõs in die penthecoſtes, vt dicit Hieronym⁹ in epl̃a ad paulinũ de omnib3 ſacre ſcripture libris.

r Et vbi inuocat⁹ eſt, ⁊ p. i. Vbi inuocat⁹ eſt a fidelib3 q2 eſt locus orõnis. s Nubem p diẽ ⁊c̃. id eſt grãz ſpũſſancti mõ p̃dicto ꝓtegentẽ. t Sup oẽm ei glĩaz colũne ignis ⁊ nubis date filijs iſrael. v Protectio. ſ. ſpirituſſancti, q2 excedit eã, vt veritas vmbrã. x Et tabernaculum erit. ſ. ſpirituſſancti. y In vmbraculuz. ↄtra ↄcupiſcẽtie eſtũ. z Et in ſecuritatem ⁊c̃. ſ. ſuperbie. ȝ Et a pluuia. carnalis laſciuie. Vel a turbine pſecutõnis quã nõ timebant ſpũſancto roborati. Et a pluuia ꝓſperitat̃ tp̄alis ne p eã mollificet̃ hõ ad vicia. Ra. ſa. dicit hic, q̓ p turbinem ⁊ ignẽ ⁊ hm̓õi intelligunt̃ gehenne pene. inducẽs ad hoc iſtud pſ. x. Pluet ſup pctores laqueos ignis ſulphur ⁊ ſpũs procellarũ ⁊c̃. quãtum ad hoc cõuenit mecum, q2 gr̃a ſpirituſſancti ꝓtegit ab illa pena, ⁊ maxime gr̃a ↄſummata que eſt ipa glĩa.

Capitulũ. V.

C[c]Antabo. Poſtq̃ȝ ꝓpheta deſcripſit punitionẽ regni p v̄bũ narratiuũ, hic ↄ̃ſr hoc idẽ facit p exemplũ pabolicũ. Et diuidit̃ in duas ptes. Prĩo ponit̃ pabola. Scd̓o arguit̃ multiplex ppl̓i culpa. ibi. Ve q̃ ↄiungiꝫ. Prĩa in duas, q2 prĩo ſub pabola vinee deſcribit̃ ingratitudo ppl̓i. Et ſcd̓o rectitudo diuini iudicij ibi. Et nũc oſtdã. Circa primũ ſciendũ q̓ pabola iſta ẽ de vinea cũ magno ſumptu ⁊ diligẽtia exculta, q̃ tñ fructuȝ nõ fecit, ⁊ ſic a dño vinee ↄtempta fuit ⁊ derelicta, ⁊ per hãc vineã intelligit̃ ppl̓s iſrl̓, vt hr̄. j. eo. c. Vinea eni domini exercituũ domus iſrael eſt, quã vineã de⁹ excoluit ſuis beneficijs, ⁊ tñ ad ydolatriã declinauit, ⁊ ſic eã contempſit ſubtrahendo ſuum auxiliũ, ⁊ p ↄſequẽs tradidit (in maib3 aduerſarioꝝ. Dicit igit̃.) a Cantabo. i. alte ꝓnũciabo. b Dilecto meo. i. p dilecto meo. in pſona ei⁹ loquens, ſicut apparebit. j. ⁊ iſte dilect⁹ intelligit̃ de⁹ q̃ ſic vocat̃ in libro canticoꝝ, q̃ſi p totũ. c Canticum patruelis ⁊c̃. i. qd̓ cãtauit de vinea ſua. In ſcriptura aliq̃ñ accipiunt̃ pabole ſeu ſilitudies ex reb3 geſtis, ⁊ iõ dicũt aliq̃ ⁊ ſatis ꝓbabiliter, q̓ q̃dã patruelis eſaie. i. fili⁹ patrui ſui habuerat vineã cũ magno ſũptu ⁊ labore excultã ⁊ acq̃ſitã, ⁊ tñ fuit ſterilis, ꝓpter qd̓ de ipa ſicut de re inſolita fecit dictamẽ, qd̓ vocat̃ hic canticũ, q2 eſaias ſilr̓ locut⁹ eſt hic de pplo iſrl̓ ſub nõie vinee, iõ ſubdit̃. d Vinea facta eſt ⁊c̃. i. deo q̃ dicit̃ dilect⁹ rõne dicta. e In cornu. i. in loco celſo ⁊ eminẽti, q2 hirl̓m metropolis in iudea erat in alto loco reſpectu terre adiacẽt̃, ſaltẽ q̃ntũ ad illã ptẽ, in q̃ erat templuȝ ⁊ dom⁹ regia in monte ſyon. f Filio olei. i. in loco pleno oliuis, ex q̃rũ fructu exprimit̃ oleũ, vñ ⁊ iuxta hierl̓m eſt mons oliueti ſic nomiat⁹ a fertilitate olei, ⁊ tali mõ loquẽdi dicit̃ aliq̃s fili⁹ mortis, q2 plen⁹ ẽ ſcelere p q̃ dign⁹ ẽ morte g Et ſepiuit eã, mãdat̃ legis ⁊ ſua ⁊ angelica ꝓtectõe.

ſepiuit eā [h] ⁊ lapides elegit ex ea: ⁊ plantauit vineā electā. [k] Et edificauit turrim in medio eiꝰ [l] et torcular extruxit in ea [m] Et expectauit vt faceret vuas: [n] et fecit labruſcas. [o] Nunc ergo habitatores hierl'm ⁊ viri iuda iudicate inter me ⁊ vineā meam. [p] Quid eſt qḋ vltra debui facere vinee mee: ⁊ non feci ei. An q expectaui vt faceret vuas: ⁊ fecit labruſcas. [q] Et nūc oſtndā vobis quid ego faciā vinee mee. [r] Auferam ſepē eiꝰ [s] et erit in direptionē. [t] Diruā maceriā eiꝰ [v] ⁊ erit in ↄculcationē [x] ⁊ ponā eā deſertā. [y] Nō putabitur [z] ⁊ nō fodietur [a] ⁊ aſcēdēt ſuper eā vepres ⁊ ſpine: [b] ⁊ nubibꝰ mandabo ne pluāt ſuper eā hymbrē. [c] Vinea aūt dn̄i exercituū domꝰ iſrl' eſt. [d] ⁊ viri iuda germē eiꝰ delectabile. [e] Et expectaui vt faceret iudiciū. [f] ⁊ ecce iniquitas. [g] ⁊ iuſticiam: [h] ⁊ ecce clamor. [i] Ve q̇ ↄiungitis domū ad domū: ⁊ agrum agro copulatis vſq ad terminū loci. [k] Nūqd habitabitis vos ſoli in medio terre. [l] In auribus meis ſūt hec dicit dn̄s exercituū. [m] Niſi domꝰ multe deſerte fuerint grādes et pulcre: ⁊ abſq habitatore. [n] Decē enī iugera vinearuz faciēt laguncula vnā: ⁊ triginta modij ſemētis faciūt modios tres. [o] Ve q̇ ↄſurgitis mane [p] ad ebrietatē ſectādam: [q] ⁊ potandū vſq ad veſperam: [r] vt vino eſtuetis. [s] Cythara ⁊ lyra et tympanū ⁊ tibia [t] et vinū in conuiuijs vr̄is [v] ⁊ opus dn̄i nō reſpicitis: [x] nec opa manuum eius ↄſideratis. [y] Propterea captiuus ductꝰ ē pplꝰs meus. [z] q: nō habuit ſciam. [a] ⁊ nobiles eius interierunt

h Et lapides ⁊c. Chananeos cultores lapidū de terra illa deijciendo, vt hr̄ libro Joſue. i Et plantauit ⁊c. pplm iſrael quē ad cultū ſuū p̄ ceteris pplis elegit . . . terra pmiſſionis plantauit. k Et edificauit turrim. i. templū ad modū turris factū, ſicut dictū fuit. iij. Reg. vi. ca. qḋ fuit edificatū p ſalomonez in hierl'm ī medio iudee exiſtente tāq̄ metropoli.
l Et torcular ⁊c. i. altare holocauſtoruz qḋ dicit hic torcular, eo q ibi effūdebatur ſanguis victimaꝝ ſicut in torculari ſanguis vuarum.
m Et expectauit ⁊c. id eſt opa bona deuz
n Et fe ... (colendo. cit labruſcas. i. opera inutilia et nociua ad ydolatriā declinādo.
o Nūc ergo habitatores hierl'm ⁊c. h̄ dicit inducendo pplm ad ↄſiderationē predictorū beneficioꝝ.
p Quid eſt qḋ ⁊c. q. d. nihil defuit ex parte mea quin deberet facere optima opera ⁊ fecit peſſima.
q Et nūc oſtndā. Hic ↄſiter deſcribit rectitudo diuini iudicij. q: ppter ingratitudinē debet ↄtemni. ⁊ in manꝰ aduerſarioruz dimitti. iō ſubdit.
r Auferā ſepem eiꝰ id eſt vex legis intellectum, nō q: deꝰ inducat aliquē ad errorē ſeu falſū eſtimandū, ſed q: ſacerdotes ⁊ legiſperiti declinauerūt ad vicia, ppter qḋ deus iuſte retraxit ab eis lumē ſue gratie, ⁊ ſic ex ſua defectibilitate ceciderūt in erroꝝ cecitatē
s Et erit in direptionē. q: demones ex h̄ habuerūt ſuper eos ptātē diripiendo ſpūalia bona ⁊ diſpoſitiones ad ipa. ſ. bona. t Diruā maceriā eius. ſ. meā ptectionē ⁊ angelicā cuſtodiā ſubtrahendo. v Et erit in cōculcationē. i. in depſſionē ab aduerſarijs ⁊ maxime a babylonijs. q̇ terrā deſtruxerūt. ⁊ pplm partim occiderūt. x Et ponā eā deſertā. a pte ... (⁊ partim captiuauerūt, ctione mea. y Nō putabitur. q: ad vba pphaꝝ noluerunt ſe corrigere, auferēdo mala vite ſue. z Et nō fodietur. q: foſſorio diuini timoris nō fuerunt retracti ab a Et aſcendēt ⁊c. i. calamitates puni ... (iniq̇tatibꝰ ſuis gentes ⁊ miſerie. ⁊ q: ad lrām pplo ducto in captiuitatē vepres ⁊ ſpine creuerūt in terra p defectu culture.
b Et nu. mādabo ⁊c. q: in terra illa ſecuta eſt ſiccitas magna c Vinea āt do. ⁊c. i. h̄ oſtndit q pabola pdicta intelligit de pplo iſrl'. ⁊ ſic eſt expoſita. d Et viri iuda ⁊c. h̄ potiſſime dr̄ p xp̄o. q̇ erat de tribu illa ſcḋm carnē naſciturus. e Et expectaui vt faceret iudiciū. iuſtaz ſniam pferendo. qḋ ptinet ad iudices q̄ꝝ eſt iudicare.
f Et ecce iniq̇tas. i. iniuſticie ineq̇litas. q: puertebant iudicia in fauorē partis ⁊ ppter munera. g Et iuſticiam. i. opa iuſticie in pplo cōi viuēdo iuſte adinuicē. h Et ecce clamor de iniurijs viniꝰ ↄ alteꝝ. h Ve q̇ ↄiungitis. Hic ↄſiter arguit ppli multiplex culpa. et primo pplꝰa arguit culpā ⁊ cōminat penā ↄiūcti. Scḋo pſequitur penā ſepatim. ibi Jō iratꝰ eſt. Prima ī tres. q: primo arguit pplm de cupiditate, ſcḋo de carnalitate, ibi. ve qui ↄſurgitis. Tertio de ſupbie vanitate. ibi. ve q̇ trahitis. ⁊ in q̇libet pte cōminatur penam. Circa primū dicit.
i Ve q̇ ↄſurgitis ⁊c. Judei enī ſp fuerūt ad auariciā proni. et iō in illo pplo multi p potentiā auferebāt poſſeſſiones alioꝝ. et aliq̇ p fraudulentias
k Nūqd hitabitis ⁊c q. d. videmini h̄ q̄rere. ⁊ tñ terra fuit data a deo filijs iſrl' cōmuniter p habitatōe paupeꝝ ſicut et diuitū. ⁊ ſubdit cōminatio pene cum dicitur.
l In auribꝰ me. ⁊c. q: exaudit iniuſte oppreſſos ad vindicandū, ideo ſubdit ibi.
m Niſi domꝰ mlte deſerte fuerint ⁊c. ſicē fuerāt male acquiſite ⁊ h̄ impletum eſt qñ pplꝰs ductus fuit captiuus.
n Decez enī iugera vinearū ⁊c. i. ſicut vinee ⁊ agri fuerunt male acq̇ſita. ita efficient ſteriles ī penā. eſt aūt iugeꝝ ſpaciū terre quod par boū in die arare ↄſueuit. o Ve q̇ ↄſurgitis. Hic ↄſiter arguit pplm de carnalitate di. ve q̇ ↄſurgitis ma. ⁊c. Sic eī ſolēt facere illi q̇ fuerūt ebrij p̄cedēti veſpe. eo q p Ad ebrietatē ſectādā ⁊c. ſicut de ... (ī mane ſūt ſitibūdi. decedētibꝰ. iō ſubdit. q Et potādū ⁊c. ⁊ q: ex tali potatione caleſit caro. ⁊ inducit ad luxuriā ⁊ ad alia mala. ſcz ad rixas ⁊ ad homicidia ⁊ ↄſilia. iō ſubdit. r Vt vino eſtuetis. ⁊ pōt teneri hic ly vt vno mō cauſaliter q̇ntū ad illos q̇ ſic vacabāt potatiōi. vt ad mala ſequentia eēnt magꝭ apti ⁊ proni. Alio mō ↄſecutiue. q: talia mala nata ſūt ſeq̇ ex ebrietate. etiā ſi inebriās ſe inebriare nō s Cythara ⁊ ly. ⁊c. ad excitādū luxuriā p diſ ... (intēdat ſolutionē. t Et vinū ſ. forte ⁊ electū. v Et opus dn̄i ⁊c. nihil agēdo ad eiꝰ honorē ſiue obſequiū. cū tñ ab x Nec opa ma. ⁊c. ſ. q̇lit pu ... (eo hēat abūdātiā tpaliū niuit acriter viciū carnalitatis ppter ipm mōm diluuio ſubmergēdo. Gen. vij. ⁊ q̇nq ciuitates igne et ſulphure ſuccendēdo. Gen. xix. Cōſeq̇nter ſubdit pena cū dicit.
y Propterea cap. ⁊c. i. ducet. Eſa. eī loq̇bat de futuro p modū p̄teriti. ppter certitudinē euētꝰ z Quia nō habuit ſci. applicādo igeniū ſuū ad dn̄i obſequiū. ⁊ ad iudicia ſua ↄſiderādū in punitiōe carnalitatū, vt dictum eſt.

fame: ⁊ multitudo ei⁹ ſiti ex-
aruit.[b] Propterea dilatauit
infern⁹ aiam ſuã ⁊ apuit os
ſuũ abſq; vllo termino. Et
deſcẽdẽt fortes ei⁹ ⁊ pplus
ei⁹: ⁊ ſublimes glorioſiq; eius
ad eũ.[c] Et incuruabit hõ et
hũiliabit vir: ⁊ oculi ſubli-
miũ deprimentur.[d] Et exalta-
bit dñs exercituũ i iudicio
⁊ de⁹ ſctũs ſctificabit i iuſti
cia.[e] Et paſcent agni iuxta
ordinẽ ſuũ:[f] ⁊ deſerta i vber-
tatẽ verſa aduene comedent.
[g] Ve q̃ trahitis iniq̃tatẽ[h] in fu
niculis vanitatis[i] ⁊ q̃ſi vinculũ
plauſtri pctm̃.[k] Qui dicitis.
[l] feſtinet ⁊ cito veniat opus
ei⁹: vt videam⁹ ⁊ appropiet
⁊ veniat ↄſiliũ ſancti iſrl': et
ſciemus illud.[m] Ve qui di-

citis malũ[n] bonũ:[o] ⁊ bonum
[p] malũ.[q] ponentes tenebras
[r] lucem[s] ⁊ lucẽ[t] tenebras[v] po-
nentes amarũ[x] in dulce[y] et
dulce[z] in amarũ.[z] Ve q̃ ſapi
entes eſtis[a] in oculis veſtris
[b] ⁊ corã vobiſmetipſis pru-
dentes.[c] Ve q̃ potentes eſtis
ad bibendum vinũ: et viri
fortes ad miſcendã ebrieta
tem.[d] Qui iuſtificatis im-
pium pro muneribus: ⁊ iu
ſticiam iuſti aufertis ab eo.
Propter hoc[e] ſicut deuo-
rat ſtipulam lingua ignis:
⁊ calor flame exurit:[f] ſic ra-
dix eorũ quaſi fauilla erit[g] et
germen eorũ[h] vt puluis aſcẽ
dit.[i] Abiecerunt enĩ legem
dñi exercituũ[k] ⁊ eloquiũ ſan-
cti iſrael[l] blaſphemauerũt.

a Et nobiles ei⁹ interierũt fame ⁊c. q: in obſidiõe ciu
tatis ſub ſedechia defecerunt oĩno victualia. vt hr̃. iiij.
Reg. xxv. b Propterea dila. ⁊c. i. capacitatẽ ſuã. ⁊ ẽ
locutio metaphorica. q: infern⁹ nõ hꝫ aĩam ꝓprie. Accipi
tur aũt infern⁹ in ſcriptura dupl'r. Uno mõ p foſſa vbi
ponunt mortuorũ ca-
dauera. Alio mõ p lo
co vbi deſcẽdũt anie
dãnatorũ ad purgãdũ
⁊ general'r illorũ q̃ nõ
admittunt ſtatim ad
gl'am. ⁊ q: tũc nullus
ad eã mittebat q̃ntũ-
cũq; iuſt⁹. iõ tũc oẽs
mortui q̃tũ ad aĩas
ad infernũ deſcende
rũt. ⁊ corpa eorũ ꝑtim
fuerũt ſepulta. ⁊ par-
tim i foſſatis ꝓiecta et
putrefacta. ⁊ ſic infer
nus vtroq; mõ hꝫ ac-
cipit. Cetera patent
c Et in- (uſq; ibi.
curuabit hõ ⁊c. i. de-
ſiciet total'r a ſua ſup
d Et exaltabi (bia.
tur ⁊c. i. ꝑ hꝫ q᷑ iudici-
um ꝑdictũ faciet de
pctoribꝫ manifeſtabi
tur celſitudo ipſi⁹.
e Et paſcẽt agni. i.
comedent agni filiorũ
iſrl' ab hoſtibꝫ vt ex-
ponũt doctores nři.
f Et deſerta ⁊c. ho-
ſtes. ſ. q: nõ ſolũ comederũt babylonii aĩalia iudeorũ. ſꝫ
etiã terrenaſcẽtia. Ra. ſa. ad ĩriꝰ ſenſuꝫ exponit iſtã lr̃aꝫ
ſic. Et paſcent agni. i. iuſti q: filii iſrl' ducti in babylonẽ
habebãt victũ ſufficientẽ ſm ordinẽ ſuũ. i. ſm ſui ſtatus
decentiã. hꝫ de daniele patꝫ ⁊ ſociis ei⁹. Dañ. i. ⁊ de Joa-
chim rege. iiij. Reg. vlti. ⁊ idẽ eſt dicẽdũ ꝺ aliis iuſtis ſal-
tẽ ꝑ maiori pte. Et deſerta i pinguedinẽ verſa. i. domos
pctorũ pinguibꝫ plenas. Aduene comedẽt. i. iuſti de iſrl'
inter gẽtiles vt aduene hitãtes. Sed meli⁹ videt intel-
ligi de filiis iſrl' reuerſis de captiuitate babylõica. vt ſit
ſenſus. Deſerta i pinguedinẽ verſa. i. fruct⁹ terre iſrael.
que fuit deſerta tpe captiuitatis. q: mãſit inculta. ⁊ iõ q̃ñ
incepit coli a reuertentibꝫ de captiuitate ꝓtulit fructus
vberiores ⁊ meliores. aduene comedẽt. i. filii iſrl' de ca-
ptiuitate reuerſi q̃ fuerãt aduene i babylone. g Ve
q̃ trahitis. Hic ↄſir ꝓpha arguit ppl'm de pctõ ſupbie q̃
trahit hoĩem ad alia pctã. ſm q᷑ ꝺr Eccl. x. Initiũ omis
pcti ſupbia. ⁊ hꝫ eſt qꝺ ꝺr. g Ve q̃ trahitis iniq̃tatem
h In funiculis vanitat⁹. i. ſu- (vobis aggregãdo cũ.
perbie q̃ eſt occaſio aliorũ pctorũ vt dictũ eſt. i Et q̃ſi
vinculũ ⁊c. i. ꝓcedẽdo vlteri⁹ ad pctã grauiora. Uincu-
lũ enĩ plauſtri eſt groſſi⁹ q̃ funiculus. ⁊ ſic p hãc ſilitu-
dinẽ deſignat q᷑ ſupbia primo ẽ occaſio pctorũ minorũ.
⁊ poſtea maiorũ. ⁊ ſic erat in ppl'o regni iude. intantũ q᷑
inciderat in errorẽ circa diuinã ꝓuidentiam. tenẽdo q᷑
de⁹ nõ hr̃et ꝓuidentiã de iſtis inferioribꝫ. nec p ↄñs in-
ferre ꝓpter ea q̃ fiunt hic aliquã penã. ideo ſubditur.
k Qui dicitis. diuinã iuſticiã deridendo. l Feſti-
net ⁊ cito veniat ⁊c. ꝓpha enĩ cõminabat eis penã a deo
inferandã p malis ſuis. ⁊ ipi deridendo reſpondebant
l Feſtinet ⁊c. i. pena quã cõminamini nobis. quaſi di-
cat. nõ timemus eã. vñ de ipis ꝺr Ezech. ix. Dixerũt. de-
reliquit dñs terrã ⁊ non videt nos. ⁊ ex hꝫ errore cecide-
runt vlterius in aliud malũ dicentes. q᷑ cult⁹ diuinus
nõ erat alicuius valoris hoĩbꝫ. hoc enĩ ſeq̃bat ex eo q᷑
ponebãt deũ nõ hr̃e ꝓuidentiã de hũanis actibꝫ. ⁊ eco-
trario cultũ ydolorũ
dicebãt eſſe bonũ. q:
in illis dabant aliq̃ñ
reſpõſa hoĩbus de
agibilibꝫ. et tãq; eſſet
ibi aliquid numinis
hñs ꝓuidentiam de
actibꝫ humanis. Et hꝫ
eſt quod dicit.
m Ve q̃ dicitis ma
lũ. i. cultũ ydolorũ.
n Bonũ. i. vtile ho
minibus.
o Et bonũ. ſ. diuinũ
cultum. qui eſt bon⁹
ſm veritatem.
p Malũ. i. eſſe nulli
us vtilitatis.
q Ponentes tene-
bras. erroris.
r Lucẽ. ſ. veritatis.
s Et lucẽ. ſ. fidei.
t Tenebras. ſ. ẽ igno
rantie.
v Ponentes ama-
rum. i. ydolatriã que
ducit ad gehẽne ama
ritudinem.
x In dulce. tanq̃ꝫ p
eam homo conſequa
tur optatum finẽ. y Et dulce. i. ipam latriã que con
z In amarũ. q᷑ ſit ibi labor in- (iungit ſummo bono.
utilis ⁊ expẽſe. ⁊ ex hꝫ ſequebat q᷑ iſti ſic errãtes ſuã ſci
entiã p̃ferebãt noticie ꝓphetarũ ↄtrariũ aſſerentiũ. iõ ſub
ditur. z Ve q̃ ſapiẽtes eſtis. i. cognoſcẽtes diuina nõ
ſm veritatẽ. ſed tm̃ ſm opinionẽ vr̃am. ideo ſubdit.
a In oculis vr̃is. ſ. ⁊ ſicut ſe eſtimabãt ſciẽtes circa di
uina. ita ⁊ circa hũana. falſo tñ. iõ ſubdit. b Et corã
⁊c. Prudẽtia enĩ eſt ꝓprie circa agibilia hũana. Ex predi
ctis aũt erroribꝫ ſeq̃bat q᷑ abſq; vllo timore implicarẽt
ſe peccatis carnalibꝫ. iõ ſubdit c Ve q̃ potẽtes ⁊c. de
hꝫ enĩ iactabant ſe. q᷑ vn⁹ poterat tantũ bibere q̃ntũ plu
res alii. ⁊ ſic poterãt eos inebriare.
d Qui iuſtificatis impiũ p muneribꝫ ⁊c. dãdo ſnĩam
iniquã p eo ↄtra iuſtũ paupem. ↄñr ꝓpter ꝑdicta ſubdit
debita pena cũ ꝺr. e Sicut deuorat ⁊c. in hebreo ⁊ li
bris correctis habet. ꝓpter hꝫ ſicut deuorat ſtipulam lin
gua ignis. q̃ñ enĩ ignis modicũ tangit ſtipulã. quaſi lã-
bendo ſtatim exurit. ⁊ ſic dicit ꝓpha. q᷑ pena ꝑdictorũ
peccantiũ cito veniet a deo. iõ ſubdit f Sic radix ⁊c
id eſt totaliter exterminabit. ſicut arbor cui⁹ radix eſt to-
taliter incinerata. g Et germẽ eorũ. i. proles eorũ.
h Ut puluis aſcendet. q: ſicut puluis eleuat⁹ in aere
p ventũ ad aliũ locũ diſpergitur. ſic filii eorũ extra terrã
ſuã fuerũt ducti in captiuitatẽ. cui⁹ cauſa adhuc reperi-
tur in generali cũ ꝺr. i Abiecerũt enĩ ⁊c. eã abſq; ti-
more tranſgrediendo.
k Et eloquiũ ſancti iſrael. i. ipi⁹ dei. qꝺ p ꝓphas eis
mandabat.
l Blaſphemauerũt. verba eorum deridendo. ſm q᷑ ha
betur. ii. Paral. vltimo.

[m]Ideo iratꝰ eſt furor dn̄i in ꝑpl'm ſuū: [n]⁊ extēdit manū ſuā ſup eū ⁊ ꝑcuſſit eū. [p]Et ↄturbati ſūt mōtes [q]⁊ facta ſunt morticina eoꝝ q̄ſi ſter-cꝰ i medio plateaꝝ. [r]In his oībꝫ [s]nō ē auſus furor eiꝰ [t]ſꝫ adhuc maꝰ eiꝰ extēta [v]Et e-leuabit [x]ſignū [y]in natōibꝫ ꝓ-cul: [a]⁊ ſibilabit ad eū d̾ fini-bus terre. [b]⁊ ecce feſtinꝰ ve-lociter vēiet. [c]Nō ē deficiēs neq̧ laborās i eo [d]nō dormi-tabit neq̧ dormiet [e]neq̧ ſol-uet̃ cingulū renū eius: nec rūpet̃ corrigia calciamenti eius. Sagitte eiꝰ acute et oēs arcꝰ eiꝰ extēti. Vngule eq̄rū eiꝰ vt ſilex ⁊ rote eius [g]q̄ſi impetꝰ tempeſtatꝭ [h]Ru-gitus eius vt leonis: rugiet vt catuli leonū [i]⁊ frendet [k]et tenebit ꝑdā: ⁊ āplexabit̃ et nō erit q̄ eruat [l]⁊ ſonabit ſu-per eū in die illa ſicut ſoni-tus maris. [m]Aſpiciemus i terrā: ⁊ ecce tenebre tribula-tionis: [n]⁊ lux obtenebrata ē in caligine eius.

VI.

[a]In anno quo mor-tuus eſt rex Ozias: [b]vidi dn̄m [c]ſedentē

m Ideo iratꝰ eſt. Hic ↄ̃ſr ꝓpħa cōminat̃ penā ꝑpl'i ſe-
paratim. Et p̲rio penā q̄ ꝑceſſit captiuitatē babylonis.
Scd̄o penā huiꝰ captiuitatꝭ. ibi. In his oībꝫ. Circa pri-
mū dr̄. m Ideo iratꝰ ē ⁊c. ꝓpter pctā ꝑdicta in ꝑpl'm
ſuū. i. ↄ̃ regnū iude vbi erat tēplū dn̄i n Et extendit
manū ⁊c. multiplicat af-
fligendo ꝑpl'm ⁊ prin-
cipes ꝑ reges aſſyrio-
rū ⁊ babylonis an̄ ca-
ptiuitatē babylonicā
vt ptꝫ. iiij. Regū. xxi. ⁊ ij.
Paralip.
o Et ꝑcuſſit eū. ſ. po-
p Et ↄtur- (pulū.
bati ⁊c. i. principes.
nā ⁊ manaſſes rex iu-
da tūc fuit captꝰ ⁊ ca-
thenatꝰ. ductus extra
terrā ſuā ꝑ regē aſſy-
rioꝝ. vt hr̄. ij. Paral.
xxiij. ⁊ ſil'r ioathā fi-
liꝰ oȝie ꝑ regē egypti
iiij. Regum. xxiij.
q Et fa. ſunt ⁊c. Ie-
chonias rex iuda fuit
occiſus. ⁊ cadauer eiꝰ
extra muros hierl'm
ꝓiectū. ſic dixerat hie-
remias de eo. xxij. ca.
Sepultura aſini ſepeliet̃. ⁊ ita fuit de pluribus aliis.
r In his oībꝫ. Hic ↄ̃ſr deſcribit̃ pena babylonice ca-
ptiuitatis cū dr̄. In his oībꝫ. i. ex penis ꝑdictꝭ a dn̄o illa
s Nō eſt auerſus furor eiꝰ. q2 ex penis illis ꝑpl's (tis
nō fuit emēdatus. ſꝫ magꝭ obſtinatꝰ in malo. vt patet ex
iiij. Reg. ⁊ ij. Paral. idō ſubdit̃. t Sed adhuc manꝰ ⁊c̄.
ad puniendū ꝑpl'i obſtinationē ꝑ exercitū regꝭ babylōis
idō ſubdit̃. v Et eleua. i. faciet eleuari. x Signuꝫ
i. vexillū ad ↄgregationē bellatoꝝ. y In natōibꝫ ꝓ-
cul. q2 ex longinq̄s ꝑtibꝫ venit ille exercitus ↄ̃ hierl'm.
a Et ſibilabit ⁊c. i. faciet eū venire. b Et ecce feſti-
nus ⁊c. q2 ille exercitꝰ q̄uis fuerit valde magnꝰ. tn̄ fuit
in breui tp̄e ↄgregatꝰ ⁊ cito veniet ad hierl'm. q2 nō fuit
impedimētū i via. qđ declarat ↄ̃ſr dicēs. c Nō ē de-
ficiēs ⁊c. ex tāta ei volūtate veniebāt ↄ̃ hierl'm ꝙ q̄ non
ſentiebāt laborē. ⁊ ſic tollit̃ impedimentū laſſitudinis.
d Nō dormitabit ⁊c. i. cū magna ſollitudīe feſtinatio-
nis veniet. ⁊ ſic tollit̃ impedimētū pigricie. e Neq̧
ſoluet̃ cingu. re. eius ⁊c. ⁊ ſic tollit̃ impedimētū qđ ali-
q̄n ꝓuenit i exercitu ex diſſipatiōe armoꝝ ad ſuſtinendū
Sil'r ⁊ impedimētū armoꝝ ad inuadendū cū ſubditur.
Sagite eiꝰ acute ⁊c̄. Sil'r tollit̃ impedimētū qđ aliq̄n ꝓ-
uenit ex defectu eq̄ꝝ cū dr̄. Vngule eq̄ꝝ eiꝰ vt ſilex. q. d.
in via nō ledent̃. q̄uis cū feſtinatiōe veniāt. f Et ro-
te eiꝰ. i. currus eiꝰ in q̄bꝫ pugnabāt antiquitus.
g Quaſi impetꝰ tempeſtatꝭ. i. terribiles ad modū tem-
peſtatꝭ cui nō pōt reſiſti hūana ꝟtute. h Rugitꝰ eiꝰ
⁊c̄. q. d. nō flectet̃ miſcđia. vn̄ ⁊ rex babylonis filios ſede-
chie regis occidi fecit in eiꝰ oculis. ⁊ poſtea oculos eius
eruit ⁊ nobiles de regno iude captos occidit. iiij. Regū
xxv. Sedechiā aūt excoculatū duxit ligatū in babylonē. ⁊
ꝑpl'm terre captiuū. vn̄ ſubdit̃ i Et frendet. ꝑ iracū-
k Et tenebit ꝑdā ⁊c. q2 nec a deo nec ab homie (diā.
fuerūt de manibꝫ eius ſaluati. l Et ſonabit ſup euꝫ
⁊c. q2 in tāta deſtructiōe fuit magnꝰ clamor ⁊ terribil' tā
ex ꝑte babyloniorꝝ ſe ad cedē ꝑpl'i exhortantiū q̄ꝫ ex ꝑte
morientiū. ⁊ alioꝝ in captiuitatē ductoꝝ. ideo ſubditur.

m Aſpiciemus in terrā. ꝑ ↄfuſione non potentes ocu-
los ſurſum leuare. ⁊ aſſociat ſe ꝓpħa cum eis eo ꝙ erat
pars illiꝰ ꝑpl'i. q̄uis mortuꝰ fuerit diu ante iſtā capti-
uitatē. ſ. tempe manaſſe regis. vt dictum eſt ſupra. ca. i.
n Et lux obtenebrata ⁊c. q2 tribulatio illius captiui-
tatis fuit tāta ꝙ tota
gl'ia que fuerat in po-
pulo iſrl' videbat̃ ſim-
pliciter extincta.
Capl'm. VI.
In anno. Hic
ↄ̃ſequēter eſa-
ias cōfirmat
dictū ſuum. nā poſſet
aliq̄s dicere. ꝙ ꝟbuꝫ
eius nō eſſet autenti-
cū. eo ꝙ ꝑdicta nō di-
xiſſet ſpū̄ ſcto ꝓpt̃ qđ
in h̄ ca. oñdit ſe locu-
tum fuiſſe ſpū̄ diuio.
Et diuidit̃ in duas ꝑ-
tes. q2 primo ponit̃
diuia apparitio. Se-
cundo eſaie legatio.
ibi. Et dixi. Ad intel-
ligentiā prime partꝭ
ſciendū ꝙ eſaias viſi-
one imaginaria vidit
dn̄m in ſpecie cuiuſ-
dam magni viri ſedentis. cuius ſedile erat in celo. ⁊ ſca-
bellum pedū eius in templo ſm̄ ꝙ dr̄ infra. lxvi. Celum
mihi ſedes eſt. ⁊ terra ſcabellum pedū meoꝝ. ⁊ duos an-
gelos ſtantes in vtroq̧ latere eius. ⁊ intellexit ſignifica-
tionē viſionis. aliter nō eſſet viſio ꝓpħetica. ſicut Pha-
rao q̄ vidit ſpicas Geñ. xli. ⁊ balthaſar q̄ vidit manum
ſcribentē in pariete. Dan̄. v. viſione imaginaria. ille dor-
miens. iſte vigilans. neuter tn̄ fuit ꝓpħeta. ſed ioſeph
⁊ daniel q̄ viſiones intellexerunt. Vn̄ dr̄ Dan̄. x. Intelli-
gentia opus eſt in viſione. ſicut diffuſius dictuꝫ fuit in
principio libri pſalmoꝝ. vbi dictuꝫ fuit de modis ⁊ gra-
dibus ꝓpħetie tanq̧ ꝑambulum ad omēs libros ꝓpħe-
tarū. Igitur circa iſtā viſionē eſaie que fuit intellectua-
lis et imaginaria primo ponit̃ apparitio diuina. Scđo
angelica. ibi. Seraphin. Circa primū primo notat̃ tem-
a In anno ⁊c̄. ſm̄ ꝙ dicit Ra. ſa. iſte nō (pꝰ cum dr̄.
fuit annus mortis Ozie regis. accipiendo mortē ꝑ ſepa-
ratione anīe a corꝑe. ſed annus quo fuit a deo ꝑcuſſus
lepra. eo ꝙ voluit ſibi officium ſacerdotale vſurpare. vt
habet̃. ij. Paral. xxvi. q2 extunc mūdo reputatꝰ fuit mor-
tuus. q2 extunc habitauit in domo ſequeſtrata. ⁊ ioathā
filius eius regebat palacium. et iudicabat ꝑpl'm terre.
vt habet̃. iiij. Reg. xv. ⁊. ij. Paral. xxvi. Huic autēꝫ dicto
Ra. ſa. conſonat l̄ra ſequens in hoc ca. vt videbit̃. Con-
ſequenter ponitur ipſa apparitio dei cum dr̄.
b Vidi dn̄m. ſm̄ Dionyſium. iiij. ca. celeſtis hierarchie
angelus fuit. tamē dn̄s nominatur. eo ꝙ ad repñtandū
ꝑſonā dn̄i apparebat. ⁊ in eius ꝑſona loquebat̃. ſicut et
angelus loquens moyſi in monte ſynai. dn̄s nominat̃.
vt patet in Exodo in pluribꝫ locis. Qđ autē fuerit ange-
lus habet̃ Actu. vij. vbi dr̄ de moyſe. Hic eſt qui fuit in
eccleſia in ſolitudine cum angelo qui loquebat̃ ei i mon-
te ſynai. ⁊ cum patribꝫ noſtris. q2 precepta decalogi de-
dit audiente populo. vt habet̃ Exo. xx. ca.
c Sedentē. ſedere autē ꝓprie eſt iudicantis. illa autēꝫ
apparitio fiebat ad ꝓferendum ſniām ↄtra oȝiam regēꝫ
thurificare volentēꝫ de pñti. q2 tunc lepra fuit ꝑcuſſus

et dictū eſt.⁊ ītra ꝓpl'm de regno iude de futuro. vt vi
debiť infra.⁊ iō illa apparitio fuit in effigie hoīs ſeden
tis.ꝑ illā etiā apparitionē in effigie hoīs ſedentꝫ ſignifi
cabať deꝰ humanādus in ꝑſona filij.⁊ h̄ eſt qḋ dr̄ Joh.
xij.vbi allegať in ſcriptura q̄ poniť infra in h̄ ca. Exceca
coꝛ ꝓpli huiꝰ ⁊c.⁊ ſub
dit euāgeliſta.h̄ dixit
eſaias qñ vidit gl'iaꝫ
eius.⁊ locutꝰ ē de eo.
d Sup ſoliū excel
ſum.h̄ eſt ſupꝛa expo
ſitum.
e Et plena erat do
mus.i.templū a ſalo
mone edificatum.ibi
enī fiebat illa viſio.
f A maieſtate eius
qꝛ ab illa effigie vide
bať fulgoꝛ mirabil' ꝓ
cedere.Sciendum ꝙ
iſtud. Et plēa erat do
mus eiꝰ a maieſtate.
nō eſt in hebꝛeo nec ī
libꝛis coꝛrectis.
g Et ea que ſub ipo erāt replebant templū.In hebꝛeo
habeť.Et oꝛe eiꝰ replebať templū.⁊ accipiť hic oꝛe ꝓ fi
nib' veſtimentoꝝ ſeu veſtimēti ſui.Illa enī effigies ap
parebat q̄ſi induta ad honeſtatē.⁊ finis veſtimēti deſcēde
bat vſqꝫ ad tēplū pauimētū ſic coīť fit de oꝛis veſtimē
(toꝝ hoīm ſedentiū
h Seraphin.Hic ꝯñr deſcribiť apparitio angelica.cū dr̄ h Seraphin ſtabāt.ſic enī
apparebāt tanqꝫ parati ad miniſtrādū deo ⁊ exequēdū
eius imperiū.Sciendū tñ ꝙ nō erant de ſupioꝛi ordine
qui diciť oꝛdo ſeraphin.ſed erāt de angelis q̄ mittuntur
in miniſteriū ad exterioꝛa.nominanť tñ ſeraphin ab effe
ctu.ꝓpter purgationē labioꝝ eſaie ꝑ incendiū.ſicut dictū
eſt de alio angelo ꝙ noīabať dñs. eo ꝙ loq̄bať in ꝑſona
(eius.
i Sup illud.i.ſup templū vt dicūt expoſitores noſtri.tñ in hebꝛeo habeť.Deſup ei.i.dño. qꝛ ſtabāt ſup
templū parati ei obſequi.ideo ſic apparebāt ꝙ vnꝰ erat
ad dexterā dei alius ad ſiniſtraꝫ. k Sex ale vni ⁊c.ꝑ
alam ꝯtemplatio deſignatur.vt dicit Grego.ſup Ezech.
igiť ꝑ duas alas ſupius erectas intelligiť ꝯtēplatio di
uinoꝝ que ſunt ſupꝛa naturā angelicā. Per duas ꝓten
ſas inferiꝰ ad cooperiendū coꝛpꝰ ⁊ pedes eoꝝ ſeraphin
cognitio eoꝛuꝫ que ſunt inferioꝛa angelis deſignatur.ꝑ
duas medias ad volandum extenſas cognitio angelice
(nature.iō ſubdiť.
l Duab' velabāt fa.⁊c.In hebꝛeo habeť.Faciē ſuā.i.ipoꝝ ſeraphin ſm̄ hebꝛeos nō ꝙ eēnt
extenſe an̄ facies eoꝝ.ſed ſup capita q̄ſi tranſuerſaliter.
⁊ ſic velabant caput ſupius.⁊ ꝑ ꝯſequēs facieꝫ q̄ eſt ꝑs
capitis. m Et duab' velabāt ⁊c.In hebꝛeo hr̄. Pe
des ſuos.i.ipoꝝ ſeraphin.qꝛ trāſuerſaliter verſus infe
rioꝛa ꝓtendebanť.⁊ ſic coꝛpa ſeraphin ⁊ pedes velabāt.
⁊ h̄ ad quandā decentiā ⁊ honeſtatē.apparebat eī in fi
gura humāna que honeſtioꝛ apparet operta q̄ꝫ nuda.
n Et duab'.ſ.alis medijs. o Uolabāt.ad deſignā
dū ꝙ angeli ſemꝑ ſunt parati ad diuina aſcēdere. et ad
inferioꝛa deſcendere ſm̄ dñi voluntatē.iō volatꝰ in me
dio loco diſponiť quaſi ad vtrunqꝫ paratus.Et ad meli
us capiendū poſui hic figurā ſm̄ intentionē hebꝛeoꝝ.
p Et clamabant ⁊c.i.ſimul ⁊ concoꝛditer.vel quia vnꝰ
pꝛimo dicebat.⁊ poſtea idem alius repetebat.ſicut duo
choꝛi in eccleſia aliq̄ñ idem dicūt alternatim.
q Sanctus.ſanctus.ſanctus. Scōm hebꝛeos dicitur
ter ſanctus.ad maioꝛē diuine ſanctitatis expꝛeſſioneꝫ.

[d]ſup ſoliū excelſum ⁊ eleua
tuꝫ.[e]⁊ plena erat domus [f]a
maieſtate eius:[g]et ea q̄ ſub
ipo erāt replebant templū.
[h]Seraphin ſtabāt [i]ſup illō
[k]ſex ale vni:et ſex ale alteri.
[l]Duab' velabāt faciē eius
[m]Et duab' velabāt pedes
eiꝰ.[n]⁊ duab' [o]volabāt:[p]⁊ cla
mabāt alter ad alteꝝ:et di
cebant.[q]Sanctus ſanctus
ſanctus [r]dominus deus ex
ercituum:[s]plena eſt omnis
terra gloꝛia eius.[t]Et cōmo
ta ſunt ſupliminaria cardi
nū [v]a voce clamantis:[x]⁊ do
mus repleta eſt fumo:[y]⁊ di
xi.[z]Ue mihi qꝛ tacui.[a]quia
vir pollutus labijs ego ſuꝫ
[b]⁊ in medio ppl'i polluta la
bia hñtis ego habito:[c]⁊ re
gem dñm exercituum vidi
[d]ocl'is meis.[e]Et volauit ad
me vnus de ſeraphin:[f]⁊ in

ſicut Hiere.xxij.diciť.Terra.terra.terra.audi verbuꝫ do
mini ad excitandū maioꝛē attentionem.Scōm vero ca
tholicos hic diciť ter ſanctus.ad deſignanduꝫ in deo ꝑ
ſonarum trinitatem.Et ſubditur.
r Dominꝰ deus exercituuꝫ.ad deſignandum eſſentie
vnitatem.
s Plena eſt omnis
terra gl'ia eius. qꝛ in
omnib' creaturis re
lucet virtus et boni
tas ipſius.
t Et cōmota ſūt ⁊c.
qꝛ hec viſio facta eſt
die ꝑſecutionis oꝛie.
vt dictuꝫ eſt ſupꝛa.et
tunc fuit motꝰ terri
bilis.ſm̄ ꝙ hr̄ Zach.
xiiij.Et fugietis ſicut
fugiſtis a facie terre
motus in die oꝛie re
gis iuda.q̄ terremotꝰ
factus fuit ad oſten
dendū indignationē
dñi ꝯtra ꝑſumptioēꝫ
oꝛie.Et illo aūt terremotu moti fuerūt parietes templi
⁊ ꝑ conſequens ſupliminaria ⁊ cardines oſtioꝛum.
v A voce clamātis.qꝛ talia fiūt ī inferioꝛib' ꝑ anglos
x Et domus ⁊c.Ad deſignandū incendium futurū do
mus dñi ꝑ chaldeos.vt habeť.iiij.Reg.vltimo
y Et dixi.Hic ꝯſequēter deſcribiť eſaie legatio.⁊ pꝛimo
deſcribiť diſpoſitio debita Secūdo legatio ſibi iniuncta
ibi.Et audiui.Diſpoſitio aūt iſta facta eſt pꝛimo ꝑ eſaie
ꝯtritionē de eo ꝙ peccauerat ꝑ omiſſionē.ideo dicit.
z Ue mihi qꝛ tacui.a rephenſione vel repꝛeſſione oꝛie
regis de ſua ꝑſumptione.erat enī eſaias de genere regio
vt dictū eſt ſupꝛa.i.capitulo.⁊ ꝓpter hoc magis poterat
ad regem accedere.⁊ defectus ſuos ſibi oſtendere. q̄ꝫ ali
us de populo.ideo peccauit hoc omittendo.iō ſubdiť.
a Quia vir ⁊c.ſicut enī polluunť labia loquendo qḋ
non decet.ita etiā tacendo quod dici debet.
b Et in medio populi ⁊c.nō ſolū ꝑ omiſſionē. ſed etiā
ꝑ cōmiſſionē.qꝛ multi de populo illo erāt blaſphemi.vt
dictum eſt ſupꝛa. c Et regē ⁊c.id eſt angeloꝝ.
d Uidi oculis meis.quaſi diceret.ex quo ſuꝫ peccatoꝛ
iſta viſio nō eſt mihi ad ꝑfectum ſed ad interitum.et ſic
etiā dixerat Manue ad vxoꝛem ſuā. Judicū.xiij. Moꝛte
moꝛiemur.qꝛ vidimus dominū. Secūdo facta eſt Eſaie
diſpoſitio ꝑ angelum purgantē eius peccata.hoc tamen
fuit ſolum inſtrumentaliter.quia ſolius dei eſt purgare
peccata pꝛincipaliter.Dicit igitur.
e Et volauit ⁊c.per iſtum volatum intelligitur veloci
tas angelica ad exequendum domini mandatuꝫ ſeu be
neplacitum
f Et in manu eius calculus.i.carbo ignitus.Calculus
enī plura ſignificat.Uno enī modo ſignat lapidem par
uulū.Alio modo numerationē.qꝛ antiquitus ſolebant
homines cū lapillis numerare.ſignat etiā carbonem ar
dentem.⁊ etiā quedā alia.Unde verſus.Calculus eſt ra
tio.numerus ſententia carbo.Calculus eſt pondus. mi
nimus lapis enſis acutus. Per calculū aūt iſtū ſignifi
cabatur ꝓphetie donum tunc eſaie datum.
g Quē foꝛcipe ⁊c.ſ.holocauſtoꝝ vbi erat ignis conti
nuus.vt habeť Leui.vi.Sciendū tñ ꝙ nō accipiť hic al
tare ſeu carbo materialiter.quia iſta fiebant viſiōe ima
ginaria ſicut dictum eſt.qua videbatur angelus accipe
re carbonem de altari holocauſtoꝝ.

manu ei⁹ calculus:[g] quē forcipe tulerat de altari:[h] ⁊ tetigit os meū ⁊ dixit. Ecce tetigi hec labia tua: ⁊ auferet iniquitas tua: ⁊ peccatū tuū mundabitur.[i] Et audiui vocem dñi dicentis. Quē mittā: ⁊ quis ibit nobis?[l] Et dixi Ecce ego:[m] mitte me.[n] Et dixit.[o] Uade ⁊ dices populo huic. Audite audientes[p] ⁊ nolite intelligere: et videte visionē ⁊ nolite cognoscere[q] Excęca cor ppli hui⁹:[r] ⁊ aures ei⁹ aggraua et oclos ei⁹ claude, ne forte videat oculis suis ⁊ auribus suis audiat ⁊ corde suo itelligat, ⁊ cōuertatur ⁊ sanē eū[s] ⁊ dixi. Usquequo dñe?[t] ⁊ dixit Donec desolentur ciuitates absque habitatore: ⁊ dom⁹ sine homine. Et terra relinquetur deserta, ⁊ longe faciet dñs homines.[v] Et multiplicabitur q̄ derelicta fuerat, i medio terre:[x] et adhuc in ea decimatio.[y] Et conuertetur:[a] ⁊ erit in ostensionē sicut terebinthus: ⁊ sicut querc⁹ q̄ expādit ramos suos.[b] Semen sanctū erit id qd̄ steterit in ea.

h Et tetigit os meū. ad designādū purgationē peccati sui p taciturnitatē pdictā. ideo subdit. Et auferet iniquitas tua ⁊c. i Et audiui. Hic ɔsr describit legatio iniuncta esaie a dño q̄ntū ad illud qd̄ ptinet ad afflictionē maloꝝ. scd̄o q̄ntū ad ɔsolationē bonoꝝ. ibi. Et multiplicabit. Primū describit cū dr.

i Et audiui vocē domini. apparētis in effigie predicta.

k Dicentis quē mittā ⁊c. h non q̄siuit ex ignorātia. sed ad ɔuenient⁹ insīgēdū negociū esaie se offerēti ad obediendū. sicut Gen. iij. dixit dñs. Adā vbi es. vt ex eius rñsione ɔuenientius argueret eū de trāsgressiōe.

l Et dixi ⁊c. parat⁹ ad obediendū.

m Mitte me. necesse offerēdo peccauit. q: adsi dispositus se vidit p purgationē pdictā.

n Et dixit vade. ad arguendū pctā regni iude. Et h dicunt hebrei et rōnabiliter vt videt. qꝫ istud qd̄ dr in h capitulo pcessit tpe ea q̄ scripta sunt supra a principio hui⁹ libri. in qbus esaias arguit multipliciter pctā ei⁹ ppli. Ad q̄ arguēda missus fuit a deo sicut alij pphe. Et in h ca. ponit prima eius missio. vt dr nec obstat qd̄ vltimo scribit. q: frequēter i sacra scriptura scribunt posteri⁹ prius facta. ⁊ econuerso. vt frequenter dictum est supra in alijs libris canonicis.

o Et dices pplo ⁊c. auribus corpis. p Et nolite intelligere. i. noletis. nō enī incitauit eos ppha ad nonintelligendū ⁊ nō obediendū. sz pdixit h futurū pnūciādo. scz ppli obstinationē in malo. iō subditur. q Exceca cor ppli h⁹ ⁊c. i. denūcia ad excecādū p errorē in intellectu. r Et aures ei⁹ aggraua. i. aggrauādas denuncia in affectu p obstinationez. circa qd̄ talis excecatio ⁊ obduratio nō est a deo directe. sed ex liberi arbitrij defectibilitate. hō enī auertens se a deo meret vt iuste deus retrahat grām suā ab eo cui⁹ effectus est illumiare intellectū. ⁊ mollificare affectū. ⁊ iō ipa subtracta hō excecat ⁊ obduratur ex sua malicia. hoc ad literā fuit impletū qn̄ ad pdicationē christi iudei p magna pte fuerūt obdurati. fm qꝫ dr ex pōsse Joh. xij. pptere nō poterāt credere. q: dixit Esa. excecauit oculos eoꝝ. ⁊ indurauit cor eoꝝ ⁊c. ⁊ sequit. Hoc dixit esaias qn̄ vidit gloriā ei⁹. s. xp̄i. ⁊ locutus est de eo. Cognouit enī tūc trinitatē psonaꝝ ⁊ filiūz incarnandū vt pdictū est. ⁊ sic tūc vidit glām xp̄i. i. ei⁹ diuinitatez.

s Et dixi. vsquequo dñe. s. durabit hec excecatio ⁊ obduratio. ⁊ dixit. t Donec desolentur ⁊c. qd̄ impletū fuit tempe tyti q̄ destruxit ciuitatē ⁊ terrā iudeorū. ⁊ duxit pplm captiuū. ⁊ dispsit p orbē vt nō habitarent ampli⁹ in iudea. iō subdit. Et longe faciet dñs homines.

v Et multiplicabit ⁊c. Hic ɔsr ppha denunciat ɔsolationē credentiū. qd̄ freqnter fit in hoc ppha et in alijs. s. denūciatio ɔsolationis bonoꝝ iuxta denunciationē desolatiōis maloꝝ. vt opposita iuxta se posita magis elucescāt. ⁊ h est qd̄ dr. v Et multiplicabit ⁊c. q: ante aduētū exercit⁹ romanoꝝ ꝯ̄ iudeā xp̄iani q̄ erāt ibi p admonitionē angeli trāsierūt in regnū agrippe. q̄ erat ɔfederat⁹ romanis. ⁊ sic fuerūt derelicti alijs partim captiuatis. ⁊ partim trucidatis. q̄ postea multiplicati sūt p orbem vniuersum. vt pz ad sensuz. x Et adhuc decimatio in ea. q: decime dant a fidelibus ecclesie.

y Et ɔuertet ab abiectione ⁊ paucitate ⁊ psecutione quā passa est eccl'ia: Primo a principibus iudeoꝝ. vt pz Actu. viij. ⁊ in pluribus locis alijs eiusdē libri. ⁊ postea ab imperatoribus romanis ⁊ eoꝝ pfectis. vt i sanctoꝝ legēdis ⁊ i chronicis habetur.

a Et erit i ostēsione sicut terebinthus ⁊c. qd̄ impletū videmus maxime a tpe ɔstantini in q̄ incepit eccl'ia notabiliter ⁊ mirabiliter exaltari ⁊ dilatari.

b Semen sanctū ⁊c. q: fideles multiplicant nō p generationem carnalē. sz p grām sanctificantem in baptismo. verūtamē q: excecatiōis ⁊ obduratiōis iudeoꝝ tpe pdicatiōis xp̄i ⁊ aplo꞉ꝝ ei⁹ figura fuit obduratio pdecessoꝝ suoꝝ tpe pdicationis Hieremie ⁊ alioꝝ pphetaꝝ q̄ fuerunt inuenti tpe destructionis facte p nabuchodonosor regē babylonis. iō lr̄a ista pōt exponi p illo tpe. licet principal' intētio pphete ferat ad obstinationē iudeoꝝ tpe pdicationis xp̄i ⁊ apostolorū. ⁊ fm istā sniam dr. Et dixi. vsquequo domine. s. durabit ista excecatio et obduratio. Et dixit donec desolate sint ciuitates absqꝫ habitatore. quod adimpletū fuit tempe sedechie qn̄ rex babylonis destruxit ciuitates regni iude. ⁊ populū duxit captiuū in babylonē ideo subdit. Et longe faciet dñs homines. ⁊ multiplicabitur. Hic ɔsequēter ppha denūciat consolationē bonorū. ⁊ istud fit frequēter in h libro ⁊ in alijs libris pphetalibus iuxta desolationē bonoꝝ. vt opposita iuxta se posita magis elucescāt. ⁊ hoc est qd̄ dr. Et multiplicabit q̄ derelicta fuerat. i. terra iuda q̄ derelicta fuerat a suis habitatoribus in captiuitatē ductis multiplicabit adhuc in hominibus. aīalibus ⁊ alijs bonis. quod impletū fuit post captiuitatis reditū sub zorobabel ⁊ neemia ⁊ machabeis. In medio terre. hoc dr quia iudea est in q̄rto climate terre habitabilis. Et adhuc in ea decimatio. i. adhuc dabunt ibi decime bonoꝝ sacerdotibus ⁊ leuitis deo ministrantibus. sicut habet Neemie. x. Et cōuertet a captiuitate in psperitatē. Et erit in ostensionē sicut terebinth⁹ ⁊c. q: psperitas eoꝝ post tātā captiuitatē fuit mag' admirabilis. ⁊ hoc tempe machabeoꝝ. qn̄ recupauerūt ciuitatem ⁊ templū cōtra antiochū regem tunc valde potentem. Semen sanctū erit id quod steterit in ea. quia post reditum captiuitatis babylonice non legit iudeorū populus ad ydolatriam declinasse. nisi aliqui pauci ex violentia regis antiochi. vt habet. i. Machabe. c. ij. ⁊ tūc etiam aliqui licet pauci cōpatiue respectu totius populi acceperūt aliquas ɔditiones gentiliū. faciendo sibi prepucia. palestrā. ⁊ ephebiam. vt habet. i. Machabe. i. non tn̄ dicit ibi qꝫ declinauerunt ad ydolatriā.

In ca.vi.vbi dr in poſtil. Poſſet eni aliquis dicere ꝙ verbū eius nō eſſet autenticū. Additio.i.

Esaias in principio ſue ꝓphetie dixit. Audite celi ⁊ auribꝫ ꝑcipe terra, qm̄ dn̄s locut' eſt. ⁊ iō nullus poſſet dicere ei ꝙ vba illa dixiſſet ſpiritu ſuo ⁊ nō ſpū dei. niſi talis ꝯtradiceret ſue ꝓphetie, quā q̄ negaret ſiue poſſet negare p̄ſentē viſionē. ⁊ iō nō oportet dicere ꝙ hec viſio ponit̄ ad ꝯfirmatiōeꝫ p̄dictoꝝ. ſed ē viſio ꝑ ſe reuelata ꝓphete.

In eodē ca. vbi dr in poſtilla. Sicut hiere.xxij. dicit̄. terra, terra, terra.

Et factū eſt .VII in diebꝫ achaz filij ioathā filij ozie regꝭ iuda: aſcēdit raſin rex ſyrie: ⁊ facee filius romelie rex iſrael in hierl'm ad ꝓliandū cōtra eam: ⁊ non potuerūt debellare eam. Et nūciauerunt domui dauid dicētes. Requieuit ſyria ſup ephraim ⁊ cōmotum eſt coꝛ eius et coꝛ populi eius ſic mouent̄

Additio.ij.

Quod legit̄ in hieremia. terra. terra. terra audi verbū dn̄i. nō opoꝛtetvt intelligat̄ ad excitādā maiorē attentionē ſicut iudei dicūt. ſed ad denotandū terre cui loq̄bat̄ expꝛeſſā diſtinctionē. Erat eni terra cui loquebat̄ tripartita. cui' vna ps dicebat̄ terra iudee. alia galylee. alia vo trās ioꝛdanē. vt p3 in libro q̄ dr canchedrin. vn̄ ad denotādū talē diuiſionē ter noiat terrā. et iō in h̄ loco cū ſeraphin ter ſctūs clamabāt. ad lrām plane intelligendū eſt ad deſignādā trinā diſtinctionē in diuinis ꝑſonis, ꝑut fides catholica tradit. vn̄ ⁊ q̄libet iſtoꝝ triū nominū in cōcreto ſignificat ſanctitatē. vt denotet̄ pluritas ſuppoſitoꝝ q̄ cōcretiue intelligunt̄. Verbū aūt ſubſtantiuū ibi ſubintellectū in ſingulari ponit̄. vt eſſentie vnitas intelligat̄. Et notandū ꝙ q̄dā expoſitores hebreoꝝ attendētes ꝙ in vnitate diuina q̄ ſūma eſt piculū eſſet iterare noīa q̄ oīno ſil'ia eſſent. ex q̄ neceſſe eēt vt intelligeret̄ aliq̄ pluralitas. iō aliter interp̄tati ſunt hec dicta. ſ. vt ſctūs q̄ in pꝛimo loco dr. ⁊ etiā ſctūs q̄ in ſecundo loco dr intelligunt̄ in vocatiuo caſu. ſic ꝙ vterq3 ſeraphin clamabat ad alteꝝ dicēs. O ſancte ſctūs dn̄s deus exercituū ⁊c. ⁊ h̄ audēt dicere. eo ꝙ in lingua hebꝛaica in his noibꝫ nō eſt differētia caſualis. ſed h̄ nō valet aſpicienti ꝓprietatē haꝝ diſtinctionū, ꝑut hic ponunt̄. vn̄ trāſlatio chaldaica iſta tria noīa de deo intelligit. ⁊ ideo he due expoſitiōes q̄s poſtillatoꝛ ponit nō debent intelligi q̄ſi indifferēter ꝯſonent lr̄e. ſed pꝛia expoſitio nō eſt vere literalis. ſed q̄ſi a veritate lr̄e fugitiua. Scda aūt catholica ⁊ ꝓpꝛie literalis. vn̄ mgr̄ in.i.di.ij. Inter alia teſtimonia trinitatis que in veteri teſtamento inueniunt̄. hanc auctoꝛitatem tanq̄ a literali ſenſu ſumptā allegat.

In eodem ca. vbi dr in poſtilla. Et dixit vade ad arguendū peccata regni iude. Additio.iij.

Licet eſaias in p̄cedētibꝫ argueret multipliciter ꝑpl'm de pctīs eoꝝ. nunq̄ tn̄ eoꝝ obſtinationeꝫ p̄nūciauit. q̄ obſtinatio in hac viſione fuit pꝛio ſibi reuelata cū dr. Audite ⁊ nolite intelligere ⁊c. excecā coꝛ ppl'i huī'. Vn̄ nō eſt neceſſe dicendū ꝙ hec viſio p̄cedat alias ꝓphetias p̄dictas. ſicut hebꝛei mīt' rōnabiliter dicūt. Nā in p̄cedētibꝫ arguebat pctā ⁊ ſcelera populi de mādato dei. vt dictū eſt. In hac aūt viſione ſibi iniunctū eſt vt excecationē ⁊ indurationē coꝝ futurā tempoꝛe aduentus chꝛiſti eis ꝓnunciaret.

In eodē ca.vi. vbi dr in poſtilla. Et adhuc decimatio in ea. q2 decime dant̄ a fidelibꝫ eccl'ie. Additio.iiij.

Ubi nos habem'. Et adhuc decimatio i ea. in hebꝛeo h̄r q̄dā dictio q̄ licet deriuet̄ a decē tn̄ nō ſignificat decimationē. ſ3 ſignificat denā. i. nūerū denariū in genere feminino. ⁊ eſt ſenſus ſm hebꝛeos ꝙ a tpe h' viſiōis adhuc remanebāt decē reges in iuda vſq3 ad trāſmigrationē babylonis incluſiue. q̄ q̄dē reges apud eos ſūt ionathan. achaz. ezechias. manaſſes. amon. ozias. ioaz. ioachim. iechonias. ſedechias. Pōt etiaz aliter intelligi iſte numer' denari' vt referat̄ ad illud qd̄ legit̄ Gen.xviij. vbi de' ꝯceſſit abrae ꝙ ſi inuenirent̄ in ſodomis.x. iuſti. parceret toti ciuitati ꝑ eis. vnd̄ in h̄ loco dn̄s dicebat eſaie ꝙ licꝫ ppl's eēt ita mal' ſic ppl'us ſodomoꝝ ꝑut ſ. dixerat. i. ca. Audite vbum dn̄i pꝛīcipes ſodomoꝝ tn̄ adhuc remanebat in ea. ſ. in iudea ⁊ hierl'm dena. vieꝫ iuſtoꝝ q̄ volebat eos ſuſtinere ⁊ tolerare donec ꝯuerterent̄.

Caplm.VII.

Et factū eſt. Poſtq̄ eſaias denūciauit regni iude ꝑpuntionē. hic denūciat ei' liberatoēꝫ a pſecutōe duoꝝ regū. vt tāq̄ bon' ſamaritan' p' vinū moꝛtificatiuū infundat oleū lenitiuū. Sciēdū tn̄ ꝙ pꝛīcipal' intentio ꝓphe eſt denūciare xp̄i aduētū q̄ interponitur. Vn̄ dicit Ra. ſa. ſup.ix. ca. zacha. ꝙ vniuerſi ꝓphe nō ſūt locuti niſi ſup ānos redēptiōis ⁊ ad dies meſſie. qd̄ ē intelligēdū de p̄ncipali intētō. ⁊ iō ps iſta i tres diuidit̄. q2 pꝛio ꝑ ſignū dicte liberatōis denūciat̄ xp̄i incarnatio. ſecūdo ei' reſurrectio ſe. ca. tertio ei' aſcēſio. ca.ix. Sciēdūꝫ tn̄ ꝙ hec diuiſio ñ eſt p̄ciſa. q2 i ſcda ⁊ tertia pte fit mētio de ꝯtent'. in pꝛia q̄ntū ad aliud. q2 ꝓphe freq̄nter replicant idē. alio tn̄ modo. q2 mō exhoꝛtatiuo loquūt̄. Pꝛīs aūt ca. in tres ptes diuidit̄. q2 pꝛio ponit̄ regni iude imminēs piculū. ſcdo ꝓmittit̄ liberatōis bn̄ficiūꝫ. ibi. Et dixit dn̄s. Tertio dat̄ h' liberatōis ſignū. ibi. Et adiecit. Circa

a Et factū eſt. q2 q̄rto āno (pꝛimū p̄mittit̄ tps cū dr. regni ſui factū ē qd̄ ſequit̄. b Filij ioathan filij ozie. ſm ꝙ dicit Ra. ſa. Hic exprimunt̄ pr̄ ⁊ auus ipi' achaz ad oñdēdū ꝙ bn̄ficiū diuinū factū ipi achaz, ꝑut i h̄ ca. deſcribit̄ nō fuit factū ꝑpt̄ bonitatē ipi' achaz cū eēt ydolatra peſſim'. vt h̄r. iiij. Reg.xvi. ⁊ ꝑ ꝯſ̄ñs indign' diuino bn̄ficio ſ3 factū eſt ꝑpt̄ meritū pr̄is ſui ioathā q̄ fuit bon'. vt h̄r iiij. Reg.xv. ⁊ ozie aui ſui q̄ dict' eſt etiaꝫ azarias q̄ fuit etiā bon' ⁊ iuſt'. vt h̄r. iiij. Reg.xv. Verūtn̄ poſtea anno xxij. regni ſui ſupbiuit. iō officiū ſacerdotale ſibi vſurpare voluit. ꝓpter qd̄ a dō lepꝛa ꝑcuſſus fuit. quā patiēter poꝛtauit hītās i domo ſeq̄ſtrata. ⁊ ſic pctīn ei' purgatū

c Aſcēdit raſin rex ſy. ⁊ fa. (fuit ꝑ pn̄iaꝫ ⁊ penā illatā. fili' ro. ⁊c. Iſti duo reges nō venerūt tūc ſil' ꝯ regē achaz ſ3 q̄libꝫ ꝑ ſe ⁊ ſucceſſiue. ⁊ l3 ñ expugnauerit hierl'm ciuitatē regiā. tn̄ de regno achaz duxerūt magnā p̄dā. q2 ñ poterat eis reſiſtere i cāpo ſm ꝙ dr.ij. Paral.xxviij. Tradiditq3 eū dn̄s ds̄ i manū regꝭ ſyrie q̄ ꝑcuſſit eū. magnāq3 p̄dā cepit d̄ ei' impio. Et ſubdit̄ ibidē. Manibꝫ q3 regꝭ iſ

d Et nūciaue (rael tradit' ē. ⁊ ꝑcuſſ' eſt plaga grādi. rūt. i. achaz q̄ deſcēderat de domo dd̄ ⁊ ꝑplo ei' e Dicētes. q2 exercit' duoꝝ regū ñ pōt ſic ꝯgregari. q̄n currat rumoꝛ ⁊ potiſſime ad illos ꝯ q̄s intēdūt bellare. ⁊ q̄s fuerit ille rumoꝛ ſubdit̄. f Requieuit ſyria. i. rex ſyrie.

g Sup ephꝛaim. i. ſup regnū iſrl'. ſiue.x. tribuū. q2 hieroboā pꝛim' rex fuit d̄ tribu ephꝛai. vt h̄r. iij. Reg.xi. ⁊ alij p' eū cōt' ex. ꝑ h̄ aūt qd̄ ſubdit̄. Requieuit ſyria ⁊c. intelligit̄ ꝯfederatio duoꝝ regū ad veniēdū ſimul ꝯ regnū iuda. ex h̄ eni ꝙ q̄libꝫ eoꝝ ꝑ ſe victoꝛiā habuerat ꝯ achaz cogitauerūt ꝙ ambo ſimul poſſēt deſtruere regnū ⁊ trāſferre ad aliū, vt h̄r. ſ. h Et cōmotū ē coꝛ ei' ſ. regꝭ achaz.

l Et coꝛ ppłi eiꝰ.ꝑ nimio timoꝛe k Sicut mouent ligna ⁊c.eo ei ꝙ fuerāt debellati a q̄libꝫ rege ꝑ ſe.vt dictū eſt in cāpo.fuerūt valde territi. credētes ꝙ nō poſſent reſiſtere ambobꝰ ſimul etiā in ciuitatibꝰ munitiſ ⁊ foꝛtalicijs. l Et dixit dn̄s.Hic ↄ̄tr ꝑmittit liberatōis beneficiū cū ſi.Et dixit dn̄s ad eſaiā.ꝑ ↄ̄ſolatione reg̃ ⁊ ppłi.licet nō meruiſſet. vt p̄dixi m Egre (ctum eſt dere in occurſum ⁊c. Dicūt aliq̄ expoſitores noſtri.ꝙ rabſaces erat filiꝰ eſaie q̄ non fuit honoratꝰ a rege iuda ſm decentiā ſui ſtatꝰ cū eſſet de genere regio.ſicut ⁊ p̄r ſuus vtē.dictū eſt.propter q̄ð indignatus trāſtulit ſe ad regē aſſyrioꝝ.q̄ poſuit eū inter pꝛīcipes ſui exercitꝰ.ſm ꝙ hr̄.iiij.Regū.xviij.⁊ iō ſubdit h Tu ⁊ q̄ derelictꝰ ē in iaſub.a fratre ſuo ad alienigenas trāſeūte Et dicūt iſti expoſitores h̄ dictuꝫ rabſacis hr̄i ab hebꝛeis.ſꝫ vbi habeat neſcio. vnð ⁊ Ra.ſa. aliter exponit

ligna ſiluaꝝ a facie vēti [l] Et dixit dn̄s ad eſaiā [m] Egredere i occurſum achaꝫ:tu ⁊ q̄ derelictꝰ ē i iaſub filiꝰ tuus [n] ad extremuꝫ aq̄ductꝰ piſcine ſupioꝛis [o] in via agri fullonis: [p] ⁊ dices ad eū [q] Uide vt ſileas. [r] Noli timere:⁊ coꝛ tuū ne foꝛmidet [r] a duabus caudis [s] titionū fumigātiuꝫ iſtoꝝ [t] in ira furoꝛiſ raſin regiſ ſyrie [v] ⁊ filij romelie:eo ꝙ cō ſiliū inierit ↄ̄ te ſyria in malū:⁊ ephꝛaim [x] ⁊ filius romelie: [y] dicētes. [z] Aſcēdamꝰ ad iudā [a] ⁊ ſuſcitemꝰ eū [b] ⁊ auellamꝰ eū ad nos: [c] ⁊ ponamꝰ regē in medio eiꝰ filiū tabeel. [d] Hec dicit dn̄s deꝰ. [e] Nō

ſm interp̄tationē hꝰ nōis iaſub.q̄ interp̄tat reuerſus.et ſic dixit dn̄s.Tu ⁊ q̄ derelictꝰ eſt iaſub filiꝰ tuus.q.d.domīnus.pauci de ꝑplo iude q̄ reuertent ad me ꝑ p̄ńiaꝫ ad dictū tuū erunt tibi ſicut filiꝰ tuus iaſub. In ſcriptura enī ſacra ille q̄ ꝑ doctrinā ſuā aliq̄s ↄuertit ad deū.dicitur p̄r eoꝝ.⁊ ipi eiꝰ filij.ſm hūc modū dicit apl̄s.i.Coꝛ iiij.In chꝛiſto enī ieſu ꝑ euangeliū ego vos genui.
n Ad extremū aq̄ductꝰ ⁊c.Erāt ei ibi due piſcine vbi colligebant aq̄.⁊ vna erat ſupioꝛ altera.ita ꝙ de ipa fluebat aq̄ in aliā.ſicut frequēter ſit i ſtagnis. o In via agri fullo.i.ꝑ quā itur ad agrū illū vbi fullones pānos ab eis lotos i piſcina extēdebāt ad deſiccāduꝫ p Et dices ad eū ex pte mea. q Uide vt ſileas.i.ſis in bona pace ⁊ q̄ete.iō ſubdit.Noli timere ⁊c.Sequitur.
r A duabꝰ cau.i.exercitibꝰ reges ſeq̄ntibꝰ. s Titionū fumigan.⁊c.titiōes fumigāt q̄n extinguit flama.et q̄ gl̃a reg̃ ſyrie ⁊ reg̃ iſrł erat extinguēda.ſic denunciat ꝓpha in h̄ ca.iō equipat eos titionibꝰ fumigantibus.
t In ira furoꝛis ⁊c.i.regni eiꝰ v Et filij romelie.i.regis ⁊ regni iſrł.ſupple i ira iſtoꝝ ↄ̄ te.Noli timere.eo ꝙ ↄ̄ſiliū inierit ↄ̄ te ſyria i malū ⁊ ephꝛaim.i.regnū iſrł
x Et filiꝰ romelie.i.rex eiꝰ y Dicētes. Aſcēdamus ad iudā.ſił ⁊ ↄcoꝛditer.⁊ dicit z Aſcēdamꝰ.eo ꝙ regnū iuda eſt i eminētioꝛi loco q̄ regna ſyrie et iſrael
a Et ſuſcitemꝰ eū.a ſua q̄ete ipm īpugnando b Et auellamꝰ eū ad nos.i.auferamꝰ ⁊ ditioi nr̄e ſubijciamꝰ
c Et ponamꝰ ⁊c.i.romelie q̄ vocat h̄ tabeel vt dicit ra.ſa. d Hec dicit dn̄s deꝰ.cuꝰ v̄bū nō pōt eſſe falſum
e Nō ſtabit.i.ↄſiliū eoꝝ nō hēbit effectū. f Et non erit iſtud.ſ.ꝙ trāſferat ad eos regnū tuū. g Sed caput.⁊ nō hierłm. h Et caput damaſci raſin.q.d.nō erit caput ſeu dn̄s hierłm.vn̄ ſubdit i Et adhuc.lxv. anni ⁊c.i.regnū decē tribuū k Eſſe ppł̄s ⁊c.i.ſamaria deſinit eſſe metropoł in regno ephꝛaim. l Et caput ſamarie ⁊c.i.filiꝰ romelie deſinet eſſe caput in regno ephꝛaim.q̄ꝛ in fi.lxv.annoꝝ oſee rex iſrł ſatꝭ cito fuit captus ⁊ i captiuitatē ductꝰ.cū ꝑplo ſuo ꝑ ſalmanaſar regē aſſyrioꝝ.vt hr̄.iiij.Regū.xviij.Sciendū tn̄ ꝙ iſti.lxv. anni nō ſunt numerādi ab illo āno q̄ eſaias loq̄bat iſta.quia a pꝛīcipio regni achaꝫ cui loq̄bat fluxerāt tm̄ xviij.anni.Achaꝫ ei regnauit.xvi.annis tm̄ vt hr̄.iiij. Regū.xvi. cui ſucceſſit ezechias in cuius āno.viij.captus fuit oſee .vt hr̄ iiij.Reg.xviij. Et ido dicit ra.ſa.ꝙ numerādi ſunt a tpe q̄ amos cepit ꝓphetare.q̄ pꝛoꝑhetizauit ↄ̄ regnū ſyrie.⁊ ↄ̄ regnū iſrł.⁊ cepit ꝓphetare ꝑ duos ānos an̄ terremotuꝫ.q̄n ozias voluit thurificare vt dictū ē ſ.⁊ ſic ꝓphetizauit duobꝰ annis an̄q̄ ozias ꝑcutereē lepꝛa. Uixit aūt lepꝛoſus.xv.annis cui ſucceſſit Ioꝛathan filiꝰ eiꝰ in regno.xvi.ānis.et poſt ipm achaꝫ.xvi.⁊ ezechias ſex annis an̄ captionē ſamarie que ſimul iuncti faciūt.lxv.ānos.Alij vo dicūt ꝙ iſti anni ſunt numerādi a tpe q̄ ozias fuit lepꝛa ꝑcuſſus.eo ꝙ extūc reges iſrael ⁊ ſyrie acceperūt frontē infeſtādi regnū iuda.eo ꝙ rex eſſet ꝑcuſſus lepꝛa.ſed dicūt eū vixiſſe lepꝛoſum.xxvij.ānis.⁊ ſic in idē redit q̄ntū ad numeꝝ annoꝝ.⁊ an̄ filius romelie fuerat occiſus ab ozee.et ſic de ſierat eſſe caput ſamarie
m Si nō credideritiſ ⁊c.ſ.in veritate.h̄ dixit Eſaias.q̄ꝛ ſciebat achaꝫ ydolatrā peſſimū.v̄bis ſuis nō crediturū.q̄ð ptꝫ in h̄. q̄ꝛ de diuino auxilio diffiſus refugit ad auxiliū reg̃ aſſyrioꝝ. vt hr̄.iiij. Reg.xvi.
n Et adiecit.Hic dicte liberationis ponit ſignū.⁊ diuidit in duas ptes.q̄ꝛ pꝛio ponit ſignū liberationis ab hoſtibꝰ tpe achaꝫ.Scðo tempe filij ſui ezechie ibi.Adducet dn̄s.Pꝛima i duas.q̄ꝛ pꝛio ꝑmittit ſignuꝫ Secundo dat.ibi.Ecce virgo.Circa pꝛimū dicitur.
n Et adiecit ⁊c.ꝑ eſaiam. o Dicens.pete tibi ſig. liberationis tue ⁊ ppłi tui.vt p̄dixi. p A dn̄o deo tuo.⁊ nō ab ydolis q̄ tu colis q In ꝓfundū inferni ſm Ra.ſa.hic accipit infernus ꝑ foſſa ſiue ſepulchꝛo.i. pete tibi ſignū ꝑ reſuſcitationē alicꝰ mortui. r Siue in excelſum ſupra.ſicut factū fuit tpe ioſue ꝑ ſtatiōeꝫ ſolis. Ioſue.x.
s Et dixit achaꝫ ⁊c.Et ſm ꝙ dicit ra.ſa.cū eſſet ydolatra peſſimus ſignū renuit.nolens ꝙ aliquid ad dei gloꝛiā monſtraret.ideo ſubdit. t Et non tentabo dn̄m.fuit excuſatio ficta ad coopiendū malum ſuū.ꝓpter q̄ð eſaias intulit dicēs. v Nunq̄d parum ⁊c.i.ꝓphetis.quos ſepe moleſtabāt deridēdo.affligendo ⁊ aliq̄n occidendo.vt patet.iiij.Reg.⁊.ij. Paral.in pluribus locis.
x Quia moleſti eſtis ⁊c.Signum ab eo oblatū renuendo ne nomen eius gloꝛificetur.

ſtabit [f] ⁊ nō erit iſtud: [g] ſed caput ſyrie damaſcꝰ: [h] et caput damaſci raſin. [i] Et adhuc ſexaginta ⁊ q̄nq̄ ānī:⁊ deſinet ephꝛaim [k] eſſe ppł̄s: ⁊ caput ephꝛaim ſamaria: [l] ⁊ caput ſamarie filius romelie. [m] Si nō credideritis: nō ꝑmanebitis [n] Et adiecit dn̄s loq̄ ad achaꝫ [o] dicēs Pete tibi ſignuꝫ [p] a dn̄o deo tuo [q] in ꝓfundū inferni: [r] ſiue i excelſum ſupꝛa. [s] Et dixit achaꝫ [t] Nō petā: ⁊ nō tentabo dn̄m Et dixit. Audite ergo domus dauid. [v] Nunquid parum vobis eſt moleſtos eſſe hominibꝰ: [x] q̄ꝛ moleſti eſtis et deo meo [y] Propter hoc

y Propter hoc.id eſt ad declarationeꝫ nōis ſui principaliter. y Dabit dn̄s ipe vobis ſignū.ſ.liberationis

rte.ɔſit q̃uis ſitis ingrati.q: de⁹ multa bona facit igra
tis ⁊ iniuſt.vñ dr̄ Math.v. Pater vr̄ celeſtis ſolē ſuum
oriri facit ſup bonos et malos. ꝫ Ecce ỽgo. Hic ɔñr
ponit ſignũ.⁊ q: ſcriptura iſta multipl'r ꝑuertit a iude
is intendo hic aliq̃ntulũ imorari.⁊ ſic ꝓcedã.q: p̄io po
nã obiectões q̄bꝫ ni
tunt oñdere ꝙ nõ poſ
ſit intelligi de xp̄o ad
l'ram. Scd̄o ponã fal
ſas expoſitiões eorũ
⁊ eas excludã. Tertio
ponã expoſitionē ca
tholicã ⁊ verã. Quar
to obiectiões iudeoꝝ

ᵃdabit dñs ipe vobis ſignũ
ᶻEcce virgo ɔcipiet: ⁊ pari
et filiũ:ʸ et vocabit nomen
eius emanuel. ᵃButyrum
⁊ mel comedet: ᵇvt ſciat re
probare malũ ⁊ eligere bo
nũ. ᶜQuia anteq̃ ſciat puer
reprobare maluꝫ et eligere

ſolui. Circa p̄mũ arguũt ex h̄ qđ dr̄ hic Dabit dñs ipe
vobis ſignũ.ſ.liberatõis achaz ⁊ ppl'i ſui a duobꝫ regibꝫ
regnũ ei⁹ deſtruere volētibꝫ.vt dictũ eſt. Jeſus aũt naza
renus nat⁹ fuit poſt tp̄s achaz ꝑ q̄ngētos annos ⁊ am
pli⁹.vt poſſet de facili oñdi ꝑ tp̄a regnoꝝ.ſꝫ dimitto pro
pter ꝓlixitatē vitandã.⁊ q: hoc ɔcedit ab oībꝫ xp̄ianis.
g̃ ɔceptio ſeu natiuitas Jeſu nazareni nullo mõ fuit ſi
gnũ dicte liberatõis. Itē ex h̄ qđ dr̄. Ecce ỽgo ⁊c. arguũt
q: in hebreo h̄r. Ecce alma ⁊c. qđ nomē nõ ſignificat ỽgi
nē.ſed adoleſcētulã.qđ nomē indifferēter dr̄ de ỽgine ⁊
corrupta.qđ xp̄iani negãt de maria.quã dicũt ỽginē cõ
cepiſſe. Itē ex h̄ qđ ſequit. Et vocabit nomē ei⁹ emanuel
⁊ in heb.h̄r.⁊ vocabit ipa.ſ.alma.nomē ei⁹ emanuel. Je
ſus aũt nazaren⁹ nõ fuit vocat⁹ a mr̄e ſua.nec etiam ab
alijs emanuel.ſꝫ ieſus vt ptꝫ ex euãgelijs eoꝝ. g̃ hec l'ra
nõ põt intelligi de ipſo. Itē arguũt ex h̄ qđ ſubdit in h̄
ca. Anteq̃ puer ſciat vocare prēm ⁊ mrēm ⁊c. Ex q̄ ptꝫ ꝙ
in puero de q̄ fit hic ſmo fuit ignorãtia qđ xp̄iani negãt
de ieſu nazareno.dicētes eũ habuiſſe plenitudinē ſcie ab
inſtanti ɔceptiõis inq̃ntũ hõ ⁊ inq̃ntũ deus ab eterno.
Circa ſcd̄m ſciendũ ꝙ ꝓpter iſtã q̄ dicta ſunt aliq̄ hebrei
exponũt ſcripturã iſtã de ezechia filio reg achaz.q̄ poſt
dictũ ꝓphe nat⁹ fuit.vt dicũt i ſignũ liberatõis regni iu
dea p̄dictꝫ regibꝫ. Et ad h̄ inducũt qđ h̄r infra ſequēti
ca. Et erit extenſio alaꝝ ei⁹ implēs latitudineꝫ terre tue
o emanuel. Ezechias aũt fuit dñs terre poſt achaz prēm
ſuũ.ſed h̄ dictũ reprobat Ra.ſa.ꝑ h̄ q: ezechias erat.xxv.
annoꝝ qñ cepit regnare poſt achaz prēm ſuũ imediate.
vt h̄r.iiij.Reg.xviij. Achaz võ regnauit ãnis tñ.xvi.vt h̄r
iiij.Reg.xvi.g̃ in principio regni achaz anteq̃ diceret iſta
ꝓphetia ezechias iã erat nat⁹.⁊ erat.ix.annoꝝ.⁊ ſic nõ põt
hec ſcriptura intelligi de ezechia.⁊ adhuc ad dictũ Ra.
ſa.põt addi.q: ſm ipm ⁊ ſm doctores catholicos ꝓphe
tia iſta fuit dicta q̄rto anno regni achaz. et ſic ezechias
tũc nõ ſolũ habuit nouē ãnos.ſed etiã.xiij. g̃ nõ põt in
telligi de eo.ꝓpter qđ Ra.ſa.dicit ꝙ hec ꝓphetia intelli
gēda eſt de filio eſaie. Dicit eñ ꝙ eſaias accepat in vxorē
q̄ndã iuuēculã.⁊ ꝙ iã ɔcepat de eo.⁊ dicit ꝙ tal' eſt l'ra
Ecce adoleſcētula ɔcepit ⁊ pariet filiũ.et denũciatio h⁹
part⁹ fuit ſignũ ab eo p̄dictũ.q: de puero exiſtēte i ma
tris vtero neſcit an ſit maſculus vl' femia. ⁊ idõ qñ certi
tudinaliter p̄dicit ſignũ eſt credibile ꝙ illud qđ p̄mitti
tur ad tale ſignũ ſit futurũ.vt ſit ſenſus ỽbi eſaie. Ecce
adoleſcētula ɔcepit ⁊ pariet filiũ.et qñ in natiuitate ei⁹
videbis ỽbũ meũ verificatuꝫ.ſcias te a duobꝫ regibꝫ te
inuadere diſponētibꝫ cito liberãdũ.⁊ ita fuit vt iſte ra.
ſa.ꝓſequit.q: cito ad petitionē achaz rex aſſirioꝝ venit
in damaſcũ ɔ̃ raſin regē ſyrie ⁊ eũ interfecit. ⁊ ꝑlm ei⁹
trãſtulit in cyrene.vt h̄r.iiij.Reg.xvi.⁊ eodē anno vt di
cit oſee fili⁹ hela.ɔiurauit ɔ̃ phacee filiũ romelie regeꝫ
iſrael.⁊ eũ interfecit.vt h̄r.iiij.Reg.xvi. ad ſuũ aũt ꝓpo
ſitũ ɔfirmandũ adducit illud qđ ſcribit ca.ſe. Et acceſſi

ad ꝓphetiſſam ⁊ ɔcepit ⁊ pepit filiũ. Ex q̄ ptꝫ ꝙ iſta ado
leſcentula de cui⁹ ɔ̄ceptu ⁊ partu fit hic ſmo fuit vxor
eſaie ad quã acceſſit maritali affectu ⁊ puer ɔcept⁹ ⁊ na
tus de ea fuit fili⁹ eius.ſed iſta expoſitio nõ põt ſtare.
q: ca.ſe.dr̄ de puero nato. Et erit extēſio alaꝝ ei⁹.i.exer
citus reg aſſiriorum
implēs latitudinem
terre tue o emanuel.⁊
loquit ibi de terra re
gni iude.cui⁹ nũq̃ fu
it dñs eſaias nec fili⁹
eius.⁊ ſic emanuel d
cui⁹ ɔceptiõe ⁊ natiui
tate fit hic ſmo nõ fu
it filius eſaie. Itē ꝙ dicit denũciationē natiuitat pue
ri in ſexu maſculino eē ſignũ a dño ꝑuiſum.videt fal
ſuꝫ.q: de mãdato dñi dixit eſaias. Pete tibi ſignũ a dño
deo tuo in ꝓfundũ inferni ⁊c.ꝑ reſurrectõem mortui.vl'
ꝑ aliquã mutatione notabilē ⁊ ſupnaturalē in curſu ce
leſti.vt dictũ eſt ſ.⁊ idē dicit ra.ſa.⁊ ſic illud ſignũ debu
it eſſe aliq̄d valde magnũ.⁊ excedēs totã creature facul
tatē.cuiuſmodi nõ eſt tal' denunciatio.qñ aliq̄ñ medici
experti ꝑ aliq̄ ſigna ⁊ experientias p̄cognoſcũt ſexũ pueri na
ſcituri.⁊ ſi dicat ꝙ nõ cognoſcũt ꝑ certitudinē.tñ nega
ri nõ põt q̄n demões p̄noſcãt certitudinaliter.cũ ad h̄ ſe
extēdat eoꝝ noticia natural'.q̄ remãſit integra in eis.⁊ ꝑ
ɔñs tale ſignũ põt certitudinaliter p̄dici a diabolo. Item
iiij.Reg.xviij.dr̄ ꝙ oſee fili⁹ hela regnare cepit anno.xij.
achaz.⁊ ſm h̄ phacee fili⁹ romelie vixit vſq̄ ad.xij.annũ
achaz.⁊ ſic falſum videt qđ dicit ra.ſa.ipm interfectũ ab
oſee eodē ãno q̄ nat⁹ fuit emanuel.q̄ ſm eũ nat⁹ fuit an
no achaz.iiij.vel.v.ad tardi⁹. Itē ca.viij.dr̄. Anteq̃ ſci
at puer vocare prēm ⁊ mrēm auferet fortitudo damaſci
⁊ ſpolia ſamarie corã rege aſſirioꝝ.ſed nõ legit ſamaria
ſpoliata a rege aſſiriorũ an.ix.annũ regni oſee.in q̄ fuit
capta a ſalmanaſar rege aſſirioꝝ.vt h̄r.iiij.Reg.xviij.lic
oſee an fuerit tributarius reg aſſirioꝝ.⁊ ſic a natiuitate
pueri de q̄ eſt hic ſmo ꝙ fuit fili⁹ eſaie.ſm dictũ ra.ſal.
vſq̄ ad captionē ſamarie fluxerũt ãni.xvij.ſ.octo de re
gno achaz.⁊.ix.de oſee.vt ptꝫ ꝑ p̄dicta.q: fuit nat⁹.iiij.
anno achaz vel.v.ad plus.⁊ oſee cepit regnare.xij.anno
achaz vt dictũ ē.an võ.xvij.ãnos puer ſcit vocare prēm
⁊ mrēꝫ. Si aũt dicat ꝙ oſee cepit regnare q̄rto ãno achaz
vt dicũt aliq̄.adhuc ſequit ꝙ puer in ſpoliatiõe ſamarie
habuit.ix.ãnos an q̄s puer ſcit vocare patrē ⁊ mrēm ad
tardi⁹. Itē ꝙ aſſumit ad ɔfirmationē ſui ꝓpoſiti cũ dr̄.
Et acceſſi ad ꝓphetiſſam ⁊c.mag eſt ad oppoſitũ.vt oſtē
dit ca.ſe. Circa tertiũ accipiēdũ ē qđ dicit Mat.i. Hoc
aũt totũ factũ eſt vt adimpleret qđ dictũ eſt a dño ꝑ ꝓ
phetã dicētē. Ecce ỽgo hēbit i vtero ⁊ pariet filiũ ⁊ vo
cabit nomē ei⁹ emanuel.ex h̄ patꝫ ꝙ iſta ſcriptura eſaie
loquit de dño ieſu xp̄o.cũ Mattheus apl's ⁊ euãgeliſta
ſpũſctõ plen⁹ mag q̃ fuerũt ꝓphe vete.⁊c.dicat eã fuiſ
ſe impletã in natiuitate xp̄i.⁊ ſm h̄ ſic exponit a doctori
ꝫ Ecce ỽgo ⁊c.i.beata ỽgo maria a (bꝫ catholicis.
ꝓphis denũciata.q̄ ɔcepit ⁊ pepit manēs ỽgo. ꝫ Et
vocabit ⁊c.q: vocat⁹ eſt xp̄s.qđ eſt nomē ſignificãs du
plicē naturã in vno ſuppoſito.diuinã.ſ.⁊ hũanã.⁊ h̄ idē
ſignat emanuel qđ eſt interpretatũ nobiſcum deus.
a Butyrũ ⁊ mel comedet.h̄ dr̄ ad denotãdũ verã eius
hũanitatē q̄ talibꝫ nutrit.maxime in puericia b Ut
ſciat reprobare malũ ⁊c.ly vt nõ tenet cauſaliter.ſꝫ ɔſe
cutiue.q: ab infantia ſua habuit plenitudinē ſcie ad re
probãdũ malũ ⁊ eligēdũ bonũ.loquēdo de ſcia humana
⁊ q: iſtam habuit ab inſtãti ɔceptiõis ⁊ nõ ante.idõ ſub
ditur. c Quia anteq̃ ſciat puer reprobare malũ ⁊c.

bonū: derelinquet terra quā tu detestaris[d] a facie duoꝝ regū suoꝝ. [e]Adducet dñs sup te ꝛ sup pplm tuū [f]ꝛ sup domū pris tui [g]dies q̄ nō venerūt a dieb9 sepatōis ephraim a iuda [h]cū rege assyrioꝝ. [i]Et erit [k]in die illa: [l]sibilabit dominus [m]musce que ē in extremo fluminum egypti: [n]ꝛ api que est in terra assur: [o]et venient ꝛ requiescēt omnes in torrentibus valliū ꝛ in cauernis petrarū et in oib9 frutectis ꝛ ī vniuersis foraminib9. [p]In die illa

derelinquet terra ꝛc. i. odio hēs tanq̄ tibi no-iuā .s. terrā isrl' ꝛ terrā syrie. d A facie duoꝝ regū suoꝝ. q2 rex assyrioꝝ regē syrie interfecit ꝛ pplm ei9 trāstulit ī cyrenē vt dictū est s. ꝛ postea ozee regem isrl' cepit. ꝛ pplm eius trāstulit in assyrios. vt hꝫ. iiij. Reg. xvij. Circa q̄rtū dicendū. Ad primū ꝙ ī sacra scriptura ponit duplex signū alicui9 euent9. Unū pnosticū qđ est indicatiuū effect9 futuri. sic Iudi. vi. datū fuit signū gedeoni in vellere indicatiuū sue victorie future. ꝛ tale signum frequēti9 dat in scriptura. Aliud ē signū rememōratiuū effectus pteriti. sicut Exo. iij. dixit dñs moysi. Hoc habebis signū ꝙ miserim te. cū eduxeris pplm meum de egypto. imolabis deo sup montē istū. i. imolabis deo de illa missione q̄ tibi imponit ad liberatōem ppli reddendo grās deo. ꝛ sic pꝫ ꝙ illud fuit signū rememōratiuum missiōis pterite. nec obstat magna distātia tpis. q2 signū rememōratiuū ita respicit pteritū in magna distātia sicut in pua. sicut ꝛ signū pnosticū respectu futuri. Sciendū etiā ꝙ liberatio regni iudea psecutorib9 fuit signū figuratiuū saluatiōis mūdi fiende p xp̄m. ꝛ q2 achaz erat incredul9 v̄bo pphe. vt dictū est s. ꝯueniēti9 fuit sibi daret signū rememōratiuū futurū longinquū. vt ip̄e in ppria psona nō videret. sic in mēte nō credebat. illi tn̄ q̄ descēdunt de eo viderūt. vt maria ꝛ ioseph. iō signāter ppha nō dixit v̄bū ad achaz dicēs. audi achaz. s; ad domū dd dicēs. Audite g̃ dom9 dd. de q̄ domo fuerūt ioseph ꝛ maria. nō tn̄ ad eos referit qđ ibi dr. Nūqd pax vobis ē ꝛc. sed illud qđ subdit. Dabit dñs vobis signū. Ad scđm dicendū ꝙ almaīh in heb. signat absconsionē. ꝛ inde dr alma abscōdita. qđ signat iuuenculā aspectib9 hoim absconditā. ita ꝙ de ei9 pudicicia ꝛ integritate nō dubitat. marie q̄n pponit lr̄a he. tūc sic sonat haalma. nec inueniunt in tota sacra scriptura aliq̄ sic scripte. nisi tn̄ tres. s. rebecca. Geñ. xxiiij. vbi dr d ea. Puella decora nimis. virgo pulcerrima. ꝛ incognita viro. Et seq̄tur ibidē. Puella q̄ egredietr ad hauriēdā aquā. in heb. hr. Haalma que egredietr ꝛc. ꝛ maria soror moysi Exod. ij. vbi dr de ea. Et iuit puella ꝛ vocauit m̄rem pueri in heb hr. Iuit haalma ꝛc. ꝛ ista q̄ scribit in h ca. ꝛ iō cū due prime fuerit virgines purissime q̄n noiate fuerūt noie haalma. idē tenēdū est de ista. Ad terciū dicendū ꝙ duplex ē nomē alicui9. s. impositiōis ꝛ nature. sic sortes est nomē impositionis hōis. vl' h nomē hō nomē nature. Iesus fuit nomē impositū ipi xp̄o. vt pꝫ Lu. ij. Emanuel aūt ē nomē nature seu ppꝛietatis. signat. n. nobiscū de9. vt dictū est s. et h est ppꝛiū nomē ipi9 xp̄i in q̄ diuīa natura ꝛ hūana sūt ꝯiuncte in eodē supposito. ꝛ h mō vocat9 est plib9 alijs noib9 ppꝛietates ei9 significātib9. sic vocat9 ē lapis. Daniel. ij. ꝛ Dauid. Ezec. aij. et nomie dñi thetragrāmaton. Iere. xxiij. Et h est nomē qđ vocabūt eū dñs iust9 nr̄. vbi habem9 dñs. in heb. hr nomē dñi thetragrāmaton. ꝛ plurib9 alijs noib9 ꝯsil'r noiat in scriptura. Ad q̄rtū. iā solutū est ex his q̄ dicta sunt. q2 licet in xp̄o nō fuerit aliq̄ ignorātia. tn̄ fact9 est hō in tpe. ꝛ sic habuit sciāz infusam in tpe. ꝛ añq̄ illā hēret liberatio ppli p esaiā denūciata fuit ipleta. e Adducet dñs. Sciēdum ꝙ ps ista ad finē ca. multipl'r exponit a diuersis. s; vnā tn̄ expositionē intēdo psequi. q̄ erat rōnabiliter mihi videt et

eū psequit Re. sa. vic3 q̄ ī hac pte describit signū liberationis a deo facte tpe ezechie filij achaz. q2 rex assyrioꝝ cū mag exercitu vēit ꝯ eū. cui ezechias rsistere n̄ potuit via hūana. ꝛ iō ꝯuertit se ad diuinū auxiliū iplorādū. ꝛ iō misit dñs āgelū suū q̄ vna nocte pcussit ī exercitu reg' assyrioꝝ. clxxxv. milia bellatoꝝ. qđ videns rex māe territ9 ꝛ ꝯfus9 fugit ad terrā suā cū pauc. et ibi iterfect9 fuit a filis suis. iiij. Reg. xix. igit fm h residuū h9 ca. ī duas ptes diuidit. q2 primo tāgit h factū ī generali. Scđo explicādo ptes ei9 in speciali. ibi Et erit. Circa primū dr ipi achaz.
e Adducet dñs super te. q2 theglatphalassar rex assyrioꝝ vastauit terrā ei9 nullo resistēte. ꝛ eū afflixit. vt hr. ij. Paral. xxviij. f Et sup domū pris tui. i. sup ezechiā filiū tuum ꝛ ei9 pplm. Ezechias eni fuit iust9 ꝛ bon9. ꝛ iō mag designat h p auū suū ioathā q̄ fuit iust9 q̄; p achaz prēm suū q̄ fuit pessim9. cū dr. Sup domū pris tui. s. ioathā de q̄ domo exiet Ezechias fili9 tu9. g Dies q̄ n̄ venerūt ꝛc. ista separatio fuit facta tpe roboā. vt hr. iij. Reg. xij. ꝛ a tpe illo vsq; ad tps ezechie n̄ venerūt dies ita terribiles ꝛ ꝯsolabiles diuers respectib9. sic venerūt tpe ezechie q̄n sennacherib vēit violo ad destruēdū ei9 regnū. ideo subdit. h Cū rege as. q̄m ī aduētu ei9 ad hierl'm fuerūt illi dies rōne ei9 ꝛ formidāis exercit9. ꝛ p rabsac blasphematōib9 fuerūt terribiles ꝛ tristabiles. s; rōe miraculose liberatiōis fuerūt ꝯsolabiles. i Et erit. Hic describit factū p ptes ī spāli. ꝛ pmo q̄tū ad aduētū exercit9. scđo q̄tū ad pcussionē ipi9. ibi. In die illa radet. tertio q̄tū ad ꝯuisionē vict9 ezechie ꝛ ppli eius. ibi. Et erit. Circa primū. k In die il. i. i tpe illo. q2 ꝯgregatio tāti exercit9 nō potuit fieri vno die. l Sibilabit dñs. i. ispirabit volūtatē veniēdi ꝯ ezechiā. m Musce q̄ ꝛc. p muscā itelligit h9 ppl's egypti q̄ cū magna turba vēit cū sennacherib ꝯ ezechiā. vt dicit aliq̄. s; h videt falsum. q2 rabsaces tūc volēs terrere ezechiā ꝛ pplm ei9 dixit. iiij. Reg. xviij. In q̄ ꝯfidis vt audeas rebellare. an spas ī baculo arūdineo atq; ꝯfracto egyptio. h aūt n̄ dixisset si ppl's egypti esset in exercitu cū sennaherib ꝯ ezechiā. ꝛ ido alij exponūt de rege egypti q̄ alio tpe venit ꝯ iudeā. s. tpe ioachā filij iosie quē vicit ꝛ iposuit terre centū talēta argēti ꝛ talentū auri. iiij. Reg. xxiij. Sed videt mihi ꝙ meli9 pōt exponi de pplo libye. q̄ erat subiect9 reg assyrioꝝ. ꝛ iouenit ad ei9 exercitū. vn̄ nō dr hic. Sibilabit dñs musce q̄ ē in egypto. s; q̄ est ī extremo fluminū egypti. Et vocat ille ppl's musca. ad ꝯsignādū ꝙ vēit cū magna turba sic musce. Dr aūt h fluminū egypti. q2 ī egypto raro pluit. sed terra irrigat p irrigatōes nili q̄ ad h ab incol' p multos diuidit riuos. vt hr Deutro. xi. n Et api ꝛc. Vocat ille ppl's assyrioꝝ apis nō a dulcedine mellis. s; ab aculeo. q2 ille ppl's pupugit alias natiōes in circūitu eas psequēdo. vt hr. iiij. Reg. xviij. o Et veniēt ꝛ reqescent oēs in tor. ꝛc. p hoc designat ꝙ essent occupaturi ꝛ deuastaturi oīa loca regni iude. sicut factū fuit tpe ezechie excepta hierl'm quā sennacherib nō cepit. deo exercitū ei9 pcutiente. p In die illa. Hic ꝯsit describit ista pcussio. q2 domin9 misit angelum ꝛ pcussit in castris assyriorum. clxxxv. milia. ita ꝙ corpora redacta fuerūt in cineres intactis vestib9 ꝛ armis. q̄ viso rex sennaaherib fu-

gitᷓ diuino iudicio in terra ſua gladio filioꝝ ſuoꝝ interfe
ctus fuit.iiij.Reg.xix.⁊ h̄ eſt qđ đr hic. p In die illa
.i.in tp̄e q̄ ſennacherib veniet ꝯ hierl'm vt deſtruat eam
q Radet dn̄s ⁊c̄.i.acuta.q: illud qđ acuitᷓ ſup cotē de
ducitᷓ.p nouaculā acutā q̄ velociter ſcindit multitudinē
piloꝝ intelligitᷓ diui
na potētia.p quā ve
lociter cecidit rex ſen
nacherib ⁊ exercitus
r In his q̄ ⁊c̄. (eiꝰ
ſcꝫ euphraten.vltra
qđ erat terra aſſyrio
rū reſpectu hierl'm.
s In rege aſſyrioꝝ
h̄ đr ad excipiendum
alios pp̄los q̄ habita
bāt vltra euphraten.
q̄ nō venerūt cū ſen
nacherib ad deſtruē
dum iudam.
t Caput.i.regē q̄ a
filijs ſuis interfectꝰ
fuit.vt dictum eſt.

[q]radet dn̄s in nouacula cō
ducta[r]in his q̄ trans flumē
ſunt[s]in rege aſſyrioꝝ[t]caput
[v]⁊ pilos pedū:[x]⁊ barbā vni
uerſam.[y]Et erit in die illa
[z]nutriet hō vaccā boū[a]⁊ du
as oues:[b]⁊ p̄ vbertate lactꝭ
comedet butyrū.[c]Butyruꝫ
enī ⁊ mel.mādicabit[d]omis
homo q̄ relictꝰ fuerit in me
dio terre[e]Et erit in die illa

v Et pilos pedum.i.pedites de ſuo exercitu. x Et
barbā vniuerſaꝫ.i.eq̄tes q̄ erāt circa regē adherentes ei
ſicut barba capiti y Et erit.Hic ꝯſr̄ deſcribitᷓ puiſio
victus circa ezechiā ⁊ pp̄l'm eius.q: licet exercitꝰ ſenna
cherib terrā iudee in circūitu hierl'm deſtruxerit.⁊ bōa
partim vaſtauerit ⁊ partim rapuerit.tn̄ dn̄s deuicto eze
chie ⁊ pp̄lo ſuo puidit.vt dictū fuit.iiij.Reg.xix.expo
nēdo illud.Hoc erit ſignū.comede h̄ anno qđ repperis ⁊c̄
⁊ q̄ntū ad h̄ đr hic y Et erit in die illa.i.tp̄e poſt de
uaſtationē p ſennacherib. z Nutriet hō ⁊c̄.i.vaccaꝫ
vnicā ſibi remanenteꝫ de magno armēto boū.i.ceteris
captis ⁊ conſumptis ab exercitibus Sennacherib.
a Et duas oues.ſibi remanētes de magno grege ouiū
ceteris ꝯſūptis ab aſſyrijs b Et p̄ vbertate ⁊c̄.q: do
minꝰ dabit bn̄dictionē ſuā.⁊ ſic habebūt tantū de lacte
ꝙ ſufficiet ei ad ſuſtentationē domꝰ ſue.intantū ꝙ non
ſolū comedet lac.ſꝫ pinguedinē lactis q̄ colligitᷓ i butyro
Aliq̄ aūt exponūt h̄ ad oppoſitū dicētes.ꝙ p hoc expri
mitᷓ defectꝰ victus illo tp̄e ꝓpter vaſtationē terre ſic ex
ponētes.Comedet butyrū ꝓpter panis defectū.ſꝫ lr̄a p̄
cedens videtᷓ repugnare vbi đr.Et p̄ vbertate.ſilr̄ ſubſe
c Butyrū ⁊ mel comedet.vel mādūca (quens cū đr.
bit.vbicūqꝫ enim iſta duo ꝯiungūtᷓ in ſcriptura.ſignāt
abundātiā bonoꝝ terre.vn̄ ⁊ terra ꝓmiſſiōis ad ſui com
mendationē freq̄nter đr in vete.te.fluens lacte ⁊ melle.
d Omis hō ⁊c̄.i.hoīes iuſti viuētes vita hūana ⁊ nō
beſtiali.iſti fuerūt relicti i medio terre iudee euadentes
gladiū ſennacherib.ſꝫ mali q̄ erāt in pctīs obſtinati fue
rūt p eū extermiati.⁊ iſtis iuſtꝭ remanētibꝰ fuit ſuffici
enter ꝓuiſum de victu. e Et erit in die ⁊c̄. valentes
mille argēteos. f Et in ſpinas ⁊c̄.ꝓpter defectuꝫ co
lentiū.q: ſic dictū eſt.multi pierāt p exercitū aſſyrioꝝ.
Ra.ſa.aliter exponit di.ꝙ tp̄e ezechie poſt mirabilē libe
rationē ab exercitu ſennacherib vt p̄dictuꝫ eſt.ezechias
induxit pp̄l'm ad legꝭ ſtudiū.⁊ vt magꝭ poſſent in h̄ pfi
cere abſtraxerūt ſe a vino.ita ꝙ paꝝ aut nihil bibebant
g Cū ſagittꝭ ⁊c̄.ꝓpter fe (⁊ ſic remāſerāt vinee incult
tas ⁊ ſerpētes ibi latētes inter frutecta ibidē creſcentia.
tō ſubditᷓ.Vepres ei ⁊ ſpine ⁊c̄. h Et oēs mon.⁊c̄.i.
ſpinis ⁊ vepribꝰ purgabuntᷓ.ad h̄ ꝙ poſſit ibi bladū ſe
i Nō veīet ⁊c̄.q: đo faciēte fruabitᷓ terra i pu (minari
ritate ſua vt ſic faciat fructū bonū ⁊ multū.tō ſubditᷓ.
k Et erit in paſcua bouis ⁊c̄.i.ita erit fertilꝰ in fructu

ꝙ nō ſolū ſufficiet ad ſuſtētatōeꝫ hoīm ſꝫ etiā aīaliū do
In capi.vij.vbi dicitur in poſtilla.Et (meſticoꝝ.
dixit achaꝫ.Non petam. Additio.i.

IN hac viſione achaꝫ recte intellecta non recuſa
uit petere ſignū.timēs ne aliq̄d ad ꝓpri gloriam
mōſtraretᷓ.vt ra.ſa.di
cit.potuiſſet ei eſaias
v̄tute diuina oſidere a
liqđ ſignū etiā achaꝫ
nolēte.ſed hec viſio
alitᷓ exponi pōt ⁊ pla
nius.Pro q̄ ſciendū
ꝙ aliq̄ querunt a deo
ſigna nō tentādo q̄ſi
dubitātes de diuina po
tentia.ſed vt firmiꝰ
v̄bis diuinis adhere
ant vt pꝫ de Gedeo
ne Iudi.vi.c.⁊ đ eze
chia.ſ.xxxviij.ca.et de
multis iuſtꝭ.Aliq̄ v̄o
ſigna q̄rūt q̄ſi volen
tes expientiā ſumere

omis locꝰ vbi fuerint mille
vites:mille argenteis:[f]⁊ in
ſpinas in vepres erūt.[g]Cū
ſagittis ⁊ arcu ingredietur
illuc.Vepres enim ⁊ ſpine
erūt in vniuerſa terra.[h]Et
omēs montes q̄ in ſarculo
ſarrientᷓ:[i]nō veniet illuc ter
roꝝ ſpinarum ⁊ vepriū:[k]⁊
erit in paſcuā bouis:⁊ in cō
culcationem pecoris.

de diuina potētia.de q̄ dubitāt.⁊ h̄ eſt ꝓprie tentare de
um.ſicut legitᷓ de iſraelitis Nuū.xiiij.ca.tentauerūt me
decies.Aliq̄ v̄o in tāta infidelitate ſūt excecati.ꝙ nolūt
tentare deū.ſꝫ q̄ſi certificati de impotentia ſeu improui
dētia dei.credūt ꝙ de h̄ nō req̄ritᷓ tentatio.ſic nullꝰ ſen
ſatꝰ tentat an ignis calefaciat.cū ſit certus de h̄.Et iſto
mō achaꝫ peſſimꝰ tanq̄ꝫ nō ſolū dubiꝰ de fide.ſed tanq̄ꝫ
certꝰ de oppoſito.dicit.nō petā et nō tentabo dn̄m.q.d.
nec p̄io mō qđ eſt petere ſignū.nec ſcđo mō qđ eſt ten
tare.ego volo ſigna.in q̄ manifeſte oſ̄debat nullā hēe fi
dem nec ꝯfidētiā de deo.Vn̄ notandū.ꝙ cū eſaias dixe
rat ſibi.Pete tibi ſignū a dn̄o deo tuo.correſpōdēter de
buiſſet dicere.Nō petā ⁊ nō tentabo dn̄m deū meū.ſꝫ in
ſua viſione peſſima reſcindit deū meū.vt maifeſte oſ̄de
ret.ꝙ dn̄s ds q̄ eſaias loq̄batᷓ.nō erat deꝰ ſuus.ſ.achaꝫ.
ex q̄ eſaias ꝯſr̄ intulit.Nunq̄d paꝝ vobis ⁊c̄.Infideli
tas eni quā achaꝫ oſ̄debat in p̄dicta viſione maxima oſ̄
In eodē ca.vij.vbi đr in poſtilla.Et (ſenſa dei erat.
ſi dicatᷓ ꝙ nō cognoſcūt p certitudinē. Additio.ij.

POſito ꝙ demones p̄cognoſcūt certitudialiter ꝙ
aliq̄ muliere p̄gnāte.an ſit paritura maſculū vl'
feminā.ex coꝝ noticia naturali q̄ integra in eis
remāſit vt poſtillator dicit.adhuc pōt negari.ꝙ de mu
liere que nondū ꝯcepit.demones ex ſua noticia naturali
p̄cognoſcant.an ꝯceptura ſit ⁊ paritura.cū demonū co
gnitio naturalis nō ſe extendit ad futura mere ꝯtingen
tia.⁊ ideo cū in ꝓpoſito eſaias loquebatᷓ de v̄gine q̄ nō
dū cōceperat ſed ꝯceptura erat.Non eni dixit.Ecce vir
go concipit ſeu cōcepit.ſed cōcipiet.Nō obſtante rōne
poſtillatoris.adhuc videtᷓ cauillatio iudeoꝝ i ſuo vigo
re.ad quā euacuādā videtᷓ aliter dicendū.Pro q̄ attedē
dū eſt ꝙ ex ꝯtingentibꝰ que eq̄liter ad vtrūlibet ꝯſueue
rūt ſe habere.nō pōt ſumi rōnabiliter certificatio alicu
ius ꝓpoſiti dubij.etiā ſi ab aliq̄ anteq̄ꝫ ꝯtingat p̄noſtice
tur.verbi grā.Si aliquis dicat alicui de aliqua re dubi
tanti.crede mihi hanc rem tibi dubiā.in cuiꝰ ſignuꝫ do
tibi.ꝙ ſemel ꝓijcias taxillos.⁊ in illa electiōe vnica tua
puncta erūt paria.manifeſtū eſt.ꝙ poſito ꝙ paria eijci
antᷓ dubitās ſi ſit diſcretus.nō certificabitᷓ de dubio ſuo
q: ad talē p̄noſticationē nō req̄ritᷓ aliq̄ ſupnaturalis co
gnitio.ſꝫ pōt rōnabilitᷓ eſtimari.ꝙ fuit caſualiter facta
vnde in ꝓpoſito ꝙ mulieres cōiter parūt maſculos vel
feminas.caſualiter poſſet q̄s verā ptē p̄dicere ſine h̄ ꝙ

ſibi credaṫ in alijs dicēdis. vñ ridiculū videṫ ꝙ ī materia tā ardua ⁊ dubia tale ſignū offerreṫ ad certificationē.

In eodē ca. vbi dꝛ in poſtil. Ut ſciat reprobare malū. Et tandū ꝙ in h̄ qḋ dꝛ hic. Ut Additio. iij.

[N]n ſciat reprobare malū ⁊ eligere bonū. videṫ ꝓpħa alludere ad h̄ qḋ dꝛ Gen. iij. Eritis ſicͭ dij ſciētes bonū ⁊ malū. prim⁹ enī adā ſciam bōi ⁊ mali illicite appetiuit. ſ. vt eſſet ſicͭ de⁹. vñ ibidē dꝛ. Eritis ſicut dij ſcientes bonū ⁊ malū. ⁊ ſic lapſus eſt ī pctm̄ ſupbie. volēs ſe adeq̄re deo. Scd̄s aūt adā. ſ. emanuel de q̄ hic agiṫ nō habuit ſciam boni ⁊ mali. niſi vt ſciret reprobare malū ⁊ eligere bonū. q. d. licet iſte fili⁹ v̄ginis de q̄ loq̄r butyrū ⁊ mel comedet tanq̄ ver⁹ hō. in h̄ tñ differt a p̄rio hoīe q꞉ ille bonū ⁊ malū ſcire appetiuit. vt eq̄reṫ deo. iſte vero vt ſciret reprobare malū ⁊ eligere bonū. qḋ intelligiṫ de malo culpe qḋ eſt ſimplr̄ ⁊ vere malū. malū v̄o pene eſt malū ſm̄ q̄d tm̄. Et notādū ꝙ ſi ſcire intelligaṫ hic ḋ ſcīa experimētali. ſic in p̄dictꝫ verbis inueniṫ impeccabilitas xp̄i etiā ſm̄ humanā naturā. Iſto enī mō non ſciuit xp̄s malū. q꞉ pctm̄ nō fecit. nec inuent⁹ eſt dolus ī ore ei⁹. ſ. liij. ſed tm̄ ſciuit reprobare malū culpe. Itē notandū ꝙ vbi nos habem⁹. Ut ſciat reprobare maluꝫ ⁊c. hebraica lr̄a hꝫ. q꞉ ſcit. vel eo ꝙ ſcit. ſm̄ ꝙ inueniṫ. ꝙ ſcīa eligendi bonū ⁊ reprobādi malū fuit ī ip̄o emanuel anteq̄ butyrū ⁊ mel comederet. ſ. an̄ natiuitatē ſuaꝫ. ſicut cā p̄cedit effectū. ⁊ ſic virtute hui⁹ lr̄e habeṫ. ꝙ ante natiuitatē ſuam habuit ſcientiā reprobandi malū ⁊ eligendi bonum quod non competit alij puro homini.

In eodē ca. vbi dꝛ in poſtilla. Circa q̄rtū dicendū ad primū. ꝙ in ſacra ſcriptura poniṫ dupliciter ſignū.

[S]Ignū indicatiuū alicui⁹ effect⁹ Additio. iiij. dupliciter daṫ ſcriptura. vno mō cū ſignū daṫ in p̄ſnti. vt aliq̄d credaṫ ⁊ h̄ fiendū in futuro. vt de ſigno dato gedeoni ⁊ ſilibꝫ. vel iā factuꝫ in p̄terito. ſicut apertio terre deglutientꝫ dathan ⁊ abyron fuit ſignū vt ꝑpl̄s vt crederet. ꝙ de⁹ miſerat moyſen ad ꝓbandū ⁊ gubernandū ppl̄m. Num. xvi. Alio mō cū ſignū daṫ in futuro. vt qḋ in futuro venerit credaṫ. vñ Ioh. xiiij. ca. Et nunc dixi vobis an̄q̄ fiat. vt cū factū fuerit credatis. et iſto ſcḋo mō intelligiṫ h̄ qḋ dꝛ hic. Ecce dabit dn̄s ip̄e ſignū. Nō enī iſtud ſignū dabaṫ in p̄ſnti. nec p̄ſntibꝫ. ſed futuris de domo dauid. q̄bꝫ h̄ ſignuꝫ innotuit. ſ. btē v̄gini ⁊ ioſeph. ⁊ ſic nō req̄riṫ vt h̄ ſignū dicaṫ memoratiuū. ſed vere p̄noſticū. Sed ꝯ h̄ dicūt iudei. ꝙ h̄ ſignū impertinenter ſeu inutiliter poniṫ in h̄ loco. cū ſolū in futuro ī magna diſtātia t̄pis erat dandū. nec eſt remēoratiuū p̄teritoꝝ ſm̄ hāc poſitionē. Ad qḋ dicendū ꝙ h̄ interponitur hic ad exprobratioēē maiorē incredulitatꝫ ip̄ius achaꝫ q̄ oīpotentiā diuinā ⁊ ei⁹ ꝓuidētiā intantū cōtēpſit vt ſignū petere a deo. ⁊ etiaꝫ tentare dedignareṫ. vt s̄. in p̄ria additiōe iſtius ca. vñ q꞉ oppoſita iuxta ſe poſita clarius eluceſcūt. ꝓpħa introduxit h̄ ſignuꝫ. q. d. O dom⁹ dauid q̄ nūc tā incredula es. ꝙ dedignarꝫ petere ſignū a dō ⁊c̄. adhuc erit t̄ps in q̄ dabiṫ dauid ſignū altiſſimū ⁊ ꝓfundū. ſ. Ecce v̄go ꝯcipiet ⁊c̄. qḋ ſignū ſimplr̄ ab angelo ꝓpoſitū tā mirīſſimū ⁊ ſupnaturale. illa v̄go de radice ieſſe electiſſima p̱ fidē puriſſimā marie meritorie acceptauit. vñ de illa dꝛ Lu. i. ca. Beata q̄ credidiſti ⁊c̄. et ſic in domo dō incredulitas ſeu infidelitas ip̄i⁹ achaꝫ iuxta fidelitatē ſinceriſſimā v̄ginis glōſe poſita clarius illuceſcit. Itē p̄dicta p̄noſticatio eſaie etſi nō eſſet vtilis ip̄i achaꝫ ⁊ etiā ſuis ꝯtēporaneis. fuit tñ maxime vtilitatis futuris. p̄ſertim his q̄ fuerūt ꝯtēporanei xp̄i ⁊ poſteris q̄bꝫ ab ip̄o xp̄o dꝛ. Scrutamini ſcripturas in q̄bꝫ putatꝫ vos vitā eternā hr̄e ⁊c̄. Io. v. ca. hmōi enī ſcrutātes cum inuenīūt ꝯcordātiā h⁹ dicti ꝓpħetici. Ecce v̄go cōcipiet cū dicto euāgelij. Ecce ꝯcipies in vtero ⁊c̄. ad verā fideꝫ attrahunṫ vel in ip̄a forti⁹ ꝯfirmanṫ. ⁊ ideo notanter dixit Mattheus in hoc loco. vt impleret qḋ dictum eſt p̱ ꝓpħetam. q. d. attendite concordantiam ꝓpħetici vaticinij cum euangelico teſtimonio.

In eodē ca. vbi dꝛ in poſtilla. Ad ſcḋm dicenduꝫ. Alma ſignificat abſconſionē. Additio. v.

[C]Irca hoc qḋ dꝛ in hebreo haalma. Attendendū eſt ꝙ alma ſignificat v̄ginē abſconditā. vt dꝛ in poſtilla. ſed h̄ qḋ addiṫ ha. eſt q̄ddā ſyncathegorema ꝯnotās ꝙ v̄go illa de q̄ agiṫ aliq̄ rōne eſt notior ceteris ꝓpter aliquā p̄eminētiā. vl̄ q꞉ de ea iā facta ē mentio. put ſup pſalteriū in additiōibꝫ ſupra pſ. viij. larg⁹ eſt expoſitū. Ex q̄ aliq̄ difficultas in ꝓpoſito videṫ emergere circa ſignificationē ꝓpriā h⁹ dictōis haalma. Dicūt ei aduerſarij ꝙ t̄pe eſaie nō erat nota beata v̄go. cū nōdū eēt in rerū natura. nec de ea iā eſſet facta aliq̄ mētio in ſcripturis ſacris. vñ non de illa ꝓprie pōt intelligi ly haalma. ſed de alia t̄pe eſaie apud eos q̄bꝫ loq̄baṫ nota. ſeu ceterꝫ notior. Ad qḋ r̄ndēdū ſm̄ Ray. martini. in pugione in tertia p̄te di. iij. ca. viij. ꝙ iā longe an̄ eſaiā. Salomon de cui⁹ ſtirpe naſcitura erat. expſſam de ip̄a fecit mentionē. ſ. Prouer. xxx. vbi dꝛ. Tria ſunt mihi difficilia q̄rtū penit⁹ ignoro. Uiā aquile in celo ⁊c̄. ⁊ viā viri ī alma. i. in v̄gine abſcōdita ſeu ſecreta. vbi p̄dictus auctor p̄dictas q̄ttuor vias applicat q̄ttuor vijs xp̄i. ſ. aſcenſiōi viā aquile. viā q̄ꝫ xp̄i de cruce ad ſepulchꝝ qḋ erat exciſum in petra. de q̄ tertia die reſurrexit vie colubri ſupra petrā applicat. Uiā etiā xp̄i p̱ tēpeſtates et fluctuatiōes h⁹ mūdi trāſeuntꝫ vie nauis in medio maris applicat. Uiā v̄o xp̄i in vtero v̄ginis incarnati vie viri in alma. quā viā ip̄e ſalomon dicit ſe penit⁹ ignorare. ſ. quō abſq̄ hūano ſemine v̄go poſſet ꝯcipe p̱fectū deū et hoīem. vñ eſaias nō dixit. Ecce alma ꝯcipiet. ſꝫ haalma tāq̄ denota. de q̄ ſalomon lōgeante fecerat mētionē. loquereṫ. Sed ex hac expoſitiōe licet v̄a ⁊ rōnabili iudei ſumunt occaſionē ſubſannādi ſeu blaſphemādi puritatē ⁊ ſctītatē v̄ginis glōſe. Dicūt enī ſic. legaṫ ſeries text⁹ put iacet infra Prouer. xxx. ⁊ ibi inueniṫ. qḋ cū dixiſſet ſapiēs. viaꝫ viri ī alma. ſtatī ſeq̄ṫ. Sic ē via mr̄ierꝫ adultere. q̄ comedit ⁊ tergit os ſuū. ⁊ ait. nō feci iniq̄tatē. ecce inq̄unt oſtēdiṫ maīfeſte ꝙ alma in h̄ loco nō pōt eſſe niſi corrupta. eo ꝙ mr̄ieri adultere cōpaṫ. Ad quā obiectionē p̄dictus auctor r̄ndet. ꝙ v̄ba ſalomōis in dicto libro p̱abolice intelligi debēt. ſicͭ ip̄e liber Parabole ſalomōis intitulaṫ. vñ freq̄nter videṫ vnū p̄tendere. ⁊ aliud intēdere. vt ptinet ad p̱abolicā locutionē. Uñ via mr̄ierꝫ adultere itelligi dꝫ hic n̄ femīa adulterās. ſed plebs iudaica. de q̄. ſ. Eſa. lvij. Accedite huc filij auguratricꝫ ſemē adulteri et fornicarie. Ex q̄ ⁊ alijs ſilibꝫ p꞉ꝫ ꝙ mr̄r adultera in ſacra ſcriptura ſepe accipiṫ p̱ ſynagoga iudaica. qḋ ex multis rōibꝫ p̄dictis auctor ibidē ꝯfirmat. Uñ queādmodū vie aq̄le in celo. ⁊ via ſerpentꝫ in petra. ⁊ via nauis in aq̄s ⁊ via viri ī alma mirabiles ſeu difficiles fuerūt ſalomoi. atq̄ diſtātes ab itellectu ei⁹. ſic fuit apud eū mirabilis ⁊ valde diſtās a rōne via iſti⁹ adultere neq̄ſſime. ſ. ſynagoge. nō ei ſalomōis rō debuit aut potuit cape malicie imenſitatē. impietatꝫ p̱fundirātē. ⁊ p̱fidie ptinacitatē q̄ hec adultera verꝫ meſſiā xp̄m dn̄m innocētē ꝯdēnaret ⁊ barrabā ſeditioſum ⁊ homicidā peteret. q̄ etiā fatuitate ſeu inſania. vel qua inuidia diabolica ſtimulata potuit meſſiā repellere. cecos illūiantē. claudos curātē. mortuos reſuſcitantē. ⁊ inūerabilia miracula faciētē. barrabā v̄o q̄ nihil tale vnq̄ fecit p̱ meſſia ſuſcipe. bene igiṫ ſalomon celſitudinem ſupradictoꝝ quattuor. ⁊ profunditatem et immenſitatem fatuitatis huius adultere cōſide-

rans.vehemēter admirat᷒ ſubiūxit.Sic eſt via mulierꝫ
adultere.ſic.ſ.admirāda et ad intelligēdū difficilis ⁊ vl⸗
tra modū ſtupenda.que panē tot mendacioꝝ comedit.
⁊ comedere tā auide nō deſinit.⁊ tñ q̄ſi tergens os ſuū;
ac ſi nihil inſanie vel iniq̄tatis fuit opata erubeſcere ne
ſcit.vñ Ȉiere.iij.ei dr̄.Frons mulieris meretricis facta
eſt tibi.renuiſti erubeſcere q̄ ⁊ alia ad hec ptinētia largi
us ponunt̄ a p̄dicto auctore li.ij.d.vbi ſupra.

In eodē ca.vbi dr̄ in poſtil.Et erit in die illa oīs loc᷒
vbi fuerūt mille vites. Additio.vi.

Ad intelligentiā hui᷒ qđ dr̄.Et erit in die illa oīs
loc᷒ vbi fuerunt mille vites mille argenteis ⁊c.
Attendēdū q̄ in vaſtatione facta p̄ exercitū ſen⸗
nacherib.fuerūt vinee decīſe intātū q̄ nō poterāt inco⸗
le ab eis hr̄e fructū vſq̄ ad longū tp̄s.⁊ iō dimittebant̄
inculte.⁊ ſic creſcebāt in eis ſpine ⁊ vepres et fere ſilua⸗
rū q̄ in eis degebāt.⁊ h̄ eſt qđ dicit.Oīs loc᷒ vbi fuerūt
mille vites mille argēteis.i.dato q̄ vites fuerint ita bo
ne.q̄ al's valerēt mille argēteos.tñ ex defectu culture in
ſpinas ⁊ vepres erūt.q̄ rōne cū ſagittis ⁊ arcub᷒ ingredi
entur illuc.ſ.timore feraꝝ.Et q̄r h̄ nō tm̄ erat in vineis.
ſed etiā ī oīb᷒ loc̄ planis terre.iō dicit.Vepres ei ⁊ ſpi
ne erūt in vniuerſa terra.ſ.plana.ſ; q̄r multi tp̄e belli re
lictis cāpeſtrib᷒ metu hoſtiū ad mōte ɔfugerūt ⁊ aſpera
montiū ꝓpria māu excolebāt.iō in his loc̄ montuoſis ī
primis refugiū habuerūt ſeminādi bladum ⁊ p paſcuis
aīaliū.eo q̄ illa loca alta erāt ⁊ culta etiā tp̄e belli.ſic q̄
nō erant ſpine ibi ⁊ vepres.⁊ h̄ eſt qđ dicit.Et oēs mon
tes q̄ in ſarculo ſarient̄ nō veniet illuc terror ſpinaꝝ ⁊ ve
priū rōne iā dicta.⁊ erit ī paſcuā bouis ⁊c. Replica.

In ca.vij.cū poſtil.illū paſſum.nō petā ⁊ nō ten
tabo dn̄m ⁊c.expoīt ſicut cōiter exponit̄.Burgē.
tanq̄ yſmael ɔ̄ oēs exponit q̄ achaz io petere no
luit.q̄r p certo tenuit deū iſrl' nihil poſſe.S; illa expoſi
tio nō videt̄ veriſil'is.Naz auus ⁊ pr̄ achaz ozias ⁊ ioa⸗
than fuerāt bōi cultores dei.vt h̄r.iiij.Reg.xv.Et achaz
xx.annoꝝ erat antēq̄ pr̄ ei᷒ moreret̄.⁊ fortaſſis adhuc vi⸗
uebat ozia auus achaz q̄ fuit a dn̄o lepra pcuſſus.quod
etiā achaz latere nō potuit.Et.iiij.anno regni achaz hec
recuſatio ſigni oblati facta ē.vt ptz.nō eſt igit̄ veriſil'e q̄
infra tā breue tp̄s de noticia dei ⁊ ei᷒ potētia p prēm p⸗
culdubio īſtruct᷒.q̄r dr̄ bon᷒.iiij.Reg.xv.potuerit traſ⸗
ire ad illā certitudinē impotētie dei quā burg.deſcribit
in achaz fuiſſe.Stat eni ydolatrie deditos de dī bonita
te potentia ⁊ auxilio diffidere.imo ⁊ deſperare ſine tali
certitudīe.Nō eni pōt in intellectu q̄ntūcūq̄ deprauato
talis poni certitudo ſine rōne manifeſta vl' auctoritate.
q̄ in ꝓpoſito aſſignari nō pñt.certū eni eſt q̄ achaz ydola
trando habuit affectū deprauatū.ſed non intellectū.q̄r
nulla rō eū ad ydolatriā mouit.ſed ſola malicia q̄ ē pra⸗
uitas volūtatis ɔ̄ dictamē recte rōnis.iō dr̄ de ipo.iiij.
Reg.xvi.q̄ ambulauit in vijs regū iſrl' q̄ q̄uis eēnt ydo
latre h̄ nō pceſſit ex rōnis prauitate.ſed affectiōis.q̄r fe⸗
cerūt vitulos colēdos ne ppl's iret hierl'm ad cultū veri
dei.⁊ redirēt ſic p aſſuefactionē ad regnū dom᷒ regis da
uid.put h̄r.iij.Reg.xij.imo ⁊ iorā fili᷒ achab cū eſſet cul
tor ydoloꝝ ſciuit tñ dn̄m ⁊ ei᷒ potentiā.quē tñ nō coluit
vñ dixit heu heu heu.Cōgregauit nos dn̄s tres reges vt
traderet in māu moab.put dr̄.iiij.Reg.iij.Modicū igit̄
valet qđ Burg.hic exponit.Sed nihil probat.

Et dixit dn̄s ⁊c.Anteq̄ Capitulū.VIII.
deſcendā ad diuiſionē h᷒ ca.⁊ ei᷒ expoſitiones p
partes.Primo vidēdū eſt q̄d ſit tenēdū de q̄ fit
ſermo in h̄ ca.cū dr̄.Et acceſſi ad ꝓphetiſſam ⁊ ɔcepit fi⸗
liū ⁊c.Et dixerūt aliq̄ q̄ iſte fuit fili᷒ Eſaie de ſua vxore
q̄ vocat̄ hic ꝓphetiſſa.⁊ h̄ videt̄ ſeq̄ Tho.de aq̄no in q̄dā

poſtilla q̄ ſibi attribuit̄ tāq̄ ex ei᷒ dictis reportata.vbi
ſoluunt̄ argumēta q̄ ſolēt fieri ad ɔtrariū.Ad qđ p̄rio ar
guit̄ p illud qđ dr̄ hic.Dicit̄ eni hic.Adhibui mihi te⸗
ſtes ⁊ acceſſi ad ꝓphetiſſam ⁊c.Eſaias aūt cū eſſet hone
ſtus ⁊ ſctūs nullo mō induxiſſet teſtes ſui ɔcubit᷒ cum
vxore.Itē p h̄ qđ dr̄.Adhibui mihi teſtes fideles vriaz
ſacerdotē ⁊c.Iſte eni vrias fuit ydolatra.q̄r fecit altare
ad ſil'itudinē altaris qđ erat in damaſco ad cultū ydoli
⁊ ſuper iſtud offerebat holocauſta ⁊ victimas.vt h̄r.iiij.
Reg.xvi.⁊ ſic nō pōt ad lr̄am dici teſtis fidel'.Itē q̄r ſub
dit̄.Et zachariā filiū barachie.q̄ fuit ī duodecim ꝓphis
vndecim᷒.⁊ nondū erat nat᷒.q̄r ꝓphetauit tp̄e darij re⸗
gis perſarū.cuius tp̄e ɔſummatū eſt templū.vt h̄r.i.Eſ⸗
dre.vi.A q̄rto aūt anno regni achaz in q̄ dicta fuit iſta
ꝓphetia vel cito p᷒ vſq̄ ad illud tp̄s fluxerūt āni.cclxvij
⁊ ſic nullo mō in tp̄e eſaie potuit induci teſt; ⁊ aſſūptū
declarat̄ ſic.q̄r achaz regnauit.xvi.annis iiij.Reg.xvi.⁊
ſic a tp̄e hui᷒ pphetie de regno ei᷒ remanebāt.xij.anni.
Cui ſucceſſit ezechias regnans.xxix.iiij.Reg.xviij.Poſt
quē manaſſes regnauit.lv.ānis.iiij.Reg.xxi.Poſt quez
amon duob᷒.iiij.Reg.xxi.Poſt quē ozias.xxxi.iiij.Regū
xxi.Poſt quē ioachim.xi.iiij.Regū.xxiij.Poſt quē ſede⸗
chias.xi.iiij.Reg.xxiiij.Poſtea ſecutū eſt tp̄s captiuitat̄
babylonice.lxx.ānoꝝ ſm̄ cōem cōputationē vſq̄ ad ānū
primū cyri.a q̄ etiā vſq̄ ad ɔſummationē tēpli poſt re⸗
ditū captiuitat̄ babylonice fluxerunt anni.xlvi.Ioh.ij.
xl.⁊.vi.annis edificatū eſt tēplū h̄ ⁊c.q̄ ſimul iūcti faci⸗
unt numeꝝ p̄dictū.Ex q̄ arguit̄ q̄ nō potuit eſaias ipm
adducere in teſtimoniū.Scdm aūt cōputationē hebre⸗
oꝝ quā freq̄nter ſecut᷒ ſum fluxerūt pauciores āni.ſed
p h̄ nō infringit̄ argumētū.q̄r ſm̄ breuiorē cōputationē
a tp̄e q̄ eſaias dixit.Et adhibui mihi teſtes ⁊c.vſq̄ ad za
chariā filiū barachie fluxerūt.cc.anni ⁊ plus.nec pōt di
ci q̄ zacharias fili᷒ ioiade.q̄ math.xxiij.dr̄ fili᷒ barachie
fuerit ille teſtis.q̄r ān mortu᷒ erat p.c.annos ⁊ ampli᷒.
qđ ptz ſic.q̄r poſt ioas q̄ interfecit hūc zachariā regna⸗
uit amaſias fili᷒ eius.xxix.ānis.iiij.Reg.xiiij.Et poſt eū
ozias.lij.annis.iiij.Reg.xv.Poſt eū ioathan.xvi.iiij.Re
gū.xv.Poſt eū achaz q̄ttuor ānos anteq̄ eſaias diceret
ꝓphetiā iſtā.vt dictū eſt ſupra.Qui āni ſimul iuncti fa
ciunt ānos.ci.Itē arguit̄ p h̄ qđ ſubdit̄.Anteq̄ ſciat pu
er vocare prēm ⁊ mr̄em auferet̄ fortitudo damaſci ⁊ ſpo
lia ſamarie ⁊c.q̄ ſpoliatio facta fuit.vi.anno ezechie.vt
dictū ē ca.p̄cedēti.Et ſic puer nat᷒ tūc habuit.xviij.an⸗
nos ad min᷒.xij.de regno achaz vt p̄dictū ē.⁊.vi.de re⸗
gno ezechie.Puer aūt ſcit vocare prēm et mr̄em anteq̄
habeat tot ānos.⁊ ſic nō eſſet veꝝ qđ dr̄.Anteq̄ ſciat pu⸗
er vocare prēm ⁊ mr̄em ⁊c.Igit̄ ꝑpter iſta tenēt docto⸗
res catholici cōiter.q̄ illud qđ dr̄ in h̄ ca.de puero p̄di⸗
cto nō ſit intelligēdū ad lr̄am de filio eſaie.Sed h̄ ſoluit
tho.ſic.Ad primū dicit q̄ inductio teſtiū nō fuit ad vi⸗
dendū ɔcubitū eſa.ſed ſcripturā eius.q̄r dictū fuit ſibi a
dn̄o.Sume tibi libꝝ grandē ⁊ ſcribe ī eo ⁊c.Ad ſcdm di⸗
cit q̄ vrias ſacerdos fuit teſt; fidel' nō rōne vite.ſed offi
cij dignitate.⁊ q̄r a rege achaz fidel' reputabat̄ q̄r ſimili⸗
ter erat ydolatra.Ad tertium dicit.q̄ iſte zacharias neu
ter fuit illoꝝ q̄ allegati ſunt.ſed ali᷒ illi᷒ tp̄is q̄ ſic noia⸗
batur.Cui᷒ rō potuit eſſe duplex.vt dicit.vna q̄r fuit d̄
genere zacharie pphe.quē interfecit ioas rex iuda.vt h̄r
ij.Paral.xxiiij.q̄ dicit̄ filius barachie.Matth.xxiij.⁊ ſic
iſte qui fuit tempe achaz fuit nominat᷒ eodem nomine.
q̄r conſuetudo fuit apud hebreos nominib᷒ eorū q̄ fue⸗
rūt autentici in illo genere pueros nomiare.Alia quia
iſte zacharias fuit ſimilis in ſanctitate ⁊ auctoritate illi
quē interfecit ioas.⁊ ſic appellat᷒ eſt noīe illi᷒.q̄uis ha
buerit aliud nomē ꝓpriū.ſicut in euangelio Io.bapti⸗

ſſa vocat͛ helyas ꝓpter ſilitudinẽ officij.q2 iohẽs p̄uenit
xp̄i primũ aduentũ.ſicut helyas p̄ueniet ſcd̄m. Ad q̈rtũ
dicit.ꝙ iſta ſpoliatio ſamarie de q̄ hic agit͛.nõ fuit illa q̄
facta fuit nono anno oſee.⁊.vi.ezechie.ſ3 illa q̄ facta fu/
it ꝑ theglatphalaſſar q̄ p̄ceſſit illã.q2 fuit facta in dieb9
phacee.ſm ꝙ ð2.iiij.Regũ.xv.In dieb9 phacee reg̃ iſrl'
venit theglatphalaſſar rex aſſur ⁊ cepit abyon ⁊c̃.⁊ h̄ fu
it anteq̈3 puer nat9 ſciret vocare pr̄em ⁊ m̄rem. Hoc di/
ctũ videt͛ nimis fauere errori hebreoꝝ.q̄ dicũt ꝙ in iſtj
trib9 ca.ſ.vij.viij.⁊.ix.nõ fit mẽtio de chriſto. Ad exclu/
dendũ ꝟo hãc falſitatẽ ⁊ ad declarandũ ꝟitatẽ.p2io po/
nenda eſt hic trãſlatio chaldaica.q̄ apud hebreos dicit͛
thargũ.⁊ eſt tante auctoritatj apud eos ꝙ nullus fuit ei
auſus ꝯtradicere.eſt etiã in paſſib9 obſcuris.q̈lis ẽ iſte
declaratiua ꝟitatis hebraice.Sciendũ igit͛ vbi nos ha/
bem9 hic.Et adhibui mihi teſtes fideles. vriã ſacerdo/
tẽ ⁊ zachariã filiũ barachie.⁊ acceſſi ad ꝓphetiſſa3 ⁊c̃.Il
la trãſlatio ſic h3.Et ꝯteſtat9 ſum ex p̄te mea teſtificati/
ones malas q̈s dixi venturas ĩ ꝓphetia vrie ſacerdotis
Ecce futurũ eſt quoq3 ſic oẽm ꝯſolationẽ quã dixi ventu
rã in ꝓphetia zacharie filij barachie ego adductur9 ſum
⁊ acceſſi ad ꝓphetiſſa3 ⁊ ꝯcepit ⁊c̃.Ex iſta trãſlatiõe p3 ꝙ
nõ eſt ꝟbũ eſaie.cũ in ꝓphetijs iſtoꝝ duoꝝ teſtiũ nihil di
xerit vel fecerit.nec in impletiõe eoꝝ.ſed ip̄e deus q̄ illu
ſtrando mẽtes ꝓph̄as ꝯſtituit.⁊ p̄dicta ab eis impleri fa
cit.⁊ ꝑ ꝯſequẽs illud qð loco illi9 habemus.Et adhibui
mihi teſtes fideles.vriã ⁊c̃.nõ eſt ꝟbum eſaie teſtes ad
ſcripturã ſuã ſeu ꝯcubitũ inducẽtis.ſ3 magis ipſius dei
introducẽtis dictos ꝓph̄as ad p̄nunciãdũ iſtud qð p̄or
dinauit futurũ.⁊ ꝑ ꝯñs illud qð ſubdit͛ in eade3 ſerie.⁊
acceſſi ad ꝓphetiſſam ⁊c̃.nõ eſt ꝟbũ eſaie ad ſuã vxorem
carnaliter accedentj.ſ3 ip̄i9 dei.q̄ ſicut ꝓph̄as illuſtrãdo
teſtes ſuos ꝯſtituit.ita ſua gr̄a ꝟginẽ fecundauit. vt p3
Luce.i.Scd̄o ex thargũ p̄dicto p3.ꝙ vrias q̄ hic teſtj in
ducit͛.nõ eſt ille vrias ſacerdos q̄ fuit tp̄e achaz. q2 fuit
peſſimus ydolatra.iſte aũt ð2 hic dñi ꝓph̄a. et h̄ ꝯcedit
Ra.ſa.ſup locũ iſtũ di.ꝙ iſte vrias q̄ hic teſtis inducit͛
fuit vrias fili9 ſemei.q̄ ꝓphetauit in noĩe dñi tp̄e ioachĩ
filij ioſie.vt h̄r Hiere.xxvi. Dicit etia3 ꝙ zacharias q̄ in/
ducit͛ hic teſtis ſcd̄s fuit ille q̄ in duodecim ꝓphetis eſt
vndecim9.de q̄ꝝ teſtimonijs poſtea dicet͛.Sed ex dictis
ſeq̄tur.ꝙ iſta inductio teſtiũ nõ eſt corꝑalis nec in p̄ſti
facta.ſed ſp̄ũalis ⁊ de futuro in longinquũ. q2 a q̈rto an/
no regni achaz in q̄ Eſaias dixit illa q̄ ponunt͛ in h̄ cap̄.
⁊ p̄cedẽtj vtſ̄.dictũ eſt.vſq3 ad principiũ regni ioachim
ſub q̄ vrias ꝓphetauit.vt p̄dictũ eſt.fluxerũt anni.cxxix.
vt põt videri ꝑ tp̄a regũ ſuppoſitoꝝ in h̄ ca. ⁊ multo plu
res fluxerũt vſq3 ad tp̄s ſcd̄i teſtis.ſ.zacharie filij bara/
chie.ſ.anni.cclxvij.ſm cõem cõputationẽ.⁊ ſm breuiorẽ
cc.anni ⁊ plus vtſ̄.declaratũ eſt.⁊ ꝑ ꝯñs cũ teſtes debe/
ant videre rei teſtificate acceſſus ad ꝓphetiſſa3 non fuit
corꝑalis nec de p̄ſti.ſed ſp̄ũalis ⁊ ð futuro ĩ longioquũ
ſm ꝙ h̄r Lu.i.Sp̄ũſſctũs ſupueniet in te. ⁊ ꝟtus altiſſi/
mi obumbrabit tibi.Q. aũt beata ꝟgo maria ꝓphetiſſa
fuerit.p3 Lu.i.vbi ꝓphetauit de ſua veneratiõe futura
dicens.Beatã me dicẽt oẽs generatiões. q2 de oib9 gen
tib9 ſunt aliq̄ xp̄iani dicẽtes eã beatã.⁊ nõ ſolũ a chriſti/
anis ð2 beata.ſed etiã a ſaracenis.Scriptũ eſt eni in al/
chorono machometi.Dixerũt angeli o maria vtiq3 deus
elegit te.vt purificaret te.⁊ elegit te clarã ſup mulieres
ſeculoꝝ.Itẽ ibidẽ.Dixerũt angeli o maria de9 annũciet
tibi ꝟbũ.ex ip̄o nomẽ ei9 ieſus fili9 marie.⁊ erit honora
bilis in h̄ ſeculo ⁊ ĩ futuro.Itẽ ibidẽ.Dixit ip̄a.de9 me9
quõ erit mihi fili9.⁊ nõ tetigit me hõ.dixit. ſicut ðs cre
at qð vult.cũ decreuit vtiq3 acq̈rat͛.dicit eni eſto.⁊ erit.
⁊ h̄ mõ dixit gabriel marie Lu.i.Nõ erit impoſſibile apð

deũ oĩe ꝟbũ.Itẽ in eodẽ cantico ꝓphetauit maria ð fu
tura reprobatiõe iudeoꝝ.⁊ vocatiõe gentiũ di. Depoſuit
potẽtes de ſede.⁊ exaltauit hũiles.⁊ ſic p3 ea3 fuiſſe ꝓ/
phetiſſa3.Hic vidẽda ſunt teſtimõia teſtiũ ſupra indu/
ctoꝝ.⁊ q2 ꝓphetiã vrie nõ hẽm9 ſcriptã explicite.ſicut
nec de multj alijs ꝓ/
phetis. vt pat3 ex de

E[T] dixit .VIII.
dñs ad me Sume
tibi libꝝ grãdez:[b] ⁊ ſcribe in
eo ſtilo hominis [c] velociter

curſu libri Regũ.id̄o
recurrẽdũ eſt ad illð
qð de eo ð2 Hierem.
xxvi. fuit q̄3 vir ꝓphe
tans in noĩe dñi vri/
as fili9 ſemei.⁊ ꝓphe
tauit aduerſus ciui/
tatẽ iſtã.⁊ aduerſus terrã hãc iuxta vniuerſa verba Hie
remie.Ex q̄ h̄r ꝙ ꝓphetauit deſtructõe3 ciuitatis hirl'm
⁊ iudee ꝑ chaldeos futurã ſicut ⁊ Hiere.⁊ h̄ eſt qð ð2 in
trãſlatiõe chaldaica ſuprapoſita.⁊ ꝯteſtat9 ſum ex parte
mea teſtificatiões malas q̈s dixi vẽturas ĩ ꝓphetia vrie
ſacerdotis.ꝓphetiã aũt zacharie filij barachie hẽm9 in
libro.xij.ꝓph̄aꝝ in q̄ Zach.ix.ð2.Exulta ſatis filia ſyon.
iubila filia hierl'm.ecce rex tu9 venit tibi iuſt9 ⁊ ſaluator
ip̄e paup ⁊ aſcendẽs ſup aſinã ⁊c̃.qð intelligitur de xp̄o
etiã ſm hebreos vt pleni9 oñdet͛ q̄ſi ad locũ illũ deuene
rim9 dño ꝯcedẽte.⁊ h̄ eſt qð ð2 in trãſlatione chaldaica
ſupra allegata.Ecce futurũ ẽ q̄3 oẽm ꝯſolatiõe3 quã dixi
venturã in ꝓphetia zacharie filij barachie ego adductu
rus ſum.q̄ ꝯſolatio implẽda ð2 in aduẽtu meſſie.ab ip̄o
zacharia vt dictũ eſt.io ſtati ſubdit͛ de aduẽtu ei9 ĩ mun
dũ.Et acceſſi ad ꝓphetiſſa3.i.beatã ꝟginẽ ⁊ ꝯcepit ⁊ pe
perit filiũ.Et ex dictj p3.ꝙ impletio ꝓphetie vrie ð de/
ſtructione ciuitatj fuit certũ ſignũ de impletiõe ꝓphetie
zacharie futura ꝑ xp̄i aduẽtu.His igit͛ p̄dictis p3 ꝙ ſo/
lutiones thome ad rõnes ſupra inductas ad ꝓbandũ ꝙ
lr̄a h9 ca.nõ poſſet de filio eſaie intelligi nõ valẽt.q2 fal
ſum aſſumũt.diſcurrẽdũ tñ ẽ ꝑ ſinglos ad maiorẽ decla
rationẽ ꝟitatis.cũ eni ð2 in p2ia ꝙ teſtes fuerunt indu
cti ad videndũ ſcripturã.p3 falſum.q2 nõdũ erãt nati.
nec fuerũt vſq3 ad tp̄s poſt valde longũ. Itẽ ſi fuiſſent
p̄ſtes.adhuc nõ valeret.q2 poſtq̈3 dixerat.Adhibui mi
hi teſtes vriã ⁊c̃.nõ dixit ⁊ ſcripſi.ſed acceſſi ad ꝓphetiſ
ſam ⁊c̃.Silr cũ ð2 in ſcd̄a.ꝙ vrias fuit teſtj fidelis rõne
officij ⁊ reputatiõis regis.q2 ille vrias nõ ponit͛ h̄ teſtj.
vt p3 ꝑ p̄dicta.⁊ ſic falſuum aſſumit.nec fidelitas qua3
allegat eſt ſm ꝟitatẽ ſ3 ſm falſam hoim eſtimatiõem.q̄
a ꝓph̄is ſctis nõ reputat͛.Q. ſilr in tertia ð2 tp̄e achaz
fuiſſe quẽdã ꝓph̄am noĩe zachariã filiũ barachie. videt͛
ficticiũ.q2 de ſcripturis nõ h3 auctoritatẽ.⁊ iõ eadẽ faci/
litate ꝯtenit͛ qua ꝓbat͛.⁊ dato ꝙ tal' tũc fuiſſet.tñ nõ fuit
ille q̄ hic teſtj inducit͛.vt p3 ꝑ p̄dicta.Silr qð in q̈rta ð2
Theglatphalaſſar ſpoliaſſe ſamariã.Ad qð ꝓbãdũ alle/
gat͛.xv.ca.iiij.Reg.Ex eodẽ loco apparet falſitas h9 dictj
q2 ibidẽ ð2.ꝙ cepit aliq̄s ciuitates in extremitatib9 re/
gni iſrl' extũs.ſed ad ſamariã q̄ erat metropol' nõ acceſſit
nec ꝑ ꝯñs ſpoliauit.His p̄libatj ad expoſitiõem h9 ca.
accedam9 in q̄ vtſ̄.dictũ ẽ.denũciat͛ xp̄i reſurrectio futu
ra ad ſpoliatõe3 inferni p2incipalr̄.⁊ ꝑ ꝯñs ad ſignifican
dũ tãq3 ꝑ ſignũ remẽoratiuũ ſpoliationẽ duoꝝ regnoꝝ.
ſ3 iſrl' ⁊ ſyrie.Et diuidit͛ in duas p̄tes.q2 p2io ponit͛ de/
nũciatio ſigni.ſcd̄o occultatio myſterij.ibi.Liga teſtimo
niũ.Prima adhuc ĩ duas.q2 p2io ponit͛ ſigni denuncia
tio.ſcd̄o ad ꝓpoſitum applicatio.ibi.Et dixit. Circa p2i
a Et dixit dñs ⁊c̃.in hebreo h̄r.Ro (mũ dicit Eſaias.
tulũ grãdẽ.q̄ ð2 grãdis.q2 ibi ſcribendũ erat myſterium
xp̄i reſurgẽtis.qð eſt maximũ. b Et ſcribe in eo ſtilo
hois.i.clare⁊ plane ita ꝙ q̈libet hõ etiã paꝝ lr̄at9 poſſit

legere ꝛ intelliger̄.vñ̄ ꝛ in trãſlatiõe chaldaica hꝫ.Seri be in eo expoſite.Secundũ tñ̄ ꝙ h̄ nõ intelligit̄ q̃ntuꝫ ad myſterium reſurrectiõis chriſti.qꝛ q̃ntũ ad h̄ ponit̄ hic Breuiter ꝛ zelate.ſed nõ q̃ntũ ad captiuationẽ ꝛ ſpolia⸗ tionẽ regũ iſrael ꝛ ſyrie que clare et lucide ponunt̄.i.eo⸗ dem ca.ſicut enim di ctũ eſt ca.p̄cedenti h̄ decens fuit vt regi a⸗ chaꝫ incredulo daret̄ ſignũ cui⁹ non intelli geret pricipale inten tũ.et tñ̄ cũ hoc ex dei liberalitate pciperet de ꝓpinquo liberatio nis ſue effectũ.qꝛ ſe⸗ creta fidei incredulis ſunt celanda.vñ̄ dicit ſaluator Matth.vij. Nolite ſanctum dare canibus ꝛc.

c Velociter ſpolia detrahe.iſtud ↄuenit xp̄o reſurgẽti q̃ tũc ce leriter ſpoliauit infer⸗ nũ.ꝛ in h̄ fuit ſignuꝫ rememoratiuũ ſpolia tionis duoꝝ regũꝫ.et econuerſo hec ſpolia tio fuit ſignũ pnoſti⸗ cũ ſpoliationis ĩfern⸗ de p chriſtum.

d Et adhibui mihi teſtes fideles.verbũ eſt ipi⁹ dei.vt p̄dictũ eſt.ꝛ de fidelitate ꝛ te ſtimonijs ipoꝝ teſti⸗ um dictum eſt.

e Et acceſſi ad ꝓphe tiſſam.i.ṽginẽ mariã vt p̄dictuꝫ eſt. f Et dixit dñs ꝛc. Hic ↄſter ponitur ſigni adaptatio.ꝛ ſcdo ſubdit̄ rõ dicti.ibi.Et adiecit.Cir ca primũ dr. g Voca nomen ei⁹.ſ.pueri nati.loquit̄ tñ̄ hic ſcriptura de futuro p modũ p̄teriti.ꝓpter certitu⸗ dinẽ ꝓphetie vt freq̃nter s̄.dictũ ẽ. h Accelera ſpo⸗ lia detrahe ꝛc.qꝛ hec ꝓprietas cõpetit xp̄o vt dictũ eſt. i Quia anteq̃ꝫ ſciat puer vocare ꝛc.ſ.ſciẽtia creata vt dictũ eſt ca.p̄cedẽti.vñ̄ idẽ eſt ac ſi diceret.Añq̃ꝫ fiat hõ k Auferet̄ fortitudo damaſci.que eſt ciuitas metropo lis in regno ſyrie. l Et ſpolia ſamarie corã rege aſſy⸗ riorũ.q̃ cito poſt interfecit raſin regem ſyrie.ꝛ poſtea ce⸗ pit oſee regem iſrl̄ ꝛ ſamariã.vt dictũ eſt in ca.p̄cedenti. m Et adiecit.Hic ↄſter ponit̄ rõ dicti.videlicet q̃re re gnũ iſrl̄ fuit ita vaſtatũ.ꝛ primo ponit̄ deſtructionis rõ. ſcdo regni iude afflictio q̃ſi p quandã redundantiam.qꝛ erat imediate ↄiunctũ regno iſrael.ibi.Et ibit.tertio vti lis monitio.ibi.Hec eni.Ratio vo vaſtatiõis regni iſrl̄ fuit qꝛ receſſerat a regno iuda.ꝛ a dei cultu.colendo vitu los aureos.ꝛ ↄfitendo in regib⁹ ydolatris.ſ.ſyrie.ꝛ h̄ eſt n Pro eo ꝙ abiecit ppl̄s iſte.i.ppl̄s iſrl̄ (qđ dicit̄. o Aquas ſyloe ꝛc.i.regimẽ regni iuda.ꝛ dei cultũ.que erat vt mag̃ in q̇ete ꝛ mãſuetudine.maxie tpe regũꝫ bo noꝝ vt dauid ſalomonis ꝛ ſimiliũꝫ. p Et aſſumpſit magis raſin.regẽ ſyrie. q Et filiũ romelie.de ꝓtecti one eoꝝ mag̃ ↄfidẽdo q̃ꝫ de deo. r Propter h̄ ꝛc.id eſt aduerſarios cũ fortitudie ꝛ impetu veniẽtes.ꝓpter hoc ſubdit̄ exponẽdo. s Regem aſſyrioꝝ ꝛc.i.poten

ſpolia detrahe cito predare [d]Et adhibui mihi teſtes fi⸗ deles: vriã ſacerdotem ꝛ za chariaꝫ filiuꝫ barachie. [e]Et acceſſi ad ꝓphetiſſaꝫ: ꝛ cõce pit ꝛ pepeit filiũ. [f]Et dixit dñs ad me [g]Voca nomẽ ei⁹ [h]accelera: ſpolia d̄trahe. fe⸗ ſtina p̄dari. [i]qꝛ anteq̃ꝫ ſciat puer vocare p̄rem ſuum et matrẽ ſuã: [k]auferet̄ fortitu⸗ do damaſci: [l]ꝛ ſpolia ſama rie corã rege aſſyriorũ. [m]Et adiecit dñs loq̇ ad me ad⸗ huc dicens. [n]Pro eo ꝙ ab⸗ iecit ppl̄s iſte [o]aquas ſyloe q̃ vadũt cum ſilentio: [p]ꝛ aſ⸗ ſumpſit magis raſin: [q]ꝛ fili⸗ um romelie: [r]ꝓpter hoc ec⸗ ce dñs adducꝫ ſup eos aq̃s flumĩs fortes ꝛ ml̄tas. [s]re⸗ gem aſſyrioꝝ ꝛ omnẽ gloriã eius. [t]Et aſcendet ſup om⸗ nes riuos eius: et fluet ſup

tiam exercituũ ei⁹ t Et aſcendet ſup oẽs riuos eius ꝛc.i.deſtruet totũ regnũ iſrl̄.ſicut inundãtia aq̃ꝝ deſtru v Et ibit.Hic ↄſtr ponit̄ regni iu (it omĩa q̃ inuenit. de afflictio p redundãtiã cũ dr.Et ibit p iudã inundãs qꝛ exercit⁹ aſſyrioꝝ q̃ deſtruxit ſamariam in regno iude multa vaſtauit.q̃ſi p quandã redundãtia. x Et trãſiẽs vſq̃ꝫ ꝛc id eſt intantũ affliget regnũ iuda ꝙ vix po terit ſuſtinere.qđ ra⸗ ciuꝫ fuit tpe ezechie. vt dictũ ẽ ca.p̄cedeti. y Et erit ꝛc.i.exerci tuũ ei⁹.qꝛ ad lr̄am co hortes pugnatorum vocantur ale.

z Implens latitu⸗ dinem terre tue.i.iu⸗ dee quam aſſyrij va⸗ ſtauerunt.

ꝫ O emanuel.i.xp̄e vt dictũ eſt ca.p̄cedẽ ti.cuius dr illa terra ſpecialiter.qꝛ ibi fuit nat⁹.ↄuerſat⁹.et paſ⸗ ſus.lꝫ qꝛ ſennacherib rex aſſyrioꝝ cũ ſuo ex⸗ ercitu fuit diuinitus debellat⁹.vt dictũ eſt ideo ſubditur.

a Cõgregamini ꝛc. qꝛ ſennacherib popu los multos adduxit ſecũ.qui fuerũt deui⸗ cti p angelum.

b Et audite ꝛc.Il⸗ lud eni factum tanq̃ꝫ valde mirabile fuit diuulgatum valde longe c Cõfortamini.ↄfidentes in ṽtute vr̃a.i.ↄfortabimini.qꝛ ꝓpħa nõ induxit eos ad p̄ſumptionẽ de ſua ṽtute.ſed eam p̄dixit futuram. d Et vincemini.ṽtute diuia. e Accingite vos.ad vincendũ ſm̄ eſtimationẽ vr̃am. f Et vincemini.ſm̄ veritatẽ. g Inite ↄſiliũ.de captiõe hierl̄m. h Et diſſipabit̄.i.ↄſiliũ vr̃m a deo cui⁹ cã ſubdit̄. i Quia nobiſcũ de⁹.i.adiutoriũ nr̃m vos debellãs p angelũ ſuũ k Hec eni.Hic ↄſter ponit̄ vtilis monitio.videlicet ꝙ ppl̄s iude nõ timeat ab humana pſecutiõe.ſed ſolũ deũ ꝛ hoc eſt qđ dr. k Hec eni ꝛc.i.oſidit mihi fortitudi nẽ ſuã qua põt ꝓtegere omnẽ hoiem in ſe ↄfidentem. l Ne irem in via ꝛc.i.timẽdo aduentũ duoꝝ regũ ſicut ppl̄s regni iude timuit valde.ſic dictũ eſt ca.p̄cedẽti de achaꝫ ꝛ pplo ei⁹.Et cõmotũ eſt cor ei⁹ et cor ppl̄i ei⁹ ſic mouent̄ ligna a facie venti. m Dicens.ſ.dominus. n Nõ dicatꝭ cõiuratio.i.nõ timeatꝭ a ↄiuratiõe regum iſrl̄ ꝛ ſyrie ↄ̄ vos. o Oĩa ei ꝛc.i.ppl̄s iude p Cõ⸗ iuratio eſt.i.multũ loq̇tur de ↄiuratiõe duoꝝ regũ cõtra ſe.ſicut hoies multũ timentes de piculo aliq̃ ſup ſe ven turo.q̃ſi ↄtinuo loquunt̄ de ipo.ꝛ qꝛ iſte timor erat ma⸗ lus.iõ ſubdit̄. q Et timor ei⁹.i.illius ↄiuratiõis. r Ne timeatis.ſed q̇d ſit timendũ oñdit̄ cũ ſubditur. s Dñm exercituũ.i.angelorũ. t Ipm ſanctificate. ei ſeruiendo v Ipe pauor veſter ꝛc.offenſam illius ſollicite cauendo. x Et erit vobis in ſanctificationẽ. vos confirmãdo in bono ſi ei credetis.

vniuerſas ripas ei⁹: [v]ꝛ ibit p iudã inundãs [x]ꝛ trãſiens vſq̃ꝫ ad collũ veniet. [y]Et erit extenſio alaꝝ ei⁹ [z]implẽs la⸗ titudinẽ terre tue [ꝫ]o emanu el. [a]Congregamini populi ꝛ vincemini: [b]ꝛ audite vni⸗ uerſi pcul terre. [c]Confortami mini [d]ꝛ vincemini: [e]accingi⸗ te vos [f]ꝛ vincemĩ: [g]inite con ſilium [h]ꝛ diſſipabit̄. loq̇mi⸗ ni verbũ ꝛ nõ fiet. [i]qꝛ nobi⸗ ſcum de⁹. [k]Hec eni ait dñs ad me. Sicut in manu for ti erudiuit me: [l]ne irẽ ĩ via ppl̄i hui⁹ [m]dicẽs [n]Non dica tis: cõiuratio. [o]Omĩa enim que loquit̄ ppl̄s iſte: [p]ↄiura tio eſt. [q]Et timore ei⁹ [r]ne ti⸗ meatis: neq̃ꝫ paueatꝭ [s]Do⸗ minũ exercituũ [t]ipſum ſan⸗ ctificate: [v]ipſe pauor veſter et ipſe terror veſter. [x]et erit vobis in ſanctificationem:

y In lapidē aūt ⁊c̄.q̄s iuſto iudicio fecit ruere. ⁊ iſte
due dom⁹ fuerāt dom⁹ phacee filij romelie.quā fecit ru
ere p ozee filiū hela.iiij.Reg.xv.⁊ domus ozee filij hela
quā cū toto regno iſrł fecit ruere p ſalmanaſar regē aſſy
rioꝝ.iiij.Reg.xvij.⁊ q2 in regno iude erant aliq̄ mali et

fuit diffuſius.i.Reg.xxviij.Dicunt̄ aūt diuini generalr̄
diuinatores ſupſtitioſi. n Qui ſtridēt ⁊c. q2 vtūtur
q̄buſdā noib⁹ ⁊ v̄bis ignotis.⁊ ſubdit̄ riſſio pp̄ł fidelis.
o Nunq̄d ⁊c̄.q.d.ſic rñdebit̄ talib⁹ malis pſuaſoib⁹.
Nunq̄d nō ⁊c.q.d.ſic.q2 infideles reqrūt hoc a deo ſuo

increduli q̄ ruerunt
gladio Sennacherib
ex diuino iudicio. ideo
z Et in la⸗ (ſubdit̄.
queū ⁊ i ruinā hitan
tib⁹ hiłm.q2 tñ boni
remāſerūt ſalui tempe
ezechie.ideo ſubdit̄.
z Et offendēt ex eis
plurimi nō dicit oēs q2
ſicut dictū eſt boi ſūt
a Liga te (ſaluati.
ſtimoniū.Hic ponit̄
occultatio myſterij xp̄i
in principio hu⁹ ca.i.
poſiti.Et p̄io p̄cipit̄
iſta occultatio. ſcđo
phibet̄ ſupſtitioſa in
q̄ſitio.ibi.Et cū dixe⸗
rint.Circa primū dr̄
eſa.a dño. Liga teſti⸗
moniū.i.inuolue pro
phetiā obſcuritatib⁹
pp̄ter incredulos q̄b⁹
talia ſunt celanda.vt
dictum eſt ſupra.

[y]In lapidē aūt offenſiōis ⁊
petrā ſcandali duab⁹ domi
bus iſrł:[z]⁊ in laqueū ⁊ i rui
nā hitātib⁹ hiłm.[z]Et offē
dēt ex eis plurimi: et cadēt
⁊ cōterent̄ ⁊ irretient̄ ⁊ capi
entur.[a]Liga teſtimonium
[b]ſigna legē i diſcipul' meis.
[c]expectabo dñm[d]q̄ abſcōdit
faciē ſuam a domo iacob:[e]⁊
preſtolabor eū.[f]Ecce ego et
pueri mei[g]quos dedit mi⸗
hi dñs[h]in ſignū ⁊ in porten
tū iſrael[i]a dño exercituum
[k]qui habitat in monte ſyon
[l]Et cum dixerint ad vos:
[m]querite a phitonibus et a

diuinis[n]qui ſtrident in in⸗
cantationib⁹ ſuis.[o]Nunq̄d
nō pp̄ls a deo ſuo reqret vi
ſionem p viuis ac mortuis
[p]Ad legem magis ⁊ ad teſti
monium.[q]Q2 ſi nō dixerint
[r]iuxta v̄bū hoc:[s]nō erit eis
matutina lux. Et tranſibit
p eam ⁊ corruet ⁊ eſuriet[t]et
cum eſurierit iraſcetur:[v]et
maledicet regi ſuo ⁊ dō ſuo
[x]Et ſuſpiciet ſurſum:[y]⁊ ad
terram intuebitur:[z]et ecce
tribulatio[a]⁊ tenebre[b]⁊ diſ⸗
ſolutio[c]⁊ anguſtia[d]⁊ caligo
pſequēs.[e]⁊ nō poterit auo⸗
lare de anguſtia ſua.

falſo.⁊ ſic debēt fide⸗
les querere a deo ſuo
vero.ideo ſubditur.
p Ad legē magis ⁊c̄.
id eſt ad legē diuini⸗
tus datas. ⁊ ad teſti⸗
moniū pphetaꝝ a do
inſpiratoꝝ magis eſt
recurrēdū q̄ȝ ad phi⸗
tones ⁊ diuinos.
q Q2 ſi nō dixerint
id eſt fecerint.
r Iuxta v̄buȝ h̄.re⸗
currendo.ſ. ad phito
nes ⁊ dīnos ꝯ v̄bū h̄
s Nō erit eis ma⸗
tutina lux.i.vera dei
cognitio ⁊ diuīa cōſo
latio.ſicut accidit tp̄e
regis ſedechie. iō ſub
t Et cū eſurie (dit̄
rit iraſcet̄. q2 tunc p̄⸗
pter obſidionē longā
ſennacherib p̄ualuit
fames in ciuitates.
iiij.Regum.xv.

b Signa legē ⁊c̄.i.deſigna legē euāgelicā dandā diſci⸗
pulis meis.i.apl'is aliiſq3 xp̄i diſcipulis.q̄ p̄cidēdo legē
euangelicā obſcuritates pphetiaꝝ aperuerūt ⁊ declaraue
runt.oñdentes eas in xp̄o impletas.vt p3 i actib⁹ apo
ſtoloꝝ ſicut fuerat a deo p̄ordinatū.⁊ h̄ mō fuit dictū da
nieli.xij.ca.Uade daniel.q2 clauſi ſunt ſignatiq3 ſmōes
c Expectabo dñm ⁊c̄.v̄bū ē eſaie (vſq3 ad p̄ñtiatū xp̄o
rñdentis.Expectabo dñm.ſ.ieſum xp̄m in carnē venturꝫ.
d Qui abſcōdit ⁊c̄.a domo iacob.i.a pp̄lo iudaico de⸗
ſcendente a iacob.q2 in aduētu ei⁹ pp̄ls ille pro maiori
pte fuit cecat⁹ p infidelitatē.ſm q̄ dr̄ Ro.xi.Cecitas ex
pte ꝯtigit iſrł ⁊c̄. e Et preſto labor eū.i.patiēter ex
pectabo eius aduentū.licet differat̄ in temp⁹ longū.
f Ecce ego ⁊c̄.Aliq̄ exponūt hoc de duob⁹ filijs eſaie.ſ.
de iaſub ⁊ de eo q̄ vocatus eſt accelera ſpolia detrahe in
principio hui⁹ ca.quē dicūt fuiſſe filium eſaie.ſed iſtud
oſtenſum eſt eſſe falſum.Itē iſti magis iudaizāt in hoc q̄ȝ
Ra.ſa.hebreus q̄ dicit h̄ eſſe intelligendū de diſcipulis
pphetaꝝ.q̄ dicunt̄ eoꝝ pueri ſeu filij.q2 ſunt ab eis in le⸗
ge diuina inſtructi.⁊ p talē modū dicit apl's.i.Coꝝ.iiij.
in chriſto ieſu p euāgeliū ego vos genui. ⁊ ſm h̄ h̄ dicit
eſaias. f Ecce ego ⁊ pueri mei.i.diſcipuli quorū aliq̄
habuerunt ſpiritū pphetandi.ideo ſubditur.
g Quos dedit mihi dñs.a quo eſt pphetie ſpiritus.
h In ſignū ⁊ portentū.fuerūt enī pph̄e ꝯtempti ⁊ vi⸗
lipenſi.⁊ multi eoꝝ occiſi.de quoꝝ nūero fuit eſaias i ſi⸗
gnū chriſti paſſuri cui⁹ erāt nuncij. i A dño exercitu
um.i.angeloꝝ. k Qui habitat ⁊c.ibi enī tūc erat tē⸗
plū in q̄ erat ppiciatoriū qđ ſedes dei dicebat̄.vt dictū
fuit Exo.xxv.⁊ inde diuina rñſa dabant̄. l Et cū dixe⸗
rint.Hic ꝯſequenter ſupſtitioſa inq̄ſitio phibet̄ cū dr̄.Et cum
dixerint ad vos.ſ.homies ydolatre ⁊ ſupſtitioſi.
m Querite a phitonib⁹ ⁊ a diuinis rñſum de occultis
⁊ futuris.Dicunt̄ aūt phitones q̄ diuināt q̄dā mō ſpeci
ali.ſ.p apparentē ſuſcitationē alicui⁹ mortui.ſicut dictū

v Et maledicent ⁊c̄.q2 multi valde de pp̄lo iuda ducti
impatiētia maledicebāt ſedechie ſub q̄ venerat eis iſta
miſeria.⁊ etiā dimittendo legē ei⁹.ad ritū gētiliū tran⸗
x Et ſuſpiciet ſurſum.q̄ſi q̄rēs a deo auxiliū (ſeundo.
neceſſitate cōpulſus.⁊ h̄ dr̄ p pp̄lo q̄ cū ſedechia reman
ſit in ciuitate ⁊ in lege. y Et ad terrā intuebit̄.p̄ ꝯfu
ſione ⁊ deſperatione.iō ſubdit̄. z Et ecce tribulatio.
a Et tenebre.q̄ntū ad de⸗ (q̄ntū ad afflictionē corpoꝝ.
iectionē mentiū. b Et diſſolutio.virium ex timore.
c Et anguſtia.ſ.mētis.eo q̄ nō apparebat via euaſiōis
d Et caligo pſequēs.q2 ſedechias ⁊ viri bellatores de
nocte fugerūt.⁊ chaldei eos inſecuti ſunt. e Et non
poterit auolare.q2 ſedechiā i cōphenderūt.iiij.Reg.xv.
In ca.viij.vbi dicit̄ in poſtil.Hoc dictū videt̄ fauere
nimis errori hebreoꝝ. Additio .i.

Ea que ꝯtinent̄ in poſtilla ſcti Tho.vel q̄ ei attri
buunt̄ nō vident̄ fauere errori hebreoꝝ i aliquo.
tñ ī h̄ loco poſtillator poſuit expoſitionē hebreoꝝ
intelligentiū q̄ iſte puer q̄ vocat̄.Accelera ſpolia detra
he ⁊c̄.intelligit̄ fuiſſe fili⁹ eſaie. Cōſeq̄nter ponit ꝯ eas
obiectiones q̄ in hac poſtilla ꝯtinent̄.poſtea ponit expo
ſitionē gloſe cōis.ſ.q̄ h̄ intelligat̄ de xp̄o.qua poſita ſub
iunxit hec v̄ba.Hec aūt expoſitio nō eſt tāte auctoritatis
ſicut ſupior q̄ fuit ſupra ca.vij.de alio ſigno.q2 magis ex⸗
torta eſt ⁊ ex ſcripturis nō habet auctoritatē.vñ q̄dam di
cūt nō eſſe inconuenieñs ſi h̄ intelligit̄ ad lr̄aȝ de filio eſaie
ita tñ q̄ puer ille ſit figura xp̄i.Hec ille.Ex q̄b⁹ v̄bis p3
manifeſte q̄ ip̄e nō improbat illā expoſitionē q̄ dicit iſta
intelligi de xp̄o ad lr̄am.ſ3 dicit q̄ nō eſt tāte auctorita⸗
tis ſicut ſupior.cui⁹ rōnē reddit manifeſtā.nā p̄ria habȝ
auctoritatē ex euāgelio.Mat.i.h̄ totū factū eſt vt imple⸗
ret̄ qđ dictū eſt p pphetā.Ecce v̄go ꝯcipiet. ſ3 expoſitio
h⁹ nō h3 tātā auctoritatē.cū in ſacra ſcriptura nō ꝯtinea
tur.q̄ h̄ qđ dr̄ h̄.acceſſi ad pphetiſſaȝ.intelligit̄ de btā v̄⸗
gine.⁊ ſic manifeſtum ē q̄ nō eſt tante auctoritatis ſicut

ꝑcedens. Itē principale fundamētū qd ponit poſtilla‐
tor ad firmādū hāc expoſitionē. eſt illud qd ꝯtinet ĩ trāſ
latione chaldaica. ex q̄ ꝯcludit ꝛ dñ ꝙ hoc qd dr hic. Ac‐
ceſſi ad ꝓphetiſſā. nō eſt vbū eſaie. ſʒ ipſi9 dei. ꝛ q2 h fun‐
damentū licet ſit verū tñ nō eſt tāte auctoritatis. ſicut ſi ĩ
lr̃a ꝯtineret. iō vba ſcti Tho. ꝑdicta vel eidem attributa
ſunt manifeſte rōnabilia. nec in h fauet errori hebreorū.
Nā illa q̄ ꝯtinent in. vij. ꝛ. ix. ca. neceſſe eſt vt intelligant
de chriſto ad lr̃am. ſed ea q̄ ꝯtinent in hoc ca. viij. nō ha
bentur ex neceſſitate lr̃e vt intelligant de chriſto ad lite
rā. ſʒ auctoritate chaldaice trāſlationis. vt dictū eſt.

In eodē ca. vbi dr in poſtil. Similiter qd in. iiij. Reg.
dicit. Theglatphalaſſar ſpoliaſſe ſamariā. vt in. iiij. Re‐
gum dicitur. Additio. ij.

Licet theglatphalaſſar nō expoliaſſet ſamariā. q̄
tñ aliq̄s ciuitates regni iſrl' cui9 ſamaria eſt me
tropolis cepit. ſatis vo poſſet dici ꝙ expoliauit
ſamariā. licet nō totā nec totū regnū expoliaſſet. ſicut q̄
expoliat aliquē de aliqbꝫ bonis ſuis. dr ipm expoliaſſe.
q̄uis nō eſt ex toto.

In eodē ca. vbi dr in poſtilla. In q̄rto. dictū eſt denū
ciat chriſti reſurrectio futura. Additio. iij.

Ea que ꝯtinent in h ca. non vident ꝑtinere ad ſi‐
gnū indicatiuū nec rememoratiuū. nō eĩ in h ca.
dr. Dabit vobis ſignū ſicut in ꝑcedēti. vt ptʒ diſ
currenti lr̃ā. ꝛ ideo licet expoliatio duorū regū fuit figu
ra expoliationis inferni p xp̄m fiende. ſic hyſtorie ve. te.
fuerūt figure eorū q̄ ꝯtigerūt ĩ nouo. nō tñ ex h dicunt fu
iſſe data tanq̄ ſigna indicatiua ſeu rememoratiua.

In eodem ca. vbi dicit in poſtilla. Et erit vobis ĩ ſan
ctificationem. Additio. iiij.

Hoc qd dr hic. Et erit vobis in ſctificationē ꝛ in
laqueū ꝛc. ꝓprie videt referendū ad tp̄s aduētus
xp̄i in carnē in q̄ tpe fuit xp̄s in ſctificatōem cre
dentibꝫ. ꝛ in lapidē offenſiōis. ꝛ petrā ſcādali duabꝫ do
mibꝫ iſrl'. ſ. regali ꝛ ſacerdotali. q̄s ꝓpter ſuā incredulita
tē iuſto iudicio fecit ruere. ꝛ vtraq̄ earū ꝯſueuit dici do‐
mus in ſcriptura. Vñ in ꝑcedēti ca. Audite nūc domus
dauid. qd intelligit de domo regali. ꝛ in pſal. Dom9 aa‐
ron bñdicite dño. intelligit de domo ſacerdotali. Dicere
aūt ꝙ iſte due dom9 intelligunt de domo phacee filij ro
melie. ꝛ de ozea filio hela. q̄ fuerūt reges iſrl' nō videt cō
uenientēr dictū. nā ſicut in regno iuda licet fuerūt multi
reges ſucceſſiue. nō tñ ꝓpter h dicunt multe dom9. ſʒ do‐
mus dauid tñ. ſic dicendū eſt de regibꝫ iſrl'. Sequit. Et
in laqueū ꝛ ruinā habitātibꝫ hierl'm. q2 in ciuitate hierl'm
vbi xp̄s paſſus fuit multi ruerūt p infidelitatē. ꝛ non tñ
oēs. ꝛ iō ſeq̄tur. Et offēdēt ex eis plimi. i. nō oēs ſm iſtā
expoſitionē. ꝓprie ſequit imediate. Liga teſtimonium ꝛc
qd intelligit de occultatiōe myſterij xp̄i. de q̄ ſtatim ĩ ꝑ‐
cedentibꝫ agitur. ꝛ exponatur ſicut in poſtilla.

In eodem ca. viij. vbi dr in poſtilla. Non erit eis ma
tutina lux. Additio. v.

Sc̄dm gloſam ꝙ dr hic. matutina lux. intelligitur
ipe xp̄s. ꝛ h eſt ꝓprie dictū. Nā xp̄s ē lux va q̄ il‐
luminat oēm hoiem. Jo. i. Et dr matutina. q2 añ
oēm lucē creata. Vñ hic ꝓpha reuertit ad declarationem
eorū q̄. ſ. dixerat. Erit in ſctificationē. ſ. credētibꝫ. Et in la
pidē offenſiōis. ſ. nō credētibꝫ. Et pmo agit de ſcdo vſq̄
ad finē. ſcdo vo de pmo a pncipio ſeq̄ntis ca. vſq̄ ibi. Ze
lus dñi faciet h. Vñ circa primū cū dixiſſet. Non erit ei
ſcʒ ꝑplo nō credēti. Matutina lux. i. xp̄s. ne forte q̄s eſti‐
maret ꝙ h ꝯtingeret illi ꝑplo incredulo. eo ꝙ nō habuiſ‐
ſent pn̄tiā ꝑdicte lucis. iō dicit. Trāſibit p eā. vñ Lu. iiij.
ca. Jeſus trāſiens p mediū illorū ibat. ꝛ h qd dr. p eā in‐
telligit iudeā vel hierl'm de q̄ dicit. Et corruet et eſuriet.

qd pōt intelligi ad lr̃am de tpe obſidionis hierl'm p ro‐
manos. ꝛ ſeq̄tur. Et cum eſuriet iraſcet ꝛ maledicet regi
ſuo ꝛ deo ſuo. qd ꝓprie intelligit de xp̄o cui maledicebāt
ſicut ꝛ hodie. ꝛ ſequit. Aſpiciet ſurſum. i. p auxilio diuino
ſeu celeſti. Et ad terrā intuebit. p ſubſidio terreno. Et q2
neutrū inueniebāt. iō ſeq̄tur. Et ecce tribulatio ꝛ tenebre
ſcʒ ignorātie ꝛ infidelitatis. Et diſſolutio. ſ. viriū ſeu virtu
tū. Et anguſtia. ꝑcipitatiōis ſeu ꝑplexitatis. Et caligo. ꝑſe
quens. ſ. cecitas indurati cordis. Et nō poterit auolare
de anguſtia. quocūq̄ remedio. ꝛ ſic ꝓpha declarat illud
qd dixerat de chriſto. Q. erit in lapidē offenſiōis ꝛ ĩ pe
trā ſcandali habitātibꝫ hierl'm. vt ſupra. Et ſeq̄tur in ſe‐
quēti ca. Primo tpe alleuiata eſt ꝛc. in q̄ declarat primū
qd dixerat. ſ. Et erit in ſctificationē. ſ. credētibꝫ q̄bꝫ p op
poſitū dicit. Viderūt lucē magnā. ꝛ lux orta ē eis. ꝛ inci‐
pit a tpe ꝑdicatōis xp̄i ꝛ ab initio miraculorū ei9 de q̄ di
cit. Prio tpe alleuiata eſt ꝛc. ꝛ exponat ſic in poſtilla ꝛc.

In ca. viij. cū poſtillator amore Replica.
veritatis fidei chriſtiane pmot9 diceret ſan. Tho.
nimis fauere errori iudeorū exponēdo. principiū
h9 ca. de filio eſaie queadmodū iudei faciūt. qd tñ vere
exponi debet de chriſto ſpoliāte infernū ꝛc. Burg. aſſu‐
mit certamē ꝓ ſctō thoma aſſerēs ꝙ in nullo fauet iude
orū falſe expoſitiōi. qd ꝯ̄uerū ſit ptʒ ex h. pmo q2 friuolis
ꝛ falſis aſſertionibꝫ nitit ſoluere argumēta catholicorū
q̄ fieri ꝯſueuerūt ꝯ illū iudeorū errorē. Scdo q2 nō robo‐
rauit argumēta catholicorū nec aliq̄d facit ꝓ va chriſtia‐
norū expoſitiōe. ſed lr̃am pn̄tem diuidit. exponit. ꝯcordat
q̄ntū pōt ꝓ ꝑfidia iudeorū. Tertio q2 dicit catholicā expo
ſitione extortā. demū q2 dicit eā nō eſſe tāte auctoritatis
ſicut illā ſupra ca. vij. vbi ille paſſus. Ecce vgo. cōcipiet.
exponit de xp̄o auctoritate euāgeliſte. Sed q̄ro. iſta au‐
ctoritas quā ꝑfert an ſit apud iudeos autētica mag' aut
apud chriſtianos. ſʒ certū eſt ꝙ nō apud iudeos. q2 trāſ
latio chaldaica cui innitit expoſitio h9 lr̃e eſt apud iude
os maxie auctoritatis. Exēplū aūt cui innitit. vij. ca. expo‐
ſitio nulli9 auctoritatis eſt apud hebreos. igit maioris au
ctoritatis eſt apud iudeos expoſitio h9 loci q̄. vij. capi.
Ad faciendū ei fidē infidelibꝫ p euāgeliū qd nō recipi‐
unt nihil ꝯcludim9. niſi cū h innitamur eorū fundamētis
q̄ negare nō ꝯſueuerūt. Nec valet qd Burgē. ponit ꝯ re‐
plicā poſtil. de ſpolio facto p theglatphalaſſar. q2 p hoc
ſpoliū nō eſt ablata fortitudo damaſci ꝛ ſamarie. put in‐
nuit in lr̃a ſʒ fuit pticularis inuaſio facta tpe ozie ꝛ ioathā
Quid aūt h ptinet ad filium eſaie de q̄ iudei falſe expo
nūt ꝛ ſanc. tho. approbat. Sʒ q2 poſtil. hic expoſitionem
ſan. tho. ptractat. Burg. oppido offenſus neſcit in h cap.
pacifice loq̄. q2 neſcit tolerare theologicū modū loq̄ndi
poſtil. q̄ dicit deſtructionē duorū regnorū fore ſignū pno‐
ſticū deſtructiōis ꝛ ſpoliatiōis inferni. Spoliatōnē aūt
inferni fore ſignū rememoratiuū ſpoliatiōis de q̄bꝫ hic
dr ad lr̃am. qd ꝯgreferēs burg. facit argumētū ſuū cōne‐
tum a modernis hereticis receptū. h non ponit in textu.
igit nō eſt ꝛc. q2 vt inquit de ſigno nulla fit mētio. Q̄‐
uis aūt in lr̃a etiā nō fit mētio de figura. dicit tñ Burg.
ꝙ vna ſpoliatio eſt figura alteri9. Nūc aūt figura eſt ſi‐
gnificatiua figurati. Significatiuū aūt ꝛ ſignū q̄ntū di‐
ſtant dicat burg. grādipenſor. Caplm. IX.

Primo tpe. Anteq̄ deſcēdā ad diuiſionē h9 cap.
Sciēdū ꝙ iudei et aliq̄ expoſitores catholici ĩ h
eos nimis ſeq̄ntes exponūt principiū h9 ca. ad lr̃am de
captiuitate duplici filiorū iſrl'. Pria aūt fuit facta p theg
latphalaſſar regē aſſyriorū. q̄ captiuauit duas tribꝫ vltra
iordanē. ꝛ trāſiens iordanem captiuauit multos de ter‐
ra zabulon ꝛ neptalim. vt hr̃. iiij. Reg. xv. ꝛ de h exponūt
qd dr in pncipio h9 ca. Primo tpe. i. prima captiuitate.

Alleuiata eſt terra zabulon ꝛ terra naptalim.ſ. a ponde re pctoꝝ.bitatoꝛibꝰ ſuis in captiuitatē ductis.poſtea ve ro ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ cepit oſee regē iſrl̓.ꝛ reſiduū ꝑplī qꝺ remāſerat trāſtulit in aſſyrios.vt hꝫ.iiij. Regū xvij.ꝛ de h̄ exponūt qꝺ ſubdit. Et nouiſſimo aggrauata eſt via marꝭ trās ior= danē galylee gentiū qꝛ aggrauata fuit to= ta terra p dn̄i flagella in captiuitatē ducta. dꝛ autē illa terra via maris.qꝛ eſt ibi via publica ad portādū merces a iordane ad mare mediterraneū ꝛ ecōuerſo. Sꝫ iſta ex poſitio videt̄ incōue niēs.primo qꝛ impli cat ɔ̄ria ſaltem in mō loq̄ndi.qꝛ primā ca= ptiuitatē noīat alle= uiationē.ꝛ ſcꝺam ag= grationē. cū tn̄ fuerit

p ᵃPRimo tpe al= IX leuiata eſt terra za= bulon ꝛ terra neptalim: ᵇet nouiſſimo ᶜaggrauata eſt via marꝭ trās iordanē ᵈgalylee gentiū. ᵉPpl̓s q̄ ābulabat in tenebris ᶠvidit lucē ma= gnā: ᵍhitantibꝰ ī regiōe vm bre mortis ʰlux orta eſt eis. ⁱMultiplicaſti gētē: nō ma= gnificaſti leticiā. ᵏLetabū= tur corā te ſicut q̄ letant̄ in meſſe ſicꝫ exultant victores capta p̄da qn̄ diuidunt ſpo lia. ˡIugū eni oneris eiꝰ ᵐet virgā humeri eiꝰ: ⁿꝛ ſceptꝝ exactores eius ſuperaſti ᵒſi= cut in die madian. ᵖQuia omīs violenta predatio cū tumultu: ᑫet veſtimentum mixtū ſanguine ʳerit in com buſtionem: et cibus ignis.

eiuſdē rōnis. Itē qꝛ ſi loq̄ret̄ de ſcꝺa captiuitate.cū dꝛ. Et nouiſſimo aggrauata eſt ꝛc.nō fieret ibi mētio de ga= lylea.que in pria captiuitate fuit captiuata ſaltē in ma gna pte.ſꝫ magis de ſamaria q̄ erat ciuitas metropolis regni.ꝛ principal̓r fuit obſeſſa ꝛ capta p ſalmanaſar Ter tio qꝛ Matthe̓.iiij.ca.dicit hāc ꝓphetiā fuiſſe cōpletam ad lrām ī xp̄o dicēs ſic de xp̄o. Et relicta ciuitate ſua na zareth venit ꝛ hitauit in ciuitate capharnaū maritima ī finibꝰ zabulon ꝛ neptalim.vt adimpleret̄ qꝺ dictum eſt p eſaiā ꝓphā. Terra eī zabulon ꝛ terra neptali via maris trās iordanē galylee gentiū. Ppl̓s q̄ ambulabat ī tene= bris vidit lucē magnā ꝛc. Itē cū oēs expoſitores catho lici dicāt ꝙ neceſſe eſt de xp̄o intelligi illud qꝺ dꝛ ſ.vij. Ecce vgo cōcipiet ꝛ pariet filiū ꝛc.eo ꝙ dꝛ Mat.i. Hoc aūt totū factū eſt.vt adimpleret̄ qꝺ dictū eſt a dn̄o p ꝓphe tā dicentē. Ecce vgo hēbit in vtero ꝛ pariet filiū ꝛc.eadē neceſſitate cōpellit̄ q̄libet doctoꝝ catholicꝰ exponere de xp̄o qꝺ dꝛ hic. Primo tpe alleuiata eſt ꝛc.cū mattheꝰ di cat h̄ impletū eſſe in xp̄o. Igit̄ ſcꝺm ſniam beati mat= thei pn̄s ca.in q̄ ponit̄ myſteriū xp̄i q̄ntū ad eiꝰ exaltati onē in ſignū liberatiōis regni iudeā in duas ptes diuidi tur.qꝛ primo ponit̄ xp̄i exaltatio.ſcꝺo dicta liberatio.ibi Verbū miſit dn̄s. Circa primū ſciēdū ꝙ xp̄s fuit exalta= tus prīo q̄ntū ad declarationē ſue deitatꝭ in p̄dicatione ſua ꝛ miracul̓.ſcꝺo q̄ntū ad exaltationē hūanitatꝭ ad de= xterā pr̄is. Prīo igit̄ ponit̄ primū.ꝛ ſcꝺo ſcꝺm.ibi. Par= uulus. Circa primū ſciendū.ꝙ ad p̄dicatōes xp̄i aliq̄ iu= dei crediderūt ꝛ in fide pmāſerūt.aliq̄ autē obſtinati in ſua malicia remāſerūt.ꝛ aliq̄ a pricipio credētes poſtea ad vomitū reuerſi ſunt.ꝛ de iſtis mixtim loq̄tur h̄ ꝓpħa Circa primū dꝛ. a Prīo tpe alleuiata eſt terra ꝛc.qꝛ ibi xp̄s circa principiū ſue p̄dicatiōis publice frequēter docuit.ꝛ miracula fecit vt dicit math.ꝛ ſ.allegatū eſt.et ſic fuit terra illa alleuiata a iugo diaboli p ptātē chriſti. Verūtn̄ qꝛ plures eoꝝ reuerſi fuerūt ad vomitū.iō ſub= (dit. b Et nouiſſimo.i.circa finē p̄dicationis chriſti. c Aggrauata eſt via marꝭ.q̄re autē illa terra dicat̄ via maris.ſupra expoſitū eſt.de iſta aūt aggrauatione habet̄ Mat.xi.vbi dꝛ. Tūc cepit exprobrare ciuitatibꝰ in q̄bꝰ fa cte ſunt vtutes. et ideo ſubdit̄. Ve tibi coroſaim.ve ti= bi bethſaida.qm̄ ſi in tyro ꝛ ſydone facte eſſent vtutes. q̄ facte ſunt ī vobis.olim in cilicio ꝛ cinere pn̄iam egiſ ſent. Iſte aūt ciuitates erāt ſupra mare galylee in finibꝰ zabulon ꝛ neptalim. Et poſtea ſubdit̄ de capharnaum. vbi xp̄s hitauit circa p̄dicatōis ſue principiū.vt ſ.dictū eſt. Et tu capharnaū nūq̄d exaltaberis vſq; ad celum ꝛ vſq; in infernū deſcēdes.qꝛ p p̄dicatōes xp̄i prīo fuit di ſpoſita ad ɔſecutōem btitudinis credendo.ꝛ poſtea de= p̄ſſa p demeritū dānationis ad vomitū re= deundo.ſicꝫ dictū fuit plenꝰ ſup Mattheū d Galylee gentiū. Salomō eī dedit hy= rā regi tyri.xx. oppi= da ī galylea.iij. Regū. ix.ꝛ iō illa ps voca= ta eſt galylea gentiū. qꝛ hītū erat gentilis e Ppl̓s ꝛc.ignoran tie ꝛ erroris. f Vidit lucem ma= gnā.i.xp̄m qui eſt lux mūdi p p̄dicationē ꝛ miracula ꝓpria vtu= te faciente.

g Habitātibꝰ ꝛc.error eī ꝛ ignorātia ſunt q̄ſi morꝭ vm h Lux orta eſt eis.ſ.vitas euāgelica.vl̓ pōt hec (bra. lr̄a referri ad pr̄es detentos ī lymbo inferni.q̄bꝰ lux or ta fuit.qn̄ xp̄s ad eos deſcēdit poſt paſſionē ſuā. i Multiplicaſti ꝛc.h̄ refert̄ ad illos q̄ xp̄o p̄dicāte prīo crediderūt.ꝛ poſtea ad vomitū reuerſi ſunt.vt p̄dictū ē. ꝛ iō ex eis nō fuit materia leticie. Et ɔ̄ir ſubdit̄ de credē tibꝰ ꝛ in fide pmanētibꝰ. k Letabunt̄ corā ꝛc. Meſ= ſores eni in plenitudīe meſſis.ꝛ victores ī ſpoliis diui= dendis valde letant̄. Et ita fuit de diſcipul̓ xp̄i.qn̄ ī die penthecoſtes receperūt plenitudinē ſpūſſcti alta voce. a variis linguis loq̄ntes magnalia dei. Act.ij. Et hꝰ leti l Iugū eni one.eiꝰ.i.veteris le= (cie ſubdit̄ rō cū dr̄. gis.de q̄ onere dr̄ Act.xv.ꝙ h̄ eſt onꝰ qꝺ nec nos nec pa tres nr̄i portare potuimꝰ. m Et vgā hūeri eiꝰ.i.ſeri barū ꝛ phariſeoꝝ q̄ ſupra onꝰ leg̃ addebāt ordinatiōes pplo graues ſm ꝙ dr̄ Mat.xxiij. Alligāt eni onera gra= uia ꝛ importabilia.ꝛ imponūt ea ſup hūeros hoim.di= gito aūt ſuo nolūt ea mouere. Ab iſtis aūt oneribꝰ fuit liberatꝰ fidel̓ ppl̓s p libertatē ſpūſſcti q̄ eſt ī lege noua. n Et ſceptrū ꝛc.ſm ꝙ dicit ioſephꝰ li.de iudaico bello poſt aſcēſionē xp̄i iudea fuit ml̓tis diſſenſiōibꝰ intrane= is diſſipata.ꝛ erāt ibi aliq̄ tyrāni q̄ ppl̓m vexabāt mul= tipliciter ꝛ rebꝰ ſuis ſpoliabāt.ꝛ marie ppl̓m credentē ī xp̄m.vt ptꝫ in actibꝰ apl̓oꝝ a q̄bꝰ fidel̓ ppl̓s fuit libera tus p exercitū romanū venientē ɔ̄ iudeā.qꝛ tūc admoni= tus fuit p angelū.vt trāſiret in regnū agrippe q̄ erat cō federatꝰ romanis.vt hꝫ in eccl̓iaſtica hyſtoria. ꝛ exacto= res p̄dicti fuerūt deſtructi.ꝛ ciuitates eoꝝ ſuccenſe igni. o Sicut ī die madian.iſta fuit victoria gedeōis.de q̄ hꝫ Iudic.vij.q̄ fuit ſibi pnūciata p angelū ſicꝫ et fidel̓ ppl̓s liberatꝰ fuit p denūciatōes angeli ī regno agrippe.vt di ctū eſt.ꝛ exactores eoꝝ occiſi p exercitū romanoꝝ ꝛ ciui= tates eoꝝ ſuccēſe ꝛ bona eoꝝ.iō ſubdit̄. p Quia oīs ꝛc.i.acq̄ſita cū clamore ꝛ rapina. q Et veſtimētū ꝛc .i.veſtimētū occidentꝭ ꝛ occiſi.qꝛ n̄ ſolū veſtimēta occiſo rū inq̄nant̄ ſanguīe.ſꝫ etiā cū h̄ veſtimenta occidentiū. r Erit ī cōbuſtionē ꝛc.qꝛ romani incēdētes hiel̓m ꝛ a= lia loca vbi erāt p̄dicti exactores ꝛ tyrāni ſil̓ cōbuſſerūt veſtimēta illoꝝ tyrānoꝝ ꝛ ea q̄ rapuerāt ab aliis.q̄ꝛ mul tos interfecerāt.vt hꝫ li.de iudaico bello. Et h̄ ēt qꝺ dꝛ h̄. Et erit in cōbuſtionē ꝛ cibꝰ ignis. Illi q̄ exponūt hūc paſſum de exercitu ſennacherib ab angelo percuſſo, vt

ſupradictū eſt.vij.ca.videnꝰ ꝯdicere textui.dicunt enī ꝙ angelꝰ pcuſſit exercitū plaga ignea.ſic tñ ꝙ corpa bellatorū erāt incinerata.arma tñ ⁊ ſpolia remanſerūt intacta. ita ꝙ pplꝰs ezechie exiens ad colligēdū ſpolia valde faciliter accipiebat ea remanētibꝰ cineribꝰ.Illud aūt qd̄ cōburitur eſt cibꝰ.ignis ſi
tñ remanet intactꝰ.
ſed ꝯuertit̄ in ignē ſicut cibus in cibatꝰ.
s Paruulus.Hic ꝯñter ponit̄ exaltatio xp̄i ſm hūanitatē ī ſua aſcēſione.Sciēdū tñ ꝙ ra.ſa.⁊ iudei moderni ſeq̄ntes ipm exponūt hūc paſſū de ezechia rege iuda litterā corrūpendo.Dicit enim ꝙ hec ē lr̄a hebraica.infans natꝰ eſt nobis.filiꝰ datus eſt nobis.⁊ erit principatꝰ ſup humerū eiꝰ.⁊ vocabit nomē eiꝰ admirabilis.ꝯſiliarius.deꝰ fortꝭ.pr̄ ſempiternꝰ.principē pacis.⁊ talis corruptio pōt defacili fieri in hebreo.qꝛ hec dictio victare.q̄ ſignat ⁊ vocabit̄.⁊ vagitra.q̄ ſignat et vocabit eiſdē lr̄is penitꝰ ſcribunt̄ in hebreo.ſꝫ varie ſonāt ꝓpter aliā ⁊ aliā punctuatiōeꝫ.Itē ſilr̄.ꝙ dicit principē pacꝭ ī accuſatiuo ꝓ noīatiuo facilr̄ fit in heb.qꝛ noīa ſūt apud eos indeclinabilia ſic̄ apud latinos cornu ⁊ gelu.igit̄ ſic exponit auc̄tē ꝑdictā.Infans natꝰ ē nobis.et filiꝰ datꝰ eſt nobis.q.d.ꝓpha.licet achaz ſit ydolatra peſſimꝰ.tñ filiꝰ eiꝰ ezechias q̄ erit rex nr̄ poſt eū erit bonꝰ et iuſtꝰ.Et vocabit nomē eiꝰ admira.⁊c̄.i.ds nr̄ q̄ eſt admirabilꝭ.ꝯſiliariꝰ.deꝰ fortis.pr̄ ſempiternꝰ.vocabit.ſ.ezechiā principē pacis.qꝛ faciet pacē in diebꝰ ſuis.ita ꝙ noīa deitatē exprimētia nō referunt̄ ad puerū natū.ſꝫ ꝙ iſte corrūpat lr̄am ponēdo vocabit ꝓ vocabit̄.ptꝫ ex trāſlatione.lxx.interpretū q̄ fuerūt hebrei ⁊ valde literati.quarū trāſlatio talꝭ eſt.Puer natꝰ ē nobis ⁊ filiꝰ datꝰ eſt nobis.cuiꝰ imperiū ſup hūerū eius.⁊ vocabit̄ nomē eiꝰ magni cōſilij angelus.ita ꝙ ꝓ iſtis dictiōibꝰ.admirabilis.ꝯſiliariꝰ.deꝰ fortꝭ.pr̄ futuri ſeculi.pricceps pacꝭ.poſuerūt h̄ ſolū.magni ꝯſilij angelꝰ.cuiꝰ cā fuit ſm ꝙ hiero.dicit in ep̄la ad deſideriū.que ꝑponit̄ in biblijs principio Geñ.qꝛ trāſtulerāt libros vete.te.ptolomeo regi q̄ erat phs ⁊ vnius dei cultor.⁊ iō vbi in heb.fit mētio de deitate xp̄i ſic̄ fit in h̄ loco tacuerūt vel aliter trāſtulerūt.ne ptolomeꝰ crederet eos ponere duplicē deitatē.⁊ vt ſecretū fidei non aperiēt gētili.ptꝫ tñ ex eorū trāſlatiōe ꝙ in heb.hr̄.⁊ vocabit̄ ⁊ ñ vocabit.Et pꝫ illud qd̄ ſeq̄tur.Admirabilꝭ.ꝯſiliariꝰ.deus fortꝭ ⁊c̄.refert̄ ad puerū natū.⁊ ꝙ in fine auctoritatꝭ nō hr̄ principē pacis ī accuſatiuo.ſꝫ princeps pacis in noīatiuo.qꝛ loco oīm iſtarū dictionū ponit̄ in trāſlatione.lxx.magni ꝯſilij angelus ī noīatiuo.Itē h̄ idem ptꝫ ꝑ trāſlatōem chaldaicā.q̄ autētica ē apud hebreos.vt dictū eſt ſ.ꝓcedēti ca.que talꝭ eſt.Infans natꝰ eſt nobis.⁊ filiꝰ datꝰ eſt nobis.⁊ recipiet ſup ſe legē ad ſuādū eā.⁊ vocabit̄ nomē eiꝰ abante mirabilꝭ ꝯſilio.deus fortꝭ ꝑmanēs in ſecula ſeculorū.meſſias ī cuiꝰ diebꝰ multiplicabit̄ pax ſup nos.Et h̄ ptꝫ manifeſte ꝙ paſſus iſte loq̄tur ad lr̄am de xp̄o q̄ expectabat̄ in lege ⁊ ꝓphis ad ſalutē mūdi venturꝰ.Qd̄ aūt in hac trāſlatiōe ponit̄.Et recipiet ſup ſe legē ad ſuādū eā.loco cuiꝰ in hebreo hr̄.Et erit principatꝰ ſup hūerū eiꝰ.ꝯuenit ipi xp̄o q̄ factꝰ ē ſub lege.vt dictū ē ad Gal.iiij.⁊ q̄ dicit de ſeipo Mat.v.Nō veni ſoluere legē.ſed adimplere.Qꝛ etiā in ea dr̄.Et vocabitur nomē eius abante mirabilis ⁊c̄.ꝯuenit chriſto q̄

ᵃParuulꝰ enī natꝰ ē nob. ᶜ⁊ filiꝰ ᵛdatꝰ eſt nob. ˣEt factꝰ eſt pricipatꝰ ſup hūerū eiꝰ: ʸ⁊ vocabit̄ nomen eiꝰ admirabilis: ᶻꝯſiliariꝰ. ᵃdeꝰ fortꝭ ᵇpr̄ futuri ſeculi: ᶜprinceps pacis ᵈMultiplicabit̄ eius imperiū: ᵉ⁊ pacis non erit finis: ᶠſup ſoliū dauid et ſuper regnum eius: ᵍvt cōfirmet illud ⁊ corroboret ʰī iudicio ⁊ iuſticia āmodo ⁊ vſq₃ in ſempiternū. ⁱzelus domini exercituū faciet hoc. ᵏVerbū miſit dominus in iacob. ˡEt cecidit in iſrael.

vocatus fuit ab angelo Jeſus anteq̄ in vtero ꝯciperetur vt dr̄ Lu.ij.in q̄ noīe qd̄ ſalus interp̄tat̄.oēs ꝯditiones hic tacte implicite ꝯtinent̄.Igit̄ remota falſa expoſitiōe accedamꝰ ad verā que ē de dn̄o ieſu xp̄o.cuiꝰ hic ītroducitur principatꝰ.verūtñ ꝑmittitur eiꝰ natiuitas cū dr̄.
s Paruulus eſt ⁊c̄.q̄ vere fuit paruulus in hūanitate.⁊ loquitur hic ꝓpha de futuro ꝑ modū ꝑteriti ꝓpter certitudinē prophetie.⁊ ſubditur eiꝰ magnitudo ī deitate
t Et filiꝰ.ſ.naturalꝭ ipius dei pr̄is.⁊ ꝑ cōſequēs ſibi eq̄lis.
v Datꝰ ē nobis.ſm ꝙ dr̄ Joh.iij.Sic deꝰ dilexit mūdū.vt filiū ſuū vnigenitū daret ⁊c̄. x Et factꝰ eſt principatꝰ ⁊c̄.crucē ſibi baiulādo.vt dr̄ Jo.xix.ꝑ quā ptātes aereas debellauit.⁊ regnū ſuū potēter intrauit.Lu.vlt.Oportuit pati xp̄m ⁊ reſurgere a mortuis.⁊ ita intrare gloriā ſuā.
y Et vocabit̄ ⁊c̄.miracula faciēdo. z Cōſiliarꝰ.ꝯſilia euāgelica ꝑcepꝭ decalogi ſupaddēdo. a Deꝰ fortis.infernū ſpoliādo b Pr̄ futuri ſeculi.electos ad ciuitatē celeſtē admittēdo. c Princeps pacis.ſ.interne q̄ntū ad ꝯſciam.⁊ ſupne q̄ntū ad celeſteꝫ gliam.ꝓpter qd̄ in eiꝰ natiuitate angeli cantauerūt.Gl'ia ī altiſſimis deo ⁊ ī terra pax hoībꝰ bone volūtatis.Lu.ij.
d Multiplicabit̄ eiꝰ impiū.vñ dixit Mat.vlt.Data ē mihi oīs ptās ī celo ⁊ in terra. e Et pacꝭ ⁊c̄.ſ.pacꝭ celeſtis ab eo date.q̄ eſt eterna.Et ex h̄ ptꝫ ꝙ hec lr̄a ñ pōt intelligi de ezechia rege iuda.qꝛ pax pax durauit ſub eo ſcꝫ ꝑ.xv.annos vel circiter.qꝛ manaſſes filiꝰ eiꝰ fuit peſſimus in principio regni ſui.ꝓpter qd̄ turbata fuit pax regni.⁊ ipē fuit in captiuitateꝫ ductꝰ.vt hr̄.ij.Paralip.xxxiij.Sciendū aūt ꝙ vbi dr̄ hic.multiplicabit̄ eiꝰ imperiū ⁊c̄.in heb.hr̄.lemarbe.qd̄ ſignificat ad multiplicandū.⁊ ponit̄ ibi lr̄a mem clauſa in medio dictiōis ꝯ naturā ſuā.qꝛ ſemꝑ ponit̄ in fine dictōis.⁊ nūq̄ ī medio nec in pricipio.⁊ h̄ ad denotādū ꝙ xp̄s de q̄ ſcriptura h̄ loq̄tur.natus fuit contra curſum nature de v̄gine clauſa.
f Sup ſoliū dauid ⁊ ſup ⁊c̄.videlicet celeſte figuratū ꝑ ſoliū dd̄.Vel f Sup ſoliū dd̄.i.ſup eccl'iam militātē ꝑ regnū dauid figuratā. g Ut ꝯfirmet illud ⁊c̄.Ex h̄ ptꝫ ꝙ nō eſt hic ſermo de regno dauid nec de regno ezechie ad lr̄am.qꝛ illud regnum nō fuit confirmatū.
h In iudicio ⁊ iuſticia āmodo ⁊ vſq₃ ⁊c̄.ſꝫ eccl'ia ſic eſt a xp̄o ꝯfirmata nō ſolū triūphās.ſꝫ etiaꝫ militās.ꝓpter qd̄ dicit xp̄s Mat.vlti.Ecce ego vobiſcū ſum oībꝰ diebꝰ vſq₃ ad finem ſeculi.
i Zelus dn̄i ⁊c̄.zelus eſt amor ſingularis.ex amore aūt ſingulari ipius dei ad genꝰ humanū impletū eſt chriſti myſterium.ꝓpter qd̄ dr̄ ad hebreos.ij.Nuſq̄ angelos apphendit.ſed ſemen abrae.
k Verbū miſit.Deſcripta chriſti exaltatione.hic cōſequenter liberatio ponit̄ regni iude a regibꝰ iſrael ⁊ ſyrie ipm ꝑſequentibꝰ ⁊ deſtruere volentibꝰ vt ſupra dictum eſt capitulo.vij.Et remouet hic ꝓpheta tria in q̄bus cōfidebant illi reges.ſcꝫ primo eorū adinuicem ꝯfederationem.⁊ ſecundo ꝑſonarum reputationem.ibi.Et diſperdet.tertio populi multiplicationem.ibi.Succenſa eſt.Circa primum dicitur. k Verbū miſit ⁊c̄.ꝑ h̄ verbū intelligitur ꝓphetia eſaie contra regnū iſrael.⁊ qꝛ iacob vocatus fuit iſrael.adeo ſubditur.
l Et cecidit in iſrael.tanq̄ pondꝰ deſtruēs illud regnū

m Et ſciet.ꝑ experientiã ſue deiectiõis. n Oĩs populus ephraim.i.regnũ iſrl' q̃ ſic nomiaẜ.eo ꝙ p̃mꝰ rex hierobo.ĩ fuit de tribu ephraim. o Et hitãtes ſamariã.q̃ erat metropol' in illo regno quã cepit ſalmanaſar. et ppl'm captiuauit.iiij.Reg.xvij. p In ſupbia ⁊c. anteq̃ꝫ p ſalmanaſar caperentur.

eis pſpera ꝓmittẽdo.qđ excludiẜ cũ đr. i Et caudaꝫ ⁊c. Dicunẜ aũt ꝓphe falſi cauda. q꞉ ꝓpter lucꝝ p̃cipibꝫ adherebãt ſic vulgariter adherẽtes alicui principi dicũtur eius cauda.⁊ ĩ iſta cauda ꝑ mẽdacia ſua incuruabat eos a rectitudĩe iuſticie.⁊ refrenabat eos a dei reuerentia ⁊ timore.

q Lateres ceciderũt. ꝑ lateres hic intelliguntur reges iſrl'. ſub q̃bus regnũ fuerat atritũ.videlicꝫ tpe ioachaz ⁊ aliorum.ſꝫ ꝙ đr.iiij.Reg.xiij. Attriuerat eos rex ſyrie.⁊ h̃ p̃dixerat heliſeꝰ.iiij.Re.viij.dicens Azaheli. Scio q̃ facturꝰ ſis filijs iſrl' mala.ciuitates eoꝝ munitas igne ſuccendes.⁊ iuuenes eoꝝ.ĩterficies gladio ⁊ paruulos eoꝝ eliđes.⁊ p̃gnantes diuides. r Sed q̃dris ⁊c.i.reges fortiores habebimꝰ.ſicut murus de lapidibꝫ quadris fortior eſt q̃ꝫ lateritiꝰ.qđ dicebãt de phacee ⁊ filio eiꝰ quẽ intendebãt facere regeꝫ in regno iuda.vt dictũ eſt ſ.vij.ca. Et ideꝫ ſignificat quod ſubdiẜ. s Sycomoros ſucciderũt.id eſt reges parui valoris tranſierunt. t Sed cedros ĩmutabimꝰ.i.altiores et potẽtiores ſtatuemꝰ.

m Et ſciet n oĩs ppl's ephraĩ: o ⁊ habitãtes ſamariã p in ſuperbia ⁊ magnitudĩe cordiſ dicẽtes. q Lateres ceciderũt r ſed q̃dris lapidibꝫ edificabimus s ſycomoros ſucciderũt t ſꝫ cedros ĩmutabimus v Et eleuabit dñs hoſtes raſin ſup eũ: x ⁊ inimicos eius in tumultũ vertet: y ſyriam ab oriente: z ⁊ philiſtijm ab occidẽte: a et deuorabũt iſrl' toto ore. b In oĩbꝫ his c nõ ẽ auerſus furoꝛ eiꝰ: d ſꝫ adhuc manꝰ eiꝰ extenta. e Et ppl's f nõ eſt reũſus g ad ꝑcutiẽteꝫ ſe: ⁊ dñm exercituũ nõ inq̃ſierũt. h Et diſꝑdet dñs ab iſrael caput: i ⁊ caudã incuruanteꝫ ⁊ deprauantem die vna. Longeuus ⁊ honorabilis ipe eſt caput ⁊ ꝓpheta docẽs k mẽdaciũ ipe ẽ cauda k Et erũt q̃ beatificãt ppl'm iſtũ seducẽtes: l et q̃ beatificantur p̃cipitati m Propter

hoc ſup adoleſcentulis eiꝰ nõ letabitur dñs: n ⁊ pupillorũ eius ⁊ viduaꝝ nõ miſerebiẜ: o q꞉ omĩs p hypocrita ẽ ⁊ nequã.⁊ vniuerſuꝫ os locutũ eſt ſtulticiaꝫ. q In oĩbꝫ his nõ eſt auerſus furoꝛ eiꝰ ſed adhuc manus eiꝰ extenta. r Succenſa eſt enĩ quaſi ignis impietas: s veprem ⁊ ſpinã vorabit. t Et ſuccẽdeẜ in denſitate ſaltꝰ: v ⁊ ꝯuoluetur in ſupbia fumi. x In ira domini exercituum cõturbata eſt terra: y ⁊ erit populus quaſi eſca ignis. z Vir fratri ſuo nõ parcet: a et declinabit ad dexterã ⁊ eſuriet: ⁊ comedet ad ſiniſtraꝫ et nõ ſaturabiẜ. b Vnuſquiſq̃ꝫ carnem brachij ſui vorabit c manaſſes ephraiꝫ: ⁊ ephraim manaſſen: ⁊ ſimul ipi cõtra iudam. In omnibꝫ his nõ eſt auerſus furoꝛ eiꝰ: ſed adhuc manus eiꝰ extenta

k Et erũt q̃ ⁊c.ſ.ꝓphete falſi ꝓmittẽtes eis pſpera. l Et q̃ btificanẜ p̃cipitati.q꞉ vterq̃ꝫ fuit captiuati in Propter h̃ ⁊c. q꞉ añ etatẽ adultã fuerunt ꝑtim occiſi.⁊ ꝑtĩ captiuati n Et pupillorũ ⁊c. ⁊ multominꝰ aliorũ. q꞉ iſti ꝓpter debilitatẽ ⁊ impotentiã eſſet magis parcendũ. o Quia omis.ſ.de ꝓpl'o iſrael. p Hypocrita ⁊c.ꝑ iniuſticie ſimulationẽ.q꞉ ſm ꝙ dicit hiero. Simulata ſctitas duplex eſt iniq̃tas.Et dic ꝓpha. Oĩs ⁊c.q꞉ licꝫ ĩ ꝓpl'o illo eſſent aliq̃ boni.vt thobias ⁊ ſiles ei.tñ erãt ita pauci ꝙ ñ cõputanẜ.q꞉ illud qđ modicũ eſt nõ reputaẜ.vt h̃r.ij. phiſicoꝝ q In omibꝫ his ⁊c. exponaẜ vt ſupra. r Succẽſa ẽ ⁊c.Hic excludit tertium de q̃ ꝯfidebãt.ſ.ꝓpl'i multitudinẽ.cũ đr.Succenſa eſt eñ q̃ſi ignis impietas.i.ipietas ꝓpl'i

Intendebãt enĩ ſibi ſubiugare regnũ iuda.vt dictũ ẽ ſupra.⁊ q̃ꝫ talia p̃ſumebãt ex ꝯfidentia raſin regis ſyrie qui erat eis ꝯfederatꝰ.iđ hanc ꝯfidentiã remouet ꝓpheta di v Et eleuabit dñs hoſtes ⁊c.ſ.aſſyrios q̃ in(cens. terfecerũt eũ.vt h̃r.iiij.Reg.xvi. x Et inimicos eiꝰ ĩ tumultũ vertet.h̃ eſt in p̃liũ ꝯtra eũ qđ cõmittiẜ cũ clamore ⁊ tumultu.⁊ q꞉ capta ſyria aſſyrioꝝ rex adduxit inde bellatores ꝯtra regnũ iſrl'.iđ ſubdiẜ. y Syriaꝫ ab oriente.ſup.faciet dñs venire.⁊ dicit ab oriẽte.q꞉ ſyria ẽ in pte oriẽtali reſpectu regni iſrl'. z Et philiſtijm ab occidente.q꞉ terra philiſtinoꝝ exñs ſup mare mediterraneũ eſt in pte occidẽtali reſpectu dicti regni. a Et deuorabunt ⁊c.i.deſtruent ipm toto affectu ⁊ conatu b In his oĩbꝫ.ſ.ꝑcuſſiõibꝫ regni iſrl'. c Nõ ẽ auerſus furoꝛ eiꝰ.ſ.dñi d Sꝫ adhuc ⁊c.ad amplꝰ puniendũ.ſ.ꝑ ſalmanaſar regẽ q̃ poſtea captiuauit regnũ iſrael iiij.Reg.xvij. e Et ppl's.ſ.iſrl'. f Nõ eſt reuerſꝰ g Ad ꝑcutientẽ ſe.ſ.ad dñm (ꝑ pñiam ⁊ emẽdationẽ. cuꝰ volũtate ⁊ ꝑmiſſione fiebat punitio illa. h Et diſꝑdet.Hic ꝯſiter ꝓpha ꝯcludit ſcđm de q̃ cõfidebant.ſꝫ pſonaꝝ reputationẽ.q꞉ ꝯfidebãt de principibꝫ ⁊ multibꝫ ꝓuectis etate ⁊ fortibꝫ armis.qđ excludiẜ cum đr.Et diſꝑdet dñs ab iſrl' caput.Scđo etiã ꝯfidebãt in ꝓphetis falſis.q̃ ꝓpter queſtũ ſeq̃banẜ principes ⁊ milites falſo

iſrael.ꝓuocauit irain dei ꝯtra ſe quaſi ignem ardentẽ. s Veprem ⁊c.i.ꝓpl'm oẽm. t Et ſuccẽdeẜ in denſitate ſaltus.q.d.denſitas multitudinis eis nõ valebit. v Et ꝯuolueẜ ⁊c.i.maiores de ꝓpl'is in fumo ſupbie laborãtes ſimul puniẽnẜ cũ ꝓpl'o.⁊ q꞉ nõ ſoluꝫ imminebat eis malũ ab aduerſarijs extrinſecꝰ.ſed etiaꝫ ex diſſenſionibꝫ intrinſecꝰ que ſunt magis ꝑiculoſe.ideo ſubdiẜ. x In ira dñi exercituũ ꝯturbata ẽ terra.in ſeipa. y Et erit ꝓpl's ⁊c.i.materia diue vltiõis. z Vir fratri ſuo nõ parcet.ꝓpter intrinſecã diſſenſioneꝫ. a Et declinabit ⁊c.in h̃ cõminaẜ eis ꝓpha malũ famis qđ aliq̃ñ magis nocet q̃ꝫ gladiꝰ.vt dicit Vegetius libꝛo de re(militari. b Vnuſq̃ſq̃ꝫ ⁊c.i.illũ de q̃ prius ꝯfidebat. ſicut de brachio.⁊ h̃ ꝓpter diſſenſionẽ intrinſecã.iđ ſubditur. c Manaſſes ephraim.iſte enĩ due tribꝫ deſcẽderũt de duobꝫ filijs ioſeph.Cetera patent ex dictis.

In ca.ix.vbi đr in poſtilla.Item h̃ idẽ patet ꝑ trãſlationẽ chaldaicã.

Additio.

Rabi moyſes egyptiꝰ in q̃dã ſua ep'la in qua tractat de meſſia dicit ꝙ ſex noia hic q̃ ponunẜ.ſꝫ admirabil'.ꝯſiliatoꝛ ⁊c.ſunt noia pueri nati.Idẽ tenet Rabi abenhazra in ſua expoſitiõe.licet poſtea extorte referãt ſignificata hoꝝ noĩm ad ezechiam.

Circa principiū .ix. ca. vel ſm aliq̄s Replica biblias circa finē .viij. ca. circa illā paſſum. pri-mo tpe alleuiata eſt terra zabulon. Burg. fortaſ-ſis p̄nia ductus. vel in defenſionē iudaiſmoꝝ attēdiat' cōmendat p̄ter. imo ɔtra ſuū morē expoſitionē poſtil. et ad eū dirigit. non ob-ſtante ꝙ poſtil. in ea p̄te ſanctus Tho. ſatꝫ rep̄hendit.

Capl'm .x.

Ve q̄ condunt hic ɔñr ꝓpħa ɔcludit ex p̄dictis ɔcluſionē. ſ. ppl'i iſrael exterminatiōeꝫ ꝓpter qḋ iſta lr̄a in a-liq̄b9 biblijs antiq̄s eſt de ca. ix. in q̄ ꝓpħa p̄mo rememoratur principum iſrael malicia dicens.

a Ve q̄ condūt ⁊c̄. eas inſtituendo.

b Et ſcribētes eas in poſterū ɔfirmādo ⁊ hoc ad depſſionem ſubiectoꝝ qḋ eſt ꝓpriū tyrannoꝝ. iō ſub-ditur. c Vt oppri-merent ⁊c̄. ⁊ patet lr̄a vſqꝫ ibi.

d Quid facietꝫ. vbi denūciat penā debi-tam.

e In die viſitatōis q̄ dñs viſitabit pctā veſtra ea per aſſyrios puniendo. iō ſubdit̄.

f Et calamitatꝫ ⁊c̄. q2 exercit9 aſſyrioruꝫ venit delonge contra regnū iſrael. g Ad cui9 ⁊c̄. ad euadendū aſſyriorum (gladiū. h Et vbi derelinquetis ⁊c̄. p modū cuſtodie ⁊ depoſiti ⁊ ſaluatiōis. i Ne incuruemini ⁊c̄. ducti ī captiuitatē vinculis alligati. k Et cuꝫ inter. cad. q2 ppl's iſrael ab aſſyrijs partum captiuatus fuit ⁊ partum occiſus. ⁊ dicit ꝓpħeta. Ad cui9 ɔfugietꝫ auxiliū ⁊c̄. q. d. nullus poterit vos liberare ab iſtis malis. q2 de9 ſic de-creuit. l Sup oīb9 his ⁊c̄. ſ. dei contra vos.

m Sed adhuc ⁊c̄. ad vlteriorē punitionē. q2 .x. trib9 in captiuitatē ducte ibi fuerūt ī magna afflictōne. nec inde poſtea redierūt ad terrā ſuā vt dicunt iudei.

n Ve aſſur. ibi ſm aliq̄s incipit ca. x. in q̄ ꝓpħeta incipit deſcribere punitionē extraneoꝝ. Et primo aſſyrioruꝫ q̄ captiuauerūt regnū iſrl'. Scđo babyloniōꝝ q̄ captiua-uerūt regnū iuda. xiiij. ca. Tertio alioꝝ de afflictiōe iudeorū gaudētiū. xiiij. ca. ibi. In anno q̄. Prima in duas. q2 primo ꝓpħa deſcribit aſſyrioꝝ exterminiū. ſcđo reuertit̄ ad deſcribendū xp̄i myſteriū. qḋ erat ſuuꝫ principalem in-tentū. ca. ſe. Prima in duas. q2 p̄io deſcribit aſſyriorum punitionē. ſcđo ppl'i iude ɔfortationē. ibi. Propter h̄ dicit dñs. Prima adhuc in duas. q2 primo deſcribit̄ aſſyriorū culpa. ⁊ ſcđo pena. ibi. ꝓpter h̄ mittet. Circa primuꝫ ſciendū ꝙ culpa aſſyrioꝝ fuit in h̄ ꝙ p̄tāte a deo ſibi cō-ceſſa ad puniendū ppl'i iſrl'. ⁊ etiā alioꝝ peccata abuſi fu-erūt dupliciter. vno mō attribuendo victorias illas virtuti ſue. ⁊ nō diuine. Scđo quia illa p̄tāte vtebant̄ cum magna crudelitate. Primo ergo deſcribit̄ cauſa dicte po-teſtatis a deo. in cui9 pſona dr̄.

n Ve aſſur ⁊c̄. quia inſtrumētū fuit dei ad puniendū illos qui p pctā ſua e-normia ꝓuocauerūt irā dei.

o Ad fallacē gentem. i. ad ppl'm iſrl'. vbi erāt falſi ꝓpħe decipientes principes. ⁊ principes defraudabant inferiores p iniquas leges vt p̄dictū eſt.

p Mittā eū. vt puniat eū ſpoliando bonis ⁊ annihilando. iō ſubditur.

q Et ponat illū ⁊c̄. qḋ ſine reſiſtentia cōculcat̄. Cōſeq̄nter tangit abuſus hui9 poteſtatis cum dicit̄.

r Ipſe aūt nō ſic arbitrabit̄ ꝙ ſua victoria ſit virtute mea.

s Sed ad ɔterēduꝫ erit cor ei9 ⁊c̄. abutendo ſibi ɔceſſa poteſtate ex nimia crudelitate. Et ſcđo h̄ attribuendo poteſtati ſue. iō ſubditur.

t Dicet eni corde ⁊ ore iactando.

v Nūq̄d nō principes ⁊c̄. i. eq̄les regib9 vel maiores. vn̄ dixit rabſaces ezechie regi iiij. Regū. xviij. Quō poteſtis reſiſtere ante vnū ſatrapā de ſeruis dñi mei minimis

x Nunq̄d nō vt carchamis ⁊c̄. noīa ſūt ciuitatū regaliū q̄s ceperat rex aſſyriorū.

y Quomō inuenit man9 mea ⁊c̄. ea mihi ſub-iciendo. z Sic ⁊ ſimulachra eoꝝ de hieruſalē ⁊c̄. Nā in hieruſalē tpe ezechie nō erant ſimulachra ſm veritatem. quia ezechias eas abſtulerat. ſed tn̄ ſm reputatio-nē regis aſſur. quia idē reputabat cultū q̄ fiebat in tem-plo domini. ⁊ cultum ydoloꝝ in alijs terris.

z Nunq̄d nō ſicut feci ſamarie ⁊ ydolis ei9. quia iā eā deſtruxerat. ⁊ inde ſimulachra aurea abſtulerat.

a Sic faciā hierl'm. quā ꝓponebat deſtruere ⁊ templū dñi. ſed quia fruſtrat9 fuit ab intento. vt habet̄. iiij. Regū. xix. ideo ſubdit ꝓpħa. b Et erit. ſ. aliter q̄ꝫ cogitet

c Cū impleuerit dñs cuncta opa ſua in monte ſyon ⁊c̄. affligendo ꝓpter aliq̄ pctā. d Viſitabo ſup fructuꝫ id eſt opa mala. e Magnifici cordis. id eſt ſupbi.

f Regis aſſur. puniendo eū de malicia ſua. ⁊ mutat hic ꝓpħeta modū loquendi de pſona ꝓpria ad dñm. qḋ frequenter fit in ꝓpħetis. quia a deo inſpirati loquebātur Et ideo locutio ꝓpħetarū eſt locutio diuina. ſicut operatio inſtrumenti eſt etiam operatio artificis.

g Et ſup gloriā ⁊c̄. hoc dicit̄ quia ſupbia citius ⁊ magis apparet in oculis q̄ꝫ in alijs partib9 corporis.

h Dixit eni. ex ſupbia cordis. i In fortitudine ⁊c̄. ⁊ non diuine. k Feci. ſ. victorias p̄dictas.

l Et in ſapia mea intellexi. q̄liter talia eſſent agenda.

[a]Ve q̄ condūt le x. ges iniquas [b]⁊ ſcribentes iniuſticiam ſcripſerut [c]vt opprimerēt in iudicio paupes: ⁊ vim facerent cauſe hūiliū ppl'i mei: vt eſſent vidue p̄da eoꝝ et pupillos diriperēt. [d]Quid facietis [e]in die viſitatiōis [f]⁊ calamitatꝫ delonge venientis? [g]Ad cui9 ɔfugietꝫ auxiliū? [h]⁊ vbi derelinquetꝫ gloriā vr̄am? [i]ne incuruemini ſub vinculo: [k]⁊ cū interfectis cadatꝫ. [l]Sup oīb9 his n̄ eſt auſus furor ei9: [m]ſed adhuc man9 eius extenta. [n]Ve aſſur. Virga furoris mei: et baculus ipſe eſt. In manu eius indignatio mea. [o]Ad gentē fallacē [p]mittā eū: et ɔ pplm̄ furoris mei mādabo illi: vt auferat ſpolia ⁊ diripiat predā: [q]⁊ ponat illū in culcationē q̄ſi lutū plateaꝝ

[r]Ipſe aūt nō ſic arbitrabit̄ ⁊ cor ei9 nō ita eſtimabit: [s]ſed ad ɔterendū erit cor eius: ⁊ ad internitionē gentiū non paucaꝝ. [t]Dicet ei. [v]Nunq̄d non principes mei ſil' reges ſunt. [x]Nūq̄d nō vt carchamis ſic calāno, et vt arphat ſic emath? [y]Nunquid nō vt damaſc9. ſic ſamaria [z]Quo modo inuenit manus mea regna ydoli. [z]ſic et ſimulachra eoꝝ de hieruſalē et de ſamaria. [z]Nūq̄d nō ſic feci ſamarie et ydolis eius. [a]ſic faciaꝫ hieruſalem ⁊ ſimulachris eius. [b]Et erit [c]cuꝫ impleuerit domin9 cūcta opa ſua in mōte ſyon ⁊ in hieruſalem. [d]viſitabo ſup fructuꝫ [e]magnifici cordis [f]regis aſſur. [g]⁊ ſup gloriam altitudinis oculorū eius. [h]Dixit ei [i]In fortitudine man9 mee [k]feci, [l]⁊ ī ſapiā mea intellexi

m Et abſtuli ⁊c̄. adiūgēdo regno meo n Et detrari q̄ſi potēs .i. ꝓpria potētia captiuaui. o In ſublimi reſidētes .i. in ſolio regali. p Et inuenit ⁊c̄. i. ita faci liter eos debellaui. ſicut pulli exiſtētes in nido capiūt. q Et ſic colligunt ⁊c̄. ſ. a mr̄e fouēte. q̄ colligunt abſq̄ difficultate.

r Sic vniuerſaʒ ⁊c̄. id eſt hītatores et diuitias vniuerſe terre
s Et nō fuit ⁊c̄. id ē manū ꝯ me. ꝓſeq̄tur metaphorā ſuā ð auiculis inuētꝫ in nido.
t Et aperiet os. ad ꝯtradicendum.
v Et ganniret .i. cōqueri auderet. Cōſequēter arguit eius ſuperbia cū dicit.
x Nunq̄d gloriabit̄ ſecuris ⁊c̄. attribuendo ſibi ſectionē. ⁊ nō artifici mouēti eā. q̄ſi diceret. ſic eſt in ꝓpoſito. rex eni aſſur attribuebat ſibi victorias diuina virtute factas. cū tn̄ ip̄e nō eſſꝫ niſi ſolū inſtrumētuꝫ dei vt ſupra dictū eſt
y Propter h̄. ꝑmiſſa aſſyrioꝝ culpa. hic ꝯſiter denūciat̄ pena cū dr̄. y Propter hoc .i. ꝓpter ſupbiaꝫ p̄dictam ⁊ gloriationeꝫ falſam.

[m] Et abſtuli terminos ꝑploꝝ ⁊ principes eoꝝ depdat⁹ ſū [n] ⁊ detrari q̄ſi potēs [o] in ſublimi reſidētes. [p] Et inuenit q̄ſi nidū man⁹ mea fortitudinē ꝑploꝝ: [q] ⁊ ſicut colligūt̄ oua q̄ derelicta ſunt. [r] ſic vniuerſam t̄rā ego ꝯgregaui: [s] ⁊ nō fuit q̄ moueret pennaꝫ [t] ⁊ aperiret os [v] ⁊ ganniret. [x] Nū q̄d gloriabit̄ ſecurꝫ ꝯtra euꝫ q̄ ſecat in ea. aut exaltabit̄ ſerra ꝯ eū a q̄ trahit̄? Quō ſi eleuet̄ vga ꝯtra eleuantē ſe: ⁊ exaltet̄ bacul⁹ q̄ vtiq̄ lignū eſt. [y] Propter h̄ [z] mittet dn̄ator dn̄s exercituū [ꝫ] ī pinguibꝫ ei⁹ [a] tenuitateꝫ [b] ⁊ ſub tus gloriā eius [c] ſuccenſa ardebit q̄ſi cōbuſtio ignis: [d] et erit lumen iſrael [e] in igne. [f] ⁊ ſanctus ei⁹ [g] in flama. [h] ⁊ ſuccendet̄ et deuorabit̄ ſpina

z Mittet dn̄ator ⁊c̄ id eſt angeloꝝ. ⁊ p ꝯſeq̄ns nullus pōt ei reſiſtere. cum etiam angeli ſibi ſeruiant. ꝫ In pinguibus eius. id eſt principib⁹ ſuis ⁊ bellatoribꝫ robuſtis.
a Tenuitatē .i. defectū roboris p angelū ſuū q̄ vna nocte interfecit in caſtrꝫ aſſyrioꝝ .clxxxv. milia bellatoꝝ. vt h̄r. iiij. Reg. xix. b Et ſubt⁹ gloriā ei⁹ .i. ſub armis et veſtibꝫ. c Succenſa ardebit ⁊c̄. q2 eoꝝ corpa ſic cōbuſta fuerūt q̄ in cineres fuerūt redacta intactis armis ⁊ veſtibꝫ ſm aliq̄s. vt dictū eſt ſ. cap. vij. d Et erit lumen iſrl̄ .i. angelus cuſtodie illi⁹ ꝑpli deputat⁹ q̄ dr̄ fuiſſe michael. Dan. xij. e In igne .i. in ꝑcuſſione aſſyrioꝝ p ignē modo dicto. f Et ſctūs ei⁹ .i. idē angel⁹. g In flama .i. p flamā eos interficiet. h Et ſuccendet̄ ⁊ deuorabit̄ ſpina ei⁹ .i. maiores ſui exercit⁹.
i Et vepres .i. minores. k In die vna .i. ſimul. illa eni ꝑcuſſio fuit de nocte. q2 tn̄ eſt ps diei natural' dicit̄ hic. In die vna l Et gl'ia ſalt⁹ ei⁹ .i. principes ſui exercit⁹. m Et carmeli ei⁹ .i. acies bellatoꝝ. n Ab aīa vſq̄ ad carnē ꝯſumet̄. q2 aīe eoꝝ deſcenderunt ad ignē gehenne. ⁊ carnes fuerūt incinerate q2 tn̄ veſtes remanſerūt intacte. iō dr̄ hic. o Vſq̄ ad carnē .ſ. incluſiue. q2 cōbuſtio illa nō ꝓceſſit vſq̄ ad veſtes ⁊ arma.
p Et erit terrore ꝓfug⁹. q2 ſennacherib videns in manẽ plagā illā territ⁹ fugit ad terrā ſuā cū paucis. iō ſubditur. q Et reliquie ⁊c̄ .i. reſidui de ſuo exercitu qui nō fuerūt ꝑcuſſi. r Pre paucitate numerabunt̄. cito ⁊ defacili. iō ſubdit̄. s Et puer ſcribet eos .i. ſcribere poterit. q2 pōt facere vnū modicū ſimplicē tractuꝫ cui⁹

figure eſt lr̄a Ioth apud hebreos q̄ in n̄meris ſignat .x. apud eos. ⁊ tot euaſerūt cū ſennacherib. t Et erit in die illa .i. in tp̄e illo ſennacherib fugato. v Nō adijciet ⁊c̄ .i. illi q̄ euaſerāt manū ſalmanaſar q̄ cepit ſamariam ⁊ regē iſrl̄. ⁊ nō audebāt intrare regnum iuda ꝓpter inimicicias q̄ fuerāt inter regnuꝫ iſrael et iuda. ſꝫ poſt receſſum ſennacherib ezechias aſſecurauit eos p epiſtolas. ⁊ ſic venerūt in hieruſ'm ī dn̄o ꝯfidētes ꝓpter ꝑcuſſionē predictā. Vel aliter ⁊ melius vt credo exponit̄ h̄ de regno iude q̄ntum ad ciuitates alias a hieruſ'm. vn̄ hītatores fugerāt timore ſennacherib. ⁊ plures eoꝝ nō fuerāt auſi vēire ī hieruſ'm. vel nō poterāt. ⁊ ſic alibi latebāt ſed fugato ſennacherib redierunt ad loca ſua de dn̄o cōfidētes audita miraculo.

x Inniti ſup eo ⁊c̄. id ē ſup regē aſſyrioꝝ in q̄ tp̄e achaꝫ ⁊ ꝑpl's iuda fuit ꝯfiſus ⁊ ad petitionē achaꝫ regē ſyrie interfecit. et regnū iſrl̄ in tp̄e ſpoliauit. vt h̄r. iiij. Re. xvi. ſed poſtea de amico fact⁹ inimic⁹ inuaſit regnū iuda tp̄e ſennacherib.

eius [i] et vepres [k] in die vna. [l] ⁊ gloria ſaltus eius. [m] et carmeli ei⁹ [n] ab aīa [o] vſq̄ ad carnem ꝯſumet̄. [p] Et erit terrore ꝓfugus [q] et reliquie ligni ſaltus eius [r] p̄ paucitate numerabunt̄. [s] et puer ſcribet eos. [t] Et erit in die illa. [v] nō adijciet reſiduū iſrael ⁊ hi q̄ fuerint de domo iacob [x] inniti ſup eo q̄ ꝑcutit eos. [y] ſꝫ innitetur ſup dn̄m ſanctuꝫ iſrl̄. [z] In veritate reliquie conuertent̄: reliquie inquā iacob ad deū fortē. [a] Si eni fuerit populus tu⁹ iſrael q̄ſi harena maris: [b] reliquie cōuertentur ex eo. [c] Cōſūmatio abbreuiata inūdabit iuſticiam. [d] Cōſummationeꝫ eni ⁊ abbreuiationē dn̄s deus exercituū faciet ī medio omnis terre. [e] Propter hoc

y Sed innitet̄ ⁊c̄. q2 viſa mirabili ꝑcuſſione ſennacherib. ex tūc firmiter ꝯfiſi fuerunt de deo q̄ ſctificat iſrl̄. iō ſubdit̄. z In v̄itate ⁊c̄. q2 iudei q̄ remanſerāt ad deū v̄aciter ꝯuerſi ſunt
a Si eni fuerit ⁊c̄ .i. in magna multitudīe. b Reliq̄e ꝯuertent̄ ex eo q2 pauci remanebūt. ſ. ad deū vere ꝯuerſi. q2 p⁹ captiuitateꝫ regni iſrl̄ p ſalmanaſar regē aſſyrioꝝ. ⁊ poſt vaſtationē regni iude p ſennacherib remāſerūt pauci iudei reſpectu multitudinis eoꝝ q̄ fuerāt tp̄ibꝫ p̄teritꝫ. c Cōſūmatio abbreuiata ⁊c̄. q2 exterminatio exercit⁹ ſennacherib q̄ facta eſt ī breui tp̄e. ſ. in vna nocte fecit inundare .i. abūdare iuſticiā in iudeis. q2 viſo miraculo laudauerūt deum fidel'r ⁊ ex corde. Aliq̄ v̄o libri h̄n̄t mūdabit. et falſe ex vicio ſcriptoꝝ ꝓpter ſil'itudinē lr̄aꝝ. Et q2 illa exterminatio facta fuit v̄tute diuina. vt p̄dictū eſt. iō ſubditur.
d Conſūmationē eni ⁊c̄ .i. in iudea q̄ eſt in q̄rto climate terre habitabil'. q̄ diuidit̄ in ſeptē climata. ⁊ ibi fuit ꝑcuſſus exercit⁹ ſennacherib ex diuia iuſticia. ſicut eni pr̄ pius caſtigato filio ꝓijcit virgā in ignē. ſic pr̄ miſericordiarū deus ſennacherib cū ſuo exercitu q̄ erat v̄ga dn̄i ad caſtigandū ꝑpl'm ſuū vt p̄dictū eſt. facta debita caſtigatōe fuit ꝓiectus in ignē materialē. ⁊ in ignē gehenne. vt predictum eſt. ſennacherib tn̄ in ꝑſona ꝓpria non fuit cōbuſt⁹ corpaliter. ſed fugiens ad terrā ſuā ibi interfectus fuit a filijs ſuis miſerabiliter. iiij. Regū. xix.
e Propter hoc. Poſita aſſyrioꝝ punitione. hic ꝯſit ponit̄ ezechie ⁊ ꝑpli ſui ꝯſolatio. ſcd̄o ponit̄ reditus ſennacherib in iudeā. ⁊ ſui exercit⁹ ꝑcuſſio. ibi. Veniet. Circa

[f]hec dicit dñs de[us] exercituum. [g]Noli timere populus me[us] habitator ſyõ [h]ab aſſur [i]In virga enī ꝑcutiet te: [k]ꝛ baculuꝫ ſuuꝫ leuabit ſup te [l]in via egypti. [m]Adhuc enī paululū modicūq[ue] [n]ꝛ ꝯſummabit indignatio mea [o]ꝛ furoꝛ me[us] ſup ſcelus eoꝝ: [p]Et ſuſcitabit ſup eū dñs exercituū flagellū. [q]iuxta plagā madian in petra oreb ꝛ vgā ſuā ſup mare: [r]ꝛ leuabit eaꝫ in via egypti. [s]Et erit ī die illa [t]auferet onus ei[us] d̾ humero tuo: ꝛ iugū eius d̾ collo tuo: [x]ꝛ cōputreſcet iuguꝫ a facie olei. [y]Veniet ī aioth trāſibit in magiſtro. [z]apud

magmas cōmendabit vaſa ſua. [z]Trāſierūt curſim: [a]gabee ſedes noſtra. [b]Obſtupuit rama [c]gabaa ſaulis fugit [d]Hinni voce tua [e]filia gallim: [f]attende laiſa [g]paupcula anathot [h]Migrauit medemena: [i]habitatores gebin [k]confortamini. Adhuc dies eſt: vt in nob ſtet [l]Agitabit manū ſuaꝫ [m]ſup montem filie ſyon ꝛ collē hierl̄m [n]Ecce dñator dñs exercituum ꝯfringet lagunculā: [o]in terroꝛe: [p]et excelſi ſtatura [q]ſuccidentur: [r]ꝛ ſublimes hūiliabuntur. [s]Et ſubuertētur ꝯdenſa ſalt[us] eius ferro: [t]ꝛ libanus cū excelſis cadet.

primū d̾r. e Propter h.i. ꝓpter punitionē aſſyrioꝝ a deo ꝑdictā. f Hec dicit dñs ꝛc. cui[us] verbū eſt infal (libiter ver. g Noli timere ꝛc. q2 ibi vigebat diuin[us] cultus. ideo ſpecialiter dicit dei ꝓpl̄s. h Ab aſſur. i. a rege aſſyrioꝝ ꝛ eius v̄tute i In v̄ga enī ꝑcutiet te. ex mea ordinatiōe ad tuā caſtigationē. ꝛ nō ad deletionē. k Et baculū ſuū ꝛc̄ id eſt ſup hieruſalē. l In via egypti. ſ. ſennacherib enī cū eſſet in iudea cā deuaſtādi audiuit nūciū de tharacha rege ethiopuꝫ. q egreſſus erat d̾ terra ſua ad pugnādum ꝯtra eū. vt hr̄. iiij. Regū. xix. ꝛ tūc receſſit d̾ iudea. vt iret obuiam ei. ꝛ ſic via ſua erat v̄ſus egyptū. et tūc miſit nuncios ꝛ l̄ras qb[us] cōminabat̄ ezechie et ppl̄o ei[us] de deſtructione eoꝝ in ſuo reditu. ꝛ hoc eſt qd̾ dicit̄. k Et baculū ſuū leuabit ſup te ī via egypti. i. exiſtēs in via v̄ſus egyptū cōminabitur tibi. verūtñ q2 illa cōminatio non habuit effectū. quia in illa reditu exercit[us] ſennacherib fuit ꝑcuſſus ꝑ angelū. vt habet̄ infra. ideo dicit̄. Leuabit baculū ſuū. ꝛ nō dicit̄ ꝑcutiet. q2 illa cōminatio non habuit (effectū. ideo ſubdit̄. m Adhuc enī ꝛc. q2 poſt paucos annos rediit ſennacherib. ſ. poſt duos vt dictū fuit. iiij. Regū. xix. ꝛ tūc fuit ꝑcuſſus eius exercit[us]. ideo ſubdit̄. n Et ꝯſummabit indignatio mea. i. vindicta. o Et furoꝛ me[us] ꝛc. ſ. ſennacherib ꝛ ſui exercit[us]. p Et ſuſcitabit ꝛc. i. angelū ꝑcutientē ipm. q Iuxta plagā madian ꝛc. q2 ꝑcuſſio exercit[us] ſennacherib fuit miraculoſa. ſicut ꝛ ꝑcuſſio madianitaꝝ. de qua habet̄ Iudic. vi. Et ꝑcuſſio egyptioꝝ in mari rubro. de q̄ habet̄ Exo. xiiij. ideo ſudit̄. r Et leuabit eā in via egypti. hoc eſt ſicut leuauit potentiā ſuā ad ꝑcutiendū egyptios ꝑſequentes hebꝛeos in via maris rubri exeūtes de egypto. vt hr̄ Exo. xiiij. t In die illa. ſ. ꝑcuſſionis exercit[us] ſennacherib. v Auferet onus ꝛc. i. grauamina que tibi inferebat. x Et cōputreſcet ꝛc. i. diuine miſcdie qua dñs ꝯdeſcendens ezechie interficit exercitū ſennacherib ꝑ angelum ꝛ ipm ſennacherib ꝑ filios ſuos. vt dictum eſt ſupꝛa. y Veniet in aioth. Hic deſcribit̄ redit[us] ſennacherib ī iudeā vbi tūc fuit ei[us] exercit[us] ꝑcuſſus cū d̾r. y Veniet in aioth ꝛc. noīa ſunt ciuitatū ꝑ quas veniebat cōtra (hieruſalē. z Apud magmas cōmēdabit vaſa ſua. ibi enī in quodā fortalicio repoſuit partē ſuppellectilis ſue vt expeditius veniret ad deſtruēdū hierl̄m. ideo dicitur z Tranſierūt curſim. q2 feſtināter ibāt verſus hierl̄m. a Gabee ſedes noſtra. i. illuc poterimus venire ad figendū tentoꝛia. hoc dicebat ſennacherib ad incitandum exercitū de feſtinatione cōtra hierl̄m. b Obſtupuit rama. i. habitatores ei[us] audiētes aduentū ſennacherib. q2 rama eſt ciuitas ꝓpe gabaa. c Gabaa ſaulis fugit. id eſt habitatores ei[us] nō audentes expectare aduentū

ſennacherib. Et dicit̄ gabaa ſaulis. q2 ſaul eā inhabitauit vt habet̄. i. Reg. xxij. ꝛ tp̄e ei[us] fuit ibi ſedes regia. d Hinni voce tua. i. geme ꝑ anxietate ex aduentu ſennacherib e Filia gal. gallim eſt mōs in q̄ eſt ciuitas q̄ d̾r filia montis illius. eo q eſt ibi fortaliciū. vñ ciuitas illa defendit̄ ſicut filia per matrem. f Attende laiſa. ſcꝫ aduētuꝫ ſennacherib vt tibi caueas. g Paupercula anathot. ciuitas eſt vnd̾ fuit hieremias ꝓpħa que d̾r paupcula. q2 fuit ab exercitu Sennacherib ſpoliata. h Migrauit medemena. i. habitatores ei[us] fugerūt ꝓ timore ſennacherib. i Habitatores gebin. ſimiliter fugerūt qd̾ aūt ſequit̄ d̾r in ꝑſona ſennacherib feſtināntes v̄ſus hierl̄m dicentꝫ exercitui ſuo. k Confortamini ꝛc̄ talis enī mutatio in modo loquēdi fit frequēter in ꝓpheꝫ. Eſt aūt nob locus prope hierl̄m ad quaꝫ euertendā feſtinabat. idō ſubdit̄. l Agitabit manū ſuā. i. ſui exercit[us] virtutem. m Sup montē ꝛc. q2 ciuitatē ꝛ templū intendebāt deſtruere quod erat in monte ſyon. ſed quia fuit defraudatus ab intento ꝛ ex ꝑcuſſione ſui exercit[us] ꝑ angelū. etiaꝫ anteq̄ obſideret hierl̄m. vt dictū fuit. iiij. Reg. xix. idō ſubditur. n Ecce dñator ꝛc. i. exercit[us] ſennacherib virtutem. Lagunculā enī fit de terra. ꝛ idō ſignificat hūana coꝛpora que a dño ſunt de terra. coꝛpa vero bellatoꝝ ſennacherib fuerūt in cineres redacta. o In terroꝛe. quia ſennacherib mane ꝯſurgens. ꝛ ꝯtritione ſui exercit[us] vi(dens territ[us] fugit. p Et excelſi ſtatura. i. ꝑncipes ſui exercitus. q Succident̄. i. interficient̄ ab angelo ſic̄ arboꝛ que ſuccidit̄. r Et ſublimes humiliabunt̄. id ē ſupbi. q2 ſennacherib cū paucis fugit. a ſua ſupbia deiec(tus. s Et ſubuertent̄ ꝛc. id eſt multitudo ſui exercitus deſtruet̄ virtute angeli. que hic d̾r ferrū metaphoꝛice. q2 ferrū domat oīa. vt habet̄ Dañ. ij. ca. Et nulla virtus humana poteſt reſiſtere v̄tuti angelice. t Et libanus ꝛc̄. id eſt ſennacherib cū ꝑncipib[us] ſuis. fugiens enī ad terrā ſuā interfectus fuit ibidem.

In capitulo. x. vbi dicitur in poſtilla. Quod autēꝫ ſequitur.

Additio.

Hoc qd̾ dicit̄. Confortamini adhuc dies ē ꝛc. Siľr pōt intelligi ī ꝑſona eſaie fuiſſe dictū ſic̄ ꝛ ꝑcedētia ꝛ ſequētia vſq[ue] ad finem ca. Ad qd̾ ſciendūꝫ q. poſtq̄ ꝓpheta denūciauit reditū ſennacherib in iudeam nominando ciuitates per q̄s veniebat cōtra hierl̄m di. Veniet ī aioth. ꝛ oñdit quō ciuitates obſtupebant ꝛ aliq̄ fugiebāt ꝓ timore ſuoꝝ. vt cū dicit. obſtupuit rama gabaa ſaul fugit migrauit medemeā. ſiľr ꝛ hītatores gabin. ſ. fugerūt. put in poſtilla. Cōſequēter reuertit̄ ꝓpħa ad ꝯfortandū eos. ſiľr ad ꝯſolandum a ꝑdicto timore et fuga dicens. Cōfortamini adhuc dies eſt vt in nob ſtet.

⁊ eſt ſenſus. nolite timere tumultū hu' inimici ſennacherib. q̄ adhuc ē dies. ſ. in ꝓpinq̄. vt ī nobe. q̄ eſt q̄dā villa parua q̄ erat ſacerdotū. Stet. ſ. ſecure ⁊ ſine fuga ſublato timore. ⁊ quō h̄ fiat declarat ſubdēs. Agitat manū ſuam. ſ. dn̄s de'. ſup mōtē filie ſyon ⁊ collē hi'l'm. ſ. ad ꝓtegendū eā. ⁊ q̄liter hec ꝓtectio fiat oñdit dicens. Ecce dn̄ator dominus exercituū ↄſtringet laguncula̅. ſ. exercitū ſennacherib. ⁊ exponant cetera ſicut i poſtilla.

Capitulū. XI.

[a]Et egredietur virga de radice ieſſe[b] ⁊ flos de radice ei' aſcēdet.[c] ⁊ requieſcet ſup eum ſpūs dn̄i[d] ſpūs ſapie[e] ⁊ intellect': ſpiritus ↄſilij et fortitudinis: ſpiritus ſcientie ⁊ pietatis ⁊ replebit eū ſpiritus timoris domini. [f]Non ſm viſionem oculorum [g]iudicabit: [h]neq̄ ſm auditū auriū arguet. [i]Sed iudicabit in iuſticia pauperes: [k]et arguet in equitate ꝓ manſuet' terre. [l]Et ꝑcutiet terrā [m]virga oris ſui: [n]et ſpiritu labiorū ſuorū interficiet impium. [o]Et erit iuſticia cingulum lumbo⁊ ei': [p]⁊ fides cinctoriū renū ei'. [q]Habitabit

Et egredietur. Hic ꝓpha reuertit ad deſcribendū xp̄i myſterium. qd̄ erat ſuū principale intentū. Et diuidit in duas partes q̄ primo ponit hui' myſterij deſcriptio. Scd̄o ſubdit gr̄a⁊actio ꝓ tanto bn̄ficio ca. ſequēti. Prima in tres. q̄ primo deſcribit ipſi' xp̄i natiuitas. Scd̄o ei' ſctitas. ibi. Et requieſcet. Tertio ſublimitas. ibi. In die illa. Circa primū ſciendū. ꝙ iſtd̄ ca. exponit ad lr̄am de xp̄o a doctoribꝫ hebreis ⁊ catholicis. vn̄ in trāſlatione chaldaica ſic h̄r. Exibit rex de filijs Iſai. ⁊ meſſias de filijs filio⁊ ei' ⁊c. iudei tn̄ h̄ expectant futurū. xp̄iani vo h̄ dicūt eſſe impletū in ieſu nazareno. ⁊

a Egredietur vga. i. vgo maria. que dr̄ vga (ſm h̄ dr̄ hic. gracilis paupertate ⁊ humilitate. flexibilis pietate b Et flos de radice ei' aſcēdet. i. chriſt' q̄ dr̄ flos rōne puritatis. q̄m nullū petm̄ actuale ſeu originale habuit ī eo locū. ⁊ q̄ ꝓtulit fructū nr̄e ſalutis. Hebrei aūt exponunt vtrūq̄ de chriſto q̄ dr̄ hic vga ꝓpter regiā dignitatem. et flos ꝓpter vite puritatē. Et dr̄ aſcēdiſſe de radice ieſſe. q̄ pr̄ dauid vocat' fuit Iſai ⁊ ieſſe. chriſt' āt deſcēdit d̄ da(uid ſm eos

c Et requieſcet. Hic ↄſnr deſcribit ipſi' xp̄i ſanctitas. ⁊ primo in ſeipō. ſcd̄o in corpe ei' myſtico. ibi Et erit iuſticia. Circa primū dr̄. c Et req. ſup eū ſpiritu' dn̄i. q̄ in baptiſmo ei' apparuit ſpūſſctūs ī ſpecie columbe ſup eū. Mat. iij. ad deſignādū plenitudinē oīs gr̄e in eo. ið ſubdit. d Spūs ſapie. i. dator ſapie vel ſpi(ritu' q̄ eſt ſapia. ⁊ ſic intelligit de alijs cū dr̄. e Et intellect' ⁊c. ⁊ enumerant hic ſeptē dona ſpūſſancti. q̄⁊ ſufficientia ſic accipit. Dona eni ſpūſſancti pficiūt aīaȝ ad h̄. ꝙ ſit bn̄ mobilis ſm inſtinctū ipi' dei tanq̄ a q̄dā motiuo principio ſupiori. ſm illud Ro. viij. Quicūq̄ ei ſpū dei agunt. hi filij dei ſunt. ⁊ ið dona ſunt in rōne ⁊ volūtate. Ratio vo ſpeculatiua eſt ⁊ practica. ⁊ in vtraq̄ ↄſiderat appꝛhenſio vitatꝭ que ꝑtinet ad inuentionē. ⁊ iudiciū de vitate. Ad appꝛhenſionē igit vitatis pficit ſpeculatiua rō ꝑ donū intellect'. practica vo ꝑ donū ↄſilij. Ad recte vo iudicandū ſpeculatiua rō pficit ꝑ donū ſapie. practica vo ꝑ donū ſcie. Volūtas aūt in his q̄ ſunt ad alterū pficit ꝑ donū pietatis. In his aūt que ſunt ad ſeipm̄ pficit ꝑ donū fortitudinis ↄtra terrorē piculo⁊. Cōtra ↄcupiſcētiā vo inordinatā delectabiliū pficit ꝑ donū timoris. ſm illud Prouer. xvi. In timore dn̄i declinatur a malo. ⁊ ſic pꝫ ꝙ dona ſe extendūt ad oīa ad q̄ ſe extendūt vtutes intellectuales ⁊ morales. iſta autē dona pfectiſſime fuerūt in aīa chriſti. q̄ fuit pfectiſſima ī oībus donis ⁊ chariſmatibꝫ ſpiritusſancti.

f Nō ſm viſionē oculo⁊. ſ. corpaliū. g Iudicabit. qd̄ exponit ra. ſa. dicēs. ꝙ meſſias iudicabit ꝑ ſcientiam dei in eo exiſtentē. ꝑ quā cognoſcet q̄s ſit innocens. ⁊ q̄s reus ⁊ in hoc bene dicit. Sed ſm catholicos iſta ſciētia dei exiſtens in chriſto duplex eſt. vna increata que ↄuenit ei inq̄ntū de'. de qua dr̄. i. Reg. xvi. Homo videt ea q̄ patent. de' aūt intuet cor. Alia creata que ei cōpetit inquantū hō diuinitus tn̄ ei data. ⁊ iſta ſcientia ſe extendit ad oīa que cognoſcit de' ſciētia viſiōis. ſ. ad oīa que ſunt fuerunt vel erunt. ſm quācunq̄ differentiaꝫ tp̄is q̄ntūcūq̄ ſint occulta. ⁊ ſic de vtraq̄ ſcīa verificat in chriſto. ꝙ per ſciētiā dei in eo latentem cognoſcit cordiū occulta. ⁊ ad idē refertur qd̄ ſubditur.

h Neq̄ ſm auditū ⁊c. i. nō indigebit edoceri de veritate ab aliq̄. q̄ ꝑ ſeipm̄ cognoſcet. ⁊ h̄ impletum fuiſſe in chriſto dr̄ Ioh. ij. Opus ei nō erat vt quis teſtimoniū ꝑhiberet de hoie. ipe ei ſciebat q̄d eſſet in ho(mine.

i Sed iudicabit ⁊c. ſ. euangelicos iudicans eos diuitijs celeſtibꝫ dignos. Math. v. Beati pauperes ſpiritu. quoniā ipſo⁊ eſt regnum celorū.

k Et arguet ⁊c. qd̄ fuit impletuꝫ. q̄n phariſeos arguit ꝓ apoſtolis. q̄s falſo notabāt de tranſgreſſione ſabbati. Math. xij. ca. l Et ꝑcutiet terrā. i. hoīes terrenos.

m Virga oris ſui. i. doctrina ſua arguendo eorum peccata. n Et ſpiritu labiorum ſuorum interficiet impium. id eſt antichriſtū. ſm ꝙ dicit. ij. Theſſalo. ij. Tunc reuelabitur ille iniquus quem dominus Ieſus interficiet ſpū oris ſui. Et deſtruet illuſtratione aduent' ſui.

o Et erit. Hic conſequenter deſcribit ſanctitas in chriſti corpore myſtico. cum dicitur. Et erit iuſticia cingulūꝫ lumborum eius.

p Et fides cinctorium ⁊c. id eſt iuſti ⁊ fideles adherebunt ſibi ſicut cingulū ⁊ lumbare adherent homini. vn̄ tranſlatio chaldaica hic habet. Et erunt iuſti circūcirca ei. ⁊ agentes fideliter appropinquantes ei. ⁊ h̄ patet impletum in apoſtolis alijſq̄ diſcipulis ⁊ fidelibꝫ ſibi per fidem ⁊ charitatē adherentibus.

q Habitabit lupus cū agno ⁊c. Ex hoc enim ⁊ ſequentibus dicunt hebrei ꝙ in aduentu meſſie ſiue chriſti animalia quātūcunq̄ ferocia ſic domeſticabunt ꝙ non nocebūt adinuicē nec etiā hoibꝫ. ⁊ ex h̄ arguūt. ꝙ ieſus nazaren' nō fuit chriſt' in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſus. q̄ iſta domeſticatio non eſt adimpleta temporibꝫ eius. Sꝫ rabi Moy. iſtud dictum improbat quantū ad domeſticationem animaliū dicens. Non aſcendat ſupra cor ꝙ in diebus meſſie deficiebat aliquid de via huius ſeculi. vl innouetur aliquid de operibus ſex dierū. ſed ibit mundus iuxta ſolitam viā. ⁊ per ↄſequens animalia remanebunt in conditionibus ſuis naturalibus. et ſic ex dicto rabi Moyſi patet defectus argumenti. Similiter patet ex textu. quia principio huius capituli loquitur metaphorice cum dicitur. Egredietur virga de radice ieſſe. et flos de radice eius aſcendet ⁊c. vbi dicunt hebrei. Et botrus de radice eius aſcendet. ⁊ ſm eos meſſias ibi nominatur virga ⁊ botrus metaphorice. Similiter ꝙ dicitur. Et erit iuſticia cingulū lumbo⁊ eius. ⁊ fides cinctoriū renum eius. ſm hebreos. iuſti ⁊ fideles meſſie adherentes dicunt metaphorice ⁊ ei' cingulū ⁊ cinctorium.

vt allegatũ est supra p trãslatiões chaldaicã. ⁊ eadẽ rõne qđ imediate sequit. Habitabit lupꝰ cũ agno ⁊c. ẽ metaphorica locutio. p quã itelligit pacifica ↄuersatio et cohabitatio fideliũ in primitiua eccl'ia. fm q̃ đr Actu. iiij. Multitudis ãt credẽtiũ erat cor vnũ ⁊ aĩa vna. nec q̃sq̃ eoꝝ q̃ possidebat aliq̃d suũ esse dicebat. sꝫ erant illis oĩa cõĩa. ⁊ sic q̃ntũcũq̃ fuissent ante discordes ĩ actibus ⁊ moribꝫ vel mõ viuendi. recepta fide xp̃i ⁊ grã spũssci fiebant ↄcordes in actibus moribꝫ ⁊ mõ viuendi. ⁊ h̃ est qđ đr.
q Habitabit lupꝰ. id est iste q̃ prius fuit raptor seuerus.
r Cũ agno. i. cũ innocente ⁊ mãsueto. põt etiã h̃ expoñi specialiter de paulo q̃ fuit de tribu beniamin. Philip. iij. beniamin vero vocat lupꝰ Geñ. xlix. Beniamin lupus rapax ⁊c. ⁊ paulꝰ post ↄuersionẽ suã h̃itauit q̃ete cũ aĩa simplice ⁊ innocẽte. Q. eni hoĩes noĩent noibꝫ aĩalium ptꝫ Geñ. xlix. vbi iudas vocat leo. dan coluber. et beniamin lupꝰ. h̃ etiã ptꝫ ex cõi mõ loq̃ndi hoim. q̃ raptor vocat lupus. iracũdus canis. ⁊ mitis agnꝰ. ⁊ sic de
s Pardus. i. hñs maculas diuersas ex diuersis erroribꝫ. (aliis fm diuersas ↄditões.
t Cũ hedo. i. cum simplici fideli.
v Accubabit. i. cõmorabit pacifice pꝰ suã ↄuersionẽ ad fidẽ xp̃i. ⁊ sic itelligit de seq̃ntibꝫ cũ đr.
x Vitulus. i. hõ priꝰ petulans ⁊ dissolutꝰ
y Et leo. id ẽ priꝰ supbꝰ.
z Et ouis. i. innocẽs.
a Et puer paruulꝰ ⁊c. i. xp̃s q̃ supra. ix. ca. vocat puulus. ducet eos ad volũtatẽ suã qđ adimpletũ ẽ ĩ illis q̃ obediũt ei p fidem.
b Vitulus. i. petulãs vt dictũ est.
c Et vrsus. i. ille qui prius fuit gulosus. ⁊ post fidẽ sobrius.
d Pascent. vniformiter viuẽdo. q2 sic dictũ ẽ in primitiua eccl'ia. oĩa erãt illis cõĩa
e Simul reqẽscẽt catuli eoꝝ. i. filij ⁊ familie ipoꝝ
f Et leo ⁊c. i. supbꝫ prius ⁊ delicatꝰ. cũ rusticano fideli victu simplici erit ↄtentꝰ. qđ impletũ fuit in primitiua eccl'ia. vt dictũ ẽ. ⁊ q̃tidie implet in religionibꝫ vbi nobiles ⁊ ignobiles. lr̃ati ⁊ illiterati victu simplici vniformiter sũt cõtenti.
g Et delectabit ⁊c. i. de nouo renatꝰ p baptismũ.
h Sup foramina aspidis. i. sup p̃sonas a demõibꝫ obsessas ĩnõ demões eijciẽdo. fm q̃ đr Mar. vlti. Signa aũt eos qui crediderint hec sequent. in noĩe meo demonia eijcient. linguis loq̃ntur nouis. serpẽtes tollẽt.
i Et i cauerna reguli ⁊c. Repetitio ẽ eiusdẽ s̃niẽ p alia vba. q2 demon q̃ priꝰ vocabat aspis h̃ ĩi vocat regulus q̃ est serpens venenosus.
k Nõ nocebũt ⁊c. i. in eccl'ia que đr mons sctũs. vt dictũ est s. ij. c. In primitiua ei eccl'ia credẽtibꝫ dabat ptãs sup demõia sicut dictum est. ⁊ q2 ista ꝓcedebãt ex receptiõe fidei ad p̃dicatiõeꝫ aploꝝ p orbẽ. iõ subditur.
l Quia repleta est ⁊c. i. euangelio christi.
m Sicut aque mariᷓ operientiᷓ. q2 tpe aploꝝ fuit publicata fides catholica p orbẽ vniuersum. sicut declaratuꝫ fuit psal. xviij. sup illud. In oẽm terrã exiuit sonꝰ eoꝝ ⁊c.
n In die illa. Hic ↄñter describitur sublimitas christi ad quã ꝑuenit inq̃ntũ hõ p suã benedictã passioneꝫ. fm

lupus [r] cũ agno: [s] ⁊ pardꝰ [t] cũ hedo [v] accubabit. [x] Vitulꝰ [y] ⁊ leo [z] ⁊ ouis simul morabũt: [a] ⁊ puer puulꝰ minabit eos. [b] Vitulꝰ [c] ⁊ vrsus [d] pascẽt [e] sil reqẽscẽt catuli eoꝝ. [f] ⁊ leo q̃si bos comedet paleas [g] Et delectabitur infans ab vbere [h] sup foramĩa aspidis: [i] et in cauernã reguli q̃ ablactatꝰ fuerit: manũ suam mittet. [k] Nõ nocebũt ⁊ nõ occident in vniũso monte scõ meo: [l] q2 repleta est terra sciẽtia dñi: [m] sicut aque mariᷓ operientis. [n] In die illa radix iesse q̃ stat i signũ pploꝝ: [o] ipm gentes dep̃cabunt [p] ⁊ erit sepulchrũ eiꝰ gloriosum. [q] Et erit in die illa: [r] adijciet dominus secũdo [s] manũ suam [t] ad possidendũ [v] residuũ populi sui: quod [x] relinquetur ab assyrijs et ab egypto et a phetros ⁊ ab ethiopia et ab elam et a sennaar et ab emath et ab insulis maris [y] Et leuabit dñs signum in

q̃ đr Philip. ij. Humiliauit semetipm factꝰ obediẽs vsq̃ ad mortẽ. mortẽ aũt crucis. ꝓpter qđ ⁊ deꝰ exaltauit illũ. ⁊ dedit illi nomẽ qđ est sup oẽ nomẽ ⁊c. ⁊ describit primo eiꝰ exaltatio. scđo exaltatiõis diuulgatio. ibi. Et erit Circa primũ đr.
n In die illa radix iesse. i. xp̃s egrediens de radice iesse vt dictũ est in pri. hꝰ ca. Et ad h̃ denotãdũ vbi trãslator fm proprietatem grãmatice debuit dicere q̃ in feminino. dixit q̃ i masculino. q2 christꝰ naturã hũanã accepit ĩ sexu pfecto. iõ subdit.
o Qui stat in signũ pploꝝ. i. in signũ salutis gentiũ. ⁊ h̃ fuit in sua passiõe impletũ. qñ fuit eleuatꝰ in cruce. ꝓpter qđ dixit saluator Joh. iij. Sicut exaltauit moyses serpentẽ in heremo ĩ ligno. ita oportet exaltari filiũ hoĩs. vt oĩs q̃ credit in eũ non pereat. sed habeat vitã eternã. De exaltatiõe aũt serpentis a moyse đr Nu. xxi. Fac serpentẽ eneũ ⁊ pone eũ p signo ⁊ q̃ pcussus aspexerit eũ viuet. q̃ serpẽs eneus fuit figura christi passuri. q̃ñ sicut p aspectũ illius serpentiᷓ saluabant homĩes a morsibꝫ serpentũ. sic q̃ fide intuentur mortẽ christi sanant a morsibꝫ peccõrum. sicut dictũ fuit (plenꝰ Nu. xxi. ⁊ Joh. iij.
p Ipm gentes dep̃cabunt. q2 post christi resurrectionẽ ⁊ ascẽsionẽ gentiles ↄuersi ad fidẽ p p̃dicationẽ aploꝝ dep̃cati sunt ipm deuote.
q Et erit sepulchrũ ⁊c. tum q2 licet mors christi fuerit ↄtemptibilis. sepultura tñ eius fuit honorabil'. tum q2 in sepulchro nouo lapideo ⁊ cũ lintheaminibꝫ ⁊ aromatibꝫ p̃ciosis. vt habet Joh. xix. tum q2 fideles p orbem existentes. etiã magni ⁊ nobiles vadũt ad eiꝰ sepulchꝝ venerandũ.
r Et erit in die illa. Hic ↄñter describit dicte exaltatõis diuulgatio. q̃ facta est p p̃dicationẽ apostoloꝝ alioꝝq̃ christi discipuloꝝ p orbẽ cũ đr
s Adijciet dñs scđo. q2 p'io p̃dicauerat p seipm. ⁊ scđo p̃dicauit p aplos suos aliosq̃ discipulos.
t Manũ suaꝫ. id est v̈tutẽ suã p̃dicationẽ istã ↄfirmãdo miraculis. fm q̃ dicit Mar. vlti. Illi aũt pfecti sunt p̃dicauerũt vbiq̃ dño coopante ⁊ sermonẽ ↄfirmante sequẽtibꝫ signis.
v Ad possidendũ. p fidẽ ⁊ charitatẽ.
x Residuum ppl'i sui. i. electos q̃ sunt pauci respectu alioꝝ.
y Relinquet ab assyrijs ⁊ ab egypto ⁊c. nomia sũt diuersaruꝫ terraꝝ ⁊ locoꝝ. ex q̃bꝫ p p̃dicationẽ aploꝝ aliq̃ sunt vocati ad fidem christi. ⁊ p ista intelligunt alia loca que non exprimunt. ad que ꝑuenit p̃dicatio eoꝝ. Hebrei vero exponũt h̃ de ↄgregatiõe in iudea tpe messie quẽ expectãt. sed huic expositiõi q̃ falso innitit fundamẽto cũ aduẽtꝰ xp̃i trãsierit in p̃teritũ repugnat textꝰ. p'io p h̃ qđ dicit hic. Adijciet dñs scđo ⁊c. q2 primo iudei fuerũt adducti in iudeã de egypto. ⁊ scđo de babylone. Si aũt reducerentur iterũ ab hac dispersione in q̃ sũt diceret. Adijciet tertio. scđo q2 ista dispersio in q̃ sunt. facta fuit p romanos q̃ tñ nõ numerant hic inter pplos cũ đr. Ab assyrijs ⁊ egypto. principal'r eĩ tũc noiarent romani.
z Et leuabit dñs ⁊c. i. v̈tutẽ crucis faciet p̃dicari p aplos aliosq̃ discip'los. quã p̃dicatõeꝫ etiã signis ↄfirmabit. qđ iã est

natiões:ᵃ τ ꝯgregabit ꝓfugos iſrł: τ diſpſos iuda colligetᵇ a q̄ttuoꝛ plagis t̄reᶜ et auferet̄ zel⁹ ephraim τ hoſtes iuda pibūt. Ephraim nō emulabit̄ iudā: τ iudas ñ pugnabit ꝯtra ephraim. ᵈEt volabunt in humeros philiſtijm p mareᵉ ſimul p̄dabunt̄ filios oꝛiētisᶠ Idumea τ moab p̄ceptū manꝰ eoꝝ: τ filij āmon obediētes erūt. ᵍEt deſolabit dñs linguā maris egypti: ʰet leuabit manū ſuā ſup flumēⁱ in fortitudine ſpūs ſuiᵏ τ pcutiet eū in ſepte riuisˡ ita vt trāſeant p eū calciati. ᵐEt erit via residuo ꝓplo meoⁿ q̄ relinquet̄ ab aſſyrijs ᵒſicut

impletū vt dictū ē. a Et ꝯgregabit ꝓfugos τc.i.illos q̄ fuerūt pri⁹ fidē ꝓfeſſi τ poſtea facti ꝓfugi a cultu dei. τ diſpſi p varios erroꝛes colliget i vnitate fidei catholi b A q̄ttuoꝛ plagis terre.i.et oi pte terre. c Et (ce auferet̄ zel⁹ ephraim τc.p h̄ intelligit̄ mutua cōcoꝛdia et amicicia i xp̄ianoꝝ.maxime in pꝛimitiua ecclesia, vt dictū eſt ſ. d Et volabunt τc. Poſt reſurrectionē et xp̄i τ aſcēſiōē philippus p̄dicauit i ciuitatibꝫ phyliſtinoꝛū.vt h̄r Act.viij. vbi dicit̄ Philipp⁹ aūt inuent⁹ eſt in azoto q̄ eſt ciuitas phyliſtinoꝝ τ trāſiens euāgelizabat ciuitatibꝫ cūctꝭ τc.terra aūt phyliſtinoꝛū ē ſupꝛa mare mediterraneū. τ ſūt ibi poꝛt⁹ τ naues in q̄bꝫ aliq̄ de apl'is τ diſcipul' xp̄i fuerūt deportati ad p̄dicādū in alijs terris.vt p3 de paulo τ barnaba d Et volabūt τc.i. (ba τ pl'ibꝫ alijs.τ h̄ eſt q̄ď d' hic. expedite nauigabāt in eoꝝ nauibꝫ. q̄ dicunt̄ hic humeri metaphoꝛice.eo q̄ ſup hūeros poꝛtant̄ onera ſic et ſup naues. Preſens eni capitulū vbi loquit̄ metaphoꝛice. e Simul p̄dabunt̄ τc.q2 aliq̄ eoꝝ nauigauerūt v̄ſus oꝛientē.τ p̄dicātes ibi fidē rapuerūt inde p̄dā ꝯuertētes aliq̄s ad fidē.q̄ pꝛius erāt i poſſeſſiōe diaboli f Idumea τ moab τc.q2 i iſtis terris ad p̄dicatōēs apl'oꝝ aliq̄ crediderūt ad obediētiā fidei veniētes. g Et deſolabit dñs τc.i.nilū q̄ ingredit̄ mare mediterraneū trāſiēs p egyptū.iō ſubdit̄ q̄ſi expoſitiue. h Et leuabit τc.et accipit̄ hic τ.p id eſt.ita q̄ illud q̄ď pri⁹ dictū eſt. Deſolatio lingue maris.d' hic pcuſſio fluminis. i In fortitudine τc.q2 dedit v̄tutē h̄ faciēdi q̄ď ſubdit̄ k Et pcutiet eū τc.Alexāder ei magn⁹ p magnū tp̄s poſt eſaiā τ p aliq̄ď tp̄s an̄ xp̄i aduentū vt facili⁹ cū exercitu ſuo accederet ad alexandriā τ ad alias alias ciuitates egypti.fecit diuidi nilū in ſeptē poꝛtiōes intra mare mediterra l Ita vt τc.i.p ipm̄ poſſint ho (neſ ſepatim cadētes. nūes trāſire facil'r.τ iſtud fuit p̄noſticū q̄ p̄dicatoꝛes euāgelij trāſirēt p oꝛbē remotꝭ impedimētis v̄tute diuina q̄ď p3 ex h̄ q̄ adhuc viuēte btō petro fides catholica diuulgata eſt v̄ſus occidentē vſq3 ad mare occeanū.q̄ď patet ex h̄ q̄ miſſi a btō petro ad p̄dicādū fundauert̄ eccleſiā ſenonis.q̄ tūc erat metropol' francie i honoꝛe bti petri viui.Cū igit̄ apl'i alijq3 diſcipuli exiuerūt de hierl'm ad p̄dicādū p oꝛbē q̄ eſt i q̄rto clymate.τ ſic i medio terre habitabil'.ſicut tūc viuēte petro diuulgata ē fides catholica v̄ſus occidentē vſq3 ad occeanū q̄ eſt termin⁹ terre habitabil'.ita tenēdū eſt eā fuiſſe ſil'r diuulgatā ad alias ptes oꝛbis.τ ꝓpter velocitatē h⁹ diuulgatiōis dicit̄. m Et erit via τc.i.electis meis ad fidem vocandis. n Qui relinquet̄ ab aſſyrijs.i.a demonijs eū pri⁹ poſſidentibꝫ. o Sicut fuit iſraeli τc.i.ſic diuina v̄tute remota fuerūt īpedimēta exitꝰ iſrł de egypto.ſic diuina v̄tute remouebunt̄ impedimēta ab electꝭ exeūdo de igñrātia τ erroꝝ tenebꝛis.q̄ď impletū eſt i p̄dicatiōe apl'oꝝ aliorūq3 xp̄i diſcipuloꝝ.vt viſū ē.Aliter exponit̄ ab illo loco Et deſolabit̄ τc.ita q̄ p linguā mar' egypti itelligit̄ ipſa egypt⁹.q̄ eſt ꝓpe mare.et ſic lingit ipm̄. Per flumē ptās regia q̄ fuit foꝛtꝭ τ magna.ꝓpter q̄ď ceſar auguſtus ſub q̄ nat⁹ fuit xp̄s.diuiſit eā in ſeptē pꝛīcipat⁹.τ ſic fuit multū diminuta ne poſſent rebellare.et talis ſubiugatiōꝰ regni τ alioꝝ impio romano fuit q̄dā diſpoſitio ad h̄ q̄ p̄dicatio euāgelij fieret libere p oꝛbē.vn̄ dicit leo papa i ſmone de apl'is Petro τ paulo. Diſpoſitiōi diuini opis maxime ꝯgruebat.vt multa regna vno ꝯfederarent̄ imperio.vt cito peruios hr̄et ꝓpl'os p̄dicatio generalis q̄s vni⁹ tenebat regimē ciuitatis.iō ſubdit̄. Et erit via reſiduo τc. exponat̄ vt ſ.τ h̄ maxie fuit impletū tpe ꝯſtantini q̄ voluit p oꝛbē ecclēſiā licite fabricari τ fidē xp̄i p̄dicari.

In ca.xi. vbi d' in poſtil. Et egredie̅t τc.

Addicio.i.

Iacet materia h⁹ ca.q̄ eſt de myſterio xp̄i ſm oēs expoſitoꝛes multū diſtat a tpe τ rōne a materia imediate p̄cedēti in q̄ agit̄ de interitu ſennacherib τ ſuorū.ꝯtinuat̄ tñ in l'ra p interpoſitionē h⁹ ꝯiūctiōis copulatiue τ.cū d'. Et egredie̅t.nō eni dixit ſolū. Egredietur v̄g.i.ſed cū additiōe dicit. Et egredie̅t. vn̄ h⁹ copulatiue ſupaddite aliq̄lis rō eſt q̄renda q̄ videt̄ talis eſſe.q2 iā in p̄cedenti ca.ꝓpħa p̄noſticabat ꝓpl'o liberationē a ſennacherib τ exercitu ſuo p quā habituri erāt pacē tpalem τ trāquillitatē.q2 licet eſſet valde grata τ miraculoſa.non tñ erat tā excellens nec fructuoſa ſicut liberatio fiēda p xp̄m in q̄ par ppetua τ ſpūalis dāda erat.τ iō ꝓpħa poſtq̄ deſcripſit pꝛimā liberatiōē adiūgit ſcd'am.q.d.hec liberatio a ſennacherib lic3 magna.ad modicū tñ reputat̄ reſpectu alteri⁹ liberatiōis p chꝛiſtū fiende. de q̄ d'. Et egredie̅t τc.eo mō q̄ xp̄s dixit diſcipulis τ apl'is Lu.x.c. Ecce dedi vobis poteſtatē τc. ſed in hoc nolite gaudere τc.ideo gratiarūactionē in ſequenti capitulo ſubdit pro hoc vltimo beneficio.

In eodem capitulo vbi dicitur in poſtilla. Et enumerantur hic ſeptem dona ſpūſſancti.

Addicio.ij.

Sufficientia donoꝛū ſanctiſpūs quas poſtillatoꝛ hic ponit eſt vera τ ꝓpꝛia.τ ponit̄ ſub eiſdē v̄bis in pꝛima ſcd'e.q.lxviij.arti.iiij. ſm quē hmōi dona ſe extendūt ad oīa ad que ſe extendūt v̄tutes intellectuales τ moꝛales ꝑut dicit̄ in poſtilla. Sed ſtatim animū pulſat quedam inquiſitiua queſtio.ſc3 talis.cur nō ponuntur aliqua ptinentia ad theologicas v̄tutes. nā virtutes theologice maxime oꝛdinant nos ad deū. Ad quod dicendū ſm Tho.ibidem q̄ virtutes theologice p̄ſupponūtur ad dona ſicut radices quedā donoꝝ.non eni mouet̄ anim⁹ a ſpūſancto.niſi ei ſm aliquē modum vniat̄.ſicut inſtrumētū nō mouet̄ ab artifice niſi p cōtactū vel aliquā aliā vnionē.pꝛima aūt vnio ad deū eſt p fidē.ſpem.τ charitatē.vn̄ om̄ia dona ptinēt ad has tres v̄tutes tanq̄ ab eis deriuata. Cōſequēter circa h̄ quod dicit poſtil.q̄ iſta dona pfectiſſime fuerunt in aīa chꝛiſti τc.videtur querēdū q̄ licet h̄ ſit veriſſimū.quō tñ h̄ poſſet oſtendi p l'ram.cū de q̄libet viatoꝛe in gr̄a exiſtente verificat̄ q̄ requieſcet ſup eū ſpūs dñi ſapiētie τ intellectus τc. Ad q̄ď videt̄ dicendū q̄ plenitudo hoꝝ donoꝝ in chꝛiſto ex hoc cōſiderat̄ q̄ ab ipo gratia ſpiritusſancti deriuatur in mēbꝛis ſuis.ſ.in coꝛpoꝛe ſuo myſtico.vnde cū Ioh.dixiſſet de eo. Plenū gr̄a τ veritat3. ſubiūxit. Et

de plenitudine ei' oēs accepim'. Jo. i. quā q̄dē plenitudinē, ꝓpheta oſtēdit. j. cū dicit. Erit iuſticia cingulū lūborū ei' ⁊c. qđ exponit̄ de iuſtis ⁊ fidelib' adherētib' xp̄o ſicut cingulū ⁊ lūbare adherēt homini. Ex q̄ metaphora ſatis patꝫ q' omēs iuſti ſeu fideles hn̄t vtutē fidei ⁊ iuſticie ⁊ alia hmōi ex adherentia ad ip̄m. Ex q̄ patꝫ intentū. ſ. q' iſta habꝫ xp̄s pleārie. vt ab ip̄o in alijs deriuent̄. Cōſeq̄nter videt̄ querēdū q̄re ſex dona h̄ prīmo enūerata ponunt̄ binatim. Nō eī dicit ſpūs ſapie ⁊ ſpūs intellect', ſed ſpūs ſapientie ⁊ intellect'. Silr nō dicit ſpūs ꝯſilij ⁊ ſpūs fortitudinis, ſed ſpūs ꝯſilij et fortitudinis. et ſic de alijs duobus. Ad qđ dicendū q' in ꝯbinatione innuit̄ ꝯnexio donoꝝ adinuicē, eo mō q̄ virtutes cardinales. vno mō ꝓbant̄ ꝯnexe. ex h̄ q' vna eaꝝ q̄dāmō p aliā pficit̄. vn̄ Gregor. in prīo moraliū de hmōi donis ſpūſcti loq̄ns di. it. Minor eſt ſapīa ſi intellectu careat. ⁊ valde inutilis eſt intellect' ſi ſapientia nō ſubſiſtit. Vile eſt ꝯſiliū cui op' fortitudinis deeſt. ⁊ valde fortitudo deſtruit̄. niſi p ꝯſiliū fulciat̄. nulla etiā eſt ſcīa ſi vtilitatē pietatꝭ nō habeat. ⁊ valde inutilis eſt pietas ſi ſcīa diſcretiōis careat. timor quoqꝫ ip̄e ſi non has virtutes habuerit ad nullum opus bone actionis ſurgit. hec ille.

In eodē vbi dr̄ in poſtilla. Et auferet̄ zelus ephraim

Exemplificat ꝓpheta mutuā ꝯcordiā ſeu amiciciā chriſtianoꝝ adinuicē p hoc qđ dicit. Auferet̄ zelus ephraim. q2 ſcđm gloſā q̄n Eſaias hoc p̄dicebat. inter duas ⁊ decē trib' diſcordia execrabilis erat. credētes aūt pacifici ſunt in chriſti fide ⁊ vnitate charitatis ꝓut patuit in p̄mitiua eccleſia. q̄n multitudinis credentium erat cor vnum ⁊ anima vna. Actuum. iiij. capi. Addicio. iij.

Capitulū. XII.

Et dices. Deſcripto chriſti myſterio hic ꝯſiter deſcribit̄ gratiarū actio p tanto bn̄ficio cum dicit̄. a Et dices in die illa. i. tp̄e gr̄e chriſti reuelate. qđ tp̄s vocat̄ dies. Ro. xiij. Nox p̄ceſſit. dies autē appropinquauit. b Confitebor tibi dn̄e ꝯfeſſione laudis ⁊ grāꝝ actionis. c Q̄m irat' es mihi. ꝓpter pctā mea me puniendo in captiuitate babylonica. ⁊ in pſecutione antiochi illuſtris ⁊ plurib' tp̄ib' alijs. d Conuerſus eſt ⁊c. in māſuetudinē. e Et ꝯſolat' es me. p tuā benedictā incarnationē. vñ ſubdit̄. f Ecce de' ⁊c. viſibiliter apparens ī carne aſſumpta. fiducialiter agā ⁊ nō timebo ampli' retardari a vita beata q̄ p xp̄m fuit aperta. Sic eni ꝯfitebat̄ p̄mitiua eccl'ia ſub ap̄lis ī hieruſalē ꝯgregata. q̄ p maiori pte erat de gente iudeorū. vt patꝫ in actib' ap̄loꝝ. g Quia fortitudo mea. i. dans mihi fortitudinem in aduerſis. h Et laus mea dn̄s. quia vtute dīna in p̄mitiua eccl'ia fideles nō ſolu patienter ſuſtinebāt tormēta. ſed gaudēter ⁊ cū laudib' diuinis. i Et fact' eſt ⁊c. q2 īmediate trāſibāt ad vitā celeſtem. quod nō fiebat ſanctis veteris teſtamenti. k Haurietis aquas ⁊c. i. vos catholici haurietꝭ dona ſpūſſancti de ſacramētis noue legꝭ. in q̄b' cōfert̄ gr̄a qđ nō fiebat ī ſacris ve. le. l Et dicetꝭ ⁊c. exhortādo vos

fuit iſraeli ī die illa q̄ aſcendit de terra egypti. XII.

[a] Et dices ī die illa: [b] Cōfitebor tibi domine [c] q̄m iratus es mihi: [d] conuſus eſt furor tuus [e] ⁊ ꝯſolat' es me. [f] Ecce de' ſaluator me' fiducialr agā ⁊ non timebo. [g] Quia fortitudo mea [h] ⁊ laus mea dn̄s [i] ⁊ factus eſt mihi in ſalutē. [k] Haurietꝭ aquas ī gaudio de fontibus ſaluatoris: [l] et dicetis ī illa die: [m] cōfitemini domino: [n] ⁊ inuocate nomen eius. [o] Notas facite in populis [p] adinuentiōes ei': [q] mementote q̄m excelſū eſt nomen eius. [r] Cantate dn̄o quoniam magnifice fecit: [s] annunciate hoc in vniuerſa terra. [t] Exulta [v] et lauda [x] habitatio ſyon [y] q2 magn' in medio tui ſanctus iſrael

mutuo ad laudē diuinā. m Cōfitemini dn̄o. ei' beneficia recognoſcēdo. n Et inuocate ⁊c. ip̄m deuote laudando. o Notas facite in ꝑplis. i. in oīb' gētib' p p̄dicationē euāgelice veritatꝭ. p Adinuētiōes ei'. id modos mirabiles hūane ſalutis. q̄s adinuenit diuīa ſapiētia in filij dei incarnatiōe. p̄dicatiōe. paſſione. reſurrectiōe ⁊ aſcenſione. q Mementote q̄m excelſūꝫ ē ⁊c. Phil. ij. Dedit illi nomē qđ ē ſup oīne nomē. vt in noīe illo flectat̄ oīne genu celeſtium terreſtrium ⁊ infernoꝝ. et oīs lingua ꝯfiteat̄ q2 dn̄s nr̄ Jeſus xp̄s in gl'ia eſt dei patris. r Cantate dn̄o ⁊c. ponēdo naturā hūanā in xp̄o ad p̄tis dexterā. s Annūciate h̄ ⁊c. qđ impletuꝫ eſt p p̄dicationē ap̄loꝝ alioꝝqꝫ xp̄i diſcipuloꝝ p orbē vnīuerſum. t Exulta. in corde. v Et lauda. ore. x Habitatio ſyon. i. eccl'ia q̄ vocat̄ ſyon. Hebre. xij. Acceſſiſti ad ſyon mōtē ⁊ ciuitatē dei viuētꝭ celeſtē hieruſalē ⁊c. y Quia magnus in medio tui ſctūs iſrl'. i. xp̄s ſanctificans fidelē ꝓplm. noīe iſrl' appellatū. vt freq̄nter ē. dictū eſt. Pōt etiā hec lr̄a referri ad montē ſyon in q̄ erat templū. vbi legit̄ xp̄s frequēter p̄dicaſſe ⁊ miracula feciſſe. ibi etiā ap̄lis ſuā reſurrectōnē maīfeſtauit. ⁊ ſup eos ſpiritūſctm̄ in ſigno viſibili miſit. vt dicit hiero. in epiſtola ad paulinū de omnib' ſacreſcripture libris.

In ca. xij. vbi dr̄ in poſtilla. Haurietis aq̄s de fontib' ſaluatoris. Additio.

Hoc qđ dr̄. Haurietis aq̄s cū gaudio de fontib' ſaluatoris. poſſet exponi magꝭ ꝓprie ad lr̄am de aq̄ baptiſmi que eſt ianua ſacramētoꝝ in q̄ gr̄a ſaluatorꝭ ꝯfert̄. ⁊ dona ſpūſſancti dant̄. Replica

In ca. xij. vbi poſtil. exponit illū paſſuꝫ. Haurietis aq̄s de fontib' ſaluatorꝭ. de gr̄a ſpūſcti ⁊ donis q̄ in euāgelio dicunt̄ aq̄ viue q̄ hauriunt̄ de fontib'. i. ſacris q̄ fontes ſaluatorꝭ h̄ dicunt̄. Burg. dicit q' magis ꝓpria ē expoſitio de aq̄ baptiſmi q̄ eſt ianua ſacroꝝ. Sꝫ expoſitio burg. quā dicit magꝭ ꝓpriā poſſum' dicere magis extortā rōne illi' termini aq̄s. nā nō refert an aq̄ baptiſmi hauriat̄ ex fontib' vel flumib'. Et q2 vult ſuā expoſitionē fore magꝭ ꝓpriā cū dicit baptiſmū fore ianuam ſacroꝝ. idcirco ſenſus eſſet haurietis ianuā ex fontibus. q̄nta ſit hmōi expoſitiōis ꝓprietas patꝫ etiā parū intelligenti. Et cū oēs cōiter catholici exponant ly fontib' ſaluatorꝭ p ſacris impropriſſima eſſet burgē. expoſitio. haurietꝭ aquā. i. baptiſmuꝫ ex fontib' ſaluatorꝭ. i. ſacris. qua rōne eni baptiſm' hauriri deberet ex alijs ſacramētis. eadē rōne ⁊ fortiori alia ſacramēta hauriri deberent ex baptiſmo. q2 oīa alia ſacra rite ſuſcepta baptiſmuꝫ p̄ſupponūt. cū baptiſm' eſt vn' de fontib' ſacramētalib'. impropriſſima igit̄ videt̄ expoſitio burgen. que ſignificatur hauriētis fontē ex fontib'. ſic igit̄ burgen. ſepe mouetur lana caprina.

Capitulū. XIII

Onus babylōis. Poſtq̄ꝫ ꝓpheta denūciauit pūitionē aſſyrioꝝ q̄ captiuauerunt decē trib'. hic ꝯſiter denūciat punitionē babylonioꝝ q̄ captiuauerūt regnū duarū tribuū. Et prio denūciat babylonioꝝ deſtructoēm

O [a]Nus baby XIII.
lonis qđ vidit eſai
as filiꝰ amos. [b]Su
per montē [c]caliginoſum [d]le
uate ſignū: [e]exaltate vocem
[f]leuate manū: [g]⁊ ingrediāť
portas [h]duces. [i]Ego māda
ui ſcrificatis meis: [k]⁊ voca
ui fortes meos [l]in ira mea
[m]exultātes ī glīa mea. [n]Uox
multitudinis ī mōtibꝫ q̄ſi
ppłoꝝ frequētiū: [o]vox ſoni
tus regū gētiū ꝯgregataꝝ.
[p]Dn̄s exercituū ꝑcepit mi
litie belli: venientibꝫ [q]de t̄ra
ꝓcul. [r]A ſūmitate celi dn̄s
⁊ vaſa furoris eiꝰ [s]vt diſp
dat oēm terrā. [t]Ululate [v]q2
ꝓpe ē dies dn̄i. q2 vaſtitas
a dn̄o veniet. [x]Propter h̄
oēs [y]manꝰ diſſoluenť [z]⁊ omē
cor hoīs tabeſcet ⁊ cōtereť.
[z]Torſiones ⁊ dolores tene
būt: q̄ſi parturiēs dolebunt
[z]Unuſq̄ſqꝫ ad ꝓximū ſuū
ſtupebit [a]facies cōbuſte vul
tus eoꝝ. [b]Ecce dies dn̄i [c]ve
niet crudelis [d]⁊ indignatio
nis plenꝰ ⁊ ire furoriſqꝫ ad
ponēdā t̄rā [e]in ſolitudinē: ⁊
peccatores eiꝰ ꝯterēdos de ea.
[f]q̄m ſtelle celi [g]⁊ ſplēdor eaꝝ
[h]non expandēt lumen ſuū.
[i]Obtenebratꝰ eſt ſol in ortu
ſuo: [k]⁊ luna nō ſplēdebit in
lumine ſuo [l]Et viſitabo [m]ſu
per orbis mala: ⁊ cōtra im
pios iniquitatē eoꝝ. [n]Et re
quieſcere faciā ſupbiā infi
deliū: [o]⁊ arrogantiā fortiū
humiliabo. [p]Precioſior e
rit vir auro: [q]⁊ homo mūdo
obrizo. [r]Sup hoc celū tur
babo et mouebiť terra d̄ lo
co ſuo: ꝓpter indignationē
domini exercituum: ⁊ pro
pter diem ire furoris eius.
[s]Et erit quaſi damula fugi
ens: [t]et quaſi ouis: [v]et non
erit q̄ ꝯgreget. [x]Unuſq̄ſqꝫ
ad ppłm ſuū cōuerteť. ⁊ ſin
guli ad terrā ſuam fugient.

ſcđo iudeoꝝ ꝯſolatōez ca. xiiij. Pria in tres ptes. q2 primo deſcribiť vaſtantiū exercitꝰ conuocatio. ſcđo babyloniorꝝ afflictio. ibi. Ululate. tertio ſequēs deſolatio. ibi. Et erit. Circa primū d̄r. a Onus babylonis. i. miſeria eā opprimēs qđ vidit eſaias. i. ꝓuidit ī ſpū futurū b Sup montē. i. ꝯ babylonē tumore ſupbie eleuatā. c Caliginoſuꝫ. i. erroribꝫ obtenebratā d Leuate ſignū ſcꝫ vexillū ꝑcedēs exercitū e Exaltate vocē. exhortando ad ꝑliū f Leuate manū. in ſignū ꝯfidētie victorie obtinēde. iō ſubdiť. g Et ingrediant portas. ſ. babylonis tanꝙ victores. h Duces. ſ. medorū ⁊ perſaꝝ. q2 cyrus rex perſaꝝ ⁊ dariꝰ rex medorū cū ſuis exercitibus babylonē ceperūt. vt habeť Dan. v. i Ego mandaui ⁊c. Hebrei dicūt citatis meis. dictio eī hebraica q̄ poniť hic equiuoca eſt ad citationē et ſcrificationeꝫ. hebrei tn̄ videnť hic melius dicere. q2 exponētes trāſlationē noſtrā dicūt. Mādaui ſcrificatis meis. i. miniſtris meis. inſpirauit enī dn̄s volūtatē ⁊ audaciam perſis ⁊ medis pugnādi ꝯ babylonē. k Et vocaui fortes meos. dādo eis fortitudinē. l In ira mea. i. ad exequēduꝫ punitionem a me diſpoſitā. m Exultātes in glīa mea. i. in victoria glorioſa a me ꝯcedenda. vł q2 cyrꝰ rex pſaꝝ illā victoriaꝫ attribuit glīe diuine. vt h̄r vlti. Paral. ⁊ i. Eſdre. i. Hec dicit cyrus rex pſarū omia regna terre dedit mihi dn̄s ⁊c. n Uox multitudīs. i. maximi exercitꝰ ꝯ babylonē venientis. o Uox ſonitꝰ regū ⁊c. i. cyri reg perſaꝝ ⁊ darij regis medoꝝ. ⁊ q2 forte iſti aliq̄s alios reges adduxerūt ſecū. p Dn̄s exercituū ⁊c. q2 militibꝫ ⁊ bellatoribꝫ inſpirauit volūtatē ⁊ audaciā veniēdi ꝯtra babylonem. q De terra longinq̄ alś ꝓcul. nō abhorrētes laborē itineris. ⁊ q2 nō ſolū hoīes fuerūt executores diuine iuſticie ꝯ babylonē. ſꝫ angeli. iō ſubdiť. r A ſūmitate celi dominiꝰ ⁊ vaſa furoris eiꝰ. i. angeli q̄ ſunt q̄dā inſtrumēta ad exequēdū diuīa iudicia. s Ut diſpdat oēm terrā ſcꝫ babylonis. Et eſt locutio hyꝑbolica ad denotādū magnitudinē ciuitatꝭ babylonice. ⁊ ppłi multitudinē. ſicut aliq̄ñ d̄r pariſiꝰ eſt totꝰ mūdus. t Ululate. Hic ꝯſeq̄nter deſcribiť babyloniorꝝ afflictio. Et primo q̄ntū ad eorū anxietatē. ſcđo q̄ntū ad eoꝝ pene acerbitateꝫ. ibi. Ecce dies dn̄i. tertio q̄ntū ad aduerſarioꝝ ferocitatē. ibi. Ecce ego Circa primū d̄r. t Ululate. ſ. o vos babylonij. vlulatus q̄ eſt clamor ꝯfuſus indiciū eſt magni timoris ꝓhibentis formare vocē diſtinctā. v Quia prope eſt ⁊c. id eſt punitionis eiꝰ ſup vos. x Propter h̄ ⁊c. a ſua vtute ꝑ cordis timorē. q2 timor retrahit ſpūm et calorē a mēbris exterioribꝫ. ⁊ ſic remanēt frigida ⁊ trementia. ⁊ ꝑ ꝯñs inualida. y Et omē cor hominis tab. ⁊ ꝑ id eſt. Contereť. ꝑ triſticia z Torſiones ⁊c. i. babylonij affligenť ꝑ anguſtia. ſicut illi q̄ patiunť talia. z Unuſq̄ſqꝫ ⁊c. non potēs eū iuuare nec ab eo iuuari.

a Facies combuſte vultꝰ eoꝝ. q2 perſe et medi incenderūt babylonē. ⁊ multi fuerūt ibi combuſti.
b Ecce dies Hic cōſequēter deſcribiť afflictio babyloniorꝝ ex pene acerbitate. cū d̄r
b Ecce dies dn̄i. id eſt punitionis eius.
c Ueniet crudeľ. ipiꝰ babylōiis ꝑ acerbitate punitōis ad qđ deſignandū ſubditur.
d Indignatōis plenus ⁊c. ad hoc ei ponunť tot vba q̄ſi ideꝫ ſignificantia vt deſignent maiorē exaggerationē pene ad puniendū terra. ſ. babylonis
e In ſolitudinē. occiſis incolis.
f Quoniā ſtelle celi. i. pricipes magni.
g Et ſplēdor earū. i. ſapiā eorum.
h Nō expandēt lumen ſuū. q2 fugiet ab eis mens ⁊ ꝯſiliuꝫ ꝯ imminens periculū.
i Obtenebratꝰ eſt ſol ⁊c. i. balthaſar rex q̄ occiſus fuit Dan. v. ⁊ tn̄ adhuc erat ꝓpe principiū regni ſui k Et luna ⁊c. i. regina nō ꝓcedet vlteriꝰ in apparatu regio.
l Et viſitabo. h̄ d̄r in pſona dn̄i. m Sup orbis mala. i. babylonis. ⁊ ꝓpter h̄ aliq̄ dicunt hic vrbis ⁊ male. q2 in hebreo eſt orbis. ⁊ d̄r de babylone hyꝑbolice. ſicut pariſius d̄r totꝰ mūdus. q2 babylon erat valde magna. vnde dicit phs ī libro politicoꝝ. ꝙ erat magis regio clauſa muris q̄ ciuitas. eo ꝙ excedebat notabiliter magnitudinē ciuitatꝭ. dicit enī Hiero. ꝙ muri erāt in q̄dro edificati. ⁊ quodlibet latꝰ habebat. xvi. miliaria q̄ faciūt octo leucas.
n Et requieſcere ⁊c. q2 babylonij erāt idolatre. vt pꝫ in Daniele. o Et arrogantiā ⁊c. iactabant enī ſe de fortitudine. p Precioſior erit vir auro. i. rarior. eo mō loquēdi q̄ d̄r omē rarum ꝑcioſum. q2 valde pauci de babylonijs remāſerūt viri. q Et hō mūdo obrizo id eſt auro puro ⁊ rutilāte. ⁊ d̄r obrizum ab ob ⁊ radio radias.
r Sup hoc celū turbabo ⁊c. locutio eſt hyꝑbolica ad deſignādū magnitudinē ire dei ꝯtra babylonē.
s Et erit q̄ſi damula fugiens leonē. ſcꝫ exercitꝰ qui venerat aliunde ad auxilium Balthaſar.
t Et q̄ſi ouis. fugiens lupū v Et nō erit q̄ ꝯgreget ad reducendū eos in babylonis auxiliū. ideo ſubdiť.
x Unuſq̄ſqꝫ ad ppłm ſuū ꝯuerteť ⁊c. q2 timore ꝑterriti

[y]Oīs q̄ inuent⁹ fuerit occi/
deť: [z]⁊ oīs q̄ ſupuenerit [a]ca/
det i gladio. [b]Infātes eorū
[c]allidenť [d]in ocul' eorū: [e]diri
pienť domus eoꝝ: ⁊ vxores
eoꝝ violabunť. [f]Ecce ego ſu
ſcitabo ſup eos [g]medos, q̄
argentū nō q̄rāt nec aurū
velint. [h]ſꝫ ſagittis paruulos
interficiēt: ⁊ lactātib⁹ vterꝭ
nō miſerebunť. ⁊ ſup filios
nō parcat oculus eorū. [i]Et
erit babylō illa ciuitas glo
rioſa [k]in regnis: inclyta [l]in
ſupbia chaldeoꝝ [m]ſubuerſa
[n]ſicut ſubūtit dn̄s ſodomā
⁊ gomorrā. [o]Nō hītabiť vſq̃
in finē. [p]⁊ nō fundabiť vſq̃

fugerūt ad loca ſua vnde venerāt. y Oīs q̄ inuent⁹
fuerit remanēs cū babylonijs occideť a perſis ⁊ medis.
z Et oīs q̄ ſupuenerit. vt babylōios adiuuet a Ca/
det in gladio. aduerſarioꝝ. b Infantes eoꝝ. ſ. baby/
lonioꝝ. c Allidenť. ꝯ parietes. d In ocul' eorū.
q̄d videre eſt grauiſſi
e Diripienť (mū.
domus eoꝝ. i. opes ⁊
vtenſilia domorū.
f Ecce ego. h̄ deſcri
biť afflictio babyloni
orū ex pſeq̄ntium fero/
citate cū d̄r. Ecce ego
ſuſcitabo ſup eos. ad
eſt babylonios.
g Medos q̄ argētū
nō q̄rāt ⁊c. ita q̄ p̄ de
ſiderio occidendi re/
tardabunť p̄dari. id̄o
ſubdiť. h Sed ſa
gittis puulos interfi
cient ⁊c. ⁊ tñ talib⁹ p/
ſonis ad ſe defenden
dū īualidis ſolet par
ci in bellis. et p̄ h̄ ar/
guitur maior crudeli
tas ꝯ viros defende/
re ſe potentes.
i Et erit. Hic p⁹ oc
ciſionē babyloniorū
deſcribiť ciuitatꝭ de/
ſtructio totalis abſq̃
ſpe reedificatiōis cū d̄r. i Et erit babylon ⁊c. q̄r de ea
gloriabunť babylonij ꝑpter muroꝝ fortitudinē ⁊ popu
li k In regnis inclyta. i. noīata ꝑpter (li multitudinē.
nobilitatē ſuā in oīb⁹ regnis. l In ſupbia chaldeoꝝ
q̄r de ipſa ſe iactabāt. m Subuerſa. i. deſtructa ⁊ deie
cta a ſtatu ſuo. n Sicut ſubuertit dn̄s ſodomā et go
morrā. i. irrepabiliter. id̄o ſubdiť. o Nō habitabiť. ab
hominib⁹. p Et nō fundabiť. ad ſui reedificationē.
q Nec ponet ibi ⁊c. Arabes tūc tp̄is habitabāt i taber
naculis freq̄nter mutātes loca p̄ paſtu aīaliū. p̄ h̄ ergo
q̄d dicit. Nec ponet ⁊c. deſignať deſtructio babylōis ta/
liter. q̄r ſicut erit inepta habitatiōi hoīm. ita ⁊ paſcuis
domeſticoꝝ aīaliū. id̄o ſubdiť. r Sed requieſcent ibi be
ſtie. ſ. feroces. ⁊ mōſtruoſe. ⁊ etiā venenoſe. id̄o ſubditur.
s Et replebunť ⁊c. aues ſunt magne ſolitudinē aman
tes. t Et piloſi ſaltabūt ibi. i. vulpes ⁊ lupi. vt dicūt
aliq̄. Alij vo dicūt q̄ piloſi hic accipiunť p̄ q̄buſdā aīa/
lib⁹ mōſtruoſis. q̄ in pte hn̄t effigiē hoīs ⁊ in pte beſtie.
Alij vo dicūt q̄ piloſi hic accipiunť p̄ hoīb⁹ ſilueſtrib⁹
q̄b⁹ multitudo ⁊ magnitudo piloꝝ eſt p̄ indumētꝭ. Alij
vo dicūt q̄ piloſi hic accipiunť p̄ demonib⁹ incubis. ſꝫ
iſtud nō eſt veriſimile. cū locus ille ſit inhabitabil' natu
re humane. vt p̄dictū eſt. demones aūt nō habitāt inter
beſtias que peccare nō pn̄t. ſed inter hoīes eos ad pec/
v Et rndebūt ⁊c. Aues ſunt (catū ptrahere nitentes.
magnitudinis coruine. ſꝫ macul' reſperſe. q̄ ſtro in palu
de roſtro ſtridēt horrēde. id̄o dicūť vlule ab vlulatu dicte
x Et ſyrene. dicit Hiero. q̄ ſunt ſerpētes alati ⁊ criſta/
ti. Alij vo dicūt q̄ ſunt piſces marini in forma muliebri
in pte ſupiori apparētes. Sꝫ q̄cq̄d ſit de talib⁹ piſcib⁹. tñ
nō accipiunť hic ſyrene p̄ eis. q̄r ſi ſunt tales piſces ha/
bitāt in mari. ⁊ nō in ciuitatib⁹ deſtructis y In de/
lubris voluptatꝭ. i. in tēplo ydoloꝝ in q̄b⁹ gentiles exer
cebāt voluptatē carnis. vt in templo priapi ⁊ veneris.

ad generationē ⁊ generati/
onē. [q]nec ponet ibi tentoria
arabs, nec paſtores requie/
ſcēt ibi. [r]ſed requieſcent ibi be
ſtie. [s]⁊ replebunť dom⁹ eoꝝ
draconib⁹. Et hītabunt ibi
ſtruciōes. [t]⁊ piloſi ſaltabūt
ibi. [v]⁊ reſpondebūt ibi vlu/
le in edib⁹ ei⁹. [x]et ſyrene [y]in
delubris voluptatis.

[a]PRope eſt XIIII.
vt veniat tempus
eius ⁊ dies ei⁹ non
elongabunť. [b]Miſerebitur
enī dn̄s iacob [c]et eliget ad/
huc de iſrael [d]⁊ requieſcere
eos faciet ſup humū ſuam.
[e]Adiungeť aduena ad eos

In capitulo. xiij. vbi d̄r in poſtilla. Et piloſi ſaltabūt
ibi. id eſt vulpes ⁊ lupi. Additio.
IN hebreo ponit quedā dictio q̄ ſonat cohirim.
q̄d eſt plurale hui⁹ noīs cohir. ⁊ habet multipli
cem ſignificationē. vno mō ſignificat piloſum. vt Gen.
xxvij. de eſau qui erat
vir piloſus. in hebreo
d̄r cohir. Alio mō ſi/
gnificat idem q̄d hir
cus caprarū. vt Leui.
xvi. vbi d̄r. Et a multi
tudine filioꝝ iſrl' acci
piet hircos. vbi in he
breo habeť cohirī. A/
lio mō ſignificat de/
monē Leuiti. xvij. vbi
d̄r. Nō imolabunt vl
tra victimas demo/
nib⁹. in hebreo d̄r co/
hirim. In h̄ vo loco
d̄r cohirim ſaltabunt
ibi. q̄r ſm̄ trāſlatiōem
lxx. interptum intelli
gunť. tertio mō. ſ. de/
mones idē ſm̄ trāſla
tionē chaldaicā. idem
etiā ſm̄ oēs expoſito/
res hebreoꝝ. Nec ob/
ſtat q̄d obijcit poſtil/
lator dicens q̄ cū ille
locus ſit inhabitabil'
nature hūane. demo/
nes nō habitarent ibi ⁊c. Nā licet ciuitas babylonie fu
erit penit⁹ deſtructa. ꝑut habeť in h̄ ca. terra tñ ſennaar
vbi ſita erat babylon nō legiť hic deſtruēda imo fuit ha
bitata a multis hoīb⁹. ſpecialiter a iudeis q̄ remāſerūt
ibi poſt captiuitatē babylonicā. et etiā q̄ ibi redierūt p⁹
paſſionē xp̄i. ⁊ ibidē fabricauerūt illud opus catholice fi
dei inimicū. ſ. talmud babylonicū. ꝑut plen⁹ dn̄o conce
dente declarabiť Zach. v. vbi de h̄ ad lr̄am agiť. ⁊ q̄r il/
lud opus fuit maxime diabolicū. id̄o cōgrue dicit ꝓpheta
q̄ in illa regione babylonis demones ſaltabūt. ſ. ꝓcurā/
tes fieri illud ꝑniciosiſſimum opus. Replica
IN ca. xiij. piloſos exponit Burg. ſaltātes i terra
ſennaar. p̄ demonib⁹ habitātib⁹ ibi. vbi vt dicit
fabricatū eſt opus diabolicū thalmud babyloni
cū. trāſeat illud ꝯtra iudeos. Capl'm. XIIII.
PRope eſt. Hic ꝯſiter ꝓpha denūciat iudeoꝝ cōſo/
lationem. Circa q̄d primo nunciať eoꝝ liberatio
de captiuitate babylonica. ſcd̄o ꝯtra hoſtes in/
ſultatio. ibi. Et erit. tertio inſultatōis ꝯfirmatio. ibi. Nō
vocabiť. Circa primū dicit. a Prope eſt ⁊c. i. liberati
onis iudeoꝝ de babylone que facta eſt in p̄ncipio regni
cyri. vt patet Eſdre. i. ſed q̄r h̄ fuit cyro inſpiratū a deo.
vt ibidē d̄r. Suſcitauit dn̄s ſpūm cyri regis perſarū ⁊c.
ideo ſubdiť. b Miſerebiť enī dn̄s iacob. i. ꝓpli regni
c Et eliget adhuc de iſrael (iude deſcendētis a iacob.
paucos de regno iſrael cum zorobabel reducendo. capta
enim ſamaria ⁊ tranſlato inde populo per ſalmanaſar.
aliqui euadentes manum eius intrauerunt regnum iu
de ibidem habitantes vſq̃ ad captiuitatem babylonis
⁊ ſic cum illis de regno iude fuerunt captiuati. ⁊ cum re/
deuntibus de captiuitate redierunt.
d Et requieſcere eos faciet ⁊c. tempe zorobabel. eſdre
neemie ⁊ machabeorum.
e Adiungetur aduena ad eos. q̄r aliqui de gentilibus

et adherebit domui iacob.
ᶠEt tenebūt eos ppłi: ᵍ⁊ ad
ducent eos in locu ſuū ʰEt
poſſidebit eos dom⁹ iſrl ſu
per terrā dñi ⁱin ſuos ⁊ an‑
cillas: ᵏet erūt capiētes eos
q̄ ſe ceperant: ⁊ ſubijciēt exa‑
ctores ſuos. ˡEt erit i die il
la ᵐcū requiem dederit tibi
de⁹ a labore tuo. ⁿ⁊ a ↄcuſſi
one tua: ᵒet a ſuiture dura
q̄ ante ſuiſti. ᵖſumes para‑
bolā iſtā ↄtra regez babylo‑
nis ⁊ dices. ᑫQuō ceſſauit
exactor: ʳquieuit tributum
ˢCōtriuit dñs baculū ᵗim‑
piorū: ᵛvirgam dñantiū ˣce
dentē pplos in indignatiōe
ʸplaga inſanabili ᶻſubijcien
tez in furore gētes pſequen
tem crudeliter ᵃCōquieuit
⁊ ſiluit omis terra: ᵇgauiſa
eſt et exultauit: ᶜabietes q̄ȝ
ᵈletate ſunt ſup te. ⁊ cedri li
bani. ᵉExquo dormiſti non
ᶠaſcēdit q̄ ſuccidit nos. ᵍIn
fernus ʰſubter te ⁱↄturbat⁹
eſt in occurſum aduent⁹ tui
ᵏſuſcitauit tibi gigātes ˡOm
nes principes terre ᵐſurre‑
xerūt de ſolijs ſuis: oēs pri‑
cipes nationū. Vniuerſi re
ſpondebūt ⁿ⁊ dicēt tibi. ᵒEt
tu vulnerat⁹ es ſicut ⁊ nos
nr̄i ſimilis effect⁹ es. De‑
tracta eſt ad inferos ſuper‑
bia tua ᵖcōcidit cadauer tu‑
um. ᑫSubter te ſternet̃ ti‑
nea: ⁊ operimentū tuū erūt
vermes. ʳQuomō cecidiſti

ↄuertebant̃ ad iudaiſmū p vni⁹ dei cultū. ⁊ iſti dicebant̃
aduene. f Et tenebūt eos ppli. i. dabūt eis ī via ſecu
ritatē. g Et adducēt eos in locū ſuū. q̄ȝ cyr⁹ dedit eis
ↄductū. h Et poſſidebit eos ⁊c. i. in iudea q̄ erat di‑
uino cultui deputata. i In ſuos ⁊ ancillas h̄ dr̄ q̄n‑
tū ad paupes gētiles
q̄ iūcti ſūt eis ad ſui‑
k Et erūt (ſeruiēdū.
capientes eos q̄ ſe ce
perāt ⁊c. Hoc fuit im
pletū tpe machabeo‑
rū q̄ regnūȝ iudee re‑
cuperauerūt a grecis
multis eoꝝ occiſis ⁊ ca
ptis aliq̄bꝫ eoꝝ ī ſui‑
tutē redactis. vt pȝ. i.
Machabe. x. ij.
l Et erit. Hic conſe
quēter ponit̃ inſulta
tio ↄ̄ hoſtes. Et p̄io
inſultatio viuoꝝ. ⁊ ſe
cūdo mortuoꝝ. ibi.
Infern⁹. Circa p̄mū
dr̄. l Et erit i die
illa. i. tpe reductiōis
captiuitatis babyloīce
m Cū requiē ⁊c. ſcȝ
itineris q̄ſi duct⁹ fui
ſti in babylonem.
n Et a ↄcuſſiōe tua
q̄ȝ captiui ducūt̃ im‑
pellēdo ⁊ cōcutiēdo.
o Et a ſuiture ⁊c. ſ.
in babylone.
p Sumēs parabolā iſtā q̄ ſeq̄tur ↄ̄ regē babylōis. ⁊ di
cit regē indefinite. q̄ȝ aliq̄ de his q̄ ſequunt̃ verificant̃
de vno rege. ⁊ aliq̄ de altero. q Quō ceſſauit exactor
q̄ȝ rex babylonis p violētiā bona alioꝝ rapiebat.
r Quieuit tributū. q̄d impoſuerat ſup alias gētes ⁊ re
gna. ⁊ h̄ fuit potiſſime tpe nabuch. q̄ fuit potētiſſim⁹ in‑
ter reges babylōis. s Cōtriuit dñs baculū. i. vtutē.
t Impioꝝ. i. babyloníoꝝ. ⁊ h̄ fuit impletū in balthaſar
quē dñs p cyrū ⁊ darium expugnauit ⁊ occidit. Dan. v.
v Virgā dñantiū. i. ſceptrū babylōioꝝ q̄ dñabant̃ mul‑
tis gentibꝫ. x Cedentē pplos ⁊c. i. ſupbe. y Pla
ga inſanabili. q̄ȝ nō poterāt ei reſiſtere. z Subijcien
tē in furore gen. ⁊c. q̄ȝ victorijs ſibi a deo ↄceſſis abute‑
a Conq̄euit ⁊ ſiluit oīs (bant̃ in crudelitate nimia.
ter. i. hītatores oīs terre hītauerūt in pace regno baby‑
lonis deiecto. b Gauiſa eſt. in corde. Et exultauit in
ſigno exteriori. Exultatio eni dr̄ q̄ſi extra ſaltatio.
c Abietes q̄ȝ. i. p̄cipes magni terre. d Letate ſūt
ſup te. i. ex tua deiectiōe dicētes e Exq̄ dormiſti. ſom
no mortis. f Nō aſcēdit q̄ ſuccidat nos. i. impugnet.
pſeq̄tur ei pabolā de arboribꝫ magnis principes ſignifi
g Infern⁹. Hic ↄſir ponit̃ inſul (cantibꝫ. vt dictū eſt.
tatio mortuoꝝ. Et p̄io ↄ̄ aīaȝ. ſcd̄o q̄ntū ad corpis ſepul‑
turā. ibi. Oēs reges als principes. Prima in duas. q̄ȝ
primo ponit̃ inſultatio ↄ̄ regē babylonis. ſcd̄o occaſione
hui⁹ fit trāſit⁹ ad caſum demōis. ibi. Quō corruiſti. als
cecidiſti. Circa p̄mū ſciendū q̄ hebrei ⁊ aliq̄ expoſito‑
res catholici exponūt locū iſtū de aīa nabuch. deſcenden
te ad penas dānatoꝝ. Sed ſaluo meliori iudicio. iſtud ſi
videt̃ mihi ↄueniēter dictum. q̄ȝ Dan. iiij. nabuch. reuer‑
ſus de amentia. videt̃ extūc vixiſſe in ↄfeſſiōe laudis diui
ne. vñ ibidē dr̄. igit̃ poſt finē dieꝝ ego nabuch. oclos me
os ad celū leuaui ⁊ ſenſus me⁹ redditus eſt mihi. ⁊ altiſ
ſimo benedixi. ⁊ poſtea ſubdit̃ in fine ca. Nūc igitur ego
nabuch. laudo ⁊ glorificabo ⁊ magnifico regē celi. q̄ȝ opa
ei⁹ vera. ⁊ oēs vie eius iudicia. ⁊ gradientes in ſupbia
pōt humiliare. ⁊ ſic videt̃ vitā ſuā in bono terminaſſe. q̄ȝ
vlteri⁹ nō fit mentio
de reciduo ad malū
vñ et in decretis. xi. q.
q. iiij. c. nabuch. dr̄ q̄
fecit pniam fructuo‑
ſam. ⁊ iō dicendū eſt.
q̄ hoc refert̃ ad bal‑
thaſar nepotē ſuū. q̄
in ↄteptū dei fecit
apportari vaſa ↄſecra
ta diuino cultui. ⁊ bi‑
bit in eis. ⁊ p̄cipes
eius vxores ⁊ ↄcubi
ne. pter q̄d īterfect⁹
fuit eadē nocte. Da‑
niel. v. ⁊ ſm hoc dr̄.
g Infern⁹. i. diabo
lus qui p̄eſt inferno.
h Subt⁹. q̄ȝ īfern⁹
dr̄ eſſe ī terre pfundo
i Conturbat⁹ eſt ⁊c̄
id eſt cōmot⁹ ⁊ inten
tus. eo mō loquēdi q̄
cōiter dr̄ q̄ſi aliq̄s ma
gn⁹ ⁊ peſſim⁹ hō mo‑
ritur. q̄ demones ſūt
multū occupati circa
receptionem ⁊ dedu‑
ctionez aīe eius. pro‑
phete eni aliq̄ñ vtebant̃ modis iſtis cōībus loquendi.
k Suſcitauit tibi gigantes. i. aīas gigantū in īferno
exiſtentes. q̄ fuerūt mali hoīes. Gen. vi. ad inſultanduȝ
tibi. l Omnes principes terre. ſ. defuncti.
m Surrexerūt de ſolijs ſuis. i. de locis in inferno ſibi
deputatis. ⁊ eodeȝ modo exponit̃ q̄d ſubditur. Omnes
principes nationū ⁊c. n Et dicent tibi inſultando.
o Et tu vulnerat⁹ ⁊c. i. deiectus in infernuȝ ab honore
tuo mundano. p Concidit cadauer tuū p mortē cor‑
q Subter te ſternetur tinea ⁊c. q̄ȝ cadauer ho‑ (poris.
minis mortui vermificat circūcirca. Aliqui tñ referūt h̄
ad vermen cōſcientie. q̄ cōtinue remanet in dānatis. Si
aūt aliquis vellet exponere predicta ad lrām de anima
nabuch. Dicendū eſſet q̄ iſta pphetia Eſaie nō fuit p̄de‑
ſtinationis que ſemp impletur. ſed cōminationis q̄ nō
ſemp implet̃. ſicut Ione. iij. dr̄. Adhuc. xl. dies et niniue
ſubuertetur que tñ non fuit ſubuerſa. talis eni pphetia
nō denunciatur put eſt in diuina p̄ſcientia q̄ eſt imutabi
lis. ſed ſm merita vl' demerita hoīm. que mutabilia ſūt.
ſm eni demerita niniuitarū niniue erat ſubuertēda. ſed
quia egerunt penitentiā ad p̄dicationez Ione. non fuit
impleta cōminatio ſubuerſionis dicte. ſic in ppoſito. na‑
bucho. eni anteq̄ȝ pter peccatata ſua pateret̃ amentia
meruerat penā gehenne. ⁊ q̄ ſibi fieret talis inſultatio a
dānatis. Verūtñ q̄ȝ poſt amentiā recognouit dei poten
tiam ⁊ egit penitentiā fructuoſam. vt dictuȝ eſt ſupra. id
pena p Eſaiā cōminata nō fuit impleta. ⁊ licet ſic poſſet
dici. videt̃ tñ mihi q̄ p̄ia expoſitio melior eſt. ⁊ mag̃ cō
r Quō cecidiſti. Hic ↄſiter occaſione re (ſona textui.
gis babylonis agitur de caſu demonis ſm regulaȝ expo‑
nendi ſacram ſcripturam que dicitur de diabolo et eius
corpore. quaȝ inter alias ponit Auguſti. iij. de doctrin

de celo [s]lucifer [t]q̄ mane oriebaris. [v]Corruiſti in terrā [x]q̄ vulnerabas gētes. [y]q̄ dicebas i corde tuo [z]In celū cōſcēdā. ſup aſtra dī exaltabo ſoliū meū. [a]ſedebo i mōte teſtamēti. [b]in laterib⁹ aq̄lonis. [c]aſcendā ſup altitudinē nubiū. [d]ſilis ero altiſſimo. [e]Verūtñ ad infernū detraheris in pfundum laci. [f]Qui te viderint [g]ad te inclinabuntur. teq̄ʒ pſpicient.

[h]Nunqd iſte eſt vir qui conturbauit terrā: [i]qui ɔcuſſit regna: [k]qui poſuit orbē deſertum: [l]et vrbes eius deſtruxit. [m]vinctis ei⁹ nō aperuit carcerē: [n]Omēs reges gentium vniuerſi dormierunt [o]in gloria: vir in domo ſua: [p]tu aūt piect⁹ es de ſepulchro tuo [q]qſi ſtirps iutilis [r]pollutus τ obuolut⁹ [s]cū his q̄ interfecti ſūt gladio [t]τ deſcēderūt ad fūdamēta

chriſtiana. τ Iſidorus de ſūmo bono. ɩɩ. ca. p̄. illas ego poſui in pricipio Gen̄. p expoſitiōe toti⁹ ſcripture. iſta aūt regl'a q̄ hic vtēdū eſt itelligit p h̄ ꝙ diabolus eſt caput oīm iniq̄ꝝ. ſm ꝙ dicit Grego. omelia. ɩ. et iō ꝑpter ɔnexionē capit̄ ad mēbra τ econuerſo. ſcriptura ſacra aliqñ ſub vno ɔtextu d̄ vno trāſit ad aliud τ econuerſo. τ h̄ mō eſaias h̄ loq̄ns de rege babylonis q̄ erat diaboli mēbrū ſimpliciter q̄tum ad ipſʒ balthaſar τ ad tp̄s q̄tūʒ ad ipm nabuc. trāſit ad loq̄nduʒ de demone dicens. r Quō cecidiſti d̄ celo. ſ. empyreo. s Lucifer. ſ. pulchrior inter angelos ſic lucifer q̄ ē ſtella matutia pulchrior eſt inter ſtellas. iō alio noīe vocat̄ ven⁹ a venuſtate. t Qui mane oriebar̄. q2 iter creationē ei⁹ q̄ dr̄ hic ortus τ lapſum fuit tp̄s modicū. v Corruiſti i terrā. q2 piect⁹ fuit in h̄ aere caliginoſo. x Qui vulnerabas gētes. ſ. angelos alios q̄b⁹ ipe fuit occaſio cadendi. angeli eni boni τ mali freq̄nter apparuerūt in ſpecie hūana. τ iō noīe gentiū τ hoīm noiant̄. ſicut Actuū ɩ. de duob⁹ ſctīs angelis dr̄. Ecce duo viri aſtiterūt iuxta illos in veſtib⁹ albis τc. τ de diabolo dicit ſaluator math. ɩɩɩ. Inimicus hō ſupſemiauit ziʒaniā in medio tritici. y Qui dicebas i corde tuo. ſupbiēdo z In celū aſcendā ſup aſtra celi τc. ſ. ſup alios āgelos. ſic eni voluit pēſſe alijs angelis indebite. ſ. vt ſibi exhiberent honorē ſoli deo debitū. τ nulli ſubeſſe. nō ſimpl'r cū ſciret ſe nō poſſe eſſe abſq̄ʒ dei manutenētia. ſed q̄tuʒ ad regulā agendoꝝ. a Sedebo in mōte teſtamenti. ſ. in celo empyreo vñ pcedūt oīa q̄ in terris fiūt tāq̄ʒ de aula ſūmi impatoris. b In laterib⁹ aq̄lonis. q2 licet ſm pħm altitudo mūdi ſit in polo antartico. tñ ſm apparentiā hoīm eſt i polo oppoſito. ſ. artico. q2 iſte polus eſt nobis ſp manifeſt⁹. τ ſup nr̄m emiſperiū eleuatus. τ circa ipm vident̄ moueri ſtelle. Pol⁹ aūt antarticus eſt ſp nobis occult⁹. vel aliter. a Sedebo in monte teſtamēti. ſ. ſup eccleſiā q̄ dr̄ mons. ſupra. c. ɩɩ. et ſic dr̄ mons noui teſtamēti. Sup pſonas eni eccl'iaſticas appetit diabolus maxie dn̄ari. b In laterib⁹ aq̄lonis. ſ. in cordib⁹ frigidis ex defectu charitatꝭ. c Aſcendā ſup altitudinē nubiū. ſ. angeloꝝ q̄ dicunt̄ nubes metaphorice. ꝑpter velocitatē mot⁹ ſicut τ ſupra dicunt̄ aſtra. ꝑpter claritatē naturalis itellect⁹. d Similis ero altiſſimo. appetijt eni ſſitudinē diuinā. vt p̄dictū eſt. e Veruntñ ad infernum τc. q2 ſicut culpa ei⁹ fuit grauior. ita pena maior. f Qui te viderunt. ſ. angeli ſcti q̄ viderūt eū cadentē τ vidēt ei⁹ dānationē. g Ad te inclinabunt̄. p ɔſiderationē diuine iuſticie dicētes. h Nūq̄d eſt τc. ſ. celū empyreū. qd̄ dr̄ terra viuentiū. i Qui ɔcuſſit regna. ſ. ordīes angeloꝝ. q2 de oīb⁹ ordinib⁹ aliq̄ ceciderūt cū eo. Angeli vero in ſcriptura dicunt̄ reges. q2 p eos regit̄ tota corporalis creatura. τ p ɔñs ordīes angeloꝝ dicunt̄ regna. vl' pōt iſtud intelligi de terra hitatiōi hoīm deputata. cuius pacē diabol⁹ nitit̄ pturbare. τ freq̄nter pturbat. k Qui poſuit orbē deſertū. q2 añ mortē chriſti omēs decedētes trahebat ad īfernū l Et vrbes ei⁹ deſtruxit. ſ. loca diuini cult⁹ q̄ freq̄nter deſtruxit a d̄o pmiſſ⁹ m Vinctis ei⁹ nō apuit carcerē. ſ. eos detinuit. ꝙ aūt inde aliq̄ ſūt amoti i reſurrectōe xp̄i fuit ɔ̄ ei⁹ volūtatē Aliq̄ vō expoſitores exponūt de rege babylōis ad lr̄as dicētes ſic. Quo cecidiſti lucifer. ſ. tu rex babylonis glorioſior regib⁹ alijs ſicut lucifer alijs ſtell'. Qui mane oriebar̄. q2 licʒ regnū babylonie fuit valde glorioſuʒ. tñ i hac gloria durauit tp̄s modicū. q2 prim⁹ rex glorioſus ɩ. gʀ fuiſſe nabuchodo. cui ſucceſſit euilmerodach fili⁹ ei⁹ τ illi ſucceſſit balthaſar ei⁹ fili⁹ vt declaratū fuit diffuſi⁹ Dan. ɩɩ τ i iſto defecit regnuʒ babylonie. τ trāslatuʒ fuit ad medos τ pſas Dan. v. Corruiſti i terrā deiectus a regni dignitate. Qui vulnerabas gentes ex nimia crudelitate. Qui dicebas i corde tuo in celuʒ aſcendā τc. Opinio eni erat gētiliū ꝙ p⁹ dignitateʒ regni in vita pn̄ti trāſſerebant ad celū. ſm ꝙ dr̄. ɩɩ. mach. ɩɩ. pr̄e nr̄o inter deos trāſlato. Sedebo in mōte teſtamēti. ſ. ſup hierl'm extēdā regnū meū. ſicut τ factū ē qñ cepit ſedechiā. In laterib⁹ aq̄lonis. q2 hierl'm dr̄ eſſe i latere aq̄lonari mōtis ſyon. Aſcendā ſup altitudinē nubiū. ſ. pphāꝝ. ſilis ero altiſſimo. ſ. monarcha in mundo ſicut ipe eſt in celo. verūtñ ad infernū detraherꝭ inuitus in pfundū laci. q2 q̄ plus ſe exaltat p ſupbiā. magꝭ deijcit̄ p penā. qd̄ impletū fuit in balthaſar. vt ſupra dictū eſt. Qui te videbūt ad te inclinabunt̄ qſi diceret ita pfunde deijcieris. ꝙ q̄ te voluerit videre oportebit ſe inclinare. Nūq̄d eſt iſte q̄ ɔturbauit terrā. ſ. hitatores terre. Qui ɔcuſſit regna ſubijciēdo ea violēter ſuo impio. Rex eñ babylonis mlta regna impio ſibi ſubiecit armorū violētia. Qui poſuit orbē deſertū. p magna pte interfectis incolis τ vrbes ei⁹ deſtruxit. ſicut patet d̄ hierl'm τ de multꝭ alijs q̄s deſtruxit rex babylōis. Vinctꝭ eius id eſt ab eo nō apuit carcerē dimittēdo eos etiā p⁹ longam maceratiōnē. τ ſm iſtā expoſitionē lr̄a iſta dicitur de demone figuraliter tm̄. Prima tñ expoſitio magꝭ cōſonat dictis ſctōꝝ. n Oēs reges. hic ponit̄ inſultatio ɔtra regē babylonis q̄tū ad ſepulturā. Et intelligatur ps iſta de nabuchodonoſor de q̄ dicūt hebrei. ꝙ ipo mortuo euilmerodach fili⁹ quē incarcerauerat propter mala q̄ tpe amentie pr̄is fecerat timēs ne reſurgeret a morte ſicut redierat de amētia. ɔſilio ioachim fecit euʒ de ſepulchro extrahi τ particulatim etiā diuidi τ vulturib⁹ dari. vt ſic ipis euolātib⁹ partes nō poſſent iteruʒ ɔgregari. τ ſm h̄ dicit̄. n Omēs reges gentium τc. Somno mortis. o In gl'ia. ſ. honorifice ſepulti. p Tu autem piectus τc. modo p̄dicto. q Quaſi ſtirps inutilis. q̄ ad nihilū eſt vtilis. r Pollutus. ſcʒ ſanie. q2 cadauera ſic extracta ſanie ſunt polluta. s Cum his q̄ interficiunt̄ gladio q̄rū cadauera remanēt inſepulta. τ ſica beſtijs τ auib⁹ deuorant̄. t Deſcenderūt vſq̄ʒ ad fundamēta laci. q2 carnib⁹ deuoratis oſſa remanētia p inundantiā pluuiaꝝ trahunt̄ ad lac⁹ τ paludes τ deſcēdunt ad fundū. Cetera patēt ex dictꝭ.

DD

v Tu enī. Poſita inſultatiōe ꝯ regē babylonis. hic cō ſeq̄nter ponitur inſultatiōis ꝯfirmatio p̄ h̄ qḋ denunciatur terminatio regni. ⁊ p̄mo ꝯfirmatur vbo. ſcḋo exē plo ibi. Iurauit dn̄s. Circa p̄mū dr̄. v Tu enī terrā ⁊c̄. i. eiꝰ ꝑditionē meruiſti. ⁊ ſiīr exponitur qḋ ſubdit Tu populū tuū ⁊c̄

x Non vocabitur in eternū. ſ. regnū babylonicū ſaltem q̄tū ad ꝓgeniem nabuchodo. ideo ſubditur.
y Preparate filios eiꝰ occiſiōi. q꞉ bolthaſar fuit interfectus ⁊ tota cognatio eius. ⁊ trāſlatū fuit regnū vt p̄dictum eſt. ⁊ ſic patet littera vſq꞉ ibi.
z Et ponam eam. id eſt babylonem.
a In poſſeſſionē hericij. q꞉ facta ē inhabitabil' hoib꞉. ē ei heri cius aial ſpinoſum.
b Et ſcopabo eā auferēdo. pctōres de ea ſicut de domo auferū tur ſordes cū ſcoba.
c Iurauit. Hic ꝓphetie vitas de deſtructione babylonica cōfirmaẛ exemplo. ſ. regis aſſyrioꝝ quē deꝰ ꝺſtruxit an̄ deſtructionē regni babylonis. ⁊ vtrāq꞉ deſtructionē p̄dixit Eſaias in plib꞉ locis. Et hic deſtructio reg̃ aſſyriorū poniẛ ab eo. p̄ia inſignū certuꝫ deſtructiōis babylonice future. q̄ſi diceret. Cū videriꝫ dictū meum impletum de rege aſſyrioꝝ ſciatis ip̄m certitudinaliter implendū de regno babylonioꝝ. ⁊ ſm̄ hoc dicit.
c Iurauit dn̄s. i. firmiter ſtatuit. d Si nō vt putaui. i. in p̄ſciētia mea diſpoſui. e Sic eueiet. Et qḋ ſit illud ſubdiẛ. f Ut ꝯterā aſſyriū in terra mea. i. iudea vbi vigebat diuinꝰ cultꝰ. ⁊ iō dr̄ terra dei ſp̄aliter
g Et in motib꞉ meis. q꞉ iudea eſt terra montuoſa.
h Conculcē eū. q꞉ angelꝰ dn̄i de exercitu aſſyrioꝝ exeunte ī iudea ꝑcuſſit. clxxxv. milia bellatoꝝ. vt patet. iiij Re. xix. i Et auferet ab eis iugū eius. ſ. ab ezechia ⁊ populo ipiꝰ. ſcꝫ ab aſſyrijs depſſam ⁊ grauatā ꝙ ab eo auferaẛ iugū aſſyrioꝝ. ⁊ p̄ h̄ qḋ dr̄. Hoc ꝯſiliū qḋ cogitaui. ptꝫ ꝙ ē hic ꝓphetia p̄deſtinatiōis. ⁊ p̄ ꝯn̄s infallibiliter implenda vt ptꝫ ex p̄dictis.
k Hoc ꝯſiliū qḋ cogitaui ſup oēm terrā
l Et hec manꝰ. i. virtus domini.
m Extenta ſup oēs gentes. ad liberādū eas de oppreſſione aſſyrioꝝ. Cetera patent.
n In anno. Poſtq̄ ꝓpħa denūciauit punitionē aſſyrioꝝ q̄ captiuauerūt regnū iſrl' ⁊ babylonioꝝ q̄ captiuauerūt regnū iuda. Hic ꝯn̄r denūciat punitionē alioꝝ ḡtiū de afflictiōe vtriuſq꞉ regni gaudētiū ⁊ affligētes adiuuātiū. ⁊ p̄mo denūciat punitionē phyliſtinoꝝ. ⁊ ſcḋo alioꝝ cap̄lo ſequēti. et vltra ꝓut patebit ꝓſequēdo. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ tp̄e achaꝫ fortitudo regni iude fuit multū debilitata ꝓpter eiꝰ maliciā. q꞉ phacee filꝰ romelie occidit de regno iuda. cxx. milia. ⁊ ꝓpter hoc phyliſtini intrauerūt regnū iuda ⁊ acceperūt plures ciuitates ⁊ habitauerunt in eis. ij. Paral. xxviij. ⁊ de h̄ letabanẛ. Sed mortuo achaꝫ ezechias filꝰ eius q̄ fuit bonꝰ ⁊ iuſtꝰ. fortificauit regnū ⁊ ꝓualuit aduerſus phyliſteos. ſm̄ qḋ dr̄ iiij. Regū. xviij. ip̄e enī ꝑcuſſit phyliſteos vſq꞉ ad gazam. ⁊ oēs terminos eoꝝ a turre cuſtodū vſq꞉ ciuitatē munitā. Et h̄ denūciat h̄ ꝓpheta futuruꝫ ad ꝯſ̄l iude ꝯſolatōeſ ⁊ phyliſtinoꝝ deſolationes. Et p̄mo notat tp̄s di.

laci. Quaſi cadauer putridū nō hēbis ꝯſortiuꝫ. neq꞉ cū eis ī ſepultura. [v]Tu enī terrā tuā diſꝑdidiſti: tu populū tuū occidiſti. [x]Nō vocabiẛ ī etnū ſemē peſſimoꝝ [y]Preparate filios eiꝰ occiſioni in iniq̄tate patrū eoꝝ. Nō ꝯſurget: nec hereditabunt terrā: neq꞉ implebūt facieꝫ orbis ciuitatū. Et ꝯſurgaꝫ ſup eos dicit dn̄s exercituum: ⁊ ꝑdā babylonis nomē ⁊ reliq̄as ⁊ germē ⁊ ꝓgeniē dicit dn̄s. [z]Et ponā eaꝫ [a]in poſſeſſionē hericij: ⁊ ī paludes aq̄rū: [b]⁊ ſcopabo eaꝫ in ſcopa terēs dicit dn̄s exercituū. [c]Iurauit dn̄s exercituū dicēs. [d]Si nō vt putaui ita erit: ⁊ quō mente tractaui [e]ſic eueniet: [f]vt ꝯterā aſſyriū ī terra mea: [g]⁊ ī mōtib꞉ meis [h]ꝯculcē eū: [i]⁊ auferet ab eis iugū eiꝰ: et onꝰ illiꝰ ab humero eoꝝ tolleẛ. [k]Hoc ꝯſiliū qḋ cogitaui ſuper oēꝫ terrā: [l]⁊ hec ē manꝰ [m]extenta ſup vniuerſas gētes. Dominꝰ exercituū decreuit: ⁊ quis poterit infirmare? Et manꝰ eiꝰ extenta ⁊ q̄s [l]auertet eā? [n]In anno q̄ mortuꝰ eſt rex achaꝫ: [o]factū eſt onꝰ iſtud. [p]Ne leteris phyliſtea ois tu: [q]q̄m cōminuta eſt vga [r]ꝑcuſſoris tui. [s]De radice ei colubri [t]egredieẛ [v]regulus: [x]⁊ ſemē eius abſorbens volucrē. [y]Et paſceẛ p̄iogeniti pauperꝫ: [z]⁊ paupes fiducialiter requieſcent: [a]⁊ interire faciam in fame radicē tuaꝫ: ⁊ reliq̄as tuas īterficiā. [b]Ulula porta: clama ciuitas: ꝓſtrata ē

n In anno ⁊c̄. (oēs id eſt āno p̄mo ezechie q̄ mortuo achaꝫ regnauit immediate.
o Factū eſt onꝰ iſtd. i. facta eſt reuelatio eſaie de phyliſtinoꝝ punitiōe. iō ſubditur.
p Ne leteris phyliſtea ois tu. i. nulla ciuitas tua leteẛ. q꞉ ois nō ⁊ nullus eq̄pollēt vn̄ qḋ dr̄ hic ois ciuitas nō leteẛ ſm̄ ordinē ꝯſtructiōis idē eſt. ac ſi diceret. nulla ciuitas phyliſtinoꝝ leterur. i. de h̄ qḋ ſubdiẛ
q Q̄m cōminuta eſt virga. i. potētia.
r Percuſſoris tui. i. regni iude. qḋ an̄ tēpꝰ achaꝫ ꝯſueuit tē cutere ⁊ ſubijcere. ſic patet tp̄e dauid. ij. Reg. v. ⁊ Ozie. vt habeẛ. ij. Paral. xxvi. vbi dr̄ de Ozia. Egreſſus eſt ⁊ pugnauit contra phyliſtijm. ⁊ deſtruxit murū Beth. ⁊ murū Iamnie murūq꞉ azoti. ita ꝓpter maliciā Achaꝫ tp̄e eiꝰ diminuta fuit potētia regni. ſed iteꝝ fortificata tp̄e ezechie. iḋo ſubditur. s De radice enī colubri. i. de ip̄o dauid ⁊ aliorū regum potentū.
t Egredieẛ. nō naſcendo q꞉ iā erat in p̄mo āno regni ſui. ſed ad bellandū ꝯtra vos o phyliſtei. v Regulus. i. ezechias q̄ plus nocebit vobis q̄ p̄cedētes. ſicut regulus q̄ idēꝫ eſt ꝙ baſiliſcus. q̄ſi rex ſerpentū. a baſileos grece qḋ rex latine plꝰ nocet q̄ alij ſerpentes. q꞉ interficit flatu ⁊ viſu. nec mirandū eſt. ꝙ dauid ſctūs ⁊ ezechias deuotꝰ noīanẛ colubri ⁊ reguli noib꞉. q꞉ h̄ eſt ꝓpter nocumēta q̄ fecerūt infidelib꞉. ſicut ⁊ ſamſon q̄ in cathalogo ſctōꝝ poniẛ Hebreoꝝ. xi. noiaẛ coluber ⁊ ceraſtes. Geñ. xlix. ſm̄ oēs expoſitores.
x Et ſemen eiꝰ abſorbens volucrē. i. deprimens phyliſtinoꝝ ſupbiā penitus eleuataꝫ ex victoria tempe achaꝫ habita.
y Et paſceẛ p̄imogeniti pauperꝫ. i. iudei tp̄e achaꝫ depaupati releuabuntur tempore ezechie.
z Et paupes fiducialiter requieſcēt. interfecto exercitu ſennacherib ꝑ angelū. ⁊ phyliſteis ꝑ ezechiā depreſſis. ideo ſubdiẛ a Et interire faciā ⁊c̄. i. vtutē phyliſtinoꝝ in obſidiōe ꝓpter defectū victualiū
b Ulula porta clama ciuitas ⁊c̄. id eſt cuſtodes portarū ⁊ habitatores ciuitatū ꝓpter miſeriā in vobis futurā. Ab aquilone enī fumꝰ veniet. i. exercitus ezechie tendens ad terrā phyliſtinorū. q꞉ geth ⁊ alie ciuitates phyliſtinorum ſupraapoſite quas deſtruxit ezechias. de

clīnant verſus auſtralē partē reſpectu hieruſalē. vnde monit ſe exercitus ezechie. vt dicit Ra. ſal. Alij vero exponūt de exercitu aſſyrioꝝ ⁊ babyloniorꝝ ꝗ venerunt a parte aquilonari ad deſtruendū terrā iudeoꝝ. ſed prima expoſitio magis ꝯſonat ꝑcedentibꝫ ⁊ ſubſequētibꝫ. vnde ſubditur.

c Et qd rn̄debit nūcijs ei⁹ gentis. i. nuncijs ezechie ⁊ principū eius ꝗ diſcurrentes per iudeā ꝑdicabant dicētes Reuertimi ad dn̄z deū abraam ⁊ yſaac et yſrael. ⁊ reuertet ad reliquias ꝗ effugerūt manus regis aſſyrioꝝ ⁊c. ij. Paral. xxx. ⁊ ſubditur reſpōſio.

d Quia dn̄s fundauit ſyon. eligens locū illū ad ſuū cultum

e Et in ipſo ſperabunt pauperes ppl'i eius. q2 nō ſolū illi de regno iude. ſed etiā multi de regno iſrael venerūt ad ezechiam in hieruſalē ꝯfidentes de diuina ꝓtectione. vt ibidē ſubdit. ſic exponit Ra. ſa. Aliq vero expoſitores nr̄i exponūt de nuncijs ſennacherib ꝗs miſit in hierl'm ad terrendū ezechiā ⁊ ppl'm ei⁹. vt habet. ij. Paral. xxxij. ⁊ rn̄ſum fuit eis ꝙ nō traderēt ſe regi aſſyrioꝝ. ſed magis ꝯfiderent de diuina ꝓtectione ꝯtra eū. Ezechia ad hoc adhortante populū. vt hēt ibidē.

In capitulo. xiiij. vbi dicit in poſtilla. Qui mane oriebaris. quia inter creationem eius.

Phyliſtea omnis. Ab aquilone enim fumus veniet: ⁊ nō eſt qui effugiet agmen eius. Et quid reſpondebit nūcijs gētis? Quia dn̄s fundauit ſyon: ⁊ in ipſo ſperabūt pauperes ppl'i eius

Additio prima.

Duplex eſt opinio circa hoc. an aliqua mora fuit inter creationē ⁊ lapſum angli. ꝓbabilior tn̄ eſt ⁊ magis ſctoꝝ dictis ꝯſona ꝙ ſtatim poſt primū inſtans ſue creatiōis diabolus peccauit. vnd de eo Ioh. viij. dicit ꝙ in veritate nō ſtetit. Nec obſtat ꝙ inter quilibet duo inſtantia temporꝫ eſt dare tps mediū. ꝓut ꝓbat in ſexto phyſicoꝝ. Quia hoc habet veritatem de tpe ꝯtinuo. in angelis tn̄ ꝗ nō ſunt ſubiecti celeſti motui ꝗ primo ꝑ temp⁹ ꝯtinuū menſurat. tempus accipit ꝑ ipſa ſucceſſione opationū intellect⁹ ſeu affectus. Ideo inter opatiōes tales licet nō ſint ſimul non reqrit dare temp⁹ mediū. vt in prima pte. q. lxiij. articulo. vi. in reſponſione ad vltimū argumentū.

In eodē capitulo. vbi dicit in poſtilla. Sic enim voluit preeſſe alijs angelis.

Additio ſecūda.

Licet angel⁹ malus ſciret ſe non poſſe eſſe abſqꝫ dei manutenētia. nihil tn̄ prohibet vt ipſe vellet nulli ſubeſſe ſimpl'r. Volūtas enī quoqꝫ eſt impoſſibiliū. ꝑſertim volūtas dānata. ſicut in diabolo.

In eodē capitulo vbi dicit in poſtilla. Aliq vero expoſitores exponūt de rege babylonis.

Additio tertia.

Hoc qd dicit. Quō cecidiſti lucifer. magis ꝓprie videt exponendum de angelo lapſo qꝫ de nabuchodonoſor. cui⁹ rō eſt. nā nabuch. ꝓut dicūt hiſtorie fuit primo hō infime ꝯditiōis. ⁊ ideo mirū ſi poſt ſuā magnā exaltationē cecidiſſet. cū res faciliter ꝯuertunt in naturā ſuā. ꝑſertim cū bona fortune ſint valde mutabilia ſm phm. vnde nō videt dignū tante admirationis ꝙ cecidiſſet. vt de eo diceret. Quō cecidiſti lucifer. ſed poti⁹ eſſet admirandū quō aſcendiſſet ad tantā ſublimitatē. ſed de angelo primo peccāte valde ꝓprie cōuenit admirari. ꝗ fuit in tanta puritate nature ꝙ ceteras creaturas excedebat. ꝑſertim cū ſm quoſdā in gratia fuit creatus. ⁊ de eo legit Ezech. cap. xxviij. Tu ſignaculū dei fuiſti ⁊c. De tali igit merito admirat ꝓpha dicens. Quomō cecidiſti lucifer. nō enī eſt modice admirationis vt creatura tam pura in naturalibꝫ ⁊ etiā in gratia creata que nullū habebat impedimentū nec ꝯtrarium ſic cecidiſſet ab altiſſimo loco in ꝓfundiſſimum. ſed de nabuch. rōnabiliter ꝯtingit ꝑ oppoſitū admirari. Vn̄ de eo ꝓprie intelligit illud qd infra dicit. nūqd iſte eſt vir ꝗ coturbauit terrā. ꝗ ꝯcuſſit regna ⁊c. ꝗ li dicet. non modice admirationis eſt ꝙ natura tam ꝯtemptibil' attingeret ad faciendū tam magna ⁊ inſolita que quidē admiratio eſt oppoſita admirationi predicte.

Replica.

In capitulo. xiiij. Burgēſ. circa caſum ⁊ orīt luciferi voluit aliqd dicere cum ſuo auctore quō ſtatim poſt primū inſtans ſue creatiōis peccauit quaſi mot⁹ ſpirituū menſuret tūc. in quo enī nō ponit cōmuniter prius ⁊ poſteri⁹ inſtās. niſi nature ꝑfectionis vel originis. nō ſucceſſiōis. q2 eadē eſt menſura operationis rei ꝗ eſt nature. cū igit natura angeli ſm eſſe ſit indiuiſibilis. erit etiā indiuiſibilis ſm opari. ꝗ ad menſurā ſucceſſiuā ꝗ indiuiſibilis eſt ⁊ ex diuiſibilibꝫ eſſe non pōt. Ponētes igit morulas aut duas aut tres aut quattuor inter creationē ⁊ lapſum angeli. oportet habere reſpectū ad ordinē nature ꝗ eſt ordo ꝑmanentiū. q2 ſm illū ordinē prius eſt eſſe qꝫ bene eſſe. nā nō conuertitur ſubſiſtēdi ꝯſequētia. ⁊ ita nō eſt apud intelligentē terminos capabile angelū fuiſſe bonū vel malum niſi ꝑintelligat fuiſſe. Si igit accipit illa bonitas ⁊ malicia tanqꝫ moral'. tūc eſt ſolū bon⁹ vel malus vſus liberi arbitrij. ⁊ ſic habem⁹ duas morulas ante appoſitiōeꝫ vel negationē gratie. qua appoſita vl' negata oportet ponere tertiā. q2 nō poteſt intelligi aliquē eſſe bonū bonitate gratuita niſi ꝑintelligat bonus bonitate naturali. ⁊ ſic ꝺ malicia. In hac aūt tertia morula oēs tam boni qꝫ mali fuerūt in via. q2 in ſtatu merēdi ⁊ demerēdi. q2 meritū beatitudinis non eſt ſine gratia. oportet igit aſſignare quartā morulā in qua fuerūt in termino meriti vel demeriti. q2 nō eſt intelligibile ſtante lege ordinata ꝙ ꝗs ſit in termino premij niſi prius fuerit in via meriti. niſi ꝗs cū Burg. ⁊ magiſtro velit dicere in angel' premiū ꝑceſſiſſe meritū. ſed in hoc magiſtri illi non tenentur. de ꝗ vide circa quartā. d. i. q. libri ſententiarum. Illas aūt oēs morulas poſſibile eſt eſſe in eodē inſtāti tpis. etiā ſi plures ponerent ſm ordinē nature ꝑfectionis vel originis. Sed de angeloꝝ motibꝫ ⁊ opationibꝫ ꝑ tempa ⁊ loca. dicendū ꝙ nō menſurarent ſucceſſiōibꝫ. ſed ſolū coexiſtētijs ⁊ ꝑſentijs. ſicut fluxus aquaꝝ circa palū ⁊ mot⁹ ſperici in plano. vide Scotū circa di. ij. ⁊ v. li. ij. ⁊ cū poſtillis. vult luciferū ſic ſupbiſſe. ꝙ nulli voluit ſubeſſe hoc intelligendū eſſe nō ſimpliciter. q2 ſciuit ſe ſine dei manutenētia eſſe nō poſſe. Burgēſ. aūt dicit ꝙ voluit ſimpliciter ex hoc medio. q2 volūtas eſt impoſſibiliū. Ad hoc mediū rn̄det poſtill. ꝙ pōt eſſe verum in ordine agendi ſed nō eſſendi. ſciens enī mūdū eſſendi ſm ordinē eſſentialis dependētie qui imutabilis eſt. ille ſcit fore ens ꝓhibitū vt in illo ordine noluit ſubeſſe. Non eſt igit ad illud voluntas ſed in ordine agendoꝝ ſunt multa impoſſibilia nō ſimpliciter ſed ſibi. ⁊ ad ea bene fert ꝑſumptio voluntatis qlis fuit in ꝓpoſito ⁊c.

In locis medijs vſqꝫ ad cap. xvi. multa dicit Burgēſ. ꝗ quis ſint alie applicatiōes. nō tn̄ ꝯtra poſtill. q2 eadem lr̄a varijs expoſitionibꝫ ſine abſurditate applicari vai ic poteſt.

Capitulū. XV.

Onus moab. Hic p⁹ denũciatiões pturiuis pby ||listinoꝝ ꝓpħa denũciat punitionẽ moabitaꝝ q deſcẽderũt a loth cui abraã pꝛ iudeoꝝ fecit mlta bona educẽdo eũ de harã. ⁊ inde ducẽdo eũ in egyptũ. ⁊ reducẽdo. Gen. xij. ⁊ liberãdo eũ de manu amraphel. q duxerat eũ captiuũ. Gen. xiiij.

vtebant̃ hitatores ei⁹ ꝓ feminino infecti vicio ſodomi tico. s Cõſternantẽ. qꝛ terremotu corruit i ſubuerſi one ſodome. hebrei dicũt. Vitulã baroniſſam. ⁊ dic̃ Rã. ſa. q̃ eſt ciuitas fortis in terra moab ꝓpter qḋ dꝛ baroniſ ſa. ad quã moabite fugiebãt ꝓpter ei⁹ fortitudinẽ. et h̃ videt̃ veri⁹ qꝛ alia ſe gor erat ſubuerſa.

Gen. xiiij. ⁊ p pces ſu as liberãdo eũ de ſub uerſiõe ſodomoꝝ. Ge nes. xviij. ⁊ iõ moabi te debebant filios iſrl diligere. ſꝫ ipi ecõtra rio tãq̃ reddẽtes ma lũ ꝓ bono. gaudebant de eoꝝ afflictõibꝰ. ⁊ fa uebãt eoꝝ afflictoribꝰ ⁊ iõ ꝓpħa hic denũci at eoꝝ vaſtationẽ. Et circa h̃ pᷓo vaſtatões eoꝝ denũciare incipit. ſcḋo cãꝫ cuiuſdã dicti ſui reddit in pᷓncipio ſeqñtis capli. tertio ad ꝓpoſitum redit ibi. Audiuim⁹. Circa pri mũ incipit denũciare eoꝝ vaſtationẽ dupli cẽ. pᷓo p aſſyrios. ſe cũdo p babyloios. ibi Ad torrentem. Circa primũ dicit.

a Onus moab. i. ei⁹ vaſtatatio mihi reue lata ſupra eſt q ſequit̃

O ᵖ Nus moab. XV ᵇ Quia nocte vaſta ta eſt ar moab ᶜ cõticuit: ᵈ qꝛ nocte vaſtat⁹ ẽ mur⁹ moab cõticuit. ᵉ Aſcẽdit dom⁹ ᶠ ⁊ dy bon ᵍ ad excelſa ʰ i planctũ ⁱ ſu per nabo ⁊ ſup medaba ᵏ mo ab vlulabit ˡ In cũctis capi tibꝰ ei⁹ caluitiũ: ⁊ oĩs bar ba radet̃. ᵐ In triuijs eius accincti ſũt ſacco: ⁿ ſup tecta ei⁹ ⁊ in plateis ei⁹ ᵒ oĩs vlula tus deſcẽdet in fletũ. Cla mauit eſebon ⁊ eleale: ᵒ vſq̃ iaſa audita ẽ vox eoꝝ. ᵖ Su per h̃ expediti moab vlula bũt: aĩa eius vlulabit ſibi ᵠ Coꝛ meũ ad moab clama bit: ʳ vectes ei⁹ vſq̃ ad ſegoꝛ vitulã ˢ cõſternãtẽ: ᵗ ꝑ aſcẽſuꝫ

enĩ luith flens aſcẽdet: ᵛ ⁊ i via oronaim clamorẽ cõtri tionis leuabũt. ˣ Aque enĩ nemrim ʸ deſerte erunt: ᶻ qꝛ aruit herba: defecit germẽ viroꝛ oĩs interijt. ⁊ ᵃ Scḋm magnitudinẽ opis ᵇ ⁊ viſita tio eoꝝ. ᶜ Ad torrẽtẽ ſalicuꝫ ᵈ ducẽt eos ᵉ qm̃ circũibit cla moꝛ terminũ moab. Vſq̃ ad gallim vlulatus eius: ⁊ vſq̃ ad puteum helim cla moꝛ ei⁹: ᶠ qꝛ aque dybon ᵍ re plete ſunt ſanguie ʰ Ponã enĩ ſup dybon additamẽta his qui fugerit de moab ⁱ le onẽ ⁊ reliquijs terre. XVI

E ᵃ Mitte agnũ dñe ᵇ do minatorem ᵇ terre: ᶜ de petra deſerti ad

gor erat ſubuerſa.

t Per aſcẽſuꝫ eĩ luith nomẽ eſt mõtis ad quẽ fugit ps ꝓplĩ moab.

v In via oronaim. nomẽ eſt loci p quem incedebãt fugientes ⁊ clamãtes. x Aque enĩ nẽrim. nomẽ ẽ ter ritorij abũdãter i fon tibꝰ. ⁊ p⁹ cõſis bñ hita bilis y Deſerte erũt ab hitãtibꝰ unde fugi entibꝰ. q. d. multo for tius alia loca remane bũt deſerta. ⁊ ſubdit̃ cã. z Quia aruit herba defecit germẽ ⁊c̃. i. iu uenes fortes ⁊ robuſti de moab perierunt.

a Scḋm magnitu dinem opis. i. malicie eoꝝ p culpam.

b Et viſitatio eoꝝ ſcꝫ p penã ex vindicta diuina q̃ correſpodet malicie. c Ad tor rentes. Hic cõſter de nunciat̃ vaſtatio moabitaꝝ p babylonios cũ dicit̃.

b Quia nocte vaſtata eſt ar. nomẽ eſt ciuitatis regie in regno illo moab. c Cõticuit. tãq̃ cõfuſus nõ pote ris rebellare. ⁊ accipit̃ hic moab ꝓ ꝓplo moabitaꝝ. d Quia nocte vaſtat⁹ eſt mur⁹. i. fractus ab aſſyrijs. eo q̃ cuſtodes muri nõ poterãt ita defendere de nocte ſicut de die. e Aſcẽdit dom⁹ regia. i. regis familia. f Et dybon. i. hitatores dybon. g Ad excelſa. vbi erãt eoꝝ idola. h In planctũ. q. d. nõ ad ſacrifican dũ ꝓ victoria. ſꝫ ad flendũ ꝓ deiectiõe ſua. i Super nabo ⁊ ſup medaba. noĩa ſunt ciuitatum ab aduerſarijs captaꝝ. k Moab vlulabit. ꝓ dolore emittẽs. ſ. ſonũ cõfuſum. l In cũctis capitibꝰ ei⁹ caluitiũ ⁊c̃. qꝛ i ſi gnũ triſticie deponebant̃ capilli ⁊ barba. ſic dꝛ de Iob. Tonſo capite corruit in terrã. vel qꝛ antiq̃tus capita et barbe captiuoꝝ radebant̃. vñ dꝛ Deute. xxxij. De cruore occiſoꝝ ⁊ de captiuitate nudati inimicoꝝ capitis.

m In triuijs ei⁹ accincti ſunt ſacco. in ſignũ triſticie vel captiuitatis. ſic dictũ eſt de capillis. q̃ enĩ hoĩes in ſignũ triſticie induerẽt ſe ſacco. pꝫ Heſter. iiij. vbi dꝛ. Que cũ audiſſet mardoche⁹ ſcidit veſtimẽta ſua ⁊ idu tus eſt ſacco. ⁊ in plꝛibꝰ alijs locis. ſilr ſacco veſtiebant̃ captiui. hoĩs veſtibꝰ ſpoliati. n Sup tecta eius ⁊c̃. In h̃ tangit̃ magnitudo doloris ex magnitudie clamo ris o Vſq̃ iaſa. que eſt ciuitas in extremitate regni moab. p Sup h̃ expediti moab vlulabũt. Et dicunt̃ hic expediti iuuenes fortes carẽtes vxoꝛibꝰ ⁊ liberis. et ex clamore iſtoꝝ itelligit̃ maioꝛ clamoꝛ alioꝝ. q Coꝛ meũ ad moab clamabit. vbũ eſt ꝓphe cõpatientis ei⁹ mi ſerie. cui⁹ cã dicet̃ caplo ſeqñti. r Vectes eius ſ q̃ ad ſegoꝛ. i. fortes illi⁹ ꝓpli q debeꝛent eſſe clauſura ⁊ de fenſio alijs fugerũt vſq̃ ad ſegoꝛ vitulaꝫ ꝓpter luxurie petulantiã. Et dꝛ vitulã in feminino. qꝛ ſexꝰ maſculino

c Ad torrentẽ ſalicũ. i. ad terrã babyloĩs q̃ abũdat flu minibꝰ ⁊ ſalicibꝰ ſm q̃ dꝛ pſ. cxxxvi. Sup flumia baby lonis ⁊c̃. Sequit̃. In ſalicibꝰ i medio ei⁹ ⁊c̃. d Du cent eos. ſ. babylonij. e Qm̃ circũibit clamoꝛ ⁊c̃. q. d. in tota terra moab erit clamoꝛ ꝑtim morient ũ. ꝑtim fugientiũ. iõ ſubdit̃. f Quia aq̃ dybon. nomẽ eſt flu minis in terra moab. g Replete ſunt ſanguie iter fectoꝝ. h Ponã enĩ ſup dybon additamẽta. ſcꝫ ſan guinis. qꝛ p⁹ effuſiões ſanguis p aſſyrios addita ẽ effu ſio p babylonios. iõ ſubdit̃. i Leonẽ ⁊c̃. i. nabuch. q vocat̃ leo. Hiere. iiij. Aſcẽdit leo de cubili ſuo. ⁊ h̃ pro pter crudelitatẽ ei⁹ ⁊ audaciã. ⁊ qꝛ forſitan portabat̃ le onẽ in armis ſuis depictũ. ſic rex romanoꝝ aquilã

E Mitte. Hic cõſter reddit rõ Caplm. XVI cuiuſdã dicti in ca. ꝓcedẽti. Dixerat ei Eſaias Coꝛ meũ ad moab clamabit. ſ. p cõpaſſionẽ. ⁊ iõ hic reddit cõpaſſiõis cauſaꝫ. ſ. ꝓpter chꝛiſtũ quẽ ꝓphe ta videbat naſciturũ de ꝓplo moab p ruth moabitideꝫ quã accepat booꝫ in vxorẽ. ex qua genuit obeth ⁊ obeth ieſſe ſiue yſai q̃ fuit pꝛ dauid. Ruth vlti. de q̃ deſcendit chꝛiſt⁹. igit̃ circa hunc Eſaias primo denũciat xp̄i nati uitatẽ. ⁊ ſcḋo ei⁹ regiã dignitatẽ ibi. Et ꝓparabit̃. Pria in duas. qꝛ ꝓpheta primo facit qḋ dictu eſt. ſcḋo quod dam correlariũ infert. ibi. Et erit. Circa primũ ſciendũ q̃ antiqui patres multũ deſiderabãt chꝛiſti aduentuꝫ. ideo ꝓpheta denũciat xp̄m p modũ depcantis dicẽs.

a Emitte agnũ dñe ⁊c̃. i. o tu dñe pater emitte chꝛiſtũ q̃ dꝛ agn⁹ Ioh. i. Ecce agn⁹ dei ⁊c̃. b Dñatorẽ terre ꝓpter qḋ dꝛ Math. vlti. Data eſt mihi oĩs ptãs in ce lo ⁊ in terra.

c De petra deſerti. locus eſt in terra moab de q̃ fuit

E c

montem filie ſyō. [e] Et erit ſicut auis fugiēs: ⁊ pulli d̄ nido auolantes [f] ſic erūt filij moab [g] in trāſcēſu arnon [h] Ini ɔſiliū: [i] coge ɔcilium: [k] pone q̄ſi noctē vmbrā tuā; in meridie [l] Abſcōde fugiētes [m] ⁊ vagos ne ꝓdas [n] Habitabūt apud te ꝓfugi mei Moab eſto latibulū eorū a facie vaſtatoris [o] Finit⁹ ē eī puluis: [p] ɔſūmatus ē miſer [q] defecit q̄ cōculcabat terrā [r] ⁊ p̄parabit̄ in miſericordia ſoliū: ⁊ ſedebit ſup eū i veritate i tabernaculo dd̄ [s] iudicās ⁊ q̄rēs iudiciū: [t] ⁊ velociter reddē̄ qđ iuſtū ē [v] Audiuim⁹ ſupbiā moab: ſupbꝰ ē valde [x] Supbia ei⁹ [y] ⁊ arrogātia ei⁹ [z] ⁊ indignatio eiuſ: [a] pluſq̄ fortitudo e⁹ [b] Idcirco [c] vlulabit moab: ad moab vniuerſus vlulabit [d] His q̄ letant̄ ſup muros coctī laterꝫ [e] loquimi [f] plagas ſuas:

ruth. Vñ dicit Hieronym⁹ in ep̄la ad paulinū de oib⁹ ſacre ſcripture libris. ruth moabitis Eſaie explet vaticiniū dicētis. Emitte agnū dn̄e ⁊c. d Ad montē filie ſyon. i. ad hierl'm in q̄ erat templū in mōte ſyon vbi beata v̄go obtulit filiū ſuū. Luc. ij. e Et erit. Hic propheta ex dictis infert correlariū; vtcꝫ ꝙ ſicut ipe cōpatiebat̄ populo moabitaꝝ ꝓpt chriſtū. ita econuerſo ꝑpl'us moab debebat cōpati ꝑpl'o iudeoꝝ ex q̄ deſcēdit chriſt⁹ ꝑ booꝫ ſicut ⁊ ex moab ꝑ ruth. vt dictū ē. Addit etiā ꝓpha aliā roēm cōpatiendi. ſ. ꝓpter quam anguſtiā moabite erāt paſſuri. Afflicti eni ſolent alijs afflictis cōpati. ⁊ hanc rationem p̄mittit dicens.

e Et erit ſic auis fugiens ⁊c. ſ. timore ne capiatur.

f Sic erunt filij moab. ſ. fugiētes ne capiant̄ ab aſſyrijs ⁊ babylonijs.

g In trāſcenſu arnon. fluuius q̄ eſt in finibꝰ moabitarū. h Ini ɔſiliū. cū ſapiētibꝰ moab. i Coge conciliū. i. ɔgrega in loco ſecreto ad vidēdū quō poſſis effugere man⁹ vaſtatoris. ⁊ ɔſiter dat modū dicens.

k Pone q̄ſi noctē ⁊c. i. fac latibula in q̄bꝰ poſſis filios iſrael fugiētes abſcōdere in meridie. ita ꝙ ibi lateāt ac ſi eſſet tp̄s noctis. ⁊ iō ſubdit̄. l Abſcōdere fugiētes. eis cōpatiendo. m Et vagos ne ꝓdas. ſ. pſecutoribꝰ tradēdo. ⁊ ꝙ de filijs iſrl' intelligat ſubdit.

n Habitabūt apud te ꝓfugi mei. i. fugiētes de populo meo timore ſennacherib. q: licet nō cepit hierl'm. tñ vaſtauit alias ciuitates iudee. vt hab̄. iiij. Reg. xviij. ⁊ de illis multi fugerūt ad terrā moab. Et vlteri⁹ denūciat ꝓpheta caſum ſennacherib de ꝓpinq̄ futurū. vt moabite nō retrahāt̄ a receptiōe ꝑpli iſrl' timore ſennacherib dicens.

o Finitus eſt eni puluis. i. in ꝓpinq̄ eſt exercit⁹ ſennacherib terminādus q̄ dicit̄ hic puluis eo ꝙ corpa bellatoꝝ fuerūt redacta in cinerē. vt dictum eſt ſupra. p Cōſummat⁹ eſt miſer. i. ſennacherib eſt in proximo occidendus a filijs ſuis in terra ſua.

q Defecit q̄ ɔculcabat terrā. ſ. ſennacherib q̄ ſubijciebat ſibi habitatores terre r Et p̄parabit̄. Hic deſcribitur ipſi⁹ chriſti regia p̄tās cū dicit̄. Et p̄parabitur in miſericordia ſoliū. q: poſt reſurrectionē xp̄s aſcendit in celū. ⁊ ſedet ad dexterā p̄ris. vt habet̄ Marci vlti. cui⁹ regnū eſt in dulcore miſcdie vſq ad iudiciū extremum, in q̄ erit tp̄s iuſticie. iō ſequit̄. s Iudicās ⁊ q̄rens iudiciū. ſ. extremū. t Velociter reddēs qđ iuſtū eſt. q: in breui tp̄e dabit̄ ſnīa ꝓ iuſtis. Venite benedicti ⁊c ⁊ ɔtra iniuſtos. Ite maledicti ⁊c. Math. xxv. ca. vñ v̄ſus Mortis vel vite breue v̄buꝫ ite venite. Dicet̄ reprobis ite. venite probis. Totū autē iſtud de capitulo p̄nti exponit Ra. ſa. de moab ad litterā ɔtinuādo capitulo p̄cedenti. ad cui⁹ intellectū ſciēdū ꝙ meſa rex moab ſoluebat ꝓ tributo regi iſrl' centū milia agnoꝝ. vt h̄r. iiij. Regū. iij. tñ poſtea mortuo achaꝫ negauit. ⁊ q: extūc ꝑpl'us moab erexit ſe in ſupbiā. de q̄ dr̄ in p̄te ſequēti. Audiuimus ſupbiā moab. ſupbꝰ eſt valde. iō Eſaias volēs ei⁹ ſupbiā repellere improperet ei tributum iſtud dicens.

Emitte agnū dn̄e dn̄atorē terre. noīa. n. hebrea ſūt indeclinabilia. iō de facili dici pōt dn̄ator ꝓ dn̄atorē. ſic hec noīa cornu ⁊ gelu indifferēter accipiunt̄ in caſu accuſatiuo ⁊ nomīatiuo apud latinos. ⁊ eſt ſenſus ſm Ra. ſa. Emitte agnū. q. d. ꝓpha q̄d ſupbis ꝑpl'e moab ɔ regnū iuda ɔtēnēdo. quia ille q̄ fuit dn̄ator ⁊ dn̄s i terra v̄ra. i. rex. vt aliq̄n miſit ꝓ tributo regi iſrl'. Agnū. i. agnos accipiēdo ſingulare ꝓ plurali. ſicut Exo. viij. Venit muſca grauiſſima. i. multitudo muſcarū. De petra deſerti. i. de tali loco terre moabytū mittebant̄ gñit p̄dicti. Ad montē filie ſyon. i. ad ſamariā q̄ edificata fuit in mōte empto a ſomer. iij. Regū. xvi. et erat metropolis in regno iſrl'. et dicit mons filie ſyon. q: oēs ciuitates toti⁹ iudee fuerūt ſub hierusalē in q̄ eſt mons ſyon vſq ad diuiſionē regni tp̄e roboam. Et erit ꝓpter ſupbiā moab. Sicut auis fugiens ⁊c. q: vaſtatio hec fuit eis inflicta ꝓ ſupbia ſua cū alijs malis. Ɔſeq̄nter oñdit ꝓpha modū euadēdi hāc penā ſcꝫ ꝑ cōpaſſionē. ſ. ad filios iſrl' dicēs. In ɔſiliū ⁊c. exponatur vt ſupra vſq ibi. Finit⁹ eſt eni puluis. cōſūmat⁹ eſt miſer defecit q̄ ɔculcabat terram. vbi Ra. ſa. dicit ꝙ hec eſt l'ra hebraica. Defecit ſuctio. ɔſūmata eſt mām̄illa. defecerūt mobilia de terra. quā l'ram ſic exponit. Defecit ſuctio. i. aīalia q̄ añ abūdabāt in terra moab nō iugent ampli⁹ lac matrū ſuaꝝ. Ɔſūmata eſt mām̄illa. id eſt defecit lac de mām̄illis aīaliū. vñ moabite in lacte ⁊ butyro ſolebāt abūdare. Defecerūt mobilia de terra. i. aīalia q̄ gradiunt̄ ſup terrā. q: hoſtes deduxerunt ea ꝑ predā. hanc eni penā comminat̄ eis Eſaias. ⁊ tūc ɔuertit ſe ad nunciandū fortificationē regni iude tp̄e Ezechie dicens. Et p̄pabit̄ in miſcdia ſoliū. q: ex qͦ miſericordia exercit⁹ ſennacherib ab angelo pcuſſus fuit. ⁊ ipe fugiens ad terrā ſuā ibi interijt. ⁊ tūc ezechias i pace ⁊ gloria regnauit. vt h̄r. ij. Paral' xxij. Et ſedebit ſup illud in veritate. vñ dixit. Fiat pax ⁊ veritas in diebꝰ meis. iiij. Reg. xx. In tabernaculo dauid. i. in ciuitate quā edificauit dauid. iudicans ⁊ q̄rens iudiciū ⁊c. q: ipe fuit iuſt⁹ ⁊ in alijs iuſticiā ſeruauit.

v Audiuim⁹. q: ſm expoſitores hebraicos ⁊ latinos moabite nō fecerunt ſm monitionē Eſaie de ɔſeruando fugitiuos de ꝑpl'o iſrl'. iō nō euaſerūt penā cōminatā. ⁊ ad h̄ deſignandū reuertit̄ hic ꝓpha ad deſcribendū eorū penā ⁊ culpā. ⁊ primo p̄dicit exterminiū. ſcđo excludit coꝝ remediū. ibi. Et erit Circā primū dicit. v Audiuim⁹ ſupbiā moab. ꝑ famam volantē. x Supbia eius in factis. y Et arrogantia. in v̄bis. z Et indignatio eius. in exterioribꝰ ſignis.

a Pluſq̄ fortitudo ei⁹. Eſt eni mo⁹ ſupbi plus eſtimare de ſe q̄ ſit in veritate. b Idcirco. i. ꝓpter iſtā ſupbiā. c Vlulabit moab ⁊c. querentes abinuicē auxiliū ⁊ nō inuenient.

d His q̄ letant̄ ſup muros ⁊c. tales eni muri fiebant antiquit⁹. ſ. de lateribꝰ coctis ⁊ in fortitudine taliū muroꝝ gloriabant̄ moabite. e Loquimini o vos ꝓphete. f Plagas ſuas. i. miſerias eis ſupuenturas.

g Qm̄ ſuburbana eſebon.nomē eſt ciuitatꝭ famoſe in terra illa. h Deſerta ſunt a ſuis h̄itatoribꝰ inde fugientibꝰ. i Et vineā ſabama.ciuitas erat in moab abūdās in vineis. k Dn̄i gētiū exciderunt.i.aſſyrij primo.⁊ poſtea babylonij.⁊ dicūt vtriqꝫ dn̄i gentiū.qꝛ tpībꝰ ſuis multas gētes ſubiecerūt domi

l Flagel (ntꝰ ſuis la eiꝰ.i. palmites que vulgariter vocant̄ flagella.⁊ ſicē in hebreo. tn̄ accipiunt̄ hic palmites methaphorice. ꝓ ꝑplo illiꝰ ciuitatꝭ q̄ abūdabat i vineis vt dictū eſt. m Vſqꝫ ad iazer ꝑuenerūt fugiendo aduerſarios. n Errauerūt i deſerto.hoīes eni ꝑ timore fugiētes difficili errāt ꝓpter mētꝭ ꝑturbatiō o Propagines (nē eiꝰ.i.viri fortes. p Relicte ſunt.ſcꝫ a deo tanqꝫ inutiles. q Trāſierūt mare.i. euphraten ducti in captiuitatē ad terrā alienā.⁊ vocat̄ hic fluuiꝰ euphrates mare propter eiꝰ magnitudinē ſm̄ morē hebraici ſmōis.q̄ cōgregatio aq̄rū mare vocat̄.ſm̄ illud; Ben̄.i.Congregatōeſqꝫ aq̄rū appellauit maria.

[g] qm̄ ſuburbana eſebon [h] deſerta ſunt. [i] Et vineā ſabama. [k] dn̄i gētiū exciderūt [l] Flagella eiꝰ [m] vſqꝫ ad iazer ꝑuenerūt: [n] errauerūt i deſerto [o] ꝓpagies eiꝰ [p] relicte ſūt [q] trāſierūt mare. [r] Sup̄ h̄ plorabo [s] in fletu [t] iazer: [v] ⁊ vineā ſabama. [x] Inebriabo te lachryma mea eſebon ⁊ eleale. [y] qm̄ ſup̄ vindemiā tuā ⁊ ſup̄ meſſē tuā: [z] vox calcantium irruit [a] Et auferet̄ leticia ⁊ exultatio ꝺ carmelo [b] ⁊ in vineis nō exultabit neqꝫ iubilabit: Vinū i torculari n̄ calcabit q̄ calcare ꝯſueue

r Sup̄ h̄ plorabo.h̄ dicit ꝓpheta.cōpatiēs ꝑplo moab ratione ſupradicta. s In fletu.i.veraciter ⁊ nō ficte cōpatiēs t Iazer eſt nomē ciuitatꝭ in moab. v Et vineā ſabama.i.ſuper ſabama ciuitatē vineis abūdantē. qꝛ ille ciuitates fuerūt deſtructe.⁊ eodē mō exponit̄ qd̄ ſubditur. x Inebriabo te ⁊c̄.eſebon eni ⁊ eleale ſunt noīa ciuitatū in moab.⁊ cām ſue cōpaſſionis ſubdit. y Qm̄ ſup̄ vindemiā ⁊c̄.vn̄ debebas viuere. z Vox calcantiū irruit.ſ.hoſtiū ſibi rapiētiū. a Et auferet̄ leticia ⁊c̄.Locꝰ eſt in moab fertilis i vino ⁊ blado b Et in vineis nō exultabit ⁊c̄. Qn̄ eni vindemia ē abūdās ⁊ meſſis colligit̄ pacifice.hoīes exultāt ⁊ cantāt.⁊ iō qn̄ ab aduerſarijs ptim occidunt̄ ⁊ ptim fugiūt̄.⁊ meſſis ⁊ vindemia ab aduerſarijs capit̄.tūc habet̄ materia triſticie ⁊ ploratꝰ. c Sup̄ h̄ venter meꝰ.i. mens mea.eo mō loquēdo q̄ dr̄ de aliq̄ ꝑa ꝛ irato.ꝑa ꝛ h̄ꝫ in ventre. d Ad moab q̄ſi cythara ſonabit. emittēdo vocē lugubrem gemitꝰ.ſicut in fletu mortuoꝝ aliq̄n cantabat̄ carmen lugubre i cythara. e Et viſcera mea.mouebūt̄ ꝑ cōpaſſionē. f Ad murū cocti lateris.i. ad moabitas q̄ habitabāt in ciuitatibꝰ clauſis talibꝰ muris.vt ſupra dictū eſt. g Et erit.Hic ꝯſñter ꝓpheta excludit remediū di. g Et erit cū apparuerit qd̄ laborauit moab.ſ.inanū ad defendendū. h Sup̄ excelſis ⁊c̄.id eſt ad idola in mōtibꝰ poſita.q̄ reputauit ſcīā.iō dr̄ hic ſcīā ſua.nō ſimpliciter ⁊ abſolute.ſed cū determinatiōe eiꝰ qd̄ eſt ſua. i Vt obſecret.pro ſua liberatiōe. k Et non valebit.qꝛ idola nullā h̄nt vtutē adiuuādi. l Hoc v̄bum ⁊c̄.i.de punitiōe moab abſqꝫ retractiōe. m Ex tūc.i.ab eterno.qꝛ extūc omia futura diſpoſuit. Ra.ſa.exponit.Extūc.i.ex tpe q̄ moabite ꝯduxerūt balaā ad maledicēdū ꝑplo iſrl̄.Nu.xxij.Diſpoſuit deꝰ hāc penā ſup̄ moabitas futurā.non tn̄ intelligit ꝑ h̄ ꝙ aliq̄ nouitas ſit in deo,ſed qꝛ illud factū fuit diſpoſitiuum ſeu meritorium reſpectu pene q̄ hic deſcribit̄. n Et nūc locutꝰ.eſt dn̄s.i.ꝑ me ꝓpheam ſuū dicens. o In tribꝰ annis ⁊c̄.Aliq̄ numerāt iſtos tres annos a morte achaz.ſed h̄ nō videtur verū.qm̄ vaſtatio moabitaꝝ fuit poſt deſtructionē regni iſrl̄.vt patꝫ ex ſupradictꝭ.Samaria vo metropolis i regno iſrael fuit capta ⁊ ꝑpl̄s captiuatꝰ ſexto anno ezechie.iiij.Reg.xviij. ⁊ ꝑ ꝯñs ſexto anno pꝰ mortē achaz.⁊ iō alij numerāt a captiuitate regni iſrl̄.Alij a captiuitate regni iude. Ra.ſa.aūt exponit aliter dicēs ꝙ ſalmanaſar tribꝰ ānis pugnauit ꝯ ſamariā.⁊ tandē eā cepit.iiij.Reg.xviij ⁊ in ſuo exercitu erāt moabite ſtipendiarij. ⁊ ſic exponit qd̄ dr̄ h̄. o In tribꝰ annis.i. ꝑ tribꝰ annis quibus moabite cū ſalmanaſar impugnauerūt filios iſrael.

[r] rat vocē calcātium abſtuli. [c] Sup̄ h̄ vēter meꝰ [d] ad moab q̄ſi cythara ſonabit. [e] ⁊ viſcera mea [f] ad murū cocti lateris [g] Et erit cū apparuerit qd̄ laborauit moab [h] ſup̄ excelſis ſuis: igredieť ad ſcīā ſuā [i] vt obſecret [k] ⁊ n̄ valebit [l] Hoc v̄bū qd̄ locutꝰ ē dn̄s ad moab [m] extūc: [n] ⁊ nunc locutꝰ eſt [c] dicēs [o] In tribꝰ annis [p] q̄ſi āni mercenarij [q] auferet̄ gl̄ia moab ſup̄ oī ꝑplo multo [r] ⁊ relinqueť in eo ſic racemꝰ paruꝰ ⁊ modicꝰ neqꝫ multꝰ. XVII

O [o] Nus damaſci. Ec

p Quaſi anni mercenarij.i.anni q̄ fuerūt moabitis q̄ſi mercenarij.eo ꝙ ꝓ ſtipendijs erant ibi. q Auferet̄ gl̄ia moab.ꝑ vaſtatione terre ſue.q̄ſi diceret illud factū coꝝ in tribꝰ annis dictū fuit cā punitiōis ſue a deo.⁊ ſic ꝑ h̄ qd̄ dicit̄ hic i tribꝰ annis nō ꝑſigit̄ tp̄s ſue punitiōis.ſed aſſignatur eiꝰ cā partialꝭ.qꝛ ꝯductio balaā ꝑdicta.⁊ iſta impugnatio ꝑpli iſrl̄ ꝯcurrerūt ad h̄.⁊ etiā moabitaꝝ ſupbia.vt dictū eſt. r Et relinquet̄ ⁊c̄.qꝛ pauci de moabitꝭ effugerūt man̄ vaſtatoꝝ.vel qꝛ aliq̄ pauci vel paupes a vaſtatoribꝰ fuerunt dimiſſi ꝑ cultura terre.ſicut nabuzardā deſtructa hierl̄m duxit ꝑpl̄m reputatiōis i babylonē.⁊ de paupibꝰ terre reliquit vinitores ⁊ agricolas. vt habet̄ hiere.vlti.

In caplo.xvi.vbi dr̄ in poſtilla.Extunc.i.ab eterno. qꝛ extūc oīa futura diſpoſuit. Additio.

E Xpoſitio Ra.ſa.videt̄ irrōnabilis.tū qꝛ deꝰ viſitāq̄ ad tertiā ⁊ q̄rtā generationē punit pctā patꝝ in filios.vt ptꝫ Exo.xx.⁊ iō iā trāſiuerāt multo plures generatiōes a tpe ꝯductiōis balaam vt manifeſtū eſt.tū qꝛ alia pctā h̄ expſſa ſufficiūt ad ꝓmerēdā talē punitionē.ſ.ꝑpugnatio filioꝝ iſrl̄ fugientiū.⁊ etiam ſupbia ipſiꝰ moab q̄ maximū pctm̄ eſt.vn̄ qd̄ dr̄ Extūc.melius expōit̄ ſm̄ poſtil.ſ.ab eterno.ſ.ſm̄ diuinā ꝓſcietiā.

O Nus damaſci.Hic ponit̄ Caplm̄.xvij.

O punitio ſyroꝝ ꝑpl̄m iſrl̄ ad pctm̄ inducēdū.qꝛ phacee rex iſrl̄ fuit ꝯfederatꝰ regi ſyrie.vt dicit̄ eſt ſupra ca.vij.⁊ ſicut cōicauit ei in amicicia.ita in idolatria.Similr̄ achaz rex iuda fecit ſibi fieri altare holocauſtoꝝ in hierl̄m ad ſilitudinē altaris qd̄ erat damaſco. vt habet̄.iiij.Reg.xvi.Diuidit̄ autē p̄ns caplm̄ in tres partes.qꝛ primo deſcribit̄ punitio ſyroꝝ filios iſrl̄ ad pctm̄ trahentiū.ſcđo filioꝝ iſrl̄ in ipis ꝯfidentium.ibi. Et erit.⁊ tertio aſſyrioꝝ vtroſqꝫ vaſtantiū.ibi.Ve multitudini.Circa primā dicit̄. a Onus damaſci.i.punitio ſyrie a deo preuiſa.qꝛ damaſcus erat metropolis in ſyria.Ecce damaſcus deſinit eſſe ciuitas.ſ.notabilis

ce damaſcꝰ deſinet eſſe ciui
tas: ⁊ erit ſicut aceruꝰ lapi
dū in ruina. [b] Derelicte ci
uitates aroer [c] gregibꝫ erūt
[d] ⁊ requieſcent ibi. ⁊ non erit q̄
exterreat. [e] Et ceſſabit adiu
toriū ab ephraim: [f] ⁊ regnū
a damaſco: [g] ⁊ reliquie ſyrie
ſicut glīa filioꝝ iſrl̄ erūt di
cit dn̄s exercituū. [h] Et erit ī
die illa attenuabit̄ glīa ia
cob. [i] ⁊ pinguedo carnis eiꝰ
emarceſcet: [k] ⁊ erit ſic cōgre
gans in meſſe qđ reſtiterit.
⁊ brachiū eius ſpicas leget
Et erit ſicut q̄rēs ſpicas [l] in
valle raphaim: [m] ⁊ relinquet̄
in eo ſic racemus [n] ⁊ ſicut ex
cuſſio olee duaꝝ vel triū
oliuaꝝ ī ſūmitate rami ſiue
q̄ttuor aut quinq̄. In cacu
minibꝫ eiꝰ fructꝰ eiꝰ. dic̄ do
minꝰ deus iſrl̄. [o] In die illa
inclīabit̄ hō ad factorē ſuū
⁊ oculi eiꝰ ad ſcm̄ iſrl̄ reſpi
cient: ⁊ nō inclinabit̄ ad al
taria q̄ fecerūt manꝰ eiꝰ. et
q̄ opati ſunt digiti eius nō
reſpiciēt lucos ⁊ delubra.
[p] In die illa erūt ciuitates
fortitudinis eius [q] d̄relicte
[r] ſicut aratra ⁊ ſegetes q̄ de
relicte ſunt a facie filiorum
iſrl̄. [s] Et eris deſerta q2 obli
ta es dei ſaluatoꝛ tui. ⁊ for
tis adiutoris tui non es re
cordata. [t] Propterea plāta
bis plantationē fidelē: [v] et
germen alienū [x] ſeminabis.
[y] In die plantatōis tue la
bruſca [z] ⁊ mane ſemē tuum
florebit. [a] Ablata ē meſſis [b] ī
die hereditatis: [c] ⁊ dolebit
ḡuiter. [d] Ve mltitudini po
poloꝝ multoꝝ [e] vt multitu
do mariſ ſonātis: ⁊ tumultꝰ
turbaꝝ ſicut ſonitꝰ aquarū
multarū. Sonabūt pplī ſi
cut ſonitꝰ aq̄ꝝ īundatiū: [f] ⁊
īcrepabit eū [g] ⁊ fugiet ꝓcul.

vt exponunt aliqui. eo ꝙ teglatphalaſſar q̄ interfecit ra
ſin regē ſyrie nō legit̄ eam deſtruxiſſe. ſed illud qđ ſubdi
tur videt̄ repugnare. ⁊ erit ſicut aceruus lapidū in rui
na. ⁊ iđ dicendū ꝙ damaſcus fuit deſtructa ꝑ teglatpha
laſſar vel aliū ſibi ſuccedentē. ⁊ poſtea reedificata ſic de
hierl̄m legit̄ ꝙ fuit
bis d̄ſtructa. ⁊ bis re
edificata.
b Derelicte ciuita
tes aroer. nomē eſt re
gionis in regione ſyrie
in qua ſunt plures ci
uitates. Aroer aūt ꝓ
ut eſt nomē vniꝰ ciui
tatis eſt in iudea.
c Gregibꝫ erunt ſcꝫ
gregibꝫ aduerſarioꝝ.
d Et requieſcent ibi. ⁊
nō erit q̄ exterreat. ſcꝫ
de ſyris. q2 ppl̄s ſyrie
fuit trāſlatꝰ cyrenem.
vt habetur Amos. i. ⁊
q2 ſyri erāt cōfederati
regno iſrl̄. vt dictū eſt
vij. ca. ideo ſubdit̄.
e Et ceſſabit adiuto
riū ab ephraim. i. a re
gno iſrl̄ nominato ab
ephraim. eo ꝙ hiero
boam primꝰ rex fuit d̄
illa tribu.
f Et regnū a dama
ſco. eo ꝙ nomē regiū
fuit ablatū ꝑ theglat
phalaſſar.
g Et reliquie ſyrie ⁊c̄
id eſt iſti et illi capti
uabunt̄ paucis euadē
tibꝫ fugiendo. ⁊ ſic fa
ctū eſt. q2 ſic̄ theglat
phalaſſar captiuauit
ppl̄m ſyrie. ſic ſalmanaſar regnū iſrl̄. vt habet̄. iiij. Reg.
h Et erit. Hic ɔſequēter deſcribit̄ punitio regni iſrl̄. eo ꝙ
ɔfidebat de adiutorio ſyroꝝ plus q̄ꝫ de deo ⁊ ad eoꝝ ido
latriā trahebat̄. Et diuidit̄ in tres ptes. q2 primo ꝓpha
denūciat punitiōis effectū. ſcđo eiꝰ fructū ibi. In die il
la inclinabit̄. tertio redit ad denūciandū deſtructionē
regni iſrl̄. ibi. In die illa ciuitates. Circa primū dicit̄.
h Et erit in die illa ⁊c̄. i. regnū iſrael. ⁊ h̄ ꝑ deſtructiōē
ſyroꝝ de quoꝝ ɔfidētia gloriabat̄. i Et pinguedo car
nis eius marceſcet. i. diuitie eiꝰ deficient. Vn̄ de aliq̄ di
uite homine d̄r cōmuniter ꝙ eſt pinguis. ⁊ h̄ fuit qn̄ ſal
manaſar cepit ſamariā. ⁊ ppl̄m captiuauit. ⁊ ſic diuitias
regni ſibi rapuit. k Et erit ſicut ɔgregās ⁊c̄. i. pauci
de pplo iſrael euadēt. ſicut ſpice remanentes poſt terga
l In valle raphaim. locus eſt (metentiū pauce ſunt
in iudea. vbi philiſtei venerūt ad pugnādū cōtra dauid
ij. Reg. v. m Et relinquetur in eo ⁊c̄. Qui remanent
poſt vindemiatores. n Et ſicut excuſſio olee ⁊c̄. Eſt
aūt olea fructꝰ oliue. ꝑ iſta intelligit̄ ꝙ pauci numero e
uaderēt manꝰ ſalmanaſar ſicut poſt vindemiatores re
manent pauci racemi ⁊ pauce olee poſt excuſſionē oliua
o In die illa. Hic oñdit̄ huiꝰ punitiōis fructus. (rū.
q2 illi qui euaſerūt fugiēdo. poſtea venerūt in regnū iu
da ſub ezechia rege. ⁊ ſeruierūt dn̄o idolis dimiſſis. et h̄
eſt qđ dicit̄. o In die illa ⁊c̄. ſcꝫ ad dn̄m. ⁊ ptꝫ lr̄a ex
p̄dictis. p In die illa. Hic redit ꝓpha ad denūcian
dū deſtructionem regni iſrael dicens. p In die illa
erunt ⁊c̄. ſcꝫ ſamaria ⁊ alie ciuitates munite.
q Erunt derelicte ab habitatoribꝫ ſuis in captiuitatē
ductis. r Sicut aratra ⁊ ſegetes. q2 ſicut filij iſrl̄ nō
potuerunt defendere
ea q̄ erāt in cāpis. ita
nec ſeipos in ciuitati
bus muratꝫ. Et hꝰ de
ſtructiōis cā ſubdit̄.
s Et eris d̄ſerta. q2
oblita es dei ſaluato
ris tui ⁊c̄.
t Propterea plāta
bis plantationē fide
lē ſcđm expoſitores no
ſtros ꝓpha in ſorte h̄
dicit. eo ꝙ ſubdit̄.
v Et germē alienū. ſ.
a fide ⁊ moribus.
x Seminabis. ⁊ ad h̄
cōcordat qđ ſubdit̄.
y In die plantatio
nis tue labruſca. id ē
vitis ſilueſtris ⁊ inuti
lis. ⁊ ꝑ iſta deſignatur
ppl̄i iſrl̄ malicia. Ra.
ſa. aliter expoīt dicēs
ꝙ ꝓpha h̄ loquit̄ d̄ p̄
terito ꝑ modū futuri
cū d̄r. Propterea plā
tabis plātationē fide
lem. q2 pplꝰ iſrl̄ fuit
plantatꝰ in ſanctꝫ pa
triarchis. ſꝫ poſtea de
clinauit ad idolatriā
iđ ſubdit̄. Et germen
alienū ſeminabis. In
die plantationis tue
id eſt receptiōis legꝭ
diuine in mōte ſynai.
q2 dn̄s plantauit iſrl̄ tanq̄ꝫ vitē ſpecialē ꝑ legis datiōē
ita ꝙ plantatio h̄ accipit̄ aliter q̄ꝫ primo. Labruſca. quia
z Et mane ſemē tuū flo (tūc fecit ſibi vitulū ɔflatilē.
rebit. i. ante tp̄s debitū. ⁊ ſic fructu carebit. h̄ mō pplꝰ
iſrael glorians de ɔfidētia ſyroꝝ incōuenienter efflorūit. et
ideo pena ſecuta fuit. vt p̄dictū eſt. ideo ſubditur.
a Ablata eſt meſſis. ſ. iſrl̄ ab aſſyrijs. b In die he
reditatis. Hebrei dicūt. In die infirmitatꝭ. q2 vītus po
puli iſrl̄ tūc fuit infirmata ⁊ adnihilata. ideo ſubdit̄. Et
dolebit grauiter. ſcđm aūt trāſlatōēꝫ nr̄am ſic exponit̄.
b In die hereditatꝭ. i. tpe q̄ debebat colligi meſſis ⁊ re
condi i horreis. ⁊ ſic vt hereditas poſſideri. c Et do
lebit grauiter. ſ. iſrl̄ ex malis ſibi illatis. cauſa aūt diuer
ſitatis huiꝰ lr̄e eſt. q2 dictio habraica q̄ ponit̄ hic. ſ. va
hela equiuoca eſt ad infirmitatē ⁊ hereditatem. d Ve
multitudini. Hic deſcribit̄ punitio aſſyrioꝝ regna iſrael
⁊ ſyrie vaſtantiū cū d̄r. Ve multitudini populoꝝ multo
rū. q̄ venerunt cū ſennacherib ɔtra hierl̄m. ⁊ ponit̄ ve ꝓ
onere. q2 idē importāt in ꝓpoſito. e Et multitudo
maris ſonātis ⁊c̄. in ꝓceſſu eiꝰ exercitꝰ fit magnꝰ tumul
tus. ex colliſione armoꝝ ⁊ motu curruū. ⁊ ſonitu buccina
rū. maxie qn̄ exercitꝰ eſt valde magnꝰ. q̄lis erat exercitus
ſennacherib. f Increpabit eū. ꝑ angelū tuū percutien
do eiꝰ exercitū. iiij. Reg. xviij. g Et fugiet ꝓcul. quia
ſennacherib viſa plaga cū paucis fugit ad terrā ſuā re

locīter.iō ſubdiť.Et rapieť ſicut puluis ꝛc̄.in tpe veſpe ꝛ ecce turbatio q: ꝑcuſſio dicta facta fuit de nocte q̄ īcepit a veſpe.In matutino.ꝛ nō ſubſiſtet.q: ſennacherib ī mane vidēs plagā ſui exercit⁹ fugit vt dictū ē.ꝛ ↄcludit ꝓpħa.Hec ē ps ꝛc̄.i.pena dicta ē illud qđ iuſte reddiť ī inimicis noſtris.

Capitulū.XVIII.

V v e terre cymbalo.Rab.ſa.exponit ħ capitulū de deſtructōe exercit⁹ gog ꝛ magog ꝑ regē meſſiā quē iudei expectāt vētur.ſʒ hec expoſitio innitiť falſo fundamēto cū aduentus xp̄i trāſierit ī ꝑteritū.ꝛ iđo expoſitores nr̄i dicūt ꝙ Eſa.incipit ħ deſcribere punitionē egyptiorū q̄ tpe ſedechie fecerūt ꝓplm de regno iuda ↄfidere in ſuū auxiliū.ꝛ ſic rebellauit ↄ̄ regē babyloniorū.ꝓpter qđ captiuat⁹ fuit ꝓpl's.et deſtructa ciuitas ꝛ tēplū.Sic igiť pn̄s capitulū ī duas ptes diuidiť.q: primo dſcribiť egyptiorū ꝑuaricatio.ſcđo pene cōminatio.

Et rapieť ſic puluis mōtiū a facie venti ꝛ ſic turbo corā tēpeſtate. In tpe veſpe ꝛ ecce turbatio ī matutino. ꝛ nō ſubſiſtet. Hec ē ps eorū q̄ vaſtauerūt nos. ꝛ ſors diripiētiū nos. XVIII.

V v[a]e terre[b] cībalo alarū[c] q̄ eſt trās flumē ethiopie:[d] q̄ mittit ī mare legatos:[e] ꝛ ī vaſis papyri ſup aq̄s[f] Ite angli veloces[g] ad gētē ↄuulſā ꝛ dilaceratā.[h] ad ꝓplm terribilē[i] p⁹ quē nō eſt ali⁹[k] ad gentē expectantē[l] ꝛ ↄculcatā[m] cuius diripuerūt flumīa[n] terrā ei⁹. Ad mōtē nois dn̄i exercituū montē ſyon.[o] Oēs

ibi.Oēs hītatores.Circa primū dr̄ a Ve terre.ſ.egypti. b Cymbalo alarū.Diciť autē egyptus alarū cymbalū.q: rex egypti denūciādo regno iud:magna ꝑmiſſa faciebat ipm inuanū ↄfidere ſub alarū ſuarū vmbra.
c Que eſt trās flumē ethiopie.iſtud flumē eſt nilus diuidēs egyptū ab ethiopia ꝛ ꝑ ipm trāſiuit alexāder magnus.
d Qui mittit ī mari legatos.i.nūcios ꝑ mare ad regē iude ipm aſſecurando.
e In vaſis papyri.i. in nauib⁹ đ papyro factis.eſt eī papyr⁹ ſpēs iunci.ita magni ꝙ inde poterāt fieri nauicule.vt dicit aliq̄.vel vt dicūt alij. e In vaſis papyri.i.lr̄is ī papyro ſcriptꝫ q̄s portabant dicti nūcij.videť tn̄ mihi ꝙ papyr⁹ nō accipiť ħ ꝑ iūco realiter.ſʒ tm̄ ſimilitudinarie.ſ.ꝑ ligno cōplanato.ſic iunc⁹ hʒ ſupficiē planā ꝛ abſq̄ꝫ nodis.vn̄ ꝛ Geñ.vi.vbi dr̄.Fac tibi arcā de lignis leuigatꝫ.i.dolatꝫ ꝛ cōplanatꝫ.vt dictū fuit ibidem. In hebreo hꝫ de lignis gofer.Et iſta eadē dictio poniť ħ vbi nos habem⁹.In vaſis papyri.in hebreo hꝫ.In vaſis gofer.ꝛ ſm̄ hebreos ſ[i]gnat iunciū.nō tn̄ realiter.ſʒ ſimilitudinarie accipiť ħ ꝛ ibi mō dicto.Arca eni noe q̄ fuit tante q̄ntitatis nō potuit fieri de iuncis f Ite angeli veloces.i.nūcij. g Ad gētē ↄuulſā ꝛc̄.i.ad gētē regni iude.vt patebit ex fine h⁹ ptis.hec enim gens fuit multiplr̄ cōuulſa ꝛ dilacerata.ꝛ freq̄nter.ſ.a regib⁹ iſrael egypti.ſyrie.aſſyriorū ꝛ babyloniorū.vt pꝫ.iiij.Reg.
h Ad ꝓplm terribilē nō ā ꝑtāte.ſʒ a miſeria ſibi ſupueniente.q: ꝓpl's cadēs ī infortunijs ꝛ miſerijs ex ſui cōſideratione incutit errorē alijs ne ſimr̄ eis ↄtingat.
i Poſt quē nō eſt ali⁹.ſ.miſerabilior. k Gentē expectantē.ſ.auxiliū ab egyptijs ↄ̄ regē babylonis.ſʒ q: illa expectatio fuit fruſtra.iō ſubdiť. l Et ↄculcatā.ab exercitu babylonis. m Cui⁹ diripuerūt flumīa.i.impet⁹ aduerſariorū. n Terrā ei⁹.ꝛ q̄ ſit illa terra ſub-

ditur ad montē nois dn̄i ꝛc̄.q: in hierl'm erat tēplū noī dei dedicatum. o Oēs hītatores.Hic ↄſiter poniť egyptiorū punitio.Circa quā ſciēdū ꝙ punitio egyptiorū poſita in ħ caplo ꝛ duob⁹ ſeq̄ntib⁹ cōiter exponiť a doctorib⁹ nr̄is de punitiōe egypti.q̄ facta eſt ꝑ aſſyrios.ſʒ

habitatores orb̄ q̄ moramini in terra[p] cū eleuatū fuerit ſignū[q] in mōtib⁹[r] videbitis.[s] ꝛ clangorē tube audietꝫ:q: hec dicit dn̄s ad me.[t] Ego quieſcā[v] ꝛ cōſiderabo ī loco meo:[x] ſicut meridiana lux clara eſt[y] ꝛ ſicut nubes rorꝭ in die meſſis.[z] Añ meſſem eni[a] tot⁹ efflouit[b] ꝛ īmatura pfectio germinauit:[c] ꝛ pcidenť ramuſculi ei⁹ falcib⁹. ꝛ q̄ derelicta fuerit abſcindenť.[d] Exutienť[e] ꝛ relinquenť ſil'auib⁹ montiū et beſtijs terre:[f] ꝛ eſtate ppetua erūt ſup eum volucres:[g] et omnes beſtie terre ſup illū hyemabūt.[h] In tempe illo

ſaluo meliori iudicio videť mihi ꝙ meli⁹ exponať de triplici punitiōe egypti.q̄rū prima ſm̄ ordinē hiſtorie facta fuit ꝑ aſſyrios.ſcđa ꝑ babylōios.tertia ꝑ romanos.ꝛ prio hic poniť ſcđa.ſecūdo tertia.ca.ſeq̄nti.ꝛ tertio pria.cap.xxi.Scriptura eī ſacra nō ſp ꝑcedit ſm̄ ordinē hiſtorie.et maxie in ꝓphis ſed freq̄nter prius facta poſteri⁹ ſcribūtur vt pꝫ q̄ſi ī oīb⁹ libris ſcripture.Nō ↄ̄ abiliť etiam prio poīt ꝓpha punitionē ꝑ babylonios factā ↄtinuando ſe ad ptē ꝑcedentē in q̄ poſuerat ꝑuaricationem egyptiorū ꝑbēdo ↄfidētiā falſā iudeis rebellandi ↄ̄ babylonios.ꝛ iō īmediate ſubiungit punitionē egyptiorū ꝑ

ipos.Et diuidiť in duas ptes.q: prio poniť egyptiorū punitio.ſcđo iudeorū ↄſolatio.ibi.In illo tpe.Circa pri. o Omēs hītatores orbis.i.egypti.ꝛ ↄmū dicit ꝓpħa⁹ eſt locutio hyperbolica.ad denotandū magnitudinē illi⁹ regni.ꝛ multitudinē ꝓpl'i ſicut dr̄ pariſi⁹ ē tot⁹ mūd⁹.
p Cū eleuatū fuerit ſignū.id eſt vexillū regis babylonis.
q In montib⁹.i.in fortalicijs in alto ſituatis.
r Videbitis ad deſolationē veſtrā. s Et clangorē tube audietis.ad ↄcitandū bella ↄ̄tra totā terrā egypti reſiduā. t Ego quieſcā a ꝑtectione egyptiorū.
v Et cōſiderabo in loco meo.i.in meipo. x Sicut meridiana lux clara eſt.q: omīa nuda ꝛ apta ſūt oculis dn̄i. y Et ſicut nubes ꝛc̄.q̄ refrigerat meſſores a labore ꝛ calore.ita refrigerabo babylōios a labore belli.vt de facili poſſint vos deuincere ꝛ detrūcare. z Ante eni meſſem.i.ante pfectionē. a Tot⁹ efflouit.ſ.populus egypti. b Et immatura pfectio germinauit.id eſt ante temp⁹ debitū.ꝛ ſic cito corrumpeť.iō ſubdiť.
c Precidentur ramuſculi ei⁹ falcib⁹ ꝛc̄.id eſt populus egypti etiā vſq̄ꝫ ad minimos interficietur.
d Et relinquenť ꝛc̄.ſcꝫ cadauera egyptiorū ab eis deuoranda. e Et eſtate ppetua.i.vna eſtate integra.
f Erūt ſup eum volucres.q: inde ſatis habebūt ad comedendum ꝑ illo tempe. g Et omēs beſtie terre ꝛc̄ id eſt ſatis ad comedendū ꝑ totam hyemē habebunt.ꝑ eſtatem eni hic poſitam ꝛ hyemē intelligitur temp⁹ vnī⁹ anni.vt dicit Ra.ſa. h In illo tempe.Hic ↄſiter deſcribiť conſolatio iudeorū facta ꝑ cyrum regē perſarū qui dedit licentiā iudeis redeundi in iudeā.ꝛ vaſa templi remiſit cum eis.vt habeť primo Eſdre primo.et hoc eſt quod dicitur.In illo tempore.q: poſtq̄ꝫ nabuchodonoſor debellauerat egyptum tēmpe balthaſar nepotꝭ ſui regnū babylonie fuit ad medos ꝛ perſos tranſlatū.

i Deferet̃ mun⁹.i.vaſa a cyro remiſſa.vt dictū ē.⁊ etiā
q᷑ iudei remanētes in babylone miſerūt ad locū diuini
cult⁹ p̱ iudeos illuc redeūtes munera plima.vt h̄r p̄rio
Eſdre.i. k A pplo.ſ.regni iude. l Diuulſo ⁊ dila
cerato.modo ſupra expoſito.

In capitulo.xviij.
vbi dr̄ in poſtilla.Cir
ca primū dr̄.Ve terre
ſcȝ egypti.

Additio.

Hoc capitulū
xviij.qḋ inci
pit.Ve terre
cymbalo alar̄ videt̃ p

ideferetur munus dn̄o ex
ercituū k a populo l diuulſo
⁊ dilacerato populo terri
bili poſt quē non fuit alius

p̄te exponēdū de filijs iſrl̃ q̄ fuerūt trāſmigrati per ſal
manaſar regē aſſyrior̄.vt h̄r.iiij.Reg.xvij.vbi dr̄.Et trāſ
tulit iſrael in aſſyrios.poſuitq̧ eos in haylā ⁊ in habor
iuxta fluuiū goſam in ciuitatib⁹ medor̄ q᷑ tp̄e alexandri
magni recluſi fuerūt miraculoſe ad orōnē ipi⁹ alexādri.
vt narrat ioſephus.ita q̄ loc⁹ in q̄ ſunt eſt imeabil̃.egre
dient̃ tñ circa finē mūdi magnā hoīm ſtragē facturi.p
vt h̄r in hiſtoria ſcholaſtica.vñ de iſt̃ videt̃ agere ꝓpha
in h̄ caplo cū dicit.Ve terre cymbalo alar̄.De gēte enī
ſeu terra q̄ eſt i valde remot̃ ſeu i locis cōiter intrāſibi
lib⁹ nō h̄r noticia niſi ex ſono cymbali.q̄ de longinq̄ ſen
titur.⁊ qñ q̄s ex illa p̄te longinq̄ vēit q̄ſi etiā volare dr̄.
vñ Deute.xxviij.ca.dr̄.Adducet dn̄s ſup te gentē de lon
ginq̄ in ſiſitudinē aq̄le volātis.⁊ h̄ eſt qḋ dicit.Ve ter
re cymbalo alar̄.i.ve terre ita remote ⁊ recluſe a ꝯuerſa
tione hoīm cōi.qḋ q̄ſi cymbalo ſon⁹ eius euenit p̱ vola
tū alar̄.Et ſeq̄t.q̄ eſt trās flumīa ethiopie alludēdo ad
illō qḋ dr̄ caplo ſupradicto.iiij.Reg.xvij.q̄ fuerīt trāſmi
grati trās flumīa goȝā q̄ h̄ videt̃ vocari flumīa ethiopie.
vñ ꝓpha hic nō noīat ꝓprio noīe terraȝ nec ciuitates in
q̄b⁹ erant.ſicut nec fuerūt noīa i ꝓp̄ria hiſtoria ſue trāſ
migratiōis ſupra dicta.Et ſequit̃.Que mittit in mari le
gatos ⁊ in vaſis papyreis ſup aq̄s.Pro q̄ ſciendū q̄ il
li de decē tribub⁹ ſic exterminati ⁊ recluſi veriſilr̃ credi
tur q̄ deſiderāt ſcire ea que gerunt̃ circa illos.qui i his
partib⁹ remanſerūt in iudea.tū q᷑ multi de illis decē tri
bub⁹ remāſerūt in iudea ⁊ i alijs diſpſi p̄tib⁹ fugientes
a rege aſſyrior̄.vt p̄ȝ de thobia q̄ erat de tribu neptalī.
⁊ ſic de alijs.tū q᷑ illi licet p̱ maiori p̄te fuerūt idolatre
tñ ſpectabāt ſaluatorē ſeu meſſiā ſicut ⁊ alij de genere ia
cob.⁊ iō aliqñ mittebāt nūcios verſus hierl̃m vt aliq̄d
ſcirent ex p̄dictis.ſed q᷑ h̄ nō poterāt facere p̱ terrā pro
pter recluſionē nitebant̃ h̄ facere p̱ alijs aquas ſubter
raneas ſeu occultas.Et in vaſis papyreis.i.in fiſcellis
ſcirpeis.Dictio enī hebraica que h̄ ponit̃ non ꝯſonat in
aliq̄ dictioni q̄ ponit̃ Geñ.vi.cū dr̄.Fac tibi arcam de li
gnis leuigatis.ibi enī dr̄ de lignis goffer.hic aūt de li
gnis gome.⁊ eſt dictio eadeȝ oīno ei que ponit̃ Exo.ij.
vbi dicit̃.Fecit fiſcellā ſcirpeā ⁊ liniuit eā.Vñ dictio go
me que h̄ ⁊ ibi in Exo.ponit̃ ſignificat iuncū.ſunt enī
aliq̄ iunci marini ita duri q̄ poſſent ex eis fieri aliq̄ va
ſa ad nauigādū p̱ flumīa.Et q᷑ hm̄oi iunci licet duri nō
tñ h̄nt duritiē lignor̄ ⁊ ex q̄b⁹ nauigia fiūt.⁊ iō dicūt he
brei q̄ tutius nauigat̃ in eis p̱ alijs ripas fluminuȝ eo
q̄ nō ita cito frāgunt̃.ſȝ q̄ñq̧ cedūt tangēti.⁊ iō talib⁹ na
uigijs mittebāt legatos ſuos vt ſecuri⁹ p̱ loca ſubterra
nea ſeu occulta trāſire poſſent.Hoc aūt qḋ dr̄ i mari.in
telligēdū eſt de ꝯgregatiōe aq̄r̄ put ſepe ꝯſueuit dici in
ſcriptura.q̄d aūt deberēt facere iſti nūcij ſubdit cū dicit.
Ite ad gētē cōuulſaȝ ⁊ dilaceratā.i.ad gētē iudeor̄ put i
poſtilla declarat̃.Et ſeq̄t.Ad pp̄l̃m terribilē.Gens.n.iu
deor̄ licȝ ꝓpria p̄tāte ñ eēt terribilior alijs.p̄tāte tñ diuina

freq̄nter mirabilia p̱ eis oꝑante terribil̃ erāt.vt p̄ȝ Io
ſue.ij.c.ḋ raab dicēte exploratorib⁹ q̄ oēs h̄itatores terre
chanaan timebāt eos ꝓpter trāſitū iordanis ⁊ hm̄oi.Et
iō dicit.P⁹ quē nō ē ali⁹.ſ.terribilior i ſignis ⁊ p̄digijs.
Et ſequit̃.Gentē ſpectātē.ſ.ſaluatorē ⁊ redemptoreȝ.Et

a gente expectāte: ⁊ conculca
ta: cui⁹ diripuerūt flumia
terraȝ eius: ad locū nomis
dn̄i exercituū montē ſyon.

conculcatā cui⁹ diripue
rāt flumīa terrā eius.
q.d.q̄ntūcūq̧ conculca
ta eſt ab ipetu aduer
ſarior̄ ſp̱ eſt ſpectans
ſuā liberationē a deo.
⁊ vt oñdat in q̄ terra
eſſet illa gens conulſa
⁊ dilacerata ⁊ ſpectās

ſubdit.Ad locū noīs dn̄i exercituū montē ſyon.In illo
enī loco vbi ē inuocatū nomē dn̄i h̄itabat illa gēs ad q̄m
mittebāt illi q̄ trās flumīa ethiopie recludebāt̃.Et ſeq̄t
Oēs h̄itatores orbis q̄ morami i terra ⁊c.Que q̄dē vba
fin oēs expoſitores intelligūt̃ eſſe dicta p̱ ꝓphāȝ i pſona
dn̄i.Ad q̄r̄ declaratiōeȝ attēdēdū q̄ in his q̄ dicta ſunt
exprimit̃ rō h⁹ legatiōis.Dicit.n.Ite angeli veloces ad
gentē ꝯuulſaȝ.nō aūt dicit q̄d illi angl̃i ſeu nuncij debe
bāt nūciare illi genti cui mittebant̃.vel q̄d ab eis debe
bāt ſcire.ſȝ h̄ aliq̄liter īuenit̃ in h̄ qḋ dixit ſupra.Ad gē
tē ſpectātē.q.d.ſciat̃ ab eis ſi illō qḋ ſpectāt a deo ha
beāt in re vt ⁊ noſipi p̄ncipem⁹ eor̄ redemptōeȝ.Ad qḋ
r̄ndet̃ in pſona dei.Oēs h̄itatores orbis q̄ morami i ter
ra ⁊ cū eleuatū fuerit ſignū in mōtib⁹ videbit̃ ⁊ clangorē
tube audiet̃.Cui⁹ ſenſus ē.q̄ redēptor veri meſſie.i.xp̄i
quā oēs fideles expectabāt oñdēda erat publice oīb⁹
h̄itatorib⁹ orbis i duob⁹ p̄cipalr̃.p̄rio.n.in leuatiōe ſi
gni crucis.vñ.Si exaltat⁹ fuero a terra oīa trahā ad me
ipm̄ Ioh.xij.ſcḋo.in p̄dicatōe vniuerſali aplor̄ ⁊ diſcipu
lor̄ xp̄i p̱ orbē diuulgata.de q̄ dic.Et clāgorē tube audie
tis.q.d.nūcijs miſſis p̄dictis.ñ oportet vos mittere ad
inq̄rēdū de tp̄e ſpectatōis redēptōis vr̄e.q᷑ h̄ publica
bit̃ oīb⁹ cōmorātib⁹ i terra p̄dict̃ duob⁹ modis.Pōt ēt
referri h̄ qḋ dr̄.Cū eleuatū fuerit ſignū i mōtib⁹ videbi
tis ad exaltatōeȝ crucꝭ p̱ victoriā ꝯſtātini īpatoris.q̄ p̱ to
tū orbē ſalutifere fuit diuulgata.⁊ ſic in h̄ qḋ dr̄.Oēs
h̄itatores orbis ⁊c.oñdit̃ q̄ ſaluator nō erat ſic expectā
dus vt circuīret p̱ orbē ad ſaluādos eos q̄ ſaluādi erant
put q̄dā hebreor̄ erronee putabāt.ſȝ p̱ eleuatōeȝ ſigni ⁊
auditū clāgoris tube ſupradict̃.ſal⁹ ē at p̱ orbē ⁊ vſq̧ ad
recluſos p̄dictos extēdēda.Ad qḋ ꝓpl⁹ declarādū ſub
dit.Quia hec dicit dn̄s ad me.q̄ſcā ⁊ ꝯſiderabo in loco
meo.Et ē ſenſus.q᷑ poſtq̄ paſſio xp̄i fuit celebrata non
oportebat vt xp̄s p̱ mūdū diſcurreret.ſȝ vt iā q̄eſceret a
laborib⁹.de q̄ dicit.Quieſcam ⁊ ꝯſiderabo.i.q̄ ꝓuideret
ſue eccl̃ie a ꝓpo ſurſuȝ in loco ſuo ad dexterā p̄ris exiſtēte.
de q̄ dicit.Et ꝯſiderabo i loco meo.Et q᷑ hec ꝯſideratio
ſeu ꝓuiſio fit mediāte lumīe fidei ⁊ feruore charitat̃ ab
ipo deo infuſis.iō ſubdit̃.Sicut lux clara ē ⁊ meridiana
vt p̱ h̄ qḋ dr̄ Lux clara.intelligat̃ lumen fidei.⁊ p̱ h̄ q̄ dic̄
meridiana.feruor charitat̃.ſic feruor diei viget p̄cipue
ſole exiſtēte i meridie.Et q᷑ ex iſtis vtutib⁹ q̄ a dn̄o q̄eſcē
te ⁊ ꝯſiderāte i ſuo loco i eccl̃ia infundunt̃ deriuāt̃ dona
ſpūſſcī q̄ ſui roris aſpſiōe eccl̃iam fecūdat.iō ſubdit.Et
ſicut nubes roris in die meſſis.Et ſeq̄tur.Añ meſſeȝ enī
tot⁹ effloruit.i.q̄ ꝓpha inſinuat iſt̃ trās flumīa ethiopie
exñtib⁹ q̄ tp̄e ⁊ mō ad xp̄m acceſſuri erāt.⁊ h̄ erat ſuū p̄n
cipale intētū.qḋ q̄dē xp̄s erit circa finē mūdi vt dictū eſt
Finis enī mūdi dr̄ meſſis.Math.xiij.Sinite vtraq̧ cre
ſcere vſq̧ ad meſſem.Et ē ſenſus.Añ meſſeȝ.i.ante fina
le iudiciū ille pp̄ls florebit.i.tendet ad fructificādū in
bonis oꝑib⁹ ⁊ cultu dei.ſicut flos tēdit in fructū ⁊ dicit

efflorŭit p̄teritū p futuro. ⁊ ne cū dr̄ tot᷒ itelligat̄ p toto illo p̄p̄lo nemine deficiēte. ideo ſubdit̄. Et imatura p̄fectio germinauit. q2 nō oēs veniēt ad maturitatē p̄fectionem. Precidet̄ ramuſculi ei᷒ falcib᷒ ⁊c. q2 illi ramuſculi q̄ ſūt q̄ſi inutiles p̄ſcindent̄. ⁊ q̄ derelicta ſūt abſcindent. i. a corpe eccl'ie. ⁊ excuti ent̄. i. de terra ſua in q̄ ſunt recluſi. Et ſeq̄tur Derelinquent̄ ſīl auibus montiū vſq3 ibi ſuper eu3 hyemabūt ī q̄ ponit ſtrages ⁊ morti cinia q̄ debet fieri in ſua excuſſione. put dictū fuit in p̄ncipio h᷒ expoſitiōis. ⁊ q2 tā de exulētib᷒ q̄3 de obuiātib᷒ erāt multi mortui. io dicit̄. Derelinquent̄ ſīl. ſ. ab vtraq3 pte pugnātiū. ſequit̄. In tpe illo deferet̄ munus ⁊c. in q̄ ꝓpha ponit ꝙ p̄dixit modū ſue egreſſionis ſiue excuſſiōis ſubdit tps ſue ꝯuerſiōis ad xp̄m dicēs. In tpe illo. ſ. añ meſſē3 vt ſ3 expoſitu3 fuit deferetur mun᷒ dn̄o exercituu3. ſc3 p latrie cultum. A p̄p̄lo diuulſo. dilacerato ⁊c. i. a reliquijs p̄p̄li iudeoꝝ. ⁊ etiā ab illis q̄ excutiēdi ſunt a terra trās flumia ethiopie ſupradicta. de vtriſq3 eī pōt p̄prie poni illa q̄ h̄ tradunt̄. Nā tam illi de decē trib᷒ q̄ vltra flumia p̄dicta extitit. vt eſt dictu3 q̄3 illi de duab᷒ tribub᷒. ꝓprie pōt dici gens ꝯuulſa ⁊ dilacerata ſpectās ⁊ hmōi. vt p3 intuenti. Et ſequit̄. Ad locū nois dn̄i ī ſyon. ſ. ad eccliam. ꝯcordat aūt huic ſnīe ſeu expoſitiōni qd̄ legitur Sophonie. iij. vbi ſic vltra flumia ethiopie inde ſupplices mei filij diſp̄ſoꝝ meoꝝ deferēt mun᷒ mihi. Ad qd̄ ſciendū ꝙ ibi loquit̄ de ſtatu finali. quō oēs gentes reducēde ſunt ad veꝝ cultū diuinū. vñ imediate ante dr̄ Tunc reddā p̄p̄lis labiū electū vt vocēt oēs in noīe dn̄i ⁊ ſeruiat̄ ei humero vno. Et ibidē vocat illos q̄ ſunt extra flumia ethiopie. ſ. illos de decē tribub᷒ p̄dictis ſupplices dei i.q̄. ītū ei hūiliabunt̄ p p̄niām de p̄teritis. dicit etiā eos filios diſp̄ſoꝝ meoꝝ. eo ꝙ deſcendūt ab illis q̄ diſp̄ſi fuerūt p aſſyrios ex ſnīa diuina. de q̄b᷒ cōcludit ꝙ deferēt deo munera pariformia ſicut h̄ dr̄. In illo tpe deferet̄ mun᷒ dn̄o exercituū a p̄p̄lo diuulſo ⁊c.

Onus egypti. Hic ꝯſiter Capitulū. XIX
o denūciat̄ punitio egyptioꝝ p romanos. ⁊ primo dicta punitio. ſcd̄o iudeoꝝ ꝯſolatio. ibi. In die illa erūt. Circa primū ſciendu3 ꝙ anton᷒ collega auguſti ceſaris ſub q̄ nat᷒ fuit xp̄s amore cleopatre regine egypti capt᷒. repudiauit vxorē ſuā auguſti ſororē3. ⁊ cleopatrā accepit. ⁊ auguſto bellū indixit. a q̄ tñ fuit debellat᷒. et capta egyptus. ⁊ q2 tpe auguſti chriſt᷒ fuit nat᷒ ⁊ in egyptum portatus. ideo ad hoc incipit ꝓpheta dicēs
b Ecce dn̄s aſcendet ſup nube3 leuē. aſſumēdo ſibi carnem humanā. que dr̄ nubes. q2 formata fuit ſp̄ūſancti v̄tute. ſicut nubes ſurſum generant̄ in aere virtute ſolis Et leuis. q2 nō fuit aggrauata pondere peccati original̄.

O [a]nus egypti. XIX [b]Ecce dn̄s aſcēdet ſup nubē leuē: [c]⁊ ingrediet̄ egyptū: [d]⁊ mouebunt̄ ſimulacra egyptia a facie e᷒: [e]⁊ cor egypti [f]tabeſcet ī medio ei᷒ [g]Et ꝯcurrere faciā egyptios aduſus egyptios: ⁊ pugnabit vir ꝯtra frēm ſuū: ⁊ vir ꝯtra amicū ſuū. ciuitas aduſus ciuitatē. regnū aduſus regnū: [h]⁊ dirūpet̄ ſp̄ūs egypti ī viſcerib᷒ ei᷒: [i]⁊ ꝯſiliū ei᷒ p̄cipitabo: [k]⁊ interrogabūt ſimulacra ſua: ⁊ diuinos ſuos: ⁊ phitones: ⁊ ariolos: [l]⁊ tradā egyptū ī manu dn̄oꝝ crudeliū: [m]⁊ rex fortis dn̄abit̄ eoꝝ ait dn̄s exercituū. [n]Et areſcet aq̄ d̄ mari: ⁊ fluui᷒ deſolabit̄ atq3 ſiccabit̄: ⁊ deficiēt flumia. Et attenuabūt̄ ⁊ ſiccabūt̄ riui aggerū. [o]Calam᷒ ⁊ iunc᷒ marceſcet: nudabit̄ alue᷒ riui a fonte ſuo. Et oīs ſemēt3 irrigua ſiccabit̄ areſcet ⁊ non erit. [p]Et merebūt piſcatores: ⁊ lugebūt oēs mittētes in flumē hamū. ⁊ expandētes rete ſup faciē aq̄ꝝ emarceſcēt. [q]Cōfudēt̄ q̄ opabāt̄ linū plectētes ⁊ texētes ſubtilia [r]Et erūt irrigua ei᷒ flaccētia. [s]oēs q̄ faciebāt lacunas ad capiēdos piſces. [t]Stulti p̄ncipes thaneos [v]ſapientes ꝯſiliarij pharaōis [x]dederūt ꝯſiliū īſipiēs [y]Quō dicetis pharaōi. filius ſapiētiū ego

c Et ingredietur egyptū. fugiēs p̄ſecutione3 herodis. Math. ij. d Et mouebuntur ſimulacra egypti a facie ei᷒. q2 eo ingrediente egyptu3 ſimulacra corruerūt. vt dr̄ in ſcholaſtica hiſtoria in ſignū deſtructiōis idolatrie p p̄dicationē euangelij deſtruende. e Et cor egypti ⁊c. h̄ refert̄ ad antonium regē ⁊ cleopatrā reginā. q2 ſicut cor mouet alia mēbra. ſic populum egypti mouebat rex ⁊ regina. ⁊ bene dr̄ f Tabeſcet ī medio ei᷒. q2 exercitu egypti debellato anton᷒ fugiens ſeip̄3 interfecit. ne caperet̄ ab auguſto ⁊ ſil̄r cleopatra excitauit ſerpētē venenoſū ad ſe mordendū. et ſic morſu ſerpenti3 interijt g Et ꝯcurrere facia3 egyptios ⁊c. q2 aliqui eoꝝ timentes auguſti p̄tātē iunxerūt ſe ei. ⁊ ſic pugnabāt ꝯ alios egyptios q̄ erant cum antonio.
h Et dirumpet̄ ſpūs egypti ⁊c. i. fortitudo eius i Et ꝯſiliū eius ⁊c. q2 antonius intēdebat auguſtum deijcere ab imperio. ⁊ accidit econtrario.
k Et interrogabunt ſimulacra ſua. q2 antonius ⁊ cleopatra in talib᷒ confidebant. l Et tradam egyptū ⁊c. q2 multi egyptij in illo bello fuerūt occiſi. et quia capta egypto a romanis fuerunt ibi poſiti p̄fecti romanoru3. qui ſuper eos ponebant graue iugum.
m Et rex fortis dominabit̄ eorū. ſ. auguſtus qui imperator fuit potentiſſim᷒. n Et areſcet aqua ⁊c. p hoc intelligitur deſolatio terre egypti. que ex vna parte ē ſupra mare. ⁊ ex alia ſup nilum. o Calamus ⁊ iuncus marceſcet ⁊c. p hoc ⁊ē ſignatur ꝙ gaudiū ⁊ leticia deficient de egypto. quia viror iunci ⁊ calami leticia3 ſignificat. vnde pratum virens cōmuniter dicit̄ ridere.
p Et merebunt piſcatores ⁊c. multi enim illius artis erant in egypto. eo ꝙ abundat aquis. habet enī mare ex vna parte. ⁊ nilum ex altera q Cōfundant̄ ⁊c. id eſt qui faciebant opera ſubtilia de lino.
r Et erūt irrigua ei᷒ ⁊c. id eſt arentia s Omnes q̄ faciebant lacunas. id eſt viuaria. p iſta que dicta ſūt intelligitur ꝙ omnes artifices egypti p romanos ſpoliarentur ⁊ vaſtarentur. Et conſequenter idem oſtendit de principibus ⁊ maioribus cum dicitur.
t Stulti principes thaneos. dicti a thanis ciuitate egypti valde nobili.
v Sapientes conſiliarij pharaonis. Antonium vocat pharaonem. quia omnes reges egypti ab antiq̄ et tempore eſaie vocabant̄ pharaones.
x Dederunt conſiliū inſipiens. ſ. antonio de mouendo preliū cōtra auguſtū. y Quō dicetis ⁊c. allegabāt ei ꝙ in egypto viguerat ſapientia ab antiquo. vt habetur primo meta. ⁊ ꝙ illud regnū erat valde antiquū. et antiquius ſatis q̄3 regnum romanū qd̄ incepit tempe achaz

regis iudee.vt hꝫ in hiſtoria ſcholaſtica.ꝛ ſic dicebant ꝙ nomē monarchie ibi poneret.ꝛ q2 accadit ɔ̄triū.id̄ ſubdi tur. v Ubi nūc ꝛc̄.q̄ſi dicat apparet eoꝝ inſipiētia. x Annūciēt tibi ꝛc̄.q.d.nō poterūt.ꝛ ptꝫ lr̄a vſqꝫ ibi. y Deceperūt egyptū.ſ.ɔſiliarij p̄dicti.Et ſubdit modꝰ deceptiōis. z An gulū ꝓplo ꝝ eiꝰ.angulꝰ q̄ duabꝰ lineis ɔcurrē tibꝰ efficit.Hic dr̄ con iūctio antonij ꝛ cleo patre.ꝛ ſic eſt ſenſus. ꝙ decipiendo cleopa trē ꝛ antoniū decepe rūt ꝑ ꝯſ̄s totā egyptū a Dn̄s miſcuit ꝛc̄.i. ɔtrouerſie ꝛ erroꝝ.h̄ enī fecit dn̄s ꝑmiſſiue ꝓpter mala egyptioꝝ b Et non ꝓuniēda erit egypto opus ꝛc̄.i. ꝓplus egypti nō habe bit ſe intromittere de rege p̄ficiēdo,qui ꝑ ca put deſignat. nec d̄ fa milia eū ſequēte q̄ di citur cauda.nec de iu dicibꝰ ꝛ p̄fectis ꝓplm gubernātibꝰ eū refre nando ab iniurijs in ferendis.ꝛ penis i ir

filiꝰ regū antiquoꝝ? Ubi nūc ſūt ſapiētes tui? Annūciēt tibi ꝛ indicēt q̄d cogitaue rit dn̄s exercituū ſup egy ptū: Stulti facti ſunt prin cipes thaneos: emarcuerūt principes mēpheos: dece perūt egyptū: angulū po pulorū eius. Dominꝰ mi ſcuit in medio eius ſpiritū vertiginis:ꝛ errare fecerūt egyptū i omni ope ſuo:ſicut errat ebrius ꝛ vomens. Et nō erit egypto opus quod faciat:caput ꝛ caudā incur uantē ꝛ refrenātē. Jn die

rogando pro illatis.quia capta egypto ꝑ auguſtum. gu bernatio egypti deuoluta eſt ad imperium romanum. ꝙ ponebat ibi p̄fectos ꝛ iudices.
c Jn die illa ꝛc̄.i. egyptij erūt totaliter ſubiecti roma nis.ſicut mulieres viris. d Et timebūt ꝛc̄.i.ptās eiꝰ quā tribuit auguſto ɔ egyptū.q2 oīs ptās a deo eſt.
e Et erit terra iuda ꝛc̄.imputādo vaſtationē ſuā eue niſſe ꝓpter mala q̄ fecerat antonius i terra iuda.q̄ an tigonū deſcendētē a machabeis interfecit.ꝛ herodē ali enigenā regē iudee inſtituit.vt hꝫ in ſcholaſtica hiſto.
f Om̄is q̄ recordatꝰ fuerit.de malis q̄ fecit antonius i iudea.ꝛ de illis q̄ ꝓpter h̄ venerūt i egypto g Pa uebit a facie ꝛc̄.timens eius iudicia. h Jn die illa. Hic ɔ̄ter deſcribit egyptioꝝ reuelatioꝑ ſuſceptionē fi dei ꝛ cultꝰ diuini.q̄ ꝑualēt oībꝰ tpalibꝰ bonis.Et diui dit i duas.q2 p̄mo deſcribit iſta receptio fidei egyptijſ. ſcd̄o ab aſſyrijs ibi. Jn die illa.Circa p̄mū ſciēdū ꝙ aliq̄ hebrei ꝛ ſilr̄ aliq̄ catholici in h̄ eos ſequētes expo nūt partē illā de onia ſacerdote.q̄ de iudea ex pluribus alijs intrauit egyptū dicēs ſe velle implere ꝓphetiam Eſaie q̄ ponit hic.ꝛ cū rex egypti honorifice eū recepiſ ſet.ꝛ ciuitatē ad habitādū ɔceſſiſſet,erexit ibi altare dn̄i hoſtias ꝛ oblatiōes offerēs ſup illud.ſed h̄ nō videt ve rū.p̄mo q2 dr̄ hic.Erūt q̄nqꝫ ciuitates ꝛc̄.Onie v̄o nō legit niſi vna tm̄ ciuitas aſſignata.Scd̄o q2 illō factuꝫ onie nō fuit laudabile.ſed magꝭ vituperabile.ſm ꝙ dr̄ Dan.x.Filij q̄ꝫ p̄uaricatorū ꝓpli tui extollent.vt imple ant viſionē ꝛ corruēt.qd̄ exponit de h̄ facto onie.nō eī licebat iudeis erigere altare ꝛ ſacrificare.niſi in hierl̄m ꝛ maxime poſt templi ſalomonis edificationē.factum aūt qd̄ hic dr̄ cōmēdabile eſt ꝛ deo acceptū. vt patebit lr̄am ꝓſequēdo.Ra.ſa.aliā expoſitionē ponit dicens.ꝙ ſennacherib vltimo veniēs ɔtra hierl̄m adduxit ſecum aliq̄s principes de egypto q̄s cepat in bello cōtra tha rathan regē ethiopie quē iuuabāt.de q̄ bello habet.iiij Reg.xix.ꝛ illos principes adduxit ſecum cōpeditos,vt

oſtenderet eos ezechie ꝛ ꝓplo eius ad terrendū eos.ſed q̄ñ exercitus ſennacherib fuit ꝑcuſſus ab angelo ipſi fue rūt ſaluati.ꝛ ꝑ ezechiam a vinculis liberati.ꝛ ſic reuer tentes in terrā ſuā fecerūt altaria ad colendum deum iſrael qui eos liberauerat de manu ſennacherib.ꝛ ſic ex ponit litterā iſtam.

illa erit egyptus q̄ſi mulie res:ꝛ ſtupebūt. ꝛ timebūt a facie commotionis manus dn̄i exercituū:quā ipſe mo uebit ſup eam: ꝛ erit terra iuda egypto in pauorem. Oīs qui illius fuerit recor datus: pauebit a facie con ſilij dn̄i exercituū,qd̄ ipſe cogitauit ſup eā. Jn die illa erūt q̄nqꝫ ciuitates in terra egypti loq̄ntes lingua chanaan:et iurātes ꝑ dn̄m exercituū. Ciuitas ſolꝭ vo cabit vna. Jn die illa erit al tare dn̄i i medio t̄re egypti

i Erunt q̄nqꝫ ciuita tes in terra egypti ꝛc̄ ſed ɔtra h̄ eſt qd̄ ſub ditur.Loquentes lin guā chanaan ꝛc̄.id eſt hebraicā.q2 terra cha naan tunc ꝛ a lōgo tē pore ante ab hebreis habitabatur.ſi aūt di cam Ra.ſa.eſſet verꝰ. ꝓpheta diceret.Loquē tes linguā egyptiacā. ꝛc̄.ſi autē dicat ꝙ du xerunt ſecum hebreos ad faciendū diuinum officiū in egypto.non valet.q2 nō erat eis li citū ibi erigere altare vt dictū eſt.ꝛ ſic factū eoꝝ eſſet vituperabile Nulla etiā ſcriptura canonica nec hiſtoria famoſa de hoc aliq̄d dicit.et ideo illud di ctum videt eſſe ficticium.Propter qd̄ pars iſta expo nitur de receptiōe fidei chriſtiane ab egyptijs. quā bea tus ſymon apl̄us p̄dicauit in egypto q̄ ei ſorte aduenit. vt habet in legenda ſua.ꝛ ſimiliter Marcus euāgeliſta ſm ꝙ dicit Hiero.libro illuſtrium viroꝝ.ꝛ tūc ipſi ordi nauerūt ibi eccleſias ꝛ erexerūt altaria in noīe dn̄i ieſu chriſti.Et ſm hoc dicit hic.Jn die illa.id eſt tp̄e chri ſti qui natꝰ fuit ſub auguſto.
i Erunt q̄nqꝫ ciuitates ꝛc̄.i.hebraicas.Jn egypto enī erant multi iudei.qui fuerāt diſperſi tp̄e machabeorū ꝛ ante.q̄ credētes ad p̄dicationē ſymonis apl̄i ꝛ marci euāgeliſte fuerūt ab eis ordinati ꝛ diſpoſiti ad regimē ꝛ doctrinā egyptioꝝ in chriſtū credentiū.ꝛ ad celebran dū diuinū officiū in lingua hebraica. Poteſt etiā dici ꝙ egyptij ad fidē ɔuerſi deū laudabant hebraica lingua. q2 in primitiua eccleſia baptizatis ꝑ impoſitiones ma nuum apoſtoloꝝ dabat ſpūſſanctus in ſigno viſibili.ꝛ loq̄bant varijs linguis.vt habet Actuum.viij.ꝛ.xix.Fit autē hic mentio magis in ſpeciali de lingua hebraica q̄ꝫ de alijs.q2 illa eſt lingua p̄ima.ꝛ fuit omibꝰ cōmunis vſqꝫ ad edificationeꝫ turris babel.vt habet Gen.xi.Et exprimunt hic q̄nqꝫ ciuitates tanq̄ꝫ principales in qui bus euāgeliū p̄dicatū eſt in egypto.licet i pluribꝰ alijs locis eiuſdē regni p̄dicatū fuerit tempe apl̄oꝝ.
k Ciuitas ſolis vocabitur vna.Dicūt aliqui ꝙ hec ē alexandria.que dicit ciuitas ſolis.i.chriſti q̄ eſt ſol iu ſticie.eo ꝙ fides xp̄i ibi viguit tp̄e marci euāgeliſte ſub quo fideles viuebāt in alexandria.hn̄tes oīa cōmunia eo mō quo legunt viuiſſe ſub petro in hieruſalē.Actuū iiij.ꝓpter qd̄ philo diſertiſſimus iudeorū librū cōpoſuit ad cōmendationē vite ipſorum.vt dicit Hiero.in libro illuſtrium viroꝝ.Alij v̄o dicūt ꝙ ciuitas ſolis hic dicit elyopolis que eſt ciuitas i egypto.Et dicit ab elyos qd̄ eſt ſol.ꝛ polis qd̄ eſt ciuitas.ꝛ de hac hic fit ſpecialꝭ mē tio.eo ꝙ ſacerdotes ibi māſerunt ab antiq̄.vt hꝫ Gen. xli. l Jn die illa erit altare ꝛc̄.dedicatū i honore xp̄i.

ideo ſubdiꝰ. m Et erit titulus. illud pōt referri ad
ꝓpinata ꝙ iſte titulꝰ ſit ieſus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. q̄ in
termino vite xp̄i paſſibilꝭ fuit poſitꝰ ſup crucē. ſignū aūt
crucis poniꝰ in altaribꝫ ⁊ locis xp̄i noīe dedicatis. pōt
etiā referri ad terrā egypti. vt ſit ſenſus ꝙ fides chriſti
fuerit p̄dicata ꝑ totā
egyptū vſq; ad termi-
n Clama (nos eiꝰ.
būt eni ad dnm̄. ſ. egy
ptij. o A facie tri-
bulantis. ſ. demonis.
p Et mittet eis ſal-
uatorē. ſ. ieſū xp̄m
ab eis receptū ꝑ verā
fideꝫ ab apoſtolis ab
eo miſſis p̄dicatā.
q Qui liberet eos d̄
tenebris erroris ⁊ po
teſtate demōis, ideo-
q; ſubditur.
r Et cognoſceꝰ dn̄s
⁊c̄. hoſtia noui teſta-
mēti eſt eucharistia q̄
dꝛ hic hoſtie in plura
li. qꝛ ſuccedit oībꝰ ho-
ſtijs ⁊ ſacrificijs vete-
ris teſtamēti. pōt etiā
h referri nō ſolum ad
eucharistiā ſꝫ ad orō-
nes et ſuffragia eccl̄ie
q̄ dicunꝰ hoſtie. Pſal.
xlix. Sacrificiū laudiꝰ
honorificabit me ⁊c̄.
s Et percutiet ⁊c̄. ſ. tē
porali pena vt dictuꝫ
eſt ad eiꝰ caſtigationē
t Et ſanabit eā. ꝑ ve
rā fidē v Et reuer
tenꝰ. ad dn̄ꝫ veraciter
⁊ pfecte. ideo ſubdiꝰ.
x Et placabitur eis.
y In die illa erit via
de egypto in aſſyrios
⁊c̄. qꝛ p̄dicatores euā-
gelij de vna terra diſ-
currebāt ad aliā ⁊ ecō
uerſo. vt pꝫ in actibꝫ apl̄oꝝ in pluribꝫ locis.

[m] ⁊ titulꝰ dn̄i iuxta terminū
eiꝰ: ⁊ erit in ſignū ⁊ in teſtimo
niū dn̄o exercituū in terra
egypti. [n] Clamabunt enim ad
dnm̄ [o] a facie tribulantis: [p] ⁊
mittet eis ſaluatorē ⁊ ppu-
gnatoreꝫ [q] q̄ liberet eos. [r] Et
cognoſceꝰ dn̄s ab egypto: ⁊
cognoſcent egyptij dnm̄ in
die illa: ⁊ colent eū in hoſtijs
⁊ in muneribꝫ: ⁊ vota voue
būt dn̄o ⁊ ſoluēt. [s] Et percuti
et dn̄s egyptuꝫ plaga [t] ⁊ ſa-
nabit eaꝫ: [v] ⁊ reuertenꝰ egy-
ptij ad dn̄m [x] ⁊ placabiꝰ eis
⁊ ſanabit eos. [y] In die illa
erit via de egypto in aſſyrios
⁊ intrabit aſſyriꝰ egyptū: et
egyptiꝰ in aſſyrios: [z] ⁊ ſuiēt
egyptij aſſur. [a] In die illa e-
rit iſrl̄ terciꝰ egyptio ⁊ aſſy-
rio: [b] bn̄dictio in medio ter-
re: cui bn̄dixit dn̄s exercitu
um dicēs: Benedictꝰ pp̄ls
meꝰ egypti: ⁊ opꝰ manuum
meaꝝ aſſyriꝰ: hereditas au
tem mea iſrael. XX
[a] In anno q̄ ingreſſꝰ
eſt thartan in azotū:

z Et ſeruiēt egyptij aſſyrijs. ex mutua charitate. qꝛ in
primitiua eccl̄ia fideles vndecūq; eſſent qn̄ ꝯueniebāt
adinuicē viuebāt in maxia ꝯcordia. vt pꝫ Act. iiij. ⁊ ad
h refeꝛꝰ qd̄ ſubdiꝰ. a In die illa erit iſrl̄ tertius. qꝛ
apl̄i fuerūt de iſrl̄. ⁊ ꝑ p̄dicationē euāgelij ꝯiūxerunt di
uerſos pp̄los adinuicē mutua charitate. ideo ſubdiꝰ.
b Bn̄dictio in medio terre. qꝛ bn̄dictio dei daꝰ exiſtē
tibꝫ in charitate. ⁊ his dictis pꝫ ſn̄ia lr̄e ſequētis.
In capitulo. xix. vbi dꝛ in poſtilla. Dn̄s miſcuit in me
dio eius ſpm̄ vertiginis. Additio.
Vertigo put in h loco cōpetit ſignificat ꝯuoluti-
onē ſeu ꝯgyrationē. q̄ q̄nq; fit in cerebro a mor-
bo ſicut in terra fit a vento put medici tradūt.
vn̄ q̄ talē morbū patiꝰ nō pōt recte iudicare de agēdis.
ſed erat ſicut ebrius put dꝛ in lr̄a. Capl̄m. XX
In anno. Hic ꝯſeq̄nter poniꝰ punitio egyptioꝝ
facta ꝑ aſſyrios. Et diuidiꝰ in duas ptes. qꝛ pri
mo poniꝰ punitio egyptioꝝ, ſcd̄o ex h ſequens
ſtupefactio iudeoꝝ, ibi, Et timebūt. Circa primū ꝑmit-
titur. tp̄s reuelatiōis facte de iſta punitiōe cū diciꝰ.
a In anno ⁊c̄. q̄ eſt ciuitas phyliſtinoꝝ quā cepit iſte
tarthan princeps militie regis aſſyrioꝝ. b In tpe il
lo ⁊c̄. de punitiōe egyptioꝝ. c Vade ⁊ ſolue ſac. uꝫ
⁊c̄. ꝓphe eni aliqn̄ denūciabāt ꝓphetiā ſuā nō ſolū ver
bis. ſed etiā ſenſibili-
bus ſignis ſicut Hiere
re. poſuit catenas col
lo ſuo ad deſignandū
ꝙ ſic ducerent ꝯcate-
nati illi ꝯ q̄s ꝓpheta-
bat Hiere. xxvij. Et ſic
eſaias iuit nudꝰ ⁊ diſ
calciatꝰ ad deſignan-
dū ꝙ egyptij ⁊ ethio-
pes nudi ⁊ diſcalciati
ducerenꝰ in captiuita
tē ꝑ regeꝫ aſſyrioꝝ. Et
patet lr̄a h excepto.
d Triū annoꝝ ⁊c̄. qd̄
exponiꝰ ſic ꝙ hoc fecit
eſaias ꝑ tres ānos an
teq; accideret illud fa
ctū. q̄rū numerꝰ inci-
pit ab illo tēpe q̄ tar-
than intrauit azotum
Rex eni aſſyrioꝝ vi
exiſtens in iudea ⁊ eā
deuaſtās audiuit d̄ re
ge ethiopū ꝙ egreſſꝰ
erat ad impugnandū
ipm̄. ⁊ cum eo erat rex
egypti. ⁊ tūc receſſit d̄
iudea. ⁊ illoſ reges de
bellauit. ⁊ pp̄l̄m duxit
captiuū in fine trium
annorꝫ poſtq; eſaias
p̄dixerat hoc. Ra. ſa. di
cit ꝙ ly triū annoꝝ nō
ſolū refeꝛꝰ ad tp̄s re-
uelationis facte Eſaie
vſq; ad eiꝰ impletioēꝫ
vt dictū eſt. ſed etiam
refeꝛꝰ ad factū Eſaie.
ſcꝫ ꝙ tribꝫ annis iuit
ſic nudus ⁊ diſcalcia-
tus. ſed hoc nō eſt veriſimile. ꝙ dn̄s tamdiu faceret eū
incedere taliter. maxime cū eſſet de ſtirpe regia. ⁊ iō alij
expoſitores dicunt. ꝙ iuit ſic tm̄ tribus diebus in ſignū
trium annoꝝ dictorum. ſicut diciꝰ Ezech. iiij. Diem pro
anno dedi tibi.
e Et timebūt. Hic ꝯſequēter poniꝰ ſtupefactio iudeo
rum qui confidebant in adiutorio regū egypti ⁊ ethio-
pie contra regem aſſyriorum. et ideo quando ſciuerunt
eos captiuatos a rege aſſyriorum fuerunt territi ⁊ ſtu-
pefacti. ⁊ hoc eſt quod diciꝰ. e Et timebunt ⁊ ꝯfun-
dentur. ſcilicet iudei.
f Ab ethiopia ſpe ſua. id eſt de cuius auxilio ſperabāt
g Et ab egypto gloria ſua. id eſt de cuius auxilio glo-
riabaꝰ. h Et dicet ⁊c̄. id eſt populus regni iude. qd̄
dicitur inſula. eo ꝙ ē inter duo maria. ſcilicꝫ mare mor-
tuum ab oriente ⁊ mare mediterraneum ab occidente.
Dicunt tamen aliqui ꝙ dicitur inſula. eo ꝙ concutieba
tur hinc ⁊ inde tribulationibus. ſicut inſula fluctibus.
ſed prima expoſitio eſt magis litteralis. Cetera patent
ex dictis.

cū miſiſſet eū ſargon rex aſ-
ſyrioꝝ ⁊ pugnaſſet ꝯtra azo
tum ⁊ cepiſſet eā: [b] in tpe il-
lo locutus eſt dn̄s in manu
eſaie filij amos: dicēs. [c] Va
de ⁊ ſolue ſaccū de lūbis tu
is: ⁊ calciamēta tua tolle de
pedibꝫ tuis. Et fecit ſic: va
dens nudus ⁊ diſcalciatus.
Et dixit dn̄s. Sicut ambu
lauit ſeruus meꝰ eſaias nu
dus ⁊ diſcalciatꝰ: [d] triū an-
noꝝ ſignū ⁊ portentuꝫ erit
ſup egyptū ⁊ ſup ethiopiā:
ſic minabit rex aſſyrioꝝ ca
ptiuitatē egypti: ⁊ transmi
grationē ethiopie: iuueneꝫ
⁊ ſenem. nudā ⁊ diſcalciatā
diſcoopertis natibꝫ ad igno-
miniā egypti. [e] Et timebūt
⁊ confundenꝰ [f] ab ethiopia
ſpe ſua [g] et ab egypto gloria
ſua. [h] Et dicet habitator in
ſule huiꝰ in die illa. Hecci-
ne erat ſpes nr̄a: ad q̄s ꝯfu
gimus in auxilium. vt libe
rarent nos a facie regis aſ-
ſyriorum. Et quomodo ef-
fugere poterimus nos.

Onus deſerti XXI maris. [b]Sicut turbines [c]ab aphrico veniũt: [d]de deſerto venit [e]de terra horribili. [f]Viſio dura [g]nũciata ẽ mihi. [h]Qui increduluſ ẽ infideliter agit: [i]⁊ q̄ depopulator eſt vaſtat. [k]Aſcẽde elã [l]obſide mede: [m]omnẽ gemitũ eiꝰ ceſſare feci. [n]Propterea repleti ſũt lũbi mei dolore: ⁊ ãguſtia poſſedit me ſicut anguſtia parturiẽtis. Corrui cũ audirẽ: ↄturbatus ſuz cũ viderẽ. Emarcuit cor meũ [o]tenebre ſtupefecerũt me. [p]Babylõ dilecta mea poſita eſt mihi ĩ miraculũ. [q]Pone mẽſaz [r]cõtemplare in ſpecula. [s]Comedẽtes ⁊ bibentes: ſurgite: principes: arripite clypeũ. [t]Hec enim dixit mihi dominus [v]Vade ⁊ pone ſpeculatorẽ

Onus deſerti maris. Pñs capitulum. XXI.

Capitulũ in tres ptes diuidit. q2 ꝓpheta p̄rio loq̄t ꝯ babylonios. ſcdo ꝯ idumeos. ibi. Onꝰ duma. tertio ꝯ agarenos. ibi. Onꝰ in arabia. Circa primũ ſciendũ ꝙ ſpũs ꝓphetie nõ ſp̄ adeſt ꝓphis. ⁊ qñ tãgit mẽtẽ ꝓphe de aliq̃ negocio futuro. nõ ſp̄ reuelat oẽs ↄditiões. ſicut plenꝰ dictũ fuit ĩ principio libri pſalmoꝝ cũ agereẽ de vario tactu ſpũſſcti circa mentes ꝓphaꝝ. ⁊ inde eſt ꝙ de eodẽ negocio pluribꝰ vicibꝰ tãgit aliquã mẽtes ꝓphaꝝ reuelando vna vice qđ ñ erat in alia reuelatũ. ⁊ ſic ꝓphe frequẽter idẽ repetũt addẽdo ad ea q̄ priꝰ dixerãt. vł magis explicãdo q̃ꝫ primo fecerãt. ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. Supius eñ eſaias deſtructiõnẽ babylõis denũciauerat. xiij. ca. ⁊ xiiij. ⁊ h̄ eandẽ deſtructionẽ repetit explicando aliqua q̄ nõ fuerant priꝰ taliter explicata. Et diuidit in duas ptes. ſm duo que hic explicantur. Secundũ ponit ibi. Babylon dilecta. Prima in duas. q2 prima ponit dicta explicatio. ſecũdo ꝓphete compaſſio. ibi. Propterea. Circa primũ dicitur.

a Onus deſerti maris. i. babylonis. vt p3 ex ſeq̄ntibꝰ ⁊ ſm aliq̃s dr̄ hic mare ꝓpter ppl'i ĩ ea exiſtentẽ multitudinẽ. Et mare deſtũ. eo ꝙ ꝓpha denũciabat eã delẽdã a ſuis hitatoribꝰ. Sꝫ mihi videt̄ meliꝰ h̄ dici. deſertũ maris. vł mare deſtũ ad explicãdũ modũ captiõis babylonice. q̄ nõ fuerat ſupiꝰ explicatꝰ. Perſe. ei ⁊ medi obſidẽtes babylonẽ ⁊ nõ poteẽtes eã cape ꝓpter muroꝝ altitudinẽ ⁊ ſpiſſitudinẽ lõge a ciuitate diuiſerũt fluuiũ euphratẽ. q̄ p arcꝰ trãſibat p mediã ciuitatẽ in multos riuos. ita ꝙ intrauerũt ciuitatẽ p arcꝰ illos. ⁊ ſic dr̄ babylon deſtũ mare ꝓpter attenuationẽ euphrat̃. q̄ eſt magnꝰ fluuiꝰ. ꝓpter qđ dr̄ hic mare more hebraici ſmonis. q̄ ↄgregatio magna aq̃ mare vocat̄. ſm illud Gen. i. Congregatioeſq̃ aq̃rũ appellauit maria b Sic turbines ab aphrico veniunt. Aphricꝰ eſt ventꝰ lateral' inter meridiẽ ⁊ occidentẽ. ⁊ dicũt hic aliq̃ expoſitores ꝙ perſe ⁊ medi ex illa pte venerũt ꝯ babylonẽ. ſed h̄ nõ videt̄ veꝝ. q2 regiões medie ⁊ perſidis magꝭ declinãt ad oppoſitã ptẽ. ⁊ iõ p h̄ qđ dr̄ hic. c Ab aphrico ⁊c. non deſignat̄ terminꝰ ſeu plaga vñ venit exercitꝰ ꝯ babylonẽ. ſꝫ magis deſignat̄ modꝰ veniẽdi. q2 aphricꝰ ẽ ventus tẽpeſtuoſus generãs turbines fulgura ⁊ tonitrua. q̄ ſunt valde terribilia. ⁊ ex hoc perſe ⁊ medi venerũt ꝯ babylonẽ quã deſtruxerũt. ⁊ pplm occiderũt. vt p̄dictũ ẽ (ſupra ca. xiij. d De deſerto venit. q2 inter babylonẽ ⁊ locũ vñ venit exercitꝰ erat qđdã deſertũ p qđ tranſijt. e De terra horribili. i. de media ⁊ pſide q̄ erant horrẽde babylonijs.

f Viſio dura. ꝯ babylonios.

g Nũciata eſt mihi. ⁊ q̄ ſit illa ſubdit̄. Qui incredulꝰ eſt infidel'r agit. ⁊ qui depopulator eſt vaſtat. in hebreo habet̄. Cõtẽnens ↄtẽnet. vel decipiẽs decipiet. deuaſtans deuaſtans. qđ expoit Raſa. de regno babylonis ⁊ regno pſaꝝ. q2 poſt regnũ babylonie qđ ↄtẽpſit ſeu decepit ⁊ deuaſtauit mł'tas ꝓuincias. ſurrexit rex pſaꝝ ſub cyro q̄ ſibi ſubiecit regnũ babylonie ⁊ deuaſtabit. ſm ꝙ dr̄ infra. xxxiij. Ve q̄ ſpernis. nõne ⁊ ip... p̄daris. nõne ⁊ ipe p̄daberis ⁊c. ad eundẽ ſenſuz reducit̄ h Qui incredulꝰ eſt infideliter agit. (trãſlatio nr̃a. hoc dr̄ de balthaſar rege babylonis q̄ fuit idolatra peſſimus. vt h̄r Dan. v. ⁊ ſic fuit incredulus. vel q2 dictum hiere. xxix. de regni ſui determinatiõe credidit eſſe falſuz. ꝓpter qđ fecit illud ↄuiuium magnũ Dan. v. Ergo etiaꝫ infidel'r. q2 vaſa templi cultui dedicata applicauit vſibꝰ cõibus i Et (in illo ↄuiuio q̄ depopulator eſt vaſtat. qđ intelligit̄ de cyro q̄ babylonẽ ⁊ mł'tas alias ꝓuincias depopulauit ⁊ vaſtauit.

k Aſcẽde elã. regio eſt pſidis cuiꝰ bellatores cũ cyro aſcẽderũt ꝯ babylonẽ. l Obſide mede. q̄m perſe ⁊ medi obſederũt babylonẽ m Omne i gemitũ ⁊c. i. faciã de ꝓpinq̄. eo ꝙ babylonij a vobis capti nõ audeãt corã vobis ↄq̄ri p̄ nimio timore ⁊ depreſſione. n Propterea. Hic ↄñr ponit ꝓphe cõpaſſio. q2 licet odiret babyloniorꝫ maliciã. diligebat tñ naturã. ⁊ iõ cõpatiebat̄ miſerie eiꝰ quã videbat futurã. Et ꝓpter h̄ dicit ꝓpha. Propterea repleti ſunt lũbi mei dolore ⁊c. Et p3 lr̃a vſq̃ ibi. o Tenebre ſtupefecerũt me. id eſt miſerie future ſuper babylonem ſtupefecerũt me p̄ admiratiõe. p Babylon. Hic ponit̄ ſcdm explicans captiõis babylõice modũ. ⁊ p̄rio de merito balthaſar regis. ſcdo q̃tũ ad modũ exercitꝰ ꝯ eã venientis. ibi. Hec eñi dixit. Circa primũ dr̄ q Pone menſaz. in h̄ alloquit̄ balthaſar q̄ fecit grande ↄuiuiũ. Dan. v. Dicũt eñi aliq̃ ꝙ cyrus ⁊ dariꝰ fuerũt in h̄ ↄuiuio inuitati a balthaſar. eo ꝙ doloſe ſimulauerũt ſe velle pacificare cũ eo. ⁊ ſic recedere cũ amicicie federe. ꝓpter qđ balthaſar fecit eis ↄuiuiũ. ſed hoc nõ videt̄ veꝝ. q2 Dan. v. dicit̄. Balthaſar rex fecit grãde ↄuiuiũ optimatibꝰ ſuis mille. ſi aũt feciſſet illud ↄuiuiũ cyro ⁊ dario regibꝰ principaliter fuiſſent expſſa eoꝝ noĩa. ꝓpter qđ dicũt hebrei ꝙ fecit illud ↄuiuiũ ſuis principibꝰ. eſtimans dictum hiere. fuiſſe falſum de terminatiõe regni ſui. q2 terminũ poſitũ hiere. xxv. credidit eſſe trãſactũ. ꝓpter qđ in dei ↄtemptũ fecit apportari vaſa dei in illo ↄuiuio. ⁊ q2 ex h̄ meruit a deo cõdemnari. vt ibidẽ dicit̄. ideo ſequit̄.

r Contẽplare in ſpecula. ſ. manũ ſcribentẽ ſniaz dei ꝯ te. ↄtra cãdelabꝝ ĩ ſupficie parietꝭ aule regie. cuius ſcriptura ⁊ expoſitio diffuſe ponunt̄ Dan. v. s Comedẽtes ⁊ bibẽtes ſurgite principes ⁊c. q̄ſi diceret ꝓpha. nõ ẽ tp̄s feſtinãdi. ſed magis vos defendẽdi. q2 eadeꝫ nocte perſe ⁊ medi intrauerũt ciuitatẽ mõ ſupradicto. ⁊ interfectus fuit balthaſar cũ ppl'o ſuo. Dan. v. t Hec eñi dixit mihi ⁊c. Hic ↄñr ꝓpha explicat modũ veniẽdi perſarũ ⁊ medoꝝ ↄtra babylonẽ dicens. Hec eñi dixit mihi dñs. cuiꝰ ṽbũ nõ poteſt eſſe falſum. v Vade ⁊ pone ſpeculatorẽ ⁊c. Dicũt hebrei. ꝙ fuit Abachuc ꝓpha eo ꝙ ſubdit̄ infra. Sup ſpeculã dñi ego ſum ſtans ⁊c. Cuiꝰ ſententia ponit̄ Abacuc. ij. ex dicta perſona ipſius. ſed melius intelligit̄ de ipſomet Eſaia. vt habetur ex fine huius partis. Sic igitur exponitur v Vade ⁊ pone ſpeculatorẽ ſcilicet teipſum ad videndũ ⁊ nunciandũ

ꝑplo tuo q̄ ventura ſūt ſuꝑ babylonē x Et vidit. loq̄t
de ſeipſo q̄ſi de altero. ⁊ h mo᷒ loq̄uēdi frequēs eſt in
ꝓphis. ⁊ etiā in euāgelijs. y Currū duoꝝ equitū. i.
cyri regis pſaꝝ ⁊ darij regis medoꝝ. q̄ erāt iūcti q̄ſi due ro
te i vno curru ad currendū ſuꝑ babylonē. z Aſcēſo-

ꝯuerſi ad deū ſic̄ iudei. ⁊ h̄ ē q̄d d̄r. n Onus duma. i.
edom. noīa eni hebraica aliq̄n variant̄ a pte principij. et
a pte finis ſic̄ ⁊ latina. vn̄ ſicut idē nomē ē colin᷒ ⁊ ni-
colaus. ſic edom ⁊ duma o Ad me clamat ex ſeyr. i.
pplus idumeoꝝ i captiuitate detent᷒. Edom eni ⁊ ſeyr

rē aſini ⁊c̄. vidit. i. vi
ſione imaginaria du-
os equites. q̄ꝝ vn᷒ equita
bat aſinū ⁊ alter came
lū. ⁊ itellexit q̄ꝫ equitās
aſinū ſignificabat cy-
rū pſidentē regno pſa
rū. q̄d vſq̄ ad tp̄s cy-
ri fuerat hūile ⁊ ſubie
ctū. ⁊ q̄ꝫ aſcēſor cameli
q̄d ē aīal nobile ⁊ ma
gnificum ſignificabat
dariū pſidentē in regno
medorū q̄d a lōgo tpe
fuerat nobile et ma-
a Et ꝯtēplat᷒ (gnū
eſt diligēter. ad ꝑcipiē
dū reuelationē diuinā
ſicut bon᷒ diſcipulus
ad intelligendū mgr̄i
ſui doctrinā. vn̄ d̄ dicit
infra. l. ca. Mane eri-
git mihi aurē vt audi
am eū quaſi mgr̄m.
b Et clamauit vt leo
q̄ꝛ ſicut rugit᷒ leonis
eſt terribil. ſic pphetia ſua erat terribil᷒ babylonis.

⁊ q̄dcūq̄ viderit annūciet.
ᶠEt vidit ᶻcurrū duoꝝ equitū
ᵃaſcēſorē aſini ⁊ aſcēſorē ca-
meli. ᵃ⁊ ꝯtēplat᷒ eſt diligē-
ter multo intuitu. ᵇEt cla-
mauit vt leo ᶜſuꝑ ſpeculam
dn̄i ego ſū ſtās iugiter ꝑ diē
ᵈ⁊ ſuꝑ cuſtodiā meā ego ſum
ſtans totis noctibꝫ. ᵉEcce
iſte venit ᶠaſcenſor vir bige
equitum. ᵍEt rn̄dit ⁊ dixit.
ʰCecidit cecidit babylon: ⁊
oīa ſculptilia deoꝝ ei᷒ ꝯtri-
ta ſunt in terram. ᵏTritura
mea ⁊ filia aree mee: ˡq̄ au-
diui a domino exercituū: do
iſrl᷒ annūciaui vob: ⁿOnus
duma ᵒad me clamat ex ſeir
ᵖCuſtos ᵠq̄d de nocte. Cu-
ſtos q̄d de nocte. ʳDixit cu
ſtos. ˢVenit mane et nox.
Si q̄ritis q̄rite ᵗꝯuertimi-
ni ⁊ venite. ᵛOn᷒ in arabia
ˣIn ſaltu ad veſpam dormi
etis: ʸin ſemitis dodanim.
ᶻOccurrentes ſitienti ferte
aquā q̄ habitatis terram auſtri:
cū panibꝫ occurrite fugiēti
ᵃA facie. n. gladioꝝ fugerūt.
a facie gladij imminētis: a fa
cie arc᷒ extēti: a facie grauis
ꝓlij: ᵃq̄m hec dic̄ dn̄s ad me
ᵇAdhuc in vno anno ᶜquaſi
mercenarij: ᵈet auferet̄ oīs

noīa ſunt eiuſdē terre
o Ad me clamat. ꝓ
ſua liberatiōe. Ra. ſal.
dicit q̄ꝫ iſte clamor in-
telligit̄ ord̄o angeli pſi
dētis pplo idumeorū.
Angeli eni ſcti deū de-
pcant̄ ꝓ pplis q̄rū cu
ſtodie ſūt pfecti. vt h̄r
p Cuſtos. (Dan. x.
id eſt dn̄e q̄ es cuſtos
oīm. ſm̄ illd̄ pſ. cxxvi
Niſi dn̄s cuſtodierit
q Quid (ciuitatē ⁊c̄
de nocte. i. q̄tū rema-
net nobis de nocte. h᷒
r Di (captiuitatis
rit cuſtos. i. dominus
loquēs ꝑ eſaiam.
s Venit mane ⁊ nox
id ē mane ꝯſolatōis. ⁊
nox tribulatōis indu-
cunt̄ a deo ſm̄ emeri-
ta ⁊ demerita hoīm q̄ſi
diceret. ſ vult ex te d̄
captiuitatis nocte.

c Super ſpeculā dn̄i ego ſum ſtās ⁊c̄. parat᷒ ad vidēdū
illud q̄d mihi oſndit̄. d Et ſuꝑ cuſtodiā meam. vt ꝑ
defectū ſeu pctm̄ meū diuinis reuelatioibꝫ nō ponam
impedimētū. Et ſubdit̄ viſio ſibi oſſa. e Ecce iſte ve
nit. ſ. ꝯtra babylonē. f Aſcēſor vir ⁊c̄. i. cyr᷒ in ꝓrio
acceptus᷒ ſuꝑ duo regno dominiū. vel aliter f Aſcē
ſor vir. i. viri aſcēſores. accipiendo ſingulare ꝓ plurali.
ſicut Exo. viij. Venit muſca grauiſſima. ⁊ iſti viri ſūt cy-
rus ⁊ darius. ita q̄ꝫ ꝑ bigā equitū idē intelligit̄ q̄d ſupra
g Et rn̄dit ⁊ dixit. i. Eſaias ꝓ- (ꝑ currū duoꝝ equitū.
pheta. q̄ noīat᷒ eſt h̄ ſpeculator. vt dictū eſt. h Ce-
cidit cecidit babylon. ⁊ duplicat̄ cecidit ad maiorē affir
matiōnē vt cōiter exponit̄. Ra. ſal. dicit q̄ꝫ duplicat̄ ad
ſignificādū duplicē babylonie caſum. vnū a cyro ⁊ dario
a q̄bꝫ capta fuit ⁊ incēſa. aliū a dn̄o. a q̄ poſtea ſubuerſa
eſt taliter q̄ꝫ eſt inhabitabil᷒ facta. vt dictū eſt ſupra. xiij.
Erit babylon ſubuerſa. ſic̄ ſubuertit dn̄s ſodomā ⁊ go-
i Et oīa ⁊c̄. q̄ꝛ perſe ⁊ medi ea ꝯfringētes. (morrā.
aurū ⁊ argētū aſportauerūt. Cōſequēter eſaias ꝯuertit
ſe ad loquēdū regno iude dicēs. k Tritura mea ⁊c̄
In hebre. hēt̄ fili᷒ idē tn̄ ſignificat̄ vtroq̄ vocabulo. p-
pheta eni ꝑplm regni iude vocat trituram ſuā. ⁊ filiū ſeu
filiā aree ſue. ꝑ q̄d intelligit̄ granū purū a palea excuſ-
ſum. Intentio eni ei᷒ erat excutere a pplo illo oēm ma
liciā ⁊ caſtigare eos ꝑ alioꝝ flagellationē ab eo denūci-
atā. io ſubdit̄. l Que audiui ⁊c̄. q̄ fallere nō pōt nec
m Annūciaui vobis. in vitate ꝓ vr̄a correctōe. (falli
Et ꝑ h̄ ptꝫ q̄ꝫ tota pſ iſta a loco illo. Vade et pone ſpe-
culatorē ⁊c̄. intelligit̄ de eſaia ⁊ nō de alio ꝓpha.
n Onus duma. Hic ꝓpha ſcribit ꝯ idumeos q̄ p᷒ ca-
ptiuitatē regni iude fuerunt captiuati a nabuch. ⁊ po-
ſtea liberatis iudeis ꝑ cyrū ipi nō fue. ūt liberati. ꝓpter
q̄d ꝯq̄rebant̄ cū deſcēdiſſent de yſaac ꝑ eſau. ſic̄ filij iſrl᷒
ꝑ iacob. ſed h̄ nō valebat. q̄ꝛ nō fuerūt ita penitentes ⁊

t Cōuertimi ad me veraciter ⁊ ex corde. io ſubdit̄. Si
q̄ritis q̄rite ⁊c̄. v Onus in arabia. Hic ꝓpha ſcribit ꝯ
agarenos. q̄ mag᷒ ꝓpter ſic noiant̄ q̄ꝫ ſaraceni. eo q̄ꝫ de-
ſcederūt ab abrahā ꝑ yſmaelē ancille agar filiū. ſꝫ ipi viſur
parūt ſibi nomē a ſara q̄ fuit libera. ipē eni q̄ nabuch. va
ſtauit iudeā multi de iudeis fugerūt verſus arabiā vbi
habitāt agareni. credētes ſe ibi hr̄e aliq̄d refugiū. eo q̄ꝫ
deſcenderat ab abrahā ſicut ⁊ ipi. ſed ipi ecōtrario fuerūt
eis duri. ꝓpter q̄d ꝓpha denūciat eoꝝ punitionem di
v Onus i arabia. Circa q̄d ſciendū q̄ꝫ duplex (cens.
eſt arabia. ſ. ſupior ⁊ inferior. inferior aūt ꝓpinq̄ eſt iu-
dee. ad quā fugerūt iudei. ⁊ illa fuit captiuata a nabu-
chodonoſor. ꝓpter duriciā pdictā. ⁊ nō alia. ⁊ ad h̄ de-
notandū d̄r hic. v Onus i arabia. i. in vna pte ara-
bie. ⁊ nō i tota. ⁊ nō dicit on᷒ arabie ſicut onus babylo
nis ⁊ aliaꝝ. Cōſequēter deſcribit fugā iudeoꝝ dicens.
x In ſaltu ad veſpe ā dormietis ꝓpter defectum ho-
ſpitij. q̄ꝛ nō recipiet vos agareni. y In ſemitis do
danim. nomē eſt loci. ad quem eſt via ꝑ ſaltū illum.
z Occurrētes ſitiēti ⁊c̄. i. o vos agareni q̄ habitatis in
plaga auſtrali reſpectu iudee. occurrite miſericorditer
iudeis fugiētibꝫ. q̄ ſunt cognati vr̄i. z A facie enim
gladioꝝ fugerūt ⁊c̄. q̄ſi diceret iſta fuga nō ꝓcedit ex pu
ſillanimitate. ſed ex neceſſitate. ꝓpter q̄d debetis eis ma
gis cōpati. ⁊ q̄ꝛ h̄ nō feciſtis. io ſubdit̄ pena vr̄a cū ſub
a Quoniā hec dicit dn̄s. cui᷒ dictū non pōt (ditur.
eſſe falſum. b Adhuc in vno anno. id eſt captiuita
tem iudeoꝝ ꝑ vnū annū nō ſtabitis i gl̄a ⁊ ꝓſpitate vr̄a.
c Quaſi mercenarij. id eſt ſicut mercenarius cōſide-
rat finem anni in quo locutus eſt ad ſeruiendum ⁊ re-
cipiendum premium. ſic ego conſidero reddere vobis
penam pro veſtra duritia ⁊ nequicia ſtatim illo anno
tranſacto. ideo ſubditur.
d Et auferetur omnis gloria cedar. i. terra agareno-
rum ſic nominata a cedar filio yſmaelis ꝑ vnū annum

ei poſt captiuitatē regni iude captiuauit eos nabuch.
e Et reliquie nūeri ſagittarioꝝ fortiū ꝛc. erāt ei agareni exercitati ī arte ſagittandi. ſicut iſmael eoꝝ pr̄. vt dicit̄ Gen. xxi. Factuſq; ē iuuenis ſagittari⁹. f Dn̄s eni deus ꝛc. cui⁹ vbū eſt ſtabile ꝛ firmū. ꝛ in h̄ oſ̄dit ꝓpheta. ꝙ hec eſt ꝓpheta ꝑdeſtinatiōis. q̄ infallibiliter adimplet̄

ſunt ipſius dei cōpatiētis ꝓplo ſuo in afflictione poſito. vñ ꝛ in libro q̄ apud hebreos dr̄ beraboch. i. bñdictionū dicit̄ ꝙ qñ de⁹ recordat̄ de deſtructiōe templi ꝛ captiuatione iudeorum flet. ꝛ lachryme eius cadut ī mare. ſed hoc dictum falſum eſt ꝛ puerile.

XXII

V Onus vall. Hic inter punitiones aliaꝝ gentiū reſumit ꝓpheta punitionē regni iude addendo aliq̄ q̄ nō fuerūt ſup⁹ dicta. Et diuidit̄ in duas ptes. q: prio ꝓpheta loquit̄ ꝯ regnū. ſc̄do ꝯ ſacerdotiū. ibi. Hec dicit dn̄s. Pria ī duas. q: prio deſcribitur regni iude pūitio ſc̄do ſubdit̄ punitiōis rō. ibi. Et reuelabitur. Prima adhuc ī duas q: primo ponit̄ denūciatio pene. ſc̄do ſubditur cōpaſſio ꝓphete ibi. Propterea dixi. Circa primū dr̄. a Onus vallis. licet eni hierl'm q̄tū ad vnā partē ſit in mōte. tñ vna ps ei⁹ eſt in valle. ꝛ q: ꝓpheta hic denunciat futurā ei⁹ deiectionē p nabucho. regē. iō potius noiat eā noie vallis q̄ montis.

gloria cedar[e] ꝛ reliq̄e nūeri ſagittarioꝝ fortiū de filijs cedar imminuēt̄[f] Dn̄s ei de⁹ iſrl' locut⁹ ē XXII

V [a] Onus vall[b] viſionis [c] quidnā tibi q̄z ē[d] q: aſcēdiſti ꝛ tu oīs ī tecta[e] clamoꝝ plena. [f] vrbs frequēs ciuitas exultās. [g] Interfecti tui. [h] nō īterfecti gladio. nec mortui tui mortui ī bello. [i] Cūcti principes tui fugerūt ſil. [k] duriterq; ligati ſūt. Oēs q̄ inuēti ſūt vincti ſūt piter. pcul fugerūt. [l] Propterea dixi recedite a me. amare flebo. Nolite incūbere vt ꝯſolemī me ſup vaſtitate filie ꝓplī mei[m] Dies enī interfectiōis ꝛ ꝯculcationis ꝛ fletuū[n] dn̄o deo exercituū ī valle viſiōis[o] Scrutans murū: [p] ꝛ magnificus ſup montē. [q] Et elam ſumpſit pharetrā. [r] Et currum hōis equitis: [s] ꝛ parietem nudauit clypeus. [t] Et erūt electe valles tue [v] plene quadrigarum: [x] et equites ponent ſedes ſuas [y] in porta [z] ꝛ reuelabit̄ operimētū iude. [a] Et videbitis in die illa armamētariū dom⁹ ſaltus: [b] ꝛ ſciſſuras ciuitatꝭ dauid videbitꝭ: q: m̄ltiplicate ſūt [c] ꝛ cōgregaſtis aquas piſcine iferioꝛꝭ: ꝛ domos hierl'm nūeraſtis: ꝛ deſtruxiſtꝭ domos ad muniendū murū. [f] Et lacū feciſtis [g] inter duos muros: [h] ꝛ aquam piſcine veteris [i] ꝛ nō ſuſpexiſtis ad eum qui fecerat eam: [k] ꝛ operatorem eius delonge:

q Et elam ſumpſit pharetrā. i. elamite q̄ ſunt optimi ſagittarij ſumpſerūt pharetras ad veniendū cū nabucho. ꝯtra hieruſalē.
r Currum. i. currus ad portandū arma et alia neceſſaria exercit⁹
s Et parietem ꝛc. i. clypei pēdētes ad parietes inde fuerunt aſſumpti a bellatorib⁹ nabucho. vt venirent ad bellandū ꝯtra hieruſalem.
t Et erūt ꝛc. i. in quibus creſcebat triticū ꝛ vinū in abūdantia.
v Plene quadrigaꝝ omnium terrenaſcentia conferentium.
x Et equites ꝛc. i. cuſtodias ſuas.
y In porta. i. in portis hieruſalem. ita ꝙ nullus poſſet ingredi ad auxiliandū. ne exire ad alios ſignificandum alias fugiendū.
z Et reuelabit̄. Hic ponitur deſtructiōis hierl'm ratio duplex. ſc̄da ponit̄ ibi. Et vocauit. Prima ratio fuit. q: non cōfidebant de deo. ſed magis de ꝓpria virtute ꝛ induſtria ad reſiſtendū nabucho. ꝛ h̄ eſt qd̄ dr̄.

montis. b Viſionis. q: multi ꝓphe viſiōes habuerūt de ei⁹ deſtructione. c Quidnā tibi q̄z eſt. i. q̄ de cauſa. d Quia aſcēdiſti ꝛc. i. ad ſacrificandū ydol' ſup tecta domoꝝ. vt dicūt cōiter expoſitores nr̄i. ꝛ in h̄ tangit̄ culpa ciuitatis ꝓpter quā deſtructa fuit. ſ. ydolatria. Ra. ſa. exponit ꝙ appropinquāte exercitu nabuch. ad hierl'm hoies aſcēdebāt ſup tecta domoꝝ q̄ ſunt plana in terra illa ad ꝯſiderādū inde magnitudinē exercitus. ꝛ ad ꝓijciendū inde ꝯtra aduerſarios lapides ꝛ ſpicula cū machinis ad h̄ ſibi diſpoſitis. e Clamoris plena. q: ī tali preparatiōe fit clamor ꝓpli f Urbs frequens ꝛc. i. q̄ prius fuiſti exultās ex frequētia ꝓpli ī te habitantis. g Interfecti tui. i. de ꝓplo tuo. nō interfecti gladio. q̄ eſt mors breuis ſed fame q̄ eſt mors diuturnior. ſm ꝙ dr̄. iiij. Reg. vlti. ꝑualuit fames ī ciuitate
i Cuncti principes ꝛc. ſ. ſedechias ꝛ viri bellatores. vt habet̄ ibidē. k Duriterq; ligati ſunt. q: exercit⁹ regis babylonis cōphendit ſedechiā ꝛ eos q̄ erāt cum eo
l Propterea dixi. Hic ꝯſ̄r ponit̄ cōpaſſio eſaie ꝓpter malū qd̄ videbat futurū gēti ſue. cū dr̄. Propterea dixi recedite a me. q. d. nolo ꝯſolationē humanā. ꝛ patet l'ra vſq; ibi. n Dn̄o deo exercituū. i. a dn̄o deo exercituum ordinata eſt. m Dies interfectiōis ꝓplī mei.
o Scrutās murū. ſ. dn̄s faciens ſcrutari p chaldeos ꝛ deſtrui. p Et magnific⁹ ſup montē. ſ. ſyon vbi erat templū ꝛ dom⁹ regia cū magnis ſumptib⁹ ꝛ laboribus edificata. q̄ omīa in momēto deſtructa fuerūt a chaldeis. magis vtute diuina q̄ humana. ꝓpter ydolatrie peccata. Ra. ſa. dicit ꝙ ab illo loco. Propterea dixi ꝛc. vba

z Et reuelabitur ꝛc. ſ. templū qd̄ ꝓpter ſanctitatē ſui ſic erat opertum ꝙ ſoli ſacerdotes intrabant. ſed tunc fecerunt inde fortalicium. a Et videbitis in die illa armamentariū. i. locū vbi reponebantur arma a tpe ſalomonis. vt illis te munias contra chaldeos.
b Et ſciſſuras ciuitatis dauid ad reparandū ꝛ ponēdum ibi defenſores cōtra chaldeos ꝓpter loci debilitatem.
c Et congregaſtis ꝛc. ad ꝓuidendū hominibus ꝛ iumētis de potu in tempe obſidionis.
d Et domos ꝛc. ad ſciendum quot eſſent ibi pſone. ꝛ qualiter poſſent eis victualia ſufficere.
e Et deſtruxiſtis ꝛc. i. muros hierl'm ad fortificandū eos de lapidib⁹ ꝛ lignis inde aſſumptis. ꝛ etiam ne hoſtes poſſent ibi habere latibula. loquitur tm̄ hic de domibus q̄ erant in ſuburbijs. que ſolēt deſtrui ꝓpter aduentū aduerſarioꝝ ne ſint ciuitati obſeſſe ī nocumētū.
f Et lacum feciſtis. i. foſſam in qua aqua curreret.
g Inter duos muros. ad muroꝝ maiorē fortitudinē. ciuitas enim diuiſa erat triplici muro.
h Et aquam piſcine veteris. ſ. in ſtatū priſtinum reſtituiſtis. In obſidione enī plus indiget ciuitas aqua eo ꝙ plures ꝯueniūt ibi ad defenſionē ciuitatis. ꝛ ideo quedā piſcina que alio tpe nō erat neceſſaria. ꝓpter qd̄ fuerat derelicta immunēte obſidione fuit reparata.
i Et non ſuſpexiſtis ꝛc. ſcz hieruſalem.
k Et opatorem eius delonge. q: ab eterno ꝑordina-

[l]non vidiſtis.[m] Et vocabit
dñs de⁹ exercituũ[n] i die illa
[o]ad fletũ: ⁊ ad planctum ad
caluiciũ: ⁊ ad cingulũ ſacci:
[p]⁊ ecce gaudiũ ⁊ leticia: occi
dere vitulos. ⁊ iugulare a-
rietes. comedere carnes et
bibere vinũ.[q] Comedam⁹
⁊ bibã⁹: cras eñi moriemur.
[r]Et reuelata eſt in auribus
meis vox dñi exercituum.
[s]Si dimittet̃ iniq̃tas hec
vob[t] donec moriamĩ. dicit
dñs de⁹ exercituũ.[v] Hec di
cit dñs de⁹ exercituũ[x] Va
de i̾gredere ad eũ q̃ h̃itat in
tabernaclo ad ſobnã ꝑpoſi
tũ templi. ⁊ dices ad eum
[y]Quid tu hic aut q̃ſi q̃s h̃.
[z]Quia excidiſti tibi hic ſe-
pulchrũ. excidiſti in excelſo
memoriale. diligẽter in pe
tra tabnaculum tibi[b] Ecce
dñs aſportari te faciet.[c] ſic
aſportat̃ gall⁹ gallinari⁹.[d] ⁊
q̃ſi amictũ ſic ſubleuabit te
[e]Coronãs coronabit te tri-
bulatiõe:[f] q̃ſi pilã mittet te
in terrã latã ⁊ ſpacioſã[g] Ibi
morieris.[h] ⁊ ibi erit currus
glõe tue.[i] ⁊ ignominia dom⁹
dñi tui.[k] Et expellã te d̃ ſta
tione tua. ⁊ d̃. miniſterio tuo
deponã te[l] Et erit i die illa
[m]vocabo ſeruũ meũ eliachĩ
filiũ helchie[n] ⁊ induã illũ tu-
nica tua.[o] ⁊ cingulo tuo con
fortabo eũ. ⁊ ptãtẽ tuã da
bo in manu ei⁹.[p] ⁊ erit q̃ſi pa
ter habitantibus hierlm̃ ⁊
domui iuda.[q] Et dabo cla
uem dom⁹ dauid[r] ſuper hu
merum eius.[s] et aperiet et
non erit qui claudat. ⁊ clau
det ⁊ non erit qui aperiat.
[t]Et figã illũ paxillũ in loco
fideli. ⁊ erit in ſoliũ glorie
domui patris ſui.[v] ⁊ ſuſpẽ-
dam ſup eũ oẽm gloriã do
mus pr̃is eius.[x] Vaſoꝝ di
uerſa genera om̃e vas puu
lũ a vaſis crateraꝝ[y] vſq̃ ad
om̃e vas muſicoꝝ.[z] In die
illa dicit domin⁹ exercituũ.

ui⁹ ibi ponere tẽplũ ſuo noĩ dedicatũ. l Nõ vidiſtꝭ
ad ei⁹ auxiliũ recurrẽdo. h̃ ponit̃ ad oñdendũ qꝫ al's tal'
preparatio pugne eſſet licita ⁊ bona. ſic ezechias dilige-
ter ſe ꝑparauit ad reſiſtẽdũ ſennacherib. vt habet̃. iiij. Re
gũ. ⁊ ij. Paral. q̃ȝ pricipalr̃ de deo ↄfidit. ⁊ illud qd̃ erat
hũane prudẽtie ſi omi
ſit. ſed iſti diuinũ auxi
liũ totaliter neglexe-
rãt in ſua v̾tute ac pru
dẽtia confidentes.
m Et vocabit. Hic
ponit̃ ſcd̃a cã deſtructi
onis hierlm̃. ſ. tpš vbi
diuini p pphas eis di
cti. ⁊ hoc eſt qd̃ dicit̃.
m Et vocabit dñs. ſ.
per pphas. n In
die illa. ſ. añ deſtructi-
onẽ hierlm̃. o Ad
fletũ ⁊ plãctũ ⁊c. i. de-
bitã ↄtritionẽ ⁊ ſatiſ-
factionem de pctĩs vt
euitaret̃ pena diuieyl
tionis. p Et ecce
gaudiũ ⁊ leticia. p cõ-
trariũ in ↄtẽptũ vbi
pphetarũ eos ad pe-
nitentiaȝ reuocantiũ.
q Comedam⁹ ⁊c. h̃
eñi inter epulas deri
ſorie dicebãt. eo qꝫ p-
phete cõminabãt̃ eis
captiuitateȝ ⁊ morteȝ
niſi peniterẽt. ⁊ q̃ȝ tal'
ↄtẽpt⁹ malũ eoꝝ ag
grauabat ſupra modũ
ideo ſubdit̃. r Et
reuelata eſt ⁊c. pucca
ti p talem ↄtẽptum.
s Si dimittet̃ iniq̃-
tas hec. i. nõ dimitt̃et̃
accipiẽdo ſi p non.
t Donec moriemini
nõ ſolũ corpis morte.
ſed etiã gehẽne. ⁊ accipit̃ hic donec abſq̃ tpĩs determi-
natiõe. ſic pš. cix. Donec ponã inimicos tuos ſcabellũ
pedũ tuoꝝ. v Hec dicit. Hic ↄñr loquit̃ pph̃a ↄtra
ſacerdotiũ. ⁊ p̃io ↄtra ſobnã in ſpãli. ſcd̃o ↄ̃ alios ma-
gis in generali. ibi. In die illa. Prima ĩ duas. q̃ȝ primo
ponit̃ ipi⁹ ſobne deiectio. ſcd̃o eliachim ſubſtitutio. ibi
Et erit. Circa primũ ſciẽdũ qꝫ iſte ſobna ⁊ ei adherẽtes
ſuadebãt ezechie qꝫ redderet ſe ⁊ ciuitatẽ ſennacherib.
vt dicũt heb. eſaias aũt pſuadebat ↄ̃triũ. ⁊ q̃ȝ ſobne non
fuit factũ ↄſiliũ. iõ partim mot⁹ indignatõe. partim ti-
more ne ſennacherib ex magnitudĩe potẽtie tpalis ciui
tatẽ caperet armis. finaliter cũ ſuis occulte exiuit ⁊ ſe red
didit aſſyrijs. ⁊ inde duct⁹ in eoꝝ terrã ibi mortuus fu
it. ⁊ h̃ eſt qd̃ p̃dicit̃ h̃ eſaie a dño. x Vade ad ſobnã
ꝑpoſitũ tẽpli. i. ſummũ ſacerdoteȝ. vt dicũt aliq̃ hebrei.
Alij v̾o dicũt qꝫ erat theſaurari⁹ ⁊ cuſtos vaſoꝝ templi
dñi. primi tñ vident̃ meli⁹ dicere. q̃ȝ infra d̾ qꝫ eliachim
fili⁹ elchie fuit ſubſtitut⁹ loco ei⁹. q̃ eliachim fuit ſacer
dos ſũm⁹ tpe ezechie. vt dicit h̃ Ra. ſa. ⁊ ſcripta h̃ ſatis
innuit in h̃ ca. ⁊. iiij. Reg. xix. ca. y Quid tu h̃. ſ. agis
in tẽplo dei indigne miniſtrando. z Aut q̃ſi q̃s h̃. q. d.
facto te oñdis ac ſi eſſes de genere reg̃ dauid. iõ ſubdit̃.
a Quia excidiſti tibi ſepulchꝝ hic ⁊c. Edificauerat ei
ſibi ſepulchꝝ notabile i ciuitate d̃d iter ſepulchra regia
vt p⁹ mortẽ eẽt in mẽoria celebri. ſicut ioiada ſumm⁹ ſa
cerdos fuerat ibidẽ ſepult⁹ ꝑpter bonitatẽ ipi⁹. vt h̃r. ij.
Paral. xxiiij. ſed nõ erat ſi'r de iſto ꝑpter qd̃ priuat⁹ fuit
intẽto. ideo ſubdit̃.
b Ecce dñs ⁊c. ab aſ
ſyrijs c Sic aſpor
tat̃ ⁊c. i. p caſtratõnẽ i
puſillanimitatẽ galli-
ne reduct⁹. ⁊ in h̃ deſi
gnat pph̃a qꝫ prius e-
rat ex tiore ſe aſſyrijs
redditur⁹ d Et q̃ſi
amictũ ⁊c. i. faciliter ⁊
ſine reſiſtẽtia e Co
ronãs ⁊c. i. vndiq̃ ſu-
ſcitabit tibi tribulati
ones ſic corona caput
circũdat. f Quaſi
pilã mittet te. q̃ a lu-
dentibꝫ ꝓĳcit̃ de manu
ad manu. ſic iſte ſob-
na p̃io reddit⁹ mani
bus maioꝝ fuit poſit⁹
ad man⁹ minoꝝ. q̃ du
ceret cũ ad terrã aſſy-
rioꝝ. g Ibi morie
ris ⁊ nõ h̃ vbi ſtatui-
ſti tibi i ſepulcrum.
h Ibi erit ⁊c. c. uer-
ſus in ignominias.
i Et ignominia ⁊c.
q̃ȝ ei⁹ ignominia redũ
dabat i tẽplũ dñi cui
fuerat prepoſitus.
k Et expella ⁊c. i. de
dignitate ſacerdotali
in q̃ credis ſtabiliri.
l Et erit. Hic ↄñr d̾ſcri
bit̃ ipſi⁹ eliachim ſub
ſtitutio. cũ dicitur.
m Vocabo ſeruũ ⁊c.
id eſt mihi fidel'r fui-
entẽ. n Et induã ⁊c. i. tunica ſacerdotali hiacynthi-
na. o Et cingulo tuo. de p̃cioſitate materie ⁊ ſpecio
ſitate form. iſtoꝝ ornamẽtoꝝ ſũmi ſacerdo. ⁊ dictũ fuit
diffuſe Exo. xxviij. p Et erit ⁊c. i. hñs curã de eis pa
ſtoralẽ. q Et dabo ⁊c. i. tẽpli qd̃ d̾ h̃ dom⁹ dd̃. eo qꝫ
p̃cepit ipm̃ fieri p ſalomonẽ filiũ ſuũ. ⁊ ꝑparauit expẽſas
ꝓ magna pte. ⁊ tradidit ſalomõi deſcriptioẽȝ tẽpli. ⁊ edi
ficioꝝ circa ipm̃. vt h̃r. i. Paral. xxviij. r Sup hume
rũ ei⁹. q. hñs on⁹ cure tẽpli ⁊ toti⁹ ppl'i. s Et ape-
riet ⁊c. h̃ d̾ ad oñdendũ ſupioritatẽ ei⁹ ad diſponẽduȝ
de ingreſſu tẽpli ⁊ miſterij ibidem exercendi. ex q̃ ſatis
oñdit̃ qꝫ fuit in ſũmo ſacerdotio ↄſtitut⁹. t Et figaȝ
⁊c. i. pricipalẽ in tẽplo dñi. v Et ſuſpendã ſup eum
oẽm glaȝ ⁊c. i. oẽs alij ſacerdotes innitent̃ ei⁹ ptãti. ſic
appenſa in paxillo innitunt̃ ei. x Vaſoꝝ diuerſa ge-
nera ⁊c. p h̃ innuens. qꝫ oĩa eſſent ſub ordinatiõe ⁊ po
teſtate ſua. y Vſq̃ ad om̃e vas muſicoꝝ. Vaſa mu
ſicoꝝ dicunt̃ hic inſtrumẽta in q̃bꝫ cantores cantabant
diuinas laudes. mõ loquẽdi hebraico. q̃ inſtrm̃ cuiuſli
bet artificis d̾ vas ei⁹. Vñ ⁊. i. Reg. xx. vbi d̾. Dedit g̃
ionathas arma ſua puero. In hebreo v̾o h̃r. vaſa ſua.
z In die illa. Hic loquit̃ propheta etiaȝ contra alios

ſacerdotes in generali ſm ꝙ dicunt expoſitores nr̄i cō/
muniter dicentes, ꝙ hic ꝓphetizat de abiectiōe ſacerdo
tū tpe ſedechie, qñ templū fuit cōbuſtū, ⁊ ſacerdotes in
a Auferet̃ paxillus. i. io/ (captiuitatē ducti, cū dicit̃.
ſedech qui tunc fuit ſumm⁹ ſacerdos. b Et ꝑibit ⁊c̄

in truncatiōe ṽboꝝ dolore impediēte ꝑfectā expſſionē.
f De terra cethim ⁊c̄. in illa eī terra tyri habebāt ami
cos, vt videbit̃ infra, ⁊ illi ꝑſcientes apparatū nabuch.
ad veniendū ꝯ tyrū, ꝓnūciauerūt eis vt ſe munirent, tū
q2 h̄ nō valuit eis, iō ſubdit̃. g Tacete q̄ ⁊c̄. i. in tyro

i. alij ſacerdotes mi
niſtri innitētes ei ſic
principali. Ra. ſa. vo
h̄ exponit de eiectiōe
ſacerdotiȷ minim⁹ ge
neraliter, referēs hac
ſcripturā ad ip̄z ſob/
nā de q̄ ſupra fecerat
mentionē. in ſpeciali
⁊ h̄ iteꝝ vt oñ dat de/
iectionē alioꝝ ſibi ad
herentiū cū eo, ⁊ ſm
hoc dr̄. Auferet̃ paxil
lus. itelligit̃ ipē ſob/
na q̄ fuit ſacerdos ſū
mus. Qui fixus fue/
rat in loco fideli, i. cō
ſtitut⁹ in ſūmo ſacer
dotio tēpli, ⁊ ꝓpter h̄
ablat⁹ a dño, q2 mini
ſtrabat infidelitet et
indigne. Et ꝑibit q̄d
pependerat i eo, i. ad
herentes ſibi, ⁊ videt̃
iſta expoſitio melior
q̄z prima, q2 mag̃ l̄re
ꝓcedenti ꝯſona.

ᵃauferet̃ paxillus q̄ fix⁹ fue
rat in loco fideli: ⁊ franget̃
⁊ cadet: ᵇ⁊ ꝑibit q̄d pepen/
derat in eo. quia dñs locu/
tus eſt. .XXIII.

O ᵃNus tyri. ᵇVlula
te ᶜnaues maris ᵈq2
vaſtata ē dom⁹ ᵉvñ veīre cō
ſueuerat: ᶠd̄ t̄ra cethi ṙuela
ta ē eis. ᵍTacete q̄ hitatis ī
inſula: ʰnegociatio ſidonis
ⁱTrāſfretātes mare reple/
uerūt te ᵏin aq̄s multis: ˡſemē
nili meſſis fluminis fruges
ei⁹: ⁊ facta ē negociatio gē/
tiū. ᵐErubeſce ſidō ait ma
re: fortitudo maris dicēs.
ⁿNō parturiui ⁊ nō peperi

⁊ nō enutriui iuuenes: nec
ad incremētū ꝑduxi virgi/
nes ᵒcū auditū fuerit in egy
pto ᵖdolebūt cū audierit d̄
tyro. ᵠTrāſite maria: ʳvlu/
late ˢqui habitatis in inſu/
la. ᵗNunq̄d nō hec vr̄a eſt:
ᵛq̄ gloriabat̃ a diebus pri/
ſtinis in antiquitate ſua:
ˣDucent eā pedes ſui lon
ge ad ꝑegrinandū. ʸQuis
cogitauit h̄ ſup tyꝝ ᶻquon/
dam coronatā. ᵃCuius ne/
gociatores principes: inſti
tores ei⁹ inclyti terre. ᵇDo
minus exercituum cogita/
uit hoc: vt detraheret ſup/
biam omnis glorie: ᶜet ad

mari circūcluſa, q. d.
nō loq̄mini de defen
ſione, q2 non valebit
h Negoᐟ (vobis
ciatio ſidonis. multi
eñi mercatores de ci
uiate ſidoni frequē/
tabant tyrū, ꝓpter q̄d
dicit̃ hic negociatio
i Trāſfretan (ei⁹.
tes ⁊c̄. diuitijs ⁊ mer
cimonijs in ſuis ma
nibus apportatis.
k In aq̄s mult̃. i.
venietes ꝑ multas ꝑ/
tes maris.
l Semē nili meſſis
fluminis fruges ei⁹ ⁊c̄
i egypto raro fit plu
uia, ſed fluui⁹ nili di/
uidit̃ per riuos ad h̄
ꝙ fructificēt ſemia ī
terra ꝓiecta, vt habet̃
Deute. xi. ⁊ iō fruges
egypti dicunt̃ fruges
fluminis nili, ⁊ q2 ibi
creſcūt in magna abū

O Nus tyri. Ad intelli/ Capitulū. XXIII.
gentiā hui⁹ cap. ſciendū ꝙ tyrus fuit ciuitas ſi/
ta in mari mediterraneo vndiq3 mari circūclu/
ſa, tñ ex vna pte nō multū diſtabat a littore, ⁊ ideo erat
aptiſſima ad receptionē nauiū, ꝓpter q̄d afferebant̃ ibi
multa mercimonia, vñ ꝓ ceſſu tp̄is fuit multū ditata ⁊ ī
ſupbiā eleuata, ꝓpter q̄d diuino iudicio bis fuit euerſa.
primo ꝑ nabuch. q̄ vt eā facilius poſſet cape, voluit eā
ꝯtiguare terre implēdo ſpaciū intermediū lapidibꝫ ⁊ li
gnis ⁊ terra, ſed h̄ nō potuit, veruntñ nauigio eā cepit.
⁊ ſubuertit, poſtea reedificata iteꝝ ꝑ alexandrū magnū
fuit euerſa, q̄ ꝑ multitudinē ꝓpl̄i cū eo exiſtentis ꝯtigua
uit eā terre, ⁊ ſic eā cepit ſine nauigio. De prima vero
euerſione agit̃ in h̄ ca. ⁊ ſpecialiter rōne captiuitat̃ iu
daice, q2 regnū tyri ⁊ regnū iude fuerūt adinuicē ꝯfede
rata tpe ſalomonis, iij. Reg. v. ⁊ iō captiuatis iudeis de
buerūt cōpati rōne antique ꝯfederatiōis. ſed ecōtrario
magis gauiſi fuerūt eos deridētes, ꝓpter q̄d ꝓpha h̄ de/
nunciat tyri deiectionē. Et diuidit̃ in duas ptes, q2 pri
mo denūciabit̃ hmōi deiectio. ſcdo a q̄bꝫ debeat deſtrui
ibi. Ecce terra chaldeoꝝ. Prima adhuc in duas. ſcdm
duo q̄ ſimul ꝓpha deſcribit cū tyri deſtructiōe. Primū
eſt triſticia amantiū. ſcdm fuga inhabitātiū. ibi. Trāſite
a Onus tyri. i. ei⁹ de/ (maria. Circa primū dicitur.
preſſio, que ſubdit̃. b Vlulate. ꝓ triſticia. c Na
ues maris. i. o vos naute, q2 ponit̃ hic ꝯtinēs ꝓ ꝯtento
ſicut freq̄nter in ſcriptura accipit̃ domus vel ciuitas ꝓ
habitātibꝫ in domo vel ciuitate, ⁊ ſubdit̃ cā hui⁹ triſti/
d Quia vaſtata eſt dom⁹. i. tyrus in cui⁹ (cie, cū dr̄.
domibꝫ ſolebat̃ recipi. e Vñ venire ꝯſueuerat ſup
ple vobis ꝯſolatio, nauigātes. n. ꝑ mare multū ꝯſolant̃.
qñ veniūt ad portū bonū ⁊ q̄etū. ⁊ eſt h̄ modus loq̄ndi
truncat⁹, quē oportet ꝑficere ꝑ aliquā ſuppletionē, ⁊ ta/
li mō loq̄ndi vtit̃ hic ꝓpha, q2 mod⁹ loquēdi dolētiū eſt

dantia, ferebantur inde ad tyrum ꝑ nauigium.
m Erubeſce ſidon ait mare ⁊c̄. i. tyrus q̄ vocat̃ h̄ mare
eo ꝙ erat mari circūcluſa m Erubeſce ſidon, q2 de/
iectio ciuitat̃ metropol̄ cuiuſmodi erat tyrus reſpectu
ſidonis, cedit in ꝯfuſionē alia ꝝ ciuitatū, ⁊ mod⁹ deſtru/
n Nō parturiui (ctiōis ſubdit̃, cum dr̄ in ꝑſona tyri.
⁊ nō peperi ⁊c̄. q2 in ei⁹ obſidione ⁊ deſtructione multe
mulieres paſſe fuerūt aborſum, ⁊ multi de pueris nat̃
⁊ de iuuenibꝫ ⁊ v̄ginibꝫ mortui fuerūt añ etatē adultā
⁊ debitū incremētū o Cū auditū ⁊c̄. q̄ deſtructa fu
p Dolebūt, eo ꝙ habebāt cū tyris ami/ (erit tyrus.
ciciā ꝓpter abūdātiā frugū, quā ibi adducebāt ad vendē
q Trāſite ma. Hic cū deſtructiōe tyri denūciat̃ (dū.
fuga inhabitantiū, cū dr̄. q Trāſite maria. fugiēdo
ꝑ nauigiū ad diuerſa loca. r Vlulate. ꝓ cōfuſione et
s Qui habitatis ⁊c̄. i. in tyro q̄ dr̄ inſula (triſticia.
rōne ꝓdicta. t Nunq̄d nō ⁊c̄. ſupple ciuitas, ⁊ ē mo
dus loq̄ndi truncat⁹ eadē rōne q̄ ſupi⁹. v Que glo/
riabat̃ ⁊c̄. q2 multa tp̄a cucurrerāt a ſua fundatōe, ⁊ nul
lus potuerat eā debellare. x Ducēt eā ⁊c̄. i. habita/
y Quis cogitauit ⁊c̄. q. d. nullus hō cogi/ (tores ei⁹.
taſſet ꝙ ſic poſſet deſtrui, cui⁹ rō ſubditur. z Quon
dā coronatā. i. ſup alias ciuitates reginā ꝓpter diuiti/
a Cui⁹ negociatores princi/ (as ei⁹ ⁊ fortitudinē.
pes. i. eq̄les magis principibꝫ terre vel maiores.
b Dñs exercituū ⁊c̄. inſpirādo nabuch. audaciā inua/
dendi eā, ⁊ ſubdit cām. c Vt detraheret ⁊c̄. i. tyri q̄
dr̄ hic oīs gl̄ia hyperbolice, ad deſignādū magnitudinē
ſupbie ei⁹ ſicut de aliq̄ ciuitate in q̄ multū viget ſupbia
dr̄ vulgariter, ꝙ in ea eſt ſupbia toti⁹ mūdi, ⁊ eodē mo/
do intelligi⁹, q̄d ſubdit̃ de nobilibꝫ tyri. d Et igno/
miniā ⁊c̄. Conſequēter denūciat velocitatē fuge habi/
e Tranſi terrā. i. ad modū (tantium in tyro dicens.
fluminis ⁊ ꝯtinue ⁊ velociter currentis.

f Filia maris.eo ꝙ erat mari circūcluſa vt dictum eſt
g Non eſt cingulū vltra tibi.i.fortitudo re⸗ (ſupra
ſiſtendi q̄ deſignatͬ ꝑ cingulū militarē. h Manū ſu
am.i.ꝑtātem ſuā. i Supra mare extendit.ſ.tyrus q̄
ꝑ nauigiū ſuū hēbat in mari magnā ꝑtātem.
k Conturbauit re⸗
gna.ꝑ potentiā ſuam
iniuſte deprimēdo.⁊
q꞉ hec fuit vna cauſa
ſue ſubmerſiōis.ſub⸗
l Dn̄s māda⸗ (dit
uit ⁊c̄.i.aduerſus ty
ruꝫ q̄ ſita eſt in terra
chanaan.filij eni iſra
el nō potuerūt expel
lere totaliter chana⸗
neos.vnd̄ dr̄ Math.
xv.ieſus seceſſit i par
tes tyri et ſidonis.et
ecce mlr̄ chananea
a finibꝫ ill' egreſſa ⁊c̄.
m Ut ꝯtereret for⸗
tes ei⁹ ꝑ nabucho.
n Et dixit ſcꝫ dn̄s.
o Nō adijcies ⁊c̄.i.
in tātā ſupbiā eleua⸗
p Calumniam (ta
ſuſtinens a nabuch.
q Uirgo filia ſido⸗
nis.Dicitͬ aūt filia ſi
donis.q꞉ ſidonij exi⸗
ſtentes ꝓpe illā inſu
lam edificauerūt eaꝫ
de ꝓcepto regis aſſy⸗
rioꝝ.cui tota terra
illa fuit ſubiecta lon⸗
go tpe.⁊ ideo vn⁹ rex aſſyrioꝝ ꝯſiderans ꝙ illa inſula e⸗
rat aptiſſima ꝓ portu fecit eā edificari ꝑ ꝓpīm ꝓpe ei⸗
r In cethim ⁊c̄.fugiendo.ibi eni habebāt (ſtentem.
tyri amicos.⁊ ideo ibi fugerunt aliq̄ ꝓ receptaculo ha⸗
bendo.q꞉ tamē hoc non valuit eis.ideo ſubditur.
s Ibi quoqꝫ ⁊c̄.q꞉ nabuch.miſit ad terrā illā vt red⸗
derentͬ ſibi fugitiui de tyro.⁊ terra illa nō fuit auſa cos
t Ecce terra.Hic ꝯñr ꝓpħa denūciat a q̄bꝫ (retinere.
tyrus foret deſtruenda.ſ.a chaldeis.⁊ h̄ eſt quod dicitͬ.
t Ecce terra chaldeoꝝ.parata ad inuadendū tyrū.
v Talis populus nō fuit.i.tam fortis ⁊ crudelis.
x Aſſur fundauit eā.Aliq̄ expoſitores ꝑ ly eam intelli
gūt chaldeoꝝ terram.ſed h̄ nō eſt vex.q꞉ Geñ.x.dr̄.De
terra illa egreſſus eſt aſſur.ſ.de chaldea.⁊ iſte aſſur fuit
filius ſem.⁊ ab eo denoiatͬ eſt ꝓpl's aſſyrioꝝ.vt dictum
fuit diffuſius Geñ.x.Sed ꝑ ly eā poti⁹ accipienduꝫ eſt
tyrū.⁊ q꞉ ꝓcedente tpe quidā rex aſſyrioꝝ fecit edificari
eam.⁊ iō dr̄ hic de ea x Aſſur fundauit eā. ſed q꞉ de⸗
ſtructa fuit poſtea ꝑ chaldeos.ideo ſubditur.
y In captiuitatem traduxerunt ⁊c̄.⁊ patet littera.
z Ululate naues maris.i.naute.vt expoſitū eſt i prin
a Quia deuaſtata eſt ⁊c̄.id eſt tyrus (cipio hui⁹ ca.
in qua erat portus ſolenniſſimus.
b Et erit.Hic ꝯſequenter agitͬ de tyri reedificatiōe.et
primo in tpalibꝫ.ſcdō in ſpūalibꝫ.ibi.Et erūt.Circa pri
mū tangitͬ primo vaſtatiōis tyri duratio.cū dicitͬ.
c In obliuione eris ⁊c̄.q꞉ nō venient ibi homines ad
d Sicut dies vni⁹ regis.ſ.ipſius dauid (habitandū.
vt dixit Ra.ſa.qui vixit.lxx.annis.vt habetͬ.ij.Reg.v.
e Poſt.lxx.annos.ſcꝫ vaſtationis tyri.

ignominiā deduceret vniu̇
ſos inclytos terre. [c]Tranſi
terrā q̄ſi fluuiū [f]filia maris:
[g]nō eſt cingulum vltra tibi.
[h]manū ſuā extēdit ſup ma⸗
re: [k]ꝯturbauit regna [l]Dn̄s
mādauit adūſus chanaan
[m]vt ꝯtereret fortes ei⁹: [n]⁊
dixit. [o]Nō adijcias vltra vt
glorieris [p]calūniaꝫ ſuſtinēs
[q]virgo filia ſidonis [r]In ce⸗
thim conſurgens trāſfreta
[s]ibi q̄ꝫ nō erit requies tibi.
[t]Ecce terra chaldeoꝝ [v]talis
ꝓpl's non fuit: [x]aſſur funda
uit eā. [y]In captiuitatē tra⸗
duxerunt robuſtos ei⁹: ſuf⸗
foderunt domus ei⁹: poſue
runt eā in ruinā. [z]Ululate
naues maris [a]q꞉ deuaſtata
eſt fortitudo vr̄a. [b]Et erit i

die illa [c]in obliuione eris o
tyre ſeptuaginta ānis: [d]ſicut di
es regis vni⁹. [e]Poſt ſeptu⸗
aginta annos [f]erit tyro q̄ſi
canticū meretricis. Sume
tibi citharā: circuī ciuitatē
meretrix obliuioni tradita.
Bene cane: frequēta canti⸗
cuꝫ: vt memoria tui ſit [g]Et
erit poſt ſeptuaginta ānos
viſitabit dn̄s tyrū: [h]⁊ redu⸗
cet eam ad merces ſuas: [i]⁊
rurſū fornicabitͬ cū vniuſis
regis terre ſup faciē terre.⁊
erūt negociatōes ei⁹: ⁊ mer
ces eius ſctificate dn̄o. Nō
ꝯdentͬ neqꝫ reponētͬ: q꞉ his
q̄ habitauerint coram dn̄o
erit negociatio eius vt mā
ducent in ſaturitatem.⁊ ve
ſtiantͬ vſqꝫ ad vetuſtatem.

f Erit tyro quaſi canticū meretricis.meretrix eni de⸗
relicta a ſuo amaſio ſolet conari ad cantandū melodio⸗
ſe ad reuocandū amaſiū ad ſe.⁊ in hac metaphora itel⸗
ligitur deſideriū illoꝝ qui remanſerāt de fugitiuis tyri
ad.ſ.reedificationē ipſi⁹.vt ſic mercatores de diuerſis re
gnis iterū venirēt ad
tyrū.ideo ſubditͬ.
g Et erit p⁹.lxx.an⸗
nos ⁊c̄.faciens eam
reedificari.
h Et reducet ⁊c̄.il⸗
lic apportatas de di⸗
uerſis regnis.
i Et rurſum forni⸗
cabitͬ ⁊c̄.qd̄ pōt intel
ligi de fornicatōe cor
porali.q꞉ mercatores
elongati a ſuis vxori
bus ſic ſolent forni⸗
cari.⁊ de fornicatione
ſpūali.q꞉ illa ciuitas
idolatrie fuit dedita
vſqꝫ ad tempa ꝑi.
k Et erūt.Hic inci
pit verſus in hebreo
in quo deſcribitͬ ree⸗
dificatio tyri in ſpiri
tualibꝫ.cū dicitur.Et
erūt negociatiōes ei⁹
⁊ mercedes eius ſan
ctificate domino ⁊c̄.
qd̄ dicunt aliqui im⸗
pletū fuiſſe tempore
neemie poſt reditum
captiuitatis babylo⸗
nice dicētes ꝙ tūc in
tyro fuerūt homies deuoti ⁊ offerentes munera dn̄c in
hierl'm ad eius obſequiū ⁊ ſuſtentationē miniſtrorum.
ſed q꞉ hoc non apparet ex his q̄ ſcripta ſunt in eſdra ⁊
neemia.nec ex hiſtoria ioſephi ſeu alia hiſtoria auten⸗
tica.ideo videtͬ mihi ſaluo meliori iudicio ꝙ impletio
hui⁹ ꝓphetie reduci debeat ad temp⁹ chriſti.in q̄ mul⸗
ti de tyro deuote venerūt ad audiendū ꝑdicationē chri
ſti.vt habetͬ Math.iiij.⁊ Luce.vi. ⁊ reliq̄ de tyro poſtea
crediderūt ad ꝑdicationē diſcipuloꝝ chriſti ſe et ſua ad
obſequiū dei deuote offerentes.huic etiā expoſitiōi cō⸗
cordat Ra.ſa.q̄ntū ad aliq̄d dicens ꝙ hec ꝓphetia im⸗
plenda eſt in aduentu regis meſſie.q̄ diuitias dei cul⸗
toribꝫ applicabit.ſed in h̄ diſcordat ꝙ dicit implenduꝫ
de futuro.qd̄ in rege chriſto de ꝑterito eſt adimpletū.

Capitulum.XXIIII.

Ecce domin⁹.Aliqui expoſitores dicūt ꝙ hoc ca
pitulū exponendū eſt ad lr̄am de deſtructione
idumeorū quā ſupra tetigit ꝓpheta breuiter ca.
xxi.Sed hic reſumitͬ vt diffuſi⁹ ꝑtractetur.ſed hoc dictū
non habet apparentiā.q꞉ ex littera hui' cap.nec ex cir⸗
cūſtantia habetͬ aliquid ꝑ quod intelligi debeat de idu
mea.ꝓpter quod beat⁹ Hieronymus dicit ꝙ propheta
hic loquitͬ ad litterā de euerſione generali totius mun
di in iudicio finali.ita ꝙ in ꝓcedentibꝫ ꝓpheta locut⁹
fuerat de ſubuerſione diuerſarū gentiū in ſpeciali.ſ.iu⸗
deorum.babyloniorū.⁊ egyptiorū.⁊ hmōi.vt patet ex ꝓ⸗
cedentibꝫ.hic autem loquitͬ generaliter de ſubuerſione
mūdi circa finale iudiciū.⁊ q꞉ illud iudiciū erit ad igno
miniā iniquorū ⁊ gloriā iuſtorū.ideo ſic ꝓceditͬ.quia primo
ponuntͬ ꝯtinentia ad iſtud iudiciū.ſecūdo ꝓpheta

inſurgit ad dei preconiū capi. ſequēti. Prima in duas.
q2 primo ponunt quedā iudiciū antecedentia. ⁊ ſecūdo
conſequētia. ibi. Et erit. Prima in duas. q2 primo deſcri
bitur tribulatiōis circa finem mūdi acerbitas. ſecundo
eius ineuitabilitas. ibi. Formido. Circa primū ſciendū
ꝙ tribulatio mūdi p̄
cedens iudiciū licet
futura ſit horribil' in
iuſtꝭ. tñ erit iuſtꝭ ma-
teria cōſolationis ꝓ-
pter qḋ ſaluator Lu-
ce. xxi. de h̄ loquēs di
xit apl'is. His autē
fieri incipientib9 re-
ſpicite. ⁊ leuate capi
ta veſtra. i. exhilarate
corda. vt expoit Gre
go. omelia prima. Et
io hic primo poit ma
lorū tribulatio. ſecū-
do iuſtoꝝ conſolatio.
ibi. Quia hec erunt.
Prima in duas. quia
primo poit malorū
afflictio. ſcḋo leticie
ſubtractio. ibi. Luxit
vindemia. Circa pri-
mum dicitur.
a Ecce dñs diſſipa
uit terrā. q2 p ignem
ꝯflagrationis p̄cedē-
tem iudicium a ſtatu
ſuo immutabitur.
b Et nudabit eam.
herbis ⁊ arborib9.
c Et affliget faciem
ei9. q2 igne p̄dicto ſu
perficies ei9 crema-
bitur. Et accipit affli
ctio ibi metaphorice
ſicut ⁊ p oppoſitū dr
terra vel pratū ride-
re. qñ vireſcit.

E[a]Cce dñs XXIIII
[b]diſſipabit terrā[b] et
nudabit eā[c] et affli-
get faciē ei9[d] ⁊ diſpget habi-
tatores eius.[e] Et erit ſicut
pplś ſic ſacerdos: ⁊ ſicut ſer
uus ſic dñs eius. ⁊ ſicut an
cilla ſic dña ei9. Sic emēs
ſic ille qui vēdit: ſicut fene-
rator ſic is qui mutuū acci-
pit. ſicut qui repetit. ſic qui
debet. Diſſipatiōe diſſipa-
bit terra ⁊ direptiōe p̄dabi
tur. Dñs ei locut9 eſt vbū
hoc.[f] Luxit ⁊[g] defluxit ter-
ra ⁊ infirmata eſt. defluxit
orbis[h] ⁊ infirmata eſt altitu
do ppl'i terre[i] ⁊ terra interfe
cta eſt[k] ab habitatorib9 ſuis
[l] q2 trāſgreſſi ſūt leges: mu-
tauerunt ius:[m] diſſipauerūt
fedus ſempiternum.[n] Pro
pter hoc maledictio[o] vora-
bit terram:[p] ⁊ peccabūt ha-
bitatores eius. ideoq3 inſa-
nient cultores eius ⁊ relin-
quētur homiēs pauci.[q] Lu

d Et diſperget habitatores ei9. q2 tūc oēs morient vt
reſurgant in iudicio.
e Et erit ſicut pplś ſic ſacerdos ⁊c. i. q̄ntū ad hoc nō
erit ibi acceptatio ꝯditionis ſtat9 aut ſexus f Luxit
⁊ defluxit terra. i. habitātes in terra. g Defluxit or-
bis a ſtatu ſuo. h Et infirmata eſt ⁊c. q2 defecit i ho
minib9 dominiū ⁊ principat9. i Et terra interfecta
eſt. i. habitatores terre. k Ab habitatoribus ſuis. i.
ꝓpter peccata inhabitantiū. ideo ſubditur.
l Quia trāſgreſſi ſunt leges ⁊c. bone ꝯſuetudinis que
eſt ius humanū m Diſſipauerūt fedus ſempiternū
faciētes ꝯtra ius nature qḋ in mētib9 hūanis indelibi
ter eſt ſcriptū. n Propter h̄ maledictio. ſ. dei.
o Vorabit terrā. i. hoīes terrenos. p Et peccabūt
habitatores eius. q2 appropinquāte iudicio abūdabit
iniq̄tas. ⁊ refrigeſcet charitas Math. xxiiij. q Luxit
Hic ꝯſeq̄nter deſcribit ſubtractio gaudij. ⁊ primo ex de-
fectu vini qḋ ſolet eſſe materia gaudij. ſm illud pś. cuꝫ
Vinū letificet cor homīs. iō dr. q Luxit vindemia.
ſcḋo ex ſubtractione ludi recreatiui. cum dicitur.
r Ceſſabit gaudiū tympanoꝝ ⁊c. ⁊ ptꝫ lr̄a. tertio ex de-
ſtructione habitaculi. cū dr. s Attrita eſt ciuitas va
nitatis. i. quelibet ciuitas mundi. q̄ dr vanitas. Eccl'. i.
Vanitas vanitatum dicit eccleſiaſtes ⁊c.
t Clauſa eſt ⁊c. q2 deficient hoīes. v Clamor erit
ſup vino. i. ex defectu vini. p qḋ intelligit defect9 cuiuſ-
libet potus. x Deſerta eſt omis leticia i p̄nti vita.
y Tranſlatū eſt gaudiū terre. ad locū beatorū. vbi ſo-
lū remanebit gaudi-
um.

xit vindemia: infirmata eſt
vitis: ingemuerūt omēs q̄
letabantur corde[r] Ceſſauit
gaudiū tympanoꝝ: quieuit
ſonitus letantium: ꝯticuit
dulcedo cithare. Cum can
tico nō bibent vinū: amara
erit potio bibentib9 illam.
[s] Attrita eſt ciuitas vanita-
tis.[t] Clauſa eſt oīs domus
nullo introeūte[v] clamor erit
ſup vino in plateis:[x] deſer-
ta eſt omis leticia:[y] trāſlatū
eſt gaudiū terre[z] Relicta eſt
in vrbe ſolitudo: et calami-
tas opprimet portas.[a] Q2
hec erunt in medio terre in
medio populoꝝ.[b] Quō ſi
pauce oliue que remanſe-
runt excutiant ex olea. et ra
cemi cū fuerit finita vinde-
mia.[c] Hi leuabūt voceꝫ ſu-
am[d] atq3 laudabūt:[e] cū glori
ficatus fuerit dñs.[f] Hinni
ent[g] de mari.[h] Propter hoc
in[i] doctrinis glorificate do
minum in inſulis mariꝫ no-

z Relicta eſt i vrbe
ſolitudo. i. in vrbib9
accipiendo ſingulare
pro plurali. Exo. viij.
Venit muſca grauiſ-
ſima. i. multitudo mu
ſcarū. Sciendū etiaꝫ
ꝙ ꝓpha loquit de fu-
turis p modū p̄teriti
ꝓpter certitudinē ꝓ-
phetie. ⁊ q2 talis mo
dus loquēdi frequē-
ter eſt in ꝓphetis.
a Quia hec erunt.
Hic ꝯſequēter deſcri
bitur iuſtoꝝ ꝯſolatio
q̄ nunc ſunt depreſſi
ſed i iudicio erūt ex-
altati. Et diuidit i du
as ptes. in ptem pri-
cipalē ⁊ incidentalē.
ſecūda ibi. Ve mihi.
Circa primū ſciendū
ꝙ electi ad glaꝫ erūt
valde pauci reſpectu
damnatorū. ſm ꝙ di-
cit ſaluator Math.
vij. Lata porta ⁊ ſpa-
cioſa via q̄ ducit ad
p̄ditionē. ⁊ multi ſūt
q̄ intrāt p eā. ⁊ āguſ-
ta porta ⁊ arta via q̄
ducit ad vitā. ⁊ pau-
ci ſunt q̄ inueniūt eā
⁊ h̄ eſt qḋ dr hic.

a Quia hec erūt ⁊c. iudiciū eni vltimū dr futurū ꝓpe
hierl'm q̄ eſt i medio terre habitabil'. q2 ē in q̄rto clima
b Quomodo ſi pauce oliue ⁊c. fructus enim (te.
remanentes in oliua p9 excuſſiōꝫ. et racemi remanētes
in vinea poſt vindemiatōem ſunt valde pauci reſpectu
collectoꝝ. ſic electi i iudicio erunt valde pauci reſpectu
alioꝝ. ⁊ de iſtis paucis ſubdit. c Hi leuabūt vocem
ſuā. ex magno affectu. d Atq3 laudabūt cum toto co
e Cū glorificat9 ⁊c. i. cū dñs ieſus xp̄s i iudi- (natu.
cio apparuerit in forma hūanitatis glorioſa.
f Hinnient. i. ſigna leticie oſtendent ſicut equus hinni-
ens ex leticia. g De mari. i. q2 tunc transferent de h̄
mūdo q̄ eſt ad modū maris tempeſtuoſi ad portū g'le
in aīa ⁊ corpe. ⁊ q2 h̄ eſt valde deſiderabile. ideo admo
net ꝓpha fideles. vt ſe ⁊ alios ⁊ h̄ diſponant p p̄dicati-
onem ⁊ ſuſceptionem fidei catholice dicens.
h Propter hoc. i. cum electis in iudicio exulteris.
i In doctrinis ⁊c. qḋ fecerūt apl'i aliiq3 diſcipuli xp̄i.
k In inſulis maris. quia predicauerunt non ſolum
habitantibus in arida. ſed etiam in inſulis maris. vt
patet de paulo in actiſtus apoſtolorum. ⁊ in pluribus
locis. ⁊. quia publicatio euangelij proceſſit ad oīs par
tes orbis. ideo ſubditur.

men dn̄i dei iſrl'. l A finib⁹ terre laudes; m Audiuimus gl'iaꝫ iuſti. n Et dixi ſecretū meū mihi: ſecretū meuꝫ mihi. o Ve mihi. p Preuaricātes p̄uaricati ſunt: ⁊ p̄uaricatione trāſgreſſoꝝ p̄uaricati ſunt. q Formido ⁊ fouea et laq̄us ſup te: q̄ habitator es terre. Et erit q̄ fugerit a facie formidis: cadet i foueā: r ⁊ q̄ ſe explicauerit d' fouea s tenebiť laqueo: t q2 cataracte de excelſis apte ſūt v et ꝯcutienť fūdamēta tre. Cōfractiōe ꝯfringeť terra. ꝯtritione ꝯtereť terra. Cōmotione cōmouebiť terra: agitatiōe agitabiť terra ſicebri⁹. x ⁊ auferet q̄ſi tabernaculuꝫ vni⁹ noctis. y Et grauabit eā iniquitas ſua: ⁊ corruet: a ⁊ non adijciet vt reſurgat. b Et erit c i die illa: viſitabit dn̄s ſup militiā celi in excelſo: d ⁊ ſup reges terre q̄ ſunt ſup terrā. e Et cōgregabuntur in cōgregatione vni⁹ faſcis in lacuꝫ: f ⁊ claudentur ibi in carcere: g ⁊ poſt m'ltos dies viſitabunť. h Et erubeſcet luna ⁊ ꝯfūdeť ſol' cū regnauerit dn̄s exercituū k in mōte ſyō ⁊ i hierl'm: l ⁊ in cō

l A finib⁹ terre laudes.ſ.diuinas. m Audiuimus gl'iam iuſti.ſ.xp̄i.cui⁹ gl'ia vbiqȝ terraꝝ ē p̄dicata.⁊ quia myſteriū xp̄i erat occultū ⁊ ſecretū tp̄e veteꝛ teſtamēti. ꝓpter qḋ.lxx.interp̄tes.ꝑ eo qḋ habeť ſupra.ix.c.de xp̄o. Et vocabiť nomē ei⁹ admirabilis ꝯſiliari⁹, de⁹ fortꝫ.pater futuri ſeculi princeps pacꝫ trāſtulerūt. Et vocabiť nomē ei⁹ magni ꝯſilij angelus iō dicit hic ꝓpheta.
n Et dixi ſecretum meū mihi.⁊ duplicať ad maiorē affirmationē.vel q2 duplex cōtinebať ſecretum.ibi. Vnū pſone.in q̄ duplex coniungiť natura ſcȝ diuina ⁊ humana qḋ eſt valde arduum Aliud tp̄is q2 determinatū tp̄s ſui aduētus erat valde occul/
o Ve mihi. (tum
Hec eſt ꝓs incidētalis in q̄ ꝓpħa deplorat caſuꝫ ꝑpl'i ſui.quo in aduentu xp̄i pauci iudei crediderunt.et multi māſerūt cecati et ꝑ ꝯñs ſorte ⁊ gaudio electoꝝ priuati. qḋ p̄udens ꝓpħa dicit. o Ve mihi.et caſu ꝑpl'i mei
p Preuaricantes ⁊c.Hic quater poniť p̄uaricatio.q2 primo p̄uaricati ſunt iudei xp̄i hūanitatē blaſphemātes.Ecce hō vorax ⁊ potator vini.publicanoꝝ ⁊ pctōꝝ amic⁹.Math.xi.ca.ſcḋo ei⁹ diuinitatē ꝓpter miracula diuinitatis facta demōib⁹ attribuētes.Luc.xi.In beelzebub p̄ncipe demōioꝝ eiecit demōia.tertio morte ei⁹ p̄curātes.q̄rto ip̄m i ſuis diſcipulis pſequētes.vt pꝫ in
q Formido.Poſtq̄ (actib⁹ apl'oꝝ in pluribus locis.
ſupra circa malos deſcripta eſt pene acerbitas.Hic ꝯſequēter deſcribiť eius immutabilitas.vel ineuitabilitas cū dr. q Formido ⁊c.generaliter etiā dr hic.Formido ex pſecutiōe antixp̄i.quā aliq̄ nimis formidātes cadent in foueā trāſgreſſionis et obedientes.ideo ſubdiť. Qui fugerit a facie formidinis ⁊c. r Et q̄ ſe ⁊c.poſt mortē antixp̄i de trāſgreſſione penitēdo.q2 ſm ſanctos ⁊ doctores nr̄os poſt mortē ei⁹ dabiť aliqḋ tp̄s pn̄ie de
s Tenebiť laqueo.i.igne ꝯflagratiōis (ceptis ab eo.
q̄ntū ad oēs generaliter.vel ſnīa dānatiōis q̄ntū ad reprobos partialiter. t Quia cataracte ⁊c.i.talis punitio veniet a deo cui reſiſti nō pōt. v Et ꝯcutienť ⁊c.q2 ꝑ terremotū mōtes adeq̄bunť terre plane.iō ſubditur.Confractione ꝯfringeť terra ⁊c.Et pꝫ l'ra vſq̄ ibi
x Et auferet ⁊c.qḋ nō habet ſtabilitatē.q.d. firmitas terre nō poterit reſiſtere volūtati diuine. y Et grauabit eā ⁊c.a ſuo ſtatu priſtino. a Et nō adijciet vt reſurgat.ad hoc ꝙ ſit apta habitatiōi hoīm ⁊ aīalium.q2 ceſſabit mot⁹ celi.⁊ generatio ⁊ corruptio in elementis tn̄ terra innouabiť ⁊ melioꝛabiť.ſicut ⁊ cetera elemēta.
b Et erit.Hic ponunť ꝯſequētia ad diuinū iudiciū.ſ. retruſio demonū ⁊ dānatoꝝ in infernuꝫ.⁊ deductio electoꝝ ad celum empyreū.primū ponitur cum dicit.
c In die illa ⁊c.i.ſup demones in q̄b⁹ remāſerunt naturalia integra.⁊ in q̄b⁹ ꝯuenerūt cū angelis ſanctis.et hic ſunt de militia celi.vel q2 habitāt in hoc aere caliginoſo.vnde dicunť aeree ptātes.⁊ hoc mō pñt dici militia celi ſicut dicunť aues celi.eo ꝙ volitant ꝑ celū aereum.
d Et ſup reges terre.i.ſup tyrānos.⁊ ꝑ ꝯñs ſup alios
e Et ꝯgregabunť ⁊c.i.in īfernū vbi ſimul de/ (malos
trudenť demones ⁊ dānati.ſm ꝙ dr Math.xxv.Ite maledicti i ignē eternū. q̄ parat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis eius ⁊c.
f Et claudenť ibi i carcere.quia inde nō poterint egredi.
g Et poſt m'ltos ⁊c viſitatio dei aliq̄n accipiť in bonū ſic Luce.i.Viſitauit ⁊ fecit redēptionem plebis ſue.⁊ hoc mō dr hic eaꝫ accepiſſe. Origenes dicit ꝙ poſt magnuꝫ circulū annoꝝ ſaluabunť dānati ⁊ demones qḋ eſt ꝯtra dictū ſaluatoris allegatuꝫ Mat.xxv.Ite maledicti in ignē eternuꝫ ⁊c. Alio mō accipiť viſitatio dei in malū pene.ſicut infra.xxvi. Viſitabit dn̄s in gladio ſuo duro ⁊c.et hoc mō accipiť hic ſm doctores catholicos.⁊ eſt ſenſus. g Poſt multos dies viſitabunť.i.poſt qḋcūq̄ tp̄s datū in pena detinebunť Sciendū tn̄ ꝙ ſic in hebreo habeť. De dieb⁹ multiſ.vel a dieb⁹ viſitabūtur.id eſt.ꝑ peccatiſ dieb⁹ multis ꝑpetratis punienť.ſ.ꝑ pctīs ꝑpetratis a principio mundi. Conſequēter poniť ſcḋm de gloria bonoꝝ.cum dicit.
h Et erubeſcet luna ⁊c.nō q2 tūc lumē coꝝ minuať.ſꝫ magis augmentabiť.vt habeť infra.xxx.Erit lux lune ſicut lux ſolis.⁊ lux ſolis ſeptēpliciter.ſed dicunť hic erubeſcere metaphorice.q2 lumē coꝝ q̄ſi nullū erit reſpectu luminis patrie ſm ꝙ dr Apoca.xxi. Ciuitas nō eget.ſole neq3 luna vt luceat in ea.ſed charitas dei illumiabit illā.⁊ lucerna ei⁹ agn⁹. i Cū regnauerit ⁊c.i. ange/
k In mōte ſyon ⁊ hierl'm.ſ.celeſti.de q̄ dr Gal. (loꝝ
iiij.Illa que ſurſum eſt hierl'm libera eſt.q̄ eſt mr̄ nr̄a.
l Et in ꝯſpectu ſeniū ſuoꝝ.ſ.patriarchaꝝ ⁊ ꝓphetarum alioꝝ ſanctoꝝ fuerit glorificatus.

In cap.xxiiij.vbi dr in poſtilla.iō ſubdiť. A finibus terre laudes.ſ.diuinas ⁊c.

Additio.

Hec qḋ dicit a finib⁹ terre laudes audiuim⁹ ⁊c. ſequēdo expoſitionē poſtil'.q̄ eſt va.pōt referri ad hoc qḋ dixerat pauloante.q2 hec erūt i medio terre.Pro q̄ ſciendū ꝙ hic ꝓpheta dolet de hiſ paucis de gente ſua.ſ.iſrl' adheſerūt.doctrine xp̄i.cū tn̄ i medio eorū xp̄s ꝯuerſatus eſt.⁊ illi q̄ longe erāt.ſ.in inſulis et extremis terre in magna copia ip̄i xp̄o adheſerūt.vñ cum dicit ſupra.q2 hec erūt in medio terre.ſ.hierl'm.q̄ vt diciť in gloſa.eſt vmbilicus terre a qua pauci excluſi ſunt. ſcȝ apl'i de quib⁹ dicit.Ibi leuabūt vocē ſuam ⁊c.ꝑ q̄ruꝫ doctrinā glorificatus eſt de⁹ etiā in inſulis maris.ſ.in remotis.Nūc aūt ſubdit.A finib⁹ terre laudes audiuimus gloriā iuſti.q.d.admirando in medio terre.vbi ſalus fuit celebrata.iuxta illud pſal.Operat⁹ eſt ſalutem in medio terre nō fuerūt niſi pauci inuenti. ſicut racemi ſuita vindemia.⁊ tamē a finib⁹ terre.i. ab extremis

laudes audiuimus gloriā iuſti.ſ.chriſti.ꝛ q: h cōtigerat eo q ꝓpter peccata illi⁹ ppl'i ſecretū chriſti a ſeculis nō cognouerāt.iō ſubdit. Secretū meū mihi.ꝛ eſt ſenſus.ſecretū.ſ.myſteriū xp̄i meū.ſcʒ qd ego ꝓphetizo mihi.i.eis nō pfuit ſed mihi. Iuxta illud qd habet ſupra.vi.cap. Exceca cor ppl'i hui⁹. ꝛ duplicat iſta verba ſcʒ ſecretū meū mihi q: non ſolū vbis.ſed etiā rex figuris hmōi ſecretū ꝓpherauerat. Et ſequitur Ue mihi ex cōpaſſiōe gētꝫ ſue. vt dictū ē. Ceta ei ponūtur i poſt.XXV

D Omine deus
Hic ꝯtr iſtur-
git ꝓpha ad
dei ꝑconiū exciſione
ꝑdicta.ꝛ primo poni
tur ꝓphe ꝑconiū.ſe-
cūdo celeſtiū ciuium
ibi.Sup h laudabit.
Circa primū dr ꝓph
a Dne.rōne genera
lis gubernatiōis.
b De⁹.rōne creatio
c Me⁹.rōne (nis.
ſpecialis illumiatōis
d Es tu.ꝛ nō alius
e Exal.t.collaudādo
te aſſidue. f Qm

ſpectu ſenū ſuoꝝ fuerit glo
rificatus. XXV.

[a]D[b]Omine[b]deus[c]me⁹
[d]es tu: [e]et exaltabo
te.ꝛ ꝯfitebor nomi tuo [f]qm
feciſti mirabilia [g]cogitatio-
nes antiquas [h]fideles: amē
[i]Quia poſuiſti ciuitatē in
tumultū: vrbē fortē in rui-
nā: domū alienoꝝ: [k]vt non
ſit ciuitas ꝛ in ſempiternū
nō edificet. [l]Sup h lauda-
bit te ppl's fortis: [m]ciuitas
gētiū robuſtaꝝ [n]timebit te.
[o]Quia factus es fortitudo
paupi. [p]fortitudo egeno in
tribulatiōe ſua. [q]ſpes a tur-
bine. [r]vmbraculum ab eſtu

feciſti mirabilia.i.dānatiōe maloꝝ.ꝛ glificatiōe iuſtoꝝ.
g Cogitatiōes antiq̄s.q: iſta diſpoſuiſti ab eterno.
h Fideles.quia vniuerſe vie dn̄i.miſeria ꝛ veritas.
i Quia poſuiſti ꝛc.qd exponunt aliq doctores nr̄i de deſtructiōe hierl'm facta p tytū ꝛ veſpaſianū.ſed huic dicto obuiat qd ſequit. k Ut nō ſit ciuitas ꝛc.hirl'm aūt reedificata eſt poſt illā deſtructionē.ſed ad h rñdēt q eſt alia penit⁹ ciuitas.ꝛ in alio ſitu.qd arguit ex h q chriſt⁹ paſſus fuit extra hierl'm.vt habet Ioh.xix.ꝛ Hebre.xiij. Loca autē vbi paſſus fuit ꝛ ſepult⁹ ſunt clauſa intra hierl'm que nūc eſt. Sed h nō videt valere.q: hiſtoriographi dicūt hierl'm q nūc eſt eſſe in eodē ſitu cū ꝑcedenti.h excepto qd a parte aqlonari mur⁹ eſt dilatatus ad inducendū loca ꝑdicta.ꝛ iō noīe hui⁹ ciuitatꝭ intelligunt oēs ciuitates mūdi. accipiēdo ſingulare pro plurali q oēs deſtruent in fine mūdi.ſicut dictuꝫ eſt ca. ꝑcedēti.ꝓpha ei i h ca.grās agit d viſiōe ſibi facta ꝑut ꝯtiet ꝑcedēti c.ꝛ ad talē dſtructōeꝫ n̄ ſeqt alia reedificatō
l Sup h. Hic ꝯtr ponit grāzactio celeſtiū ciuiū.ꝛ primo d ſua ꝓmotōe.ſcdo d demonū depſſiōe ca.xxvij. Prima i duas.q: prio ponit grāzactio de bñficijs collatꝭ i terra.ſcdo de collatꝭ i celeſti patria ca.ſeqnti. Circa primū pōit grāzactio d q̄druplici bñficio.ſ.d duplici euaſione mali.ꝛ de duplici ꝯſecutiōe boni Et ſm h ps iſta i q̄ttuor diuidit.ꝛ patebūt ptes ꝓſequēdo. Primū maluꝫ eſt ꝑſecutio tyrannoꝝ hui⁹ mūdi a q ſunt penit⁹ liberati.ꝛ h eſt qd dr hic. l Sup h ꝛc.i.celeſtis q non pōt m Ciuitas gentiū robu- (amplius a ſuo ſtatu deijci ſtarū.i.ciuiū celeſtiū.ꝛ eſt replicatio eiuſdē ſnīe ad maiorē affirmationē. n Timebit te.ſ.timore filialis reuerentie.q timor remanebit in patria.ſm illd ps.xviij. Timor dn̄i ſanct⁹ ꝑmanet in ſeculuꝫ ſeculi.ꝛ huius laudis ꝛ reuerētie ſubdit rō cuꝫ dr. o Quia fact⁹ ꝛc.ꝑſtans ei patientiē contra tyrannos paupes ſpoliātes.

p Fortitudo egeno ꝛc.q: ꝯculcabat a diuitib⁹ in ꝑſiti vita. q Spes a turbine.ſ.ſupboꝝ rabie. r Umbraculū ab eſtu cupiditatꝭ iniqꝝ.vñ ſubdit q̄ſi p expoſitione ꝑcedētiū. s Spūs eni robuſtoꝝ.i.tyrannoꝝ potentiū. t Quaſi turbo ꝛc.q: impellūt iuſtos ꝛ innocētes p tyrānidē
v Sicut eſt in ſiti ſicut ei hō ſitiens ab eſtu aggrauat ſic pauperes p tyrānidē iniquoruꝫ.q tñ a deo deſtruet.ideo ſubdit.
x Et q̄ſi calore ꝛc.i. tyrannoꝝ. y Marceſcere faciet.i.deſiccare faciet.nubes enim multuꝫ calefacta ſub ſole imittit calorē infer⁹ ſub terrenaſcentia ex q aliqn ſubito marceſcūt ꝛ deſiccantur.ſic virt⁹ diuia aliqn repente deſtruit potentiā iniquoꝝ.

[s]Spūs eni robuſtoꝝ [t]q̄ſi
turbo īpellēs parietē. [v]Sic
eſtus ī ſiti: tumultū alieno-
rū humiliabis: [x]ꝛ q̄ſi calore
ſub nube torrēte ꝓpaginē
fortium [y]marceſcere facies.
[z]Et faciet dn̄s exercituum
[a]oib⁹ pplis [b]in mōte hoc [c]cō
uiuiū pinguiū, ꝯuiuiū vin-
demie, ꝯuiuiū pinguiū me
dullatoꝝ: vindemie defeca
te. [d]Et p̄cipitabit in monte
iſto [e]faciem vinculi colligati
ſup oēs pplos. [f]ꝛ telā quā
orditus eſt ſup omēs natio
nes. [g]Precipitabit mortē
in ſempiternū. [h]Et auferet
domin⁹ deus lachrymā ab

z Et faciet. Hec eſt ſecūda ps in q ponit ꝯſecutio primi boni qd reſpicit refectiōeꝫ aīe in ſacro euchariſtie qd inſtituit dn̄s in cena imminente ſua paſſione. ꝛ q̄tuꝫ ad hoc dixit ꝓpheta. z Et faciet dn̄s exercituū.i.chriſt⁹ a Omnib⁹ pplis.i.electis ſuis q aſſu- (rex angeloꝝ. munt ex oib⁹ pplis. b In mōte h.i.in mōte ſyon. vbi dr dn̄s feciſſe cenā diſcipulis ſuis. c Conuiuiū pinguiū ꝛc.i.ꝯuiuiū excellentiſſimū hñs in ſe omē ſpirituale delectamentū.qd deſignat p delectabilia corꝑalia hic expſſa.tūc eni dedit diſcipulis ſuis corp⁹ ſuū in cibū ꝛ ſanguinē in potū.ꝛ h ſacrm̄ eſt aīe maxime refectiuū.ꝛ p aplos ſuos ꝛ diſcipulos fecit ꝛ facit h conuiuium miniſtrari oib⁹ chriſtianis p orbē diffuſis. Aliq aūt exponūt iſtud cōuiuiū de ꝯuiuio a iudeis facto p gaudio de interfectione holofernis.ſed h nō videt bñ dictum. tum q: illa hiſtoria nō eſt d canone neqꝫ apud hebreos habet.tū q: iſta expoſitio nō ſe hꝫ ꝯtr ad ꝑcedētia. ꝛ iō meli⁹ exponit primo mō ſequendo alexandrum.
d Et precipitabit. Hec eſt tertia ps in q ponit euaſio ſcdi mali.ſ.ꝑſecutiōis antixp̄i q grauior erit oib⁹ ꝑcedētib⁹.cū dr. d Et p̄cipitabit ꝛc.i.in monte ſyon in q fuit templū.vbi ſtatuet antixp̄s ſedem ſuaꝫ.ſm q dr.ij. Theſſal.ij.de antixp̄o q extollet ſupra omē qd dr deus. aut qd colit.ita vt in templo dei ſedeat.ꝛ chriſt⁹ euꝫ ibi interficiet.vñ ibidē ſubdit apl's.q dn̄s ieſus interficiet eū ſpū oris ſui. Sm alios vero h erit in mōte oliueti in illo loco.vñ dn̄s aſcēdit in celū. ꝛ iſtud comuni⁹ tenet e Faciē vinculi ꝛc.i.faciē antixp̄i q erit q̄ſi quod- dā vinculū ꝯſtringēs oēs pplos ſub ptāte f Et telā quā ordit⁹ eſt.i.ꝓceſſuꝫ ſuū ꝛ intētionē. g Precipitabit. Hec ē q̄rta ps in q ponit cōſecutio ſcdi boni.ſ.incorruptiōe corpis. Et diuidit in duas ptes.q: prio ꝓpheta deſcribit ꝯſecutōeꝫ hui⁹ boni ſcdi.ſcdo redit ad deſcribendū deiectōeꝫ antixp̄i.ibi. Et triturabit. Circa primū dicit. g Precipitabit ꝛc.q: i iudicio oēs reſurgēt ad vitā imortalē.iſta tñ imortalitas corpis erit i augmētū pene dānatoꝝ ſic erit i augmētū glie btōꝝ h Et

auferet dñs deꝰ ⁊c. qđ partim hʒ veritatē in reprobis ſicᷓ ⁊ in electis. tūc eī ceſſabit oīs generatio ⁊ corruptio. et iō nō erit reſolutio lachrymaꝝ a cerebro. nec defluxꝰ earū p oculos. ꝗ̄ in eis erit turbatio cerebri. ⁊ dolor capitꝭ. ⁊ triſticia mētis. ⁊ ſil'r ea q̄ pñt eē abſq; corruptōe ⁊ ſm iſtū intellectuʒ dr Math. xiij. Ibi erit fletꝰ ⁊ ſtridor dentiū. ſed in electꝭ non erūt lachryme corporales ſeu mentales. nec dolor aliqs i corpore ſeu mēte. ſed plena delectatio vtroꝝq3 ſ. ideo ſubditur.

oī facie: ⁊ obprobrium ppl'i ſui. auferet d' vniuſa terra q2 dñs locutꝰ ē. Et dicēt in die illa. Ecce deus nr̄ iſte. expectabimꝰ eū ⁊ ſaluabit nos. Iſte dñs ſuſtinuimꝰ eū: ⁊ exultabimus ⁊ letabimur in ſalutari eiꝰ: q2 requieſcet manꝰ dñi i mōte iſto. Et triturabit̃ moab ſub eo ſicuti terunt̃ palee in plauſtro. Et extēdet manus ſuas ſub eo: ſicᷓ extēdit natās ad natādū. ⁊ hūiliabit gloriā eius cū alliſiōe manuū eiꝰ. Et munimēta ſublimiū muroꝝ tuoꝝ ɔcidēt ⁊ humi

i Et obprobriū ppl'i ſui. i. electoꝝ. quā frequēter obprobria ſuſtinent in preſenti.
k Auferet ⁊c. cōferendo eis honorē celeſtē.
l Et dicēt in illa die. ſ. iudicij. quī videbūt xp̄m in forma glorioſa. ⁊ dicētē eis. Venite bñdicti pr̄is mei ⁊c. Math. xxv.
m Ecce deꝰ nr̄ iſte. viſibilis i demōſtrata humanitate.
n Expectabimꝰ eū ꝑ verā ſpem. o Et ſaluabit nos. ſicut pmiſit.
p Iſte dñs. ſ. oīm. q Suſtinuimꝰ eū. i. patiēter ſuſtinuimꝰ aduerſa ꝓpter ipm. r Exultabimꝰ. gaudio exteriꝰ. q2 exultatio dr qſi extra ſaltatio. s Et letabimur. interiꝰ. t In ſalutari eius. ſalute eterna nobis ab eo ɔceſſa.
v Quia requieſcet manꝰ dñi. i. ptās eiꝰ.
x In mōte iſto. i. in mōte ſyon qui iminu. et valli ioſaphat. vbi tenebit̃ finale iudiciū. vt hr̄ Joelis. iij. Et tūc requieſcet ibi xp̄i ptās qua dānati detrudent̃ in infernū. ⁊ electi in aīa ⁊ corpe transferentur ad celum.
y Et triturabit̃. Hic redit ꝓpheta ad deſcribendū deiectionē antixp̄i quā ſupra tetigerat in breui. dicit igit̃.
y Et triturabit moab. i. antixp̄s. nec mirandū ſi ſic nominat̃. q2 ꝓphe ⁊ maxīe eſaias frequenter metaphorice loquunt̃. r ō eī erit antixp̄s totaliter a demōe obſeſſus. ſʒ opa eiꝰ fient vtute demōis. ⁊ iō noiat̃ hic moab. q̄ interptat̃ ex pr̄e. q2 erit filiꝰ pditiōis. vt dicit aplus. ij. ad Theſſal. ij. ⁊ ſic erit ex diabolo. ſicut ex pr̄e. eo mō loqndi q̄ ſaluator dixit iudeis in Joh. viij. Vos ex pr̄e diabolo eſtis.
z Sicuti terunt̃ palee. q2 virtꝰ eiꝰ totaliter annihilabitur. ʒ Et extēdet. ſcʒ antixp̄s.
a Manꝰ ſuas ſub eo ⁊c. ꝑ h̄ eī intelligit̃ q̄ valide a xp̄o ꝑcutiet̃. ſicut aliqñ inter hoīes alicui dr. ego ꝑcutiam te ita valide q̄ extenderꝭ ad modū natātis rane. ꝓphe. n. frequēter vtunt̃ cōi mō loqndi. b Et hūiliabit. ſ. xp̄s
c Gloriā eiꝰ. ſ. antixp̄i q̄ ſe oñdet tanq3 ſit deus ꝑ nimia ſupbia. vt dr. ij. ad Theſſal. ij. d Cum alliſione manuū eiꝰ. i. miniſtroꝝ eiꝰ. e Et munimēta ⁊c. o antixp̄e. f Concidēt oīa. ꝑ q̄ credebat ſtabiliri in poteſtate ſua deficiēt. Cetera patent.

In ca. xxv. vbi dr in poſtilla. Quia poſuiſti ciuitatē in tumultum.

Additio.

Hec q̄ qđ dr. Quia poſuiſti ciuitatē i tumultū. ꝓprie pōt intelligi de deſtructiōe hier'lm ꝑ romanos. put doctores nr̄i exponūt. nec obſtat qđ dicit poſtillator dicēs. q̄ hier'lm fuit reedificata ab adriano. q2 h̄ nō fuit in ſtatū priſtinū. ſ. vt ibi fieret cultꝰ dei put in ve. te. ad quē cultū tēplū i illa ciuitate ɔſtructuʒ fuit ⁊ ordiatū. vt hr̄. iij. Reg. viij. Vñ ſm pbm vnūqdq3 eſt ſm illud qđ ē pricipale in eo. ⁊ ſm hāc expoſitionē h̄ qđ ſequit̃ Sup hoc laudabit te ppl's fortis ⁊ ciuitas gētiū robuſtaꝝ timebit te. ꝓprie intelligit̃ d' celeſta miliātē. q̄ ē fortꝭ ꝓpter tolerātiā martyrum p noīe xp̄i. q̄ q̄dē fortitudo ſ. in ea fuit iuēta in pplo ve. te. q̄ qdē expoſitio videt̃ magis ɔſona lr̄e. Cetera aūt exponāt̃ put in poſtilla correſpondet p̄dictis.

liabunt̃ ⁊ detrahēt̃ i terraʒ vſq3 ad puluerē.

XXVI.

In die illa cātabit̃ cāticū iſtđ i t̃ra iuda. Urbs fortitudinis nr̄e: ſaluator ponet̃ i ea murꝰ ⁊ antemurale. Aperite portas ⁊ igrediet̃ gens iuſta cuſtodiēs veritatē. Vetus error abijt. ſuabis pacē: pacē q2 i te ſperauimꝰ. Speraſtis in dño in ſecul' eternis: in dño deo forti imppetuū. Quia icuruabit habitātes in excelſo: ciuitatē ſublimem humiliabit. Humiliabit eam vſq3 ad terrā

Caplm. XXVI

In die illa. Hic ɔtīr ponit̃ grāꝝ actio de bñficijs collatꝭ in celo. ⁊ primo oñdit̃ ꝓpoſitū. ſcđo ɔcludit̃ duplex correlariū. ibi Mouētes. Prima in duas. q2 prio ponit̃ apertio ianue electꝭ. ſcđo eiuſdē clauſio reprobis. ibi. Cū feceris iudicia. Et prima in duas. q2 prio ponit̃ aptio btitudis. ſcđo rō hꝰ aptiōis. ibi. Semita iuſti. Circa primū dr.
a In die illa. ſ. pacto iudicio. b Cātabit̃ canticū iſtud. ab electis.
c In terra iuda. q̄ interptat̃ ɔfeſſio. i. in terra viuentiū vbi ē ūq ɔfeſſio diue laudis. ſm illđ pſ. lxxxiij. Beati q̄ hītāt in domo tua dñe. in ſecl'a ſecloꝝ laudabūt te. Et i terra iuda ſm ſenſuʒ lr̄alē h̄ metaphorice accipitur. ⁊ ſequit̃ forma cātici. cū. dr.
d Urbs fortitudis nr̄e. i. ciuitas celeſtis. cuiꝰ excellētia nō pōt exprimi verbis hūanis ꝓpter qđ nō noiat̃ hic. Q, enī in aliqbꝫ libris ponit̃ ſyon additū fuit ab aliq̄ expoſitore ſm ſuaʒ imaginatōeʒ. q2 nō eſt in hebreo nec in libris correctis.
e Saluator ponet̃ i ea ⁊c. i. erit nobis ꝑ oīmoda ꝓtectione. f Apite portas ⁊ igrediat̃. de plano ⁊ libere
g Gens iuſta. ꝑ q̄ dabit̃ diuina ſnia. Veīte bñdicti ⁊c. loquēdo de igreſſu electoꝝ general'r in corpe et aīa. tñ a tpe paſſiōis xp̄i apta fuit ianua. ⁊ igreſſi ſūt electi defūcti q̄ntū ad aīas. ⁊ aliq̄ etiā q̄ntuʒ ad corpa ex grā ſpāli. vt pie credit̃ de btā vgine etiā de btō iohē eiꝰ miniſtro ab aliquibus.
h Cuſtodiēs vitatē. vite ⁊ doctrine.
i Vetꝰ error abijt. q̄diu eī hoīes ſūt in pñti vita pñt errare. ſed i beatꝭ deū dare videntibꝫ h̄ eſt impoſſibile. et q2 nō ſolū ibi eſt clara viſio. ſʒ etiā pfecta fruitio totaliter q̄etans appetitū. iō ſubdit̃. k Seruabis pacē. ⁊ eſt vox ſctōꝝ ad xp̄m. ⁊ pacē duplicat̃ ꝓpter q̄etē duplicis appetitꝰ intellectiui ⁊ ſenſitiui ꝑ glīaʒ corpis ⁊ aīe.
l Quia in te ⁊c. tanq3 in redēptiōem nr̄m ⁊ glorificatorē. m Speraſtꝭ in dño. vox ē ꝓphe alloqntis ſanctos. n In ſecul' eternis. i. ad ɔſeqndū ab eo vitam eternā.
o In dño deo ⁊c. ꝑ cuiꝰ fortitudinē reprobi tenebunt̃ in penā ppetuā. iō ſubdit̃. p Quia incuruabit ⁊c. i. ſupbos demōes ⁊ tyrānos. ⁊ potiſſime antixp̄m ſupbiſſimū ⁊ ſibi adherētes. q Ciuitateʒ ⁊c. i. ciuitates accipiēdo ſinglare ꝑ plali. vt frequēter dictū

eſt.ī q̄bꝫ abūdat ſupbia ⁊ alia vicia r. Cōculcabit eā pes.i.pedes.⁊ q̄r ſūt iſti pedes ſubdit s Pes paupis.ſic eſt in hebreo ⁊ in libris correctis.⁊ iſte paup eſt xp̄s.ctiā ſm ꝙ exponit hic Ra.ſa.adducēs ad h̄ p'cordia illud zach.ix. Ecce rex tuus venit tibi iuſt' ⁊ ſaluator ipſe paup ⁊c.ſꝫ reducit h̄ ad primuꝫ xp̄i aduētū.in q̄ dicit orbē ei ſubiugādum. Sed in h̄ falſuꝫ dicit q: prim' ei' aduent' trāſijt in p̄teritū.⁊ fuit in hūilitate. ſcd'us aūt erit in p̄tāte ꝺ q̄ loq̄tur h̄ ſcripta cum dr̄. Cōculcabit eā pes paupis.ſ.xp̄i.q̄ in primo ſuo aduētu duxit vitam pauperem.
t Greſſus egenorū .i.aplor̄ q̄ ꝓpter xp̄m oīa tp̄alia reliquerūt ꝓpter qḋ ei ī iudicio aſſeſſores erūt ſm ꝙ ipſe dicit Math.xix. Ecce nos reliquim' oīa ⁊c.ſequit. Sedebitis ſup ſedes iudicātes.xij.tribꝫ iſrl̄. Et ſic ſuperbi huius mundi erunt pedibus eorum ſubiecti.
v Semita iuſti. Hic ↄ̄ſr ponit rō aptiōis ianue celeſtis.q̄ duplex ē. Prima ⁊ p̄ncipalis eſt meritū xp̄i.p qḋ apta eſt generaliter q̄ntū eſt ex p̄te dei.q̄ vult oēs homines ſaluos fieri.ſcd'a ē meritū electoꝝ q̄ aperit̄ elect' ſe diſponētibꝫ ad ingreſſuꝫ.⁊ nō reprobis.primū tangitur cū dr̄. v Semita iuſti.i.via xp̄i quā tenuit ⁊ docuit. ⁊ dr̄ ſemita ꝓpter artitudinē ↄ̄ſilioꝝ.dr̄ aūt xp̄s iuſt' abſolute.q: p excellentiaꝫ.ſ.formaliter ⁊ effectiue. q: alios iuſtificat.
x Recta eſt.diſtorſionē nullā hn̄s a rectitudine v̄tutis.c'ēs enī alie leges ab euāgelica p̄mittunt aliq̄ mala.ſicut maīfeſte p̄ꝫ de legibꝫ hūanis q̄ p̄mittūt meretrices in ciuitatibꝫ.⁊ plura alia q̄ nō p̄nt corrigi lege hūana.vt dicit Aug'. Silr̄ de lege moſaica q̄ p̄mittit vſuras cū extraneis.⁊ libelluꝫ repudij ex parua cā ſicut diffuſi' declaraui in p̄ncipio matthei. Lex aūt euangelica nullā pfectionē v̄tutis omittit.nec aliq̄d illicituꝫ ꝑmittit.ſcd'm aūt tangit̄ cum dr̄ in pſona electorum.
y Et in ſemita iudicioꝝ tuoꝝ dñe.i.in via euāgelica te ſequēdo. z Suſtinuim' te.i.ꝓpter te ſuſtinuim' tribulationes ⁊ obprobria.
a Nomen tuum.ſ.ieſus.
b Et mēoriale tuū in deſiderio aīe.vñ dicit Bern. Ieſus mel in ore.melos in aure.iubilus ī corde.iō ſubdit̄ in pſona cuiuſliber iuſti. c Aīa mea deſiderabit te ī nocte.ſ.p̄ſētis vite in q̄ videm' p ſpeculuꝫ in enigmate. deſideriū enī ꝓprie loq̄ndo eſt rei nō habite. ſicut delectatio rei p̄ntis.⁊ iō electi in vita p̄nti ꝓprie loq̄ndo deum deſiderāt.cui deſiderio ſuccedit fruitio. d De mane vigilabo ad te.i.a mane iuuētut' incipiā te q̄rere
e Cū feceris.deſcripta aptōe ianue celeſt' elect' Hic ↄ̄ſr deſcribit̄ euiſdē clauſio iniuſt' Clauditur aūt aliq̄bus iniuſtis ſimplr̄.aliq̄bꝫ ad tp̄s. Primo ḡ ponit̄ primuꝫ. ſcd'o ſcd'm.ibi Dñe dabis. Circa primū ſciendū ꝙ clauditur ſimplr̄ ⁊ ad ſemp malis in ſua malicia pſeuerātibus ⁊ ſic morientibꝫ.⁊ iſti ſunt ꝓprie q̄ non corrigunt̄ diuinis flagellis,nec etiā bñficijs.⁊ h̄ eſt qḋ dr̄ p̄io de flagellis
e Cū feceris iudicia tua in terra flagellādo pctōres,

detrahet eā vſq; ad puluerē [r]Cōculcabit eam pes: [s]pes paupis [t]greſſ' egenoꝝ [v]Semita iuſti [x]recta eſt.rect' callis iuſti ad ābulādū [y]Et i ſemita iudicioꝝ tuoꝝ dñe [z]ſuſtinuim' te: [a]nomē tuū [b]⁊ memoriale tuū ī deſiderio aīe [c]Aīa mea deſiderauit te in nocte: ſꝫ ⁊ ſpū meo in p̄cordijs meis: [d]de mane vigilabo ad te. [e]Cū feceris iudicia tua in t̄ra [f]iuſticiā diſcēt habitatores orb' [g]Miſereamur [h]ipio: [i]⁊ nō diſcet iuſticiam [k]In t̄ra ſcōꝝ iniqua geſſit [l]⁊ nō videbit gl'iaꝫ dñi [m]Dñe exaltet̄ man' tua [n]vt nō videāt: [o]videant [p]⁊ ↄ̄fundant̄ [q]zelantes ppl'i: [r]⁊ ignis [s]hoſtēs tuos deuoret [t]Dñe dabis pacē nob: [v]omia ei opa nr̄a opat' es nob. [x]Dñe ds nr̄ poſſederūt nos dñi abſq; te: [y]tm̄ in te recordemur noīs tui. [z]Moriētes non viuant [a]gigātes [b]nō reſurgāt. [c]Propterea viſitaſti ⁊ ↄ̄triuiſti eos: [d]⁊ pdidiſti oēꝫ memoriā eorum [e]Indulſiſti gē ti domine: indulſiſti genti. [f]Nunquid glorificatus es

f. Iuſticiā diſcēt.i.iuſticiā tuā diſcēt p experientiā flagelli.nō tm̄ p emēdationē peccati.ſicut pharao exp̄t' fuit diuina flagella.nō tm̄ ad ſui correctionē. ſed mag' ad obdurationē.ſcd'o de bñficijs cū dr̄ in pſona dei.
g Miſereamur.⁊ loq̄tur in plurali ꝓpter trinitatē pſonarū.vel eſt ſermo dei ad angelos q̄ ſūt executores ſuoꝝ bñfi ciorūꝫ.
h Impio. obſtinato.
i Et nō diſcet iuſticiā.reuertēdo ad ipaꝫ p bñficijs diuinis.ſicut p̄ꝫ de pharaone a q̄ deus freq̄nter ex ſua miſcd'ia retraxit penas inflictas.et tm̄ ex hoc nō fuit reuerſus ad ſtatū iuſticie.
k In terra ſctōꝝ iniq̄ geſſit non retractus ex loci ſctitate. q: talis peccat ex cōtemptu.⁊ iō ſubdit̄.
l Et nō videbit gloriā dñi. q: nunq̄ admittet̄ ad gl'iaꝫ paradiſi
m Dñe exaltetur man' tua.i.poteſtas tue iuſticie. n Et nō videāt.i.vt nō illuminētur a te ꝓpter ſuū demeritū
o Videāt.ſ.meritū ſcōꝝ.
p Et ↄ̄fundant̄.ſic de Cayn dr̄ Gen.iiij. Irat' ē cayn vehemēter ⁊ ↄ̄cidit vult' ei'.q: de' reſpexerat ad abel ⁊ ad munera ei'.vt ibi p̄mittit̄. q Zelātes ppl'i.i.illi q̄ inuident fraterne gr̄e. r Et ignis.ſ.infernalis.
s Hoſtes tuos deuoret.nō p eoꝝ ↄ̄ſumptionē.ſꝫ p ↄ̄tinuā afflictionē. t Dñe dabis ⁊c. Hic ↄ̄ſr oſdit̄ q̄bꝫ malis ianua celeſtis ad tp̄s claudit̄.ſ.q̄dīu manent in peccatis.ſed cū penitēt a deo viſitati eis apit̄.et h̄ ē qḋ dr̄ in eoꝝ pſona
t Dñe dabis pacē nobis.nos reconciliando.⁊ q: hoc puenit ex diuina gratia ſubdit̄.
v Omia enī opa nr̄a.ſ.meritoria. Opat' es nobis.q: nō ſunt meritoria niſi ex acceptatiōe diuīa. ⁊ gr̄a p quā ſunt acceptabilia a ſolo deo in nobis efficit̄. x Dñe de' ⁊c.i.ſpūs maligni q̄ ſunt alieni a te poſſederūt nos vt ſeruos.q: q̄ facit peccatū ſeruus ē peccati. Ioh.viij.
y Tm̄ in te recordemur noīs tui.ita ꝙ de cetero non ſeruiam' niſi tibi. z Morietes. Hic ex p̄dictus ↄ̄cluditur duplex correlariū.ſcd'm ponit̄ ibi. Dñe ī anguſtia. ſuperi' locut' fuerat ꝓpheta de reſurrectione generali oīm que non erit ſilr̄ in reprobis ⁊ in electis vt p̄ꝫ ex ſupradictis.iō ↄ̄cludit ꝙ reprobi nō reſurgēt ad gloriaꝫ ſed ad ignominiā ⁊ penā.⁊ hoc eſt quod dicit ꝓpheta.
z Morietes nō viuāt.vita gl'ie.h̄ dicit optādo ex ↄ̄formitate ſue volūtatis ad diuinā iuſticiā.ſm illud pſ. Letabit̄ iuſt' cū viderit vindictā.⁊ loquit̄ hic de morientibꝫ in peccato mortali
a Gigātes.q̄ fuerūt incorpore ſiti moribꝫ ⁊ tyrāni. b Nō reſurgāt.ſ.ad gl'iaꝫ ſꝫ magis ad penā.iō ſubdit̄. c Propterea viſitaſti ⁊ ↄ̄triuiſti eos.p penā durā. d Et pdidiſti oēm ⁊c.ſm illḋ Prouer.x.ca. Nomē impioꝝ putreſcit.q: ſi remanet aliqua eoꝝ memoria.nō fit eis ad honorē.ſꝫ ad ↄ̄fuſionē.
e Indulſiſti ⁊c.punitionē eoꝝ differendo. vt haberēt locū puniendi.ſed quia tales dilatiōis beneficio abuſi ſunt ſubditur. f Nunquid glorificatus es.ſ.ab eis p penitentiā.q.d.non.ideo ſubditur.

f Elongaſti.ſ.a te. g Oēs termīos terre.i.obſtīatos in pctīs in q̄cūq; pte orbis. h Dn̄e. Hic ponit̄ ſc̄dm correlatiū.ſ.ꝙ electi ſurgēt ad glīam. ⁊ diuidit̄ in tres ptes. qꝛ ꝓpha p̄io deſcribit circa reſurrectōez iuſtorū deſideriū. ſc̄do reſurrectōis actū, ibi. Uiuent mortui. tertio. terminum ibi Uade ppl's me'. Deſideriū aūt reſurrectionis ad vitā btā̄z cōſurgit p̄ncipaliter ex duobꝰ. Primū ē afflictio quam iuſti ſuſtinēt d cōi curſu ī p̄nti vita. ſm ꝙ dr̄.ij. Ti. iij. Et oēs q̄ pie volūt viuere in xp̄o pſecutōnē patient. ꝓpter qd̄ dicit Grego. Mala q̄ nos h̄ cop̄munt ad deū ire cōpellunt. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄ hic.

h Dn̄e in anguſtia poſiti electi tui ī vita p̄nti. Reqſierūt te deſiderātes vitā futurā ex toto corde.

redacta. Cōſequēter alloquit̄ deū. ex cuꝰ v̄tute fiet reſurrectio mortuoꝝ dicēs. z Quia ros lucꝭ ros tuꝰ.i.ſicros celeſtis ē ſuauis terre naſcētibꝰ q̄ facit ea d terra reſurgere. ſic benignitas tua erit ſuauis electis dormiētibus. q̄s faciet ad glā̄z reſurgere. ⁊ ecōtrario hec reſurrectio erit tribul' dānatis.

a Et (tis. iō ſubdit̄. terrā gigātū.i. pctōꝝ q̄ ꝑ potētiā fideles b Detra (oppſſert. hes ī ruinā.i. in gehēnā̄z. ⁊ accipit̄ h̄ terra p pctōribꝰ ī ea h̄itantibꝰ eo mō loquēdi q̄ dr̄ mō cōi loqndi terra deſtructa q̄n eius h̄itatores deſtruunt̄. c Uade. Hic cōſeqnter deſcribit̄ reſurrectionis tp̄s. poſſꝫ eī aliq̄s credere ex p̄dictis ꝙ eēt ꝓpinquū tp̄us reſurrectōis. qd̄ nō eſt verū. ſꝫ erit ī fine tp̄is ideo dicitur.

[f] elōgaſti [g] oēs termīos terre. [h] Dn̄e ī anguſtia reqſierūt te [i] ī tribulatiōe murmurꝭ [k] doctrīa tua eis. Sic̄ q̄ cōcepit cū appꝓpiquerit ad ptū dolēs clamat in dolorībꝰ ſuis [l] ſic facti ſumꝰ [m] A facie tua dn̄e [n] cōcepimꝰ ⁊ q̄ī parturiuimus ⁊ pepimꝰ ſpm̄. [o] Salutes n̄ fecimꝰ ī t̄ra: [p] iō n̄ ceciderūt [q] h̄itatores t̄re. [r] Uiuent mortui tui. [s] interfecti mei [t] reſurgent. [v] Expgiſcīmi [x] ⁊ laudate [y] q̄ h̄itatꝭ ī pulu̅ere: [z] qꝛ ros lucis ros tuꝰ. [a] Et terrā gigātū [b] detrahet ī ruinā. [c] Uade ppl's meꝰ [d] intra ī cubicula tua claude oſtia tua ſup te. [e] Abſcōdere [f] modicū ad momentū [g] donec ptrāſeat īdignatio mea. [h] Ecce eñi dn̄s [i] egredietur de loco ſuo [k] vt viſitet iniqtatē h̄itatoris terre ɔ̄ eum: [l] ⁊ reuelabit t̄ra ſanguinē ſuū: [m] et nō opiet vltra interfectos ſuos.

i In tribulatiōe murmurꝭ.i. in tribulatione que de cōi curſu ē occaſio murmuris ī tribulatꝭ k Doctrīa tua eis.ſ. valet in dādo eis patiētiā. qꝛ tn̄ nō auferet totaliter triſticiā ſenſibilē licꝫ diminuat. ideo ſubdit̄. Sic q̄ ɔcepit ⁊c̄. l Sic facti ſumꝰ. ⁊ aſſociat ſe ꝓpha iuſtꝭ poſitꝭ ī tribulatōibꝰ. ⁊ merito. qꝛ pꝰ mltas tribulatiōes fuit ſerratꝰ. vt dictū fuit ſupra ca.i. m A facie. Hic ponit̄ ſc̄dm ex q̄ ɔſurgit deſideriū vite future.ſ. claritas faciei diuīe. cuꝰ aſpectꝰ eſt deſiderabil' in tantū ꝙ in eā deſiderāt angeli ꝓſpicere.i. Pe.i. ⁊ hoc ē m A facie tua dn̄e.i. ex pulcritudīe faciei tue. (qd̄ dr̄ n Concepimꝰ ⁊ q̄ī ⁊c̄. Hic eſt punctꝰ. In hebreo ⁊ in libris correctis. ⁊ ꝑ ſpm̄ h̄ intelligit̄ feruēs deſideriūꝫ. ⁊ bn̄ dr̄. Parturiuimꝰ ⁊ pepimꝰ. in partu eī eſt afflictio ⁊ tūc ſequit̄ delectatio. ſm illud Ioh.xvi. Mulier cū parit triſticiā h̄ꝫ. cū aūt pepit puerū iā nō meminit p̄ſſure ꝓpter gaudiū. ſic deſideriū viſiōis diuīe in p̄nti h̄ꝫ aliq̄d afflictiōis rōne dilatiōis. qꝛ ſpes q̄ differt̄ affligit aīā̄z Prouerb.xiij. ⁊ h̄ꝫ aliq̄d delectatōis ꝓpter ſpem ɔſequēdi optatū. ſed cū venerit viſio diuīa tūc erit delectatio o Salutes nō fecimꝰ in (ſumma abſq; vlla triſticia terra. ſic ē in hebreo ⁊ in libris correctꝭ. Et eſt ſenſus. ꝑ ea q̄ fecimꝰ nō obtinemꝰ nec obtinere poſſumꝰ ī terra. Salutes.i. aīe ⁊ corporis btī̄tudīes. qꝛ p̄ioꝛ reqrit̄ mors general' oīm. ad quā ſequet̄ reſurrectio mortuoꝝ q̄ eſt in electis. erit ad glām aīe ⁊ corporis. ꝓpter qd̄ ſubditur p Iō nō ceciderūt. ꝑ mortē corꝑalē. q Habitatores terre general'r. ⁊ tenet̄ hic ly ideo ɔſecutiue ⁊ nō cauſaliter. r Uiuēt mortui. Poſtq̄ deſcripſit ꝓpha deſideriū reſurrectōis in electis. hic ɔ̄ñr deſcribit eiuſdē reſurrectiōis actū dicēs. r Uiuēt mortui. vita glīe q̄ntū ad electos. de q̄bꝰ reſurrectiōe fit hic ſmō. iō ſubdit̄. s Interfectiq; mei. ꝓpter deū ⁊ iuſticiā. t Reſurgent. ⁊ dicit mei. ſe eis cōnumerādo. q̄ de ſua morte ꝓphetādo. qꝛ fuit ſerratꝰ ſicut dictū eſt in p̄ncipio hꝰ libri de p̄cepto manaſſe regis ydolatre peſſimi. eo ꝙ ipſū ⁊ alios ydolatras arguebat. Cōſeqnter ɔ̄uertit ſmonem ad electos reſuſcitādo dicēs. v Expgiſcimini.a ſom x Et laudate deū d v̄ra glorificatōe futura. (no mortꝭ y Qui habitatis in puluere. q̄ntū ad corꝑa in cinerē̄z

c Uade ppl's meꝰ. pmꝰ recedēdo de vita p̄nti. d Intra ī cubicula tua.i. ſepulcꝛ q̄ntū ad corpꝰ ⁊ purgatoriū q̄ntū ad aīas electoꝝ. q̄ tn̄ h̄nt aliq̄d purgādū in futuro vel lymbū patꝝ q̄ntū ad purgatas ⁊ aū aptionē ianue ꝑ mortē xp̄i. vl' celū empyreū q̄ntū ad purgatas pꝰ aptionē ianue. e Abſcōdere. qꝛ defuncti ab hoībꝰ hꝰ vite ſūt abſcōditi. f Modicū ad momētū. qꝛ tp̄s vſq; ad iudiciū reſpectu eternitatꝭ ē modicū ⁊c̄. h̄ mō dr̄ aīabꝰ electoꝝ deſiderātibꝰ vltimū iudiciū Apoc.vi. Et dictū ē illis. vt reqeſceret adhuc tp̄s modicū donec cōpleat̄ cōſerui eoꝝ ⁊ fratres eoꝝ g Donec ptrāſeat īdignatio.i. electoꝝ ꝑturbatio ꝑ tribulatōes tyrānoꝝ. ⁊ maxie antixp̄i tp̄e. In aliq̄bꝰ libris addit̄. mea. ſed nō ē ī hebreo. nec in libris correctis. h Ecce eñi dn̄s ieſus xp̄ꝰ i Egredietur de loco ſuo.i. d celo empyreo ad iudiciū veniēdo. q̄ntū eī ad hūanitatē egredietur ⁊ veniet ꝑ localē motū. q̄ntū vo ad deitatē q̄ eſt vbiq;. egredietur ꝑ nouum effectū. k Et viſitet iniqtatē ⁊c̄.i. iniqtates pctōꝝ terrena amātiū. l Et reuelabit terra ſanguinē ſuū.i. mortē ⁊ depſſiōes fideliū. qꝛ tūc maīfeſtabunt̄ oīa latētia. m Et nō opiet ⁊c̄. qꝛ de cetero nō cōmittet̄ talia

In ca.xxvi. vbi dr̄ ī poſtilla. Nomē tuū.ſ. ieſus ⁊ memoriale tuū. Addítio.i.

Q Nomē de' q nomē ſuū ꝓpriū.ſ. tetragrāmatō reſerauit moyſi. Exo.iij. legit̄ ſic. Hoc ē nomē meū ineternū ⁊ memoriale meū in generatōe ⁊ generatōez. vbi in additione ibidē fuit notatū ꝙ h̄ qd̄ dr̄ Hoc eſt nomē meum refert̄ ad nomē dn̄i tetragrāmaton. qd̄ ꝓprie ſignificat eſſentiā diuinā. put ibidē fuit expoſitū. ⁊ qd̄ ſeqt̄. Hoc ē memoriale meū. refert̄ ad nomē ieſus qd̄ eſt conforme, maxie tetragrāmaton. put ibidē fuit declaratū. ⁊ de h̄ ꝓprie intelligit̄ illud ad Phil.ij. ⁊ donauit illi nomē qd̄ eſt ſup oē nomē. vn̄ ī ꝑſona expectātiū ſeu deſiderantiū xp̄i aduētū̄z eſaias dicebat in h̄ loco. Dn̄e ſuſtinuimꝰ te nomē tuū ⁊ mēoriale tuū deſideriū aīe. q.d. deſideramꝰ noticiā n̄ ſolū nois tui.ſ. tetragrāmaton nobis ī ve.te. ꝓpoſi. ſꝫ etiā noticiā mēorial' tui. qd̄.ſ. ē h̄ nomē ieſus. vt dictū eſt de quo plenꝰ h̄r in p̄dicta additione.

In eodē ca. vbi dr̄ in poſtilla. Indulſiſti dn̄e genti.

V v Bi in trāſlatiōe nr̄a dr̄. Indul Additio.ij.

ſiſti dñe genti ꝛc. In hebreo hƺ ſ.c. Addidiſti dñe genti addidiſti glorificat' es elõgaſti oĩa extrema terre. ꝛ ſm iſtã lrãm ppħa loquit' de additõe gentiũ ad pp'lm iſrae‐liticũ. ꝛ ẽ ſenſus. Addidiſti dñe gen. ſ. iſraeliticẽ gentes aliaꝝ nationũ. ꝛ qꝛ ex hac additioe ds fuit magis glori‐ficat' inqntũ nõ ſolũ laudat' eſt ĩ iudea. ſʒ etiã a ſolis ortu vſqꝫ ad occaſum. iõ ſubdit Addidiſti gĺificatus es. Et ne ex h̃ intelli‐get' q' omẽs indiffe‐renter fuerũt addĩti p vere fidei ſuſcepti‐onẽ. iõ ſubdit. Eloga‐ſti oĩa extrema terre. ſcʒ infideles ꝛ repro‐bos. In eodeʒ vbi dr̃ in poſtilla. Vade. Hic ꝯñr deſcribit̃ reſurrectionis tp̃s. Additio. iiij.

In die illa visitabit dñs in gladio ſuo duro ꝛ grandi ꝛ forti: ſup leuiathã: ſerpẽteʒ vectẽ ꝛ ſup leuiathã ſerpentem tortuoſuʒ ꝛ occidet cetuʒ qui in mari eſt. In die illa vinea meri cantabit ei. Ego dñs qui ſeruo eã: repente ppinabo ei: ne forte viſitet̃ cõtra eam. Nocte et die ſeruo eam: indignatio non eſt mihi. Quis dabit me ſpinã ꝛ veprem. In p̃lio gradiar ſup eam: ſuccẽdã eaʒ pariter. An potius

Capitulum XXVII

Ez ppħa in h̃ qd dicit. Vade pp'ls me' intra ĩ cubicula tua ꝛc. intẽdiſſet excludere ne aliqs crederet ppinquũ eſſe tp̃s reſurrectõis. vt poſtilla dicit. ſic valde improprie diceret. Abſcõdere modicũ ad momẽtũ. Iſte eĩ dictiões ſignificãt breuitatẽ tpis. ñ aũt pluritatẽ ſeu dilatatõeʒ. Hoc aũt qd dr̃. Claude oſtia tua ſup te nõ videt̃ ptinere ad intrãtẽ ĩ ſepulcro vel in lymbo vel ĩ empyreo. vñ melt' videt̃ dicẽdũ q' qꝛ ppħa im‐mediate añ locut' fuerat de reſurrectõe electoꝝ dicens. Viuẽt mortui ꝛc. qd ĩ magnũ gaudiũ vtit̃ electoꝝ. iõ de pſecutõe antixp̃i q̃ modicũ añ tp̃s reſurrectõis futura ẽ q̃ inter alias ẽ maxĩa. vt hƺ Dan. xij. ca. eos monet q. d. eis. de h̃ qd vobis pphetizo debetis exultare cũ tremore vt ſitis pati ad pſecutões futuras patiẽter tolerandas q̃ ſũt ppinque pdicte reſurrectõi. ꝛ qliter debeãt ſe ppa‐rare oñdit dicẽs. Vade pp'ls me' itra ĩ cubicula tua. ſ. ad orãdũ deũ eo mõ q̃ dr̃ Mat. vi. Intra cubiculũ tuũ ꝛ ora prẽm tuũ. orõ eĩ eſt maximũ remediũ ĩ tribulatõibꝫ iuxta illud pſ. Ad dñm cũ tri. cla. Item monet eos vt a deo petãt ne ex vehemẽtia tribulatõis aliq̃ vĩa prũpẽt in dei offenſaʒ ſeu ĩ vere fidei derogatioñe. ꝛ de h̃ dicit Claude oſtia tua ſup te. que q̃dẽ clauſura a dõ impetra‐tur. iuxta illud pſ. Pone dñe cuſtodiã ori meo. ꝛ oſtiuʒ circũſtãtie labijs meis. Itẽ monet eos vt abſcõdant ſe a ſeuiſſimis ꝯtradictõibꝫ aduerſantiũ. qd nõ niſi vtute diuĩa fieri poſſet. iuxta illud pſ. Abſcõdiſti eos ĩ abſcõ‐dito faciei tue a ꝯtradictionibꝫ hoĩm ꝛc. ꝛ qꝛ tp̃s hmõi piculoſiſſime pſecutõis ds abbreuiabit ppter electos. vt Mat. xxiij. iõ pp̃e ſubdit. Modicũ ad momentũ.

In ca. aũt. xxvi. cũ poſtill'. dicit cir‐ Replica ca illũ paſſum. Abſcõdere modicũ ad momentũ de tpe iudicij exponẽdo qd a tpe ppħetie ẽ mo‐dicũ reſpectu eterne duratõis. Burgẽ. dic impropꝛijſſi‐me ſic dici. qꝛ ille dictões ſignificãt breuitatẽ tpis. ſʒ il‐la obiectio eſt ꝯ rotundũ textũ in mltis locis ſacre ſcri‐pture. Dicit̃ eĩ ſupra ca. ij. de tpe xp̃i. Erit in nouiſſimis dieb'. poſt q̃s tñ multa centenia annoꝝ fluxerũt. ꝛ Ioħ. in canonica. Filioli nouiſſima hora eſt q̃ tñ ppꝛijſſime ab oĩbꝫ exponunt̃ de mltis centenis annoꝝ q̃ reſtant. ꝛ ſic de alijs locis ſcripture. Caplm. XXVII.

In die illa. Poſtq̃ꝫ deſcripta eſt gratiactio de p‐motione electoꝝ. Hic ꝯñr ponit̃ gratiactio õ de‐iectione demonũ. ꝛ diuidit̃ in duas ptes. qꝛ pri‐mo ponit̃ hmõi deiectio. ſcdo ſoluit̃ duplex queſtio. ibi. Ego dñs. Circa pmũ dr̃. a In die illa. ſ. iudicij ge‐neral'. b In gladio ſuo duro. qntũ ad pene aſpitatẽ c Et grãdi. qntũ ad ei' latitudinẽ. d Et forti qn‐tũ ad imutabilitatẽ. e Sup leui. ꝛc. p leuiathã q̃ hic bis ponit̃ ꝛ p cetũ idẽ intelligit̃. ſ. diabolus. vt dictũ ſu‐it Ioħ. xl. ꝛ dr̃ hic leuiathã vectẽ ppter ei' fortitudinẽ. ſm q' de eo dr̃ Ioħ. xli. Nõ eſt ptãs ſup terrã que ei cõ‐paretur. ſ. leuiathan. f Tortuoſuʒ ppter ei' calliditatẽ ad deci‐piendũ. g Et oc‐cidet cetũ ꝛc. i. diabo‐lũ q̃ habitat in h̃ ae‐re caliginoſo tãq̃ꝫ in mari tẽpeſtuoſo. nõ tñ intelligit̃ ei' occa‐ſio p morteʒ nature. cũ h̃ mõ ſit ĩmortal'. ſed p mortẽ gehẽne. qꝛ tũc ibi retrudetur nec poterit inde exi‐re ꝛ hoĩes tẽtare. ſeu ad pctm̃ inducere. qd erit ſibi gra‐ue. ꝛ in h̃ creſcet pena ei'. q̃ etiã portat mõ ignẽ ſuũ ſe‐cũ. creſcet etiã pena ſua accidental' ex dãnatõe hoĩm q̃s iducit ad pctm̃. ſic̃ ꝛ gĺa ſcõꝝ ãgloꝝ ex gĺa electoꝝ q̃s in‐ducũt ad bonũ. h In die illa. deiectiõis demonũ. i Vinea meri. In hebreo hƺ vinea vinoſi. Ex q̃ pꝫ q' meri hic nõ eſt nomẽ pprĩũ. ſed cõe. ꝛ ſignificat purũ vi‐nũ ꝛ optimũ. Vinea igit̃ meri. hic accipit̃ ſocietas ſup‐norũ ciuiũ in q̃bꝫ nihil erit impurũ. ꝛ ipĩ deũ laudabũt k Ego dñs. Hic ꝯñr ſoluitur duplex q̃ſtio oꝛiẽs ex pdictis. ſcda ſoluit̃ ibi. Quis da‐bit me. Pria q̃ſtio oñditur ex h̃ qd hic dr̃. Vinea meri ſocietas electoꝝ. qꝛ exq̃ fuerant a deo ita electi ꝛ dilecti ab eterno. videret̃ alicui extraneuʒ. quõ de' pmittit eos tribulari in h̃ mũdo. ſm q' dr̃. ij. Thi. iij. Oẽs q̃ pie vo‐lunt viuere. in xp̃o pſecutõeʒ patient̃. Et rñdet dñs ad h̃ q' tal' pmiſſio nõ eſt ex odio. ſed mag' ex dilectõe. ne ex pſperis in ſupbiã eleuent̃. ꝛ p exercitiũ patiẽtie ĩ bono cuſtodiant̃. ſm dictũ ſaluatoris Lu. xxi. In patiẽtia vr̃a poſſidebitis aĩas vr̃as. ꝛ h̃ eſt qd dr̃ hic. k Ego dñs q̃ ſeruo eã. ſ. vineã meã q̃ eſt vniuerſal' eccl'ia. eo q' a pri‐mo abel iuſto vſqꝫ ad vltimũ electũ q̃ in fine mũdi na‐ſcitur' eſt. q̃t electos ptulit. tot palmites miſit. vt dicit l Repente ppinabo ei. ſ. potũ tribu‐lationis. Grego. omel. vij. latõis rõibꝫ p̃dictis. iõ ſubdit̃ m Ne forte viſitet̃ ꝛc. i. ex pſperis inſoleſcat. ꝛ ſic p inſolẽtiã viſitet ꝯ eam in die iudicij n Nocte ꝛ die ꝛc. i. tpe aduerſitatis ꝛ pſp‐ritatis ſub paterna diſciplina. o Indignatio nõ eſt mihi. i. h̃ nõ facio ex ira ſeu indignatiõe. ſed ex paterna correctõe. Quis dabit. Hic ſoluit̃ ſcda q̃ſ. qꝛ videret̃ ali‐cui q' p merito iuſtoꝝ de pp'lo iſrl' ꝛ maxĩe apl'oꝝ pcen‐dũ fuiſſet alijs eiuſdẽ ppl'i õ captiuitate q̃ facta eſt p ro‐manos. ꝛ ſic ĩ hac q̃õne pcedit̃. qꝛ pꝛio ponit̃ ad vtraq̃ꝫ p̃tẽ rõ. ſcdo ponit̃ q̃ſtiõis ſolutio. ibi. Nũq̃d iuxta ẽ. Pri‐mo arguit̃ q' nõ debuit parci. ſʒ mag' p mltitudiẽ malo‐rũ iuſti cũ eis debuerũt affligi ſic̃ freq̃nter factũ fuit ĩ p Quis dabit ꝛc. (ve. te. ꝛ h̃ eſt qd dr̃ in pſona dñi. ad ſuccẽdẽdũ ciuitatẽ hiertm. q In p̃lio. ſ. romano‐rũ q̃ captã ciuitatẽ incẽderũt. r Gradiar ꝛc. eã cal‐cando p romanos. s Succẽdã ꝛc. i. fideles in xp̃m tũc credẽtes cũ infidelibꝫ ĩ ſua cecitate obſtinatis. q. d. h̃ videretur decẽs iuſticie mee ſicut ſuccẽſa fuit hiertm p chaldeos. ꝛ multi iuſti fuerũt ibi mortui ꝛ captiuati oc‐caſione iniuſtoꝝ. t An poti'. hic ponitur argumẽ‐tũ ad oppoſitũ. ſ. q' debeat parci malis. cũ dr̃. An poti' tenebo. i. retinebo. v Fortitudinẽ meam ceſſando a punitione ſub ſpecie correctionis. ideo ſubditur.

tenebo fortitudinē meā. ᵛFa
ciet pacē mihi: pacē faciet
mihi. ˣQui egredientᵘ ʸipe
tu ᶻa iacob florebit ꝛ germi
nabit iſrl' ꝛ iplebūt faciē or
bis ſemie. ᵇNūqd iuxta pla
gā pcutiētis ſe ᶜpcuſſit eum
ᵈAut ſic occidit interfectos
ei⁹ ſic occiſus ē ᵉIn mēſura
ꝯ mēſurā cū adiecta fuerit
iudicabit eā: ᶠmeditat⁹ eſt i
ſpū ſuo duro p diē eſt⁹ ᵍId
circo ſup hᵒ ʰdimittet iniq
tas ⁱdomui iacob: ᵏꝛ iſte oīs
fruct⁹: vt auferat pctm̄ ei⁹.
ˡCū poſuerit ᵐoēs lapides
altarꝭ ⁿſic lapides cineris al
liſos ᵒnō ſtabūt luci ꝛ delubra
ᵖCiuitas eī munita ᵠdeſola
ta erit ʳſpacioſa relinqt ˢꝛ di
mittet qi deſrtū ᵗIbi paſcet
vitul⁹ ꝛ ibi accubabit ᵛꝛ ɔſu
met ſūmitates ei⁹ ʸIn ſicci
tate meſſis illi⁹ ᶻɔterent mu
lieres veniētes ᵃꝛ docentes
eā ᵇNō ē eī pp'ls ſapiēs ᶜpro
pterea nō miſerebit ei⁹ q fe
cit eū: ꝛ q formauit eū nō par
cet ei. ᵈEt erit i die illa pcu
tiet dñs ab alueo flumis vſ
qꝫ ad torrētē egypti: ᶠꝛ vos
cōgregabimini vnus ꝛ vn⁹
ᵍfilij iſrael: ʰEt erit in die il
la clāgetur in tuba magna

v Faciet pacē mihi. ꝛ p aploꝝ alioꝝqꝫ xp̄i diſcipulorū
meritis. ꝓpter qd̄ ſubdit. x Qui egredient. ſ. ad pdi
candū fidē catholicā p orbē. y Impetu. i. cū ferueti
deſiderio. z A iacob. i. a ꝓplo iſrl. cuiuſmodi fuerūt
apli ꝛ alij. lxx. diſcipuli. q p maiori pte fuerunt iudei.
z Florebit ꝛc. i. aplis
ſcꝫ floribꝰ ſancte vite
a Et im (ꝛ doctrie
plebūt ꝛc. ſ. vba euā
gelice doctrine ſm qꝫ
dr̄ i pabola ſeminātꝭ
Lu. viij. Semē eſt ver
b Nūqd (bū dei.
Hic ponit ſolutio in
q ſic pcedit. qꝛ primo
ſoluit qntū ad maloſ
ſcd̄o qntū ad bonos.
ibi. Et erit. Circa pri
mū primo oñdit. qꝫ p
pdictis nō eſt malis
parcendū. ſcd̄o ſoluit
argumētū. ibi. Idcir
co. ꝛ tertio ponit ma
lorū exterminiū. ibi.
Ciuitaſ. Circa primū
b Nūqd ꝛc. (dr̄.
id eſt ꝓpli iudaici dū
xp̄m tā crudeliter af
c Per (figerent
cuſſit eū. q. d. non aſt
ciuitatis deſtructōēꝫ
d Aut ſicut occidit ꝛc. i. aploſ xp̄iqꝫ diſcipulos a iude
is occiſos. qs occiderūt iudei ꝛ pſecuti ſunt grauiter vt
ptꝫ Actu. vij. de ſtephano. ꝛ. xij. de iacobo ꝛ. viij. de pſe
cutōe generali xp̄ianoꝝ. ꝛ i plibꝰ locī de pſecutiōe pauli
e In mēſura ꝯ mēſurā ꝛc. q. d. nō ɔue (ꝛ alioꝝ aploꝝ
nit diuie iuſticie qꝫ tanta facinora tranſeant abſqꝫ debi
ta pena. iō ſubdit f Meditat⁹ eſt ꝛc. i. diſpoſuit dif
finitiue iſta punire. g Idcirco. Hic ſolu. argumētū
ad oppoſitū de merito aploꝝ. cū dr̄ g Idcirco ſup h
h Dimittet iniqtas. pdicta (id ē ꝓpter meritū aploꝝ
i Domui iacob. i. iudeis in ſua malicia obſtinatis.
k Et iſte oīs fruct⁹ ꝛc. i. ne tot⁹ fruct⁹ meriti aplorūꝫ
qꝫ dimittat alijs iudeis dictū pctm̄. ꝛ vlteri⁹ ſpecificat
me. iuiū iſtud dicēs. l Cū poſuerit. ſ. pdicatio aploꝝ
m Oēs lapides altaris. i. altariū ydoloꝝ n Sicut
lapides cinerꝭ alliſos. p pdicatiōnē aploꝝ fuit cultus
ydoloꝝ multū deſtruct⁹ p orbē. etiā ipſis viuentibꝰ ꝛ qſi
totaliter ablat⁹ p ſucceſſores eoꝝ. iō ſubdit. o Non
ſtabūt luci ꝛ delubra. vbi exercebat ydolatria. nec pōt il
lud intelligi de ydolatria iudeoꝝ. q a reditu captiuitatꝭ
babyloniće nō legit in ꝓplo iudaico fuiſſe. niſi ad tēpus
modicū. ꝛ p violentiā ꝛ in paucꝭ. ſ. tpe antiochi illuſtris
q cogebat iudeos ydolis imolare. vt ptꝫ. i. ꝛ. ij. Macha
beoꝝ. Nec qd̄ dr̄. Cū poſuerit oēs lapides altarꝭ ꝛc. po
teſt ɔueniēter exponi de deſtructiōe tēpli p romanos.
vt volūt aliq dicere qꝛ ſtatim ſubdit. Nō ſtabunt luci ꝛ
delubra. p qd̄ intelligit ydolatria q nullo mō tūc erat a
pud iudeos. ꝛ iō intelligit de deſtructiōe ydolatrie gen
tiliū p pdicationē aploꝝ vt dictū eſt. p Ciuitas ꝛc
Hic ponit iudeoꝝ exterminiū qntū ad obſtinatos. cū dr̄
p Ciuitas enī munita. ſ. hierlm. q Deſolata erit.
p romanos q eā deſtruxerūt. r Spacioſa relinquet
id eſt hierlm q ante erat ciuitas ſpacioſa relinquet a ſu
is habitatoribꝰ. qꝛ a principio obſidionis vſqꝫ ad finē
multi fuerūt mortui gladio ꝛ fame ꝛ peſte. ſ. decies cētū
milia. vt dicit Egeſipp⁹ li. v. s Et dimittet qi deſer
tū. qꝛ alij fuerunt in captiuitate ducti. ꝛ ciuitas fuit de
ſtructa ita qꝫ nō erat habitationi hoim apta. t Ibi
paſcet vitulus. ſ. pp'ls roman⁹. q dr̄ hic vitul⁹. ꝓpter car
nis petulātiā. ibi enī fuit paſt⁹. i. diuitijs ciuitatꝭ reple
v Et ibi accu (tus
babit. i. poterit ſecu
re dormire. qꝛ eorum
aduerſarij erant mor
tui vel captiuati. vt
dictum eſt.
x Et ɔſumet ſūmi
tates ei⁹. i. templū et
edificia in circuitu q
erāt in monte ſyon q
eſt ſupior ps ciuitatꝭ
y In ſiccitate meſ
ſis illi⁹. i. ex defectu
victus in hierlm.
z Conterent mulie
res veniētes. ſ. in hie
rlm ad diē feſtum.
vn̄ refert egeſipp⁹ li.
vi. qꝫ quedam mlier
vltra iordanē vene
rat in hierlm. et cum
alijs fuit ibi obſeſſa.
ꝛ anguſtia famis ɔ
ſtricta. coxit ꝓpriū fili
um ꝛ comedit. ꝛ idē
credibile eſt de pluri
bus alijs. licet nō fuerāt dephenſe. qꝛ talia enormia fi
a Et docentes eā. ſic eſt in hebreo ꝛ li (unt i clāculo
bris correctis. ꝛ accipiunt hic docētes ipi ſacerdotes. q
ex officio habebāt docere ꝓplm. ꝛ iſti tūc fuerūt ɔſtricti.
qꝛ cū a tyto poſtularēt miſcdiā. iuſſit eos occidi. dicēs
eos degeneres eſſe animi. qꝛ tēplo ꝛ numini cupent ſu
b Nō eſt ei pp'ls ſapiēs. i. (perniuere. ꝛ cā ſubditur.
hñs dei ſapiām q ſapida eſt. ſed tm̄ terrenā ſapiāꝫ q eſt
aīalis ꝛ diabolica. Iacobi. iij. c Propterea nō mi
ſerebit ꝛc. Et ptꝫ lrā. d Et erit ꝛc. Hic ſoluit queſtio
qntū ad bonos q de iudeis crediderūt xp̄o. q deſtructa
iudea fuerūt ſaluati in vita. ideo dr̄. Et erit. ſ. qd̄ ſequit.
e In die illa pcutiet ꝛc. Et dr̄ hic alueus fluminis loc⁹
vbi orit iordanis. Torrēs aūt egypti dr̄ rinocorula. qui
eſt parui⁹ fluui⁹ in extremitate iudee in pte auſtrali ver
ſus egyptū. ort⁹ aūt iordanis eſt in termio iudee in pte
aqlonari in radicibꝰ mōtis libani. vt dicit Hiero. et ſic
f Et vos (deſignat hic terra iudee pcuſſa a romanis.
congregabimini vnus ꝛ vn⁹. i. pauci reſpectu multitu
dinis pcuſſe ꝛ captiuate.
g Filij iſrael. i. vos in chriſtū credētes fidem patriar
che iacob qui alio noīe dr̄ iſrael imitantes. Scribitur in
eccleſiaſtica hiſtoria qꝫ ante obſidionē hierlm p roma
nos. fideles qui erant in hierlm ꝛ iudea fuerāt admo
niti p angelum. vt tranſirent in regnum agrippe q erat
confederatus romanis. ꝛ ſic fuerunt ibi ſaluati.
h Et erit in die ꝛc. p hanc tubā intelligit edictū helij
adriani impatoris romani qui hierlm deſtructā per ty
tum reedificauit. ꝛ ſuo nomine helyam appellauit. ſed
poſtea magis tenuit nomen antiquū. ꝛ ipe edicto pub
lico phibuit ne aliquis iudeus ibidem habitaret. ſꝫ fu
it pmiſſa ipſis chriſtianis ad habitandūꝫ. vt dicit Hu
go de floriacenſis li. iiij. Et tunc in hieruſalem conflue
bant vndecūqꝫ iudei ad chriſtū conuerſi. eo qꝫ dilige
bant locum illum. ideo ſubditur.

[l]ꝛ veniēt q̄ pditi fuerāt ꝺ terra aſſyrioꝝ ⁊ q̄ eiecti erāt ꝺ t̄ra egypti. ⁊ adorabūt dn̄m in monte ſancto in hieru̾ſm.

Capitulum XXVIII.

[a]Ve corone ſuperbie: ebrijs ephraim [b]⁊ flori decidenti glīe exultatiōis eiꝰ. [c]q̄ erāt i vertice vall' pīguiſſime errātes a vino. [d]Ecce validus ⁊ fortis dn̄s: [e]ſicut impetꝰ grādinis turbo ꝯfringēs ſicut impetꝰ aq̄ꝝ multaꝝ inundantiū. ⁊ emiſſaꝝ ſup terrā ſpacioſam. Pedibꝰ ꝯculcabit corona ſupbie ebrioꝝ ephraim. Et erit flos decidēs glīe exultatōis eiꝰ q̄ eſt ſup verticē vallis pinguiū: [f]q̄ſi tēporaneū [g]an̄ maturitatē autumni. [h]qꝺ cū aſpexerit videns: ſtati vt manu tenuerit deuorabit illud. [i]In die illa: erit dn̄s exercituū [k]corona glīe. ⁊ ſertū exultatōis [m]reſiduo ppl'i ſui [n]⁊ ſpūs iudicij [o]ſedenti ſup iudiciū. [p]⁊ fortitudo [q]reuertentibus de bello ad portā. [r]Uerum hi q̄z p̄ vino neſcierūt ⁊ p̄ ebrietate errauerūt. [t]Sacerdos ⁊ ppha [v]neſcierūt p̄ ebrietate. [x]abſorpti ſunt a vino. errauerūt in ebrietate. [y]neſcierūt videntē. [z]ignorauerunt iudiciū. [5]Oēs eni menſe replete ſunt vomitu ſordiūq̄z [a]ita vt non eſſet locus vltra

i Et venient q̄ pditi fuerāt de terra ⁊c. q: in iſtas terras p captiuitates pcedētes multi iudei fuerāt ducti ⁊ habitabāt ibidē. qui p p̄dicationē aploꝝ ⁊ alioꝝ diſcipuloꝝ fuerūt ꝯuerſi ad fidē. ⁊ ſic veniebāt in hieru̾ſm rōne dicta. ⁊ p iſtas duas terras intelligunt̄ etiā alie in quibꝰ iudei captiuati habitabāt. pōt etiā hec lr̄a intelligi de eccleſia noīe hieru̾ſm ſignificata. ſm ꝙ dicit̄ Apocal. xxi. Uidi ciuitatē ſanctā hieru̾ſm nouā deſcendentē de celo ⁊c. ad quā puenerūt p fidem multi de oībus terris q̄ prius erant pditi p errores ⁊ ydolatriā deū adorantes fideli̾ ⁊ deuote. ⁊ hoc eſt adoratione latrie.

Capl'm. XXVIII.

[V]e corone ſupbie. Supius locutꝰ eſt propheta ꝯtra duaꝝ tribuū pſecutores. h̄ pphetat ꝯtra ꝓphetaꝝ ꝯtemptores. Et diuiditur in duas. q: primo ꝓphetat ꝯtra contemptores ꝓphetaꝝ p̄ſentium. ſcḋo futuroꝝ. xxx. ca. Prima in duas. q: primo ꝓphetat ꝯtra ꝯtemptores de decē tribubꝰ. ſcḋo cōtra eos de duabꝰ. ibi. In die illa. Circa primū dicit. a Ue corone ſupbie. i. regno decē tribuū. ꝙ intātū ſupbierat ꝙ ꝓphas dn̄i oīno ꝯtempſerat ⁊ ꝓphetis ydoloꝝ adheſerat ebrijs ephraim q: illud regnū nō ſolū infectū erat p peccatū ſupbie. ſz etiā gule ⁊ luxurie. ⁊ denoiat̄ ab ephraim illud regnum q: primus rex. ſ. hieroboam fuit de tribu ephraim.
b Et flori decidenti ⁊c. p hoc deſignās ꝙ deſtructio illius regni erat ꝓpinqua. q̄ facta fuit p ſalmanaſar regē aſſirioꝝ. ix. anno Oſee regis iſrael. iiij. Regum. xvij.
c Qui erant ⁊c. Iſta vallis ſm Ra. ſa. eſt vallis cenereth fertiliſſima exiſtens in regno decem tribuum.
d Ecce validus ⁊ fortis dn̄s. cui nullus pōt reſiſtere.
e Sicut impetꝰ grādinis ⁊c. p hoc intelligit̄ exercitꝰ ſalmanaſar inſtinctu diuino venturꝰ cū magna fortitudine ad deſtruēdū regnū iſrl'. ita ꝙ iſraelite nō poſſent reſiſtere. ſicut factū fuit. ideo ſubdit̄. Pedibꝰ ꝯculcabit ⁊c. ⁊ p3 ex dictis lr̄a vſq3 ibi. f Quaſi tēporaneū. i.
g Ante maturitatē autumni. i. an̄ maturitatē de curſu cōmuni. (primitiuū.
h Qꝺ cum aſpexit ⁊c. Et eſt ſn̄ia ꝙ ſicut aliq̄s videns fructū aliquē maturū ante alios. vt pomū vel ficū vel hmōi. ex deſiderio nouitatis ſtatim accipit ⁊ comedit. ſic ſalmanaſar ⁊ eiꝰ exercitus cū magna auiditate deſtruendi regnū iſrl' venturi erāt de ꝓpinquo. ⁊ ſic ꝯtigit. q: ꝓpl'm partim occiderūt ⁊ partim captiuū duxerant in aſſyrios. ⁊ terras populauerūt
i In die illa. Hic (alienis gentibꝰ. iiij. Reg. xvij.
ꝯſequēter ꝓphetat cōtra contēptores q̄ erāt de duabus tribubꝰ. ⁊ primo cōtra maiores ꝓpl'i ſpecialiter. ſcḋo contra totū ꝓpl'm cōiter cap. ſequēti. Prima in duas. q: primo vt appareat ꝯtemptꝰ grauior p̄mittit dei bn̄ficium exhibitū. ſcḋo ppha p̄dicit eoꝝ interitū. ibi. Uerum hi.

Circa primū ſciendū. ꝙ captiuatis decē tribubꝰ p ſalmanaſar ſennacherib voluit deſtruere regnū iude. ſed angelus dn̄i pcuſſit exercitū. ita ꝙ oportuit eum fugere ad terrā ſuā vbi a filijs ſuis fuit interfectꝰ. iiij. Reg. xix. Et tūc ezechias rex iude cū ppl'o ſuo de ſpolijs mortuorū fuerūt valde ditati. ⁊ ſic habuerūt duplicē materiā gaudij. ſcz de morte aduerſariorum ſuoꝝ ⁊ de ſpolijs eoꝝ. ⁊ hoc eſt qꝺ dicitur.
i In die illa ⁊c. id eſt angelorum.
k Corona glīe q̄ntum ad maiores.
l Et ſertū exultationis. q̄ntū ad minores q: corona fit ꝺ auro. argēto et gēmis. ſertū vero de floribus.
m Reſiduo ꝓpl'i ſui id eſt duabꝰ tribubꝰ q̄ remāſerāt alijs captiuatis.
n Et ſpūs iudicij. id eſt inſpirantis voluntatē iudiciū faciendi.
o Sedenti ſup iudiciū. ſic eſt in hebreo ⁊ i libris correctis. id eſt ezechie regi q̄ fuit iuſtus.
p Et fortitudo ⁊c. i. ꝓpl'o ezechie q̄ exiit ad colligendū ſpolia aſſyrioꝝ vt p̄dictū eſt. Et rediit ad portā ciuitatis hieru̾ſm plenus diuitijs aduerſarioꝝ. ⁊ iō dicit̄ hic.
q Reuertentibus de bello ⁊ non bellantibus. q: illā victoriam nō fecit dn̄s p homines ſed p angelum.
r Uerū ⁊c. Hic p̄miſſo bn̄ficio denūciat interitꝰ rōne ingratitudinis. ⁊ primo ponit̄ interitus duaꝝ tribuū factus p chaldeos. ſcḋo p romanos. ibi. Propter h̄ audite. Prima in duas. q: primo ꝓpheta deſcribit eorum culpā. ſcḋo debitā penam. ibi. Et erit. Circa primū dr̄.
r Uerum hi. id eſt illi de duabus tribubus.
s Pre vino neſcierunt. quia expoſuerunt ſe epulis ⁊ potibus ⁊ alijs malis. ⁊ cito dei beneficium obliti fuerunt. ideo ſubditur.
t Sacerdos ⁊ propheta. qui deberent alios de dei beneficijs inſtruere. et ad dei laudem inuitare.
v Neſcierūt p̄ ebrietate. Et loquit̄ hic Eſaias de ꝓphe
x Abſorpti ſunt a vino ⁊c. inculcatio eſt (tis falſis.
verboꝝ idē ſignificantiū ad oſtendendū magnitudinem exceſſus eoꝝ in talibus. y Neſcierunt videntem. i. verū prophetā ſm ꝙ dicit̄. i. Regū. ix. Qui enim hodie dicit̄ ꝓpheta olim appellabatur videns. Sacerdotes eñ mali ⁊ prophete falſi veros ꝓphetas domini contem
z Ignorauerunt iudicium. (nebant. ideo ſubditur.
q: nolebant dirigi p verba ſanctorum ꝓphetarum.
5 Omnes enim menſe ⁊c. ex nimio epulationis ⁊ potationis exceſſu.
a Ita vt nō eſſet locus vltra. i. mūdus a talibus ſordibus. ⁊ quia talis exceſſus cauſat cecitatē intellectus ſic ecōtrario abſtinētia clarificat. ſm ꝙ dicit̄ Dan̄. i. de ipſo ⁊ ſocijs eius q̄ fuerunt valde abſtinentes. ⁊ idē dicitur. Pueris autē his dedit deꝰ ſcientiā ⁊ diſciplinā in omni verbo ⁊ in oī ſapiā ⁊c. ideo ſubditur.

b Quē docebit ſciam.i.p ſacraꝝ ſcripturarū ſtudium.
c Et quē intelligere ꝛc.i.vba doctoꝝ vel etiā angeloꝝ
d Ablactatos a lacte ꝛc.i. ſegre- (reuelātiū ꝛ rñdit.
gatos a delectatiōibꝫ carnalibꝫ q̄ ſunt circa cibos ꝛ ve-
nerea.ꝛqꝛ detenti delectatōibꝫ carnalibꝫ ſūt ad hoc in-
epti.ideo ſubditur.

Circa qđ ſciēdū ꝙ illa afflictio fuit q̄daꝫ figuratio iudi-
cij finalis.ꝓpter qđ apl'i ſil' queſierūt de tempe vtriuſqꝫ
Mat.xxiiij. Dic nobis qñ hec erūt.ſ.deſtructio ciuitatꝫ
ꝛ tēpli.ꝛ qđ ſignū aduent' tui ꝛ ꝯſūmatōis ſeculi.ꝛ xp̄s
ad vtrūqꝫ ſil' rñdit Math.xxiiij.ꝛ Marci.xiij.ꝛ Lu.xxi.

e Manda remāda ꝛc.ſic eni loq̄bant ſa-cerdotes mali ꝛ ꝓphe falſi deridēdo vba.p phetaꝝ ſcrōꝝ.q̄ nō intelligebant ſꝫ falſa re-putabāt.Circa qđ ſciendū ꝙ ꝓphe nitebā-tur ꝑp'l'm detrahere a malis aliq̄ñ cōminā-do eis mala ſi in malis pſeuerarēt.ꝛ tunc vtebant vbo mādati ſicut ſupra ca.v. Mādabo nubibꝫ meis ꝛc.ꝛ.xiij. Mādabo milicie belli. aliq̄ñ vo p-mittēdo bōa ſi a mal' deſiſterent.ꝛ tūc vte-bant vbo expectatio-nis ſicut Abacuc.ij. Si morā fecerit expecta eū ꝛc.ꝛ iđo ſacer-dotes mali.ꝛ ꝓphete

[b] Quē docebit ſciaꝫ:[c] ꝛ queꝫ intelligere faciet auditum.[d] Ablactatos a lacte: a uul-ſos ab vberibꝫ.qꝛ māda re-māda.[e] māda remāda.expecta reexpecta.expecta reex-pecta:[f] modicū ibi.modicū ibi.[g] In loq̄la ei labij[h] ꝛ lin-gua altera[i] loquet ad pp'l'm iſtum:[k] cui dixit.[l] Hec eſt re-quies mea[m] reficite laſſum[n] ꝛ h̄ eſt refrigeriuꝫ meum[o] ꝛ noluerunt audire.[p] Et erit eis verbum dñi:[q] māda re-manda:māda remāda:[r] ex-pecta reexpecta:expecta re-

expecta:[s] modicū ibi.modicū ibi:[t] vt vadant[v] ꝛ cadant retrorſum.[x] ꝛ conterant[y] ꝛ illaqueent ꝛ capiant.[z] Propter hoc[a] audite verbū dñi veri illuſores:[b] qui dñami-ni ſup pp'l'm meū qui eſt in hi'r'l'm.[c] Dixiſtis eni[d] pcuſſimus fedus cuꝫ morte:ꝛ cuꝫ inferno fecim' pactuꝫ.[e] Flagellū inundans cū tranſie-rit:[f] nō veniet ſup nos.[g] qꝛ poſuimus mendaciū ſpem noſtram.ꝛ mendacio protecti ſumus[h] Idcirco[i] hec dicit domin' de'.[k] Ecce ego

Et iđ primo ponit h̄ afflictionē primā.ſe-cundo ſcđam. ibi.Et nūc.Circa primū ſci-enduꝫ ꝙ prima afflictio facta ē ꝓpter maliciā iudeoꝝ ꝯtra xp̄ꝫ vt habetur manifeſte Luce.xix. Et iđ h̄ primo ponit cōtra chriſtū iudeorū malignitas.ſcđo ipſi' xp̄i firma ſtabilitas ibi.Idcirco tertio pene iudeoruꝫ acerbitas.ibi Et ponam. Circa primum dicitur.

z Propter h̄.i.propter deſtructionē ciuitatis p chaldeos q̄ ꝯtigit ꝓpter illuſores ꝓphetarū. vt dictū ē.
a Audite vbuꝫ dñi veri illuſores.ſ.veritatis. quales fuerūt

falſi eos deridēdo dicebāt.Manda remāda.expecta ꝛc.
Et ſubdit. f Modicū ibi.q̄ſi dicant de cōminatiōibꝫ
eorū ſeu ꝓmiſſionibꝫ modicū aut nihil vidim' impletū
g In loquela eni labij.In hebreo habet ſic in balbu-
ciendo.balbuciēs eni ſatis mouet labia.ſꝫ ñ loquit ma
h Et in lingua altera.i.extranea. (le intelligibiliter.
i Loquet ad ꝑp'l'm iſtuꝫ.ꝛ eſt ſenſus.ꝙ ſicut loq̄la bal-
bucientis ꝛ loquētis alicui in lingua ſibi extranea.non
eſt ſibi intelligibil'.ſic vbū dñi p ꝓphas loquētis nō in-
telligebat ſaltē q̄ntū ad effectū a ꝯtēptoribꝫ p̄dictis.Et
ponit exemplū.cū ſubdit. k Cui dixit.ſ.dominus.
l Hec eſt requies mea.i.impletio mee voluntatis.
m Reficite laſſum.i.afflictis impendite opa miſcđie.
n Et h̄ eſt refrigeriū meū.ſm illud Math.xxv.Qđ vni
ex minimis meis feciſt' mihi feciſtis. o Et noluerūt
audire.mihi obediēdo.ꝛ ſic factū eſt eis vbū dñi q̄ſi nō
p Et erit.Hic ꝯſ'r ponit pena debita (intelligibile.
ex dī iuſticia p chaldeos inflicta.Circa qđ ſciēdū ꝙ ſe-
dechias rebellauit regi babylonis ex ꝯfidētia adiutorij
p regē egypti.ꝛ iđ veniēte rege babylonis ꝯtra eū miſit
pluries ad regē egypti ad hn̄dū auxiliū.ꝛ ille pluries p
miſit ꝛ de terra ſua exiuit ad h̄ agendū.ſed nō pfecit.qꝛ
rediit in egyptū vt habet Hiere.xxvij.ꝛ ſic ſedechias fuit defraudat' a ſuis petitiōibꝫ ꝛ ꝓmiſſis regis egypti.ꝛ
h̄ ſibi improperat hic ſicut ipſe ꝛ ſui improperabāt pro-
phetis dñi ꝙ vba eoꝝ nō hērent effectū vt p̄dictū eſt.ꝛ h̄
p Et erit eis vbū dñi.i.eos deridendo. (eſt qđ dr hic
q Manda remāda.regē egypti p ſuccurſu habendo.
r Expecta reexpecta.ei' aduētū.ſicut dixit ꝓmittēdo.
s Modicū ibi modicū ibi.i.nullū remediuꝫ hēbis ab
eo.iđ ſubdit. t Vt vadāt.in rebellione ſua ꝓcedendo. v Et cadant retrorſum.tanq̄ȝ victi. x Et cōterant fame ꝛ gladio.q̄ntū ad mortuos. y Et illaqueent ꝛ capient.q̄ntū ad ceteros in captiuitatē babylonicā in vinculis deductos. z Propter h̄.Hic cōſequēter ꝯtra illuſores vitatꝫ p̄dicit afflictio p romanos

ſacerdotes ꝛ legis doctores tpe xp̄i.propter qđ dixit eis
Math.xv. Irritū feciſtis mādatū dñi ꝓpter traditioēꝫ
vrām.doctrinā etiā xp̄i veriſſimā illudebant.
b Qui dñamini ꝛc.tunc eni ſacerdotes ꝛ ſcribe rege-
bant ꝑp'l'm. c Dixiſtis eni.i.facto oſtendiſtis.
d Percuſſim' fedus cū morte ꝛc.Ille eni qui habꝫ fe-
dus vel pactū cū alio nō timet ab eo.Eſt igitur ſenſus.
Vos oſtendiſtis p facta ꝙ nō timeretis morteꝫ nature
nec gehenne.qꝛ ita obſtinate pſecuti ſunt chriſtū inno-
centē vſqꝫ ad mortē.ac ſi nullā penaꝫ timerent inde ſeq
in p̄ſenti vel in futuro.iđ ſubdit. e Flagelluꝫ inun-
dans ꝛc.ſup alios.ꝛ intelligit hic flagellū inundans.ex-
ercitus romanorū qui afflixit totum mundum.
f Non veniet ſup nos.deſtruendo nos ꝛ captiuando
g Quia poſuim' mendaciū ſpem noſtrā ꝛc.ad hoc.n.
ꝓcurauerūt mortē chriſti vt euaderēt flagellū exercit' romani.vt habet Ioh.xi.Si dimittimus eū ſic omēs cre-
dent in eū ꝛ venient romani ꝛ tollent noſtrū locū ꝛ gen
tem.hanc aūt mortē ꝓcurauerūt p mēdacia accuſantes
eum corā pylato.eo ꝙ ꝓhibebat tributa dari ceſari.ꝛ ꝙ
volebat ſe facere regem.vt habet Luce.xxiij.Sciebāt aūt
iſta eſſe falſa.qꝛ rñderat eis contrariū Math.xxij. Reddite que ſunt ceſaris ceſari ꝛc.ꝛ ꝙ fugerat ꝑp'l'm qui volebat eum regē ꝯſtituere Ioh.vi.Hoc eī fuerat ita publicum.ꝙ nō poterat eos latere.ꝛ ſic p talia mendacia ꝓ-
curando mortē chriſti credebant euadere inſult' roma-
norū.p hoc tamē accidit eis cōtrariū.vt p̄dictum eſt.
h Idcirco.Hic ponit ꝯſequēter ipſius xp̄i ſtabilitas.
qꝛ p afflictionē ꝛ mortē a iudeis ſibi ꝓcuratā puenit ad
ſtabilitatē immortalitatis corpis.ꝛ hoc eſt qđ dicit hic
h Idcirco.i.ꝓpter nequiciā iudeorum predictam.
i Hec dicit dominus deus cuius verbum non poteſt
caſſari.
k Ecce ego.verbū illud eſt patris de filio.vel totius
trinitatis de hoīe chriſto.Scđm eni omēs expoſitores
hebraicos ꝛ latinos ſcriptura hec loquit de chriſto.

k Mittā in fundamētis ſyon.i.eccl'e militātis q̄ fun data fuit in ſyon p p̄dicationē xp̄i.q2 pluries in templo exiſtente in mōte ſyon p̄dicauit.⁊ q2 in mōte ſyon ſuam reſurrectionē diſcipulis manifeſtauit.⁊ ibidē ſup aplos ſpiritūſanctū in ſigno viſibili miſit.

c Cum tranſierit ad terrā vr̄am. d Eritis ei in ꝯcul cationem quantū ad mortuos.
e Quācūqꝫ ptrāſierit tollet vos q̄ntū ad captiuos.
f Quoniā mane diluculo ⁊c̄.i.q̄cunqꝫ tp̄e vel hora ve nerit continget vobis ſine dilatione iſta miſeria.

l Lapidē.i.xp̄m.q̄ d2 lapis Dan.ij. Lapis q̄ pcuſſerat ſtatu am factꝰ ē mons ma gnus. m Lapidē ꝓbatū.multꝭ pcuſſio nibꝰ in ſua paſſione.⁊ approbatū a d̄o p̄re ⁊ q᷑ h̄ ītelligat̄ d̄ xp̄o ad l̄ram etiā ſm̄ iude os p3 p trāſlationē chaldaicā q̄ ſic habet Ecce ego ſtatuēs ī ſyon regē meſſiā.regē potentē angularē.q2 ex iudeis ⁊ gētibꝰ tāq̄ꝫ ex duobꝰ parietibꝰ ſimul iunctis fecit vnā ecclīaꝫ.ſm̄ q᷑ dicit Joh̄ā.x. Alias oues habeo que nō ſunt ex h̄ ouili.⁊ illaſ oportet me adducere.⁊ fiet vnuꝫ ouile ⁊ vnus paſtor.
n Precioſuꝫ.huma nitas enī xp̄i ex ꝯiun ctione ad deitatē habet quodāmodo infinitum valorem.

[k]mittā in fundamētꝭ ſyō [l]lapidē: [m]lapidē ꝓbatū: angularē: [n]p̄cioſū [o]in fundamēto fundatū: [p]Qui crediderit: [q]nō feſtinet. [r]Et ponā ī pondere iudiciū: ⁊ iuſticiā ī mēſura. [s]Et ſubūtet grādo [t]ſpē mendaciꝫ: [v]⁊ ꝓtectionē [x]aq̄ [y]inundabūt: [z]⁊ delebit̄ fedꝰ veſtrū cū morte [a]⁊ pactū veſtrū cum inferno nō ſtabit. [b]Flagellū inundās [c]cū tranſierit: [d]eritis ei in ꝯculcatione. [e]Quācūqꝫ ptrāſierit tollet vos: [f]qm̄ mane diluculo ptranſibit ī die ⁊ in nocte [g]⁊ tm̄mō ſola vexatio ītellectū dabit auditui. [h]Coanguſtatū eſt enī ſtratū ita vt alter decidat: [i]⁊ palliuꝫ breue [k]vtrūqꝫ opire nō pōt. [l]Sicut enī in monte diuiſionū ſtabit dn̄s: ſic in valle q̄ eſt in gabaon iraſcet̄: [m]vt faciat opꝰ ſuū. [n]Alienuꝫ opꝰ eiꝰ vt opet̄ opus ſuū. Peregrinū eſt opꝰ eiꝰ ab eo. [o]Et nūc [p]nolite illudere: [q]ne forte cōſtringant̄ vincula vr̄a. [r]Cōſummationē enī ⁊ abbreuiationē [s]audiui a dn̄o deo exercituū [t]ſup vniuerſaꝫ terrā [v]Auribus pcipite ⁊ audite vocem meā: attendite ⁊ audite eloquiū meum. [x]Nunquid tota die [y]arabit arans

g Et tm̄modo ⁊c̄.p̄ dixit enī xp̄s hāc deſtructionē3 pluries. vt p3 in euāgelijs.ſꝫ noluerūt credere donec ſenſerūt p experientiam.
h Coanguſtatū eſt enī ſtratū.i.cor humanū nō pōt cape ſil' deum ⁊ diabolū.ſed ſuſcepto diabolo p peccatū exit deꝰ.⁊ econuerſo ſuſcepto d̄o exit diabolus.
i Et pallium breue ſcꝫ amoris.
k Utrūqꝫ opire nō poteſt.q2 diabolꝰ nō pōt operiri pallio caritatis.nec deus pallio amoris male inflamatis.⁊ q2 iudei a ſe eiecerāt deū humanatū.⁊ p ꝯn̄s recepe rant diabolū in d̄m. Ex quo merito debebat ſequi dicta punitio.

o In fundamēto fundatū.h̄ d2 q2 apl'i aliq̄n̄ dicūtur eccl'ie fundamēta.Apoc.xxi. Murus ciuitat̄ hn̄s fundamenta duodecī.tn̄ h̄ eis ſolū ꝯuenit inq̄ntū innituntur xp̄o
p Qui crediderit ⁊c̄.h̄ pōt fieri ad dictum (chriſto. Eſaie.⁊ ſic eſt ſenſus. p Qui crediderit.mihi denuncianti aduentū xp̄i primū. q Nō feſtinet.ſic intelligendo vbū meū.q᷑ xp̄s ſtatim ſit venturꝰ.q2 adhuc eſt longū tp̄s.a tp̄e enī Eſaie vſqꝫ ad tp̄s xp̄i fluxerūt anni q̄ngenti vel circiter. Alio mō pōt referri ad ip̄m chriſtū Et ſic eſt ſenſus.Qui crediderit.ſ.doctrine xp̄i.q2 pluries locutꝰ fuit de aduētu ſuo ad iudiciū.vt p3 ex p̄dictꝭ Nō feſtinet.imo expectet patiēter tp̄s a deo determinatū.vn̄ ⁊ apl'is q̄rentibꝰ de tp̄e huiꝰ aduentꝰ Actuū primo dixit.Nō eſt vr̄m noſſe tp̄a vel momenta ⁊c̄.
r Et ponam.Hic ꝯſequēter deſcribit̄ pene iudeorum acerbitas.p morte xp̄i nequiter pcurata.cū dicit̄.
r Et ponā in pondere iudiciū ⁊c̄.i.puniā eos ſm̄ de(merita.
s Et ſubuertet grādo.i.exercitꝰ romanoꝝ cū magno ſtrepitu veniens ad modū grādinis deſcēdē(tis.
t Spem mendacij.q2 ſperabāt euadere inſultū exercitus romani mendaciter pcurando morteꝫ chriſti. vt preditum eſt.
v Et protectionem.ex hoc mendatio ſperatam.
x Aque.ſcꝫ tribulationum.
y Inundabunt.i.ſimpliciter auferēt.ſicut aque inundantes rapiunt que inueniunt.ideo ſubditur.
z Et delebit̄ fedus veſtrū cū morte.q2 vos inuadet incurabiliter.a principio enī obſidionis p romanos fuerūt occiſi decies centū milia mortuoꝝ.vt dictū ē ſupra.
a Et pactū veſtrū ⁊c̄.q2 obſtinati in ſua infidelitate detracti fuerunt ſm̄ anīas ad penam gehenne.
b Flagellū inundans.id eſt exercitus romanoꝝ valde potens.

l Sicut enī in mōte diuiſionū ⁊c̄.Hic tangunt̄ breuiter due hiſtorie.Prima habet̄.ij.Reg.v.vbi d2 q᷑ virtute diuina philiſtei veniētes ꝯtra dauid fuerunt debellati ⁊ fugerūt relinquētes idola ſua.⁊ tūc dixit dauid.Diuiſit dn̄s inimicos meos ſicut diuidunt̄ aque.⁊ ꝓpter hoc vocatꝰ eſt locus ille baalpharaſim.i.campus diuiſionū ſm̄ hebreos.Scd̄a hiſtoria habet̄ Joſue.x.vbi dixit Joſue.Sol ne mouearis ꝯtra gabaon.⁊ ſic ſtetit ſol imobilis donec fuerūt eiꝰ aduerſarij totaliter debellati.Eſt ḡ ſenſus.q᷑ ſicut tūc dn̄s oſ̄dit irā ſuā tp̄e dauid ꝯtra philiſteos.⁊ tp̄e ioſue ꝯtra chananeos.ſic oſ̄dit iram ſuā cōtra illuſores veritatis p̄dictos.ideo ſubditur.
m Ut faciat opus ſuum.i.vindictam de peccatoribꝰ. q2 tn̄ punire nō eſt ſibi ꝓpriuꝫ.ſed magis miſereri ⁊ parcere.ſm̄ q᷑ dicit Eccleſia.Deus cui ꝓpriū eſt ſemp miſereri ⁊ parcere.punire autē conuenit ei p accidens.ſ.ꝓpter hominū maliciā.ideo ſubditur.
n Alienū enī eſt opus ⁊c̄.q.d.opus puniendi nō ineſt ei ex ſua conditione.ſed ex maloꝝ cōgreſſione.
o Et nunc.Hic conſequēter agit̄ de punitiōe que erit in finali iudicio.cum dicitur.
o Et nunc.i.poſt deſtructionē ciuitatis p romanos.
p Nolite illudere.veritatē euangelice p̄dicationis.
q Ne forte ⁊c̄.pena irremediabili in iudicio finali.iō (ſubdit̄
r Conſummationē enī.ſ.mundi.⁊ abbreuiationē.infra breue tempus reſpectu eternitatis.
s Audiui a dn̄o.q̄ eſt regula veritatis. t Sup vniuerſam terrā.malos generaliter puniendo pena irremediabili.⁊ bonos premiando gloria interminabili.
v Auribus pcipite ⁊c̄.id eſt attendite diligenter iſta. ⁊ ponit exemplum ad hoc ſenſibile.⁊ primo quantū ad premiationem bonorum dicens. x Nunquid tota die.id eſt ſingulis diebus cōtinue. y Arabit arans

vt ſerat ſemẽ ſuũ in agro. z Proſcindet. cũ aratro vł
a Et ſariet. i. purgabit a ſentibꝫ ⁊ herbis no (ligone
ciuis. q. d. nõ. iõ ſubdit. b Nõne cũ adequerit facie
mus. i. ſupficiẽ terre pfecte diſpoſuerit ad recipiẽdũ ſe.
c Seret gith. ſm gloſaʒ gen⁹ eſt leguminis cy (mina
mino ſimile.

d Et pone triticũ
.i. ponet ſemina ordi
nate ſm variã diſpo
ſitõnẽ terre. cui⁹ vna
ps eſt apta ſemini. al
tera alteri. Per h̃ in
telligit ꝙ xps qui eſt
agricola agri ſui. q̃ ẽ
eccl'ia pacto finali iu
dicio ponet electos
ſuos in diſtinctis mã
ſionibꝫ glie. ſm varia
eoꝝ merita. ꝓpter qđ
di. it Joh. xiiij. In do
mo patris mei multe
manſiones ſunt.

vt ſerat: [z]pſcindet[a] et ſariet
humũ ſua. [b]Nõne cũ adeq̃
uerit facieʒ ei⁹ [c]ſeret gith: et
cyminum ſparget: [d]⁊ ponet
triticũ p ordine ⁊ hordeũ et
miliũ ⁊ viciã in finibꝫ ſuis.
Et erudiet illuʒ in iudicio
de⁹ ſuus docebit illuʒ. [e]Nõ
eñi in ferris triturabit gith
nec rota plauſtri ſup cymi
nũ circuibit. ſʒ in vga excu
tiet gith: ⁊ cyminũ in bacu
lo: [f]panis aũt cõminuet[g] Ue
rũ nõ imppetuũ triturans
triturabit illum: neq; vexa
bit eũ rota plauſtri: nec vn
gulis ſuis cõminuet eũ[h] H
a dño deo exercituũ exiuit
[i]vt mirabile faceret cõſiliũ:
[k]et magnificaret iuſticiaʒ.

e Nõ eñi in ferris ⁊c. Hic ponit exẽplũ de punitione
maloꝝ. q² terrena ſcẽtia collecta nõ ſilr triturant. ſeu ex
cutiunt vniformiter. ſʒ aliq̃ cũ leuiori inſtrũo. vtpote cuʒ
vga. vt cyminũ ⁊ ſilia. Alia aũt triturant cũ inſtrũis fer
reis ⁊ poderoſis. Silr i finali iudicio vbi erit vniuerſa
lis pctõꝝ collectio. nõ oẽs vniformiter punient ſʒ aliq̃
grauius. ⁊ alij min⁹ grauiter ſm eoꝝ demerita. ⁊ ſm h̃ in
telligit iſta parabola. nec mirãdũ ꝙ p eadẽ ſemĩa intel
ligant iuſti pmiãdi. ⁊ pctõres puniẽdi. q² h̃ ẽ ꝓpter ide
titatẽ nature in ipſis. ſʒ eſt varietas i meritis ⁊ demeritis
f Panis aũt cõminuet. i. triticũ vñ fit panis qđ cõmi
g Uer nõ imppetuũ ⁊c. h̃ refert (nuit inter molas.
ad penas tpales q̃bꝫ de⁹ ſm ordinẽ ſapie ſue aliqñ pu
nit pctõres ad correctionẽ eoꝝ vel ad terrorẽ alioꝝ. ⁊ ta
lis punitio ceſſabit i iudicio ⁊ ſuccedet pẽa eterna. qñ
de⁹ cõmittet executiõi demonũ q̃bꝫ erũt ſubiecti i pena
q̃ añ fuerãt eis ſubiecti in culpa. h Et h̃ a dño deo
exercituũ exiuit. tanq̃ vbũ irretractabile. i Ut mi
rabile faceret cõſiliũ ſuũ. q² nullus ſcit in q̃ pte ſit futu
k Et magnificaret iuſti (rus. ſ. pmij vel pene final.
ciã. q² finale iudiciũ oĩbꝫ apparebit iuſtũ.

In ca. xxviij. vbi dicitur in poſtilla. Qui crediderit nõ
feſtinet. Additio prima.

Ubi dr in trãſlatiõe nr̃a nõ feſtinet. in hebreo h̃r quoddã vbũ qđ ſignificat indifferẽter. non feſti
net vel nõ feſtinabit. ⁊ in ſcđo ſignificato ẽ ſen
ſus. ꝙ q̃ crediderit doctrine xpi de q̃ h̃ loquit nõ feſtina
bit ad credendũ. eo ꝙ doctrina xpi maxie eſt ſupra ſen
ſum hoĩs. vñ ⁊ diſcipuli xpi q̃ ei⁹ doctrinã cõtinue audi
erũt. ⁊ ei⁹ miracula viderũt nõ tñ feſtinauerũt credere.
vñ eis dr etiã p⁹ reſurrectionẽ. O tardi corde ad credẽ
In eodẽ ca. vbi dr in poſtilla. Sicut eñi in (dum.
monte diuiſionum. Additio ſcđa.

Ad vlteriorẽ declarationẽ h⁹ qđ dr hic. Sicut eñ in mõte diuiſionũ vſq; ad finẽ ca. cõſiderãduʒ ꝙ
hee due hiſtorie q̃ hic tãgunt. ſ. de mõte diuiſiõis
⁊ de valle gabaon. vident ꝓprie referẽde ad duos aduen
tus xpi in q̃rũ vtroq; iudiciũ mũdi cõſiderat. Nã in pri
mo fuit iudiciũ diſcretiõis ſeu ſepationis ſm qđ ſepati
fuerũt credẽtes ab infidelibꝫ. de q̃ iudicio Joh. xij. Nũc
iudiciũ ẽ mũdi. ⁊ ad h̃ iudiciũ refert qđ dr hic. Sicut in
monte diuiſionũ ſtabit dñs. i. in iudicio diſcretiõis ſeu
ſepatiõis. In ſcđo vo aduẽtu erit vniuerſale iudiciũ in
valle ioſaphat in q̃ iudicio finaliter reprobi punientur

Ad qđ iudiciũ refert illud qđ hic dr. Sicut i valle q̃ eſt
in gabaon iraſcit. q² in eodẽ iudicio ſol iuſticie ſtãs ad
iudicãdũ cõtra dãnatos iraſcet. ſ. ſigna ire oñdẽdo. et q²
in pmo aduẽtu op⁹ redẽptiõis hũani generis expleuit
p paſſionẽ quã ſuſtinuit q̃ nõ cõuenit ei⁹ deitati. iõ ſub
dit. Ut faciat op⁹ ſu
um. alienũ ẽ op⁹ ei⁹.
vbi gloſa. ⁊ eſt Gre.
In mũdũ vẽit vt fa
ciat op⁹ ſuum. ſ. redi
met gen⁹ hũanũ. ſed
ab ipo alienũ ẽ opuſ
ei⁹. nõ ei cõuenit dei
tati cõſpui. flagellari.
crucifigi. hec in gloſa
Et notãdũ ꝙ iſte mo
dus exponẽdi h⁹ qđ
dr. Alienuʒ ẽ op⁹ ei⁹
⁊c. videt verior q̃ʒ di
cere ꝙ punire nõ ẽ p
priũ deo. ſʒ mag' par
cere ⁊ miſereri. pui⁹ in
poſtilla. tñ q² licet veꝝ eſt ꝙ dei ꝓpriũ ẽ miſereri. in q̃tũ
ad ipm ꝓprie ptinet releuare defect⁹ alioꝝ. nõ tñ videt
cõcedẽdũ ꝙ opus puniẽdi pctõres eſt alienũ a deo. cũ h̃
opus ptineat ad virtutẽ iuſticie q̃ deo maxie cõpetit. vt
ſacra ſcriptura in q̃plurimis locis teſtat. tñ q² opus pu
niẽdi tranſgreſſores ẽ bonũ ſimplr. licʒ ſm qđ. ſ. reſpectu
puniti hẽat rõem mali. ſ. pene. Cõſtat aũt ꝙ oĩe opus
bonũ deo maxie cõpetit. ⁊ ſic ptʒ ꝙ punire delinquẽtes
ſm ordinẽ diuie iuſticie nõ ẽ dicẽdũ eſſe alienũ op⁹ a deo
licet miſereri ſit deo maxie ꝓpriũ. In ſcđo vo aduentu
q² iudiciũ vniuerſale cõpetit xpo etiã ſm ꝙ hõ. Unde Jo
han. v. ptãtẽ dedit ei iudiciũ facere. q² fili⁹ hoĩs ẽ. que
q̃dẽ ptãs etiã ſe extendit ad angelos. Unde apl's. i. Cor.
vi. Neſcitis q̃m angl'os iudicabim⁹. ſ. auctoritate xpi. iđo
ſequit. Ut opet opus ſuũ. pegrinũ eſt op⁹ ei⁹. Nã ſicut
alienũ ẽ. i. nõ aduenies deitati. flagellari. ⁊ crucifigi. ita
pegrinũ eſt hũanitati oẽs hoĩes ⁊ angelos iudicare ni
ſi ex vnione ad vbũ ⁊ alijs gratijs in xpo ſingularibus
hec eñi cõpeterẽt. ⁊ q² iſta ſic ſunt alta ſupra ſenſum ho
minũ. vt in infidelibꝫ lumie fidei carẽtibus q̃ñq; ludi
bria videant. iđo ſubdit. Et nũc nolite illudere ne forte
cõſtringant vincula vr̃a. cõſummationẽ eñi ⁊ abbreuiati
onẽ audiui a dño. q. d. ꝓpter tales illuſiones ordinata ẽ
a deo cõſummatio abreuiata. qđ intelligitur de captiui
tate babylonica vel romana. ⁊ q² ad credenda illa q̃ di
xerat de xpo eſſe aliena ⁊ pegrina vident req̃ri diſpoſiti
ones humane ⁊ diuina auxilia. iõ ſubdit. Auribꝫ pcipi
te ⁊c. Nunq̃d tota die arabit arans ⁊c. qđ q̃dẽ exemplũ
nõ videtur referendũ ad finalẽ premiationẽ bonorum.
tum q² in futura remuneratione valde improprie electi
dicerent poni vt ſemina. Semina enim in ſcriptura di
cuntur eſſe in hac vita. vt cũ dicit in pſ. Euntes ibant ⁊
flebant mittentes ſemina ſua. Fruct⁹ vero ſeminũ ꝓprie
dicunt eſſe in vita alia in qua manipuli rerũ ſeminata
rum portant. vnde dicit. Uenientes veniẽt cũ exultati
one portantes manipulos ſuos. tum quia hic dicit pro
pheta. Et ponet triticũ p ordinem ⁊ hordeum ⁊c. ſtatum
ſubiungit. Et erudiet illum deus ſuus in iudicio doce
bit illum. Conſtat aũt ꝙ in finali ſtatu beatorum ceſſat
eruditio ⁊ doctrina. quia tunc omnes electi erunt per
fecti ⁊ in domino docti. vt infra. liiij. capitulo. Et ideo
hoc exemplum videtur potius eſſe referendum ad illa
que facit de⁹ miſericorditer circa gen⁹ humanum. vt cre
dant q̃ ad ſalutẽ pertinent. et bonum fructum afferant

more boni agricole. q̄ multa ꝛ diuerſa opa in agrū ſuū facit vt bn̄ fructificet. vn̄ in hoc gloſa ſic dicit. Pius et miſericors dn̄s gen⁹ humanū vt fructū boni opis afferat. arat vt agricola. vomere p̄dicatōis p̄ſcidit. verbere tribulatiōis. nūc peſte. nūc captiuitate corrigit. ꝛ h̄ eſt

V[a] Ve ariel. XXIX [b] Ariel ciuitas q̄m expugnauit dauid. [c] Addit⁹ eſt ann⁹ ad ānū: [d] ſolennita-

ꝙ dicit. Nunqd tota die. hec in gloſa. Ubi notādū ꝙ in h̄ qd̄ dr̄ Nunqd tota die. ſm expoſitionē q̄ eſt val de ꝓpria ꝓpħa mouet auditores q̄s añ ad attentionē excitauerat ſupra dicēs. Auribus pcipe ꝛc̄. vt eſtimēt ꝙ ſicut agricola nō tota die arat. ſic de⁹ nō ſp̄ faciet diſpoſitiōes iſtas. ſed tn̄ vſq3 ad tp̄s futurū. ex q̄ ꝯſideratiōe auditores diſcreti ad pn̄iaȝ reuocant̄. qd̄ añt ſequit̄ in lr̄a. Nō eni in ferris triturabit̄ gith ꝛc̄. referendū videt̄ ad diuerſum modū mortis electoꝝ. Poſſet eni aliq̄s q̄rere. ex quo oēs iuſti cum de hac vita tranſeūt ſunt in ſtatu gr̄e. p quā vitaȝ merent̄. q̄re aliq̄ moriunt̄ in maximis tormēt̄. ꝛ alij leuiter hāc vitā tranſeūt. Ad qd̄ r̄ñdendū p exemplū de collectiōe fructuū diuerſoꝝ. quoꝝ aliq̄ cū duritia ꝛ aſperitate colligunt̄ ſicut bladū de q̄ fit panis. Alij vero leuiter p leuē excuſſionē virge vel baculi. ꝛ h̄ eſt qd̄ dr̄. Nō eni in ferris triturabit̄ gith. nec rota plauſtri ſup cyminū circuibit. ſuppl̄e ſicut ſup bladū. ſed in v̄ga excutiet̄ gith ꝛ cyminū in baculo. ſ. leuiter. panis autē cōminuet̄. ſ. ferris ꝯ plauſtris. ꝑʒ in gloſa. Sed poſſet q̄s dicere. ꝙ lic3 res q̄ deducit in exemplū ſit v̄a. tn̄ ad ꝓpoſitū nō videt̄ ptinere. eo ꝙ videt̄ iuſtitie dei eſſe incōſonū. ꝙ in his qui in ſtatu gr̄e exeunt de hac vita. tanta inueniat̄ diuerſitas in ip̄o modo moriē̄. Ad qd̄ dupliciter r̄ñdet. Primo dicendo. Et cruncñ nō in ppetuū triturās triturabit. q. d. momētanea ſunt iſta tormēta reſpectu ppetue p̄miationis. in q̄ oīa reducent̄ ad verā iuſticiaȝ. Scd̄o r̄ñdet ſic. Et h̄ a dn̄o deo exercituū exiuit vt mirabile faceret cōſiliū ꝛ magnificaret iuſticiā. q. d. ſm ꝯſiliū diuinuȝ mirabile iſta exeunt. vt magnificet iuſticiā. gloſa interlinearis ſm quā plus exigit ab his qui plura acceperūt.

In capitulo. xxviij. circa illū paſſum. Alienū opus eſt. Poſtillator dicit ꝙ p h̄ intelligit̄ opus iuſticie dei qd̄ eſt alienuȝ inquantū alienū diſtinguit̄ ꝯtra ꝓpriū. idcirco ſicut deo ꝓpriū eſt miſereri. ita punire. Dicit̄ hic deo alienū. quia etiā punit citra ꝯdignū. Burgeñ. inſtat rōib3 q̄ ex dicto poſtillatoris ſunt ſolute. Nā cū dicit. iuſticiā ꝛ veritatē ſm quā punit̄ iniquus bonū ſimpliciter ꝛc̄. Non negat poſtillator. ſed loquit̄ ſolū ſm cōparationeȝ ꝓprij vt diſtinguit̄ ꝯtra alienū qui ſunt modi dicēdi. Dicitur ḡ ꝙ ſm eſſe iuſticia ꝛ veritas ꝛ miſcdīa ſunt vnū in deo et eque ꝓpria ſm eſſe. ſed non ſm dici. Argumentū igit̄ qd̄ facit Burgeñ. cōtra poſtill̄. ꝛ ſanctū Thomā optime reducit̄ ꝯtra expoſitionē Burgeñ. quā dicit veriorē ꝯ̄mis incōtinuā. Exponit eni Burgeñ. illū paſſum de ope redemptionis dicens. Id opus deo eſſe alienū. nam non ꝯuenit deitati. conſpui. flagellari. crucifigi. tunc argui t̄ ſic. Ita vere ꝛ catholice dicim⁹ deū conſputū. flagellatū ꝛ crucifixū. ſicut de virgine natū. ꝛ neutrū eſt alienū. niſi vt diſtinguit̄ contra ꝓpriuȝ idioma. Cōmunicatiōe eni idiomatū ita verū eſt deū conſpui ſicut a puero ſm Damaſce. ſtellas creari. Et mirandū ꝙ tam ſolubili ratiōe Burgeñ. contra ſuum magiſtrū ſanctū Thomā laborat. quē tamen p cunctis colere conſueuit. Burgeñ. etiā notat poſtillatorē exponentē ſeminationē p retributiōe finali. Burgeñ. eni vult ꝙ ſemen ſerendo vt faciat fructū ptinet ad p̄ſentē vitā nō futurā. ꝛ maxime q2 de ſignificato p ſemen ſequit̄. Erudiet illū deus ꝛ docebit illum. nā eruditio ꝛ doctrina ꝑʒ ip̄e vult ceſſabunt p futura

[d] tes euolute ſunt. [e] Et circumuallabo ariel: [f] ꝛ erit triſtis ꝛ merens: [g] ꝛ erit mihi [h] quaſi Ariel. [i] Et circumdabo

vita q̄n omnes erūt pfecti. Sed ꝛ illud videtur improprie appropriari pn̄ti ſtatui. nā ſi modi ſeminādi ꝛ plantādi ꝓpter fructum q̄ venit a fruitione habēt aliquā appropriationē ad ſtatum vie in quo eſt fruct⁹ ꝛ fruitio imꝑfecta. multo maiorem habēt appropriationē ad ſtatū glorie in q eſt fructus ꝛ fruitio pfectiſſima. ꝛ ſi chriſt⁹ ſeminat iuſtos in terra morientiū. ꝓpriſſime eos plantat ꝛ ſeminat in terra viuentiū. Et ſaluo iudicio meliori min⁹ erudite videtur dictū in vita beata eruditionē ꝛ doctrinā ceſſare. q2 ſic dicens. deſtruit actus hierarchicos. q̄ actus non diſtrahunt a pfectione. vt dicit be. Dionyſi⁹ de celeſti hierarchia. nec dicit imꝑfectionem in vita beata accipe doctrinā ſicut nec eſſe. io ſicut chriſt⁹ accepit a p̄re eſſe. ita ꝛ doctrinā. ꝛ in h̄ ſenſu dixit Joh. vij. Mea doctrina nō eſt mea ſm expoſitionē be. Hyl. ab hoc loco vſq3 ad ca. xliij. multa dicit burgeñ. que nō ſunt ꝯtraria poſtill̄. niſi ſm aliā applicationē que vt dictū eſt ſupra non variat catholicam veritatē.

Capitulū. XXIX.

Ve ariel. Hic ꝯſit loquit̄ ꝓpħa ꝯtra illuſores veritatis generaliter. Et diuidit̄ in duas partes. q2 primo declarat ſuū ꝓpoſitū. ꝛ ſcd̄o remouet dubiū ibi. Propter h̄. Prima adhuc in duas. q2 primo populo cōminat̄. ſcd̄o ip̄m aliq̄liter ꝯſolat̄ more ſamaritani poſt vinū mortificatiuū infundens oleū lenitiuum. ſcd̄a ibi. Et erit. Circa primū dicitur.

a Ve ariel. ꝛ q̄d p ariel intelligat̄ oſtendit̄. cū dicit̄.
b Ariel ciuitas. ſ. hieruſalē quam expugnauit in principio regni ſui iudeis eijciens iebuzeos. ij. Reg. v.
c Addit⁹ eſt ann⁹ ad ānū. q. d. appropinq̄t finis durationis hiꝛl̄m. q2 chaldei deſtruxerūt eā tp̄e ſedechie regis.
d Solēnitates euolute ſunt. q2 deſtructo tēplo p chaldeos ceſſauerūt. vn̄ in hebreo habet̄. Preciſe ſūt. Et loquit̄ ꝓpħa de futuro p modū p̄teriti. ꝓpter qd̄ ſubditur.
e Et circumuallabo ariel. i. hiꝛl̄m q̄ a chaldeis fuit obſeſſa in circuitu. iiij. Reg. xxv.
f Et erit triſtis ꝛ merēs. ex fame ꝛ gladio ſuperuenientē.
g Et erit mihi. ſ. hieruſalem.
h Quaſi ariel. hoc dicit̄ ad exprimendū quare hieruſalē hic vocat̄ ariel in loco iſto. Ariel enim ſm hebreos ſignificat altare holocauſtoꝝ. Et hoc etiā habet̄ Ezech. xliij. p hoc autē ꝙ dicit̄ de hieruſalem hic. Erit mihi q̄ſi ariel. intelligit̄ ꝙ ſicut altare holocauſtorū erat opertuȝ ꝛ circumdatū carnib9 animaliū immolatoruȝ. quia vna pars ponebatur ſup altare ibi cremanda. alie autē partes dimittebant̄ circa altare diſtribuende ſacerdotib9 ꝛ leuitis miniſtrantib9 ꝛ alique etiam offerentib9. ſc3 de hoſtijs pacificis. ſic in deſtructione hieruſalem p chaldeos ciuitas fuit plena cadaueribus mortuorum intus ꝛ circa. ꝛ ſic exponit Ra. ſa.
i Et circumdabo q̄ſi ſpheraȝ ꝛc̄. Reuertit̄ ꝓpheta ad deſcribendū obſidionis modum. q2 ſic fuit obſeſſa a chaldeis ꝙ nullus poterat egredi ad fugiendum. nec aliq̄s exterior intrare ad ciuitatis auxilium.

z Et iaciam ⁊c̄.ſ.terrā lapides ⁊ ligna ad implendum
Et munimenta ponam.i.machinas ad (foſſata.
ſtruendū muros. m Humiliaberis.deiecta a regno
n De terra loqueris ⁊c̄.q2 vulnerati ad terrā cadētes
gemitus emittebāt. o Et erit q̄ſi ⁊c̄.Vox enī exqui
ſita p̱ artē phitonicā
eſt vox mortuoꝝ. vel
potius demonū ad ſi
militudinē mortuoꝝ
apparentiū ⁊ loquen
tium.vt dictū fuit.i.
Reg.xxviij. ⁊ p̱ h̄ dat
intelligere ppl'i mor
talitatē.ita ꝙ nō au
diretur vltra vox eiꝰ
niſi p̱ modum phito
nicum.

p Et erit.Hic cōſe
quēter ꝓpheta ppl'm
regni inde aliquali
ter ꝯſolatur.denunci
ando babylonioꝝ de
ſtructionē.qui q̄uis
ſm ordinē diuine iu
ſticie hierl'm deſtru
xerint magis virtute
diuina q̄ʒ hūana.tñ h̄
iniqua voluntate fe
cerunt.⁊ factū illud
ꝓprie virtuti attribu
erūt,ꝓpter qđ poſtea
per perſas ⁊ medos
etiā deleti fuerunt.⁊
hoc eſt qđ dicit̄.

p Et erit ſicut pul
uis tenuis. q̄ a ven
to rapitur ⁊ diſpgit̄.

q Multitudo ⁊c̄.i.
chaldeorū in captiui
tatem te deducentiū
et patet littera vſq̄ʒ ibi.

r Viſitabit̄ ⁊c̄.p̱ hoc intelligitur multitudo ⁊ fortitu
do ⁊ crudelitas exercitus perſarū ⁊ medorum venturi
in breui contra babylonem.

s Et flama ⁊c̄.q2 capta babylone incenderūt eam.

t Et erit ſicut ſomniū ⁊c̄.q2 ſicut ſomniās aliq̄ñ ſom
niat ſe comedere ⁊ bibere ⁊ in delicijs eſſe. ⁊ in hoc de
lectatur.ſed hec delectatio modicum durat.q2 vigilans
ſentit ſe eſurientē ⁊ ſitientem.ſic gloria regni babylōis
modico tp̄e durauit reſpectu alioꝝ regnoruʒ.q2 incepit
eſſe glorioſum ſub nabucħ.⁊ ſub nepote eius balthaſar
defecit illud regnū.Et ſm iſtā ſniam ptʒ lr̄a ſequēs.

v Obſtupeſcite.Hic ꝯñr.ꝓph̄a cōminatur deſtructio
nem p̱ romanos que facta fuit.xlij.anno poſt paſſioneʒ
chriſti.⁊ illo tp̄e aliq̄ de iudeis licet pauci cōpatiue rece
perūt fidem xp̄i. ⁊ alij remanſerūt in ſua infidelitate ex
cecati.Primo igit̄ ꝓph̄a denūciat dictā deſtructionem.
ſcđo maloꝝ excecationē.ibi.Claudet oculos vr̄os.tertio
bonoꝝ illuminationē.ibi.Pone adhuc.Circa primū di
cit ꝓph̄a. v Obſtupeſcite ⁊c̄.p̱ magnitudine mali

x Fluctuate ⁊ vacillate.q2 ſicut di (ſup vos venturi
cit ioſephus imminēte obſidione hierl'm a romanis.iu
dea diſſenſionibꝫ interiꝰ erat lacerata.⁊ aliq̄ ſeq̄bantur
vnū tyrannū ⁊ alij aliū.appropinquātibꝫ etiā romanis
aliq̄ ꝯſulebāt ꝙ ciuitas redderet̄ eis.alij aūt ꝯtrariū.et
ſic totus ppl's erat in quadā fluctuatione ⁊ vacillatiōe.

q̄ſi ſperā i circuitu tuo[k] ⁊ ia
ciā ꝯtra te aggerē:[l] ⁊ muni
mēta ponā in obſidionē tu
am.[m] Hūiliaberis:[n] de ter
ra loq̄ris:⁊ de humo audi
etur eloquiū tuuʒ.[o] Et erit
q̄ſi phitōis đ terra vox tua
⁊ đ humo eloquiū tuū mu
ſitabit.[p] Et erit ſic puluis
tenuis[q] mltitudo vētilātiū
te:⁊ ſic fauilla ptrāſiēs ml
titudo eoꝝ q̄ ꝯ te p̄ualuerūt
Eritq̄ʒ repēte ꝯfeſti a dño
exercituū[r] viſitabit̄ in toni
truo:⁊ cōmotōe terre:⁊ vo
ce magna turbinis ⁊ tēpe
ſtatis:[s] ⁊ flama ignis deuo
rātis[t] Et erit ſic ſomniū vi
ſionis nocturne mltitudo
oīm gētiū q̄ dimicauerūt ꝯ
ariel:⁊ oēs q̄ militauerūt ⁊
obſederūt ⁊ p̄ualuerūt ad
uerſus eam.Et ſicut ſom
niat eſuriēs ⁊ comedit:cuʒ

aūt fuerit expgefactus va
cua ē aīa eiꝰ.Et ſic ſōniat
ſitiēs ⁊ bibit:⁊ poſtq̄ʒ fuerit
expgefactꝰ laſſus adhuc ſi
tit:⁊ aīa eiꝰ vacua ē.ſic erit
multitudo oīm gētiū q̄ di
micauerūt ꝯtra montē ſy
on.[v] Obſtupeſcite et admi
ramini:[x] fluctuate ⁊ vacil
late:[y] inebriamī[z] ⁊ ñ a vino
[a] mouemini[b] ⁊ nō in ebrieta
te:[c] qm̄ miſcuit vobis dñs
ſpiritū ſoporis.[d] Claudet
oculos vr̄os:[e] ꝓph̄as[f] ⁊ pri
cipes vr̄os:qui vidēt viſio
nes operiet.[g] Et erit vob
viſio omniū:[h] ſicut verba li
bri ſignati:[i] quē cū dederit
ſcienti lr̄as.dicēt:lege iſtū
⁊ reſpōdebit: nō poſſuʒ: ſi
gnatus eſt enī[k] Et dabit̄ li
ber[l] neſciēti lr̄as:diceturq̄ʒ
ei:lege:⁊ reſpōdebit:neſcio
lr̄as:[m] ⁊ dixit dñs[n] eo ꝙ ap

y Inebriamini.p̱ defectum ſenſus ⁊ conſilij.
z Et non a vino.ſed a ſtupore vos cōturbante.
a Mouemini de vno propoſito ad aliud.
b Et non in ebrietate.ſed.ſ.ex pplexitate.
c Qm̄ miſcuit vobis ⁊c̄.i.mortis q̄ ſopor noīatur.et
iſte ſopꝰ fuit eis ꝓpi
natꝰ a romanis.q̄ po
pulū in maxia multi
tudine occiderunt.⁊
reſiduū captiuauerūt.
vt dictū eſt ſupra ca.
xxij.

d Claudet.Hic ꝯſe
quēter ponit̄ malorū
excecatio Et pmo q̄n
tuʒ ad maiores. ſcđo
q̄ntum ad vulgares.
ibi.Ve q̄ pfundi eſtiſ.
Prima in duas.quia
pmo ponit̄ malorū
excecatio.ſcđo exceca
tionis rō.ibi.Et dixit
dñs.Circa primū dr̄.

d Claudet oclos ve
ſtros.i. excecabit ſa
cerdotes ⁊ ſcribas.q̄
debent eos dirigere
ſicut oculi cetera cor
poris membra.Sciē
dum tñ ꝙ deꝰ non eſt
cauſa excecatiōis di
recte. ſʒ indirecte in
q̄ntum iuſte a malis
ſubtrahit grām ſuaʒ
mētis illuminatiuā.

e Prophetas. immi
nente enim euerſiōe
hieruſalē apparuerūt
plura ſigna huiꝰ euer
ſionis. vt dicit ioſe
phus.que tñ ꝓphete falſi interp̄tabant̄ in contrarium
ſcʒ in bonum ciuitatis futurum.

f Et principes veſtros.q2 decepti a talibꝫ ꝓphetis re
bellauerūt romanis. g Et erit ⁊c̄.ſ.ꝓphetarū anti
quoꝝ qui ꝓphetauerūt de aduentu chriſti. ⁊ de deſtru
ctione ciuitatis ⁊ templi ꝓpter eius mortem.

h Sicut verba ⁊c̄.qui nō poteſt legi q̄diu eſt ſigilla
tus.ideo ſubdit̄. i Quem cū dederint ſcienti lr̄as
⁊c̄.Sic enī reſpondent iudei moderni.multi enī docto
res eoꝝ qui p̄ceſſerunt determinauerunt tempꝰ aduen
tus meſſie.vnus poſt aliū ⁊ omnes defecerunt.q2 tem
pora ab eis p̄fixa tranſierunt. ſm ꝙ dicit Ra.ſa.ſuper
Danielem.⁊ cauſam huiꝰ defectus dicunt doctores mo
derni.ſcʒ ꝙ ſermones ꝓphetarū ſunt clauſi.

k Et dabit̄ liber.ſ.apertus p̄dicatiōe xp̄i ⁊ apl'oꝝ.

l Neſcienti litteras.quia q̄ādo ſimplicibꝫ iudeoruʒ
fit mentio de aduentu chriſti p̄terito.⁊ de ſimilibus.di
cunt ſe non eſſe peritos in lege.ſed magiſtri eorum ſci
rent de talibus reſpondere.quorum erroribus firmiſſi
me adherent.

m Et dixit dñs.Hic ponit̄ cauſa dicte excecatiōis.ſcʒ
hypocriſis.ſiue ſimulata ſanctitas.q̄ ſm Hieronymuʒ
eſt duplex iniquitas.⁊ maxime etiā vigebat in ſacerdo
tibꝰ ſcribis ⁊ phariſeis tempore chriſti.vt patet ex de
curſu euangelij.⁊ hoc eſt quod dicitur.

n Eo ꝙ appropinquat ⁊c̄.falſe ſtimulando iuſticiā.

b Et timuerũt me mãdato hoim ⁊c̃. ꝑpter qḋ xp̃s im-
properat eis Math. xv. Irritũ feciſtis mãdatũ dei ꝓpter
c ỹ ecce ego addã. ad cecitatẽ eoꝝ (traditionẽ vr̃aȝ.
ꝓpter qḋ ſubdiẽ. d Peribit aũt ⁊c̃. i. ab illis q̃ ſunt
in ſtatu ſapiẽtũ ſicut erãt ſacerdotes ſcribe ⁊ phariſei.

e Ue q̃ pfundi. Hic
ꝯñr poniẽ excecatio
vulgariũ. tpe eĩ chri-
ſti in iudeis erat vna
ſecta ſaduceoꝝ q̃ ne-
gabãt ſpũ ⁊ angelũ.
⁊ p ꝯñs reſurrectiões
futur⁹. Actuũ. xxiij. ⁊
p ꝯñs negabãt puni-
tionẽ oẽm poſt vitaȝ
iſtaȝ. ⁊ ex h̃ ꝓceſſit er-
ror in vulgaribꝫ hoi-
bus ꝙ de⁹ nõ intro-
mitteret ſe de huma-
nis actibꝫ puniẽdis
neqȝ agnoſceret. ⁊ h̃ ẽ
quod dicitur.
e Ue q̃ pfundi ⁊c̃.
intantũ ſm̃ eſtimati
oneȝ vr̃am. ꝙ diuina
ſcia non attingit ad
f Quoꝝ ſunt (ipm
in tenebris opa intã
tũ ꝙ ſunt deo occul-
ta ſm̃ errorem vr̃m. ⁊
abſurditatẽ hanc ar-
guit ꝓpħa dicens.
g Peruerſa eſt ⁊c̃.
ꝓpter qḋ Hiere. xviij.
dr̃. Sicut lutũ in ma
nu figuli, ſic vos in
manu mea dom⁹ iſrl̃
h Nonne. Hic ꝯñr
poniẽ ſimpliciũ illu-
minatio. ſicut eñi in
aduentu xp̃i ſacerdotes ⁊ ſcribe q̃ erãt lr̃ati fuerũt ſuis
demeritis excecati. ſic apl̃i aliiqȝ diſcipuli xp̃i q̃ pri⁹ erãt
ſimplices ⁊ illiterati fuerũt diuinit⁹ illuminati. ꝓpter qḋ
dicit ſaluator Math. xi. Confitebor tibi dñe pr̃ celi ⁊ ter
re. q̃ abſcõdiſti hec a ſapiẽtibꝫ ⁊ prudentibꝫ. ⁊ reuelaſti
ea paruul'. ⁊ h̃ eſt qḋ dr̃ hic. h Nõne adhuc ⁊c̃. illu-
minatio aploꝝ fuit ſtatim poſt xp̃i reſurrectionẽ. tũc eĩ
aperuit eis ſenſum. vt intelligerẽt ſcripturas. Lu. vlti.
i Conuerteẽ liban⁹ ⁊c̃. In hebreo hr̃. in nem⁹ reputa-
bitur. p chermel intelligiẽ hic mons carmeli vbi helyas
interfecit ꝓpħas baal. q̃ loc⁹ eſt aridus ⁊ ſteril'. Libanus
aũt ẽ nemus vbi arbores ſunt pulcre ⁊ aromatice. p hãc
igiẽ parabolã intelligiẽ. ꝙ ſacerdotes ⁊ ſcribe q̃ erãt ma
gne reput. tiõis ⁊ auctoritatis adnihilarenẽ p excecati-
onẽ. ⁊ tandẽ p occiſionẽ in deſtructione ciuitatis p ro-
manos. ⁊ apl̃i aliiqȝ diſcipuli xp̃i. q̃ nulli⁹ erãt reputati
onis eleuarenẽ p illuminatiões diuinas ⁊ opatiões mira
culoſas. vt pȝ in actibꝫ aploꝝ in pluribꝫ loc̃. ⁊ q̃ p eoꝝ
pdicationẽ conuerſi ſunt gentiles ad fidẽ. ideo ſubdiẽ.
k Et audiẽt in illa die ſurdi. i. gentiles q̃ prius erant
ydolatrie dediti. l Uerba libri. ſ. veteris ac noui te-
ſtamenti. m Et de tenebris ⁊c̃. erroꝝ. ſ. ignorãtie.
n Oculi cecoꝝ. i. gentiliũ. o Uidebũt. Et addent
mites. i. apoſtoli quibꝫ dixit chriſtus Math. xi. Diſcite
a me quia mitis ſum ⁊c̃.
p In dño leticiã. de conuerſione gentiũ ad fidem.

ꝓpinquat ppl̃s iſte ore ſuo:
⁊ labijs ſuis glorificat me.
cor aũt ei⁹ lõge ẽ a me: [b] ⁊ ti-
muerẽt me mãdato hoim ⁊
doctrinis: [c] iõ ecce ego addã
vt admirationẽ faciaȝ pplo
huic miraculo grandi ⁊ ſtu
pendo. [d] Peribit eĩ ſapiã a
ſapiẽtibꝫ ei⁹: ⁊ ĩtellect⁹ pru-
dẽtiũ ei⁹ abſcõdeẽ. [e] Ue q̃ ꝓ-
fundi eſtiſ corde vt a dño ab
ſcondatiſ ꝯſiliũ: [f] q̃ꝝ ſũt in te-
nebris opa: ⁊ dicũt. Quis
videt nos: ⁊ q̃s nouit nos.
[g] Peruerſa ẽ hec vr̃a cogita
tio q̃ſi ſi lutũ ꝯtra figulũ co
gitet: ⁊ dicat op⁹ factori ſuo
nõ feciſti me: ⁊ figmentũ di
cat fictori ſuo: nõ intelligis
[h] Nõne adhuc ĩ modico ⁊ in
breui [i] ꝯuerteẽ liban⁹ ĩ cher
mel: ⁊ chermel ĩ ſaltũ repu
tabiẽ: [k] ⁊ audiẽt ĩ die illa ſur
di [l] vba libri. [m] ⁊ de tenebris

⁊ de caligine [n] oculi cecoꝝ
[o] videbunt. Et addẽt mites
[p] in dño leticiã: [q] ⁊ pauperes
hoĩes in ſctõ iſrl̃ exultabũt
[b] q̃m defecit q̃ p̃ualebat: [c] cõ
ſummatus eſt illuſor: [d] ⁊ ſuc
ciſi ſunt oẽs q̃ vigilabãt ſup
iniquitatẽ: [e] qui peccare fa-
ciebant hoĩes in vbo: [f] ⁊ ar-
guentẽ in porta ſupplanta-
bant [g] ⁊ declinauerunt fru-
ſtra a iuſto. [h] Propter hoc
hec dicit dñs ad domũ ia
cob: qui redemit abraã [i] Nõ
modo confundeẽ iacob: nec
modo vultus ei⁹ erubeſcet
[k] ſed cum viderit filios ſuos
[l] opa manuũ meaꝝ [m] in me
dio ſui ſanctificãtes nomẽ
meum [n] ⁊ ſanctificabũt [o] ſan
ctum iacob: [p] ⁊ deũ iſrael p̃-
dicabunt: [q] ⁊ ſcient errãtes
ſpũ intellectuȝ: [r] ⁊ muſitato-
res [s] diſcent legem.

a Et paupes homies. i. paupṫatẽ euangelicã ſequen-
tes. q: in primitiua eccl̃ia oĩa erãt fidelibꝫ communia qui
renunciando ꝓprietati. Actuũ. iiij.
b Quoniã defecit qui p̃ualebat. cetus ſacerdotũ ſcri-
barũ ⁊ phariſeoꝝ. qui in deſtructione ciuitatis fuit oc-
ciſus.
c Conſummat⁹ eſt
illuſor. illuſerunt eñi
multipliciter doctri-
nam chriſti.
e Et ſucciſi ſunt ⁊c̃
q: tota eoꝝ intentio
verſa erat ad auarici
am ⁊ rapinam.
e Qui peccare ⁊c̃.
q: q̃rebãt de ore chri
ſti diſcipuloꝝqȝ eius
aliq̃d calũniabile ra-
pere. vt pȝ in euãge-
lio ⁊ in actibꝫ aploꝝ
in pluribus locis.
f Et arguentem ⁊c̃.
ſcȝ chriſtũ arguentẽ
eoꝝ vicia in palam.
g Et declinauerũt
⁊c̃. i. a chriſto q̃ diciẽ
iuſtus antonomatice
eo ꝙ alios iuſtificat
quẽ negauerũt coraȝ
pylato.
h Propter h̃. Hic
remoueẽ quedã du
bium circa p̃dicta de
excecatione ſapientũ
⁊ illuminatione ſim-
plicũ. ne forte crede-
ret aliquis ꝙ hoc de
beret accidere ꝓpe tẽ
pus eſaie. ideo remo
uet hoc dicens.
i Non modo ꝯfundetur iacob. i. populus iudaicus q̃
p maiori parte in aduentu chriſti fuit excecatus. et p ro
manos p orbem in captiuitate diſperſus vbi mlt̃as cõ
fuſiones ſuſtinet. ⁊ ideo determinatio huius temporis
ſubditur. cum diciẽ.
k Sed cũ viderit filios ſuos. i. aploſ qui fuerunt de
gente illa. l Opera manuũ meaꝝ. q: p infuſionẽ ſpi
ritus ſancti de idiotis ⁊ timẽtibꝫ fecit eos ſapiẽtiſſimos
⁊ cõſtãtes. m In medio ſui ⁊c̃. ⁊ h̃ fiebat potiſſime
in die pentecoſtes Actuũ. ij.
n Et ſanctificabunt. i. ſanctum p̃dicabunt.
o Sanctum iacob. id eſt. chriſtũ quem iacob patriar-
cha p̃dixit venturum ad ſanctificandum mundum Ge
neẽ. xlix. Non auferetur ſceptrũ de iuda. ⁊ dux de femo-
re eius. donec veniat qui mittendus eſt. ⁊ ipe erit expe-
ctatio gentium.
p Et deũ iſrl̃ p̃dicabũt. gentibꝫ p orbem diſperſis.
q Et ſcient errantes ſpu. i. gentiles prius multis er-
roribus implicati. intellectu legis ⁊ euangelij.
r Et muſitatores. i. qui prius erant ocioſi ⁊ vanis oc-
cupati.
s Diſcent legẽ. moſaicam ⁊ euangelicam. ⁊ hoc patet
impletum iam p orbem quaſi vniuerſum.

In capitulo. xxix. vbi dicitur in poſtilla. Propter hoc
Hic remouetur quoddam dubium ⁊c̃.

Hec q̄d d̄r. Propter h̄ hec dicit dn̄s ad domū iacob. p̄pheta videt̄ remouere quandā opinionē erroneā. Posset eī q̄s dicere ꝙ cū pharisei ⁊ scribe de q̄bꝫ statim supra agit̄. q̄ tantū errauerūt declinādo a xp̄o ⁊ eū negando ⁊ hm̄oi. descenderūt d̄ iacob sm̄ carnē ꝙ hec redundaret in ꝯfusionē iacob patris eorū. sic d̄r Prouer. xvij. ca. Sed h̄ p̄pheta iprobat dicēs. Propter h̄. i. propter pctā ⁊ scelera p̄dictorū phariseoꝝ ⁊ scribarū nō mō. i. nō hac ratione ꝯfundet̄ iacob. id est p̄triarcha p̄r eorū. Nec mō vult⁹ ei⁹ erubescet. ⁊ est eadē sn̄ia sub diuersis verbis. cui⁹ rōnē subdit dicens. sed cum viderit filios suos ⁊c̄. sic est in hebreo. ⁊ ē sensus. Nō habet iacob rōnem qua ꝯfundat̄ ex hoc nec erubescat. q̄ cū viderit filios suos. s. ap̄los ab eo descendētes tam sm̄ carnē. q̄ sm̄ fidē sanctificantes nomē meū. q̄ repleti sp̄ūsancto loquebant̄ magnalia dei Actuū. ij. ca. Et sanctificabunt sctm̄ iacob ⁊ deū israel. Predicabūt. i. p̄dicabūt ꝙ xp̄s sanct⁹ sctōꝝ de iacob descēdit ⁊ ip̄e fuit p̄missus. q̄d in magnā glīam ipsi⁹ iacob vertit̄. nō aūt in ꝯfusionē. p̄sertim cū p̄ huiusmōi p̄dicationē ydolatre venerūt in cognitionē veritatis. de q̄ dicit. Et scient errātes sp̄ū intellectū. Sil'r et musitatores. s. plurimi ex iudeis ꝯtra deū murmurātes discent legē. s. sp̄ūalem p̄ ap̄los p̄dicatam.

Capitulū. XXX.

Ve filij. Hic ꝯsequēter Esaias loquit̄ cōtra irrisores prophetaꝝ futurorū. ⁊ potissime Hieremie qui p̄phetauit tempore captiuitatis babylonice. Esaias vero añ prophetauit p̄ plures annos. interfect⁹ enī fuit circa principiū regni manasse. vt dictū fuit supra. i. ca. A principio vero regni manasse vsq̄ ad destructionē ciuitatis hierusalē p̄ chaldeos fluxerūt anni. cx. q̄ manasses regnauit. lv. annis. Amon. ij. Josias. xxxi. Joachim. xi. Sedechias. xi. Sciendū igit̄ ꝙ regnū israel ⁊ regnū iuda fuerunt destructa ex ꝯfidentia adiutorij regis egypti. Expositores igit̄ nostri cōmuniter exponūt hoc capitulū ad lr̄am de iudeis q̄ euaserūt man⁹ regis babylonis. sed interfecto godolia quē rex babylonis p̄fecerat terre iuda trāsierūt in egyptū timore chaldeorū ꝯtra mādatū dn̄i factū ē eis ex ore Hiere. vt habet̄ Hiere. xliij. Sed h̄ nō videt̄ verū. q̄ de ip̄is descēdentibꝫ in egyptū d̄r infra ca. isto. Nuncij tui vsq̄ ad anes p̄uenerunt. que est ciuitas egypti. illi autē q̄ interfecto godolia transierūt in egyptū nō iuerūt illuc sicut nūcij ad redeundū. sed sicut fugitiui ad illuc manendū. p̄pter q̄d Ra. s. exponit h̄ ca. de osee rege israel. q̄ misit nūcios ad regē egypti p̄ auxilio h̄ndo ꝯtra regē assyrioꝝ. vt sic liberaret̄ a tributo. q̄d sibi reddebat singul' annis. vt habet̄ iiij. Regū. xvij. ⁊ licet lr̄a posset ad h̄ applicari. videt̄ tn̄ mihi ꝙ meli⁹ debeat intelligi de sedechia rege iuda. qui

Ve filij de- XXX
sertores dicit dn̄s vt faceretis ꝯsiliū ⁊ non ex me: ⁊ ordiremini telā ⁊ nō p̄ spiritū meū vt adderetis pctm̄ sup̄ pctm̄: q̄ ambulatis vt descēdatis in egyptū: ⁊ os meū nō interrogastis: sperātes auxiliū in fortitudine pharaonis. ⁊ h̄ntes fiduciā in vmbra egypti: ⁊ erit vobis fortitudo pharaonis in cōfusionem: ⁊ fiducia vmbre egypti in ignominiā. Erāt enī in taphnis principes tui ⁊ nūcij tui vsq̄ ad anes p̄uenerūt. Oēs ꝯfusi sunt sup̄ pp̄lo qui eis p̄desse nō potuit. Nō fuerūt ī auxiliū ⁊ ī aliquā vtilitatē: sꝫ in ꝯfusionē ⁊ in obprobriū. Onus iumētoꝝ austri. In terra tribulatiōis ⁊ angustie leena ⁊ leo: ex eis vipera ⁊ regulus volans: portātes sup̄ hūeros iumentoꝝ diuitias suas ⁊ sup̄ gibbū cameloꝝ thesauros suos: ad pp̄l'm q̄ eis p̄desse nō poterit. Egyptus enim frustra et vane auxiliabit̄. Ideo clamaui

Additio.

ex ꝯfidentia regis egypti rebellauit nabuch. regi contra ꝯsiliū hiere. vt h̄r Hiere. xxxvij. Et p̄ isto auxilio habendo misit frequēter sedechias solēnes nūcios ad regem egypti. sed defraudat⁹ fuit ab intento. q̄ rex egypti non adimpleuit p̄missum deferēdo ei auxiliū. Igit̄ sm̄ hanc sn̄iam p̄cedit hic propheta. q̄ p̄rio cōminat̄ penā regno iude p̄pter ꝯfidētiā in egyptijs. scd̄o idem facit regno isrl' ca. sequēti. Et p̄ma in duas. q̄ p̄rio cōminat̄ illis de regno iuda afflictōēs scd̄o denūciat eis cōsolationē oleū infundens post vinū. scd̄a ibi. p̄pterea expectat dn̄s. p̄ma ī duas. q̄ primo arguit culpas scd̄o subdit debitam penam. ibi. p̄pterea hec dicit. p̄ria adhuc in duas. q̄ primo arguit ꝯfidētiā eoꝝ sup̄ egyptū. scd̄o d̄i ꝯtem-ptū. ibi. Nūc ingressus. Circa p̄mū dicit.

a Ve filij desertores consilij hieremie ⁊ aliorum prophetarum domini.

b Ut faceretis ꝯsiliū. de requirēdo pharaonis auxilium

c Et nō ex me. q̄ p̄phe dn̄i h̄ nō ꝯsulebāt sed magis dis-suadebāt.

d Et ordiremini telā. i. faceretis p̄cessum (cōsulebāt. ad rebellandū chaldeis.

e Et non p̄ sp̄m meū. sed p̄ sp̄m mendacē in ore p̄phaꝝ falsoꝝ. Hiere. xxviij.

f Ut adderetis ⁊c̄. q̄ primo diffisi fuerūt de diuino auxilio. scd̄o minus confisi de humano. ideo subdit̄.

g Qui ambulatis. ⁊ patꝫ lr̄a ex dictis vsq̄ ibi.

h Et erit vobis ⁊c̄. q̄ ex ꝯfidētia ei⁹ falsa rebellauerūt chaldeis. q̄ venientes destruxerūt ciuitatē ⁊ tēplū. ⁊ ptim occiderūt. ⁊ partim captiuauerūt ꝯsubsiter pp̄l'm.

i Erāt enī ⁊c̄. aliq̄ libri h̄nt. Jerāt. q̄d fuit sic dictū ab aliq̄bꝫ correctoribꝫ. eo ꝙ subditur vsq̄ anes p̄uenerūt. ⁊ male. q̄ ī hebre. ⁊ in libris correctis h̄r. Erāt ei ī taphnis q̄ est ciuitas nobilis egypti. k Principes tui. missi tanq̄ solēnes nuncij. l Usq̄ ad anes p̄uenerūt. primo enī iuerūt regē egypti in taphnis. sed anteq̄ inde- ret eis trāstulit se ad anes. que etiā est ciuitas egypti. ⁊ sic secuti sunt eum ad habendum eius ꝯsiliū.

m Omēs ꝯfusi sunt. s. dicti nuncij. q̄ nō habuerūt inde aliq̄d remediū. sed cōfusionē. ⁊ cū h̄ magnū damnū.

n Onus iumentoꝝ austri. i. iumētorū. (ideo subdit̄. portantiū onera versus egyptū. q̄ est in parte australi respectu regni iude. Munera multa ⁊ magna p̄ habendo eius auxilio. ⁊ vnde portarent̄ subditur.

o In terra tribulatiōis ⁊c̄. i. in regno iude. cui immi-nebat magna tribulatio ⁊ angustia a nabuch. rege.

p Leena ⁊ leo. i. rex sedechias ⁊ regina q Ex eis vipera ⁊c̄. i. filij ex eis nati veneno malicie pleni.

r Portātes sup̄ ⁊c̄. Filij enī regis aliq̄ñ mittunt̄ ad q̄rendū tale auxiliū. vel pōt exponi de q̄buscūq̄ nūcijs a rege ⁊ regina missis. ⁊ p̄pter h̄ dicunt̄ esse ex eis.

s Sup̄ gibbū cameloꝝ. hꝫ enī camel⁹ gibbū sup̄ dorsū sup̄ quē ponit̄ sella ⁊ on⁹. Cetera patēt ex dictis vsq̄ ibi.

r Supbia tantū eſt.ex magna enī ſupbia pcedebat φ ipē ſedechias ⁊ ppl's ei⁹ nolebāt ſuire regi babylōis ſm ↄſiliū hieremie a dño ſibi reuelatuȝ. v Quieſce.a q̄rendo tale auxiliū ab egyptijs ↄtra regem babylonis.⁊ ſuias ei in pace. x Nūc ḡ ingreſſus.Hic ↄñr arguit ppl's de ↄtēptu dei ⁊ pphaꝝ ſuoꝝ.primo tñ introducitur deus loquēs ipi eſaie dicēs. x Nūc ingreſſus.ſ.tu eſaia locū vbi ſcribis tibi a dño reuela y Scribe ei.id (ta eſt populo iude. z Sup buxū. in hebreo hr ſup tabulam. ſed Hiero. tranſtulit buxū eo φ tabule ad ſcribendū ſiūt cōmuniter de buxo. z Et in li.diligenter ⁊c.i.p notariū tuuȝ. hēbāt enī pphe aliqñ notarios, ſic baruch fuit notari⁹ hieremie vt hr̄ Hiere.xxxvi.et magis pbabile eſt de eſaia.q̄ fuit nobil'.⁊ ď ſtirpe regia φ habuit notariū ſcribētē ī volumine.illud qđ propheta pri⁹ ſcripſerat in tabula.p exēplari. a Et erit in die nouiſſimo ī teſtimoniū. et vocaſ ibi dies nouiſſima dies in q̄ ciuitas fuit deſtructa p chaldeos.tūc eī impleta fuit cōminatio pene h̄ poſita.

ſup h̄ [r] ſupbia tantū eſt [v] quieſce. [x] Nunc ingreſſus [y] ſcribe ei [z] ſup buxū: [z] ⁊ in libro diligenter exara [a] illud ⁊ erit in die nouiſſimo ī teſtionium [b] vſq̄ in eternū. [c] Ppl's eni ad iracūdiaȝ puocās eſt: ⁊ filij mēdaces: filij nolētes audire legē dei. [d] Qui dicunt videntibꝫ nolite videre: ⁊ aſpicientibꝫ nolite aſpicere nob ea q̄ recta ſūt. Loq̄mi vob placētia: videte nobis errores: auferte a me viā: declinate a me ſemitā [e] ceſſet a facie vr̄a ſctūs iſrl'. [f] Propterea hec dicit ſcūs iſrl' [g] Pro eo φ reprobaſtis vbū h̄ [h] ⁊ ſperaſtis in calūniā [i] ⁊ ī tumultu: [k] ⁊ inniri eſtis ſup eo: [l] propterea erit vob iniq̄tas hec [m] ſicut interruptio cadēs: ⁊ requiſita in muro excelſo.

b Uſq̄ in eternū.i.vſq̄ ad finē mūdi.q2 ſp erit pphetia eſaie ī teſtioniū malicie illoꝝ ↄ q̄s loq̄baſ.iō ſubdiſ. c Populus enī ad iracūdiā puocās eſt.ſ.ipm deuȝ p d Qui dicūt videtibꝫ.i.veris p (maliciā ⁊ ↄtemptū phetis.q2 vba eoꝝ veriſſima reputabāt inania ⁊ falſa.⁊ e Ceſſet a facie ⁊c.i.de⁹ ſanctifi (patet lr̄a vſq̄ ibi. cans iſrl'.ex tali enī ↄtemptu vbis ⁊ factis oñdebant φ deus deberet eos dimittere pter ſuam maliciā. f Propterea.deſcripta ppl'i malicia.hic ↄñr denunciaſ debita pena.cū ď2. g Pro eo φ reprobaſtis vbū hoc id eſt verbum domini p pphetas dictum. h Et ſperaſtis in calūniā.q̄rendo occaſionē recedendi a ſuitute babylonis.cui tñ ſedechias ⁊ pricipes iurauerūt ſuire.vt hr̄.ij.Paral'.vl. i Et in tumultu.ſ.exer (citus regis egyptioꝝ.quē ſperabāt venire ad eoꝝ auxiliū. In magno fragore armoꝝ ⁊ pompa.⁊ inniri eſtis ſup eo. magis q̄ ſup diuio auxilio. l Propterea erit vobis iniq̄tas.hec de tranſgreſſione iuramēti ⁊ ↄtemptu dei. m Sicut interruptio ⁊c.que q̄nto cadit a loco altiori tanto magis opprimit illa ſup q̄ cadit.⁊ p h̄ intelligiſ φ iniq̄tas p̄dicta ceſſet cū deſtructōis ciuitatꝫ ⁊ ppl'i.⁊ pa n Et nō inueniet ⁊c.i.nō remanebūt (tet lr̄a vſq̄ ibi. aliq̄ reſidui de ppl'o in terra iuda.q̄ poſſint eā opari.q2 illi q̄s dimiſit nabuzardan ad colendū terram. mortuo godolia fugerunt in egyptum timore chaldeoꝝ. o Quia hec dicit dñs ďs iſrl'.q̄ nō poteſt mentiri. p Si reuertamini.p penitentiā ad dei miſcďiam.

q Et q̄eſcatis.a rebellatōe ↄ regē babylonis. r Salui eritis.ita ei p̄dicauit Hiere.regibꝫ ⁊ ppl'o regni iude vt pꝫ in multis locis ſue pphetie. s In ſilentio.i.humiliter ⁊ pacifice ſuiēdo regi babylōis ſm diu voluntatē. t Et in ſpe.diuini auxilij.nō hūani. v Et erit fortitudo vr̄a.ↄſuās ciuitatē ⁊ ppl'm a deſtructione.ſȝ q2 ſedechias noluit credere hieremie et ppl'is ei⁹.iō ſubdiſ.Et noluiſtis. x Et dixiſtis nequaq̄ ſȝ faciem⁹ hieremie y Sed ad (ↄſiliū eq̄s fugiem⁹.i.ab eq̄tibꝫ egypti refugiū ⁊ auxiliū queremus. z Iō fugietis.q2 deficiente auxilio egypti ⁊ rupta ciuitate ſedechias rex ⁊ viri bellatores fugerūt nocte. iiij.Regum vlti. a Et ſuper veloces aſcendem⁹.i.ſi rex babylonis aduerſ⁹ nos p̄ualuerit p velocitatem eq̄ꝝ nr̄oꝝ euademus manū ei⁹ qđ excludit dicens. b Iō velociores erūt q̄ pſeq̄nſ vos.q2 chaldei inſequentes ſedechiā fugientē ipm cōprehenderūt.iiij.Reg. c Donec re (gūt.i. linq̄mi.q.mal⁹ nauis ī ſignū naufragij p̄teriti

Quā ſubito dū non ſperaſ veniet contritio ei⁹: ⁊ cōminueſ ſicut ↄteriſ lagena figuli ↄtritiōe p̄ualida: [n] ⁊ nō inueniet de fragmētis ei⁹ teſta: in q̄ portet igniculus ď incendio: aut hauriaſ parum aque de fouea: [o] q2 hec dicit dñs de⁹ iſrael. [p] Si reuertamini [q] ⁊ q̄eſcatis [r] ſalui eritis [s] In ſilentio [t] ⁊ ī ſpe [v] erit fortitudo vr̄a. Et noluiſtis [x] ⁊ dixiſtis. Nequaq̄ [y] ſed ad eq̄s fugiemus. [z] Ideo fugietis. [a] Et ſuper veloces aſcendemus. [b] Iō velociores erunt q̄ pſequenſ vos. Mille homines a facie terroris vnius: ⁊ a facie terroris quinq̄ fugietis: [c] Donec relinq̄mini q̄ſi malus nauis ī vertice montis: [d] ⁊ quaſi ſignuȝ ſuper collem. [e] Propterea expe

d Et q̄ſi ſignū ſup collē.vbi aliq̄n ī ſublimitate arboris magne aſcēdit ſpeculator ad vidēdū ſi hoſtes veniūt.⁊ ex q̄ pte.⁊ ſic dat ſignū fugiēdi illis p q̄bꝫ ſpeculaſ.⁊ ad quā ptē debeāt fugere ne cadāt ī maibꝫ hoſtiū. ⁊ ipē etiā velociter deſcēdēs fugit cū alijs.ſic erūt ⁊ illi q̄ remāſerūt de ppl'o iuda.q̄ꝝ aliq̄ fuerūt ducti ī babylonē ī ſignū victorie chaldeoꝝ.⁊ ďſtructōis iudee.ſic mal⁹ ē ſignū naufragij p̄teriti.Fugerūt ī egyptū timētes ↄ ſe e Propterea expectat.h̄ ↄñr ppha (aduētū chaldeoꝝ poſt vinū mortificatiuū infūdēs oleū lenitiuū denūcians ppl'i ↄſolatōeȝ.Circa qđ ſciēdū φ hāc ptē exponūt doctores nr̄i cōiter ad lr̄am de redēptōe ppl'i iude ď captiuitate babylōica.facta p cyrū deſtructo regno chaldeoꝝ.vt hr̄ Eſdre.i.Sȝ huic expoſitōi ñ videſ lr̄a bñ ↄſonare ī pl'ibꝫ locis.vtpote qđ ď2 infra.Plorās neq̄q̄ plorabis.i.p⁹ reditū de captiuitate babylōica materiā triſticie nō hēbis.vt iſti exponūt.ↄtriū videſ Neemie.i.vbi ď2.φ ppl's reuerſus de babylone erat ī afflictiōe magna ⁊ obpprobrio.itēȝ qđ ſubdiſ poſtea.Et dabit tibi dñs panē artū ⁊ aquā breuē.i.in redeundo ď babylone ſuſtinebis penuriā victus.ſm iſtos h̄ nō bñ ↄſonat p̄dictis ab eis.ſ.φ nō hñt materiā triſticie.Itē ei qđ poſtea ſubditur.Et dabiſ pluuia ſemini tuo ⁊c.qđ exponūt de magna abūdantia in terre fructibꝫ ⁊ aīalibꝫ.cui⁹ ↄtrariuȝ videſ p⁹ reditū Neemie.v.ca.vbi ď2.φ mlt'i de ppl'o diſponebāt vendere filios ⁊ filias ſuas ī ſuos et ancillas p victu hñdo.Itē qđ ď2.⁊ nō faciet vltra auolare doctorē tuū a te.ſ.Eſdrā.vt dicunt qđ nō videſ veꝝ.q2 eſdras

non ſp ſtetit cū eis. ſꝫ pauco tpe. qꝛ poſt alios longo tpe venit de babylone. ⁊ nō multū ſupuixit. Itē qd infra dr Et erit lux lune ſicut lux ſolis ⁊c. exponūt di. ꝙ h intelligitur de maiori leticia quā habuerūt p[ost] captiuitatē. q̄ꝫ aſtant[us] tn̄ exceſſus leticie nō videt bn̄ pdictꝭ concordare. ⁊ marie qꝛ nūq̄ redierūt ad tantā pſpitatē ſicut fuerāt añ d mul to. marie tpe dd ⁊ ſalomonis ⁊ alioꝝ regū plurimoꝝ. ⁊ iō ſal uo meliori iudicio. videt ꝙ iudei meli[us] q̄n tn̄ ad aliq̄d exponāt partē iſtā. ſ. de redemptiōe coꝝ fienda per xp̄m. ſed in h errant. q dꝫ expectāt futurum qd iā trāſijt in p̄teritū. igit[ur] accipiēdo ſ ab eis qd eſt verū. ⁊ falſū reſpuētes. exponam[us] lr̄am de redēptiōe facta p xp̄m. Et diuidit[ur] in duas ptes. qꝛ p[ri]o ponit[ur] redēptio facta p xp̄m in ſuo aduētu primo. ſcdo fienda in ſcdo. ibi. Et erit. Prima h p̄dicit[ur] ab eſaia. cum dicitur.

e Propterea. i. propter mala vr̄a multiplicata. f Expectat dñs ⁊c. id ē differt redēptionē vr̄am pfectā p xp̄m fiendā. verūtn̄ qꝛ (nō aufert eā. ſubdit[ur] etiam g Iō exaltabit[ur] parcens vobis. qꝛ tp̄s ſui aduent[us] erit tp̄s magne miſcdie. verūtn̄ nō erit ſine iuſticia q̄ ſp dei miſcdiā ꝯcomitat[ur]. iō ſubdit[ur]. Quia de[us] iudicij dñs. h Beati oēs ⁊c. firmiter credendo ei[us] aduētū. i Populus ei ſyon. i. fidelis ⁊ (catholicus k Habitabit in hier'lm. i. in eccl'ia ſm ꝙ dr ad Hebre. xij. Acceſſiſtꝭ ad montē ſyon ⁊ ciuitatē dei viuentꝭ hier'lm celeſtē. ⁊ qꝛ ad lr̄am in mōte ſyon incepit fides catholica p p̄dicationē xp̄i in ꝓprie pſona ⁊ pmiſſionē ſpūſſancti ſup apl'os. vt dictū fuit ſupra. ij. cap. l Plorās neq̄q̄ plorabis. p dilatione xp̄i venturi. p q̄ ſuſpirabāt ingemiſcētes pr̄es ve. te. m Miſerās miſerebit[ur] tui. in tantū ꝙ exponet ſe morti. n Ad vocē clamoris tui ⁊c. in primitiua eccl'ia ⁊ p longum tp̄s poſtea ſcti viri hēbāt freq̄ntiſſime ad votū diuina r̄nſa. o Et dabit tibi dñs ⁊c. i. ex dei gr̄a erit ꝯtent[us] pauo victu al's parco. ſic ptꝫ in decurſu eccl'ie in viris pfectis ⁊ religioſis. p Et nō faciet auolare ⁊c. i. xp̄m q̄ dicit d ſeipo Mat. xxiij. Un[us] eſt mgr̄ vr̄ xp̄s ⁊ de ſua pmanētia dicit Mat. vl. Ecce ego vobiſcū ſum oīb[us] dieb[us] vſq̄ ad ꝯſummationē ſecl'i. ſm eni diuinitatē vbiq̄ eſt p eſſentialē pn̄tiā ⁊ potentiā. ⁊ in eccl'ia ſua p ſpecialē gratiā. ⁊ ſm hūanitatē in eucharīſtie ſacro. in q̄ corpus eſt ex vi ſacramēti. aīa. ⁊ diuinitas ex ꝯcomitātia inſepabili p[ost] reſurrectionē. In trāſlatiōe chaldaica ſic hr̄. Et nō recedet vltra diuinitas ei[us]. ex q̄ ptꝫ ꝙ nō pōt ꝯuenienter intelligi de eſdra doctore. ſꝫ xp̄o conuenit optime. q Et erūt oculi tui ⁊c. i. xp̄m q̄ apparuit viſibilis etiā ocul' corpalib[us] ī forma hūanitatꝭ ⁊ ī ſacro ſub ſpē panis r Et aures tue ⁊c. ſ. euāgelici s Poſt tergū monētis. i. ad ſequēdū veſtigia xp̄i p̄dicantꝭ ī pſona ꝓpria primo ⁊ poſtea in apl'is alijſq̄ diſcipulis.

[f]ctat dñs vt miſereat[ur] vr̄i: [g]⁊ iō exaltabit[ur] parcēs vob: qꝛ de[us] iudicij dñs. [h]Btī oēs q̄ expectāt eū. [i]Ppl's ei ſyon [k]hītabit in hier'lm. [l]Plorās nequaq̄ plorab[is]. [m]miſerans miſerebit[ur] tui. [n]Ad vocē clamoris tui ſtati vt audierit rñdebit tibi. [o]Et dabit tibi dñs panē artū ⁊ aquā breuē: [p]⁊ nō faciet auolare a te vltra doctorē tuū: [q]⁊ erunt oculi tui vidētes p̄ceptorē tuū: [r]⁊ aures tue audiēt verbū [s]p[ost] tergū monētis. [t]Hec eſt via: [v]ambulate ī ea: ⁊ nō declinetꝭ neq̄ ad dexteram neq̄ ad ſiniſtrā. [x]Et ꝯtaminabitꝭ laminas ſculptiliū argenti tui ⁊ veſtimētū ꝯflatil' auri tui: et diſpges ea ſicut imūdiciā mēſtruate. [y]Egredere dices ei. [z]Et dabit[ur] pluuia ſemini tuo vbicūq̄ ſeminaueris ī t'ra: [a]⁊ panis frugū t're erit vberrim[us] ⁊ pīguis. [b]Paſcet[ur] in poſſeſſiōe tua ī die illo agn[us] ſpacioſe: [c]⁊ tauri tui [d]⁊ pulli aſinoꝝ [e]q̄ opant[ur] t'rā [f]cōmixtū migma comedēt: [g]ſicut in area ventilatū eſt. [h]Et erūt ſup oēm mōtē excelſū: ⁊ ſup oēm collē eleuatū [i]riui currētiū aq̄ꝝ: [k]in die interfectiōis multoꝝ: cū ceciderit turres. [l]Et erit

t Hec eſt via. ſ. fides catholica. v Ambulate ī ea ⁊c. qꝛ eccl'ia nūq̄ declinabit general'r a fide catholica. x Et ꝯtaminabitis ⁊c. qꝛ gentiles ad p̄dicationē apl'orū ꝯfregerūt ydola ſua materiā ⁊ ornamēta ydoloꝝ paupib[us] erogantes. y Egredere dices ei. i. ydolatrie q̄ ceſſauit q[ua]ſi in vniuerſo z Et dabit[ur] (orbe. pluuia ſemini tuo ⁊c. ſemē parabolice dr h vbū euāgelicū. ſm ꝙ dicit Saluator in parabola ſeminātis Lu. viij. Semen eſt vbū dei. ⁊ recipiētib[us] ipm p fidē data ē pluuia gr̄e dei. ⁊ p talem modū dr Deu. xxxij. Concreſcat vt pluuia doctrina mea. a Et panis frugū ⁊c. id eſt panis eucharīſtie q̄ dr panis frugū terre. qꝛ materia hui[us] ſacri ē panis triticeus de terra pductus. ⁊ cōtinet iſte panis pinguedinem gratie diuine. b Paſcet[ur] in poſſeſſionē ⁊c. i. xp̄s de q̄ dr Ioh. i. Ecce agn[us] dei q̄ tollit ⁊c. Paſcitur ſpacioſe. i. in dilatatione caſtitatis eccl'ie. ſm ꝙ dr Can. ij. Qui paſcit[ur] in lilijs donec aſpiret dies. ⁊ inclinent[ur] vmbre. c Et tauri tui. i. apl'i. d Et pulli aſinoꝝ. alij inferiores p̄dicatores. e Qui opant[ur] terrā. laborādo in agro dñico vbo ⁊ exemplo. f Cōmixtū migma comedent. glo. ſup locū iſtū dicit ꝙ migma eſt hordeū mixtū cū palea. ⁊ eā ſequunt[ur] expoſitores nr̄i. ſꝫ huic dicto g Sicut in area venti- (videt[ur] ꝯtrariari qd ſubditur. latū eſt. i. purgatū a palea. q̄d autē intellexerit Hiero. p migma neſcio. ſed in hebreo hr̄ ſic. Mixtum forte comedent. i. ad cōmixtionē diuerſoꝝ granoꝝ abſq̄ aliq̄ corruptione in ſua bonitate manētiū. p qd metaphorice intelligit[ur] ꝯgregatio fideliū ex iudeis ⁊ gentilib[us]. ⁊ varijs nationib[us]. q̄ incorpati ſunt eccl'ie p p̄dicationē apl'oꝝ aliorūq̄ p̄dicatorum. h Et erūt ⁊c. p montes excelſos (intelligunt[ur] apl'i. p colles q̄ ſunt mōtes minores. p̄dicatores alij. i Riui currentiū aq̄ꝝ. i. abūdātia ſane doctrine eo mō loquēdi q̄ dicit. ſ. xi. Repleta eſt terra ſcia dñi ſicut aque maris operientꝭ. k In die interfectionis ⁊c. i. tpe deſtructiōis hier'lm in q̄ erant multe turres. q̄ cū muris deſtructe fuerunt p romanos. ⁊ illo tpe multū viguit p̄dicatio euangelij p apl'os alioſq̄ diſci- (pulos chriſti. l Et erit ⁊c. Hic denunciat[ur] liberatio fideliū in ſcdo aduentu xp̄i. tunc eni liberabunt[ur] a penalitatib[us] vite pſentis. Et diuidit[ur] in duas. qꝛ primo ponitur huiuſmodi liberatio. ſcdo demonis abiectio. ibi. Ecce nomen. Circa primū ſciendū. ꝙ ſm ſctos doctores et catholicos in finali iudicio. mūdus innouabitur ⁊ meliorabitur. ad augmentū glorie electorum. qui in elemētis ⁊ corporibus celeſtib[us] melioratis videbūt clarius reſucentiam diuine virtutis et bonitatis. ſm illud Sap. xiij. a magnitudine ſpeciei creature poterat cognoſcibiliter creator horum videri decor autem corporum celeſtium maxime conſiſtit in luce. ⁊ ideo tunc augebitur. ⁊

lux lune ſic lux ſol': ⁊ lux ſo/
lis erit ſeptēpliciter ſic lux
ſeptē dieꝝ in die q̄ alligaue
rit dn̄s vuln' ꝑpli ſui: ⁊ pcuſ
ſuram plage ei' ſanauerit.
[m]Ecce nomē dn̄i [n]venit de
longinquo [o]ardēs furor ei':
[p]⁊ grauis ad portādū. [q]La/
bia ei' repleta ſūt indigna/
tione: [r]⁊ lingua ei' q̄ ignis
deuorās. [s]Spūs ei' [t]velut
torrēs inundās vſq; ad me
diū colli [v]ad pdendas gētes
in nihilū [x]⁊ frenū erroris qḋ
erat i maxillis ꝑploꝝ. [y]Can
ticū erit vob' [z]ſic vox [a]ſctifica
te ſolēnitatis: [b]⁊ leticia cor/
dis ſic q̄ pgit cū tibia vt in/
tret in mōtē dn̄i ad fortē iſ/
rael. [c]Et auditā faciet dn̄s
glāz voc' ſue: [d]⁊ terrorē bra/
chij ſui oñdet [e]in cōminatiōe
furoris [f]⁊ flāma ignis deuo/
rantis. [g]Allidet i turbine: ⁊ i
lapide grādinis. [h]A voce ei
dn̄i [i]pauebit aſſur virga [k]p/
cuſſus: [l]⁊ erit trāſit' vge fū
dat': [m]quā requieſcere faciet
dn̄s ſup eū [n]i tympanis ⁊ ci
tharis i bellis pcipuis expu/
gnabit eos. [o]Preparata ē eni
ab heri tophet [p]a rege ppa/
rata: [q]profunda [r]⁊ dilatata
[s]Nutrimēta ei' ignis: et li/
gna mlta [t]flat' dn̄i [v]ſicut tor/
rens ſulphuris ſuccēdēs eā.

hoc eſt quod dicitur l Et erit lux lune ſicut lux ſolis ⁊c. in die q̄ alligauerit vuln' ꝑpli ſui. q: fideles reſurgēt in corpib' glorioſis ab oī corruptione ⁊ penalitate libe/ri. m Ecce nomē. Hic ꝯſr agit de deiectiōe demo/ (ratis. nis. Sciendū tñ ꝙ hebrei ⁊ expoſitores nr̄i exponūt p̄tē iſtā ad lrāz de deiectione ſennacherib regis aſſyrioꝝ venientis cō/tra hierl'm. qñ exercitus eius pcuſſus fuit ab anglo. ſic ꝙ corpa bellatoꝝ fuerūt inci/nerata intactis veſtib' ⁊ armis. ſic dictū fuit. ſ. xvij. ⁊ ad h̄ ſatis poſſet applicari lr̄a. Sed ꝯ h̄ videt̄ qḋ dr̄ hic in p̄ri. Ecce nomē dn̄i venit de longinq̄. Ex q̄ videt̄ Eſaias loqui de tp̄e lōginq̄. qḋ eſt tp̄s iudicij finalis ⁊ nō de ꝓpinq̄ ſeu p̄ſenti. cuiuſmōi dicta pcuſſio ſennacherib fuit. q: fuit tp̄e eſaie. vt h̄r. iiij. Re. xix. ⁊c. Itē qḋ dr̄ in fi. h' ca. Preparata eſt eñi ab heri tophet ⁊c. i. pena gehennalis. ſm ꝙ dr̄ ab oīb' expoſitorib' hebreis ⁊ latinis. ⁊ iō videt̄ eſaias hic loq̄ tp̄e finalis iudicij. in q̄ demones cū dānatis retrudent̄ in inferno. et hāc ſn̄iaz ſequit̄ hic mgr̄ alexāder de ales q̄ fuit maxim' theolog' tp̄ib' ſuis. Igit̄ ſm hāc ſn̄iaz hec ps i tres diuidit̄. q: primo deſcribit̄ aduent' iudicij terribilis impijs. ſcḋo delectabil' iuſtis. ibi. Canticū erit. ⁊ tertio vt abiectiu' demōis. ibi. Et auditā. Circa primū dicit eſaias. m Ecce nomē dn̄i. q: in iudicio apparebit dn̄s qui iu/dicatus fuit corā pylato vt fuus ⁊ abiect'. n Venit de longinq̄. q: a tp̄e eſaie erat magna diſtātia vſq; ad tēpus iudicij. o Ardens furor ei'. q: ignis ꝯflagrationis p̄cedit aduentū iudicis p Et grauis ad portā/dū. q: terribilia ſigna apparebūt ꝓpe iudiciū. q La/bia ei' ⁊c. ꝯtra reprobos. ꝯ q̄s ꝓferret illā ſn̄iaz. Ite ma/(ledicti ⁊c. Mat. xxv. r Et lingua ei' q. ignis deuo/rans. q: p ſn̄iam ab eo ꝓlatā deducent̄ ad ignē gehennē interminabilē. s Spūs ei'. i. eiuſdē indignatio cō/tra reprobos. t Velut torrēs inundās. q: non poterūt punitionē ei' euadere. v Ad pdendas gētes. ſ. x Et frenū erroris. q: cognoſcēt (q̄ntū ad reprobos. ſe erraſſe. illa tñ cognitio nō erit eis vtilis. ſ; mag' afflictiua. p remorſum ꝯſciē. de q̄ dr̄ infra vl. ca. Vermis eoꝝ nō moriet̄. y Canticū. Hic deſcribit̄ dict' aduentus delectabil' electis. q̄ tūc letabunt̄ non ſolū de ſua glorificatiōe. ſ; etiā de ſ reproboꝝ punitiōe applaudēdo diuine iuſticie. ⁊ h̄ eſt qḋ dr̄. y Canticū erit vobis. ſ. electis z Sicut vox. ſic eſt in hebreo. a Sanctificate ſolē/nitatis. i. ſolēnitatis paſcalis. in q̄ filij iſrl' laudauerunt dn̄m p̄ ſuo exitu de egypto. in q̄ figurat' fuit exit' electorū de oī penalitate. qñ ad celū trāfferent̄ glorioſi i aīa ⁊ (corpe. b Et leticia cordis ⁊c. ly ſicut importat h̄ eq̄/litatē. q: leticia electoꝝ tūc excedet oēm leticiā q̄ pōt exprimi a nobis. ſed ꝓpha vtit̄ talib' exēplis hoīb' cognitis. q: ſm ꝙ dicit Grego. balbutiendo put poſſum' ex/celſa dei facta reſonam'. c Et auditā. Hic ꝯſr oñdit̄ dictus aduent' vt demonis abiectiu'. q: tūc auferetur ei' ꝑtās inducēdi hoīes ad pctm̄. ⁊ q: tunc cū reprobis retrudet̄ in infernū. ex q̄rū pena augebit̄ pena demonū ſicut gloria angeloꝝ augmētabit̄ ex glīa electoꝝ. q̄s induxerūt ad meritū. ideo dicitur. c Et auditā faciet dn̄s gloriā vocis ſue dicens electis. Venite benedicti ⁊c. d Et terrorem brachij ſui oñdet. in demonum eiectione. e In cōminatione furoris. cū dicet. Ite maledicti i ignē eternū. q̄ parat' ē diabolo ⁊ angel' ei'. Mat. xxv f Et flāma ignis. ſ. gehenne. g Allidet in turbīe ⁊ lapide grādinis. p iſta q̄ ſunt hoīb' terribilia intelligit̄ terror iudicis. h A voce eni dn̄i. i. ſententia iudicij. i Pauebit aſſur. id eſt diabol'. q̄ h̄ ad literā intelligit̄ ſub nomine regis aſſur qui multū afflixit ꝑplm dn̄i ſicut. ſ. xiiij. ca. ſub noīe regis babylonis ſignat̄ diabolus ad lrām. vt dictū fuit ibidem. k Virga pcuſſus. i. virga diuine ſententie. l Et erit trāſit' ⁊c. i. firm' ⁊ ſtabilis. q: illa ſn̄ia erit irretractabilis. iō ſequit̄. m Quā requieſcere ⁊c. q: pena illi' ſn̄ie tenebit eū ꝯpſſuz in ꝑpetuū. n In tympanis ⁊ citharis ⁊c. p iſta intelligit̄ electoꝝ leticia. ꝺ ꝑtāte demonū eiecta. ſm ꝙ dr̄ Apoc. xij. Audiui vocē magnaz ꝺ celo dicentē. Nūc facta eſt ſal' ⁊ virt' ⁊ regnū dei nr̄i. ⁊ ꝑtās xp̄i eius. q: ꝓiect' eſt accuſator fratꝝ nr̄oꝝ ⁊c. o Preparata eſt eni ⁊c. i. gehēne pena ſm expoſitores hebre. ⁊ latinos. Tophet eni vno mō ſignat laxatōez vl' amplia tōez. ⁊ iō ſic noiat̄ gehēna. q: oīs hō q̄ nō reſtringit fomitē ſuū. ſ; mag' laxat ei habenas. cadit in gehennaz vt dicit glo. hebraica. dr̄ aūt p̄parata ab heri. i. a ſecūda die creatiōis mūdi. vt dicūt aliq̄. q: ab illa die nō fuit nu diuiſterci'. ſ; tm̄ heri. ſ; h̄ nō eſt veriſile q: ſecūda die facta fuit diſtinctio celi ſiderei ab aq̄s inferiorib' ⁊ ſupiorib'. vbi nō eſt gehēna ſ; circa centꝝ terre. vt dicūt ſancti doctores. Itē rō eoꝝ mag' ꝯcludit ꝯ̄riū. q: ſi ſecūda dies fuit prima habēs heri. ſequit̄ ꝙ nō ipa fuit primū heri. ſ; mag' dies p̄cedēs ⁊ iō meli' dr̄ ꝙ heri h̄ accipit̄ p principio tp̄is in q̄ de' creauit celū ⁊ terrā. ita ꝙ ſicut tūc fecit celū empyreū p electis. ita infernū p reprobis. p A rege preparata. i. a deo q̄ regit vniuerſa. q: ſicut fecit habitatione electis in celo empyreo. ſic etiā reprobis in inferno. in hebre. h̄r. regi preparata. i. demoni et angel' ei'. qui dr̄ rex ſup omēs filios ſupbie. Iob. xli. q Profunda. q: dr̄ eſſe circa centrū terre. r Et dilatata. q: multi vadūt ad pditionē. ſm dictū ſaluatoris. Mat. vij. s Nutrimēta ei' ⁊c. p h̄ deſignat̄ acerbitas pene. t Flat' dn̄i. i. effectus ſue iuſticie. v Sicut torrens ſulphuris ⁊c. p hoc etiā oſtēdit̄ horror illius pene. ⁊ ꝙ impediri nō poſſit eo ꝙ ꝓcedit ſm

oꝛdioem diuine iuſticie.

In ca.xxx.vbi dicit̃ in poſtil. Plorans nequaq̃ plorabit. Additio.i.

Licet patres ve.te.deſideraſſent aduentũ chꝛiſti nõ tñ legunt̃ ꝑ dilatione hui⁹ aduent⁹ ploraſſe. vnð h̃ qð ðꝛ. Ploꝛãs nequaq̃ ploꝛabit. videt̃ intellig.dũ ð ſanctis eccl'ie xpi q̃ pſecutiones aduerſarioꝝ ꝑ amoꝛe xpi gaudẽter tolerabãt. ſic ð aplis loquit̃ Actuũ.v.cap. Ibãt apli gaudentes ⁊c. Et ð ſcis martirib⁹ legit̃. ꝙ toꝛmeta ſibi illata letãter ſuſtinebant. ⁊ de iſtis dicit. Plorans neq̃q̃ plorabis. pr̃es vo ve.te. tribulatioib⁹ aduenientib⁹ anxiebantur. ⁊ q̃nq̃ ploꝛabat. vt p3 de iacob Gen.xxxvij. ⁊ de ezechia.i.xxxviij Rõ aũt h⁹ differẽtie videt̃ eſſe paſſio xpi. quã ſancti eccl'ie coſiderãt vt iam experti. Antiq̃ vo ↄſiderauerũt vt futurũ. non vt factũ. Conſtat aũt ꝙ ea q̃ ſunt in actu mag̃ mouẽt q̃ ea q̃ ſunt in potentia.

Ve q̃ de XXXI. ſcendũt in egyptũ ad auxiliũ in equis ſperãtes: ⁊ hñtes fiduciam ſup q̃drigis q2 multe ſũt: ⁊ ſup eq̃tib⁹ q2 ꝑualidi nimiſ: ⁊ nõ ſunt ↄfiſi ſup ſctm̃ iſrl' ⁊ dñm nõ req̃ſierũt. Ipſe aũt ſapiens adduxit malũ: ⁊ vba ſua nõ abſtulit. Et ↄſurget ↄ̃ domũ peſſimoꝝ: ⁊ ↄ̃ auxiliũ opantiũ iniq̃tatem. Egyptus homo et nõ deuſ: ⁊ equi eoꝝ caro: ⁊ nõ ſpũs. Et dñs inclinabit manum ſuã ⁊ coꝛruet auxiliatoꝛ: ⁊ cadet cui pſtatur auxiliũ: ſimul q̃ omẽs conſumẽt: quia hec dicit dñs ad me. Quõ ſi rugiat leo et catulus leonis ſup p̃dã ſuam: cum occurrerit ei multitudo paſtoꝛu3 a voce eoꝝ non foꝛmidabit: et a multitudine eoꝛum non pauebit ſic deſcendet dñs exercituũ vt preliet̃ ſup montẽ ſyon ⁊ ſup collẽ eius. Sicut aues volãtes: ſic ꝓteget dñs exercituum hierl'm: ꝓtegens ⁊ liberans tranſiens et ſaluãs. Cõuertimini: ſicut in ꝓfundũ receſſerat3 filij iſrl'. In die eñi illa abijciet vir ydola argẽti ſui: ⁊ ydola auri ſui q̃ fecerũt vobis man⁹

c Et ſup equitib⁹. q2 ꝑualidi tunc egyptij erant ⁊ in armis famoſi. d Et nõ ſunt confiſi ⁊c.i. ſup deũ q̃ ſanctificat iſrael. e Ipe aũt ſapiens.i. ipe deus. cuius ſapientie nõ eſt numer⁹. f Adducit malũ.ſ. pene ſuper regnum iſrael.

g Et verba ſua. que ꝑ pphas dixit de deſtructione regni iſrl'. h Non abſtulit.ſ3 ab effectu. ſed ea impleuit. i Et ↄſurget ⁊c.i. regnũ iſrl' q̃ vitulos aureos adoꝛabant. k Et ↄtra auxilium id eſt ↄtra reges egypti regi iſrael auxiliũ ꝓmittenti. l Egyptus homo. ⁊ ſic eſt ſub deo ad puniendum illum ꝓ libito ſue voluntatis. m Et non deus. vt poſſet ſaluare regem iſrael contra oꝛdinationem dei. n Et equi eoꝝ caro ⁊ non ſpũs.i. ſpũales ſubſtantie. cuiuſmodi ſunt angeli. q̃ ſũt exercitus dei.

In eodẽ ca. vbi ðꝛ in poſtil. Et frenũ erroꝛis. quia cognoſcant ſe erraſſe. Additio.ii.

Hoc qð ðꝛ. Et frenũ erroꝛis qð erat in maxillis ppl'oꝝ canticũ erit vobis ⁊c. ⁊ cõtinuat̃ ſub vna ſententia. Ad qð ſciendũ ꝙ diabolus ante eius eiectione ſeu recluſione ſic dñabit̃ ſuis poſſeſſis. ꝙ trahebat eos ad libitũ ſuũ. ſicut aſcenſoꝛ trahit equũ cum freno. vñ in glo. vbi ðꝛ. Et frenũ erroꝛis. dicit dñatione3 diaboli q̃ ſubditos trahit ad ruinã. qð quidẽ frenũ erroꝛis in canticũ erit vobis.ſ. electis. eo modo q̃ ðꝛ. Cantemus dño glorioſe eñi honoꝛificat⁹ eſt. equũ ⁊ aſcenſoꝛẽ ꝓiecit in mare. Cetera exponant̃ ꝑut in poſtil.

Capitulum.XXXI.

Ve qui deſcendũt. Poſtq̃ locutus eſt eſaias ↄ̃ regnũ iude. eo ꝙ ex differentia diuini auxilij recurrerunt ad humanũ tpe reg̃ ſedechie. hic ex ſimili cauſa loquit̃ ↄtra regnũ iſrl' tpe oſee q̃ vt euaderet reddere tributũ aſſyrioꝝ. qð regi aſſyrioꝝ dare conſueuerat miſit nuncios ad ſeſach regẽ egypti. ⁊ ſic ex ei⁹ cõfidẽtia rebellauit. ꝓpter qð ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ venit cõtra eũ. ⁊ regnũ ei⁹ deſtruxit. vt h̃r. iiij. Reg.xvij. Sm̃ hoc igit̃ iſtud ca. diuidit̃ i duas ptes. q2 primo ponit̃ deſtructio regni iſrael ex dicta cauſa. ſcðo ſaluatio regni iude ꝓ tũc ratione oppoſita. ibi. Quia hec dicit. Circa primũ ſciendũ ꝙ ſicut regnũ iſrael fuit deſtructũ ex mala ↄfidentia ſup egyptum. ſic rex egypti cũ ſuo exercitu fuit deuictus a nabuchodonoſoꝛ rege babylonis. iiij. anno ioachim filij ioſie. vt habet̃ Iere.xlvi. ⁊ hoc q2 falſam fiduciã dederat regi iſrael. ⁊ vtrunq̃ iſtoꝝ denunciat eſaias hic. et patet l'ra ex dictis paucis exceptis.

a Ve qui deſcendunt in egyptum.ſ. de populo iſrael.
b Habentes fiduciam ſup quadrigis. q2 multe ſũt ad portandũ arma. ⁊ omni exercitui neceſſaria.

o Et dominus inclinabit manum ſuam. ad accipiendum de vtroq̃ rege vindictam. ideo ſubditur. Et corruet ⁊c.
p Simulq̃ omnes conſumentur. ly ſimul non impoꝛtat identitatem tempoꝛis. quia duo reges predicti tũc ſcilicet eodem tempoꝛe non fuerunt debellati. vt patet ex predictis. ſed deſignat ſimilitudinem pene vtriuſq̃ regis.
q Quia hec dicit. Hic cõſequẽter ponit̃ ſaluatio regni iude ꝓ tunc ex cauſa oppoſita.ſ. ex vera ↄfidentia in domino. Ezechias enim qui tempoꝛe Oſee regnauit. vt habetur. iiij. Regum.xviij. totam confidentiam ſuam poſuit in domino. ⁊ ad huc induxit etiam populum ſuũ. ꝓpter quod dominus modo mirabili liberauit eum de manibus ſennacherib regis aſſyrioꝛum. iiij. Reg.xix. ⁊ hec ſaluatio deſcribitur hic diffuſe. ⁊ primo ꝓphetice. ſecundo hiſtoꝛice ca.xxxvi. Prima in duas. quia primo ponitur modus dicte ſaluationis in generali. ſcðo magis in ſpeciali capi. ſequenti. Prima in duas. quia primo ponit̃ regni iude ſaluatio. ſecũdo ſennacherib deiectio. ibi. Et cadet. Circa primum ponitur exemplu3 de leone. qui nõ dimittit predam timoꝛe paſtoꝛum ſibi occurrentium. ſic dominus conſtanter ⁊ ſine impedimento proteget ⁊ ſaluabit hieruſalem contra ſennacherib ⁊ eius exercitum. ⁊ ſicut aues volantes non habent timere arcum ſagittatoꝛis. ſic nec habitantes in hieruſalem impetũ ſennacherib regis. ⁊ ſic patet l'ra vſq̃ ibi.
r Conuertimini ſicut in ꝓfundum receſſeratis filij iſrael. Hoc dicit̃. quia populus iſrael dum trãſferebatur in aſſyrios ꝑ ſalmanaſar regem. aliqui de illo regno euaſerunt latitantes vbi poterant. ſed poſtea venerunt ad ezechiam regem. ⁊ relicta abiecta ydolatria cõuerſi fuerãt ad verũ dei cultum. ideo ſubdit̃.
s In die illa abijciet ⁊c.i. deſpiciet ꝑ amoꝛe.

t Et cadet. Hic ɔſr ponit ſennacherib deiectio, que facta fuit p h, q angelus dñi percuſſit in exercitu ei⁹ .clxxxv. milia q̄ videns ſennacherib cū paucis fugit territ⁹, ⁊ h eſt qđ dicit. t Et cadet aſſur.i.exercit⁹ aſſyriorum. v In gladio, non viri ſed angeli. x Et fugiet.ſ.rex ſennacherib.

hoc fraudulenter ſimulans dei reuerentiā, cū tñ ob hoc recuſaret ſignū a deo dari, ne ex hoc glorificaret nomen dñi, vt dictū fuit ibidem. o Stultus. Hic ɔſr ponit malicia manaſſe filij ezechie, ꝓpter cui⁹ maliciā deſtructa fuit ciuitas p chaldeos, iiij. Reg. xxv. ⁊ primo deſcribit eius transgreſſio. ſcđo ciuitatis deſtructio, ibi. Mulieres. Circa primū ſciendū q̄ ſicut eſaias deſcribēdo iuſticiā ezechie ſimul tetigit maliciā achaz pris ſui, ſic deſcribēdo maliciā manaſſe tangit iuſticiā ioſie nepotis ſui, vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcant. Dicit igitur.

y Non a facie gladij ſcʒ aduerſarioꝝ ſuorū ſʒ ex terrore, ſ. dicto.
z Et iuuenes ⁊c. id eſt tributarij q̄ antea tributū ab alijs accipiebāt.
a Et forti tudo ei⁹ ⁊c. q̄ꝛ amplius nō terrebit ꝓpl̄os in circuitu ſʒ mag⁹ econuerſo, iō ſubdit.
b Et pauebūt ⁊c.ſ. cū rege ſennacherib, vt dictum eſt.
c Dixit dñs ⁊c. q̄ꝛ ī altari holocauſtoꝝ qđ erat in monte ſyō erat ignis ꝑpetu⁹, q̄ nutriebat a ſacerdotibus. Leui. vi.
d Et camin⁹ ei⁹ in hierl̄m. hoc đ ꝑ altari incenſi ad qđ ingrediebant omni die ſacerdotes, vt ibi cōburerent thymiama ad ɔſummandū ſacrificia, vt habet ad Hebre. ix.

vſq̄ in perm̄: ᵗet cadet aſſur ᵛin gladio nō viri: ⁊ gladi⁹ nō hois vorabit eū: ˣ⁊ fugiet nō a facie gladij: ᶻ⁊ iuuenes e⁹ vectigales erūt: ᵃ⁊ fortitudo ei⁹ a terrore tranſibit: ᵇ⁊ pauebūt fugiētes pricipes ei⁹. ᶜDixit dñs: cui⁹ ignis eſt i ſyō: ᵈ⁊ camin⁹ e⁹ i hierl̄m.

Capitulum XXXII.

ᵃEcce in iuſticia regnabit rex ᵇ⁊ principes i iudicio ꝑerunt. ᶜEt erit vir ſicq̄ abſcondit a vento ⁊ celat ſe a tempeſtate ᵈſicut riui aq̄ꝛ in ſiti. ᵉ⁊ vmbra petre ꝓminentis in tra deſerta. ᶠNō caligabūt oculi videntium: ᵍ⁊ aures audientiū diligenter auſcultabūt ʰ⁊ coꝛ ſtultoꝝ ⁱintelliget ſcientiā ᵏ⁊ lingua balboꝝ ˡvelociter loquet et plane. ᵐNon vocabit vltra is: q̄ inſipiēs eſt princeps: ⁿnecq̄ fraudulēt⁹ appellabit maioꝛ. ᵒStult⁹ ei ᵖfatua loquet: ᑫ⁊ coꝛ ei⁹ faciet iniq̄tatē ʳvt pficiat ſimulatōnē: ˢ⁊ loq̄t ad dñm fraudulent: ᵗ⁊ vacuā faciet aiaʒ eluriētiʒ: et potum ſitienti auferat: ᵛfraudulēti vaſa peſſima ſt. ˣIp̄e ei ʸcogitatōes ɔcinnabit ᵃad pdēdos mites i ſmone mēdacij: ᵇcū loq̄ret pauper iudicium. ᶜPrinceps

o Stult⁹.ſ. manaſſes q̄ ad ydolatriā declinauit ſup omēs, q̄ꝛ ydolatria nō ſolū eſt ſtulticia, ſed mag⁹ inſania.
p Fatua loquet, q̄ꝛ per verba ſua ſeduxit principes et habitatores hierl̄m, vt declinarent cū eo ad ydolatriā, ij. Paral. xxxiij.

Ecce in iuſticia. Hic pſequit̄ p̄dictū magis in ſpeciali, et diuidit in duas ptes, q̄ꝛ primo deſcribit iuſticia ezechie propter quā facta fuit tūc dicta ſaluatio. ſcđo malicia ſennacherib ꝓpter quā facta eſt ei⁹ deiectio ca. ſequēti. Prima diuidit in duas ptes, q̄ꝛ primo deſcribit iuſticia ezechie q̄ meruit dictā ſaluatiōnē. ſcđo malicia manaſſe q̄ demeruit regni iude deſtructōnē, ibi. Stult⁹. Circa primū đ
a Ecce in iuſticia regnabit rex.ſ. ezechias, q̄ fuit iuſt⁹.
b Et principes in iudicio ꝑerūt, ab eo informati ⁊ inducti. c Et erit vir ⁊c. ſm hāc lr̄am ly vir refert ad quēlibet de ꝓpl̄o iude q̄ fuit ꝓtect⁹ ab impetu ⁊ tēpeſtate ſennacherib merito ezechie. In Hebre. aūt hr̄. Et erit vir ſicut abſconſio a vento ⁊c. ⁊ ſic ly vir refertur ad ezechiam, q̄ đ vir a v̄tute, ⁊ abſcōſio.i. ꝓtectio. a vento.i. tēpeſtate ad ipi⁹ ſennacherib ꝓplʒ ſiue exercitū, vt dictū ē.
d Sicut riui aquaꝝ in ſiti, ſunt valde amabiles ⁊ vtiles, ſic ezechias in ꝓpl̄o ſuo. e Et vmbra ⁊c. ex ſiccitatib⁹ ⁊ calorib⁹ maximis, nā talis vmbra ē valde delectabilis hoib⁹ ibi q̄ſcentib⁹, ſic ezechias populo ſuo.
f Non caligabūt oculi videntiū, q̄ꝛ eſaias illo tpe multas habuit diuinas reuelatiōes ⁊ claras, ⁊ alij ꝓphe qui tūc tpis erant.
g Et aures audientiū ⁊c. q̄ꝛ ezachias ⁊ ei⁹ ꝓpl̄s v̄ba eſaie deuote recepeūt. h Et coꝛ ſtultoꝝ.i. illoꝝ q̄ fuerāt ſtulti tpe p̄cedenti.ſ. tpe achaʒ pris ezechie q̄ fuit ydolatris peſſim⁹. i Intelliget ſciam.
k Et ligua balboꝝ.i. illoꝝ q̄ tpe achaʒ nō audebāt deū laudare manifeſte ⁊ ydolatriā deteſtari. tpe ezechie q̄ fuit deuot⁹ ⁊ ſtudioſ⁹. l Velociter loquet ⁊ plane.i. ꝓmpte deū ɔfitēdo ⁊ ydolatriā maifeſte deteſtando.
m Nō vocabit ⁊c.ſ. achaʒ, q̄ a vera ſapia decidit p ydolatriā.
n Necq̄ fraudulentus ⁊c.i. achaʒ qui fraudulenter ridit eſaie, ſ. vij. Non petā ⁊ nō tentabo dñm, in

q Et coꝛ eius faciet iniquitatē, quia ex magna libidine
r Ut pficiat ſimulationē, oſtendē talia faciebat, do ſe querere bonum cōmune, et p cultum omniū ydolorum impetraret a multis dijs auxilium. ſicut de ciuitate romana dicit Leo papa, q̄ magnā arbitrabat ſe ſuſcepiſſe religionē, cū nullius gentis reſpueret falſitatē.
s Et loquat ad dominum fraudulenter, quia cū hoc q̄ adorabat ydola, adorabat etiaʒ deum, vt ſic haberet gratiam aliquorum principum, qui a cultu dei non totaliter receſſerant.
t Et vacuam faciet animam ⁊c. quia ad cultum multorum deorum dicebat requiri magnas expenſas, ⁊ ſub iſto pretextu leuabat a populo magnas pecunias, vnde pauperes grauabantur.
v Fraudulenti vaſa peſſima ſunt.i. miniſtri manaſſe regis ſunt peſſimi. apud enim hebreos inſtrumenta cuiuſlibet artis dicūtur vaſa, ⁊ q̄ꝛ manaſſes rex per miniſtros ſuos ſuam maliciā exercebat tanq̄ p inſtrumēta, ideo dicunt hic vaſa peſſima.
x Ipſe enim.ſ. manaſſes.
y Cogitationes concinnabit.i. machinationes ſuas malis verbis iuſticie apparentis colorabit.
a Ad pdendos mites.i. innoxios. ſm q̄ dicit. iiij. Reg. xxi. Sanguinem multū innoxiū effudit manaſſes in ſermone mendacij. p mendacia ſermonibus.i. iuſtis ⁊ apparentibus colorata. ſicut dictū fuit. ſ.i.ca. q̄ eſaiā condemnauit ad mortem quaſi zelo legis, ⁊ idem credēdum q̄ fecerit de multis alijs.
b Cū loqueret paup iudiciū, id eſt diceret veritatem, eo eni q̄ eſaias ⁊ alij ꝓphe eius maliciā veraciter arguebant, querebat occaſiones interficiēdi eos. Cōſeq̄nter tranſit ꝓpha ad deſcribendū iuſticiaʒ Ioſie qui p duos annos poſt mortem manaſſe regnauit dicens.
c Princeps vero.i. ioſias.

vero ea q̄ digna sūt pricipi cogitabit: et ipe sup duces stabit. Mulieres opulente surgite: ⁊ audite vocē meā: filie ɔfidētes pcipite auribus eloquiū meū. Post dies ⁊ annos ⁊ vos ɔturbemini ɔfidentes. Cōsūmata ē enī vindemia: collectio vltra nō veniet. Obstupescite opulente: ɔturbamini cōfidentes exuite vos ⁊ cōfundemini. accingite lumbos vr̄os. Sup vbera plāgite sup regiōe desiderabili. super vinea fertili. Sup humū ppl'i mei spine ⁊ vepres ascēdent. q̄ntomagis super oēs domos gaudij ciuitatis

exultātis. Dom⁹ eī dimissa est. multitudo vrbis relicta est. tenebre et palpatio facte sunt super speluncas vsq in eternū. Gaudium onagroꝝ pascua gregū. donec effundat sup nos spiritus d̄ excelso. Et erit desertum in chermel. ⁊ chermel in saltum reputabitur ⁊ habitabit in solitudine. iudicium ⁊ iusticia in chermel sedebit. Et erit opus iusticie pax. ⁊ cultus iusticie silentium ⁊ securitas vsq in sempiternū. Et sedebit populus meus in pulcritudine pacis. ⁊ in tabernacl'is fiducie. ⁊ in requie opulēta.

d Ea q̄ digna sūt ⁊c̄. q: a iuuētute sua cepit esse ml'tū solicit⁹ de cultu dei. ⁊ cōi bono regni sui. e Et ipe super duces stabit. q: nobiles iuda ad cultū dei induxit. ⁊ toto tpe regni sui in h̄ eos stabiliuit f Mulieres. h̄ ɔtr subdit ciuitatis ⁊ regni iude destructio. et ideo restitutio. ibi. Et erit. Circa primū dicit.

f Mulieres opulēte. hitatores ei hi'rl'm tempe sedechie vocat mulieres. eo q̄ nō habuerūt v̄tutē se defendēdi velut effeminati.
g Filie ɔfidētes. in fortitudie muroꝝ. et in auxilio egyptioꝝ. vt p3 ex supradictis cap.
h Percipite (ter. auribꝫ ⁊c̄. q. d. cordibꝫ vr̄is deberet esse impressum. ⁊ q̄d sit illō
i Post di (subdit. es ⁊ annos. p h̄ nō intelligit aliqd tp̄s certū ⁊ determiatum. vt dicit Ra. sa. s3 est sensus. sic dies addētur ad dies p̄cedentes. ⁊ ann⁹ ad annū. sic multiplicabunt v̄re iniq̄tates. quousq veniat destructio p chaldeos.
k Et vos ɔturbemini ɔfidentes. i. vos q̄ modo ɔfiditis vt securi eritis vl
l Consummata est enī vinde (tra modū cōturbatimia. q: ducet ppl'us in captiuitatē. ⁊ sic nō erit q̄ vltra colat terrā. nec p ɔsequens qui fructus colligat.
m Obstupescite. p̄ nimio terrore vobis imminente.
n Exuite vos vestibꝫ gl'osis. o Et ɔfundemini. indueītes vos vilibꝫ ⁊ aspis. iō subdit. p Accingite lūbos vr̄os. s. ciliciis. q Sup vbera plāgite. i. signū planct⁹ ⁊ doloris ostēdite. hebrei dicūt h̄. Sup agros plāgite q̄ dimittent inculti ⁊ deserti. ⁊ ɔsonat h̄ lr̄e sequēti. cū
r Sup regione desiderabili ⁊c̄. i. iudea q̄ freque (dr̄. ter in scriptura dr̄ fluens melle ⁊ lacte p sua fertilitate
s Sup humū ppl'i mei. i. sup terrā hitantiū in locis cāpestribꝫ vbi solēt esse hoīes innocētes ⁊ sine malicia.
t Spine ⁊ vepres ascēdēt. ppter cultoꝝ absentiā q̄ ducent in captiuitatē. v Quātomagis sup ⁊c̄. i. hoīm vacātiū gaudijs ⁊ delicijs q̄les de cōi cursu sūt hitantes in ciuitatibꝫ magnis. In hebre. sic hr̄. Sup humū populi mei spine ⁊ vepres ascēdēt. ⁊ etiā sup oēs domos ⁊c̄. Et sic ē sensus ɔ̄rio mō. q. d. nō est mirū. si sup terrā iude inducā talē destructionē. q: etiā h̄ faciam in hi'rl'm meo cultui electa. ⁊ in domibꝫ tēpli vbi solēt leuite canere in
x Dom⁹ enī dimissa est. s. dom⁹ regis (dn̄o exultātes. a sedechia fugiēte relicta. ⁊ loquit de futuro p modū p̄teriti. ppter certitudinē pphetie y Tenebre ⁊c̄. a volentibꝫ introire. z Sup speluncas. h̄ est cellaria ⁊ fos
a Vsq in eternū. In hebre. (ueas ex ruina edificioꝝ. hr̄ vsq in seculū. i. vsq ad tp̄s a deo p̄ordinatū de eius reedificatiōe. b Gaudiū. Hic ɔ̄tr agit de ppl'i reparatiōe vsq ad fi. h⁹ ca. ⁊ exponūt aliq̄ doctores nr̄i. totū istud de tpe reedificatiōis templi ⁊ ciuitatis p zorobabel neemiā ⁊ alios sanctos pr̄es eiusdē tpis. sed ɔ h̄ videt. q: in reditu captiuitatis ppl's nunq̄ fuit in tāta psperi

tate tpali et spūali. q̄lis describit in hac pte. vt videbit ppter qd Ra. sa. exponit ptē istā de tpe magne felicitatis ⁊ psperitatis. quā expectat iudei hr̄e in aduētu messie. et ideo dedixit ei⁹ qd falsum est relinquēdo. s. q xp̄s i mūdū sit ventur⁹. videt mihi loc⁹ iste exponēdus de statu pspero quē fecit nobis xp̄s oīēs exalto. pba tn̄ ɔtinuādo dicenda dictis. recolit afflictōes ppl'i a tempe suo futuras vsq ad aduentū christi di.

b Gaudiū onagroꝝ pascua gregū. Greges h̄ dicunt iudei. q̄ quis q̄ntū ad ml'tos essent ydolatre. ⁊ peccatis alijs implicati tn̄ multi de illis erāt boni et cultores dei. Onagri aūt dicūt hic reges infideles. q̄ cos fuituri subieccerūt ⁊ afflixerūt. s. p̄mo babylonij. postea pse ⁊ medi tertio greci ⁊ q̄rto romāi. ita q a tpe captiuitatis babylōice vsq ad tp̄s xp̄i fuerūt subiecti alicui istoꝝ successiue. ⁊ si fuit aliqd interuallū. fuit tn̄ ita modicū respectiue q̄ quasi nō ē cōputādū. Et isti onagri gaudebāt rape bōa iu
c Donec effundat ⁊c̄. qd (deoꝝ vnde deberēt viuere. fuit impletū q̄n p⁹ resurrectionē ⁊ glorificatōez xp̄i spūs sanct⁹ effusus ē sup aplos aliosq discipl'os in signo visibili Actu. ij. q̄ est spūs pfecte libertatis. fm illō. ij. Cor. iij. Vbi spūs dn̄i ibi libertas. d Et erit desertū. s. gētilitas q̄ fuit inculta ⁊ deserta n̄ hn̄s legē diuinā ⁊ pphas
e In chermel. i. abūdans in bonis spūalibꝫ. sic iudea q̄ntū ad bonos. vn̄ accipit hic chermel p carmelo q̄ est in regno iude. ⁊ erat loc⁹ fertilis. f Et chermel i saltū reputabit. i. iudea meliorabit q̄tū ad suscipiētes xp̄i fidē. q: apl'i ⁊ alij. lxx. discipuli q̄ fere oēs fuerunt iudei. fuerūt magne arbores in eccl'ia dei q̄ dr̄ ei⁹ salt⁹. p eos eti
g Et habi. in (publicata est fides p orbē. iō subdit. soli. i. in gētilitate. q̄ prius erat inculta. vt dictum est.
h Judiciū. i. executio iusticie. q̄ est p fidē. i Et iusticia. s. euāgelica. k In chermel sedebit. i. in credentibꝫ ex iudea. ex quibꝫ ⁊ gentilibꝫ facta est vna ecclesia.
l Et erit opus iusticie pax quā xp̄o nato angeli clamauerūt Lu. ij. Glia in altissimis deo. ⁊ in terra pax hoībꝫ bone voluntatis. m Et cult⁹ iusticie silentiū. in pspe ris cauēdo a v̄bis iactatorijs. ⁊ in aduersis a murmura
n Et securitas ⁊c̄. quia in primitiua eccl'ia ita (torijs erant firmati v̄tute spūssancti. q tormēta nō timebant. sed magis i eis gaudebāt. Actu. v. Et q: ex hac vita trāsibant ad securitatē ⁊ gaudiū celeste amoto impedimento p xp̄m. ideo subdit. o Et sedebit ppl'us ⁊c̄. q: pax celestis ex nulla pte impediet seu obscurabit.
p Et in tabernaculis. i. in mansionibꝫ diuersis fm varietatē meritoꝝ de q̄bus dr̄ Joh. xiiij. In domo pr̄is mei mansiones multe sunt. q Fiducie. q: oēs sunt ibi certi de sue beatitudinis eternitate.
r Et in requie opulenta. q: ibi totaliter quietabit ap

petitus.ſm illud pſ.xvi.Satiabor cũ apparuerit gloria tua.⁊ q͛ poſt glorificatioẽ xpi deſtructa fuit hieruſalẽ in vindictã mortis xpi.iõ ſubdit.

s Grando aũt.i.multitudo exercit⁹ romani. t In defenſione ſaltus.i.in dejectione tẽpli ⁊ domus regie q̃ dicunt ſaltus,eo ꝙ li gna illius edificatio‑ nis apportata fuerũt de ſaltu libani.

v Et humilitate hu miliabitur ciuitas.ſ. hierl'm q̃ fuit deſtru‑ cta ⁊ proiecta ad terrã ⁊ q͛ illo tpe fides ca tholica fuit valde pub licata p orbẽ,ideo ſub ditur.

x Beati q̃ ſeminat ſcʒ vbũ euangelicum Lu.viij.Semen ẽ vbũ

y Sup oẽs (bũ dei aquas.i.ſup oẽs po‑ pulos gentiles et iu‑ deos Apoca.xvij.Aq̃ multe ppl'i multi.pa tet aũt qd ꝓpha loq̇t hic metaphorice.q͛ ſemen materiale non ſeminat ſup aq̃s ma‑ teriales.

z Et immittẽtes pe dem ⁊c.i.indifferen‑ ter ⁊ ſine acceptatione docentes fortes ⁊ debiles.litera tos ⁊ ſimplices ⁊c.

[s]Grando aũt [t]in defenſiõe ſalt⁹. [v]⁊ hũilitate hũiliabit̃ ciuitas. [x]Beati q̃ ſeminat̃ [y]ſup oẽs aq̃s. [z]⁊ immittẽtes pedem bouis ⁊ aſini.

V[a]E q̃ p‑ XXXIII dadis [b]Nonne ⁊ ipe p̄dabeꝛ. [c]Et q̃ ſpernis. [d]nonne ⁊ ipe ſperneris Cũ ↄſũmaueꝛ depdatiões depdabeꝛ.cũ fatigat⁹ deſi‑ eris ↄtẽnere.ↄtẽneꝛ.Dñe miſerere nrĩ.te ei expecta‑ uim⁹ eſto brachiũ nrm̃ in mane.⁊ ſal⁹ nr̃a i tpe tribu‑ latiõis. [e]A voce angli [f]fuge‑ rũt ppli [g]⁊ ab exaltatõe tua [h]diſpſe ſũt gẽtes. [i]Et cõgre gabũt̃ ſpolia vr̃a ſic colligit̃ brucus:velut cũ foſſe plene fuerit de eo [k]Magnificat⁹ ẽ dñs [l]qm̃ habitauit i excelſo [m]impleuit ſyõ iudicio et iu ſticia: [n]⁊ erit fides [o]i tpibꝫ ſu is [p]Diuitie ſalutis ſapiã [q]⁊ ſciã [r]timor dñi.ipe ẽ theſau rus ei⁹ [s]Ecce vidẽtes clama bũt foris: [t]angli pacꝫ [v]amare flebũt. [x]Diſſipate ſunt vie [y]ceſſauit trãſiẽs p ſemitã [z]ir ritũ factũ eſt pactũ: [a]piecit ciuitates [b]nõ reputauit ho‑ mines [c]Luxit ⁊ elãguit t͛ra [d]ↄfuſus ẽ liban⁹ ⁊ obſurdu‑ it. [e]Et factus eſt ſaron ſicut deſertũ: ⁊ ↄcuſſa eſt baſan ⁊

h Diſperſe ſunt gẽ tes p diuerſas vias fugientes.

i Et ↄgregabũt̃ ſpo lia ⁊c.i.faciliter et in magna copia.q͛ exer citus ſennacherib fu it hic percuſſus ꝙ cor‑ pora erãt incinerata ſub veſtibꝫ ⁊ armis il leſis.⁊ ideo faciliter ⁊ copioſe colligi pote‑

k Magnifi‑ (rant catus eſt dñs.i.pcuſ‑ ſione ſennacherib mi rabili.

l Qui habitauit in excelſo.i.i celo empy‑ reo.vbi ſpecialiter re lucet excellentia ſue glĩe.licet ſm potẽtiã pſentiã ⁊ eſſentiã ſit vbiq̃.

m Impleuit ſyon ⁊c.in diebꝫ ezechie q̃ fuit iuſt⁹.⁊ pricipes ſuos ad iuſticiã in‑ duxit.vt hr̃ in prin.pcedent̃ ca.

n Et erit fides.i.fi delitas

o In tpibꝫ ſuis.ſ.ezechie.hoc enĩ petiuit.vt habet̃.ſ.xxxix.Fiat tñ pax ⁊ veritas in diebꝫ meis.

p Diuitie ſalutis ſapientia.id eſt in cognitione rerũ diuinarum.

q Et ſcientia.in cognitione humanorum.

r Timor dñi ipe eſt theſaur⁹ eius.i.ezechie qui prepo ſuit iſta omnibꝫ bonis tpalibꝫ.ↄñr reuertit̃ ꝓpheta ad narrandum afflictionẽ populi ſennacherib di.

s Ecce videntes ⁊c.lr̃a eſt intricata.q͛ ly foris reduci tur ad videntes.ſpeculatores enĩ exiſtentes in alto vi‑ debant foris longe⁹ exercitum ſennacherib.⁊ ſic denun ciabant ezechie regi ⁊ populo ſuo.vt ſe pſeruarent.

t Angeli pacis.i.nuncij ezechie quos miſit ad loquẽ‑ dum cum rabſace de pace.vt habet̃.ſ.xxxvi.ca.

v Amare flebunt.q͛ ꝓpter blaſphemias ↄ deũ dictas a rabſace ſciſſis veſtibꝫ flentes ad ezechiam redierũt.

x Diſſipate ſunt vie.ab exercitu ſennacherib.

y Ceſſauit tranſiens.ſcʒ de populo iude.quia nullus audebat timore aſſyriorum p terram ire.

z Irritũ factũ eſt pactũ.primo enĩ ſennacherib fecit pactũ cũ ezechia.ſed fregit illud.vt dictum fuit.iiij.Re

a Proiecit ciuitates.que erãt in regno iu‑ (gũ.xviij. de circa hieruſalem.

b Non reputauit homines.ſcʒ ꝙ poſſent ibi in aliq̃ reſiſtere. c Luxit ⁊ elanguit terra.ſ.iuda.

d Confuſus eſt libanus ⁊ obſurduit.In hebreo habe tur.Et pciſſus fuit.q͛ ibi exercitus ſennacherib pcidit multa ligna ad faciendum machinamenta.⁊ ex tali deci ſione fuit libanus deturpatus.

e Et fact⁹ eſt ſaron ſicut deſertum ⁊c.Iſta enim loca erant fertilia.ſed p exercitũ ſennacherib deuaſtata.Sci‑ endum etiã ꝙ carmelus non accipitur hic p monte car‑ meli.in quo helyas occidit ꝓphetas Baal.⁊ erat i re‑

Capitulũ.XXXIII.

V[v]E q̃ predaris.Hic ↄñr deſcribit̃ in pticulari ſal‑ uatio pdicta regni iude ↄtrã ad maliciã ſenna‑ cherib.⁊ q͛ in exercitu ei⁹ fuerũt idumei q̃ ſemp fuerũt iudeis infeſti.ſicut eſau a q̃ deſcenderunt iudei. iõ ꝓpheta pmo inuehit̃ ↄtra aſſyrios.ſcdo ↄ idumeos ca. ſequẽti.Circa primũ ſciendũ ꝙ pñs ca.ab expoſitoribꝫ nr̃is ſm lr̃am refert̃ totũ ad tps ezechie i q̃ deiect⁹ fuit ſennacherib ⁊ ppl's iude liberat⁹.Ra.ſa.vero expoit ad lr̃am totũ iſtud ca.reducendo ad tps meſſie.in q̃ expe‑ ctant iudei de oĩbꝫ gẽtibꝫ triumphare.⁊ eis ſimpliciter dominari.Videt̃ aũt mihi ꝙ expoſitores nr̃i melius di cant.⁊ ſm h pñs ca.diuidit̃ in duas ptes.q͛ primo po‑ nit̃ ſennacherib dejectio.ſcdo ſtatus hierl'm melioratio. ibi.Reſpicite ſyon.Prima i duas.q͛ primo deſcribit̃ de iectio ſennacherib regis.ſcdo ſobne ſibi adherentis.vt ſupra dictũ fuit.xxij.ſcda ibi.Audite.Circa primũ ſcien dũ.ꝙ ad dejectionẽ ſennacherib ſecuta eſt exaltatio ppl'i iude.⁊ iõ ꝓpha mixtum loquit̃ de vtroq̃.pmo tñ inuehit̃ ↄtra ſennacherib di.

a Ve q̃ pdaris.ſ.ppl'm dñi.

b Nõne ⁊ ipe pdaberis.q.d.ſic.q͛ exercitu ei⁹ pcuſſo ab angelo.iiij.Re.xix.ppl's ezechie exiuit ad colligẽdũ ſpolia.

c Et q̃ ſpernis.ſ.pp̃m deũ ↄ quẽ blaſphemi‑ as dixit ⁊ ſcripſit.vt hr̃.iiij.Reg.xix. d Nõne ⁊ ipſe ſperneris.ſ.a dño et pp'lo tuo.q͛ pcuſſo ſuo exercitu.fu‑ git ↄfuſus ad terrã ſuã.vbi fuit interfectus a filijs ſuis. ↄñr ꝓpheta ↄuertit ſmonẽ ad deũ p liberatione ppl'i di. Dñe miſerere nr̃i ⁊c.⁊ ptʒ lr̃a vſq̃ ibi e A voce angeli pcutientis exercitũ ſennacherib. f Fugerũt ppl'i.q͛ ſennacherib cũ illis qui remanſerant fugit.

g Et ab exaltatione tua.i.oſtenſione tue vtutis in an gelo pcutiente. h Diſperſe ſunt gentes.ſ.ſennache‑ rib cũ exercitu ſuo.q͛ aliqui mortui remanſerunt et aliq̃ fugerunt.In hebre.ſic habet̃.A voce multitudinis fu‑ gerũt ppl'i.⁊ ſm h iſtud refert̃ ad exercitũ ſennacherib. quẽ ppl'i audientes ſupuenire.nõ audebãt expectare.q͛ g Ab exaltatione (plurimos deuicerat ⁊ expugnauerat. tu.i.a poteſtatis tue oſtẽſione.o tu ſennacherib.

gno iſrl'.ſed accipit̃ p carmelo vbi manebat nabal q̃ erat mons fertilis.ꝛ erat ĩ regno iuda.ꝛ ꝯſit᷑ ponit᷑ vindicta
f Nūc ꝯſurgã dicit dñs. (de maleficijs ſennacherib. ad ꝑuentẽdū ſennacherib ꝛ exercitū ei⁹.qꝛ nūc eſt tp̄s.
g Cõcipietis ardorẽ ꝛc̃ ex maleficijs en vitiis ſequitur demeritum.

carmel⁹. [f] Nūc ꝯſurgã dicit dñs: nūc exaltabor ꝛ nunc ſublimabor. [b] Cõcipietis ardorẽ [h] ꝛ parietis ſtipulã [i] ſp̄s vr̃ [k] vt ignis vorabit vos: [l] ꝛ erūt ppl'i [m] q̃ſi de incendio ci nis: [n] ſpine ꝯgregate [o] igni cõ burent. [p] Audite q̃ lõge eſtis q̃ fecerim ꝛ cognoſcite vici ni fortitudinẽ meã. [q] Cõter riti ſunt ĩ ſyon pctõres: [r] poſ ſedit tīor hypocritas [s] Quis poterit hītare de vob̃ cum igne deuorãte: aut q̃s hītã bit ex vob̃ [t] cū ardorib⁹ ſem piternis. [v] Qui ãbulat ĩ iuſti cijs [x] ꝛ loq̇t᷑ vitatẽ: [y] q̃ ꝓijcit auaricia ex calũnia: ꝛ excu tit man⁹ ſuas ab oĩ itinere. [z] Qui obturat man⁹ ſuas

h Et parietis ſtipulã.i.vt efficiami ſicut ſtipula applicata igni
i Spūs vr̃.i.volūtas veſtra mala.
k Vt ignis vorabit vos.i.merei̇ vt igne ꝯſūmami ꝛ ita factuz fuit.qꝛ exercit⁹ ſennacherib ſic ꝑcuſſus fuit ab angelo.ꝙ corpa eoꝝ fuerūt redacta in cineres.ac ſi fuiſſent igne materiali cobu ſta.ideo ſubditur.
l Et erūt ppl'i.exercitus ſennacherib.
m Q̃ſi d̃ incẽdio cinis.i.vt cinis rema nens de incendio.
n Spine ꝯgregate id ẽ bellatores ſenna cherib q̃ pungebant populū domini.
o Igni coburent̃.nõ ſolū ex ꝑcuſſioe ange li.vt dictū eſt.ſꝫ etiaz igne inferni.
p Audite.h̃ ꝯſit᷑ de ſcribit᷑ deiectio ſobne pontificis q̃ ꝯſulebat ciuitatẽ red di aſſyrijs.ꝛ qꝛ h̃ nõ fuit factū.ꝓtim indignatõe.ꝓtim ti more.cū ſibi adherẽtib⁹ ad aſſyrios trãſiuit occulte.ꝛ ei ſucceſſit in pontificatu eliachim vt dictū fuit.ſ̃.xxij.et h̃ eſt qd̃ d̃r hic. p Audite q̃ longe eſtis ꝛc̃.ꝛ in h̃ notat
q Cõterriti ſūt ĩ ſyon pctõ (magnitudiẽ rei nūciãde res.i.ſobna ꝛ ei adherẽtes. r Poſſedit timor hypo critas.qꝛ erãt in ſtatu miſtrãdi dño.ꝛ ſic apparebant bo ni ꝛ deuoti exteri⁹.ſed ipi nihil hẽbãt interi⁹ dignum ſa cerdotio Et ꝯſit᷑ ꝯq̃rit᷑ de iſta dignitate ſacerdotali.cū d̃r
s Quis poterit hītare ꝛc̃.i.digne miniſtrare ĩ altari holocauſtoꝝ vbi erit ignis ꝑpetu⁹ Leui.vi.Et eadẽ ſnĩa replicat᷑ cū ſubdit᷑. t Cū ardorib⁹ ſempiternis.ꝛ ſub dit riſio v Qui ambulat ĩ iuſticijs.q̃ntū ad ꝑfecti onẽ vite. x Et loq̇tur vitatẽ.q̃ntū ad ſãitatẽ doctrie
y Qui ꝓijcit auariciã ꝛc̃.ita ꝙ nullã hꝫ notã auaricie. capiẽdo aliena ꝑ violentiã.nec etiã capiẽdo dona ꝯ iu ſticiã. z Qui obturat aures ſuas ꝛc̃.i.ſmonẽ de ſan guine effundẽdo ꝑ mortẽ innocẽtis vl' ei⁹ mutilationẽ.
a Et claudit oculos ꝛc̃.i.mulierẽ alienã ad ꝯcupiſcẽdū
b Iſte in excelſis hītabit.i.tal' dign⁹ ẽ fungi ſūmo ſa cerdotio.in mõte ſyon.vbi erat tẽplū.ꝛ tal' fuit iſte elia
c Munimẽta ſaxo (chim.q̃ ĩ h̃ officio ſucceſſit ſobne. rū ꝛc̃.ſalomon ei edificauit tẽplū in mõte moria de lapi dib⁹ magnis ꝛ ꝓcioſis.iij.Reg.v.ꝛ edificia ad templum ꝑtinentia.ꝛ ibi erat habitatio ſummi ſacerdotis
d Panis dat⁹ eſt ei ꝛc̃.noĩe panis et aq̃ intelligit᷑ oĩs cib⁹ ꝛ pot⁹ in ſcriptura.vt̃.iiij.Reg.vi. Pone eis panẽ ꝛ aquã.ꝛ ſubdit᷑.Et appoſita ẽ eis magna ciboꝝ ꝓparatio Sũmo aũt ſacerdoti debebãt᷑ primitie fructuū ꝛ aialiū.
e Rege in decore videbũt.i.ezechiã gl'ioſe regnantẽ p⁹

ſennacherib deiectionẽ.vt hr̃.ij.Paral'.xxij.ꝛ in hac gl'a viderũt ipm eliachim pontifex ꝛ alij miſtri templi.
f Oculi ei⁹.ſ.eliachim g Cernẽt terrã de longe.qꝛ de monte ſyon vbi erat ei⁹ hītatio poterat videri iudea
h Cor tuū.o eliachim.mutat ei ꝓpha (ꝑ magna ꝑte. modū loq̇ndi d̃ tertia ꝑſona ad ſecundã qd̃ fit freq̇nter in ꝓphetis

ne audiat ſanguiẽz: [a] ꝛ clau dit oclos ſuos ne videat ma lū [b] Iſte ĩ excelſ hītabit [c] mu nimẽta ſaxoꝝ ſublimitas ei⁹ [d] Panis ei dat⁹ ẽ: aq̃ ei⁹ fi deles ſt [e] Regẽ ĩ decore vide būt [f] ocli ei⁹ [g] cernẽt t̃rã de lõ ge [h] Cor tuum [i] meditabit᷑ ti morẽ. [k] Vbi ẽ lr̃at⁹: [l] vbi legis v̄ba põderãs. vbi ẽ doctor puuloꝝ. [m] Pplm ĩprudẽtez [n] nõ videb̃ [o] pplm alti ſmõis ita vt ñ poſſis ĩtelligere di ſertitudĩez lĩgue ei⁹ [p] ĩ q̃ nul la ẽ ſapiã [q] Reſpice ſyon ciui tatẽ ſolẽnitatis nr̃e. [r] Ocli tui videbũt hirl'm hītatõz opu lẽtã [s] tabnaculuz qd̃ nequa q̃ trãſferri poterit [t] nec aufe rent̃ claui ei⁹ ĩ ſempiternū.

i Meditabit᷑ timo rez.i.dñi ex caſu ꝑde ceſſoris tui.ꝛ iõ ſubdit᷑
k Vbi eſt lr̃at⁹ ꝛc̃. id ẽ vbi eſt mõ ſobna ꝑdeceſſor tu⁹ ĩ officio põtificij.ꝓpter qd̃ de buit eſſe lr̃at⁹ ad pon derandum.
l Legis v̄ba ad do cendū ignorãtes.q̃ di cunt̃ h̃ paruuli.q.d. perijt in terra aliena vt hr̃.ſ̃.xxij.iõ ſubdit᷑
m Populū impru dentez.i.ſobnã et ſibi adherentes.
n Nõ videbis am plius in templo dñi
o Populū alti ſmo nis ꝛc̃.i.ꝓfundi.ſicut d̃r Iob.iij. Pute⁹ al tus eſt.ꝛ d̃r h̃ ꝓfund⁹ ſmo.q̃ ꝓpter extranei tatẽ nõ eſt intelligib̃ lis.Et pplm tal' ſmo nis vocat h̃ ꝓpha ſen nacherib et aſſyrios q̃s intendebat ſobna introducere intra ciuitatem ꝛ templū.ſed defecit a propoſito.
p In quo nulla eſt ſapientia.ſ.in ſennacherib ꝛ pplo eius.qꝛ vera ſapientia nõ põt eſſe in infidelibus.
q Reſpice.Hic ꝯſit᷑ deſcribit᷑ ciuitatis melioratio.qꝛ ꝑ deiectionẽ ſennacherib fuit mutata de timore in ſecuri tatẽ.de triſticia in leticiã.ꝛ de penuria in abundantiã. primo igit᷑ hec melioratio deſcribit᷑.ſcd̃o ꝓphetizat ꝯtra ſennacherib.itẽ ꝯ eū inuehit᷑.ibi.Laxati ſunt.Circa pri mū tangit᷑ prio melioratio q̃ntū ad diuinū cultū.cū d̃r.
q Reſpice ſyon ꝛc̃.vocabat᷑ enĩ illa ps ciuitatis hirl'm vbi erat mons ſyon ciuitas dauid.ꝛ in illa erat templū vbi celebrabant̃ ſolẽnitates ꝑ annū.ſ.paſce. pentheco ſtes.ꝛ tabernaculorū.in quib⁹ pplus de tota terra debe bat ꝯuenire.qd̃ nõ poterat ꝓpter exercitum ſennacherib exiſtentẽ in iudea.ſed ipo deiecto venerunt vndiqꝫ gau denter.ſcd̃o ponit᷑ melioratio q̃ntū ad abūdantiã.cū d̃r
r Oculi tui videbunt ꝛc̃.quia de ſpolijs exercitus ſen nacherib omnes de ciuitate fuerũt repleti ꝛ ditati.ter tio quantū ad ſecuritatẽ.cum dicit᷑.
s Tabernaculū qd̃ neq̃q̃ trãſferri poterit.Vocat hic templū ſalomonis tabernaculū.qd̃ d̃r ĩmobile ad diffe rentiã tabernaculi moyſi.qd̃ trãſferebat᷑ de loco ad locū vt ꝑꝫ in li.Nume.ꝛ ad idẽ ꝑtinet quod ſubdit᷑.
t Nec auferentur claui ꝛc̃.in tabernaculo enim moy ſi parietes erant de tabulis ſimul coniunctis ꝑ incaſtra turas ꝛ clauos qui mouebant̃ de locis ſuis quando ta bernaculum deponebat᷑ ꝛ portabatur ad alium locuz. in templo enim ſalomonis parietes erant interius de lignis laminis aureis opertis. ꝛ erant ibi claui poſiti. vnde inſeparabiliter manerent ibi.

y Et omēs funiculi ⁊c̄.i.ſtabilitas tēpli p impetum ſennacherib nō diſſoluet. ⁊ cā ſubdit x Quia ſolūmodo ibi magnific⁹ ⁊c̄. q2 magnifice deiecit ſennacherib cū exercitu ſine ope humano. y Loc⁹ fluuioꝝ ⁊c̄. hoc refert ad illud qđ fecit ezechias ꝓpter exercitū ſennacherib. q2 aquā de ciuitate hieruſalē egredientē extra. i. pe retinuit ad implēdū foſſata et piſcinas magnas ſicut ſtagna ⁊ reſiduū aq̄ qđ nō poterat ibi capi fecit ibi decurrere p aliū locū vt ſic exercitus aſſyrioꝝ nullū inde hñret ſolaciū. ideo z Nō trāſi (ſubdit bit p eū nauis remigū ⁊c̄. q2 ſic diſpoſuit ezechias aqs illas q̄ erant ad munimētū ciuitatis. ⁊ in nullū auxiliū aduerſarijs. q2 nō deſuiebāt eis ad potū. nec ad nauigiū. vt ſic cū nauigio poſſent obſidere vel intrare ciuitatē. ⁊ q2 oia iſta erāt attribuenda

a Dñs iudex nr̄. (bonitati diuīe pricipalr̄. io ſubdit id eſt iudicabit p nobis ɔtra ſennacherib in mōte ſynai
b Dñs legifer nr̄. q2 ab eo recepim⁹ legē i mōte ſynai.
c Dñs rex nr̄. reges enī iu- (vt hr̄ Exod. xx. ⁊ Deu. v. da nō erant niſi ei⁹ vicarij. d Ipſe ſaluabit nos. in aliq̄b⁹ libris interponit veniet. ſed nō ē in hebreo nec ī libris correctis. e Laxati ſunt. Hic ꝓpha iterū inuehitur ɔ̄ ſennacherib. cui⁹ exercitus pcuſſus fuit ab angelo anteq̄ obſederat hierl'm. vt dictū fuit. iiij. Reg. xviij. Diſponebat tñ de ꝓpinquo obſidere eā figēdo tentoria ibidem. ideo dr̄. e Laxati ſunt funiculi tui. i. diſpoſiti vt cū eis figant tentoria circa hierl'm. f Sed nō pua-
g Sic erit malus tu⁹ ⁊c̄. (lebunt. q2 nō obſedit eam. malus hic dr̄ lignū longū qđ in medio tentorij erigit. ſicut malus in medio nauis. ⁊ q2 deſup ponit ſignum vel vexillū illius cui⁹ eſt tentoriū. ſicut in ſūmitate mali nauis ponit ſignū aliqđ. Signa aūt tentorioꝝ ſennacherib circa hierl'm nō fuerūt erecta nec ſigna ſupradicta. ideo
h Tunc diuident ſpo. (dicit. Ut dilatare ſignū ⁊c̄. ſcz aſſyrioꝝ. q2 habitatores hierl'm pcuſſo exercitu ſennacherib exierūt ad p̄dam. i Predaꝝ multaꝝ. tū q2 magna fuit multitudo pcuſſoꝝ. ſ. clxxxv. milia. tū q2 apportauerāt ibi ſpolia. q̄ in alijs locis iudee rapuerāt. tū q2 rex ſennacherib ⁊ fugiētes cū eo nihil ſecū aſportauerant vt veloci⁹ fugerent. ⁊ q2 ad tale lucrū cucurrerunt hoies etiā debiles. iō ſubdit. k Claudi etiā diripient rapinam. i. illud qđ aſſyrij aliunde rapuerant.
l Nec dicet vicin⁹ elangui. i. ex longa infirmitate p̄cedēte nō detinebit. quin cū alijs vadat ad p̄dā put poterit
m Populus q̄ habitat in ea. i. in hierl'm. n Auferet ab eo iniq̄tas. ſ. ydolatrie q̄ ibi viguerat añ tp̄s ezechie ꝓpter quā ciuitas meruerat ſubuerti. ſʒ ꝓpter bonitatē ezechie q̄ abſtulit ydolatriā. ⁊ reduxit ppl'm ad dei cultum dicta pena nō fuit inflicta ⁊c̄.

⁊ oēs funiculi ei⁹ nō rūpēt q2 ſolūmō ibi magnificus eſt dñs de⁹ nr̄. Loc⁹ fluuioꝝ riui latiſſimi et patētes non trāſibit ſup eum nauis remigum: neq̄ trieris magna trāſgredietur eū. Dñs enī iudex noſter: dñs legifer noſter dñs rex nr̄. Ipſe ſaluabit nos. Laxati ſunt funiculi tui ſʒ nō pualebūt. Sic erit malus tu⁹: vt dilatare ſignū nō q̄as. Tunc diuident ſpolia p̄daꝝ multaꝝ: claudi diripient rapinam: nec dicet vicin⁹ elangui. Populus q̄ habitat i ea auferet ab eo iniq̄tas.

In ca. xxxiij. vbi dicit in poſtil. Audite. Hic ɔſequenter deſcribitur.

Additio.

In hoc loco vbi dr̄. Audite q̄ longe eſtis. Incipit ca. ſm hebre. ⁊ ɔtinuat vſq̄ ibi. Auferetur ab eo iniq̄tas. qđ q̄dē ca. ꝓprie videt exponēdū de electione phariſeoꝝ reſpuentiū doctrinā xp̄i. ⁊ de pſperitate adherentiū xp̄o. ⁊ de q̄buſdā ad hoc ptinentib⁹. dicit enī. Audite q̄ longe eſtis. ſ. poſt longa tp̄a. Que fecerim glo. inimicis meis iudeis. Et cognoſcite vicini. ſ. ɔtemporanei. Fortitudinē meā. in hac vltione. Conterriti ſūt in ſyon pctōres. in hebreo. hr̄. Timuerūt in ſyon peccatores. q2 vt in Ioh. xi. ca. dr̄. Timuerūt ne pderet gentē ⁊ regnū ſi xp̄o adheſiſſent. poſſedit tremor hypocritas. ſcz phariſeos et ſcribas q̄s frequēter xp̄s hypocritas nolat ꝑ vt in multis locis euāgelij hr̄. q̄ principalr̄ pdictū timorē habuerūt. ⁊ q2 in h̄ trepidauerūt timore. q2 potius debuiſſēt timere offenſam dei. ⁊ penas ꝑpetuas q̄s ꝓpter h̄ incurrebāt. iō q̄ in pſona eorū ꝓpha ſubdit di. Quis poterit habitare ⁊c̄. ex vobis cū ardorib⁹ ſempiternis. q.d. ꝓpha mag̃ eſſent timēdi ardores gehēne ſempiterni q̄ bōa tpalia pdere p romanos. pſertim cū ille q̄ nō ficte ſic phariſei. ſʒ recte ī iuſticijs ābulat. Et loq̄t veritatē. ſ. abſq̄ hypocriſis fictiōe ſecur⁹ eſt ab aduerſitatib⁹ piculū q̄ ad ſpūalia inducētib⁹. de q̄ dicit. Iſte in excelſis hītabit munimēta ſaxoꝝ. ſ. exēpla ſcōꝝ. Sublimitas ei⁹. i. ptectio eius apud deū. Si aūt q̄rat in q̄ reficietur anteq̄ hītet ī excelſis. ſubdit di. Panis ei dat⁹ eſt. ſ. panis viu⁹ q̄ de celo deſcēdit. Aque ei⁹ fideles ſunt. ſcz doctrine ſpūales. iuxta illud Ioh. vij. ca. Aq̄ viue fluēt de ventre ei⁹. q̄ aūt ſit iſta pmiatio h⁹ iuſti de q̄ loquit. cū dicit. hītabit in excelſis. ſubdit di. Regē ī decore ſuo videbūt oculi tui. ſ. regē chriſtū in deitate. in q̄ viſione clara tota merces ɔſiſtit ſm Aug⁹. Uel pacto iudicio oculi ei⁹ videbūt regē xp̄m indutū decore hūanitatis aſſumpte. Et q2 h̄ maxime longe eſt a ſtatu h⁹ vite. iō ſubdit. Oculi ei⁹ cernent terrā delonge. ſ. terrā viuentiū. et ſequit. Cor tuū meditabit timore. ſ. admiratiōis. q̄ q̄dē admiratio ɔſurgit ex h̄ q̄ illi q̄ videbant prudētes ⁊ ſpeculatiui in pñti ſtatu nō vident attingere ad cernendaʒ illā terrā delonge. ⁊ ō h̄ dicit. Ubi eſt literat⁹. i. phs ſm glo. Ubi eſt v̄ba leg̃ ponderās. ſ. phariſe⁹ ⁊ ſcriba. q̄ v̄ba legis poti⁹ q̄ mentē leg̃ ponderabāt. vñ Mat. xij. et Lu. xiij. ca. Curare hoiem i ſabbato dicebāt illicitū eē. Ubi eſt doctor paruuloꝝ. ſ. legiſperit⁹ q̄ dr̄ doctor puuloꝝ eo q̄ dr̄ ad Gal. iij. Lex pedagog⁹ nr̄ fuit in xp̄o. Populū imprudētē. ſ. incōpoſitū in morib⁹. Nō videbis. ſ. in illa terra longinq̄. Populū alti ſmonis. ita q̄ nō poſſis intelligere diſertitudineʒ lingue eius. qđ ſm glo. intelligit de rethoricis. vt Tullius cui⁹ facūdiā ⁊ ſubtilitatē ſmonis ſm glo. pauci intelligūt. In q̄ nulla eſt ſapia ſcʒ q̄ntū ad diuia. q̄ oia ponunt ad deſignādū q̄ doctrina xp̄i nō in pſuaſibilib⁹ hūane ſapie v̄bis ſit. ſed in doctrina ⁊ v̄itate. vt ī. i. ad Coꝝ. ij. Conſequēter dicit. Reſpice ſyon in q̄ ꝓpha alloquit pctōres ⁊ phariſeos q̄ timuerūt gentē pdere. ⁊ regnū. ꝑpter adheſionē xp̄i. oſtendens eis huc timorē eē vanū. cum eccl'ia xp̄o adherēs opulentiā ⁊ firmitatē nō obſtantib⁹ aduerſarijs. ⁊ de h̄ dicit. Reſpice ſyon. ſ. o pharisee hypocrita. Reſpice ſyon ciuitatē ſolēnitatū nr̄e. ſ. eccl'iam militantē. Oculi tui videbunt hierl'm. ſ. hmōi eccl'iam. Habitationē opulentam. ſ. in qua nihil deficit de neceſſarijs ad ſaluteʒ. Tabernaculuʒ quod nequaq̄ transferri poterit ⁊c̄. Eccleſia enim militans licet tabernaculum dicatur reſpectu triumphantis. nō tamē transfert de loco ad locuʒ ſicut ta-

bernaculũ iudeoꝝ factũ in deſerto.qꝛ imobilis eſt tãq̃ fundata ſup firmã petrã.qđ intelligit̃ de eccl'ia ſpũali pñti q̃ in fide xp̃i fundata eſt.ꝛ iõ rõem h⁹ imobilitatis ſubdit di.Quia ſolũmõ ibi magnific⁹ dñs de⁹ nr̃ ſup.ẽ ꝯ̃riũ fundamentũ.ꝛ qꝛ in hac eccl'ia viget ſana doctria pl'na ꝛ patẽs ſine ali quo artificio ſeu idu ſtria hũana. ideo ſub dit.Loc⁹ fluuioꝝ riui latiſſimi ꝛ patẽtes.ñ intrabit p eũ nauis remigũ.nec trieꝛ ma gna trãſgredietur eũ.qꝛ nõ p artificia magna nec p̄ua hmõi doctri na acq̃renda eſt Dñs enĩ nr̃ iudex.dñs legi fer nr̃ ꝛc̃.q.d. totũ re gimen h⁹ tabernacu li ſeu eccl'ie eſt in deo a q̃ ſperam⁹ ſalutẽ.et iõ h̃ tabernaculũ eſt intrãſferibile.qꝛ non p induſtriã hũanã.ſꝫ p ꝓuidentiã diuinã regit̃.ꝯñr dicit.Laxa ti ſunt funiculi tui.ſꝫ nõ ꝓualebũt ꝛc̃. q.d. o pharisee ꝯ̃riũ ꝓdi ctoꝝ tibi cõtingit.qꝛ cũ magis reſpiceres ad hũana ſubſidia q̃ ad dĩna.funt culi tabernaculi tui ſic laxati ſunt ꝙ iã nõ pñt vlteri⁹ ꝓ ualere.Sic erit malus tu⁹.qđ intelligit̃ de tẽplo.in quo vela p̃ciosa pendebãt.qđ deſtructũ fuit irreparabiliter p romanos ꝛ ſpoliatũ.de q̃ dicit̃ Tũc diuident̃ ſpolia p̃da rũ multaꝝ.q̃ q̃dẽ ſpoliatio deuenit ad tantã facilitatẽ.ꝙ etiã infirmi vel debiles eã diripient.ꝛ de h̃ dicit̃. Claudi diripiẽt rapinã.ꝛ qꝛ in hac vaſtatiõe hirl'm ꝛ tẽpli p ro manos diſcipuli xp̃i nõ fuerũt leſi.qꝛ inſpiratiõe diuia rece ſſerũt ad terrã agrippe.iõ dicit.Nõ dicet vicin⁹ clau gui.diſciplos eĩ xp̃i vocat vicinos illi⁹ hirl'm materialr̃. nõ aũt ciues.qꝛ noluerũt eũ eis vniri.q̃ q̃dẽ diſcipuli nõ ſolũ fuerũt leſi in illa ꝑſecutiõe hirl'm.ſꝫ indulgentiã pec catoꝝ ibidẽ ꝯſecuti ſunt.iõ ſubdit. Pp̄ls q̃ hitat i ea au feret̃ ab eo iniq̃tas.ſ.ex merito paſſiõis xp̃i ibidẽ celebra te.Et attendendũ ꝙ p̃dicta expoſitio nõ ſolũ eſt ꝓpria ꝛ vera.ſꝫ mag' l'ralis q̃ illa q̃ ꝯtinet̃ in poſtil'.Nã h̃ qđ dr̄ in prin.h⁹ ꝓphetie.Poſſedit timor hypocritas.ꝓpri⁹ ve rificat̃ de phariſeis q̃ h̃ nõie ſepe a xp̃o vocant̃.ꝛ q̃ pru cioſe timuerunt ne tollerent̃ ab eis regna p romanos q̃ de ſobna.de q̃ nõ legit̃ ꝙ timuiſſet.nec ꝙ fuiſſet hypocri ta.Similiter magis ꝓprie dr̄ tabernaculum qđ nequaq̃ tranſferri poterit de eccl'ia q̃ de templo ſalomonis.qđ nõ poſt multa tp̃a fuit penit⁹ deſtructũ.ꝛ ſic de alijs.vt patet intuenti.

Capitulũ.XXXIIII

Accedite gẽtes.Hic ꝓpħa cõminat̃ idumeis q̃ fu erũt ꝯtrarij iudeis.cũ tñ debuiſſent eos iuuare eo ꝙ a duobꝰ gemellis fratribꝰ deſcẽderãt.ſ.eſau ꝛ iacob.primo tñ ꝓpħa cõminat̃ oĩbꝰ exñtibꝰ in circuitu regni babylonis general'r.ſcđo idumeis ſpecial'r.ibi.Ec ce ſup idumeã. Circa primũ dicit.

a Accedite gen tes ꝛc̃.ꝛ p h̃ inſinuat ꝙ vult dicere magna. ideo ſubdit.

b Quia indignatio dñi ſup oẽs gentes.q̃s.ſ.rex baby lonis ṽtute armoꝝ ſibi ſubiecit.q̃ fuerũt multe valde.ſm ꝙ diffuſi⁹ exprimit̃ hiere.xxv. c Et furor ꝛc̃.qꝛ non poterit ſibi reſiſtere ṽtute armoꝝ.ꝛ bñ ponit̃ h̃.Indigna

a Ccedi[a] XXXIIII te gẽtes ꝛ audite et ppl'i attẽdite:audiat t̃ra et plẽitudo ei⁹ orb ꝛ oẽ germẽ ei⁹:[b] qꝛ indignatio dñi ſup oẽs gẽtes:[c] ꝛ furor ſup vniũ ſaꝫ militiã eoꝝ.[d] Interfecit eos ꝛ dedit eos i occiſionẽ.[e] Interfecti eoꝝ ꝓijciẽt:ꝛ d̃ cadaueribꝰ eoꝝ aſcẽdet fe toꝛ[f] Tabeſcẽt mõteſ a ſãgui ne eoꝝ[g] ꝛ tabeſcẽt oĩs militia celoꝝ[h] ꝛ cõplicabũt̃ ſic liber celi:[i] ꝛ oĩs militia eoꝝ deflu et ſic defluit foliũ de vinea ꝛ de ficu:[k] qm̃ inebriat⁹ ẽ in celo gladi⁹ me⁹[l] Ecce ſr̃ idu meã deſcẽdet:ꝛ ſup ppl'm ĩ terfectiõis mee ad iudiciũ. Gladi⁹ dñi replet⁹ ẽ ſãguie ĩcraſſat⁹ ẽ adipe[m] de ſãguie agnoꝝ:[n] ꝛ hircoꝝ:[o] ꝛ de ſan guine medullatoꝝ arietũ.[p] Victima ei dñi[q] i boſra:et interfectio magna in terra edõ[r] Et deſcẽdet vnicornes cũ eis:[s] ꝛ tauri cũ potẽtibꝰ.[t] Inebriabit̃ t̃ra eoꝝ ſãguie ꝛ hum⁹ eoꝝ adipe pinguiũ[v] qꝛ dies vltõis dñi:ann⁹ re tributiõis iudicij ſyon.[x] Et ꝯuertent̃ torrẽtes ei⁹ i picẽ ꝛ

tio dñi.qꝛ nabucħ.nõ fecit illas victorias ṽtute ꝓpria ſed inq̃ntũ erat flagellũ dei ad puniendũ peccata illius d Interfecit eos.i.interficiet loquẽdo de futu ro p modũ p̃teriti. e Interfecti eoꝝ ꝓijcient̃ beſtijs ꝛ auibꝰ inſepulti. f Tabeſcent mõtes ꝛc̃.p h̃ deſigna tur multitudo inter ficiendorum.

g Et tabeſcet oĩs militia celorũ.qđ ex ponit Ra.ſa.de ange lis p̃fectis ad cuſto diã dictaꝝ gentiũ q̃s dicit ſil' puniri ꝛ ꝯtri ſtari cũ gentibꝰ p̃ſũt. qđ eſt erroneũ.illi ẽĩ ſunt angeli beati.ꝛ iõ nõ põt eis aliq̃d con tingere.qđ ſit ꝯtrari um voluntati ipoꝝ.ꝛ iõ in nullo triſtantur nec grauant̃ de puni tiõe tp̃ali ſeu eterna gentiũ q̃s cuſtodiũt. qꝛ talia p̃cedũt ſm or dinẽ diuine iuſticie. cui p oĩa ꝛ ſimpl'r aſ ſentiũt.ꝛ iõ aliq̃ expo ſitores hoc exponũt de demonibꝰ.ſed nõ videt̃ dictũ rõnabili ter.qꝛ de talibꝰ occiſionibꝰ nõ triſtant̃.ſed magi' delectã tur.ꝛ iõ p militiã celi ſol ꝛ luna ꝛ alia aſtra notabilia in telligunt̃.q̃ frequẽter in ſacra ſcriptura militia celi dicũ tur.hmõi ṽo aſtra multi gentiles antiq̃tus colebant ſic deos.ꝛ iõ metaphorice dicunt̃ tabeſcere in deſtructiõe gentiũ ea adorantiũ.eo ꝙ apparet manifeſte ꝙ nõ pote rant eas ſaluare.

h Et cõplicabunt̃ q̃ſi liber celi.i.in libro enĩ plicato queq̃ ſcripta ſunt nõ pñt legi.ꝛ eodem mõ dr̄ hic.ꝙ gentiles ex ꝯſtellatiõibꝰ futura ꝓnoſticãn tes nõ poterãt ibi videre infortunia ſuuẽtura p nabu chodonoſor i Et oĩs militia eoꝝ in ueta.i.influentia ſtel'arũ eis nõ ꝓficiet k Qm̃ inebriat⁹ eſt i celo gla dius me⁹.i.gladi⁹ vindicte mee.ex ordinatõe celeſti ſeu diuina extent⁹ eſt ad afflictionẽ gentiũ ꝛ effuſionẽ mul ti ſanguinis eoꝝ. l Ecce ſup idumeã.Hic ꝯñr ꝓpħa inuebit̃ ꝯtra idumeos ſpecial'r.ꝛ diuidit̃ in tres p̃tes.qꝛ primo cõminat̃ eis hoĩm occiſionẽ.ſcđo terre deſtructi onẽ.ibi.Et ꝯuertent̃.ꝛ tertio ponit vtriuſq̃ dicti confir mationẽ.ibi.Req̃rite dil'gẽter.Circa primũ dicit in ꝑſo na dñi.Ecce ſup idumeã ꝛc̃.ꝛ patet l'ra vſq̃ ibi.

m De ſanguine agnorũ.i.minorũ. n Et hircorũ.i. mediocrium. o Et de ſanguine medullatorũ arietũ. id eſt maiorũ in potentia ꝛ diuitijs.

p Victima enim domini.i. interfectio peccatorum ex ſententia domini.

q In boſra.de hac enim ciuitate fuit iobab rex edom. Geneſis.xxxvi.

r Et deſcendent vnicornes.i.ſupbi ꝛ ceruicoſi.

s Et tauri cum potentibus.i.indomiti.

t Inebriabitur terra eorũ ſanguine.In hoc notat̃ ma gnitudo effuſionis ſanguinis humani. cuius cauſa ſub ditur cum dicitur.

v Quia dies vltionis dñi ꝛc̃.ſic enĩ fuerũt puniti idu mei.eo ꝙ fuerũt moleſti ꝛ aduerſarij iudeis.qꝛ ciuitas metropolis fuit hierl'm.in q̃ erat mons ſyon.

x Et ꝯuertent̃.hic ꝯñr ꝓpħa cõminat̃ eis terre deſtru

ctionē.cū dr̄.Et ꝯuertent̄ torrētes eiꝰ in picē.i.in corru
ptionē ⁊ amaritudinē ex multitudīe ſanguis ibidē de-
currētis ⁊ cadauerꝝ ibidē picētoꝝ. y Et humꝰ eiꝰ in
ſulphur.ħ eſt in fetorē ex cadaueribꝫ exalantē. z Et
erit terra eiꝰ ⁊c̄.q2 bitacula illiꝰ terre fuerūt cōbuſta ab
aduerſariis ita facili
ter ac ſi eēnt linita pi
z Nō extinguet̄ (ce
tur ī ſempiternū ope
hūano.ignis enī ille
nō fuit extinctꝰ ab ī-
colis.q̄ erāt ꝑ maiori
pte interfecti.et reſi-
dui fugitiui vł capti.
nec ab aduerſariis q̄
ignē accēderāt.ſ3 ſo-
lū ceſſauit ꝑ defectū
materie cōbuſtibilis
Uel pōt dici ꝙ ī aliq̄
pte illiꝰ terre ī ſignū
dīne vindicte appa-
ruit ignis eruēs d̄ ve
nis ſulphureis terre
q̄ adhuc ꝑſeuerat ſic̄
eſt in ſicilia in mōte
ethne.iō ſubdit̄.Aſcē
det fumꝰ eius ⁊c̄.
a Nō erit trāſiens
ꝑ eā.q2 euacuabit̄ ab
b Et poſſ (incolis
ſidebūt eā onocrota-
lus auis.eſt īmūda ⁊
dr̄ ab onos qd̄ eſt aſi
nus.eo ꝙ hēat faciē aliq̄ mō ſilem aſino.vt hr̄ in li.q̄ dr̄
catholicon.hebrei tn̄ dicūt hic Noctua q̄ eſt auis volās
c Et hericius.anīal eſt paruū ſpinoſum. (de nocte
d Et ibis.i.ciconia.hebrei dicūt monedula.ꝑ iſta de-
ſignat̄ vaſtatio terre.q2 iſta habitāt in locis deſertis.
e Et extendet̄ ſup eā mēſura.i.deſtructio erit ⁊ vaſta-
tio ſm̄ mēſurā pctōꝝ.ideo ſequit̄. f Nobiles eiꝰ non
erūt ibi.q2 erūt interfecti vel capti.iō ſubdit̄. g Re
gē potiꝰ inuocabūt.i.regē babylonis cui erūt ſubiecti.
h Inuocabūt.vt eoꝝ miſereat̄.q2 tn̄ nō īuenient apud
eū miſcōiam.ſubdit̄.Et erūt oēs pncipes eiꝰ in nihilū
i Et orient̄ in domibꝫ eiꝰ.ruinoſis ⁊ derelictis.
k Spine ⁊ vrtice ⁊ paliurus.Carduus ē ſpinoſus cū
quo parant̄ panni. l Et erit cubile draconū ⁊c̄.per
oīa iſta intelligit̄ ꝙ terra ad ſolitudinē rediget̄.
m Et occurrēt demonia onocentauris.ſm̄ expoſitores
nr̄os dicunt̄ hic demonia.demōes incubi.vel hoīes ſil-
ueſtres.Onocentauri enī aīalia monſtruoſa in pte ſupe
riori ſilitudinē hoīs hn̄tia.et in inferiori aſini.iō dr̄ ab
onos qd̄ eſt aſinꝰ.hebrei dicūt.Et occurrūt martine cat
tis ſilueſtribꝫ.⁊ dicunt̄ martine apud eos aīalia ſimili
n Et pilo- (tudinē hn̄tia cū ſimijs.ſunt tn̄ caudata.
ſus clamabit alter ad alteꝝ.i.vlulabit.⁊ dicunt̄ hic pilo
ſi ſm̄ hebre.aīalia ferociora ⁊ piloſa.ſicut lupi et hmōi.
o Ibi cubauit lamia.eſt aīal mōſtruoſū hn̄s in ſupe-
riori pte ſilitudinē mulieris.⁊ in inferiori pedes eq̄nos
Cetera patēt ex dictis. p Req̄rite diligēter.Hic ꝯſe
quēter ponit̄ ꝑdictoꝝ ꝯfirmatio.cū dr̄.Req̄rite diligēter
in li.dn̄i.i.in ħ libro Eſaie.q̄ ſcripſit ipm̄ ſpūſctō dictan
te.prout dictū fuit in pn̄n.huiꝰ libri q Et legite.ſc3
futuris tpibꝫ.⁊ inuenietis ꝙ. r Unū ex eis q̄ ꝑdicti
ventura ſupra eodē. s Nō defuit.quin ſit adimple-
.tum. t Alter alterū nō queſiuit.hoc eſt dictum.hoc

hum eiꝰ ī ſulphur:[z] Et erit
tra eiꝰ in picē ardētē3 nocte
⁊ die nō extinguet̄ ī ſempit
nū. Aſcēdet fumꝰ eiꝰ a gene
ratiōe ī generatiōe3:deſola-
bit̄ in ſecl'a ſecl'oꝝ. [a] Nō erit
trāſiēs ꝑ eā:[b] ⁊ poſſidebūt eā
onocrotalꝰ[c] ⁊ hericiꝰ[d] ⁊ ibis ⁊
coruꝰ hitabūt ī ea.[e] Et exten
det̄ ſup eā mēſura ⁊ redigat̄
ad nihilū: ⁊ ꝑpēdiculū ī de-
ſolatiōe3.[f] Nobiles eius nō
erūt ibi:[g] regē potiꝰ[h] inuoca
būt: ⁊ oēs pncipes eiꝰ erūt ī
nihilū.[i] Et orient̄ ī domibꝫ
eiꝰ[k] ſpine ⁊ vrtice ⁊ paliurꝰ ī
munitiōibꝫ eiꝰ:[l] ⁊ erit cubi-
le draconū ⁊ paſcua ſtruiti-
onū:[m] et occurrēt demonia
onocētauris.[n] ⁊ piloſus cla
mabit alt̄ ad alteꝝ.[o] Ibi cu-
bauit lamia ⁊ inuenit ſibi re
quiē. Ibi hūit foueā herici
us ⁊ enutriuit catulos: ⁊ cir
cūfodit ⁊ fouit ī vmbra eiꝰ.
Illic ꝯgregati ſunt milui.
alter ad alterū.[p] Requirite
diligenter in libro dn̄i[q] ⁊ le-
gite:[r] vnū ex eis[s] nō defuit:
[t] alter alteꝝ nō q̄ſiuit[v] q2 qd̄
ex ore meo ꝓcedit[x] ille[y] man
dauit.[z] ⁊ ſpūs eius ipſe con
gregauit ea[z] et ipe miſit eis
ſortē:[a] et manus eiꝰ diuiſit
eā illis in mēſurā.[b] Uſq3 in
eternū poſſidebūt eā in ge-
neratione ⁊ generationem
habitabunt in ea.

nō contingit ex caſu nec ex humana induſtria.ſed ex or
dinatione diuina.ideo ſubditur.
v Quia qd̄ ex ore meo ꝓcedit ꝓphetando.
x Ille ſc3 deus. y Mandauit mihi inſpirando.
z Et ſpūs eius.ipē ꝯgregabit ea.ſ.anīalia monſtruoſa
predicta.
z Et ipſe miſit eis
ſortem.i.ad locū ha-
bitandū.
a Et manꝰ eius di-
uiſit eam ⁊c̄.i.ſingul̄
ſm̄ ſue nature ꝯueni
entiam.
b Uſq3 in eternū.
in hebre.habet̄.Uſq3
in ſeculū.qd̄ ꝓprie ſi-
gnat tempꝰ q̄nq̄gin-
ta annorum.aliq̄n tn̄
accipit̄ ī ſcriptura ꝓ
maiori tpe.aliq̄n pro
minori.vn̄ nō accipi
tur hic ꝓ duratiōe ꝑ-
petua.q2 idumea pꝰ
deſtructionē dictam
ꝑ nabuch.fuit poſtea
habitata ab hoibꝫ.et
ꝑdicta aīalia inde eī
iecta.

In ca.XXXIIII.
Accedite gentes.

Additio.

I Stud ca.in q̄ ꝓpheta inuitat oēs gentes ad au-
diendū.⁊ indignationē dn̄i ſupˢ oēs gētes cōmi
nat̄.⁊ ꝯſir reſtringit ſe ad idumeā tn̄ de cuꝰ va-
ſtatiōe plura ⁊ pncipalia q̄ in ħ ca.ꝯtinent̄ denunciant̄
ſm̄ poſtil.in poſtilla ſua principalr̄ exponit̄ d̄ idumeis
ab eſau deſcēdētibꝫ.eo ꝙ fuerūt ꝯtrarij iudeis cū debu-
iſſent eos iuuare.eo ꝙ a duobꝫ gemellis fratribꝫ deſcē-
derant.put in poſtil.largiꝰ ꝯtinet̄ qd̄ nō videt̄ rōnabili
ter dictū.tū q2 ꝑ ꝑambulū hꝰ ꝓphetie dat̄ intelligi ꝙ in-
dignatio dei de q̄ hic agit̄.ſit maxima reſpectu ꝑdictarū
q̄ in ꝓphetijs ꝑcedētibꝫ fuerūt tradite.dicit enī.Accedi
te gentes ⁊c̄.Audiat terra ⁊ plenitudo eiꝰ.orbis terraꝝ
⁊ oīe germē eiꝰ.q̄ vba que tām maximā attentōnē denū-
ciant.⁊ totū orbem terraꝝ ad audiendū excitāt nō legūt̄
in alijs ꝓphetijs Eſaie.in q̄bꝫ de deſtructiōe babylonio-
rū.aſſyriorū.egyptioꝝ ⁊ alioꝝ agit.Ex q̄ videt̄ ꝙ in ħ ca.
de acerbiori ⁊ duriori indignatiōe dei tractet.tū q2 fra-
ternitas gemella eſau ⁊ iacob quā allegat ad ħ ꝙ debu-
iſſent idumei adiuuare iudeos nūq3 fuit cauſatiua ami
cicie.ſ3 potiꝰ cauſauit iter eos magnā inimiciciā tam ī
ſuis pmordijs vt p3 Geñ.xxv. vbi de ipis gemellis ī
vtero exiſtibꝫ dr̄.Collidebant̄ in vtero eiꝰ puuli q3 in ꝓ
ceſſu ī ſuis poſteris.vn̄ Exo.xvij. Primꝰ aduerſariꝰ q̄ ex-
iuit obuiā ꝑplo iſrł ad pugnādū cū eis.cū exiret de egy-
pto fuit amalech filiꝰ eliphaz pmogeniti eſau.vn̄.ij.Re
gū.viij.dr̄ de dauid. Poſuit in idumea cuſtodes. ſtatu-
itq3 ꝑſidiū.⁊ facta eſt vniuerſa idumea ſuiēs dauid.Ex
q̄ p3 ꝙ iſte due gētes iſrł.ſ.⁊ idumei nō hēbant ſe adin
uicē vt frēs.ſ3 potiꝰ vt aduerſarij.put fuit ꝓphetatū de
eis Geñ.vbi ſupra.Duo ppl'i ex ventre tuo diuidētur.
populus quoq3 ppl'm ſupeabit.Nō ergo ex tali frater-
nitate videt̄ ſequi.ꝙ idumei tām acertime debuiſſent pu-
niri eo ꝙ nō adiuuiſſent iſraelē vn̄ aliq̄ expoſitores nr̄i ħ

ca. videnť exponere pꝛīcipal'r de finali iudicio. in q̄ oēs
reprobi punienť ex oībꝫ natoībꝫ. Et lꝫ huic expoſitōi plu
rima. q̄ in h̄ ca. ↄtinenť ↄcordēt. tñ nō ↄſonat ei h̄ qđ dꝛ in
fra. Regē poti⁹ inuocabūt. cū ī iudicio. nec p⁹ iudiciū nō
ſit aliud regnū. niſi regnū xp̄i quē nō pñt inuocare dānati
in qbꝫ malignitas odii ſp̄ pmanet. vt in. iiij. ſen. di. xlviij.
Ra. ſa. vo ↄ cōiter oēs hebreoꝝ expoſitores. h̄ ca. exponūt
de romano impio ſeu regno. vñ glo. nr̄a p boꝛ ha ꝛ edom
hebreoꝝ mgr̄i romā volūt intelligi ꝛ oīa de ipa dici. q̄ cō
tinentur in ſeqñti capitulo. hec in glo. Circa quā atten
dēdū ꝙ p romā intelligūt eccl'iaꝫ romanā. cui⁹ caput in
terris ē roma quā dicūt eſſe deſtruēdaꝫ p meſſiam ab eis
ſpectatū. qđ qdē regnū eccl'ie dicūt eē pfiguratū p q̄rtaꝫ
beſtiā Dan. iiij. ca. q̄ deſtruēda eſt p vnū regnū icoꝛrupti
bile a dō ſuſcitādū. put ibidē hr̄. In q̄ expoſitōe duo fal
ſa pſupponūt. Primū. ſ. ꝙ regnū xp̄i ſeu eccl'ie ſit pfigu
ratū p q̄rtā beſtiā in viſiōe dan. ↄtentā. qđ ē maifeſte fal
ſum. put plene fuit expoſitū in additōibꝫ ſup dan. ca. ś.
dicto ſcōm pſupponūt. ꝙ pp'ls xp̄ian⁹ ſit idume⁹. ꝛ ſic te
nēt in oībꝫ ſuis libris. tā thalmudicꝭ q̄ȝ aliis. vñ ī h̄ ca.
Ra. ſa. hi. ſic dicit. ꝙ regnū hūanū ꝛ oēs q̄ tenēt legē na
zareni p maioꝛi pte ſūt idumei. licet eis fuerūt aliq̄ na
tiones admixte. Sil'r dicit ꝙ ceſar ꝛ oēs reges q̄ fuerūt
añ eū in roma ſūt idumei. Ad qđ pbandū nihil allegat.
ſꝫ ſolū ſuā fabuloſaꝫ narratōeꝫ pſuppoīt taq̄ȝ verā. cuius
falſitas tñ eſt maifeſtiſſima. Chꝛiſtiani eī ſi dicanť deſcē
dere ſcḋm fidē. tūc pꝛincipal'r deſcēdūt a xp̄o cui⁹ fidem ꝛ
denoīatione tenēt. q̄ de dauid ꝛ p ↄñs de iacob deſcēdit
nō aūt de eſau. Si aūt loquanť de deſcēſu ſcḋm carnē. tūc
de oībꝫ natiōibꝫ ſunt indifferēter. vñ Petr⁹ ap'ls Act.
x. ca. In vitate cōperi ꝙ nō ē acceptoꝛ pſonaꝝ de⁹. ſꝫ ī oī
gente. Paul⁹ etiā ad Roma. x. ca. inqt. Nō eſt diſtinctio
iudei ꝛ greci. Dicere gͦ ꝙ p idumeā intelligať xp̄ianitas
ſeu eccl'ia romana. nō ſolū nō hꝫ fundamētū. ſꝫ etiā ma
nifeſte ē falſuꝫ. Et notādū ꝙ i. h̄ loco ſicut ī aliqbꝫ aliis
verificať de eis illud pś. Gladi⁹ eoꝝ intret ī coꝛda ipoꝝ
Nā ſi bñ ↄſiderenť ſcripture idumea. in h̄ loco ꝛ in aliis
ſilibꝫ ſignificat ad l'raꝫ ſynagogā iudeoꝝ. q̄ p pctm̄ nega
tiōis ꝛ occiſiōis xp̄i facta ē eccl'ie dī inimica. ſic idumea
ab eſau deſcēdens aduerſatrix fuit ipi hirl'm. Ad cuius
declaratōeꝫ oſtendendū ē quō idumea q̄n̄qꝫ ſub metapho
ra l'raliter ſignificet pdictā ſynagogā iudeoꝝ. ſcḋo q̄liter
l'ra h⁹ ca. applicet idumee in h̄ ſenſu ſumpte. Circa pꝛi
mū ſciendū ꝙ ſcḋm Joſ. vij. ethimo. ꝙ eſau pꝛimogenita
ſua ꝓpter eſcā fratri ſuo mioꝛi vendidit. ac poſtmodum
paterna bñdictōe ſibi pmiſſa pꝛiuat⁹ eſt. ſignificat eūdē
pp'lm iſraeliticū. q̄ a deo vt Exo. narrat liber pꝛiogenit⁹
fili⁹ nuncupat⁹ eſt. q̄ etiā ꝓpter pñtis ſecl'i lucra nō ſolū
pꝛimat⁹ ſui honorē amiſit. veꝝetiā ꝛ regni celeſtis pmiuꝫ
prepatū adipiſci nō meruit dño exprobrāte cū dicit. Au
ferēť a vobis regnū dei. ꝛ dabiť genti faciēti voluntateꝫ
ei⁹. hec ille. Ex q̄ p locū ab oppoſitꝭ p quē ſicut ꝓpoſituꝫ
de ꝓpoſito. ſic ꝛ oppoſitū de oppoſito verificať. ꝙ ſic pꝛi
mogenitura ꝛ bñdictio eſau pꝛimogeniti ſcḋm carnē trā
ſiuit in iacob minorē. ſic pꝛimogenitura ꝛ bñdictio ſyna
goge ſathane pꝛiogeniti ſcḋm carnē trāſiuit in eccl'iaꝫ eta
te minorē. ꝛ ſic in iſraeliticā dignitatē gentiuꝫ tranſiuit
plenitudo. intantū ꝙ gentes verā fidē ipi⁹ iacob recipi
entes pp'ls iſrl' dicať. vñ infra. xliiij. de gentili ad fidem
accedēti legiť. Et in noīe iſrl' aſſimilabiť. ſic eadē ratiōe
deſcendēs ī iacob ſcḋm carnē. ꝛ ab ei⁹ fide recedētes. ſicut
eſt ſynagoga iudeoꝝ xp̄m negantiū ꝛ crucifigentiū ī ab
iectionē trāſiuit idumeticā. vñ ꝛ nomē idumee ſibi ven
dicauerunt. que ab exoꝛdio fuit iſraeli inimica. et iō A
poca. ij. de ipis dꝛ. Qui dicūt ſe iudeos ꝛ nō ſunt. ſꝫ ſūt
ſynagoge ſathane. Et notandū ꝙ exoꝛdiū hui⁹ diſtincti
onis. ſ. ſynagoge ꝛ eccl'ie ꝓpꝛie figurať in exoꝛdio hoꝝ du
orū fratrū. ſ. Eſau ꝛ iacob. Gen. xxv. Si diligēter attēdať
oīa eñi hoꝝ fratrū geſta pꝛincipal'r fuerūt figuratiua vt
ibidē in additiōe dictū fuit. Sicut eñi ibidē collidebā
tur in vtero paruuli. ſic h̄ in vtero materno. ſ. in gremio
ſacre ſcripture que mr̄ ē vtriuſqꝫ. cū ex ipa ſacra ſcriptu
ra materiā vite ſpūalis ſumit. in q̄ qdē vtero tā ſynago
ga q̄ȝ eccl'ia ↄtinue collidunť repugnātes ſibiinuiceꝫ in
ei⁹ itellectu. ſicut etiā pꝛio egreſſus ē eſau. ſcḋo vo iacob
ſic ꝛ hic ſynagoga patruꝫ. ſ. eccl'ia antiq̄ teſtamenti pꝛio
egreſſa eſt. ↄſtr vo eccl'ia xp̄i. ſ. noui teſta. ſicut etiā ibi ia
cob egrediens plantā fratris tenebat manu. ſic eccl'ia in
pꝛimo ſuo exoꝛdio. que incepit a paſſiōe xp̄i qđāmō ritū
ſynagoge tenebat in obſuantiis legalibꝫ. Nā a tp̄e paſ
ſionis xp̄i vſqꝫ ad diuulgationē euangelii ſcḋm Aug. licet
legalia moꝛtua erāt. nō tñ moꝛtifera. vñ ꝛ paulus circūci
dit Timotheū. ſicut aūt ibi poſt egreſſum totaliter ſūt
diuiſi. vñ dicit duo pp'li ex ventre tuo diuidenť. ſic et hic
eccl'ia ꝛ ſynagoga oīno ſunt diuiſe ī fide ꝛ moꝛibꝫ. ſicut
etiā ibidē dꝛ. Populus pp'lm ſupabit. ꝛ maioꝛ mioꝛi ſer
uiet. ſic ſynagoga q̄ eſt maioꝛ natu eccl'ie que minoꝛ eſt
natu ſeruit. Ex qbꝫ patet intentū. ſ. ꝙ ſicut vniuerſal' ec
cleſia gentiū in vnitate fidei xp̄i adunata. vere et ꝓpꝛie
dꝛ iſrl' ꝛ dom⁹ iacob. de q̄ angelus ad vginē. Regnabit ī
domo iacob in eternū Lu. i. ſic ꝛ ſynagoga ſathane. ſ. iu
deoꝛum. que domui iacob. ſ. vere eccl'ie eſt inimica idu
mea dici debet. Item ad hāc veritatē cōfirmandā facit
quoddā valde notabile. qđ habeť ex codicibꝫ eoꝝ valde
autenticis. tradūt eñi ꝛ firmiter credūt ꝙ doctrina thal
mudica nephanda eoꝝ fuit data moyſi a deo in monte
ſynai oꝛetenus. que qdeꝫ doctrina falſa ꝛ phariſaica re
dacta fuit in ſcriptis p quendā qui dꝛ apud eos Ra. iu
da naſci. q̄ totā illā doctrinā accepit a quodā q̄ dicebať
Rabi mayr. a cui⁹ auctoꝛitate dependet illa doctrina. ſꝫ
ↄſtat p eos ꝙ Rabi mayr. ille qui fuit pꝛincipalis actoꝛ
erat idumeus natiōe. ꝛ recepit fidē ꝛ ritū iudeoꝝ p tp̄s
poſt paſſionē xp̄i. vñ ꝛ pſelit⁹ idumeus apud eos dicit
que oīa hñtur in diuerſis locꝭ in thalmud. ꝛ epyloganť
p oꝛdinē in ſumma Rabi moy. egyptii que apud eos eſt
ſolenniſſima in plogo ſuo vbi agit de auctoꝛitate thal
mudice doctrine. Ex quo patet ꝙ ſicut eccl'ia xp̄i dicitur
eccl'ia apoſtolica. eo ꝙ doctrinā euangelice legis recepit
a xp̄o mediantibꝫ apoſtolis. ſic ſynagoga iudeoꝝ q̄ do
ctrinam thalmudicā habent p lege dicenda eſt idume
tica. eo ꝙ recepit doctrinaꝫ illam. mediante Rabi mayr
idumeo. ꝛ ſic habeť pꝛimū intentū. Circa ſecundū dicit
in litera. Accedite gentes ꝛ audite populi attēdite. au
diat terra ꝛ plenitudo eius. in quo inuitat ꝓpheta om
nes gentes ad audiendū ſententiā latam cōtra idumeā
ſcilicet ſynagogam. Nam ſicut paſſio chꝛiſti p ſynagogaꝫ
malicioſe pcurata. fuit diuulgata p oꝛbem p pꝛedicatio
nem apoſtoloꝛū. ſic condecens eſt. vt pena idumee ſcili
cet ſynagoge omnibꝫ gentibꝫ inſinuareť ad laudem di
uine iuſticie. ꝛ ſequiť. Quia indignatio domini ſup om
nes gentes. Ad quod ſciendū ꝙ ſicut cum iſraele d egy
pto exeunte multū vulgus pꝛomiſcuum exiuit. vt habeť
Exodi. xij. capitulo. ſic cum ipis aſcendentibꝫ de baby
lonia multi ſe miſcuerūt. vt patet Eſdre. v. capitulo. id
circo tempe paſſionis chꝛiſti dicuntur fuiſſe in hieruſa
lem de cunctis nationibus. vt habetur Actuum. ij. ca
pitulo. Et quia de ipis multi adheſerunt ſynagoge. Unā
in lapidatione Stephani Actuum. vij. ſeptimo capitu
lo. Surrexerunt quidaꝫ de ſynagoga que appellabatur
libertinoꝛum. ideo dicit. Indignatio domini eſt ſuper
omnes gentes. vt intelligatur diſtributio p generibus
ſinguloꝛū non p ſingulis generū. Fuit etiam ſynagoga

poſtmodū ꝑ orbē terraꝝ ignominioſe diſpſa.ꝑut fuit p̄/
noſticatuꝫ ꝑ moyſen. Deu.xxviij. ⁊ ſic vindicta dei ipſis
inflicta publicat̃ ꝑ oēs gētes. Qualiſ aūt fuerit hec vin/
dicta declarat d. Interfecit eos ⁊c. qḋ primū īpletū fu/
it ꝑ romanos.q̄ capta ciuitate hiꝉm innūerabiles occi
derūt. Cōſeqūt pꝰ modicū tp̄s ī ciuitate q̄ dr̄ bicher.vbi
falſuꝫ meſſiā ſup ſe poſuerāt ⁊ poſtea a romanis obſeſſi ⁊
capti mꝉta milia ex eis cū ſuo meſſia fuerūt occiſi.ꝑut in
hiſtoria ioſephi ⁊ in alijs thalmudicis hiſtorijs narrat̃.
Et q2 taliū cadauera.ꝓpter eoꝝ mꝉtitudinē inſepulta re
manebāt.iḋo ſubdit. Interfecti eoꝝ ꝓijcient̃ ⁊ de cadaue
ribꝫ eoꝝ aſcēdet fetoꝝ.q̄ qḋē interfectio ſeu occiſio non
ceſſat.ſꝫ q̄dāmō ꝯtinue durat cū ꝑ interualla tp̄m qn̄qꝫ in
gallia.qn̄qꝫ ī anglia.aliqn̄ ī hiſpania.⁊ ſic ḋ alijs natio/
nibꝫ mꝉta milia occidūt̃ a regibꝫ ſeu a pp̄lis. Nā vt hec
vindicta eēt ī mēoria hoīm.⁊ n̄ traderet̃ obliuiōi diſpo
ſuit deꝰ.ꝙ ī ꝓceſſu tp̄m.⁊ ī diuerſis natiōibꝫ ſeu regio/
nibꝫ exerceret̃.⁊ nō ſiꝉ de terra delerent̃.ꝑut ꝓpha orauit
in pſ.d. Ne occidas eos.ſ.ſiꝉ ne obliuiſcant̃ ꝓpli mei.ꝑ
ut fuit ibi expoſitū ī additōe. Sequit̃ in lr̄a. Et tabeſcet
oīs militia celoꝝ.ſ.demonū aereoꝝ ſm̄ glo.q2 deficiēti/
bus mēbris eoꝝ q̄dāmō videnť tabeſcere vꝉ annihilari.
de q̄ dicit. Et cōplicabūt̃ ſicť liber celi.q2 ſicť ī libro cōpli
cato nihil apparet legēdū.ſic nō apparebunt hmōi aeree
ptātes.ac ſi eēnt vetuſtate ad ꝯſūptōem tendētes.de q̄
dicit. Et oīs militia eoꝝ defluet ⁊c.⁊ ſequit̃. Qm̄ inebri/
atus ē in celo gladiꝰ meꝰ.q2.ſ.ꝑ celeſtē ſniaꝫ inebriatꝰ ē
ſanguie interfectoꝝ gladiꝰ diue vindicte mō p̄dicto.⁊ ſe
quit̃. Et deſcēdet.ſ.gladiꝰ meꝰ de celo ſup idumeā.ſ.ſy/
nagogā p̄dictā. Et ſup ꝓpꝉm interfectōis mee.ſ.q̄ me in/
terfecerūt ad iudiciū.i.diuinū maīfeſtādū. Et q2 hec vl/
tio ſe hēbat extēdere ad oēs tā maiores q̄ꝫ miores.iḋo
ſequit̃. Gladiꝰ dn̄i repletꝰ eſt ſanguie ⁊c.vſqꝫ ibi. Victi/
ma ei dn̄i ī boſrha. Ad qḋ ſciēdū qḋ boſrha ē ciuitas re
gia ī terra idumea.vt hr̄ Gen̄.xxxvi. Et ſic hic ꝑ ſynago
ga accipit̃ idumea rōibꝫ iā dictis.ſic boſrha ꝑ eodē acci
pit̃.ſub alia tn̄ rōne. Boſrha eñ interꝑtat̃ vindemiata.
Nā vatir ī hebreo ſignificat vindemiā.ſynagoga eni aň
aduentū xp̄i dicebat̃ vinea dn̄i.ſ.v.ca. Vinea dn̄i domꝰ
iſrꝉ.q̄ qḋē vinea licet aň habuiſſet palmites cū racemiſ
ſeu fructū.nihil tn̄ poſt paſſionē xp̄i in ea remāſit boni
fructꝰ.ſicut ī vinea poſt vindemiā nihil fructꝰ remanet
q̄ ꝯſideratiōe ꝓprie dr̄ boſrha.ſ.vindemia.cetera patent
ex dictis vſqꝫ ibi. Quia dies vltiōis dn̄i.ſ.ſanguis xp̄i.ꝑ/
ut in glo. Annꝰ.i.tp̄s retributionū iudicij ſyon. q2 non
ſolū idumea.ſ.ſynagoga pſecuta eſt xp̄m caput. ſꝫ etiam
mēbra ſue eccľie q̄ ꝑ ſyon deſignant̃. Vn̄ Mat.xxiij. Cuꝫ
reprobaſſet ſynagogā iudeoꝝ ex pſecutōe ꝓphaꝝ.⁊ hmōi
di. Ecce ego mitto ad vos ꝓphas ⁊c. Et ex illis occidetis
in ſynagogis vr̄is.ſubdit. Vt veniat ſup generationem
iſtā oīs ſanguis innocẽꝰ.q̄ effuſus ē a ſanguie abel iuſti
⁊c. Ex q̄ pꝫ ꝙ vindicta oīs ſanguis effuſi iuſtorū eccľie
ab abel incipientis.deſcēdere debet ſup ſynagogaꝫ.que ꝑ
idumeā hic intelligit̃.⁊ ſequit̃. Et ꝯuertent̃ torrētes eiꝰ
in picē.⁊ humꝰ eiꝰ in ſulphur ⁊c. Et aſcēdet fumꝰ eius
in gn̄ratiōe ⁊ generationē.ꝑ torrētes ei intelligūt̃ do/
ctrine.q̄ a ſacra ſcriptura fluūt ꝑ veros doctores. ſic.ſ.
ca.xxxiij.de ſiō dr̄. Locꝰ fluuioꝝ riui latiſſimi.⁊ in ſequti
ca.dr̄. Et torrētes in ſolitudie.vñ torrētes ſynagoge q̄ ī
antiq̄s fluebāt a ſctis ꝓphis ⁊ doctoribꝫ in aq̄s ſalubri
tatis.poſtea ꝯuerſi ſunt ꝑ doctrinā phariſaicā ⁊ thal/
mudicā in picē ⁊ ſulphurē q̄ generāt fetorē. Ad cuiꝰ in/
tellectū notāda ſunt aliq̄ de multis ⁊ innūerabilibꝫ.q̄ in
eoꝝ doctrinis abſurda ⁊ nephāda legunt̃. Ad qḋ ſciēdū
ꝙ ſynagoga iudeoꝝ poſt paſſionē xp̄i intātū fuit exceca
ta.ꝙ in ſua thalmudica doctrina quā falſe dei legē vo/
cant mꝉta tradiderūt maxīe abſurda de deo.vñ ī li.q̄ dr̄
barathoch rabi eoꝝ plane dicūt ꝙ ds̄ in q̄libet vigilia
noctis dolēs de deſtructiōe tēpli ſui ⁊ captiuitate iudeoꝝ
rugit vt leo.⁊ dicit de ſeipo. Ve mihi q̄ deſtruxi domuꝫ
meā.⁊ cōbuſſi tēplū meū.⁊ captiuaui filios meos inter
gētes ſecli. Et hāc ſniaꝫ mꝉtis ⁊ varijs modis replicant
In prin.etiā libri abodoꝛera.q̄rūt qḋ facit deꝰ ī.xij.ho
ris diei. Ad qḋ rn̄dēt ꝙ in tribꝫ horis primis ſedēs ſtu
det in lege.⁊ in tribꝫ ſecūdis iudicat vniuerſum mūdū.
in tribꝫ tertijs paſcit totū munduꝫ.in tribꝫ q̄rtis ludit
cū leuiathan.iuxta illud Iob. Leuiathan iſtum quē for
maſti ad illudendū ei. Dicūt tn̄ ꝙ a die q̄ templū eſt de
ſtructū nō fuit ludus nec riſus corā deo. ſꝫ fletꝰ ⁊ plan/
ctus.iuxta illud Eſaie. Vocauit dn̄s exercituū ī die illo
ad fletū ⁊ planctū ⁊c. Cōſequēter ibidē q̄rūt qḋ facit in
xij.horis nocturnis. Et rn̄dēt alia ſiꝉia in fatuitate.vnḋ
q̄libet hn̄s vſuꝫ rōnis admirari dꝫ de tāta cecitate quō
illi q̄ gloriant̃ ſe hr̄e legē dei.attribuant vo deo q̄ nec in
dijs hn̄t ſiꝉem paſſionē.fletꝰ ⁊ planctꝰ ⁊ hmōi.q̄s pelli/
mi ydolatre ſuis dijs nō attribuūt.⁊ qḋ deteriꝰ eſt.ꝙ ra
bi eoꝝ determināt in li.q̄ dr̄ hulin.ꝙ deꝰ peccauit faci/
endo lunā minorē ſole in q̄ntitate.ꝑ cuiꝰ pc̄ō.ſ.dei ex/
piando dicūt ꝙ offerebat̃.iij.kaľ.hircꝰ caprarū.de q̄ dr̄
Num̄.xxviij. O mira ⁊ brutaľ inſania q̄ deo audet attri/
buere qḋ etiā beatis minime cōpetit.ꝑut eſt ve.qḋ miſeri/
am ſignificat q̄ aliena eſt a q̄libet beato.ſiꝉr ⁊ peccare ⁊
expiatione ꝑ pc̄ō indigere ⁊ hmōi.que horrēda ſunt ⁊
ſtupenda. Sꝫ ſunt nōnulli modernoꝝ.q̄ ad has inſani/
as colorādas dicūt.ꝙ p̄dicta ⁊ mꝉta ſiꝉia q̄ in thalmud
de q̄ dicunt̃.ſūt metaphorice intelligenda.eo mō q̄ ſacra
ſcriptura ḋo attribuit penitere.vt Gen̄.vi.⁊ iraſci Nu.
xxij.⁊ ī alijs q̄ꝑpluribus locis.que ⁊ ſiꝉia intelligēda ſūt
ſiꝉitudinarie.ſ.ꝙ ſe habet in effectibꝫ ſuis de q̄bꝫ ī illis
locis agit̃.ad modū tales paſſiōes hn̄tis.que q̄dē cauil
latio nō valet.tum q2 licet in ſacra ſcriptura.ꝑut ꝓphete
qn̄qꝫ more hūano loquunt̃ talia qn̄qꝫ tradant̃.in dictis
tn̄ expoſitoꝝ ſacre ſcripture talia nō ſunt admittēda.cū
ad expoſitores ꝑtineat.vt ſacrā lr̄am exponāt.non autē
qḋ talia tradāt in actibꝫ ſuis que ſunt erroꝝ inductiua
ſicut p̄dicta.tum q2 penitere vel iraſci aut moueri ⁊ hu
iuſmodi.que in ſacra ſcriptura deo attribuunt̃ īportāt
aliq̄d qḋ in hoībꝫ eſſet laudabile. penitere eni ī homīe
qui peccatū cōmiſit laudabile eſt. Iraſci etiā ſm̄ mode
rationē rationis.vt iuſticia exerceat̃ eſt laudabile. Mo/
ueri etiā ad bona ꝓſequēda ⁊ mala fugienda laudabile
eſt.⁊ talia deo attribuunt̃ vt bonū quod important ho/
mines conētur imitari.ſed miſerum eſſe.vel peccare ni
hil boni importat.ad quod imitandum homines ꝓuo
cari debeant.et ſi talia deo attribuere ſtultiſſimum eſt.
Sunt etiā in predicta thalmudica doctrina nephanda
quedam fetida que aures cuiuſcunqꝫ modeſti offendūt
quorū multa epilogat magiſter Raymundus in pugio/
ne.tertia parte.diſtinc.iij.capitulo.xx. Et quia talia non
ſunt digna repetione ſeu relatione.ideo illa omitto.ſed
ſolū ex his infero.ꝙ talis doctrina manifeſte eſt abſur
da ⁊ fetida.de qua ꝓprie dicitur hic. Et aſcēdet fumus
eius.ſ.horridus ⁊ fetidus modo p̄dicto. Sunt etiam in
ritibꝫ deoꝝ thalmudicis multa iniquiſſima ⁊ naturali
dictamini rōnis oīno inconſona.vt plenius declarabit̃
ſup zach.c.v.⁊ ſequit̃. Et deſolabit̃ in ſ̄cľa ſecľoꝝ.ſ.hie/
rꝉmalē illa materiaľ a iudeis ſm̄ glo. Nō erit trāſiens ꝑ
eā.q2 romani decreuerūt.vt nēo ex iudeis reuerteret̃ in
terram ſuā.ꝑut in glo. Et poſſidebit illam onocrotulus
⁊ heritiꝰ ꝑ aues ⁊ aīalia que in hoc ca.ponūt̃ intelligūt̃
vicioſi hoīes.ſicut communiter exponit̃ Deute.xiiij. vbi
hoꝝ ⁊ ſimiliū eſus ꝓhibebat̃.ſicut ꝑ coruum intelligun/

tur illi q̄ ſunt voluptatibꝫ denigrati. vel q̄ ſūt expertes bo
ne affirmatõis. qꝛ coruꝰ ſemel emiſſus ab arca nō ē reuerſꝰ
⁊ in miluo q̄ maximis vtit̄ inſidijs deſignat̄ fraudulētia.
Jſta ei vicia ⁊ ſilia freq̄nter ī ſynagoga iudeoꝝ īueniūt̄.
q̄ poſtq̄ʒ a xp̄o receſſit nūq̄ʒ ad eū reuerſa ē ſaltē vniuer-
ſaliter. ⁊ q̄ fraudulētijs freq̄nter vtit̄. ⁊ ſic de alijs aīali
bus hic expſſis intelligēda ſunt vicia q̄ in ipis remanſe
rūt poſtq̄ʒ xp̄m nō receperūt. ⁊ nō ſolū vicia q̄ p aīalia h̄
expſſa deſignant̄. ſʒ etiā alia q̄ hic nō exprimunt̄ intelli-
gant̄ ineſſe eis. iō ſubdit. Req̄rite diligēter in libro dn̄i.
ſcʒ moſaice legꝭ. ⁊ i leg. vnū ex eis nō defuit. i. ex aīalibꝫ
⁊ aīalibꝫ imūdis ꝯtentis ī lege. qꝛ oīa ſm̄ eoꝝ ſignifica-
ta mō p̄dicto ibi manēt. q̄ oīa dicunt̄ in eis durare in ſe
cula ſeculoꝝ. i. durāte eoꝝ pfidia. ſicut Prouer. xxi. dꝛ d̄
bibente vinū. q̄ doloris ei nō recordat̄ amplꝰ. i. ebrie-
tate durante. Et ſm̄ h̄ exponi pōt reſiduū hꝰ ca. ꝯformi-
ter ad p̄dicta exceptis duobꝫ paſſibꝫ q̄ ſpecialr̄ ſūt expo
nendi. p̄miꝰ ei dicit. Nobiles eiꝰ nō erūt ibi regē potiꝰ
inuocabūt. ⁊ erūt oēs principes in nihilū. Ad qḋ ſcien
dū q̄ iudei ſciētes ſe ꝯfuſos in negatiōe xp̄i p ꝓphetiaꝫ
patriarche iacob di. Nō auferet̄ ſceptꝝ de iuda ⁊ dux de
femore eiꝰ. donec veniat q̄ mittēdus eſt. i. xp̄s ꝑut i. coꝝ
thargū. i. in trāſlatione chaldaica exponit̄. eo q̄ iā a ma
gnis tp̄ibꝫ ablatū eſt ab eis ſceptrū ⁊ ducatꝰ. ⁊ tn̄ meſſiā
nō hn̄t. iō fingūt q̄ illi q̄ regūt eos in hac captiuitate p
thalmudicā doctrinā dicunt̄ hr̄e ſceptrū ⁊ ducatuʒ ꝑut
tradūt in li. q̄ dꝛ cābedrim. qḋ tn̄ euacuat ꝓpha di. No-
biles eius nō erūt ibi. q. d. Ad ducē ſeu ſceptrū hn̄tem
nobilitas ptinet quā tn̄ ipi nō hn̄t. ſʒ regē potiꝰ inuoca
būt. manifeſte eni ꝯfeſſi ſunt corā pylato. Nō habemus
regē niſi ceſarē. ⁊ etiā ex tūc vbicūq̄ʒ fuit. ſunt ſub p̄tāte
regia alicuiꝰ dn̄antis ſeu regētis. Et ſic pʒ q̄ falſum eſt
dicere ſe hr̄e ſceptꝝ ⁊ ducatū. p̄ſertī cū etiā ſcribe ⁊ pha-
riſei ſub cuiꝰ doctrina ſunt iā a longo tp̄e defuerunt. et
de h̄ ſubdit. Et erūt oēs principes eiꝰ in nihilū. glo. ſcri
be ⁊ ſacerdotes ⁊ pharīſei. Scḋus paſſus eſt. cum dicit
Et piloſus clamabit alter ad alteꝝ. Circa qḋ ſciendū q̄
piloſus in h̄ loco intelligēdus eſt demon. Eadē ei dictio
ponit̄ hic. ⁊ Leui. xvij. vbi dꝛ. Nō imolabunt vltra victi-
mas demonibꝫ. ⁊ eſt ſenſus. nā fabricatores thalmudi-
ce facultatis. vel potiꝰ falſitatꝭ. hēbant demones mare
ſibi familiares. q̄ꝝ vnꝰ vocabat̄ bēthamaleon. ⁊ aliꝰ io-
ſepſeda. ⁊ cū iſtis marie ꝯuerſabant̄ ꝑut in multis alijs
locis ipſiꝰ thalmud hr̄. ⁊ etiā narrat̄ ab eis. q̄ ſemel fue
rat a ceſare ꝓhibitū ne illā thalmudicā doctrinā diuul-
garent. ⁊ tn̄ ad ꝯſilium ⁊ pcuratiōnē p̄dictoꝝ demonum
hmōi ꝓhibitio fuit reuocata. ⁊ ſic thalmudica doctrina
recupata fuit demonū pcuratiōe. q̄ q̄dē hiſtoria narrat̄
p extenſum in li. textuali ipſiꝰ thalmud q̄ dꝛ mehila q̄ ē
autenticꝰ apud eos. ſm̄ q̄ ꝓprie dꝛ q̄ in ydumea. i. ſyna-
goga ſathane. Et piloſus clamabit alter ad alterū. i. vnꝰ
demon ⁊ aliū ꝯſociū ad opus ſuū explendū ſeu recupe-
randū. poſſet etiā hoc intelligi de duobꝫ diabolicꝭ hoī-
bus. qui inter ceteros pſecutores xp̄i ⁊ eccl̄ie pnicioſio-
res cenſent̄ p̄miꝰ ſeu principalior in p̄mitiua vicꝭ ſy
nagoga ſathane fuit ſcariothes. de q̄ xp̄s. Qui tradidit
me tibi ⁊c. vn̄ a xp̄o diabolus noiat̄. Joh. vi. Nōne. xij.
elegi ⁊c. Alter vero piloſus pōt intelligi antixp̄s q̄ prin-
cipalior erit in pſecutiōe vltima eccl̄ie ⁊ vtute demonū
miracula faciet ſaltē apparētia de q̄ dicit apl̄s ad Theſ
ſa. ij. q̄ ſm̄ opatiōnē ſathane ⁊c. ⁊ ſic piloſi clamāt alter
ad alteꝝ. licet valde remoti in tp̄e. qꝛ affectiōes eoꝝ dia-
bolice adinuicē correſpondēt. intentes. ſ. xp̄m ⁊ ec. l'iam
ſubuertere. alter. ſ. in capite. alter vero in oībꝫ mēbris vni
uerſaliter ſibi ꝯtemporaneis. Si aūt obijcit̄ ꝯ̄ expoſitio-
nē p̄dictā q̄ videt̄ eſſe myſtica nō l̄ralis. eo q̄ idumea ꝓ-
prie ſignificat illā terrā ſeyr quā eſau poſſedit. Similiter
bozrha ciuitas p̄cipalis in ea exiſtēs. vn̄ q̄ p iſta ī te
ligat̄ ſynagoga videt̄ ptinere ad ſenſum myſticū ſeu ſpi
ritualē. ⁊ ſic de multis in h̄ ca. ꝯtentis ſm̄ p̄dictā expoſi
tionē. Dicendū igit̄ q̄ in dictꝭ ꝓphaꝝ multa traduntur
parabolice ſeu metaphorice ſic̄ ſupra. v. c. Vinea dn̄i ac-
cipit̄ p domo iſrl̄. ⁊ xxv. p moab intelligitur antixp̄s ad
l̄ram. vt ibidē hr̄ in poſtil. vn̄ ⁊ in h̄ loco. qꝛ l̄ra hꝰ ca. nō
bene adaptat̄ nec ꝓprie idumee nec rome. nec alijs de q̄
bus dictū eſt. ſʒ ſynagoge ſathane mō p̄dicto. Jdcirco d̄
illa exponit̄ ad l̄ram. qꝛ in locutiōe pabolica. vt dictuʒ
fuit. d̄. in q̄ſtione ſupra ꝓlogū Scḋi. ſenſus l̄ralis eſt nō
ille q̄ ſignificat̄ p̄io p vocē. ſed ille q̄ intendit̄ ſignifica
ri. p̄ſertim cū in h̄ loco multa inueniunt̄ huic veritati
ꝯſona. vn̄ ⁊ in alijs locis freq̄uēter accipit̄ idumea p ſy-
nagoga p̄dicta. vt infra. lxiij. Quis eſt iſte qui venit de
edom tinctis veſtibꝫ de bozrha. ⁊ in alijs locis. ⁊ eadem
eſt ratio de alijs in h̄ cap̄lo parabolice ꝯtentis.

Sed in ca. xxxiiij. recedit a poſtil. Replica.
q̄ exponit h̄ ca. ad l̄ram Burg. Jpſe aūt p allego
riā ſatis extenſam ponit ꝓpoſitiōes thalmudi-
cas ⁊ alia mira. de q̄bꝫ nō iudico.

Capitulum. XXXV.

Letabit̄ deſerta. Andreas ⁊ alij expoſitores ca-
tholici in h̄ ipm̄ ſequētes exponūt iſtud cap. ad
l̄ram nimis iudaice. ſ. de pſperitate iudeoꝝ poſt
reditū de babylone. ſʒ h̄ nō videt̄ rōnabiliter dictum. qꝛ
ab illo tp̄e vſq̄ʒ ad xp̄m fuerūt in ſuitute. etiā in terra
ſua. ſic̄ dictū fuit. ſ. xxxij. Fuerūt etiā in multꝭ afflictio-
nibꝫ ⁊ anguſtijs. vt pʒ in libris Eſdre ⁊ neemie ⁊ dan. ⁊
iō pſperitas ⁊ iocūditas q̄ in h̄ ca. deſcribunt̄ ad tp̄s il
lud nullo mō referri vident̄. Si aūt dicat̄ q̄ imo. qꝛ hic
eſt hyꝑbolica locutio. ſicut dꝛ de alba mr̄iere q̄ ē albior
niue. q̄uis multū deficiat a niuis albedie. h̄ non videt̄
ꝯuenienter dictū in ꝓpoſito. qꝛ magnificū ⁊ piū decet plꝰ
ꝯferre q̄ʒ ꝓmittere. vel ſaltē nō minꝰ. ⁊ minus punire q̄ʒ
cōminari. deꝰ aūt magnificētiſſimꝰ ⁊ piiſſimꝰ eſt. ⁊ ideo
eiꝰ ꝓmiſſiones de bonis nō vident̄ rōnabiliter exponi
p reſtrictionē. niſi aliq̄n appareat maīfeſte q̄ ſic debeāt
expōi. vt ꝓpter demeritū maīfeſte ſuꝑuenieñs ꝓpter qḋ
bonū ꝓmiſſum iuſte reſcindit̄. vel totaliter auferet̄. cōmi
nationes tn̄ de malis rōnabiliter. aliq̄n p exceſſum ſiue
reſtrictionē exponunt̄ ſm̄ q̄ntitatē ⁊ menſurā peccatorū
ipoꝝ delinquētiū. ꝓpter qḋ R. Sa. h̄ ca. exponit de felici
ſtatu quē expectant iudei in aduētu meſſie. Jgit̄ dimit-
tendo qḋ falſum eſt in dictꝭ eius. ſ. q̄ xp̄s ſit adhuc ven
turus in mūdū. ⁊ accipiēdo qḋ veꝝ eſt. ſ. q̄ hoc ca. ſit ad
tp̄s xp̄i referendū. pōt ſic ꝯtinuari ca. p̄cedenti in q̄ pro-
pheta denūciauit deſtructionē idumee ad ꝯſolationē iu-
deorū. hic ꝯ̄ñr denūciat eis ꝯſolationē pfectā xp̄i tp̄e cre
dentibꝫ affuturā. Et diuidit̄ in tres ptes. qꝛ p̄mo ꝯſola
tur eos de futura multiplicatione. ſcḋo de credentiū ro
boratione. ibi. Confortate manꝰ. tertio de demonū dete
ctione. ibi. Jn cubilibꝫ. Ad euidentiā p̄mi ſciēduʒ q̄
in ſenhedrim hieroſolymitano q̄ apud hebre. eſt liber
autenticꝰ dꝛ q̄. v. res notabiles defuerūt in ſcḋo templo
p zorobabel edificato. que fuerāt in templo ſalomonis.
Primū eſt ignis ꝯtinuus in altari holocauſtorū. q̄ tunc
p pluuiā vel ventū nō extinguebat̄. q̄uis eſſet ſub diuo
Scḋm eſt arca teſtamēti. vn̄ dꝛ Hiere. iij. Jn illis diebꝫ
nō dicent vltra. arca teſtamēti dn̄i. nec aſcendet ſup cor.
nec recordabunt̄ illiꝰ ⁊c. Tertiū eſt vnctio regū ⁊ ponti-
ficum. qꝛ pontifices q̄ fuerūt poſt captiuitatē babyloni
cam nō fuerūt inſtituti p vnctionē ſacram. ſed inſtitue-
bant̄ freq̄uēter p reges. quibꝫ iudei erāt tributarij. q̄ fre
q̄uēter vendebāt ſummū ſacerdotiuʒ. ſicut toto tp̄e iude

tages nō habuerūt.niſi aliquos paucos parū ante tem/pus chriſti.⁊ illi nō fuerūt ꝑ vnctionē inſtituti. Quartū eſt ſpūſſctūs ſeu diuinitas.q̄ ꝓ tanto dicebat̃ in tēplo ſalomonis habitare.qꝛ ibi a ſūmo ſacerdote audiebanẗ diuina rñſa nō aūt in ſc̄do templo.Quintum eſt vrim ⁊ thumi.ꝑ q̄ ponitur i latino doctrina ⁊ veritas Exo.xxviij.⁊ ſm ioſephū erat q̄dā fulgor ſubito ꝓſiliēs de lapidibꝫ rōnal̃ ⁊ humeralis q̄ſi de⁹ acceptabat p̄ces ſūmi ſacerdotis.de q̄ dicit ioſephus.iij.li.antiquitatis iudaice. ꝙ deſecit ꝑ.cc. ānos anteq̄ꝫ incepit ſcribere librū illū quē incepit ſcribere anno.xliij. a paſſione chriſti vł circiter qꝛ librū illum obtulit veſpaſiono imꝑatori q̄ cepit imperare āno dn̄ice incarnationis.lxxi.⁊ ſic ſm ip̄m ceſſauit ꝑ magnū temp⁹ ante chriſtū. ⁊ adhuc ꝑ maius temp⁹ ante ceſſauit ſm librū p̄alegatū.⁊ ſm hoc dꝛ.

l ᵃEtabit̃ XXXV. deſertaᵇ et inuiaᶜ et exultabit ſolitudo: ᵈ⁊ floreb it q̄ſi liliū.ᵉGerminās germinabitᶠ⁊ exultabit letabūdaᵍ⁊ laudans.ʰGl'ia libani data ē ei:decor carmeli ⁊ ſaron.ⁱIpſi videbūt gl'aꝫ dn̄i ⁊ decorē dei nr̄i.ᵏCōfortate man⁹ diſſolutas:ˡet genua debiliaᵐroborate.ⁿDicite ᵒpuſillanimes ᵖꝯfortamini ᑫ⁊ nolite timere.ʳEcce de⁹ nr̄ vltionē adducet retributionis:ˢde⁹ ip̄e veniet ⁊ ſaluabit vos ᵗTūc apient̃ oculi cecoꝝ. ⁊ aures ſurdorum patebūt. Tūc ſaliet ſic ceruus:claud⁹:⁊ apta erit lingua mutoꝝᵛquia ſciſſe ſunt in deſertoˣaque:ʸet torrentes in ſolitudine.ᶻet q̄ erat arida in ſtagnū:⁊ ſitiens in fontes aq̄ꝝ.ᶻIn cubilibᵃin q̄bꝫ pri⁹ dracones hītabant orieẗᵇviroꝝ calami et iunci ᶜ⁊ erit ibi ſemitaᵈet via ſctā vocabit̃.ᵉNō trāſibit ꝑ eam pollutus.ᵉ⁊ hec erit vobis directa via:ᶠita et ſtultiᵍnō errent ꝑ eam.ʰNon erit ibi leo.⁊ mala beſtia non aſcendet per eaꝫ.nec inuenietur ibi.ⁱEt ambulabunt qui li

a Letabit̃ deſerta.i.iudea que fuit deſerta a deo q̄ntū ad q̄nqꝫ p̄dicta. b Et inuia.tp̄e enī p̄mi templi ꝓphete diſcurrebāt ꝑ iudeā ppl'm a malis retrahendo.et ad bonū exhortādo.Tp̄e vero ſcd̄i templi nō legunt̃ habuiſſe niſi aggeū.zachariā ⁊ malachiū.q̄ ꝓphetauerūt tp̄e reedificatiōis templi ſecūdi.ſed poſtea ppl's iudaic⁹ caruit ꝓphetis talibꝫ ꝑ.ccc.ānos ⁊ ampli⁹ vſqꝫ ad tp̄s Johannis bap.qui cepit pn̄iam p̄dicare ⁊ aduentū chri/ (ſti nunciare.
a Letabit̃ deſerta.i.iudea q̄ fuerat p̄di/cto modo deſerta. b Et inuia.in aduētu chriſti habebit materiā gaudij q̄ntū ad defunctos q̄s chriſt⁹ de lymbo patrū trāſtulit ad gl'aꝫ.⁊ q̄ſtū ad viuos credētes i eū qd̄ potiſſime fuit impletuꝫ.q̄n recepto ſpūſancto in die penthecoſtes.confidenter ⁊ magna voce laudabāt dn̄m. Actu.ij. c Et exultabit ſolitudo.i. gentilitas que ad modū ſolitudinis caruerat cultu legis ⁊ ꝓphetaꝝ.⁊ cum gaudio ſuſcepit fidem chriſti ad p̄dicationē apl'oꝝ.
d Et florebit q̄ſi liliū.decore ſanctitatis ⁊ odore bone fame. e Germinās germinabit.ꝑ talē explicationeꝫ ⁊ reduplicationē intelligit̃ multitudo gentiliū recipiēs chriſti fidē. f Et exultabit letabūda.corde.
g Et laudās.ore. h Gloria libani ⁊c̄.ꝑ iſta tria loca que p̄ alijs in iudea fuerūt amena.⁊ fertilia intelligitur.ꝙ q̄cq̄d erat pulchritudinis ⁊ amenitatis in ſanctitate ⁊ honeſtate in ſynagoga tranſlatū eſt ad eccleſiaꝫ ex iudeis ⁊ gentilibus congregatam.
i Ipſi videbūt gloriā dn̄i.i.ip̄ius chriſti quē viderunt apl'i alijqꝫ diſcipuli oculis corporeis q̄ntū ad humanitatem.⁊ oculis mentis q̄ntū ad deitatē Joh.i. Vidimus gloriā eius gloriā q̄ſi vnigeniti a p̄re ⁊c̄.viderūt etiā gloriā eius in miraculoꝝ opatione.⁊ reſurrectionem ei⁹ et aſcenſionē.gentiles etiā poſtea ad fidem ꝯuerſi viderūt gloriā eius in miraculis factis ꝑ apl'os in noīe chriſti.
k Confortate.Hic ꝯſiter denunciat̃ materia gaudij ex roboratione credētiū.cū dicit̃.Cōfortate ⁊c̄.⁊ cetbū ꝓ/phete ad apl'os. k Confortate man⁹ diſſolutas.id eſt gentiliū q̄ ante erāt tardi ⁊ pigri ad opus bonū.
l Et genua debilia.gentiliū. m Roborate v̄bo ⁊ exemplo ad quecūqꝫ aſpera ꝓ chriſto ſuſtinendū.
n Dicite.i.communiter predicate. o Puſillanimes. tempe p̄cedenti.
p Cōfortamini. in virtute chriſti.
q Et nolite timere. ſcꝫ tormēta tyrānoꝝ. cui⁹ cauſa ſubdit̃.
r Ecce de⁹ nr̄ vltionē ⁊c̄.ſup vros perſecutores.
s Ip̄e veniet ⁊ ſaluabit vos.ꝑ paſſiōes modicas ad gl'iaꝫ deducendo.⁊ ſic factum fuit in p̄mitiua eccleſia.⁊ ꝑ longū tempus poſtea. qꝛ multi gentiles ad chriſtum ꝯuerſi ita erāt in dn̄o ꝯfortati.ꝙ non timebant tormenta ſꝫ magis appetebāt. vt ptꝫ in legendis multorū ſanctorum.
t Tūc apient̃ oculi cecoꝝ ⁊c̄.Iſta enī miracula fuerunt facta corpaliter ꝑ chriſtū ⁊ poſtea ꝑ apl'os ⁊ alios credētes in noīe xp̄i.vt ptꝫ in euāgelijs ⁊ actibꝫ apl'oꝝ.Et fuerūt facta ſpūaliter in illuminatiōe fideliū fidē recipiēdo.Et aures coꝝ fuerūt apte mādatis chriſti obediēdo.Et claudi ſanati ꝑ viam morū incedēdo.Et muti loquelā receperūt fidem libere confitendo.cui⁹ cauſa ſubditur.
v Quia ſciſſe ſunt in deſerto.iudee ⁊ gētilitatꝫ.vt ptꝫ ex ſupradictis. x Aque.i.ſacri baptiſmi y Et torrentes in ſolitudine.i.varie grē ſpūſſcti. de q̄bꝫ dꝛ Coꝝ. xij.Alij dat̃ ſmo ſapie ⁊c̄. z Et q̄ erat arida i ſtagnuꝫ ⁊c̄.ꝑ hoc notat̃ plenitudo grē data tp̄e eccl'ie primitiue.
z In cubilibꝫ.Hic ꝯſiter denunciat̃ materia gaudij ex demonū deiectione.cū dꝛ.In cubilibꝫ.i.in phanis ⁊ tē/(plis ydoloꝝ.
a In q̄bꝫ ⁊c̄.i.demones in ydolis rñſa dantes.⁊ aliq̄n in talibꝫ locis apparuerūt demones in ſpecie draconum. b Orietur viroꝝ ⁊c̄.qꝛ ydolis inde abiectis talia loca frequēter ꝑ apl'os alioſqꝫ diſcipulos diuino cultui applicabantur.
c Et erit ibi ſemita quantū ad obſeruationē ꝯſilioꝝ.
d Et via quantū ad obſeruationē mandatorū.
e Et hec erit vobis via directa.pueniēdi ad btītudinē.
f Ita vt ſtulti.i.ſimplices ⁊ illiterati etiam.
g Nō errent ꝑ eam.frequēter enī ꝯtingit ꝙ ſimplices directius inceaunt ꝑ hanc viam.vñ cum Augu.legiſſet vitam pauli monachi ſimplicis.dixit.Simplices ⁊ illiterati rapiunt celum.⁊ nos cū lr̄is noſtris trahimur ad infernum.Et nō tranſibit ꝑ eam pollutus. ex hoc patet ꝙ propheta non loquit̃ hic de via materiali ꝑ quam indifferenter trāſit pollut⁹ ⁊ mundus. et ſic metaphorice loquit̃ in p̄cedentibꝫ ⁊ ſequentibꝫ cum dicit.
h Non erit ibi leo ⁊c̄. ꝑ hoc intelligunt̃ demones qui in p̄mitiua eccleſia fugabantur ꝑ credentes Marci vl ti.Signa eos qui crediderint.hec ſequētur.In nomine meo demonia eijcient ⁊c̄.
i Et ambulabūt ꝑ viā iuſticie.q̄ liberati fuerūt a demo

nis ſeruitute. a Et redempti a dño ieſu chriſto ſuo ſanguine ꝓcioſo. b Conuertent ⁊ venient in ſyon.i.ad eccleſiã militantẽ primo.poſtea ad triũphantẽ ſm ꝙ dr̃ Hebre.xij. Acceſſiſtis ad ſyon montẽ ⁊ ciuitatẽ dei viuentis hierl'm celeſtẽ ⁊c. c Et leticia ſempiterna ⁊c.

campo ſuſtinere.iõ tenebat ſe inter muros hierl'm. e Et ſtetit in aq̃ductu piſcine ſuꝑioꝝ.illũ eĩ aq̃ductũ q̃ exibat extra ciuitatẽ diuerterat ezechias. vt dictũ eſt ſ̃ xxxij.tñ loc' retinebat nomẽ aqueduct'. f In via agri fullonis.ſic noĩati.eo ꝙ fullones extẽdebant ibi veſtes ad deſiccandum

ex h̃ et pluribꝫ alijs i hoc ca.poſitꝭ videt̃ ꝙ h̃ ca.referri nõ poſſit ad tp̃s iudeoꝝ de captiuitate babylonica redeuntium. In ca.xxx. vbi dr̃ i poſtil. Igit̃ dimittendo q̃d falſum eſt i ei' dictis.

Additio.

p Recẽs ca.hec ne ⁊ ꝓprie videt̃ exponi a poſtil.ſed circa ei' ↄtinuationẽ ad ꝓterita attendẽdũ eſt.ꝙ i ca. xxxiij.ꝓcedenti ab illo loco in q̃ dr̃. Audite q̃ longi eſtis ⁊c.vt dictũ eſt incipit ca. ſm hebre.vſq; ad fi. illi' ca.ꝓph'a tractauit de deiectiõe ⁊ reprobatione phariſeoꝝ doctrinã xp̃i reſpuentiũ ⁊ d̃ ꝓſperitate adherẽtiũ xp̃o.⁊ de quibuſdã ad h̃ ꝑtinẽtibꝫ. vt ibidẽ fuit oñſum. In ca.vo ſequẽti.ſ.xxxiij.ſpecialit̃ agit de deſtructione ſynagoge iudeorũ que ꝑ ydumeã ibi deſignat̃ ⁊ de pluribus ad h̃ ꝑtinẽtibꝫ.vt ibidẽ fuit large oñſum. In p̃nti vero ca. tractat de ↄſolatiõe ⁊ ſtatu credentiũ in xp̃o.

berati fuerint. ᵃ⁊ redempti a dño ᵇↄuertent̃ ⁊ veniẽt in ſyon cũ laude: ᶜ⁊ leticia ſempit̃na ſuꝑ caput eoꝝ. Gaudiũ ⁊ leticiã obtinebũt ⁊ fugiet doloꝛ ⁊ gemit'.

e ᵃEt factũ XXXVI eſt in q̃rtodecĩo anno regꝭ ezechie.aſcẽdit ſennacherib rex aſſyrioꝛũ ᵇſuꝑ omẽs ciuitates iuda munitas: et cepit eas. ᶜEt miſit rex aſſyrioꝝ rabſacen de lachis in hierl'm ad regẽ ezechiã ᵈin mãu graui ᵉ⁊ ſtetit i aq̃ductu piſcine ſuꝑioꝝ ᶠin viã agri fullonis. ᵍEt egreſſus eſt ad eũ eliachim filius helchie ʰq̃ erat ſuꝑ domũ ⁱ⁊ ſobna ſcriba: ᵏ⁊ iohae filius aſaph acõmẽtarijs. ˡEt dixit ad eos rabſaces. Dicite ezechie. Hec dicit rex magn' rex aſſyrioꝝ. ᵐQue ẽ iſta fiducia q̃ ↄfidiſ.aut q̃ ↄſilio vel fortitudĩe rebellare diſponis? Suꝑ quẽ habes fiduciam.q: receſſiſti a

me. Ecce cõfidis ſuꝑ baculũ arundineũ ↄfractũ iſtuꝫ ſuꝑ egyptũ: cui ſi innix' fuerit hõ intrabit in manũ ei' et ꝑforabit eam. ſic pharao rex egypti oĩbꝫ qui cõfidũt in eo. ⁿQ: ſi rñderis mihi in dñm deo noſtro ↄfidimus: ᵒnõne ipſe eſt cuius abſtulit ezechias excelſa ⁊ altaria: ⁊ dixit iude ⁊ hieruſalẽ corã altari iſto adorabitis. ᵖEt nunc trade te dño meo regi aſſyriorum ᑫet dabo tibi duo milia equoꝝ: ʳnec poteris ex te prebere aſcenſores eorum. ˢEt quomõ ſuſtinebis faciem iudicis vni' loci ex ſeruis domini mei minoribus. ᵗQ: ſi confidis in egypto: in quadriga ⁊ eq̃tibus. et nunc nunquid ſine dño aſcendi ad terrã iſtam vt diſperderem eam. ᵛDominus dixit ad me: Aſcẽde ſuꝑ terram iſtã: ⁊ diſperde eam. ˣEt dixit eliachim et ſobna: ⁊ iohae ad rapſacen

g Et egreſſus eſt ad eum eliachim.ad tractandũ de pace de cõſenſu vtriuſq; partis h Qui erat ſuꝑ domũ.ſ.dñi.q: erat ſummus ſacerdos vt dictũ eſt ſ̃.xxij. i Et ſobna ſcriba.i. ſcriptoꝛ annalium.et iſte eſt ali' ab alio.de q̃ habet̃ ſ̃.xxij.q̃ ante eliachim fuit ſũmus ſacerdos. k Et ioahe fili' aſaph acõmentarijs.i. cancellari' regꝭ.et eſt acõmẽtarijs vnũ nomẽ indeclinabile ⁊ cõmunis generꝭ. in hebreo tñ hẽ. Recordatoꝛ ⁊ vt dicit Ra.ſal. hẽbat officiũ reducẽdi ad mẽoꝛiã caſus tractãdos corã rege. et ſm debitũ ordinẽ ꝑut caſus debeãt prius vel poſteri' expedi. l Et dixit. Po (diſtinctis q̃buſdã ꝓambulis. hic ↄñr deſcribit̃ cõminatio rabſacẽ ex ꝑte regis aſſyrioꝝ loquentis. m Que ẽ iſta fiducia q̃ ↄfidiſ.ſ.poſſe reſiſtere.q.d. nulla eſt. q: ſi ↄfidis d̃ auxilio hũano ꝑ regẽ egypti

·⁊ exponat̃ totũ p̃ns caput in poſtil. Ca.XXXVI.

e Et factũ eſt.ſuꝑi' eſaias deſcripſit liberatõẽ ezechie ⁊ ꝑpli ei' ꝑ modũ ꝓphetie.hic ↄñr eã deſcribit ꝑ modũ hiſtorie. Circa q̃d ſciendũ ꝙ ezechias miſit magnas pecunias regi aſſyrioꝛũ tali pacto ꝙ a terra ei' recederet ⁊ ip̃m in pace dimitteret. vt dictũ fuit. iiij. Reg.xviij.ſed accepta pecunia pactũ fregit.nitẽs hierl'm deſtruere.⁊ ꝑpl'm in aſſyrios trãſferre ⁊ ad terrendũ ezechiã ⁊ ꝑpl'm ſuũ v̄bis cominatorijs. miſit rabſacẽ cũ magno exercitu añ hierl'm. Circa h̃ igit̃ ſic ꝓcedit̃. q: p̃io ponit̃ dicta cõminatio.ſc̃do ezechie liberatio ca.ſequẽti. Prima diuidit̃ in tres.q: p̃io ponit̃ dicta cõminatio.ſc̃do comminati poſtulatio.ibi. Et dixit eliachim. tertio petitiõis refutatio.ibi. Et dixit ad eos. Prima in duas.q: p̃io p̃mittũt̃ q̃dã ꝓambula.ſc̃do cõminatio dicta ibi. Et dixit ad eos rabſaces. Circa primũ primo p̄a Et factũ eſt in.xiiij.anno ⁊c.ſc̃do (mittit̃ tp̃s.cũ dr̃. loc' ibi. b Suꝑ oẽs ciuitates iuda. excepta hierl'm ⁊ paucis fortalicijs c Et miſit rex aſſyrioꝝ ⁊c.vbi remãſit cũ ꝑte exercit' ad expugnãdũ locũ illũ. d In manu graui.i.in tanta ꝑ̃te.ꝙ ezechias ſe nõ poterat i

illud nullũ eſt.iõ ſubdit̃. Ecce ↄfidis ſuꝑ baculũ arundineũ n Q: ſi rñderis mihi in do (neũ ⁊c.⁊ p̃ꝫ l'ra vſq; ibi. mino ⁊c.vbi excludit ab ezechia auxiliũ diuinũ dicens. o Nõne iſte eſt cui' ⁊c.q.d.nõ dꝫ a deo ſperare auxiliũ cui' diminuit cultũ.iſte tñ rabſaces dicebat falſum.q: poſt edificatiões templi ꝑ ſalomonẽ.nõ fuit iudeis licitũ alibi offerre ſacrificia.niſi in caſu ex diſpoſitiõe diuina.ſicut helyas obtulit in monte carmeli.iij. Reg.xviij. p Et nũc trade te dño meo ⁊c.i.obliga te ꝑ cautionem ſufficientẽ. q Et dabo tibi duo milia eq̃ꝝ.vñ in hebr. hẽ. Sis vadiat'.ſ.ꝑ duobꝫ milibꝫ eq̃ꝝ.q̃s tradã tibi. r Nec poteris ex te ꝓbere aſcenſores eoꝝ.q.d. in toto populo tuo nõ inuenies tot homines qui ſciant et poſſint equitare. s Et quõ ſuſtinebis ⁊c.q.d.nullo modo.q: q̃libet eoꝝ habet ſatꝭ plures eq̃tes in acie ſua. t Q: ſi confidis in egypto ⁊c.i.in adiutorio dei ⁊ regꝭ egypti.ſimul excludit hoc dicens. v Dominus dixit ad me. Aſcende ſuꝑ terrã ⁊c.h̃ falſo dicebat ad terrendũ ezechiam. x Et dixit eliachim. Hic ↄſequenter ponit̃ ezechie petitio ꝑ nuncios ſuos facta.cum dicitur.

x Loquere ad ſ. tuos ſyra lingua. q̄ erat nō intelligibiľ populo cōmūi ⁊ erat petitio ronabiľ. q2 talis tractat⁹ debet eſſe ſecret⁹ q̄uſq3 ſit pfect⁹ ⁊ firmat⁹. y Et dixit rapſaces. hic ꝯñr ponif dicte petitiōis refutatio. cū dicif. z Nunq̄d ad dñm tuū. ſ. ezechiam.

q Sciſſis veſtib⁹. hic erat mod⁹ iudeoꝝ. ꝙ ſcindebant veſtimenta ſua in ſignū doloris. qñ cōtra deu3 blaſphemiam audiebāt. vnde ⁊ ſumm⁹ ſacerdos imponēs chriſto ꝙ blaſphemaſſet, ſcidit veſtimenta ſua. vt habetur Marci. xiiij.

a Et ad te. ei⁹ nuncium.
b Miſit me dominus me⁹ ⁊c. q. d. non ſed magis ad populū
c Ut comedāt ſtercora ſua. id ē. niſi reddāt ſe voluntarie. ita diu erūt obſeſſi. ꝙ nō hēbūt aliq̄d ad comedendū ⁊ bibendū.
d Et bibāt vrinā pedū ſuoꝝ. i. fluente3 ad pedes ſuos. hoīb⁹ eñi in timore et anguſtia magna poſitis ſolet fluere vrina vſus pedes. et p h̄ innuit famē ⁊ anxietatē eis futurā in obſidione. niſi redderēt ſe.
e Et clamauit voce magna iudaice. Et h̄ dicūt doctores ꝙ iſte erat apoſtata a iuda-
f Non vos (iſmo. ſeducat ezechias promittēdo vobis auxilium a domino futurū
g Facite mecū benedictionē. ad reddēdū vos mihi volūtarie.
h Et comedite ⁊c. i. habitate pacifice ⁊ q̄ete in terra iſta.
i Donec veniam ⁊c̄ q. d. hic eſt modus regum aſſyrioꝝ. ſ. transferre gentē ſibi ſubiectam de terra ſua natiua ad aliā. vt de ei⁹ obedientia ſit magis ſecurus. iam eñi ante fecerat h̄ rex aſſyriorū de oſee rege iſrľ et ei⁹ pplo. vt habetur. iiij. Regū. xviij.

[x]Loquere ad ſuos tuos ſyra lingua: intelligim⁹ eī: ne loq̄ris ad nos iudaice ī auribus ppľi q̄ eſt ſup muꝝ. [y]Et dixit ad eos rabſaces. [z]Nūq̄d ad dñm tuū: [a]⁊ ad te miſit [b]me dñs me⁹ vt loquerer omīa vba iſta ⁊ nō poti⁹ ad viros qui ſedēt in muro [c]vt comedant ſtercora ſua: [d]⁊ bibant vrinam pedū ſuoꝝ vobiſcu3. Et ſtetit rabſaces [e]et clamauit voce magna iudaice: et dixit. Audite vba regis magni regis aſſyrioru3 Hec dicit rex [f]Non vos ſeducat ezechias. q2 nō poterit eruere vos: ⁊ nō vob tribuat fiducia3 ezechias ſup dño dicens. Eruens liberabit nos dñs. nō dabif ciuitas iſta in manu regis aſſyrioꝝ. Nolite audire ezechiā Hec eñi dicit rex aſſyriorū [g]Facite mecū benedictionē ⁊ egredimini ad me [h]⁊ comedite vnuſq̄ſq3 vineā ſuam: ⁊ vnuſq̄ſq3 ficū ſua3: ⁊ bibite vnuſq̄ſq3 aqua3 ciſterne ſue. [i]donec veniā [k]⁊ tollam vos ad trā. q̄ eſt vt tra vra. terrā frumēti et vini. terra3 panū ⁊ vineaꝝ. [l]Nec ꝯturbet vos ezechias [m]dicens. Dñs liberabit nos [n]Nūq̄d liberauerūt dij gētiū vnuſq̄ſq3 terrā ſuā de manu regꝭ aſſyrioꝝ. Ubi ē de⁹ emath ⁊ arphath. vbi ē ds ſepharuaim: Nūq̄d liberauerūt ſamariā de māu mea. Quis eſt ex oīb⁹ dijs traꝝ iſtarū q̄ eruerit trā ſua3 d̄ māu mea vt eruat dñs hiertm de manu mea. [o]Et ſiluerūt ⁊ non rñderūt ei vbū. Mandauerat eī rex dicēs. ne rñdeatis ei [p]Et igreſſ⁹ eſt eliachī fili⁹ helchie q̄ erat ſup domū. ⁊ ſobna ſcriba. ⁊ ioahe filius aſaph a cōmētarijs: ad ezechiā ſciſſis [q]veſtib⁹. ⁊ nūciauerūt ei vba rapſacꝭ

e [a]Cap. XXXVII

Et factū eſt cū audiſſet rex ezechias ſcidit veſtimēta ſua [b]⁊ obuolut⁹ ē ſacco: [c]⁊ ītrauit ī domū dñi. [d]Et miſit eliachim qui erat ſup domū: ſobnā ſcribā ⁊ ſeniores de ſacerdotib⁹ optis ſaccis ad eſaiā filiū [e]amos pphām ⁊ dixerunt ad eū. Hec dicit ezechias. [f]Dies tribulationis ⁊ correptōis. [g]⁊ blaſphemie [h]dies hec. [i]quia venerūt

In ca. xxxvi. vbi dicif in poſtilla. Et nūc trade te dño meo ⁊c.

Additio.

Lectio hebraica que h̄ ponitur vbi nos habem⁹. Nunc trade te. ꝓprie ſignificat mixtionē. et ē ſenſus. Et nunc admiſce te dño meo. i. ſis de ſocietate ei⁹. ⁊ ipē dabit tibi plus de eq̄s q̄3 tu poteris habere de aſcenſoribus. ⁊ patet lra.

Capľm. XXXVII

Et factum eſt.
e Hic pſeq̄nter deſcribif ipſius ezechie liberatio. ⁊ primo ponif eius liberatio ab hoſte. ſcđo ab infirmitate ca. ſequēti. Prima ī duas. q2 primo circa h̄ ponif ꝓphetica denūciatio. ſcđo angelica executio. ibi. Egreſſus ē. Prima ī duas ſm duplicē denūciationem ſcđa ibi. Reuerſus eſt Prima in duas. quia primo ponif ezechie humilis petitio. ſcđo eſaie ꝯſolabilis rñſio ibi. Et dixit Circa primum dicitur.
a Et factum eſt ⁊c. eadē cauſa que ⁊ nūcij ſui vt dictum eſt.
b Et obuolutus eſt ſacco. i. veſte cilicina humiliando ſe cora3 dño. ideo ſubditur.

k Et tollā vos ad terra3 ⁊c. i. ſimilis in fertilitate ⁊ amenitate. ꝓpter qđ talis tranſlatio non de-
l Nec ꝯturbet vos ezechias. (bet vobis eſſe grauis. retrahēdo vos ab iſto qđ vobis offero. m Dicens. Dñs liberabit nos. q. d. nō poteri⁹. qđ nitif pbare cū dr
n Nunq̄d liberauerūt dij gentiū ⁊c. q. d. cū eſſent multi dij nō potuerūt defendere cultores ſuos ꝯtra regem aſſyrioꝝ. ergo de⁹ noſter q̄ vnic⁹ eſt. vt dicitis. non poterit vos defendere. ſed iſtud argumentū nullū eſt. q2 illi nō erant dij veri. ſed falſi ⁊ nullius vtutis. deus autem verus vnic⁹ eſt ⁊ potentie infinite. o Et ſiluerunt. de mandato regis ezechie. timebant eñi ne ſi rñderent. ꝙ rapſaces multiplicaret vba blaſphemie ꝯtra deum.
p Et egreſſus eſt ad eliachim ⁊c. vt referrent ezechie rabſacis verba.

c Et intrauit in domū domini ad ipm depcandu3 humiliter et deuote. d Et miſit eliachim. quia magis confidebat de meritꝭ eſaie q̄3 de ſuis. e Filiū amos prophete. ita habēt aliqui li. quod factū eſt ab aliq̄bus correctorib⁹. eo ꝙ iſte amos fuit ꝓpheta. ſicut dictū fuit in principio hui⁹. ſed melius dicif hic pphetam vt referatur ad eſaiam. ſicut. iiij. Regu3. xix. in prin. vbi tractaf
f Dies tribulationis ⁊ correctionis. ſc3 (iſta hiſtoria. mei ⁊ totius ppľi. g Et blaſphemie contra deum.
h Dies hec. ſcilicet in qua rabſaces dixerat predicta que erant in afflictionem regis ezechie et populi. et vituperium dei.
i Quia venerunt filij vſq3 ad partum ⁊c. in tanta afflictione poſiti vt mulier exiſtens in afflictiōe partus cui deficiunt vires pariendi.

k Si quõ audiat dñs ⁊c̃.ſic legẽda eſt iſta lr̃a. ibi inci
piendo. Leua ḡ ad dñm orõnẽ ꝓ reliquijs q̄ repte ſunt.i.
ꝓ iudeis q̄ remãſerũt in regno iude. q̄ ſunt valde pauci
cõpatiue ad tp̃a p̃terita.qꝛ iã.x.tribꝰ erant captiuate.
k Si quõ audiat dñs deꝰ tuus.i.quẽ tu colis ſolicite

mana ſed etiã diuina.ideo ſubdit. a Non te decipi-
at ⁊c̃.⁊ ſic blaſphemauit deũ tanq̄ falſiloquũ ⁊ impotẽ-
tem.⁊ ad h̄ inducit rõnẽ.cũ ſubdit. b Ecce tu au.⁊c̃.
al's noſti.⁊ eſt eadẽ rõ q̄ poſita ẽ ca.p̄ce.a rabſace dicta.
c Et tulit ezechias. Hic ꝯñr ponit ipiꝰ ezechie deuo-

l Verba rabſacẽ.vt
ſic moueat̃ ꝯ aſſyrios
ꝓ vbis blaſphematoꝛ
rijs.et liberet nos ab
m Et dixit. (eis.
hic ꝯñter ponit̃ eſaie
ꝯſolabilis riſio.cum
ſubdit̃. n Ne ti-
meas ⁊c̃.id eſt ꝓpter
vba rabſacis.
o Quibꝰ blaſphe-
mauerũt ⁊c̃.qꝛ vba il
la exprimebãt deũ iſ-
rael eſſe impotentẽ.
eo q̄ non pot̃ ſaluare
ezechiã de manu regis
aſſyriorum.⁊ ſic ſeq̄bat̃
q̄ eſſet impotentior
homine mortali.
p Ecce ego dabo ⁊c̃
.i.pturbatiões mẽtis
q Et audiet nũciũ.
de taracha rege ethio
pũ inuadente regnũ
ſuũ.vt hꝫ pte ſeq̄nti.
r Et reuertetur ad
ter.ſuã.ad eaꝫ defen-
dendã. s Et cor-
ruere eũ faciã gladio
h̄ nõ fuit in iſta reuer
ſione q̄ rediꝫt ꝓ defen
ſiõe terre ſue.ſꝫ ĩ alia
qꝛ debellato rege ethi
opũ.poſtea vẽit in iu
deã ad deſtruendam
hierl'm.⁊ percuſſo ſuo
exercitu ab angelo fu
giens rediꝫt in terraꝫ
ſuã.⁊ tũc filij eiꝰ iter
fecerũt euꝫ gladio.vt
hꝫ in fine huiꝰ ca.
t Reuerſus ẽ.h̄ po
nit̃ ſcḋa denũciatio ꝓ
phetica de liberatiõe
ezechie et ꝓpl'i ſui.Et
primo circa h̄ ponit̃
cõminatio ezechie ꝓ
regẽ aſſyrioꝝ.ſcḋo eiꝰ
deuota orõ coraꝫ rege
celoꝝ.ibi. Et tulit eze
chias.tertio ꝯſolatio eꝰ ꝑ ꝓphãm ꝯſciũ ſecretoꝝ diuinoꝝ.
ibi.Et miſit eſaias.Circa primũ notat̃ locus cũ dicit.
t Reuerſus eſt aũt rabſaces.pacto ſuo nuncio.
v Et inuenit regẽ aſſyrioꝝ ⁊c̃.vbi erat fortalicium.
x Audierat eni ⁊c̃.ipa expugnata. y Et audiuit.ſ.
ſennacherib. z De taracha rege ⁊c̃.i. nũcios q̄ ad h̄
venerãt ad eũ dicẽtes.qḋ ſeq̄tur. z Egreſſus eſt ⁊c̃.
qḋ cũ audiſſet miſit nũcios ad ezechiaꝫ ne gloriaret̃ aut
aſſecuraret̃ in aliq̄ ꝓpter receſſum ſennacherib de iudea.
aſſerens ꝓ certo q̄ rediret cõtra eũ ⁊ ꝓpl'm ſuum in tãta
fortitudine.q̄ nõ poſſet ei reſiſtere.nõ ſolũ virtute hu-

filij vſq̄ ad partũ.⁊ virꝰ nõ
eſt pariendi. [k]Si quõ audi
at dñs deꝰ tuus [l]vba rabſa
cis quẽ miſit rex aſſyriorum
dñs ſuꝰ:ad blaſphemãdum
dñm deũ viuẽtẽ.⁊ exprobrã-
dũ ſmõibꝰ q̄s audiuit dñs
deꝰ tuus. Leua ḡ orõem ꝓ
reliquijs q̄ repte ſũt. Et ve
nerũt ſui regꝭ ezechie ad eſai
am: [m]⁊ dixit ad eos eſaias.
Hec diceẗ dño vr̃o.hec dic̃
dñs [n]Ne timeas a facie vbo
rũ q̄ audiſti: [o]q̄bus blaſphe
mauerũt pueri regꝭ aſſyrioꝝ
me. [p]Ecce ego dabo ei ſpm̃
[q]⁊ audiet nũciũ: [r]⁊ reuẽtetur
ad t̃rã ſuã. [s]⁊ corruere eũ fa
ciã gladio in t̃ra ſua. [t]Reuer-
ſus eſt aũt rabſaces [v]⁊ inue
nit regẽ aſſyrioꝝ p̄liantẽ ad
uerſus lobnã. [x]Audierat eñ
qꝛ pfectꝰ eſſet de lachis. [y]et
audiuit [z]de taracha rege e-
thyopie dicẽtes. [z]egreſſus
eſt vt pugnet ꝯ te. Qḋ cum
audiſſet miſit nũcios ad e-
zechiã dicens. Hec diceẗis
ezechie regi iude loquẽtes.
[a]Nõ te decipiet deꝰ tuꝰ in q̄
tu ꝯfidis dicẽs.nõ dabitur
hierl'm in manu regꝭ aſſyrioꝝ
[b]Ecce tu audiſti oĩa q̄ fece-
rũt reges aſſyrioꝝ oĩbꝰ ter-
ris q̄s ſubuerterũt.⁊ tu pote
ris liberari. Nũq̄d eruerũt

eos dij gentiũ q̄s ſubuerte
runt p̃res mei gozã ⁊ arã.⁊
reſeph ⁊ filios eden q̄ erant
in thalaſſar. Ubi eſt rex e-
math ⁊ rex arfad et rex vrb
ſepharuaim ana ⁊ aua. [c]Et
tulit ezechias [d]libros d ma
nu nũcioꝝ ⁊ legit eos [e]⁊ aſcẽ
dit in domũ dñi [f]⁊ expãdit
eos corã dño. Et orauit ad
dñm dicẽs. [g]Dñe exercitu
um [h]deꝰ iſrl' q̄ ſedes ſup che
rubin.tu es deꝰ ſolꝰ oĩm re-
gnoꝝ t̃re.tu feciſti celũ ⁊ ter
rã [i]Inclina dñe aurẽ tuã ⁊
audi.aperi oc'los tuos ⁊ vi-
de.⁊ audi oĩa vba ſennache
rib q̄ miſit ad blaſphemã-
dũ deũ viuẽtẽ. Uere ei dñe
deſ'tas fecerũt reges aſſyrio
rũ t̃ras.⁊ regiões eaꝝ.⁊ de-
derũt deos eaꝝ igni.nõ eñ
erãt dij ſꝫ opa manuũ hoĩꝫ
lignũ ⁊ lapis.⁊ ꝯminuerũt
eos.Et nũc dñe deꝰ nr̃ ſal-
ua nos de manu eiꝰ. [k]⁊ cogno
ſcant oĩa regna terre.qꝛ tu
es dñs ſolus. [l]Et miſit eſai
as filiꝰ amos ad ezechiã di
cens. [m]Hec dicit dñs deꝰ
iſrael. [n]Pro q̄bꝰ rogaſti me
de ſennacherib rege aſſyri-
orũ.hoc eſt vbũ qḋ locutus
eſt dñs ſup eum. [o]Deſperit
te [p]et ſubſannauit te [q]virgo
filia ſyon: [r]poſt te caput mo

ta deprecatio euꝫ dꝛ.Et
tulit.i.accepit.
d libros.i.lr̃as regꝭ
aſſyrioꝝ.q̄ ei cõminã-
bat̃ lr̃is ⁊ vbis ad ma
iorem aſſertionem.
e Et aſcendit ⁊c̃.ad
deuotius deprecandum
ex ſanctitate loci.
f Et expan. eos ⁊c̃.
ſcꝫ ezechias.qꝛ ꝯtine
bãt blaſphemias con
tra ipſum et ſic indi-
gnaret̃ ꝯ regẽ aſſyrioꝝ
g Dñe exercituum.i.
angeloꝝ.
h Deꝰ iſrl' ⁊c̃.ꝓpicia
toriũ eñ qḋ ſedes dĩ
dicebat̃.ſup alas che
rubin ponebat̃ vt dĩ
ctũ fuit Exo.xxv.et ꝑ
hoc deſignabat̃ quod
p̃erat omni euangeli
ce creature.
i Inclina aurem ⁊c̃.
id eſt effectũ tue iuſti
cie oſtẽde cõtra ſenna-
cherib te blaſphemã-
tem.cetera patẽt vſ-
q̄ ibi.
k Cognoſcãt omĩa
regna ⁊c̃.ꝯterẽdo ſen
nacherib q̄ deos alia
rũ gentiũ deſtruxit.
l Et miſit. Hic ꝯñr
ponit̃ ezechie conſola
tio ꝑ eſaiã ruinã ſen-
nacherib de ꝓpinquo
futurã denũciando.⁊
primo dicta ruina p̄-
dicit̃.ſcḋo ad h̄ ſignũ
mirabile inducit̃.ibi.
Tibi autẽ. Circa pri-
mũ dirigit̃ primo ver
bũ ad ezechiã.cũ ſub-
m Hec di- (ditur.
cit dñs ⁊c̃.cuiꝰ vbum
nõ pot̃ eſſe falſum.
n Pro q̄bꝰ ⁊c̃. ſunt
exaudita.
o Deſperit te. in corde ſuo.virtutẽ tuã ꝓ nihilo repu-
p Et ſubſannauit te.ſenſibili ſigno.ſubſanna- (tando
tio enim ꝓprie dicit̃ ꝯtemptꝰ q̄ fit ꝑ rugationem naſi.
q Virgo filia ſyon.i.habitatio templi in monte ſyon.
mihi dilecta ſicut filia.⁊ dicit̃ virgo ꝓpter integritatem
fidei que ſemꝑ remanſit ibi in aliquibꝰ.⁊ maxime etiam
tunc vigebat tempore ezechie. r Poſt te caput mo-
uit,cõminando alonge.
s Filia hierl'm.q̄ dꝛ vgo ⁊ filia rõne iã dicta.qꝛ hierl'm
fuit ciuitas electa ad dei cultũ.vt hꝫ.ij.Paralip.vi.Co-
ſequẽter eſaias dirigit ſermonẽ ad ſennacherib dicẽs.

t Cui exprobraſti ꝛc. cōminādo ꝛ blaſphemādo ex ni-
mia ſupbia. ꝛ rñdet ꝓpħa. v Ad ſcm̄ iſrl̄. i. ad deum
ſanctificantē iſrl̄. vel ſic. Ad illū quē iſrl̄ adorat vt ſcm̄
ſctōꝝ. ꝛ ſic ſupbiſti ꝯ deū ꝛ nō ꝯ hoīem tm̄. x In ma-
nu ſuoꝝ ꝛc. vt ptꝫ de rabſace pcedēti ca. ꝛ de alijs nūcijs

q Et egreſſum tuū. ad veniendū ꝯtra populū meum.
r Et introitū tuū. intra iudeam. s Ego cognoui. i.
ante diſpoſui. t Et inſaniā tuā ꝯtra me. vt pmitterē
hoc te facere. qꝛ de⁹ nō eſt actoꝛ mali culpe. niſi tm̄ pmiſ-
ſiue. v Cū fureres aduerſus me. meam maieſtatem
blaſphemando.

uit filia hierl̄m. Cui expro-
braſti. quē blaſphemaſti. et
ſup quē exaltaſti vocē tuā: ꝛ
leuaſti altitudinē oculoꝛꝫ
tuoꝝ Ad ſcm̄ iſrl̄. In ma-
nu ſuoꝝ tuoꝛꝫ exprobraſti
dn̄o: ꝛ dixiſti. In multitu-
dine quadrigaꝝ meaꝝ ego
aſcendi altitudinē montiū:
iuga libani: ꝛ ſuccidam ex-
celſa cedrorum ei⁹: ꝛ electas
abietes illi⁹. ꝛ introibo alti-
tudinē ſummitatis ei⁹ ſal-
tū carmeli ei⁹ ego fodi et bi-
bi aquam ꝛ ſiccaui veſtigio
pedis mei oēs riuos aggeꝝ
Nunqd nō audiſti: q̄ olim
fecerim ei: Ex diebus anti-
quis ego plaſmaui illud: ꝛ
nunc adduxi: ꝛ factuꝫ eſt in
eradicationē colliū compu-
gnantiū. ꝛ ciuitatū munita-
rū. Habitatores earū bre-
uiata manu ꝯtremuerūt: et
ꝯfuſi ſunt. Facti ſunt ſicut fe-
nū agri. ꝛ gramē paſcue: et

herba tectoꝝ q̄ exaruit an-
teq̄ matureſceret Habita-
tionē tuā ꝛ egreſſuꝫ tuū: et
introitū tuuꝫ ego cognoui
ꝛ inſaniā tuā ꝯ me. Cū fu-
reres adūſū me ſupbia tua
aſcēdit ī aures meas Po-
nā ḡ circuluꝫ in naribꝫ tuis
ꝛ frenū in labijs tuis: ꝛ re-
ducā te in via p quā veīſti.
Tibi aūt h̄ erit ſignū. Co-
mede h̄ anno q̄ ſponte na-
ſcunt: ꝛ in anno ſecūdo po-
mis veſcere. In āno aūt ter-
tio ſeminate ꝛ metite: ꝛ plā-
tate vineas: ꝛ comedite fru-
ctū eaꝝ. Et mittet id qd̄ ſal-
uatum fuerit de domo iu-
da: ꝛ qd̄ reliquū eſt radiceꝫ
deorſum ꝛ faciet fructum
ſurſum qꝛ de hierl̄m exibūt
reliquie ꝛ ſaluatio de mōte
ſyon: zelus dn̄i exercituuꝫ
faciet iſtd̄ Propterea hec
dicit dn̄s de rege aſſyrioꝝ.
Nō intrabit ciuitatē hanc

a ſennacherib miſſis
vt hr̄ in iſto ca. et iſte
fuit maioꝛ cōtēpt⁹ q̄ꝫ
ſi ſennacherib h̄ feciſ-
ſet in ꝓpria pſona. ſicē
dare alapā alicui per
pſonā vilē. q̄ꝫ ſi nota-
bilis h̄ faceret manu
propria.
y Et dixiſti pſūptu-
oſe attribuendo tibi
victorias. q̄s diuina
v̄tute habuiſti. iō ſub-
dit. In mltitudie ꝛc.
z Ego aſcendi ī alti-
tudines montiū. i. iu-
dee q̄ eſt terra mōtuo-
a Iuga libani (ſa.
i. mōtē ſyon vbi erat
templū qd̄ dr̄ hic liba-
nus. eo ꝙ erat edifica-
tū de lignis libani vt
hr̄. iij. Reg. v. Et loq-
tur d̄ futuro p modū
pteriti. quia p ſupbia
credebat certitudina-
liter h̄ futuruꝫ eſſe. ac
ſi iam feciſſet. verūtn̄
qꝛ realiter nō erat fa-
ctū. iō ſubdit p modū
futuri.
b Et ſuccidā excelſa
ꝛc. templū eni erat e-
dificatū partim de li-
gnis cedrinis. ꝛ par-
tim de abiegnis.
c Saltū carmeli ei⁹
ad paſcendū aīalia que ibi paſcebant in magna copia.
d Ego fodi. ſ. puteos ꝛ ciſternas de nouo. ꝛ cū ſubdit.
e Et ſiccaui veſtigio pedis mei ꝛc. q. d. tanta eſt multi-
tudo exercit⁹ mei in hoībꝫ ꝛ aīalibꝫ. ꝙ aq̄ pexiſtētes ibi
f Nunqd nō audiſti. tu ſennacherib. (nō ſufficerēt.
g Que olim fecerim. creando mūdū de nihilo. vel ali-
ter ꝛ meli⁹ vt videt. g Que olim fecerim. trāſferen-
do regna de gente in gentē p volūtate mea. q. d. ſic. vt ex
annalibus ꝛ chronicis in ꝯſpectu tuo lectis. ſicut ꝛ de
aſſuero legit Heſter. vi. ca. in aliqbꝫ libris addit ei. ſꝫ nō
eſt in hebreo. nec. iiij. Reg. xx. vbi ponitur iſta hiſtoria ſi
tn̄ addat nō eſt referēdū ad regē aſſyrioꝝ vt aliq expoſi-
tores dicūt. ſed ad gen⁹ hūanū. cui⁹ de⁹ trāſtulit ptātes
ꝛ regna. vt dictū eſt. h Et diebꝫ antiqs. i. ab eterno.
i Ego plaſmaui illud. i. diſpoſui fiendū quicqd fit ſuc-
ceſſione tpm. k Et nūc adduxi. i. victorias q̄s p pa-
tres tuos ꝛ te feci. ꝓpter pctā hoim puniēda. ſm ꝙ dr̄ ſ.
x. Ue aſſur v̄ga furoris mei ꝛ baculus ipe eſt. l Et fa-
ctū eſt ꝛc. i. principū adinuicē diſcordantiū. qꝛ aliq vole-
bant ſe reddere. alij vero ꝯtradicebāt. m Habitato-
res eaꝝ ꝛc. i. ptāte eoꝝ diminuta. n Facti ſunt ꝛc. in
quo non eſt potentia reſiſtendi.
o Et herba tectoꝝ. que deficit anteq̄ veniāt ad pfectio-
nē. p Habitationē tuam. in regno tuo.

x Supbia tua q̄ fa-
cta pdicta attribuiſti
tue virtuti.
y Aſcendit ī aures
meas. q. d. tps eſt te
reprimēdi ꝛ punien-
di. ideo ſubditur.
z Ponam ḡ ꝛc. ſicut
fit bubal⁹ vt iugo ſup-
ponant. z Et fre-
num in labijs tuis. ſi-
cut equis indomitis.
a Et reducaꝫ te. ma-
lis gratibꝫ tuis.
b In via p quā ve-
niſti. vt hr̄. ſ. eodē ca.
c Tibi aūt. hic ad p-
dictoꝝ ꝯfirmationeꝫ
dat mirabile ſignū. cū
ſubdit. d Come-
de h̄ ꝛc. i. ſine cultura
hoīs. ꝛ illa fuerunt q̄
germinauerūt ex gra-
nis ꝯtritis ab exerci-
tu ſennacherib. q̄ va-
ſtauit et diripuit bo-
na terre. qn̄ iuit ad pu-
gnandū ꝯ regē ethyo-
pie. vt dictū eſt. qꝛ ſi-
cut dicūt hebrei ex il-
lis granis tot bōa cre-
uerunt q̄t tot⁹ ꝓplus
ezechie potuit vno an-
no ex illis viuere.
e Et in anno ſecun-
do ꝛc. dicit Ra. ſal. ꝙ
exercit⁹ ſennacherib pſciderat arbores fructuoſas. ꝛ ipſi
ezechie pmittitur. ꝙ miraculoſe facerent ramos ita ma-
gnos. ꝙ de fructibus ibi naſcētibꝫ populus anno ſecū-
do poterit ſuſtentari.
f In anno autēꝫ tertio ſeminate ꝛc. q. d. O tu ezechia
cum videris hec duo ſigna. ſcias ruinam ſennacherib fu-
turam in principio anni tertij. qn̄ reuertitur ad obſiden-
dum hierl̄m. ꝙ ipo deiecto poteris tute ſeminare ꝛ me-
tere. ꝛ viuere quiete. iō ſequit. Et mittet ꝛc. ſubditur.
g Radicem deorſum. i. ſtabilietur in terra.
h Et faciet fructum ſurſum. i. opa ſancta.
i Quia de hieruſalē ꝛc. i. due tribus que remanſerant
alijs decem captiuatis. ꝛ iſte due tribus timore ſenna-
cherib intrauerunt hieruſalē fugiendo de circūſtantibꝫ
locis timore ſennacherib. ſed exercitu eius pcuſſo exie-
runt inde ſecure ad loca ſua redeuntes.
k Et ſaluatio de monte ſyon. quia orationes ezechie
ibidem in templo ſtantis. ꝛ ſacrificia ſacerdotum cū pci-
bus Eſaie meruerunt in illam ſaluationem populi de
manu ſennacherib.
l Zelus domini exercituum ꝛc. vindicans blaſphemi-
am ſennacherib.
m Propterea hec dicit dn̄s. cui⁹ v̄bū nō pōt falſū eſſe
a Non intrabit ciuitatem hanc. vt credit.

b Et nõ iaciet ibi ſagittã, q: nõ ꝑmittet̃ tãtũ appropin
q̃re, vt h̃ poſſit facere. c Et nõ occupabit eã clypeus
i. bellatores clypeati ad inuadẽdũ ciuitatẽ parati, vnde
iiij. Reg. xix. d: Et nõ occupabit eã munitio, q: ſicut di
cit Ra. ſa. adhuc exercit⁹ ſennacherib nõ erat añ hierl'm.
q: fuit ꝑcuſſus in no
be q̃ nõ multũ diſtat
a hierl'm. ⁊ huic cõſo
nat qđ dictuz eſt ſ. x.
Adhuc dies eſt, vt in
nob ſtet̃, et d: ibi nob
loc⁹ ille quẽ Ra. ſal.
vocat nobe.
d Et nõ mittet ĩ cir
cũitu ei⁹ aggerẽ. adim
plendum foſſata.
e In via q̃ venit ⁊c̃
q: cõpulſus fuit fugi
endo redire in terraz
ſuã, vt h̃r pte ſequẽti.
f Propter me. i. ꝓ
pter meã iuſticiã de
monſtrãdã in ſenna
cherib deſtructiõe, et
glĩam meã in tẽpli ꝓ
g Egreſ (tectione.
ſus eſt. ꝑmiſſa denũci
atione ꝓphetica ꝯ mi
na ſennacherib. h̃ cõ
ſeq̃nter ponit̃ execu
tio angelica. vbi p̃io
ponit̃ ꝑcuſſio exercit⁹
eĩ d: Egreſſus eſt aũt
⁊c̃. ſcđo ꝑcuſſio regis
eĩ d:. h Et egreſ
ſus eſt. de iudea cõfu
ſibiliter fugiens.
i Et factũ eſt ⁊c̃. di
cũt aliq̃ ꝙ hoc fuit q:
ordinauerat aſſerẽdo
regnaturũ p⁹ ſe. iſtis
duob⁹. ſ. adramelech
et ſaraſar filiis ſuis
poſtpoſit̃, ⁊ ſic iterfe
cerũt eũ deſiderio regnãdi. ſ; huic videt̃ obuiare qđ ſub
k Fugerũtq; in terrã ararath. i. armenie. ⁊ ſic vi (dit̃.
det̃ ꝙ nõ interfecerũt eũ cupiditate regnãdi, ꝓpter qđ ra
bi ſa. aliã cãm aſſignat dicẽs, ꝙ principes regni ſui erãt
turbati ꝯ eũ, eo ꝙ filij eoꝝ ⁊ amici fuerant mortui, ꝓpter
ei⁹ ſupbiã ⁊ blaſphemiã ꝯtra deũ iſrl' vt dictuz eſt, ꝓpter
qđ tractabãt de morte ipſius, qđ cũ ad aures ei⁹ ꝑuenit
ſet, intrauit templũ dei ſui orans ⁊ ꝑmittẽs ꝙ ſi ꝑiculũ
hoc euaderet iml. i⁹ honorẽ duos filios ꝑdictos ſacrifica
ret, qđ intelligẽtes filij eũ interfecerũt ne ab eo occide
rent̃, ⁊ huic ꝯſonat qđ d:. Cũ adoraret ⁊c̃.
In dieb⁹ illis. Poſt libera Ca. XXXVIII.
i tionẽ ezechie ab hoſte, hic ꝯſr ponit̃ ei⁹ libera
tio ab infirmitate. Circa qđ primo ponit̃ ei⁹ mi
rabilis ſanatio. ſcđo reprimit̃ ex h̃ inſurgẽs elatio ca. ſe.
Prima in tres, q: primo denũciat̃ ſanatio. ſcđo interpo
nit̃ ezechie orõ, ibi. Scriptura. tertio ſanatiõis executio.
ibi. Et iuſſit. Prima ĩ duas, q: p̃io ſanatio nũciat̃. ſcđo
ad h̃ ſignũ mirabile dat̃. ibi. Hoc aũt. Circa primũ ꝑmit
tit̃ infirmitas, ſcđo nũciat̃ ſanitas, ibi. Et factũ eſt. Cir
a In dieb⁹ illis egrotauit ⁊c̃. i. taliter (ca primũ d:.
ꝙ nõ poterat curari ꝑ naturã. Dicũt aũt aliq̃ ꝙ h̃ ꝯtigit

ᵇ⁊ nõ iaciet ibi ſagittã: ᶜ⁊ nõ
occupabit eã clype⁹: ᵈ⁊ non
mittet ĩ circũitu ei⁹ aggerẽ.
ᵉIn via q̃ venit ꝑ eã reuertet̃
⁊ ciuitatẽ hãc nõ ingrediet̃
dicit dñs. Et ꝓtegã ciuita
tẽ iſtã vt ſaluẽ eã: ᶠꝓpt me ⁊
ꝓpter dauid ſuũ meũ. ᵍE
greſſus eſt aũt angel⁹ dñi ⁊
ꝑcuſſit in caſtr̃ aſſyrioꝝ cen
tũ octogintaq̃nq; milia. Et
ſurrexerũt mane, ⁊ ecce oẽs
cadauera mortuorũ. ʰEt e
greſſus ẽ ⁊ abijt. Et reuſus
eſt ſennacherib rex aſſyrioꝝ
⁊ hitauit ĩ niniue. ⁱEt factũ
eſt cũ adoraret in tẽplo neſ
rach deũ ſuuz: adramelech
⁊ ſaraſar filij ei⁹ ꝑcuſſerunt
eũ gladio. ᵏFugerũtq; in trã
ararath, ⁊ regnauit aſarad
don filius eius ꝓ eo.

ᵃIn die XXXVIII
i bus illis egrotauit
Ezechias vſq; ad
mortẽ, ⁊ introiuit ad eũ eſa
ias fili⁹ amos ꝓpha ⁊ dixit
ei. Hec dicit dñs. ᵇDiſpo
ne domui tue q: morier̃ tu
⁊ nõ viues. ᶜEt ꝯuertit eze
chias faciẽ ſuã ad parietez:
et orauit ad dñm, et dixit.
ᵈObſecro dñe: memẽto q̃ſo
quõ ambulauerim coraz te
in veritate ⁊ in corde ꝑfecto
⁊ qđ bonuz eſt ĩ oculis tuis
fecerim. Et fleuit ezechias
fletu magno. ᵉEt factuz eſt
verbũ dñi ad eſaiam dicẽs
Uade ⁊ dic ezechie. Hec di
cit dñs deus dauid patris
tui. Audiui orationẽ tuam
⁊ vidi lachrymas tuas ᶠEc
ce ego adijciaz ſup dies tu
os ᵍquindecim annos et de
manu regis aſſyriorũ eruaz
te, ⁊ ciuitatem iſtam: ⁊ pro
tegam eam. ʰHoc autẽ tibi
erit ſignum a dño, q: faciet
dñs verbũ hoc qđ locutus
eſt. Ecce ego reuerti faciaz
vmbram lineaꝝ ꝑ q̃s deſcẽ
derat in horalogio achaz in
ſole retrorſuz. x. lineis. ⁊ re
uerſus eſt ſol decem lineis
ꝑ gradus quos deſcẽderat.

ei, eo ꝙ nõ reddiderat grãs dño ſufficiẽter de ꝑcuſſione
exercit⁹ ſennacherib. Sed h̃ improbat Ra. ſa. ꝑ h̃ ꝙ Eſa.
dixit ſibi poſtea. Et de manu reg̃ aſſyrioꝝ eruã te ⁊ ciuita
tem iſtã. Ex q̃ videt̃ ꝙ illa ꝑcuſſio exercit⁹ fuit poſt infir
mitatẽ ezechie, ⁊ nõ ante, ꝓpter qđ dicit h̃ ei acidiſſe, eo
ꝙ noluerat̃ vxorẽ ac
cipe, qđ tñ facere tene
bat̃, vt linea dd̃ in re
gno ꝑ ipm ꝯtinuaret̃.
ꝓpter qđ ꝯualeſcẽs ac
cepit vxorẽ de q̃ genu
it manaſſen, ⁊ huic di
cto ꝯcordare videt̃ q̃ đ
h̃r. iiij. Reg. xxi. vbi d:
ꝙ manaſſes erat. xij.
annoꝝ cũ regnare ce
piſſet imediate poſt
mortẽ ezechie, q̃ vixit
xv. ãnis p⁹ ſanatiõez
iſtã, io dic ra. ſa. ꝙ il
lud qđ ſequit̃.
b Diſpone domuĩ
tue ⁊c̃. i. fac teſtamen
tũ tuũ dixit eſaias e
zechie tertia die añ ꝑ
cuſſionẽ exercit⁹ ſen
nacherib et tertia die
ſeq̃nti q̃ fuit illa ꝑcuſ
ſio facta ezechias ſa
nat⁹ aſcẽdit in domũ
dñi, vt h̃r. iiij. Reg. xx.
c Et ꝯuertit ezechi
as ⁊c̃, vt oraret ſecre
ti⁹ ⁊ deuoti⁹ ⁊ nõ im
pediret̃ ab aſſiſtẽtib⁹
d Obſecro dñe me
mẽto ⁊c̃. h̃ nõ dixit ad
iactãtiã ſ; magis ad
grãꝝ actionẽ recogno
ſcẽs, ꝙ h̃ ꝓceſſiſſet ex
bonitate diuia, vt ſic
grat⁹ de ꝓcedẽtib⁹ vl
teriorẽ grãz ipetraret
e Et factũ eſt. h̃ ꝯſis
denũciat̃ ei⁹ ſanitas, ⁊ p; lr̃a vſq; ibi f Ecce ego ad
ijciã ſup di. tu. q̃s iã ꝑfeciſti. g Quindeci ãnos. iſta
fuit ꝓphetia ꝑdeſtinatõis, q̃ eſt qñ fit reuelatio ꝓphe ali
cui⁹ futuri ꝓut ẽ in diſpoſitõe dĩna, ⁊ ei⁹ ꝑſciẽtia, ⁊ hec
infallibil'r implet̃, q: dĩna ꝑſcia ẽ imutabil'. ꝓphetia aũt
ſupraposita q̃ dixit. Morier̃ tu ⁊ nõ viues. fuit ꝓphetia
cõminatõis q̃ eſt qñ reuelat̃ aliq̃d futuꝝ nõ ꝓut ẽ ĩ men
te dĩna. ſ; ꝓut ẽ in cauſis inferiorib⁹, ⁊ ſic erat de ĩfirmi
tate ezechie q̃ erat incurabil' ꝑ naturã, nõ tñ ꝑ h̃ exclude
bat̃ qñ dĩna ꝟtute curaret̃, ⁊ iõ tal' ꝓphetia nõ ſp implet̃.
h Hoc aũt. Hic ꝯſr dat̃ ſignũ mirabile ad ꝯfirmatiõez
dicte ꝓphetie, q̃ erat ꝑdeſtinatiõis, cũ d: in ꝑſona dñi.
i Ecce ego ⁊c̃, ex h̃ p; ꝙ illud horalogiũ erat ad ſolem
ad cognoſcẽdũ horas diei ꝑ vmbrã, ⁊ dicũt aliq̃ ꝙ due li
nee faciebãt vnã horã, ⁊ ſm h̃ illa dies artificial' fuit au
gmẽtata. x. horis tm̃. ſ. q̃nq; horis in regreſſu ſolis ꝟſus
orientẽ, ⁊ q̃nq; horis redeũdo ad locũ vbi inceꝑat retro
ceſſio. Alij ꝟo dicũt ⁊ ꝯueniẽs videt̃, ꝙ q̃libet linea faci
ebat vnã horã, ⁊ ſic illa dies artificial' fuit augmentata
xx. horis. x. retrocedẽdo ad orientẽ, ⁊. x. redeũdo ad locuz
priſtinũ, ⁊ ſic illa dies artificialis fuit. xxxij. horaꝝ. quia
anteq̃ ſol retrocederet habuerat decẽ horas, ⁊ poſtea ꝑ

retroceſſum ꝛ regreſſionē.x.ꝛ tādē duas habuit ſole tē-
dente ad occaſuȝ.ꝛ hec videt̄ opinio Dioniſij in ep̄la ad
policarpū.vbi loquēs de iſta retroceſſiōe ſolis dicit ſic.
Sol cū decima hora cēt.deo ꝑcipiēte repedauit ad ori-
entē alijs decē horꝫ deſignatꝫ.deinde rurſuſ decē horꝫ a-
lijs ad occidētē currēte ſoleꝫ reſiduis diei duabꝫ horꝫ ꝛc̄

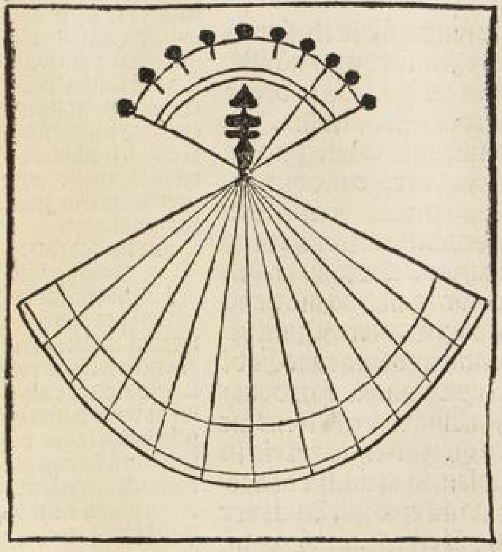

h Scriptura. Hic
interponitur orō eze
chie p grār̄ actiōe de
ſua ſanatiōe.ꝛ primo
ꝑmittitur titulus cū
dr̄. l Ego dixi.Et
diuidit̄ in duas ptes
q2 primo ezechias re
colit anxietatē animi
in q̄ fuerat.ſecūdo bo
nū qḋ de9 ſibi p eſaiā
pmiſerat.ibi. Tu aūt
eruiſti.Circa primuȝ
dic. m In dimi.
die.me.Tūc eī ezechi
as erat in.xxix.anno
vite ſue.qḋ ſic pꝫ.q2.iiij.Re.xviij.dr̄ ꝙ ezechias erat.xxv
annoꝝ q̄n regnare cepit.ꝛ.xxix.ānis regnauit.q̄ ſil' iun-
cti faciūt.liiij.annos.a q̄bꝫ ſubtrahant̄.xv.q̄bꝫ regnauit
poſt infirmitatē iſtā remanēt.xxix.ꝛ ſic erat in.xxix.an
no q̄n infirmat9 fuit.qḋ eſt q̄ſi mediū vite hoīs ſcḋm cur-
n Vadam ad portas inferi.In hebreo (ſum nature.
hr̄ Scol.qḋ aliq̄n accipit̄ p foſſa vel ſepulchro.ꝛ ſic acci
pit̄ q̄ntū ad corp9 ezechie.Aliq̄n aūt accipit̄ p inferno.
ꝛ ſic accipit̄ hic.p aīa ei9.accipiēdo tn̄ infernuȝ p limbo
patrū.ꝛ iō nō dr̄ h̄ ad īfernū.ſꝫ ad portas inferi.q2 lim-
bus ille a ſctīs dr̄ eſſe in ſupiori pte inferni. o Que-
ſiui reſiduū annoꝝ meoꝝ.i.mecū ꝯſiderabaȝ.quot ānis
poſſem viuere p naturā. p Dixi.audito verbo Eſaie
q Nō videbo dn̄m deū.i.templū do (moreris tu ꝛc.
mini. r In terra viuētiū.i.inter oēs viuētes nō aſpi
ciā hoīem vltra in p̄nti vita. s Et habitatorē quietꝫ
id eſt ꝓplm regni mei habitanteȝ in pace mortuo ſenna-
cherib.h̄ dicebat ezechias.q2 iā eſaias ibi dixerat h̄ an-
te ruinā ſennacherib ꝛ liberationē ciuitatꝫ ꝛ ꝓpli.vt pꝫ
ca.pcedēti.ꝛ iō graue erat ezechie illud bonū tps non vi

[k]Scriptura ezechie regꝭ iu
da cū egrotaſſet: ꝛ cōualuiſ-
ſet de infirmitate ſua. [l]Ego
dixi [m]in dimidio dieꝝ meo-
rū [n]vadaȝ ad portas inferi:
[o]q̄ſiui reſiduū ānoꝝ meoꝝ.
[p]Dixi [q]nō videbo dn̄m deū
[r]in terra viuentiū:nō aſpici
am hoīem vltra: [s]ꝛ habita-
torem quietis. [t]Generatio
mea ablata ē [v]ꝛ ꝯuoluta eſt
a me [x]q̄ſi tabernaculū paſto
rū. [y]Preciſa ē velut a texen
te vita mea:dū adhuc ordi
rer ſuccidit me. De mane
vſq3 ad veſpam finies me.
ſpabā vſq3 ad mane. Qua-
ſi leo ſic ꝯtriuit omnia oſſa
mea. De mane vſq3 ad ve-
ſperā finies me. [z]Sic pull9
hyrūdinis ſic clamabo [a]me-
ditabor [b]vt columba. [c]Atte
nuati ſunt oculi mei ſuſpi-
cientes in excelſuȝ. [d]Domi
ne vim patior: [e]rn̄de p me.
[f]Quid dicā [g]aut q̄d rn̄debit
mihi [h]cū ipe fecerit. Recogi
tabo tibi oēs annos meos
in amaritudine anime mee
[i]Dn̄e ſi ſic viuit̄: ꝛ in talibꝫ
vita ſpiritus mei. [k]Corripi
es me [l]ꝛ viuificabis me: [m]ec
ce in pace [n]amaritudo mea
amariſſima. [o]Tu aūt erui-
ſti aīam meā [p]vt nō periret
[q]proieciſti poſt tergum tuū
oīa pctā mea. [r]Quia nō in
fern9 ꝯfitebit̄ tibi neq3 mors
laudabit te: [s]nō expectabūt
q̄ deſcēdūt in lacū [t]veritatē
tuā. [v]Viuēs viuēs ipe cōfi-

dere. t Generatio mea ablata eſt.i.nō habeo filium
mihi ſuccedentē in regno.ꝛ h̄ ꝯſonat dicto Ra.ſa.ſupra-
poſito.ꝙ non habebat adhuc filiū. v Et ꝯuo.eſt.ne
extendat̄ vltra p generatiōes futuras ſicut palliū plica-
tū nō extendit̄. x Quaſi ta.pa ꝙ q̄ſi mutēt locū depo
nunt ꝛ plicant ad ali
bi portandum.
y Preciſa ē vel a te.
vi.mea ꝛc.i.in medio
pceſſus ſui.ſicut tela
aliq̄n ſcindit̄ a texen-
te dū adhuc eſt ī fieri
z Sicut pull9 hirū-
dinis.clamans p pa
ſtu recipiēdo a mr̄e.
a Meditabor.in ge
mitibus multis.
b Ut colūba.q̄ ha-
bet gemitū p cantu.
c Atte.ſunt o.mei
ꝛc.q2 ex diutina atten
tione oculoꝝ ad ali-
q̄d debilitat̄ virt9 vi-
d Dn̄e vim (ſiua.
patior.rōne infirmi-
tatis ad mortem me
ducentis.
e Rn̄de p me.ſic ē
in hebreo ꝛ libris cor
rectis.q.d.nō poſſuȝ
mortē euadere niſi ne
gociū meuȝ accipias
f Quid di (ſup te
cū.creatori meo.
g Aut q̄d rn̄debit
mihi.ſic figul9 luto.
q.d.non habeo de fa-
ctis ſuis ꝯtendere.
h Cū ipe fecerit.me
creando.vl' aliter.Cū
ipe fecerit hāc īfirmi-
tatē ſuo iuſto iudicio
mihi inferēdo.p deli
ctis meis.ꝛ iō nō ha
beo niſi illa ꝯferre hu
militer corā ipo.ideo
ſudit̄.Recogitabo ꝛc.
i Dn̄e ſi ſic viuit̄ ꝛc̄.vt.i.ꝯſtitut9 ſum in tali anguſtia.
k Corripies me.i.corripias ita ꝙ hec infirmitas non
ſit mihi ad mortē.ſed ad correctionē. l Et viuifica-
bis me.i.viuifices.hebrei enī nō hn̄t futurū tps optati
ui.ſed loco ei9 vtunt̄ futuro indicatiui. m Ecce i pa
ce.i.tpe pacis mihi annūciate p Eſaiā ſup deiectiōe ſen
nacherib de ꝓpinq̄ futura. n Amaritudo mea ama
riſſima.i.amaritudo mortis mihi imminentꝫ.niſi tu in
ues me.valde augmētabit̄ eo ꝙ p mortē priuabor ab aſ-
ſecutione ꝛ bn̄ficio dicte pacꝫ. o Tu aūt.Hic ꝯſiter
ezechias recolit bn̄ficiū a deo ſibi p̄ſtitū de plongatione
ſue vite dicēs. o Tu āt eruiſti aīam meā.i.vitā meā
p Ut nō periret.p mortē. q Proieciſti ꝛc.q̄ſi no-
lens ea videre ampli9 ad puniēdū.ꝛ ſic viuificaſti me nō
ſolū corpaliter.ſed etiā ſpūaliter. r Quia non infer-
nus ꝛc.poſt mortē enī nō habet locū ꝯfeſſio pctōrum.
s Nō expectabūt.q̄ deſcēdūt in lacū.i.in īfernū dāna
toꝝ. t Veritatē tuā.i.effectū tue veritatꝫ.q̄ pmiſiſti ſa
lutē hūani generꝫ p xp̄m.q2 ſi eduxit illos q̄ ibi detinebā
tur. v Viuēs viuēs ipe ꝯfitebit̄ tibi.ad confeſſioneȝ

enĩ peccati reqͥrif vita pñs.q: nõ hꝫ locũ poſt mortẽ.vt
dictũ eſt.Ad ꝯfeſſioẽꝫ laudis reqͥrif vita grẽ.q: nõ ẽ ſpe
cioſa laus in ore pctõis.Eccĩ.xv.ca.iõ duplicaf lyviuẽs
x Sicut ego ꝛ hodie ꝯfitebor.vtroqꝫ mõ.Fecit enĩ hãc
orõem poſt ꝯualeſcẽtiã de infirmitate.vt pdictũ eſt.

y Pr̃.ſ.qcũqꝫ ď po
pulo iſrael.
z Filijs.ſcꝫ ſuis.
a Notã faciet vita
tẽ tuã.q̃ ſanaſti me ſi
cut dixiſti p eſaiã.ꝛ h
narrabũt pr̃es filijs
ſuis ad gĺiaꝫ tuã.ꝛ q:
ezechias ſp idigebat
diuino auxilio etiam
poſt ſanationẽ.iõ cõ
cludit in fine.
b Dñe ſaluũ me fac
q: ex te pendet ſalus
corpis mei ꝛ aĩe.
c Et pſal.nr̃os can
tabimus ego ꝛ miſtri
d Cũctis die (tui
bus.i.in aliqua par
te dieꝝ ſingulorũ.
e In do.dñi.vbi ẽ
loc⁹ deputat⁹ orõni.
ꝛ ſic orõ ceteris paribꝫ
eſt mag exaudibilis
ibi qꝫ alibi.
f Et iuſſit.Hic po
nif executio ſanatõis
ezechie.q̃ tñ ordĩe tẽ
poris pceſſit orõnem
pdictã.vt patꝫ ex pce
dentibꝫ ꝛ etiã ex ſeqn
tibus.dicat igitur.

tebif tibi ſicut ꝛ ego hodie.
y Pr̃ filijs notã faciet vita
tẽ tuã b Dñe ſaluũ me fac ꝛ
pſalmos nr̃os cãtabim⁹ cũ
ctis dieb⁹ vite nr̃e ĩ domo
dñi. Et iuſſit eſaias vt tol
lerẽt maſſaꝫ de ficis ꝛ cata
plaſmarẽt ſup vuln⁹ ꝛ ſana
ref. Et dixit ezechias Qď
erit ſignũ q: aſcẽdã ĩ domũ
dñi. .XXXIX.
i A tempe illo miſit
Merodach baladã
fili⁹ baladã rex babylõis li
bros ꝛ munera ad ezechiaꝫ.
Audierat enĩ ꝙ egrotaſſet
ꝛ ꝯualuiſſet. Letat⁹ ẽ autẽ
ſup eis ezechias ꝛ oſtendit
eis cellã aromatũ ꝛ argẽti ꝛ
auri: ꝛ odoramẽtoꝝ ꝛ vnguẽ
ti optimi.ꝛ oẽs apothecas
ſuppellectilis ſue.ꝛ vniuſa

que inuẽta ſũt in theſauris
ei⁹. Nõ fuit vbũ qď nõ oſtẽ
deret eis ezechias in domo
ſua: ꝛ in omĩ ptãte ſua. In
troiuit autẽ eſaias ꝓpheta
ad ezechiã regem.ꝛ dixit ei.
Quid dixerũt viri iſti.ꝛ vn
de venerunt ad te? Et dixit
ezechias. De terra longin
qua venerunt ad me de ba
bylone. Et dixit. Quid vi
derunt in domo tua? Et di
xit ezechias.oĩa q̃ in domo
mea ſunt viderũt Non fuit
res quaꝫ nõ oñderim eis in
theſauris meis. Et dixit e
ſaias ad ezechiã. Audi ver
bũ dñi exercituũ. Ecce di
es veniẽt: et auferenf oĩa q̃
in domo tua ſunt.et q̃ the
ſaurizauerũt pr̃es tui vſqꝫ
ad diẽ hanc: in babylonem

cia faucibꝫ meis.ꝛ ibi.Q̃ꝫ bonũ ꝛ q̃ꝫ iocundũ.ꝛ in mul
tis alijs.Vñ in h loco hec dictio ma nõ videf trãſferen
da ſub primo ſenſu.ſ.interrogatiuo.ſꝫ ſub ſcďo.ſic.ſ.Di
xit ezechias qď ſignũ ꝙ aſcendã in domũ dñi.i.q̃ꝫ mira
bile ſeu notabile ſignũ eſt qď daf mihi ad h ꝙ aſcendaꝫ
in domũ dñi.ꝛ ſic ver
ba ezechie in hoc lo
co poſita nõ ſignãt q̃
ſtionẽ ſeu petitioneꝫ
ſigni.cũ iã illud habu
erat.ſed poti⁹ ſignifi
cant acceptionẽ ſigni
iã dati.ſeu admiratio
nẽ de tãto ſigno.et ſic
enarratões;in ꝓprio
loco ponuntur.
Caplm.XXXIX
In tempe illo
i Poſtqꝫ deſcri
pta ẽ ezechie
mirabil ſanatio.Hic
ꝯñr deſcribif ex h con
ſurgẽs elatio.ꝛ diui
dif in duas partes.q:
pmo hmõi elatio de
ſcribif.ꝛ ſcďo repmi
tur ibi.Introiuit aũt
Circa primũ ſciendũ
ꝙ babylonij circa cur
ſum ſyderũ erãt inten
ti.vnde ꝛ aſtronomia
ibideꝫ primo fuit in
uẽta.ſ.in chaldea cu
ius metropolis ẽ ba
bylon.et ideo qñ pce
perũt retroceſſionem
ſolis pdictã ꝯtra cur

f Et iuſſit eſaias ꝛc.Dicũt aliq̃ et ſatis apparẽter ꝙ em
plaſtrũ de ficis de natura ſua erat aggrauatiuũ illi⁹ ĩfir
mitatis.ꝛ iõ iuſſit ꝓpha apponi vt ſanatio mirabilior ap
g Et dixit ezechias ꝛc.iſtud referf ad illud (pareret.
qď ponif ſupra.h aũt tibi erit ſignuꝫ vbi ꝓpha rñdet ad
q̃ſtionẽ ezechie h motã.ſcriptura eĩ ſacra nõ obſuat or
dinẽ tpis ſꝫ freqnter pri⁹ dicta vĺ facta poſteri⁹ ſcribũf
In ca.xxxviij.vbi ď in poſtilla.hic ꝯñr. (ꝛ ecõuerſo.
daf ſignũ mirabile. Additio.
l Licet cõis expoſitio doctoꝝ ſctõꝝ circa h ſignũ fa
ctũ ezechie ſit ꝯformis huic qď exponif ĩ poſtil
la.multa tñ occurrũt in h maxia admiratiõe digna ꝓut
in additiõe ſup.iiij.Reg.xx.ca.vbi de h eodem ſigno ſiĺr
tractaf.fuit large oñſuꝫ.vñ ad pdictas admiratões tol
lẽdas ꝛ ad vitatẽ lr̃e ꝓut plane ſonat ꝓſeqndaꝫ ſalua ſp
ſctõꝝ auctẽ ꝛ abſqꝫ aliq̃ temeraria aſſertiõe.Hoc ſignuꝫ
aliter videf exponẽdũ ꝓut ibidẽ plane fuit declaratũ.
In eo.ca.vbi ď i poſtil.Et dixit ezechias. Additio
Licet freqnter in ſacra ſcriptura nõ ſuetur ordo
l tpis vt ď in poſtilla.tñ ꝙ q̃ſtio iã determiata et
ſatiſfacta ſtatim ſine medio iteref nõ recolo me
vidiſſe.Vñ de h qď ď hic.Dixit ezechias.aliter videtur
poſſe exponi.Ad qď ſciendũ ꝙ vbi nos habem⁹ h iter
rogatiuũ.ſ.qď erit ſignũ.in heb.hr̃ hec dictio ma q̃ vno
mõ ſignificat h idẽ ꝙ in trãſlatiõe nr̃a.ſ.interrogationẽ
de ſigno hñdo.Alio mõ hec dictio ma accipif cõpatiue
ſeu admiratiue ſicut ibi.Q̃ꝫ dilecta tabernacĺa tua.vbi
loco q̃ꝫ ponif hec dictio ma.ꝛ eſt ſenſus.ſunt valde dile
cta.ꝛ ſilis dictio.ſ.ma ꝛ ſub eodẽ ſenſu ponif ibi.q̃ꝫ dul

ſum nature fuerũt ſolliciti querere q̃liter h accideret.et
cũ audiſſent hoc accidiſſe in ſanatiõe ezechie.de cõſilio
ſapientũ rex babylonis miſit libros.i.lr̃as ad ezechiam
ad ſciendũ de retroceſſione ſolis mirabili.ſm ꝙ dicitur
ij.Paralip.xxxij.vbi ď ꝙ nuncij regis babylonis miſſi
fuerũt ad ezechiã vt interrogarẽt ipm de portento qď ac
ciderat ſup terrã.ꝛ miſit munera in ſignũ reuerentie.
b Letatus eſt aũt ꝛc.Leticia inepta ꝓcedente ex elati
one.ex hoc ꝙ talis rex ꝛ tant⁹ ꝛ de tam longinquis par
tibꝫ miſiſſet ſibi nũcios ſolennes ꝛ munera.vñ ſubdif.
c Et oſtendit eis ꝛc.dicit Ra.ſa.ꝙ non ſolũ oñdit eis
diuitias regni ſui ad ſuã iactantiã.ſed etiã ea que ſecre
tiſſime ꝛ reuerendiſſime ſeruabanf in templo.ſ.ſacrã vn
ctionẽ regũ ꝛ pontificũ tabulas teſtimonij.ꝛ legem.que
non erant gentilibꝫ oñdenda.ꝛ hoc notaf cũ ſubdif.Nõ
fuit verbũ ꝛc.Et ſubditur.In omĩ poteſtate ſua.
d Introiuit.Hic ꝯſequenter reprimitur dicta elatio p
rephenſionem ꝓphete cũ dicif.Quid dixerũt viri iſti ꝛc
non queſiuit ex ignorantia.q: totũ erat ſibi a deo reuela
tum.ſed vt ex reſponſione ezechie cõuenienti⁹ argueret
eũ. c De terra longinqua ꝛc.quaſi diceret.hoc mihi
fuit ad magnã gloriã.ꝛ ideo oſtendi eis tot⁹ regni ma
f Ecce veniẽt ꝛc.Iſtud fuit completum (gnificentiã.
qñ nabucho.rex babylonis tpe ſedechie in babylonem
tranſtulit de hieruſalem qui quid erat ibi p̃cioſuꝫ.vt
g Et de filijs tuis ꝛc.hoc fuit (habef.iiij.Reg.vlti.
impletũ in daniele ꝛ ſocijs eius.q̃ fuerũt de ſemine re
gis iude.ꝛ ducti in babylonẽ tpe ioachim ꝛ ibi nutriti ꝛ
eruditi.vt poſſet ſtare ĩ palatio regis.vt habef Dan.i.

b Et dixit ezechias ⁊c. Penituit eni᷑ de ſua elatione, ⁊ ſic acceptauit dñi ſententiã ſupra ſe ⁊ ſupra regnũ ſuuȝ. ꝓpter qđ pena iſta nõ fuit inducta tꝑibus ſuis, ſed fuit dilata vſq; ad tꝑs ioachim regis, ⁊ ſedechie qđ poſtq; ſi bi dictum fuit ꝑ eſaiam, reſpondit.
l Fiat tñ pax ⁊c. re cognoſcendo in h̄ beneficiũ diuinũ de ꝑdicte pene dilatione.

Capitulũ. XL.

Onſolamini.
c In ꝑcedentibus huius libri eſaias cum myſterio chriſti denunciauit pctõꝝ punitionẽ. hic ↄ̄ſiter deſcribẽdo idem myſteriũ denũciat iuſtorũ ↄ̄ſolatõeȝ Et diuiditur in duas partes. qꝛ prĩo inducit eos ad expectãdũ ꝓmiſſa diuia. ſecũdo magis in ſpeciali ꝓſequit᷑ illa. xlv. ca. Pria adhuc diuidit᷑ ĩ tres. ſm̃ tria ex quibꝰ inducit rõneȝ hac di ta ꝓmiſſa expectandũ. qꝛ prima inducit h̄ ex diuina pñte. ſcđo ex eiꝰ charitate ca. ſequẽti.

ᵃNõ relinquet᷑ quicq;: dicit dñs. ᵇEt de filijs tuis q̃ exibunt de te q̃s genueris tollent. ⁊ erũt eunuchi in palatio reg; babylõis. ᵇEt dixit ezechias ad eſaiã. Bonũ vbũ dñi qđ locutꝰ eſt. ⁊ dixit ˡFiat tñ pax ⁊ veritas ĩ diebus meis. .XL.
ᵃ Onſolamini conſo
c lamini popule meꝰ dicit deꝰ vr̃. ᵇLoq̃mini ᶜad coꝛ hieruſalẽ ⁊ aduocate eam: ᵈqm̃ completa eſt ᵉmalicia eius: ᶠdimiſſa ẽ iniquitas illius. ᵍSuſcepit de manu dñi duplicia pro oibus peccatis ſuis. ʰVox

tertio ex eiꝰ veritate. xliij. ca. Prima in duas. qꝛ primo denunciat ↄ̄ſolatoris ꝑſonã. ſcđo declarat eiꝰ potentiaȝ. ibi. Quis menſus eſt. Prima adhuc in tres. qꝛ prĩo alloquit᷑ ꝓplm̃ vbis ↄ̄ſolatorijs. ſcđo denũciat ꝑſonã ꝑcurſoris. ibi. Vox clamãtis. tertio ꝑſonã chriſti ↄ̄ſolatoris. ibi Sup montẽ. Circa primuȝ dicit. a Conſolamini cõſolamini. replicat hoc verbũ. qꝛ ꝓmittit eis duplicẽ cõſolationẽ. ſ. in bonis tꝑalibꝰ ⁊ ſpũalibꝰ. b Loquimini. c Ad coꝛ hierl̃m. i. ad ↄ̄ſolationẽ fideliũ (vos ꝓphete. d Qm̃ cõpleta eſt. i. terminata. e Malicia eiꝰ. qꝛ peccatũ adep ꝑ chriſtũ fuit amotũ. f Dimiſſa eſt iniq̃tas illius. qꝛ chriſtꝰ ↄ̄tra peccata ꝑſonalia attulit remediũ. ⁊ loq̃tur hic ꝓpheta de futuro ꝑ modũ ꝑteriti ꝓpter certitudinẽ ꝓpheticã. g Suſcepit de manu dñi dupli cia ⁊c. i. duplicẽ ↄ̄ſolationẽ ꝑ chriſtũ. ſ. in collatiõe grẽ. ⁊ apertione glĩe. ſicut ꝓ peccatis accepat duplicẽ penã. ſ. corꝑis ⁊ aĩe. h Vox clamãtis. Hic introducit᷑ ꝑſona ꝑcurſoris. ſ. Johãnis baptiſte. de q̃ intelligit᷑ ad lr̃aȝ hec ſcriptura. vt patet Joh. i. ⁊ Marci. i. ⁊ Matthei. iij. ꝓpter qđ aliq̃ doctores catholici male vident᷑ dicere exponẽdo hũc paſſum ad lr̃am de reditu captiuitatis babylonice. in h̄ magis iudaizantes q̃ntũ ad aliquid q̃ʒ hebrei. q̃ hunc paſſum ⁊ totũ caplm̃ exponũt ad lr̃am referendo ad tempꝰ meſſie. dicẽtes ꝙ ſupficies terre habitabilis cõplanabit᷑ diuinitꝰ ꝑ eleuationẽ valliũ ⁊ depſſionem montiũ. vt ſic amotis oibus impedimẽtis iudei ꝑ orbem diſperſi poſſint faciliter in iudea congregari. ⁊ ſic exponũt qđ dicit᷑ hic. Omnis vallis implebit ⁊c. ſed deficiunt dupliciter. Primo qꝛ aduentũ chriſti dicũt futuꝝ qui iã tranſijt in ꝑteritũ. Scđo qꝛ literalẽ ſenſum hic accipiunt ſm̃ ſignificata vocũ. cũ dicit᷑. Omnis vallis implebitur ⁊c. qđ nõ eſt verũ in locutiõe parabolica. ſicut Judicũ. ix. cũ dicit᷑. Jerũt ligna ad arborẽ rãnum ⁊c. ſenſus literalis ibi nõ. i. eſt de arboribꝰ materialibꝰ ꝑ voces ſignificantis. qꝛ ſic ſcriptura eſſet falſa. ſed eſt de abimelech ⁊ viris ſichem q̃ ibi ꝑ arbores metaphorice ſignantur. Qꝫ aũt ſit hic metaphorica locutio patet nõ ſolũ ꝑ dicta doctoꝝ catholicoꝝ. ſed etiã ꝑ dicta Ra. moyſi dicẽtis, nõ aſcendat ſup coꝛ ꝙ in diebꝰ meſſie deficiat aliq̃d de via huiꝰ ſeculi. vl̃ innouet᷑ aliq̃d de operibꝰ ſex dierum. ſ; ibit mũdus iuxta ſolitam viã. ⁊ ꝑ ↄ̄ñs nõ eſt intelligendũ ꝙ ĩ aduentu meſſie ſit talis cõplanatio montium ⁊ valliũ niſi intelligat᷑ de aduẽtu xp̄i ad iudiciũ. qꝛ tũc innouabit᷑ mũdi ſtatꝰ. ſed iudei h̄ mõ nõ intelligunt. ſed de aduẽtu eius ĩ mũdũ. vt ſatis pꝫ ex ꝑdictis Jgit᷑ ſequẽdo ſniam euãgeliſtarum paſſus iſte exponendus eſt ad lr̃am đ Johanne baptiſta et eiꝰ ꝑdicatione. cũ dicit᷑.
h Vox clamãtis. i. iohãnis ꝑdicãtis.
i In deſerto. i. in iudea que dr̃ deſertum ratione dicta ſuperiꝰ in principio. xxxv. ca.

clamantis ⁱin deſerto ᵏParate ˡviam dñi: rectas facite in ſolitudĩe ᵐſemitas dei noſtri. ⁿOmnis vallis exaltabit᷑: ᵒ⁊ oĩs mons ⁊ colli humiliabit᷑: ᵖ⁊ erunt praua ᵠin directa ʳ⁊ aſpera ˢi vias planas. ᵗEt reuelabit᷑ glĩa dñi ᵛet videbit oĩs caro pariter ˣꝙ os domini locutum eſt. ʸVox dicẽtis. ᵃClama. Et dixi. Quid clamabo? ᵇOĩs caro fenũ ᶜ⁊ omĩs glĩa eius quaſi flos agri Exiccatum eſt fenum ⁊ cecidit flos. ᵈqꝛ ſpiritus domini ſufflauit i eo. ᵉVere fenum eſt populus. Exiccatum eſt fenuȝ et

⁊ quia ad lr̃am Johannes incepit ꝑdicare in deſerto iudee. vt habet᷑ Math. iij. vbi dicit᷑. Jn diebꝰ illis venit iohannes baptiſta ꝑdicans ⁊c.
k Parate viam dñi. Predicatio eni᷑ eius ⁊ ſuꝰ baptiſmus erant quedã diſpoſitiões ꝓpl̃i ad ſuſcipiendum de ꝓpinquo fidẽ chriſti venturi. vt pꝫ ex decurſu euãgelij. ⁊ dicit. l Viã dñi. q̃ntũ ad mandata decalogi.
m Semitas dei noſtri. q̃ntũ ad conſilia euangelica.
n Omĩs vallis. i. humilis. o Omĩs mons ⁊ col. i. ſupbꝰ ⁊c. qꝛ ſicut dictũ fuit in principio huiꝰ libri per aduentum chriſti ſupbi deiecti ſunt. ⁊ humiles exaltati.
p Et erũt praua. i. hoĩes deprauati ex ↄ̄ſuetudine peccandi. q Jn directa. i. ad rectitudineȝ iuſticie reducti. r Et aſpa. i. crudeles ⁊ duri. s Jn vias planas. i. ad manſuetudinẽ deducti. ſicut pꝫ de paulo qui factus fuit agnꝰ de lupo. Põt etiaȝ hoc aliter exponi de opibus penitentie. q̃ vident᷑ dura ⁊ aſpera. ſed ꝑ gratiaȝ chriſti facta ſunt credentibꝰ leuia. vñ dicit Augꝰ. Omnia ſeua ⁊ imania leuia ⁊ ꝓpe nulla facit amoꝛ.
t Et reuelabit᷑ glĩa dñi. i. filius dei. q̃ dr̃ glĩa prĩs. eo ꝙ glĩa ſm̃ tulliũ eſt clara noticia cũ laude. vñ glĩa dr̃ quaſi q̃dam claria ↄ̄mutata in g alla aũt q̃ ad noticiã ꝑtinent in diuinis filio appropriant᷑. et iõ ſicut dr̃ ſapĩa prĩs. ita eius glĩa. v Et videbit oĩs caro. i. poterit videre.
x Qꝛ os dñi locutũ eſt. cuiꝰ verbuȝ deficere nõ põt ab impletione. y Vox dicentis. ſ. dñi loquẽtis ad eſaiã vel ad iohẽm baptiſtã. a Clama. i. publice denũcia.
b Omnis caro fenũ. i. nullã firmitatẽ ſeu ſtabilitateȝ ex ſe habens. ⁊ accipit᷑ hic caro ꝓ omni homĩe carnaliter viuente. ſm̃ ꝙ dr̃ prima Corinth. xv. Caro ⁊ ſanguis regnũ dei poſſidebũt. c Et omnis glĩa ⁊c. qm̃ repente deficit ex modico calore febrili ex volũtate dei. iõ ſubdit᷑.
d Quia ſpiritus domini ⁊c.
e Vere fenum eſt populus. ꝑ h̄ oſtendit᷑ manifeſte ꝙ

ꝓpħa loqtur metaphorice vt p̄dixi. f Verbū āt dn̄i ⁊c. q̄d pōt intelligi de v̄bo increato. fm̄ ꝙ dr̄ Joħ. i. In principio erat v̄bū ⁊c. ⁊ de v̄bo creato p̄ ꝓpħas dicto. q̄d infallibiliter ipleť in ꝓphetia p̄destiatōis vt dictū est s. frequēter. g Sup montē. Hic ꝯīr introducit ꝑsona ꝯsolatori .s. dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. ⁊ ē v̄bū dn̄i ad esaiā vel poti⁹ ad iohannē baptistā cū dr̄

g Sup mōtez excel. ascē. i. ad p̄eminentiā sctitatis vite. tu. s. iohānes. de q̄ dicit saluator Mat. xi. Inter natos mlier̄ nō surrexit maior ioħe batista

h Qui euangelizas syon. i. ꝓplo iudaico. ⁊ dicit euāgelizas. q: p̄dicatio ioħis ad euāgelium ꝑtinet.

i Exalta noli timere. Joħes eni timore herodis aut phariseorū ⁊ sacerdotū nō destitit a ꝯstan: i veritatis denūciatione.

k Ecce de⁹ nr̄. i. de⁹ humanat⁹. sic eni denūciauit iohes Joħ. i. d. Ecce agn⁹ dei qui tollit pctā mūdi. noīe agni exprimēs hūanitatē. ⁊ p̄ ablatōnē peccati ei⁹ diuinitatē.

l Ecce dn̄s de⁹ ⁊c. In aduētu ei suo xp̄s egit miracula stupenda. q̄ fieri nō poterāt nisi v̄tute infinita.

m Et brachiū eius dn̄abiť. p̄ brachia eni ei⁹ in cruce extēsa ꝑuenit ad gl̄am sue resurrectōis. ⁊ sic ad dominiū plene ptāť. ꝓpter q̄d tūc dixit Math. vl. Data est mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra.

n Ecce merces ei⁹ cū eo. q: v̄tute diuinitatiſ de se poterat dare gr̄az in p̄nti. ⁊ gl̄az in futuro. o Et op⁹ illi⁹ corā illo. i. in ei⁹ volūtate ⁊ ptāte. p Sicut pastor ⁊c. Vn̄ dicit de scip̄o Joħ. x. Ego sum pastor bon⁹ q In brachio suo ⁊c. p̄ h̄ designať xp̄i pietas ad fideles suos. ꝓpter q̄d ibidē dicit. Et aīam meā pono p̄ ouib⁹ meis.

r Quis mēsus ē. Hic ꝯīr ponit ptās ꝯsolantis ad ostēdendū ꝙ de ei⁹ ꝑmissiōe null⁹ debeat dubitare. q̄ sit potens adimplere. ⁊ diuidiť in duas. q: p̄io declarať eius ptās ꝯ idolatras ei creaturā adequātes. Scđo ꝯ pusillanimes iudeos de ip̄o mun⁹ debito ꝯfidētes. ibi. Leuate Prima in duas. q: p̄io dicta ptās ōndiť. scđo ex h̄ idolatria arguiť. ibi. Cui g̃. Circa primū dr̄ r Quis mēsus est pugillo. i. valde facil̄r aq̄s. q̄uis sint multe ⁊ ma (gne s Et celos ⁊c. i. sine difficultate aliq̄. sicut illud q̄d ꝯtineť in palma. t Quis appendit ⁊c. i. valde faciliter. q̄si eni aliq̄s vult leuare aliq̄d pōderosū appoit duas man⁹. s; q̄si ē sibi valde leue apponit tm̄ duos vel tres digitos. p̄ h̄ aūt ōndiť ptās xp̄i q̄ v̄tute diuinitatis oīa ista fecit. Vtiť aūt hic scriptura v̄bis ponderis ⁊ sta

ceciditflos. [f] Verbū autē dn̄i manet in eternū. [g] Sup montē excelsū ascēde. tu [h] q̄ euāgelizas syon. exalta i fortitudine vocē tuā q̄ euangelizas hirl'm. [i] Exalta noli timere. Dic ciuitatib⁹ iude. [k] Ecce de⁹ vr̄. [l] Ecce dn̄s deus in fortitudine veniet: [m] ⁊ brachiū eius dn̄abiť. [n] Ecce merces ei⁹ cū eo: [o] ⁊ opus illius corā illo. [p] Sicut pastor gregem suū pascet: [q] in brachio suo cōgregabit agnos: ⁊ in sinu suo leuabit: fetas ip̄e portabit. [r] Quis mēsus est pugillo aq̄s: [s] ⁊ celos palmo ponderauit. [t] Quis appendit tribus digitis molem terre: ⁊ librauit in pondere montes ⁊ colles in statera. [v] Quis audiuit sp̄m dn̄i: [x] aut quis ꝯsiliari⁹ eius fuit et ostendit illi. Cū quo iniit consiliū ⁊ instruxit eū et docuit eum semitā iusticie: ⁊ erudiuit eū sciencia: ⁊ viam prudētie ostendit illi.

[y] Ecce gentes quasi stilla situle [z] ⁊ quasi momētū statere reputate sunt. [a] Ecce insule q̄si puluis exiguus: [b] et liban⁹ nō sufficiet ad succēdendū: ⁊ aīalia ei⁹ nō sufficient ad holocaustū. [c] Omēs gentes q̄si nō sint. sic sūt corā eo. ⁊ q̄i nihilū ⁊ inane reputate sunt ei. [d] Cui g̃ similem fecistis deum: [e] aut quā imaginem ponetis ei. [f] Nunq̄d sculptile conflabit faber aut aurifex auro figurabit illud: ⁊ laminis argēteis argentarius. Forte lignum ⁊ iputribile elegit artifex sapiēs: q̄rit quō statuat simulachrū q̄d nō moueať. [g] Nūq̄d nō scietis. [h] Nunq̄d non audistis. Nunq̄d nō annunciatū est vob ab initio. [i] Nūq̄d nō intellexistis fundamēta terre. [k] Qui sedet super gyrum terre: [l] et habitatores eius sunt quasi locuste [m] Qui extendit velut nihili celos: [n] et expādit eos sicut

tere. q: de⁹ oīa disposuit i numero ⁊ pondere ⁊ ī mēsura. Sap. xi. ⁊ ꝓpter dictā potentiā subiungit v Quis adiuuit sp̄m dn̄i. q̄si mi⁹ potentē. q. d. nullus. x Aut q̄s ꝯsiliari⁹ ei⁹ fuit ⁊c. q̄i h̄ret sapiam diminutā. ⁊ p; ita y Ecce gentes q̄si stilla situle. i. cadens de (vsq; ibi. situla que nulli⁹ momenti reputatur.

z Et q̄si momentū statere. q̄ valde defacili. ad vtrāq; ptē; moueť de se nullam h̄ns stabilitatem.

a Ecce insule ⁊c. in conspectu eius.

b Et libanus ⁊c. i. si aliq̄s vellet facere sibi sacrificiū debitum oīa ligna nō sufficerēt ad ip̄z cremādū nec p̄ ꝯsequēs oīa aīalia sufficerēt ad offerēdū sibi debitū holocaustū

c Oēs gentes q̄i nō sint. q: ex se ñ h̄nt aliq̄d esse. Omia ista inducunť ad ostendendū ꝙ in nullo indiget alteri⁹ auxilio seu ꝯsi (lio.

d Cui g̃. Hic ꝯīr ex dictis idolatria reꝑhendiť. in q̄ cult⁹ soli deo debitus creature impendiť. Et sic ei fm̄ reputationem idolatre adequať. ꝓpter quod dicit

d Cui ergo ⁊c. h̄ diciť ꝯtra idolatras credentes aliq̄d diuinitatis esse in imaginibus factis.

e Aut quā imaginē ⁊c. ⁊ hoc dr̄ ꝯtra idolatras. q̄ imaginibus nō attribuebāt aliq̄d numinis sed q̄busdā diis inuisibilibus in imaginib⁹ rep̄sentatis ponebāt tn̄ pluralitatē

f Nunq̄d sculp. ⁊c. omia ista inducunť hic ad (deor. ostendendū ꝙ idola nullā stabilitatē habēt a se. sed magis ab artifice. Et cū oēs gentes q̄si nihil reputate sūt respectu dei vt p̄dictū est. ex h̄ ꝯcluditur ꝙ idola adhuc min⁹ sunt reputanda. iō subdiť. g Nunq̄d nō scietis illud q̄d dictū est de idolis q̄d sensibil̄r potestis experiri

h Nunquid nō audistis. q. d. sic q: in libris gentiliū ⁊ chronicis semꝑ fuit facta mentio de ortu idolatrie per opus hominū vt magis videbiť ca. sequenti.

i Nunq̄d nō intel. ⁊c. q. d. intelligere debuistis ꝙ a solo deo habeat stabilitatē. cū nihil sit sub ea sustentās eā

k Qui sedet ⁊c. tanq̄ princeps terrenus.

l Et habita. ei⁹. i. hoīes ei subditi sunt q̄i locuste respectu dei. m Qui extendit ⁊c. cū sint nature vel materie subtilis. que dr̄ q̄si nihil. eo ꝙ non est palpabilis. eo modo loquēdi q̄ aer nihil vocať ꝓpter suā stabilitatem. Vn̄ dr̄ cōiter nihil in boto esse. cum sit plenus aere. In hebreo habeť. Qui extendit velut telam celos. ⁊ sic plana est l'ra ⁊ sequentib⁹ ꝯsona. cum subditur.

n Et expandit eos sicut ta. ⁊c. Loquitur hic d̄ celo fm̄

apparentiā viſus.qꝛ extrema celi in circuitu orizontis nr̄i videntᷣ ſup terrā figi.⁊ mediū q̇ð eſt ſup capita nr̄a in altū erigi.⁊ ſic habet apparentiā tabernaculi extenti.
o Qui dat ſecretoꝝ ſcrutatores.i.ſapiētes in ſpeculabilibꝫ. p Judices terre.i.prudentes in agibilibꝫ.

diuina efficientᷣ fortes. t Aſſumēt pennas vt aquile ⁊c.i.qui pri⁹ erāt tardi ⁊ pigri ad bona opa.efficientᷣ veloces ad ipa.⁊ hoc videtᷣ impletū in veteri ⁊ nouo teſtamento ꝑ ſucceſſiones generationum in illis qui veraciter conuerſi ſunt ad deum.

q Velut inanes fecit.i.nulli⁹ reputationis in dei cōpatione.q̇ð oñdit ꝑ ſimile cuꝫ ſubditur. r Et q̄dem.i.certe.
s Neqꝫ plātato ⁊c.i.ſicut plantula non radicata adhuc nᶜ firma in terra a modico vento eradicatᷣ.ſic etiam oēs p̄dicti q̄ntūcūqꝫ magni ad nutuꝫ dei eradicantᷣ ⁊ tollūtᷣ de vita p̄nti.⁊ ideo in fine concluditur.
t Et cui aſſimilaſtꝫ me ⁊c.q̄ſi diceret.talis aſſimilatio eſt valde erronea.
v Leuate.Hic cōſequēter oñditᷣ dei poteſtas ɔtra iudeos q̇ deo min⁹ debite cōſidētes.⁊ primo ad cōſiderationē diuine maieſtatis inducuntur

tabernaculū ad inhabitandū.[o]Qui dat ſecretoꝝ ſcrutatores quaſi nō ſint:[p]iudices t̄re[q]velut inanes fecit[r]⁊ quidē[s]neqꝫ plātato neqꝫ ſato:neqꝫ radicato ī t̄ra truncō eoꝛuꝫ.Repente flauit in eos:⁊ aruerunt.⁊ turbo q̄ſi ſtipulā auferet eos.[t]Et cui aſſimilaſtis me ⁊ adequaſtꝫ dicit ſanctus.[v]Leuate ī excelſuꝫ oculos vr̄os:[x]⁊ videte q̇s creauit hec[y]Qui educit in numero militiā eoꝝ[z]⁊ omēs ex noīe vocat.[a]Pre multitudine fortitudinis ⁊ roboꝛis virtutiſqꝫ ei⁹.[b]neqꝫ vnū reliquuꝫ fuit.[c]Quare

dicis iacob:⁊ loqueris iſrl̄.[d]abſcondita ē via mea[e]a domino:[f]⁊ a deo meo iudiciuꝫ trāſibit.[g]Nūq̇d neſcis.aut nō audiſti.[h]De⁹ ſempiternus[i]dominus qui creauit terminos terre:[k]⁊ nō deficiet:[l]neqꝫ laborabit[m]nec ē inueſtigatio ſapīe eius[n]Qui dat laſſo virtutem.⁊ his q̇ non ſunt fortitudinem.⁊ robur multiplicat.[o]Deficiēt pueri ⁊ laborabunt[p]⁊ iuuenes[q]in infirmitate cadent.[r]Qui aūt ſperāt ī dn̄o[s]mutabūt fortitudinē.[t]aſſumēt pēnas ſicut aq̄le.current et nō laborabūt:ambulabunt

In ca.xl.vbi dr̄ in poſtilla.Sup montē Hic ɔſtr introducitᷣ ꝑſona ɔſolatoris.

Additio.

l Jcet expoſitio poſtillatoris de h̄ q̇ð dr̄ Sup montē excelſuꝫ ſit ſatꝫ ɔſona lr̄e ⁊ veritati ſm̄ trāſlationē nr̄am.ſm̄ tn̄ hebraicā veritatē nō totaliter ɔſonat lr̄e.Pro q̄ ſciendum ꝙ grāmatica hebraici ſmōis a mltis deuiata grāmatica latina.⁊ ſpecialr̄ ī h̄ ꝙ ſm̄ grāmaticā hebraicā in vbis hr̄ dr̄a īter ſexū maſculinū ⁊ femininū.ſic nos habem⁹ in noibꝫ.⁊ hoc ſm̄ q̄libet differentiā triū ꝑſonaꝝ.Verbi grā.aliter dr̄ a femina.ego comedo q̄ꝫ

cū dr̄. v Leuate in excel.ocu.ve.i.ad corpa celeſtia.
x Et videte q̇s creauit hec.i.ex h̄ ɔſiderate magnitudinē creatoris ſm̄ ꝙ dr̄ Sap.xiij.A magnitudie eni ſpecīei ⁊ creature poterat cognoſcibiliter creatoꝛ eoꝝ videri.
y Qui educit ⁊c.i.multitudinē ſtellaꝝ oꝛdinate ī ſuo curſu ꝓcedentiū. z Et oēs ex noīe vocat.qꝛ oīa p̄ſens eē cognoſcit vſqꝫ ad minima. a Pre m̄ltitudine ⁊c.iſta tria in deo ſunt vnū.tn̄ in nobis differūt.fortitudo eni reſpicit magnitudinē ⁊ correſpondentiā membroꝝ.robur fortitudinē oſſiū ⁊ neruoꝝ.vtus magnitudinem
b Neqꝫ vnū reliquū fuit.i.nulla res q̄ntūcūqꝫ modica exit potentiā ⁊ ſcientiā diuinā.iō ɔcluditᷣ (effectuū.
c Quare dicis iacob.i.pp̄l̄s iudaicꝰ deſcēdēs a iacob.
d Abſcōdita eſt via mea.i.opa mea e A dn̄o.i.nō reddet ꝑ eis mercedē. f Et a deo meo iudiciū ⁊c.i.nō faciet vindictā de iniurijs mihi illatis.Ex h̄ videtᷣ ꝙ in ꝓpl̄o illo erant aliq̇ qui deciderant in illū erroꝛē.ꝙ dei ꝓuidentia ad act⁹ hūanos nō ſe extēderet.vel dicenduꝫ ꝙ ꝓph̄a vtitᷣ cōi mō loquēdi.q̇ hoīes in afflictiōe longa poſiti dicuntᷣ.iō derelicti ⁊ tradidi obliuioni. g Nūq̇d neſcis aut nō audiſti.⁊ q̇d ſit illud ſubditᷣ.
h De⁹ ſempitern⁹.i ſua deitate. i Dn̄s q̇ ⁊c.et ſic dr̄ ex tp̄e q̄ habuit creaturā ſubiectā.q.d.iſta debuiſti ſcire.qꝛ moyſes tibi annūciauit in prin.Gen̄. k Non deficiet.in ope gubernationis. l Neqꝫ laborauit.qꝛ laſſitudinē opando nō incurrit. m Nec eſt inueſtigatio ſapīe ei⁹.ſ.ad ꝑfectū.qꝛ excedit inueſtigationē humanā in infinitū.Ro.xi.O altitudo diuitiaꝝ ſapiētie et
n Qui dat laſſo vtutē ⁊c.ꝓducendo eos (ſcīe dei ⁊c. de nō eſſe ad eſſe. o Deficiēt pueri.ſ.moꝛbo ⁊ ſenſu.
p Et iuuenes.i.inſolētes. q In infirmitate cadēt primo in culpā.⁊ poſtea in penā. r Qui aūt ſperant in dn̄o.⁊ nō in ſeipis p̄ſumptuoſe. s Mutabūt fortitudinē.qꝛ qui erāt pri⁹ debiles ad grauia ſuſtinēdū.grā

a maſculo.⁊ ſic in ſcḋa ⁊ tertia ꝑſona.Silr̄ in h̄ ꝓnoīe tu tui ⁊c.differētia ē intᷣ ſexū maſculinū ⁊ femininū.loq̄ns eni cū maſculo aliter ꝓnoīat tu q̄ꝫ ſi cū femīa loqueretᷣ.
Et h̄ eſt valde manifeſtū cuicūqꝫ hn̄ti aliq̄lē noticiaꝫ in illa lingua.vn̄ in h̄ loco vbi dr̄.Sup montē excelſuꝫ aſcēde.ly aſcende eſt femini generꝫ.nō maſculini.Silr̄ ly tu ⁊ ly euāgelizas.⁊ ly exalta.⁊ ſic de ceteris vbis ⁊ ꝓnoibꝫ hic ɔtentis q̄ oīa ꝑtinēt ad femininū gen⁹ vſqꝫ ibi.Ecce de⁹ vr̄.⁊ iō mag̃ ꝓprie hec vba ſm̄ verā lr̄am hebraicam intelligantᷣ.referēda ſūt ad btām vginē.⁊ ad ſctāꝫ elyzabeth.ſm̄ ea q̄ traduntᷣ de eis Lu.i.ca.vt ſit ſenſus ꝙ eſa.in ꝑſona dn̄i dicit btē vgini.Sup mōtē excelſum aſcēde tu q̄ euāgelizas ſyon.ſ.btā vgo.q̇ð impletū eſt qn̄ ɔcepto filio dei in vtero vginali maria exurgēs ꝑrexit ī mōtana vbi manifeſte ptꝫ ꝙ aſcēdit in mōtē excelſum.naꝫ iudea vbi zacharias manebat erat altioꝛ galilea a qua receſſit maria.xp̄s eī de galylea ī hicrl̄m ꝑgens dicebat.Ecce aſcēdim⁹ hieroſolymā.⁊ qꝛ de galilea ī hierl̄m btā vgo nō ꝑ planā viā ſꝫ ꝑ mōtana iuit.iō ꝓprie ei dr̄.Sup montē excelſuꝫ aſcēde.⁊ qꝛ in ſalutatiōe ad elyzabeth nō ſolū mr̄.ſed etiā infans in vtero ei⁹ xp̄m inſtinctu ſpūſſcti cognouit.qꝛ vt dr̄ Lu.i.Factū eſt vt audiuit ſalutationē marie elyzabeth.exultauit infans cū gaudio.in q̄ deſignatᷣ gaudiū de p̄ntia dn̄i.iō de btā vgine in ipa ſctā ſalutatione ꝓprie intelligitᷣ.Qui euāgelyzas ſyon.ſ.que nūcias bona ſanctis aīabꝫ.ſ.elyzabeth ⁊ iohanni.Cōſequenter ꝓpheta in ꝑſona dn̄i alloquitur ipam elyzabeth di.Exalta vocem tuā qui euāgelizas hieruſalē.q̇ð impletuꝫ eſt qn̄ elyzabeth exclamauit voce magna euāgelizādo ipſis hieruſalem videlicet beati virgini dicēdo.Beata q̄ credidiſti.quoniaꝫ ꝑficientur in te ea que dicta ſunt tibi a domino.Conſequēter ꝓpheta in ꝑſona domini alloquitur virginem dicēs.Exalta noli timere.in q̄ innuit canticum eius altioꝛi voce foꝛmandum,q̄ꝫ cū primo,ſolum

ſalutando euãgelizauit.q.d.nõ ſolum loquere voce ſubmiſſa put ſufficit ad cognate tue ſalutatonẽ. ſed etiã exalta vocẽ.ſ.put reqritur ad modũ cantici p qđ canticũ ciuitatibꝫ iude.i.eccleſijs p̃ſentibꝫ ⁊ futuris annuncies p̃ſitiam filij dei in te incarnati.⁊ h̃ eſt qđ dicit. Dic ciuitatibꝫ iude. Ecce de⁹ vr̃.qđ ↄtinue implet̃ in eccl'ia.cũ p canticũ p̃dictũ ſolẽniter memorat̃ ſeu annunciat̃ aduent⁹ dñi in eadez ꝟgine.interpoſuit tñ ibi ꝓpħa. Noli timere q2 virginalis pudicicia pauida eſt ⁊ timida.vñ angel⁹ ei dixit Ne timeas Maria.⁊ etiã vt inueret ꝙ tanta erat hũilitas virginis ꝙ non p̃ſumebat canticũ publice ↄ̃tandũ formare niſi ſpũſſancti inſtinctus eaz tangeret ſeu moueret. De q̃buſdã aũt in cantico ꝟginis ↄtentis q̃dã innuendo ꝓpħa hic ponit.vt cũ dicit. Ecce dñs in fortitudine veniet.⁊ brachiũ eius dñabit̃.que q̃dẽ verba vident̃ correſpondere huic qđ dr̃ in cantico. Fecit potentiã in brachio ſuo.vtrobiq3 enĩ dat̃ intelligi ꝙ incarnatio filij dei ptinet ad infinitatẽ diuĩe potẽtie ⁊ ſequit̃. Ecce merces ei⁹ cũ eo.in ꝓpheticꝭ enĩ locutionibus ꝓmittebat̃ incarnatio filij dei q̃ſi merces a deo danda in futurũ.ſicut Geñ.xxij.abrae dictũ fuit. Benedicentur in ſemĩe tuo oẽs gentes.ſ3 in p̃dicto cantico hec merces vt iã data annũciat̃.vñ dicit. Suſcepit iſrl' puer₃ ſuũ cui correſpondent ꝟba ꝓpħe dicẽtis. Ecce merces ei⁹ cũ eo. Et q2 vt dicit Grego. In bñdictione cerei. Nihil nobis naſci ꝓfuit.niſi redimi ꝓfuiſſet.iõ ſubdit. Et opus illi⁹ corã illo.ſ.opus redẽptiõis.qđ maxime ptinet ad diuinã miſcđiam q̃ inter diuĩa opa p̃eminet.vñ in pſal. Miſerationes ei⁹ ſup oĩa opa ei⁹.⁊ iõ in cantico cũ dixiſſet. Suſcepit iſrl' puerũ ſuũ.ſubdit. Recordatus eſt miſcđie ſue.ſequit̃. Sicut paſtor gregẽ ſuũ paſcet. in q̃ innuit ꝓpheta ꝙ chriſt⁹ ſe hẽet vt paſtor ad gregẽ ſuũ non vt ad gregẽ alienũ ſicut mercenari⁹.cui nõ eſt cura de ouibus Joh.x.ca.qđ correſpondet huic qđ dr̃ in cantico. Sicut locutus eſt ⁊c. ad p̃res enĩ ſemp ſe habuit de⁹ vt paſtor cuz ꝓprio grege. Vñ in pſal. Nos aũt po.ei⁹ ⁊c. Cetera exponant̃ vt in poſtilla.que q̃dẽ expoſitio nõ ſolũ videt̃ ↄſona l'ře ſed in ſe rõnabilis. Eſa.enĩ q̃ euãgelic⁹ ꝓpħa dicit̃ vt in ꝓlogo ⁊ in ꝓhemio.ſicut de voce baptiſte in deſerto clamantꝭ hyſtoriã ꝓphetice texuit vt ſtatim ſupra.ſic nõ immerito de voce ꝟginis ſalutantis ⁊ cantãtꝭ ꝓpheticã hyſtoriã p̃dicere debuit.p̃mittit tñ hyſtoriã de voce baptiſte.q̃uis ordine tẽpis poſterior fuit.eo ꝙ illa fuit oĩbꝫ notior.a notioribꝫ enĩ incipit ꝓceſſus diſcipline.

In eodẽ ca.vbi dr̃ in poſtilla. Pre multitudine fortitudinis ⁊ roboris.

Additio.ij.

v Ubi nos habem⁹. Pre multitudine fortitudinis hebraica l'řa ſic habet. Pre multitudine ⁊ fortitudine roboris ⁊ ꝟtutis nec vn⁹ defuit.cui⁹ ſenſus põt eſſe talis ꝙ militia celeſtis q̃ in tanta multitudine eſt ↄſiderari debet.ꝙ q̃libet ſtella habet fortitudinẽ.ſc3 potentiã ⁊ ꝟtutẽ actiuã ad influendũ in iſtis inferioribꝫ.vñ Geñ.i.de ſole ⁊ luna ⁊ ſtellis dicit. Poſuit ea ĩ firmamẽto celi ⁊c.⁊ in pſalmo. Solẽ in ptãtem diei ⁊c.⁊ ſic diuinã potentiã ⁊ ſciam cõmẽdat ꝓpħa nõ ſolum ex numeroſa multitudine celeſtꝭ militie.ſed etiã ex fortitudine ⁊ robore.⁊ ꝟtute influxiua eis a deo collata.a q̃bus nulla ſtella quantũcũq3 modica deficit quin habeat aliqualẽ potentiã.ex q̃bꝫ excitat̃ magis humana mens.ad conſiderandũ magnitudinem potentie creatoris.

⁊ nõ deficient. XLI.

b Accedãt ad me inſule c ⁊ gentes mutent d fortitudinez. Accedant e ⁊ tũc loquant̃ ſil' ad iudiciũ propinquem⁹. f Quis ſuſcitauit ab oriente iuſtuz. g vocauit euz vt ſequeret̃ ſe. h Dabit in cõſpectu ei⁹ gentes: ⁊ reges obtinebit. i Dabit q̃ſi puluerẽ gladio eius ſicut ſtipulam vento raptã arcui eius. k Perſeq̄tur eos l tranſibit in pace: m ſemita in pedibus eius non apparebit. n Quis hec operatus eſt et fecit o vocans generationes p ab exordio q Ego dominus: primus et nouiſſimus ego ſum. Uiderũt inſule et timuerunt: extrema terre obſtupuerunt: appro

Capitulũ. XLI.

t Accẽt. Poſtq̃ ꝓpheta induxit populũ iſrael ad certaz expectationẽ ꝓmiſſorũ ex diuina veritate. Hic ↄſequẽter idẽ facit ex eius charitate q̃ amicos non defraudat a ꝓmiſſi ↄſecutiõe.⁊ diuidit̃ in duas partes q2 pᵒ oñdit̃ dei dilectio ad dictũ pplm ex beneficijs q̃ ei in patribꝫ cõceſſit. ſcđo ex ꝓprio filio quẽ ei promiſit capitulo ſeq̄nti. Prima in tres ſm̃ tria bñficia.ſcđm ponit̃ ibi. Et tu iſrael.tertiũ ibi. Prope eſt facite. Circa primũ ſciendũ ꝙ primũ beneficiũ fuit collatũ in abraam.quẽ de⁹ ſeparauit ab infidelibꝫ.educendo eũ primo de hur chaldeoꝝ. Geneſ.xi.⁊ ſcđo đ haram Geñ.xij.⁊ p ↄſequẽs pplm ab eo deſcẽdentẽ p Iſaac ⁊ iacob ab infidelibꝫ ſepauit. ꝓpter qđ ⁊ legẽ in monte ſynai ſpecialiter ei cõceſſit.ꝓpter qđ dr̃ pſalmo.cxlvij. Non fecit taliter oĩ natiõi.⁊ iudicia ſua nõ manifeſtauit eis. Et diuidit̃ in duas.q2 primo ponit̃ hmõi ſeparatio.ſcđo ↄtra idolatras iuectio ibi. Unuſq̄ſq3. Circa primũ primo ad h⁹ ↄſiderationẽ inducit dicens.

b Taceant ad me inſule.i.habitatores inſularum.

c Et gentes.terrã aridã habitantes. d Fortitudinẽ mutent.vt q̃ erant fortes ad mala ſint fortes ad bona. Accedant ⁊c. e Tũc loquant̃ ſimul ſi hñt aliquid iuſtũ ꝓ ſe.ſcđo beneficiũ recolit dicẽs. f Quis ſuſcitauit ab oriente iuſtũ.i.abraam. vt exponunt cõiter catholici ⁊ hebrei.quẽ dñs vocauit primo a chaldea.vt dictũ eſt ⁊ poſtea ab haram.⁊ vtraq3 regio vergit ad orientem reſpectu iudee quã domin⁹ ei repromiſit. G.ſi.xij. g Uocauit eũ.p viã fidei ⁊ obedientie. Unde ⁊ ex fide ſm̃ mandatũ dei voluit filiũ imolare. Geñ.xxij.⁊ ad hebreos.xi.⁊ iõ dñs ei aſtitit ipm̃ ptegendo.ꝓpter qđ ſubdit̃. h Dabit in ↄſpectu ⁊c. Et loquit̃ hic ꝓpħa de p̃terito p modũ futuri.ſicut freq̄nter fit in ꝓphetis.et h̃ fuit impletu3 qñ abraam cũ.ccc.vernaculis ſuis q̃ttuor reges fortes debellauit. Geñ.xiiij. i Dabit q̃ſi puluerem ⁊c.quia eos facillime debellauit diuĩa virtute ſibi aſſiſtente. k Perſequet̃ eos.q2 pſecutus fuit fugientes vſq3 ſoba ⁊ phenicẽ. Geñ.xiiij. l Tranſibit in pace.quia nullus de ſuis in bello illo cecidit. m Semita pedibus eius non apparebit. quia valde faciliter ad bellum iuit ⁊ rediit.ſicut de homine faciliter tranſeunte ⁊ leuiter dicitur.ꝙ non figit veſtigium in terra.vł non tangit terram n Quis hec operat⁹ eſt ⁊c.quaſi diceret.deus ⁊ non homo.ideo ſubditur. o Uocans generationes.ſc3 ad fidem ⁊ amiciciam ſuam.

p Ab exordio.ſcilicet temporis quod patet in abel iuſto. Seth.noe.abraam. Et ſic de alijs.

q Ego dominus.⁊ ideo poſſum vocare ad meam amiciciam quos volo ſine iniuria cuiuſcunq3.cum nulli teneat.ſed omne id quod ſunt tenent a me.ideo ſubditur Primus ⁊ nouiſſimus ego ſum ⁊c.

q Vnuſquiſq3.Hic ɔſiter p oppoſitu3 ponit̃ inuectio ɔtra factores ⁊ cultores idoloꝝ. Circa qd̓ ſciendu3 ꝙ ſic dicit euſebi⁹ in chronica ſua anno.vij.abrae Ninus rex aſſyrioꝝ ɔdidit niniuen.⁊ ipe incepit idolatriā.q2 fecit imaginē Belo pr̄i ſuo defuncto.cui exhibebat tantā re-
uerentiā ꝙ pcebat re-
is fugientib9 ad ipā3
vt d2 in ſcholaſtica hi
ſtoria.ꝓpter qd̓ dicti
ɔfugiētes inceperūt
adorare illā imaginē.
et ad imitatiō3 h9 fa-
cti alij fecerūt imagi-
nes chari3 ſuis defun
ctis. Et ſicut imago
facta a nino vocabat̃
belus.⁊ fuit primum
idolū.ſic h̓ nomē de-
riuatū eſt ad alia ido
la.vtpote Bel.baal.
baalim. beelphegor.
⁊ beelzebub. et hmōi
ſm̄ diuerſitates gen-
tiū ⁊ linguaru3.⁊ q2 h̓
fuit multiplicatū tē-
pore abrae. vt dictu3
eſt.ideo iuxta ipi9 fi-
delitatē arguitur hic
idolatria iſtorū. Et h̓
eſt qd̓ dicit̃. Viderūt
inſule ⁊c̄.i. habitato-
res inſulaꝝ ⁊ aliaru3
terrarū viderūt reue
rentiā idolis a poten
tibus exhibitā. ⁊ ſic i
timore poſiti ɔfuge-
rūt ad ipa venerāda.
vt ſic eis parceret̃.iō
ſubditur.appropinq̄-
uerunt ⁊ acceſſerunt.ſ.ad idola.

q Vnuſqſq3 primo ſuo ⁊c̄.q2 qn̄ aliq̄s habebat amicū in piculo poſitū.ɔſulebat ſibi refugere ad idolū. ⁊ q2 ex-emplo nini alij potētes fecerūt idola p man9 tm̄ artifi-cū ideo ſubdit̃. r Cōfortauit faber ⁊c̄.ad cui9 intelle-ctū ſciendū ꝙ in fabricatiōe idoli de metallo p malleati ōnē tres operarij ſunt neceſſarij. Prim9 eſt ille q̄ materia3 in igne calefactā cū martello ducit ad formā partiū ido li.Secūdus eſt q̄ ptes ſic formatas cū martello cum li ma polit.Tertius eſt qui partes ſic p̄paratas adinuicē cō ſolidat ⁊ ɔiungit.⁊ h̓ notat̃ cū d2. r Confortauit ⁊c̄. Et ɔſtruat̃ ſic l'ra.Faber erarius.i.metallicus.pcutiens malleo.i.martello.ſ.materiā ducēdo ad idoli formā.Cō fortauit.i.efficaciter monuit.Eum q̄ cudebat.i. cū lima poliebat.Cudere eni in vna ſignificatiōe idē eſt qd̓ po-lire.vt d2 in li.qui vocat̃ catholicon.Tunc temporis.i.tpe abrae q̄ fabricatio idoloꝝ cepit multiplicari.vt dictū eſt Dicens.iſte qui poliebat erat dicēs ſupple cōſolidatori. glutino bonū eſt.i.bonū eſt ptes idoli formatas et poli tas adinuicē cōiungere. Glutino.i.forti iunctura.ita ꝙ accipit̃ hic glutinū p illo metallo q̄ conſolidant̃ partes adinuicē.Et vocat̃ gallice ʒonadeure.vñ i hebreo ſic ha-bet̃.Dicēs ɔſolidari bonū hoc.i.ꝙ fortiter ɔſolides ptes idoli ſic p̄paratas.ſic eni mutuo ſe exhortabant̃ artifices ꝓpter maius lucrū habendū.⁊ ꝓpter gratiā dominorū
s Et tu iſrl̓.Hic recolit̃ ſcdm̄ bñficium exhibitu3 ꝑ pl'o tpe moyſi.ſ.eductio de ſuitute egypti.et diuidit̃ in tres

pinquerūt ⁊ acceſſerūt.[q] Vnuſ
qſq3 primo ſuo auxiliabit̃:
⁊ fratri ſuo dicet. ɔfortare.
[r] Cōfortauit faber erari9 p
cutiens malleo eum q̄ cude
bat tūc tpis. dicēs glutino
bonū eſt.⁊ ɔfortauit eu3 cla
uis vt nō moueret̃. [s] Et tu
iſrl̓ ſue me9 [t] iacob quē elegi
[v] ſemē abraā3 amici mei [x] in
q̄ apphēdi te. [y] ab extremis
terre et a longinq̄s ei9 voca
ui te.⁊ dixi tibi. [z] Seruus
me9 es tu.elegi te ⁊ nō abie
ci te. [a] Ne timeas [b] q2 ego te
cū ſum. [c] ne declines [d] q2 ego
de9 tuus. Confortaui te.et
auxiliatus ſum tibi [e] ⁊ ſuſce
pit te dextera iuſti mei. [f] Ec
ce ɔfundentur ⁊ erubeſceut
oēs q̄ pugnēt aduerſum te.
Erūt q̄i nō ſint.⁊ peribūt viri
q̄ ɔtradicūt tibi. [g] Queres
eos [h] et non inuenies viros
rebelles tuos. Erūt q̄i non
ſint:et veluti ɔſūptio hoīs
bellātis aduerſu3 te.q2 ego
dñs de9 tu9 apphēdēs ma-
nū tuā dicēſq3 tibi Ne ti eas
ego audiui te. [i] Nolite time
re vmis iacob: [k] qui mortui
eſtis ex iſrael. Ego auxilia-
tus ſum tui dicit dñs.⁊ re-
demptor tuus ſctūs iſrael.
[l] Ego poſui te q̄i plauſtrum
triturās nouu3: hñs roſtra
ſerrantia. [m] Triturab mon-
tes ⁊ comminues. [n] ⁊ colles
q̄i puluerē pones. Ventila
bis eos ⁊ vent9 tollet. ⁊ tur
bo diſperget eos [o] ⁊ tu exul
tabis in dño.in ſctō iſrl̓ le-
taberis. [p] Egeni et paupes
q̄rūt aquas ⁊ nō ſūt.lingua
eorū ſiti aruit.Ego dñs ex-
audiā eos.deus iſrael.non
derelinquā eos. Aperiam
in ſupinis collib9 flumina:

ptes.q2 p2io deſcribit̃ h̓ exit9.ſcd̓o aduerſarioꝝ caſus.ibi. Ecce ɔfundent̃.tertio hebreoꝝ pfectus.ibi.Egeni.Circa primū d2 in pſona dei. s Et tu iſrl̓ ſer.me9.q.d.ex q̄ eduxi te de ſuitute egypti fact9 es ſpecial'r ſuus mihi.
t Jacob quē elegi.Eſau reprobato ſm ꝙ d2 Malach.i.
Jacob dilexi. eſau aūt
odio habui. ⁊ accipit̃
hic iacob p ꝑpl'o de-
ſcendente ab eo.
v Semē abraā ami-
ci mei. q2 amore mei
parat9 fuit filiu3 vni
genitū immolare.
x In q̄ apphēdi te.
id eſt mihi appropria
ui eius meritis.
y Ab extre.terre ⁊c̄.
q2 abraā fuit vocat9
de chaldea et dictu3
z Seru9 me9 (eſt d̓.
exponatur vt ſupra.
a Ne time. minas
pharaonis.
b Quia ego tecum
ſum.te ptegēs et de.
fendens c Ne de
clines. a verbis moy
ſi ſerui mei.
d Quia ego de9 tu-
us ɔforta.te.ſ.p eū.iō
ſubditur. e Et ſu-
ſcepit te dextera iuſti
mei.i.moyſi ad extra
hendū te de ſeruitu-
f Ecce (te egypti.
ɔfundent̃. Hic ɔſiter
ponit̃ aduerſarioꝝ ca
ſus cū d2. Ecce cōfun
dent̃ ⁊c̄.q2 pharao cū
ſuo exercitu pſequēs hebreos ſubmerſus fuit i mari ru bro.Exodi.xiiij.
g Queres eos.q2 ſic dictū fuit Exo.xiiij. Mare piecit egyptios mortuos ad lit9 ad q̄s trāſierāt filij iſrl̓.vt ſic eſſent certi de morte eoꝝ.⁊ vt hrēnt ſpolia.iō d2.
g Queres eos.inueſtigādo p̄cioſa q̄ erāt ſup defuncto rū corpa. h Et nō inuenies viros rebelles ⁊c̄.nō di cit.Nō inuenies eos abſolute.ſ3.Nō inuenies rebelles tuos.i.te pſeq̄ntes.q2 iā erāt mortui.et ſic nō poterant ampli9 eos pſeq̄.⁊ ſic pt3 l'ra vſq3 ibi. i Noli timere vermis iacob.i.q̄ fuiſti inter egyptios reputat9 vilis ſi k Qui mortui eſtis ex iſrl̓.i.reputati vt (cut vermis. mortui in ſuitute egypti.q2 ſuit9 eſt mors ciuilis.et q2 nō ſolū egyptij aduerſarij erāt hebreoꝝ.ſ3 etiā chananei q̄ poſtea ab hebreis fuerūt debellati.vt pt3 li. Joſue.iō ſubdit̃. l Ego poſui te q̄i plauſtrū ⁊c̄.ſicut enim tale plauſtrū ductū ſup ſegetes ɔterit eas.ſic ꝑpl's iſrl̓ cōtri-uit chananeos.ideo ſubdit̃. m Triturabis mōtes.i. maiores. Joſue eni debellauit xxxi.reges. Joſue.xij.
n Et colles.id eſt minores principes.
o Et tu exultabis in domino.expulſis chananeis de ter ra promiſſionis. p Egeni.Hic deſcribit̃ profectus filiorum iſrael p deſertum.vbi filij iſrael p2io paſſi ſunt aque defectum.ſed domin9 ſuppleuit non ſolum ſemel. ſed plures vt pt3 Exodi.xv.⁊.xvij.capitulis.⁊ Numeri xx.Et hoc eſt quod dicitur.Egeni et pauperes querunt aquas ⁊c̄.⁊ patet litera vſq3 ibi p Dabo in ſolitudi

nem. in deſerto ei illo vigebat ardoꝛ ſolis. ſꝫ dñs puidit de vmbraculo p colũnã nubis. Exo. xiij. ⁊ ſm hoc dicit.
p Dabo in ſolitudinẽ cedrũ. i. vmbraculũ ita bonũ vl' melius q̃ᷓ facerẽt arbores iſte. vmbraculũ ei nubis erat excellẽti⁹. q2 datũ diuina ṽtute nõ nature. iõ ſubdit.
q Et intelligant pariter. q2 man⁹ dñi fe-
r Prope fa- (cit hᷓ cite. Hic recolit tertiũ bñficiũ ꝑplo exhibitũ tpe zoꝛobabel. ſ. liberatio de captiuitate babylonica. et diuidit in duas partes q2 pmo cõtra idola q vigebãt in babylone ponit inuectio. ſecũdo ſubdit ꝑpli liberatio. ibi. Suſcitaui. Circa pmũ dicit.
r Prope facite iudiciũ vr̃m. i. declarate iuſticiã vr̃am ſi habetis o babylonij.
s Afferte ſiq̃d hẽtis ſcꝫ iuſticie ⁊ veritatis
t Accedãt ⁊ nũcient vobis. ſ. idola vr̃a de q̇bꝰ ɔfiditis.
v Quecũqꝫ vẽtura ſunt. qđ eſt ꝓpriũ diuinitatis. iõ ſubdit.
x Et ſciemus. q2 dij eſtis vos o idola.
y Bene quoqꝫ aut male ⁊c. q. d. nõ poteſtis. q2 ſenſu ⁊ intellectu caretis. iõ ɔcludit.
z Ecce vos eſtis ex nihilo. vos. ſ. babylonij.
a Et opus vr̃m. i. idola vr̃a q̃ feciſtis. b Ex eo qđ nõ eſt. i. nullũ hñs firmamẽtũ. ⁊ ɔuertit ſmonẽ ad idola dicẽs c Abominatio eſt. i. ſupra modũ abomiabilis deo. iõ dr̃ abomiatio in abſtracto. ſic excellẽs in liberalitate dr̃ liberalitas d Qui elegit vos. i. q̃cũqꝫ reputauit vos tãq̃ deos ſuos. e Suſcitaui. Hic ɔñr ponit liberatio ꝑpli de babylone q̃ facta fuit p cyrũ. ⁊ hᷓ ẽ qđ dr̃.
e Suſcitaui. ſ. cyrũ ei volũtatẽ inſpirãdo pugnandi cõtra babylonẽ. f Ab aq̃lone ⁊c. regio eni pſidis ẽ q̃ſi in medio aq̃lonis ⁊ oriẽtis. mediũ aũt ab vtroqꝫ termino noiat. ⁊ iõ aduent⁹ cyri ɔtra babylonẽ dr̃ hic eſſe ab aquilone ⁊ ab oriente. vel q2 dari⁹ rex medoꝝ venit cũ cyro ɔ babylonẽ. ⁊ regnũ vni⁹ magis declinat ad orientẽ. alteri⁹ (us aũt ad aq̃lonẽ.
g Vocabit nomẽ meũ. i. ɔfitebit. ɔfeſſus eni fuit cyrus ſe obtinuiſſe monarchiã ṽtute dei celi. vt pꝫ pmo Eſdre. i. Hec dicit cyr⁹ rex perſarũ. oĩa regna terre dedit mihi dñs de⁹ celi ⁊ terre ⁊c. h Et adducet magiſtrat⁹. i. potẽtes babylonis i Quaſi lutũ ɔculcãs eos ⁊ deijciens. k Quis annunciauit ab exoꝛdio ⁊c. i. anteq̃ᷓ fieret. q. d. hᷓ nõ fecerũt idola babylonie. q2 nõ pdixerũt caſum illi⁹ terre. ideo ſubditur.
l Nõ eſt annũciãs ⁊c. Cõſeq̃nter oñdit q̃s ãnũciauit.
m Prim⁹. i. ipſe de⁹ q̃ eſt prim⁹ ⁊ nouiſſim⁹. vt dictũ eſt ſ. eodẽ ca. n Ad ſyon dicet. i. ad ꝑplm inde denominatũ a loco pᷓcipalioꝛi in q̃ vigebat cultus dei.
o Ecce aſſum. ad vr̃am liberatiões p cyrũ ſeruũ meũ.
p Et hierl'm euãgeliſtã dabo. i. ꝓphãm hᷓ bonũ pnũciante. ⁊ ponit hic euãgeliſta in ſinglare p plurali. ſic Exodi. viij. Venit muſca grauiſſima. i. multitudo muſcaꝝ. q2 de⁹ p plures ꝓphetas hãc liberationẽ pnunciauit.
q Et. ſ. vidi reuelationẽ dñi mihi factã. ẽ ṽbũ eſaie cui plures reuelationes fuerũt facte de iſta liberatõe. vt patuit ex pcedentib⁹. et mag̃ apparebit ex ſequentibus.

⁊ in medio campoꝝ fontes Ponã deſtũ i ſtagna aq̃rũ ⁊ terrã inuiã in riuos aq̃rũ [p]Dabo in ſolitudinẽ cedrũ ⁊ ſpinã ⁊ myrtũ ⁊ lignũ oliue. Ponã in deſerto abietẽ vlmũ et buxũ ſimul vt videant ⁊ ſciant et recogitent [q]⁊ intelligãt pariter. q2 manus dñi fecit hec: ⁊ ſctũs iſrl' creauit illud. [r]Prope facite iudiciũ vr̃m dicit dñs: [s]afferte ſiq̃d forte hẽtis dixit rex iacob. [t]Accedãt ⁊ nũcient vob[v]q̃cũqꝫ vẽtura ſũt Pꝛioꝛa que fuerũt nũciate ⁊ ponem⁹ coꝛ nr̃m ⁊ ſciem⁹: nouiſſima eoꝝ ⁊ que ventura ſunt indicate nobis. Annunciate que ventura ſunt in futurũ: [x]⁊ ſciemus q2 dij eſtis vos. [y]Bene quoqꝫ aut male ſi poteſtis facite. ⁊ loquamur ⁊ videam⁹ ſimul. [z]Ecce vos eſtis ex nihilo. [a]et opus vr̃m [b]ex eo qđ non eſt. [c]Abominatio eſt [d]qui elegit vos. [e]Suſcitaui [f]ab aquilone: ⁊ veniet ab oꝛtu ſol'. [g]Vocabit nomẽ meũ: [h]⁊ adducet magiſtrat⁹ [i]q̃ſi lutũ: ⁊ velut plaſtes ɔculcãs humũ. [k]Quia annũciauit ab exoꝛdio vt ſciam⁹: ⁊ a pᷓncipio vt dicamus: iuſt⁹ es. [l]Non eſt annũcians neqꝫ pdicẽs: neqꝫ audiens ſermones veſtros. [m]Prim⁹ [n]ad ſyon dicet [o]ecce adſum: [p]et hierl'm euangeliſtã dabo. [q]Et vidi [r]⁊ non erat ex iſtis [s]quiſq̃ᷓ q̃ iniret conſiliũ. ⁊ interrogatus [t]reſponderet verbum. [v]Ecce omẽs iniuſti: ⁊ vana opera eoꝛũ: ventus ⁊ inane ſimulachꝛa eoꝛum.

r Et nõ erat ex iſtis. i. ex babylõie idolis.
s Quiſq̃ᷓ q̃ iniret conſiliũ. p liberatiõe cultoꝝ ſuoꝛum.
t Et interrogatus. a ſuis cultoꝛib⁹. Reſpõderet ṽbũ. ideo cõcluditur.
v Ecce omẽs iniuſti. ſcꝫ babylonij.
x Et vana opa eoꝝ. id eſt idola ab eis facta. iõ ſubdit. Vent⁹ et inane ſimulachꝛa eoꝛum.

In ca. xli. vbi dicit in poſtilla. Bñ quoqꝫ aut male ſi poteſtis facite.

Additio.

v Ubi nos habemus. Bene q̃ꝫ aut male ſi poteſtis facite. In hebꝛeo hẽt. Bene q̃ꝫ aut male poteſtis facere. cui⁹ ſenſus eſt ꝙ ꝓpheta idola alloq̃bat Sic nunciatis nobis q̃cũqꝫ ventura ſunt ⁊ faciem⁹. q2 dij eſtis vos. ⁊ ſciemus etiã ꝙ bñ ⁊ male poteſtis facere. Et iõ. q2 ſicut p annũciatione futuroꝝ ſi hᷓ feciſſent idola ſciret ꝙ eſſent dij. eo ꝙ ſcire futura ſit ꝓpriũ diuinitatis. eadẽ rõne ſciret ꝙ poſſent bene vel male facere ſicut dij. vñ cũ dr̃. Et ſciem⁹ ꝙ dij eſtis. iſta copulatiua ⁊ ɔiũgit ſiles oꝛones. ſ. ꝙ dij eſtis vos. ⁊ ſciem⁹ ꝙ bñ ⁊ male poteſtis facere. ſed ꝓpheta ɔcludit ꝙ q̃libet pdictoꝝ eſt falſum. q. d. Ecce vos eſtis ex nihilo. ſ. idola. ⁊ opus vr̃m ex eo qđ nõ eſt. q2 ſ. nec indicatis futura nec poteſtis bñ facere. ⁊ iõ ɔcludit. Abominatio ẽ qui elegit vos. exponat vt in poſtilla.

In eodem capitulo vbi dicitur in poſtilla. Prim⁹ id eſt ipſe deus.

Additio. ij.

v Ubi in tranſlatione noſtra dicit. Ecce adſum. qđ eſt verbũ prime pſone ſingularis numeri. in hebꝛeo habet. Ecce adſunt. qđ eſt tertie pſone pluralis numeri. ⁊ eſt ſenſus ſm glo. ꝙ prim⁹. ſ. deus ad ſyon ſcꝫ eccleſiam dicet. Ecce adſunt. ſ. filij tui quos p fidem meã dedi tibi. ſ. apoſtoli quoꝝ pdicatione nati ſunt tibi filij. ⁊ ſic quod ſeq̃tur. Et euangeliſtam dabo. intelligitur ꝓprie de euãgeliſtis chꝛiſti. qui a deo fuerũt dati hieruſalẽ. ſ. eccleſie ad annunciandũ bona ſpiritualia a chꝛiſto ſibi data. ⁊ ſequit. Et vidi ⁊ nõ erat ⁊c. quia null⁹ fuit ex idolatris nec ex incredulis qui iniret conſiliũ ad redemptionem aĩaꝝ nec reſponderet verbum. Cũ omnes eſſent iniuſti ⁊ vana opera eoꝛum. ⁊ ſequit. Ecce ſeruus meus ſuſcipiam eum electus meus. qđ exponit de chꝛiſto ad lr̃am. put in poſtilla.

Ecce ſeru⁹. In p̄cedēti ca. oſten- Capl'm. XLII
e ſa eſt dilectio dei ad pp'lm iudaicū ex būficijs q̄
ei in partib⁹ ɔceſſit. Hic ɔſiter idē oñdit ex filio
quē ei ex dilectione miſit ſcḋm ꝙ dr̄ Joh. iij. Sic de⁹ dile-
xit mundū vt filiū ſuū daret vnigenitū ⁊c. et diuidit̄ in
duas p̄tes. q: primo
agit̄ de filij miſſione.
ſcḋo de fidei multipli-
catione ca. ſe. Prima
adhuc in duas p̄tes.
q: primo deſcribitur
h⁹ būficij magnitudo
ſcḋo maloꝝ ingratitu-
do. ibi. Hec v̄ba. Pri-
ma in tres. q: primo
p̄dicat̄ filij dei aduen-
tus. ſcḋo maloꝝ caſus
ibi. Dñs ſicut fortis.
tertio iuſtoꝝ proſper-
itas⁹. ibi. Et deducā.
Prima adhuc in tres.
q: primo deſcribit̄ fi-
lij mittēdi ɔditio. ſe-
cūdo p̄dicit̄ eiuſdem
miſſio. ibi. Hec dicit
dñs. tertio inducitur
grāꝝ actio ibi. Canta-
te dño. Circa primum
ſciendū ꝙ lr̄a iſta ſcḋm
latinos ⁊ hebreos eſt
de chriſto ad lr̄am in-
telligenda. ⁊ h̄ p₃ Math. xij. vbi iſta lr̄a allegat̄ impleta
in xp̄o. ⁊ h̄ etiā p₃ p trāſlationē chaldaicā. q̄ vocat̄ thar-
gum apud hebreos. ⁊ eſt tante auctoritatis apud eos. ꝙ
nullus fuit auſus ei ɔtradicere. ꝓpter q̄ȯ aliq̄ doctores
catholici exponētes paſſum iſtū ⁊ totū capitulū de cyro
rege. q̄ iudeos liberauit a captiuitate babylonica male
dicūt etiā q̄ntū ad h̄ magꝭ iudaizāt ꝙ̄ hebrei exponētes
ipm̄ de tp̄e chriſti. tñ hoc expectāt in futurū. ⁊ hoc male
q: trāſijt in p̄teritū. igit̄ ſcḋo dictū bti Mathei apl'i
⁊ euāgeliſte exponatur de chriſto. vt ſit v̄bū p̄ris cū dr̄.
a Ecce ſeru⁹ me⁹. q: licet ab eterno fuit in forma dei. i
tp̄e tñ accepit formā ſerui. vt h̄r Phil. ij. b Suſcipi-
am eū. q: hūanitas xp̄i aſſumpta eſt in vnitatē ſuppoſi-
ti diuini. p h̄ enī ꝙ dr̄. ſuſcipiā eū. nō eſt intelligendū ꝙ
p̄r naturā hūanā aſſumpſit. q: ſolus fili⁹ eſt hūanat⁹. l₃
hāc aſſumptionē tota trinitas fecit c Elect⁹ me⁹. ad
redimendū hūanū gen⁹. d Cōplacuit ſibi in illo ⁊c.
p h̄ intelligit̄ p̄ris ad filiū dilecto p̄fecta. e Dedi ſpi-
ritū meū ſup eū. i. plenitudinē grē ſpūſſcti in aia. ꝓpt Jo-
han. i. Vidim⁹ eū q̄ſi vnigenitū a p̄re plenū grē ⁊ veritat₃
f Judiciū gentib⁹ p̄feret. iudiciū enī extremū denūcia-
uit hoib⁹ futurū. vt p₃ Math. xxv. Itē in forma hūani-
tatis in q̄ iudicat⁹ fuit corā pylato ferret ſniam i vltimo
iudicio. h̄ excepto ꝙ tūc apparebit in forma glioſa Act.
i. Hic ieſus q̄ aſſumpt⁹ eſt a vobis ſic veniet. i. ad iudici-
um. ſic vidiſtꝭ eū aſcendentē. i. in forma hūanitatꝭ glio-
g Nō clamabit clamore ɔten- ſa. in q̄ aſcēdit in celū.
tionis. licet clamauerit clamore p̄dicationis. Joh. vij. in
nouiſſimo feſtiuitatꝭ die ſtabat ieſus et clamabat ⁊c. Et
clamore orōnis ad Hebreos. v. Cū clamore valido ⁊ la-
chrymis offerēs ⁊c. h Neq₃ accipiet pſonā. ſcḋm ꝙ dr̄
Math. xxij. Non reſpicis pſonā hoim. i Nec audiet
vox foris. ſ. vox p̄dicationis extra iudeā. q: in pſona ꝓpria
nō p̄dicauit p̄terq̄ iudeis. niſi raro. vtpote ſamaritanis
Joh. iiij. qui tñ erāt in parte iudei. q: recipiebāt q̄nq₃ li-

a Ecce ſeruus XLII.
e me⁹: b ſuſcipiā eum
c elect⁹ me⁹ d cōplacu-
it ſibi in illo aīa mea e Dedi
ſpūm meū ſup eū: f iudiciu₃
gentib⁹ p̄feret. g Nō clama-
bit: h neq₃ accipiet pſonam:
i nec audiet vox eius foris.
k Calamū quaſſatū nō cōte-
ret: l ⁊ linū fumigās m nō ex-
tinguet. n In vitate educet
iudiciū: o nō erit triſtis p neq₃
turbulent⁹ donec ponat in
terra iudiciū: q ⁊ legē₃ ei⁹ in-
ſule expectabūt. r Hec dicit
dñs de⁹ creans celos et ex-
tendens eos: firmans ter-
ram et que germināt ex ea
dans flatū₃ populo qui eſt
ſup eam: ⁊ ſpiritum calcan-
tibus eā. s Ego dñs vocaui
te in iuſticia: t ⁊ apprehendi
manū tuā: v ⁊ ſeruaui te x Et
dedi te in fedus populi: y in
lucē₃ gentiū z vt apires ocu-
los cecoꝝ: a ⁊ educeres d̄ cō-
cluſiōe vinctū. d̄ domo car-
ceris: b ſedentes in tenebris
c Ego dñs. hoc eſt nomē me-
um. d Gloriā₃ meam e alteri
non dabo: ⁊ laudē meā ſcul-
ptilibus. f Que prima fue-
runt: g ecce venerunt: h noua
quoq₃ ego annūcio: i anteq̄₃

bros moyſi. ⁊ ꝓpter hoc dicit Math. xv. Nō ſum miſſus
niſi ad oues que perierūt domus iſrl'. k Calamum
quaſſatū nō cōteret. i. pp'lm gentilē vacuū a fide ad mo-
dū calami. ⁊ ɔquaſſatū varijs erroribus idolatrie. h̄ tamē
calamū nō cōtriuit. ſed magꝭ reſtaurauit vocādo ad fidē₃
p aploꝝ p̄dicationē.
l Et linū fumigans
id eſt pplm iudaicū₃
modicū aut nulli⁹ po-
teſtatꝭ ɔtra exercitus
romanorum.
m Nō extinguet q:
ignis p romanos ac-
cenſus in hier'lm non
fuit extinct⁹. niſi p cō-
ſumptionē combuſti-
bilis materie.
n In verita. edu. iu-
diciū. q̄ȯ intelligit̄ de
iudicio diſcretionis. q̄
aliq̄s vocauit ⁊ vocat
ad fidē ſuo iuſto iudi-
cio aliꝭ dimiſſis. ⁊ d̄
iudicio extreme exa-
minationis. in q̄ p̄ce-
det ſcḋm lineā eq̄tatis.
o Nō erit triſtis. in
animo.
p Neq₃ turbulent⁹
in exteriori ſigno. hoc
tñ nō eſt intelligēdu₃
de triſticia naturali. q̄ eſt paſſio exiſtens in parte ſenſi-
tiua. illā enī aſſumpſit. ad oñdendū in ſe veritatē₃ hūa-
ne nature. Math. xxvi. Triſtis eſt aīa mea vſq₃ ad mor-
tem. ſed de triſticia obnubilante rōem. que in eo non ha-
buit locū. vñ vbi habem⁹. Nō erit triſtis. in hebreo ha-
bet̄. Non obſcurabit̄ donec ponat in terra iudicium. q̄ȯ
pōt intelligi de duplici iudicio p̄dicto.
q Et legē ei⁹ inſule expectabūt. q̄ȯ p₃ impletū i ſicilia
anglia. cypro. ⁊ alijs inſul. q̄ legē euāgelicā receperūt. etiā₃
alique a tp̄e aploꝝ. vt p₃ in actib⁹ aploꝝ in plurib⁹ locis
quo paulus p̄dicauit in inſulis r Hec dicit. Hic ɔ-
ſequēter deſcribit̄ ipa miſſio cū dr̄. Hec dicit dñs deus
creans celos ⁊c. q. d. ſicut creauit oīa de nihilo ſua vtu-
te infinita. ita eadē p̄tāte mittet filiū i mūdū. ió ſeq̄tur.
s Ego dñs vocaui te in iuſticia. q: chriſt⁹ mūdū rede-
mit p viā iuſticie ſatiſfaciens p peccato pleniſſime.
t Et apprehendi manū tuā₃. humanitas enī chriſti eſt
inſtrumētū diuinitati ɔiunctū. ⁊ ió nō mouet̄ ad aliq̄d
niſi ſcḋm motū diuinitatis. v Et ſeruaui te. recipiēdo
aīam tuā in morte ſcḋm ꝙ ſaluator petijt Lu. xxiij. Pater
in man⁹ tuas cōmēdo ſpūm meū. x Et dedi te in fe-
dus pp'li. q: p mortē ei⁹ ſumus deo recōciliati y In
lu. gen. recipientiū fidē ad aploꝝ p̄dicatōem. z Vt a-
perires ocu. cecoꝝ. i. gētiliū. q̄ pri⁹ erāt erroribus excecati.
q: ad lr̄am chriſt⁹ multos cecos illūiauit corporaliter.
a Et educeres de ɔclu. vinctū. i. p̄res de limbo q̄ ibi te-
nebant̄ ſic in carcere recluſi. b Sedētes i tene. q: ca-
rebāt claritate diuine viſionis. c Ego dñs ⁊c. ſ. ſimplici-
ter ⁊ abſolute. Alij aūt dicunt̄ dñi diminutiue ⁊ p̄cipa-
liter. d Gl'iā₃ meā. i. honorē mihi ſoli debitū e Al-
teri nō dabo. ɔcedendo ꝙ h̄ poſſit licite fieri. f Que
prima fuerūt. ſ. nūciata p moyſen. g Ecce venerunt
ſicut p₃ de ingreſſu terre p̄miſſionis ⁊ pluribus alijs p mo-
ſen nūciatꝭ. q̄ impleta ſūt a tp̄e eſaie ⁊ ſ. h Noua q̄₃
ego annūcio. ſ. de miſſiōe filij i carnē i Anteq̄₃ oriat̄. i.

oriant͂ audita vobis faciā. [l] Cantate dn̄o cāticū nouū [m] laus eiꝰ ab extremis terre Qui deſcēdit̄ i mare ⁊ plenitudo eiꝰ inſule ⁊ habitatores eaꝝ. [n] Leuet͂ deſertū ⁊ ciuitates eiꝰ: [o] i domibꝫ hītabit cedar. [p] Laudate hītatores petre. de vertice montium clamabūt. [q] Ponēt dn̄o gl'iam: ⁊ laudē eiꝰ in inſulis nūciabūt. [r] Dn̄s ſicut fortꝭ egredie͂t [s] ſicut vir preliator ſuſcitabit zelū. [t] Vociferabitur ⁊ clamabit. ſuper inimicos ſuos cōfortabit͂. [v] Tacui [x] ſemꝑ ſilui: [y] patiens fui [z] ſicut parturiens loq̄r. [a] Diſſipabo ⁊ abſorbebo ſil' deſertos faciā montes [b] ⁊ colles [c] et oē germen eoꝝ exiccabo. [d] Ponā flumia i iſulas: ⁊ ſtagna arefaciā. [e] Et educaꝫ cecos [f] in viā quā neſciūt: [g] ⁊ in ſemitis quas ignorauerunt ambulare eos faciā. [h] Ponā tenebras corā eis i lucē [i] ⁊ praua [k] in recta. [l] Hec vba feci eis: [m] ⁊ non dereliq̄ eos [n] Conuerſi ſunt retrorſum. [o] Cōfundant͂ ꝯfuſione q̄ cōfidūt in ſculptili. q̄ dicūt cōflatili vos dij nr̄i. [p] Surdi audite [q] ⁊ ceci intuemini ad videnduꝫ. [r] Quis cecꝰ niſi ſuꝰ meꝰ: ⁊ ſurdꝰ niſi ad quē nūcios meos miſi. Quis cecus [s] niſi q̄ venundatꝰ eſt. [t] Et quis cecus niſi ſuꝰ domini. [v] Qui vides multa [x] ⁊ nōne cuſtodies. [y] Qui apertas habes aures: [z] nōne audies? [a] Et dn̄s voluit vt ſanctificaret eū: [b] et magnificaret legem ⁊ extolleret: [c] ipſe aūt populus direptus ⁊ vaſtatus. [d] Laqueus iuuenuꝫ oēs: ⁊ in domibꝫ carcerū abſcōditi ſūt. [e] Facti ſūt i rapinā: nec ē q̄ eruat i direptioneꝫ. nec eſt q̄ dicat redde. [f] Quis eſt in vob̄ q̄ audiat hoc. attēdat ⁊ auſcultet futura. [g] Quis dedit in direptionē iacob: ⁊ iſrl' vaſtantibus. Nonne dominus [h] ipſe

incipiēt fieri. k Audita vobis faciā p eſaiā et alios
l Cantate. Hic ꝯſr ponit͂ grāꝫactio p tanti (pphetas) bñficij ꝓmiſſiōe. cū dr̄. Cantate dn̄o canticū nouū. p nouitati tanti myſterij vnde ⁊ nato xp̄o nouū canticū cantauerūt angeli Luc. ij. m Laus eiꝰ ab extre. terre. q2 in oībꝫ terre partibꝰ ſunt aliq̄ fideles xp̄m laudātes. ⁊ q2 chriſtꝰ laudādus eſt nō ſolū in arida ſed etiā i mari ⁊ eiꝰ inſulis. iō ſubditur. Qui deſcēdit̄ in mare.
n Leuet͂ deſertū. id eſt gētilitas exurgat ad fidei xp̄iane ſtatū.
o In domibꝫ habitabit cedar. cedar fuit filiꝰ yſmaelis. Gene. xxv. ⁊ ideo p ipm deſignat͂ pp̄ls yſmaelitarū q̄ antiq̄tus habitabat in tabernacul' vagando de loco ad locū. ⁊ p h' metaphorice deſignant͂ pp̄li gentiles in diuerſis erroribus vagātes. qui mō p fidē habitāt i domibus xp̄i. i. eccleſijs. p fidē charitate formata.
p Laudate ha. (tā) petre. Dicit Rabi ia. ꝙ p hoc intelliguntur mortui ſepulchra lapidea inhabitantes. q̄s dicit ſuſcitandos in aduētu meſſie. ſed h' iaꝫ eſt adimpletuꝫ. q2 chriſtꝰ lazaꝝ ſuſcitauit de monumento ⁊ eo reſurgēte multa corpa ſctōꝝ reſurrexerūt de monumentis. Math. xxvij. Poteſt etiā aliter exponi de terra moab q̄ petra nomīat͂ ſupra xvi. ca. Emitte agnū dn̄e dn̄atorē terre de petra deſ'ti ⁊c. ⁊ de terra illa aliq̄ crediderūt ad p̄dicationē diſcipuloꝝ
q Ponēt dn̄o gl'am. i. diſcipulorū xp̄i in dn̄o exultātes. pp̄uli chriſti gloria eiꝰ p̄dicātes. r Dn̄s ſicut fortis. Hic ꝯſr ponit͂ maloꝝ caſus cū dr̄. Dn̄s ſicut fortis egredie͂t. in exercitu romanoꝝ ꝓpter incredulitatē iudeoꝝ.
s Sicut vir p̄liator ⁊c. ſ. in romanis ad deſtruendū ciuitatē ⁊ pp̄l'm. t Vociferabit͂ ⁊c. ⁊ q̄d dicat ſubdit͂.
v Tacui. corā pylato a ſacerdotibꝫ accuſatus falſo.
x Semꝑ ſilui. de iniurijs ⁊ obprobrijs mihi illatis.
y Patiens fui. expectās eoꝝ pn̄iam. z Sicut parturiēs loquar. q. d. nō poſſum nec debeo vltra cōtinere me a punitiōe eoꝝ. iō ſubdit͂. a Diſſipabo ⁊c. deſertos faciā montes. i. maiores. b Et colles. i. mediocres.
c Et oīe germē eoꝝ exiccabo. i. minores d' pp̄lo deſtruā.
d Ponā flumia in inſulas ⁊c. ſubtrahēdo ab eis oēs delectatiōes ⁊ diuitias. e Et deducā. Hic ꝯſr deſcribit͂ ſaluatio credentiū. cū dr̄. Et deducā cecos. i. gentiles erroribꝰ cecatos. f In viā quā neſciūt. p obſuātiam mādatoꝝ. g Et in ſemitis. p obſeruantiā ꝯſilioꝝ. h Ponā tenebras ⁊c. p diuinoꝝ cognitionē.
i Et praua. ex ꝯſuetudie peccādi. k In recta. p operū rectificationē. l Hec vba. Supra poſita eſt diuini beneficij magnitudo in filij miſſiōe. hic ꝯſr ponitur maloꝝ ingratitudo ex ſua obſtinatōe cū dr̄ l Hec vba feci eis. Filiū ſcꝫ eis mittendo.
m Et nō dereliqui eos. ſꝫ ipi me. iō ſubditur. n Conuerſi ſunt retrorſum p infidelitatē. ⁊ q2 aliq̄ d' gētilibꝫ fuerūt cōtra fidem chriſti obſtinati ꝓpter ydola xp̄m pſequētes. ideo ſubditur. o Cōfundant͂ ꝯfuſione. ⁊ aliq̄ de iudeis. ideo ſubditur.
p Surdi audite. ſcꝫ vba pphetarū ad vos miſſoꝝ. q̄ annūciauerūt chriſti aduētum.
q Et ceci intuemini ad videndū. ſ. impletionē pphetarū in Jeſu nazareno. Et q2 iudei p maiori parte remāſerūt in ſua cecitate. ideo ſubdit͂.
r Quis cecus ⁊c. i. pp̄lus iudaicꝰ diuine ſeruituti ſpecial'r obligatus a tpe ſuſcepte legis. ⁊ ſubditur.
s Niſi q̄ venūdatꝰ eſt. ſ. pp̄ls iudaicꝰ in deſtructiōe hier'lm p titū in vindictā mortis chriſti. Dicit enī Hugo floriacenſis ꝙ romani multa cede iudeoꝝ feſſi q̄rebāt q̄bꝫ captiua mācipia venderēt. ſed q2 plurimi venales ⁊ pauci inueniebant͂ emptores. nō defuere qui xxx. mācipia vno nūmiſmate mercarent͂. ſicut econuerſo xp̄m emerāt. xxx. nūmiſmatibꝫ. t Et q̄s cecus niſi ſer. domini. i. pp̄ls iudaicꝰ q̄ fuit ſpecial'r ad ſuituteꝫ dei obligatꝰ. ab illo tpe q̄ deꝰ ꝑcuſſit primogenita egyptiorū.
v Qui vides multa i lege ⁊ pphetis ſcripta x Nōne cuſtodies. q. d. meliꝰ deberes cuſtodire q̄ꝫ aliq. ſed tu magis deuiaſti. y Qui aptas habes aures. i. q̄ frequēter aperuiſti aures ad audiendū legē ⁊ pphetas.
z Nōne audies. q. d. audiſti aure corpis. ſed nō ment͂.
a Et dn̄s voluit vt ſcificaret eū. ſ. pp̄l'm iudaicuꝫ mittens eis filiū ſuū. b Et magnificaret legē. in chriſto implens eā. ſm̄ ꝙ ipē dixit Math. v. Nō veni ſoluere legem. ſed adimplere. c Ipē aūt pp̄ls direptꝰ ⁊ vaſtatus p romanos ꝓpter incredulitatē ſuā. d Laqueus iuuenū oēs. i. a iuuenibꝫ ducti ſunt ligati. i. a bellatoribꝫ
e Et in domibꝫ carcerū. p magna pte poſiti. f Facti ſunt in rapinā. nec eſt q̄ eruat. adhuc enī ſunt in hac captiuitate. que iā durauit per annos mille. ccl. ſ. anno dn̄i. M. cccxxvij. q̄ liber iſte fuit ſcriptus. g Quis eſt in vobis q̄ audiat hoc. auribꝫ mētis. q. d. pauci.

b Quis dedit in direptionē iacob ⁊c. ⁊ ſīdet. Nonne dñs ieſus chriſt⁹. i Ipſe cui peccauim⁹. eū negando corā pylato ⁊ mortē ei⁹ ꝓcurādo. ⁊ loqtur de futuro per modū pteriti in ꝑſona iudeoꝝ. q̄ poſt deſtructionē ciuitatis non crediderunt in chriſtum.

deus eccleſiā primitiuā que primo fuit ī iudea collecta. ⁊ inde ad alias nationes dilatata. ſicut dictū fuit ca. ij. Nominat̄ aūt hic ſpecialiter ter egyptus ⁊ ethiopia. q̄ ibi ſatis cito fides fuit multiplicata in egypto. ſub marco in alexandria. ⁊ ꝑ beatū mattheū in ethiopia rege cū vxore ⁊ filio baptizato. ⁊ populo ſuo. ideo ſubditur.

k Et noluerūt ī vijs eius ambulare. ſ. in credulī ſequēdo chriſtū. ꝑ opa bone vite.
l Et nō audierūt legem ei⁹. ſ. euangelicā ſed magis reſpuerūt
m Et effudit (eā. ſup eū indignationē ꝑ exercitū romanorū.
n Et cōbuſſit eū ī circuitu. q̄ romani ñ ſolū cōbuſſerūt hieruſalē. ſed ⁊ alias ciuitates in circuitu.
o Et non cognouit q̄ h̄ eſſet in vindictā mortis xp̄i. Et ſic etiā in infidelitate ꝑmanſit.

Caplm. XLIII.

Et nūc hec dicit dñs. Poſtq̄ actū eſt ca. ꝑcedenti de miſſione filij dei. hic ɔſīr agit̄ de multiplicatiōe fidei. Et diuiditur in duas partes. q̄ primo ponit̄

cui peccauim⁹. k Et noluerūt in vijs ei⁹ ambulare l ⁊ ñ audierūt legē ei⁹. m Et effudit ſup eū indignatōē furoris ſui: ⁊ forte bellū n ⁊ cōbuſſit eū in circuitu: o ⁊ nō cognouit: ⁊ ſuccēdit eū ⁊ ñ itellexit

a Et nūc XLIII.
e b hec dicit dñs creās te iacob: b et formās te iſrael. c Noli timere: d q̄ redemi te ⁊ vocaui te nomine tuo. e Me⁹ es tu. f Cū tranſieris ꝑ aquas: g tecū ero: ⁊ flumina nō operiēt te h Cū ambulaueris in igne: nō cōbureris. ⁊ flāma nō ardebit in te. q̄ ego dñs deus tu⁹ ſanctus iſrael ſaluator tu⁹. i Dedi ꝓpiciationē tuā egyptū: k ethiopiā ⁊ ſaba l ꝓ te m Ex q̄ honorabilis fact⁹ es in oculis meis: ⁊ glorioſus: n ego dilexi te. o Et dabo hoīes ꝓ te p ⁊ pplos ꝓ aīa tua. q Noli timere r q̄ ego tecū ſum s Ab oriente adducā ſemen tuū: ⁊ ab occidente ɔgregabo te. Dicā aquiloni da: ⁊ auſtro noli ꝓhibere. t Affer filios meos de longinquo: et filias meas ab extremis terre v Et omnē qui inuocat nomen meū in gloriā meā x creaui eum: y formaui eum z et feci eum. a Educ foras b populū cecū c ⁊ oculos h̄ntem d ſurdū: e ⁊ aures ei ſunt f Omnes gētes ɔgregate ſūt ſil: ⁊ collecte ſūt trib⁹. g Quis ī

k Ethiopiā ⁊ ſaba. nomē eſt ciuitatis in ethiopia vt dicit hic gloſa. l Pro te. ſ. dilatanda dedi. ⁊ per iſtas duas terras intelligūt̄ alie. ad quas dilatata eſt fides eccleſie.
m Ex quo honorabilis factus es. tu ꝑple me⁹. h̄ potiſſime implētū fuit ī xp̄i incarnatione. accipiēdo. ſ. naturā humanā de iudeis in vnitate ꝑſone quē honorē non fecit angelis. ad Hebre. ij. Nuſq̄ angelos apprehendit. ſ3 ſemē abrae.
n Dilexi te. dando aīaꝫ ꝓ te. o Et dabo hoīes. ſ. ad mortē multo fortius.
p Pro te ɔſeruāda ⁊ dilatanda. ſic p3 de

gentiū illumiatio. ſc̄do iudeoꝝ excecatio. ibi. Hec dicit. Prima ī duas. q̄ primo ponit̄ multiplicatio fideliū. ſc̄do ei⁹ multiplicatiōis effectiuū principiū. ibi. Quis in vobis. Circa primū ſciendū. q̄ fides multiplicata eſt ꝑ opa miraculoſa. vtute tot⁹ nature trāſcēdētia. q̄b⁹ viſis infideles ɔuertebant̄ ad chriſtū. vt p3 in actib⁹ aploꝝ ī pluribus locis. ⁊ in ſc̄tōꝝ legēdis. Et iō primo ponit̄ hic talis opatio. ſc̄do fideliū multiplicatio. ibi. Dedi ꝓpiciationē
b Hec dicit dñs ⁊c. ſicut enī fides (Circa primū d̄r. patrū ſc̄tōꝝ a iudeis trāſit in chriſtianos. ſic ⁊ noia. ſm q̄ d̄r ca. ſeq. Ille vocabit in noīe iacob. ⁊ hic ſcribet manu ſua dño. ⁊ in noīe iſrl̄ aſſimulabit̄. vt plen⁹ ibi dicet̄. ⁊ iō noib⁹ iacob ⁊ iſrl̄ intelligit̄ hic pp̄ls chriſtian⁹. cū d̄r.
a Creans te iacob. i. deducēs te ad eſſe grē ꝑ fidei ſuſceptionē b Et formās te iſrl̄. in morib⁹ ꝑ aploꝝ ꝑdicationē. c Noli timere. īter ꝑſſuras primitiue eccl'ie d Quia redemi te. ſanguine meo. e Et vocaui te noīe tuo. i. noīe chriſtiano. f Cū trāſieris ꝑ aq̄s. i. ꝑ tribulatiōes tꝑales. g Tecū ero. i. ad l'ām multi chriſtiani ſup aq̄s ambulauerāt ad ɔfirmationē fidei.
h Cū ambulaueris ⁊c. dicit hic Ra. ſa. q̄ tꝑe futuro q̄d vocat tꝑs meſſie. accendet̄ ignis diuinit⁹ cōburēs alios ꝑplos. ⁊ nō ledēs iudeos. ſ3 q̄d expectat futurū. iā trāſit in pteritū. q̄ multi xp̄iani ab infidelib⁹ ī ignē ꝓiecti fuerūt ⁊ diuinit⁹ liberati. ⁊ freq̄nter carnifices cōbuſti.
i Dedi ꝓpiciationē. Hic ɔſīr ponit̄ fideliū multiplicatio. cū d̄r. Dedi ꝓpiciatōē tuā egyptū. Gloſa dicit ⁊ magiſter ſil̄r alexāder de hales q̄ h̄ intelligit̄ ad l'ām de conuerſatione egypti ⁊ ethiopie ad fidē xp̄i. ⁊ ſic eſt ſenſus.
i Dedi ꝓpiciationē tuā egyptū. i. dedi egyptū ſilem tibi in ꝓpiciatione incorpando eū chriſto ꝑ fidē. q̄ eſt ꝓpiciatio ꝓ peccatis tot⁹ mūdi. i. Iohis. ij. ⁊ in h̄ alloquit̄

iuliano impatore q̄ cū magna pte exercit⁹ romani perijt in bello ɔtra perſas. eo q̄ firmiter ſtatuerat in ſuo reditu deſtruere ciuitatē ceſareā cū pp̄lo chriſtiano ibidem exiſtente ſub ſc̄tō baſilio ep̄o. ⁊ etiā impatores romani. vt nero. domicianus. ⁊ plures alij perierūt. eo q̄ mouerant ꝑſecutiōes ɔtra eccl'iam. iō ſubdit̄.
q Noli timere ꝑſſuras. q̄ in primitiua eccl'ia fuerūt magne. r Quia ego tecū ſum. te ꝓtegēdo ⁊ multiplicando. vnde ⁊ in illis ꝑſſuris multū creuit eccl'ia in gētib⁹ ɔſtantiā martyrū ⁊ miracula dei que circa eos fiebāt admirantib⁹. ⁊ ſic ad fidē chriſti ɔuertebant̄. ideo ſubdit̄.
s Ab oriente adducā ſemē tuū ⁊c. iſta adductio ſeu cōgregatio fideliū nō eſt intelligēda ꝑ localē motū. ſed q̄ ſunt aggregati xp̄o capiti ꝑ vnitatē fidei ⁊ charitatis. ideo d̄r Math. viij. Multi venient ab oriente ⁊ occidente ⁊c.
t Affer filios ⁊c. Hic accipit̄ longinq̄tas nō ſm diſtantiā loci ſed pc̄ti. q̄d facit hoīes a deo elongari. v Et oēm q̄ inuocat no. meū. Ex q̄ p3 q̄ nō loq̄tur de pp̄lo iudaico tm̄. ſed de oī aduenīēte ad fidē. x Creaui eum in eſſe grē. q̄ eſt ꝑ creationē. y Formaui eū. morib⁹.
z Et feci eū. deducēdo ad ꝑfectiōis ſtatū. iō ſubditur.
a Educ foras. i. extra errorē. b Pp̄lm cecū. prius.
c Et ocu. h̄ntē. nūc ꝑ fidei ſuſceptiōem. d Surdū. ſ. prius ꝑ inobedientiā. e Et aures ei ſunt. nūc ꝑ obedientiā ⁊ intelligētiā. ⁊ intelligit̄ h̄ de iudeis ad fidem xp̄i ɔuerſis. q̄ ꝑcedēti caplo vocati ſunt ceci ⁊ ſurdi. ⁊ q̄ eccleſia nō ſolū ex iudeis eſt collecta. ſ3 etiā de oib⁹ gētib⁹ iō ſubdit̄. f Oēs gen. ɔgre. ſunt ⁊c. ſ. in vnitate fidei chriſtiane. ⁊ cū d̄r hic. Oēs gentes. eſt diſtributio ꝓ generib⁹ ſingulorū. q̄ in ea ɔgregati ſunt aliq̄ de oib⁹ gentib⁹.
g Quis in vobis. Hic ɔſīr deſcribit̄ dicte ɔgregationis effectiuū principiū. ſ. ipſe de⁹ qui talia pōt ꝑdi (bus.

Iꝺ Iſa

cere ⁊ ſic efficere, nō aūt idola que a gentib⁹ colebantur, ⁊ hoc eſt qḋ dr. g Quis in vobis. i. in dijs gentiū. a Annūciet illud. q. d. nullus. q2 futura ꝯtingentia cer titudinaliter p̄dicere eſt ꝓpriū dei. p ſe vel p ꝓphas ſuos ideo ſubdit̄. b Dent. ſcȝ dij gentium.

prioꝝ ad inſequē dū filios iſrl' intra mare rubꝛum.
z Simul obdoꝛmierūt. ſomno mortȝ. q2 fuerūt ſubmerſi in aq̄s Exo. xiiij. a Ne memineritis. Hic recolunt̄ beneficia noui teſtamēti. cū dr. Ne memineritis prioꝝ ⁊c. i. p̄dictoꝝ bn̄ficioꝝ. q. d. licet fuerint magna. tn̄ in cōparatiōe ad bn̄ficiuȝ incarnatiōis ſunt modica aut nulla. iō ſubditur

c Teſtes eoꝝ. i. pro phetas eorum.
d Et iuſtificent̄. id ē examinentur vtrum ſint veri vel falſi.
e Et audiant. a dijs ſuis futura ꝯtingētia
f Et dicant. ea aliqs ex noie deoꝝ ſuoꝝ. qḋ ſi dī. non poterunt. ſed ego potero. iō ſubdit̄
g Uere vos teſtes ⁊c. eſt v̄bū dei ad ꝓphetas ſuos. et maxīe ad apl'os q̄ fuerūt teſtes eius. ſm ꝙ dr̄ Act. i. Eritis mihi teſtes in hierl'm ⁊ in oī iudea ⁊ ſamaria ⁊ vſq3 ad vltimum terre.
h Et ſeruus me⁹ quē elegi. i. quēcūq3 elegero ad ſeruiēdū mihi. ſupple erit teſtis me⁹.
i Ut ſciat̄ ⁊ credatis mihi cū videritis impleta q̄ an̄ denūciat.
k Ante me nō (ui eſt for. de⁹. q2 ipe ē ſolus etern⁹ a pte principij. ⁊ etiā a parte finis ꝓprie loquēdo de eternitate.
l Ego ſum, non hn̄s eſſe aliunde. ſȝ ex me. Ego ſum dn̄s. q2 oīa alia hn̄t a me eſſe.
m Ego annunciaui ſcȝ ſalutē generis humani p prophetas.
n Et ſaluaui p xp̄m

vobis[a] annunciet iſtud. ⁊ q̄ prima ſunt audire vos faciet. [b]Dent[c] teſtes eoꝝ[d] ⁊ iuſtificentur. [e]⁊ audiant[f] ⁊ dicant. [g]Uere vos teſtes mei dicit dn̄s[h] ⁊ ſeru⁹ me⁹ queȝ elegi:[i] vt ſciatis ⁊ credatis mihi. ⁊ intelligatis q2 egoipe ſuȝ. [k]Ante me nō eſt formatus deus. ⁊ poſt me nō erit [l]Ego ſum ego ſuȝ dn̄s ⁊ nō eſt abſq3 me ſaluatoꝛ. Ego annūciaui[n] ⁊ ſaluaui. auditū feci. ⁊ nō fuit in vobis alienus. Uos teſtes mei dicit dn̄s. ⁊ ego deus. Et ab initio egoipe. ⁊ nō eſt q̇ de manu mea eruat. Opaboꝛ ⁊ q̇s auertet illud [p]Hec dic dn̄s redēptoꝛ veſter ſanct⁹ iſrael [q]Propter vos [r]emiſi babylonē:[s] ⁊ detrari vectes vniuerſos:[t] ⁊ chaldeos in nauibus ſuis gloriātes. Ego dominus ſcūs vr̄: creans iſrl' rex vr̄. [v]Hec dicit dn̄s q̇ dedit ī mari viā[x] ⁊ ī aq̇s torrentib⁹ ſemitā. [y]Qui eduxit quadrigam ⁊ equum, agmen et

robuſtū.[z] Simul obdoꝛmierūt nec reſurgēt. ꝯtriti ſūt q̄ſi linū. ⁊ extincti ſunt. [a]Ne memineritis prioꝝ ⁊ antiq̄ ne intueamini [a]Ecce ego facio noua. et nūc orient̄. vtiq3 cognoſcetis ea. [b]Ponaȝ in deſerto viā. ⁊ ī inuio flumina. [d]Et glorificabit me beſtia agri. dracones ⁊ ſtruciones. q2 dedi ī deſerto aq̄s ⁊ flumia ī inuio [e]vt darē potum populo meo [f]electo meo. Populū iſtū formaui mihi. laudē meaȝ narrabit. [g]Nō me īuocaſti iacob [h]nec laboraſti in me iſrl'. [i]Nō obtuliſti mihi arietē holocauſti tui. ⁊ victimis tuis non glorificaſti me. Nō te ſeruire feci in oblatiōe. nec laborē tibi prebui in thure. [k]Nō emiſti mihi argēto calamū ⁊ adipe victimarum tuarū non inebriaſti me. [l]Uerumtamen ſeruire me feciſti in peccat̄ tuis:[m] prebuiſti mihi laboreȝ in iniquitatibus tuis. [n]Ego ſuȝ: ego ſum ipe

a Ecce ego (ditur facio noua. ſm ꝙ hē Hiere. xxxi. Creauit dn̄s nouū ſup terraȝ. mulier circūdabit virū. i. xp̄m in vtero ſuo ab inſtanti incarnationis virū p̄fectū virtutibus ⁊ ſcientijs.
b Ponā in deſertū am. ſ. p̄fectiōis ⁊ iuſticie. ⁊ vocat̄ hic deſertū gentilitas ⁊ iudea ſicut dictū eſt s. xxxv.
c Et in inuio flumina. i. ſpūſſancti dona Unū dicit ſaluatoꝛ Johan. vij. Qui credit ī me flumia de ventre ei⁹ fluent aque viue. qḋ exponēs euangeliſta ſubdit. hoc aūt dicit de ſpiritu queȝ accepturi erāt credētes in eum.
d Et glorifi. me beſtia agri ⁊c. i. illi q̄ ante cōuerſionē beſtialiter ⁊ crudeliter viuebant.
e Ut darē (bant. potum populo meo. chꝛiſtiano.
f Electo meo. ad vitam beatā. hoc addit̄ q2 nō omnes chꝛiſtiani ſaluabunt̄. ſed tm̄ electi.
g Non me inuocaſti iacob. Hic ponitur iudeorū obſtinatorum ingratitudo. cum dicitur. Non me innocaſti iacob. gratias agēdo

ſicut ꝓmiſerā. o Et nō fuit in vobis alien⁹. ſ. deus q̄ talia nunciaret. cetera patent ex dictis. p Hec dicit. Hic ꝯſtr ponit̄ iudeoꝝ excecatio ex ingratitudine procedens. ⁊ iō diuidit̄ in duas ptes. q2 primo ponit̄ bn̄ficioꝝ dei magnitudo. ſcḋo iudeoꝝ ingratitudo. ibi. Ne me inuocaſti. Prima in duas. q2 p̄io ponunt̄ bn̄ficia ve. teſta. ⁊ ſcḋo noui. ibi. Ne memineritis. inter bn̄ficia exhibita iudeis tpe veteris teſtamēti. iſta fuerūt magis famoſa ⁊ nota. ſ. liberatio de ſeruitute egyptiaca. ⁊ liberatio de captiuitate babylonica. Primo igit̄ hic recolit̄ ſcḋm. cū dicit̄. q Propter vos. ſ. liberādos. r Emiſi in babylonē ſcȝ cyrū ⁊ dariuȝ cū exercitib⁹ ſuis. s Et detrari vectes vniuerſos. i. clauſuras ī q̇b⁹ ꝯfidebāt. t Et chaldeos in nauib⁹ ſuis gloriātes. q2 debellauerūt plura regna nō ſolū bellis campalib⁹. ſed etiaȝ naualib⁹. Conſequēter recolitur primū beneficium cū dicit̄. v Hec dicit dn̄s ⁊c. diuidendo mare rubꝛū. vt p̄beret filijs iſrl' x Et in aq̇s torrentib⁹ ſemitā. deſic (tranſitū p ſiccū. cando ioꝛdanē in fluuiū trāſitu arce. vt p̄ꝫ Joſue. iij.
y Qui eduxit quadrigā ⁊ equuȝ. i. currus ⁊ eq̇tes egy

h Nec laboraſti in me iſrael. i. (de tantis beneficijs. nec laborem magnuȝ ſuſtinuiſti. In hebꝛeo habet̄. Quia laboraſti. Exponitur tamen ad eundē ſenſuȝ ab hebꝛeis ſic. Quia laboraſti. id eſt cito attediatus ⁊ fatigatus fuiſti ſeruiendo mihi.
i Non obtuliſti mihi arietē ⁊c. hoc refert̄ ad beneficium liberationis de egypto. ſm ꝙ dr Hiere. vij. Nō p̄cepi eis in die qua eduxi eos de terra egypti de v̄bo holocauſtomatum ⁊ victimarū ⁊c.
k Non emiſti mihi argento calamū ⁊c. ſcȝ in exitu de egypto. Eſt autem calamus vna de quattuoꝛ ſpeciebus aromaticis que ponebant̄ in thymiamate.
l Uerumtamen ſeruire me feciſti in peccatis tuis. id ē p peccatis tuis expiandis. hoc p̄fectiſſime fuit impletū in deo ⁊ homie chꝛiſto. qui formam ſerui accepit. vt pro peccatis nr̄is ſatiſfaceret. m Prebuiſti mihi laborē id eſt fuiſti mihi occaſio vt laborem paſſiōis ſuſtinerē.
n Ego ſum. ⁊ non alius.

qui deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me ⁊ pctōꝝ tuoꝝ non recordabor. Reduc me in memoriam ⁊ iudicemur ſimul narra ſiquid habes ut iuſtificeris. Pater tu9 pri/mus peccauit. et interpre/tes tui preuaricati ſunt in me. Et contaminaui principes ſanctos. dedi ad internitionem. Jacob. ⁊ iſrael in blaſphemiam.

a Qui deleo iniquitates ⁊c̄. i. ex miſericordia mea ⁊
b Re/(charitate. ⁊ iō nō ꝓpter tua merita. iō ſubdit.
duc me in memoriā. ſ. alic9 meriti ꝓpter qḋ deberet ta
lia pati. q. d. nō potes. iō ſubdit. c Narra ſiq̄d hēs
⁊c̄. ſi aūt dicat ꝙ patres h̄ meruerit ꝯſiter h̄ excludit cū
dicitur. d Pater
tu9 primus peccauit.
Dic. Ra. ſal. ꝙ iſte pa
ter fuit abraaz q̄ pec/
cauit q̄ſi dixit. Gen.
xv. dñe deus vñ ſcire
poſſuz ꝙ poſſeſſurus
ſuz eā. dubitās de di
uīo ꝓmiſſo. ſed quia
ibi tenui ꝯ̄riūm ego
ſicut ⁊ alij doctores
catholici. ⁊ marie q̄a
ibidem ſ̄mittit. Credidit abraam deo ⁊ reputatū eſt
ei ad iuſticiā. iō meli9 ſubdit ꝙ iſte pater prim9 intelli
git adā. de quo certū eſt ꝙ peccauit trāſgrediendo dei
mandatū. Geñ. iij. ⁊ q2 peccatū ei9 tranſijt ad poſteros
nō ſic aūt peccata alioꝝ parētū. iō fit hic ſpālis mētio
de ei9 peccato. e Et interpretes tui. i. moyſes ⁊ aarō
q̄ verba dñi referebāt ad ꝑplm. ⁊ ecōuerſo verba ꝑpli
ad deū. f Preuaricati ſunt in me. aarō in fabrica/
tione vituli. Exo. xxxij. ⁊ vterq̄ ſimul ad aquas ꝯ̄dictio
nis Nu. xx. g Et ꝯtaminaui. i. ꝯtaminatos oſ̄di.
h Principes ſanctos. ſ. dauid in adulterio berſabee
et homicidio vrie. ⁊ ezechiā in elatōe q̄ñ nūcij regꝭ ba/
bylōis fuerūt ad eū miſſi. iiij. regū. xx. i Dedi ad in/
ternitionē iacob. ꝑ reges aſſirioꝝ ⁊ babylonis. vt pꝫ ex ſu
pradictis. ⁊ hoc ꝓpter pctā ꝑpli et pricipuꝫ. k Et iſra
el ī blaſphemiaꝫ. ex h̄ em̄ ꝙ de9 iſrael nō liberauerat eū.
gētiles dicebāt eū impotētē. Aliq̄ etiā de populo iſrael
impatiētia f acti ꝓrumpebāt in blaſphemiā dei.
In capitulo. xliij. vbi dicit in poſtilla: Primus. id eſt
ipſe deus. Additio.
Sicut apl̄i fuerūt veri teſtes xp̄i. put allegat ī po
r ſtilla ꝑ illud qḋ dr̄ Act. i. Eritis mihi teſtes in
irl̄m. ſic ⁊ poti9 xp̄s teſtis dei dr̄. vñ de xp̄o ad li
terā dr̄. Ecce teſtē gentiū dedi eū. ⁊ in euāgelio. Ego ad h̄
veni in mūdū ⁊c̄. vñ qḋ dicit hic. Et ſeru9 me9 quē elegi.
ſcꝫ erit teſtis meus. intelligēdū eē ꝓprie ad lr̄am d̄ xp̄o.
In eo. ca. vbi dr̄ in poſtilla. Conſeq̄nter hoc excludit
cum dicit: Pater tuus. Additio. ij.
Quod āt dr̄ h̄: Pr̄ tu9 p̄m9 peccauit recte expōit de
q adā ſic in poſtilla. put vba plane ſonāt. Adā em̄
fuit primus pater ſimpliciter ⁊ peccauit Gene.
iij. Sꝫ qḋ ſeq̄t. Et iterp̄tes tui ꝑuaricati ſunt in me. nō
bene exponit de moyſe ⁊ aaron. tū q2 moyſes et aaron
ꝓphete dñi dicūtur nō iterp̄tes. gr̄a em̄ ꝓphetādi diſti/
guit a gr̄a interp̄randi. vt patet ꝑ aplm̄. i. Corin. xij. tum
q2 licet moyſes ⁊ aaron peccaſſent. nūq̄ tn̄ preuaricati
dicūtur fuiſſe in deū. ꝑuaricati em̄ addit ſup rōez peccā
di. ſic ꝙ ꝑuaricari īportat tranſgreſſiōez legis ꝑ alijs. vt
habet in catholicon. qḋ nō pōt dici de moyſe. cuius pec
catū ad aquā ꝯtradictōis nō fuit ita graue vt oſtēſuz eſt
ī additōe Nume. xx. ⁊ ideo vr̄ aliter hic dicendū. Pro q̄
attēdēdū ē. ꝙ ꝓpheta hic facit mētionē de duob9 pecca
tis q̄ ad poſteros trāſierūt. ⁊ de penis illis peccatis cor
rñdētib9. primū ē pctm̄ ade qḋ trāſijt ad poſteros ꝑ ori
ginē. ſcḋm ē peccatū phariſeoꝝ legē dīuinā ꝑuerſe in/
terp̄tātiū. q̄bus xp̄s Mathei. v. ca. Irritū feciſtis man/
datū dei ⁊c̄. qḋ quidē pctm̄ trāſijt ad poſteros nō ꝑ origi
nē ſꝫ ꝑ doctrine ſucceſſionē. falſa em̄ interp̄tatio legis
ꝑ phariſeos primo inuēta trāſijt in poſteros. ſ. in iude/
os hodiernos eā ſuſcipiētes. vñ iſti phariſei ꝓprie dicū/
tur interp̄tes. nō em̄ ſuā doctrinā tradūt vt ꝓphete. ſed
vt legis expoſitores ſeu interp̄tes. q̄ quidē ꝓprie dicū/
tur ꝑuaricati ī deū. q2 ꝑ alijs trāſgreſſiōez legꝭ ꝯmittūt
ꝑ falſaz interp̄tatōz de q̄rū falſa et ꝑuerſa doctrina di/
ctū fuit ſupra in addi
tiōe ca. xxviij. d̄ pena
aūt prio pctō correſ̄dē
te. ſ. ade dicit ꝓpheta.
Et ꝯtaminaui princi
pes ſanctos. vbi ī he
breo hr̄. Et ꝓphanaui
pricipes ſctos. ⁊ ē ſen
ſus ꝙ ꝓpter pctm̄ ade
pricipes ſancti. ſ. pa/
triarche ⁊ alij iuſti. q̄
d̄buiſſent gaudere di
uino ꝯſortio fuerūt a deo ꝓphanati carētes diuina viſio
ne q̄ſi ꝓphani. d̄ pena āt correſpōdēte ſecūdo pctō dicit.
Et dedi ad interp̄tatōes iacob. ſ. ꝑ romanos. qui exeq̄n/
tes vindictā ſanguīs xp̄i q̄ ꝑ maliciā phariſeoꝝ fuit ef/
fuſus recipiētiū ipm̄ ſanguinē ſup ſe ⁊ filios ſuos. Ip/
ſuꝫ iacob. i. ꝑplm̄ iſraeliticū. Ad internitionē dederūt.
et pricipes iſrael in blaſphemiā. q2 ſunt a deo cōdēna/
ti tanq̄ blaſphemi dei. Conſeq̄nter aūt vt oſ̄dat ꝓpheta
ꝙ iacob qui dat9 ē ad internitōz. ⁊ iſrael ī blaſphemiā.
diſtinguit a vero iacob. qui ē popul9 fidelis. ⁊ a vō iſra
el qui ē a deo elect9. iō ſubdit in pricipio hui9 capituli
ſequētis. Et nūc audi iacob ſerue me9. ⁊ iſrael quē elegi.
q̄ſi diceret tu iacob ſerue me9. ſcilicet popul9 fidelis. q2
īfideles iſrael nō vult vt ī gloſa. Et iſrael quē elegi. ſcꝫ
ꝑdeſtināndo q̄ſi diceret nō loquor iacob ꝑdicto in ꝑce/
dēntibꝫ qui tm̄ ſm̄ carnē iacob dicit. qui dat9 ē ad inter/
nitiōz nec iſraeli qui in blaſphemiā. ſꝫ iacob ſeruo meo
et iſrael quē elegi. Et huic ſnīe ꝯcordat gloſa. ⁊ ſeq̄tur.
Hec dicit dñs. ī quo ꝑdicit quō iacob ſeru9 ⁊ iſrael ele/
ctus a deo erāt ſaluādi. ſ. ꝑ aquā baptiſmi ⁊ infuſionē
ſpūſſancti dicēs. Effundā em̄ aquas ſup ſitientē ⁊c̄. Ef/
fundā ſpiritū meū ſup ſemē tuū exponatur totū ſicut
in poſtilla.
Replica.
In ca. igitur. xliiij. cū dr̄ Vere teſtes mei eritis ⁊
i ſeru9 me9 quē elegi. Burgēſis dicit illud vltimū
ad lr̄am ꝓprie intelligi de xp̄o ꝯtra expoſitōꝫ po/
ſtilla. Sꝫ h̄ vr̄ ꝑiculoſuꝫ ſic periculoſuꝫ ē dicere xp̄m ꝓ/
prie creaturā. quēadmodū arrius qui propter hoc cre
puit. et ei9 diffuſa ſunt viſcera. ita dicere xp̄m ſimplicit
et ꝓprie ſeruū cū ſit filius ⁊ heres ꝑ deum ad Gal. iiij.
Nam ad phil. ſcḋo dr̄ accepiſſe formā ſerui. ex hoc non
debet dici ſeru9. ſicut miſſus in ſimilitudinē et formaꝫ
carnis pcti. nullo mō dicēdus ē peccator. Et ſi aliq̄ñ di
citur ſeru9. vt īfra. xlix. hoc debꝫ accipi ſpecificatiue ſcꝫ
inq̄ntū hō vel ſm̄ ſimilitudinē. ſꝫ ꝓpter h̄ nō. dꝫ cōcedi
ſimplr̄ ſeru9. ſicut nec creatura niſi cū reduplicatōe ſpe
cificatiue tcta. In eodē ca. Burgñ. notat poſtilla. ⁊c̄.
q2 dicit moyſen ⁊ aaron interp̄tes. Primo q2 fuerūt ve
re ꝓphete dñi. ſed ex hoc nō bene infert. igit nō ſunt in/
terp̄tes. Nā dñꝫ ieſuꝫ ꝓphetā oīm ꝓphetaꝝ euāgeliſta
nō dedignat dicere interp̄tē. q2 interp̄tabatur ſcriptu/
ras. Lu. vlti. ſcḋo obijcit Burgñ. q2 hic dicitur ꝑuarica
ti qḋ d̄ moyſe ⁊ aarō dici ñ pōt. Rn̄deo ꝙ aarō ꝑuarica
tor fuit ī fabricatōe vituli. ⁊ vterq̄ ad aq̄s ꝯ̄dictiōis q̄ꝝ
peccata ſic fuerūt grauia. vt eoꝝ occaſiōe terrā ꝓmiſſio
nis ingredi nō ꝑmittebātur a deo vt patet Nume. xx.
Hec burg. his motiuis inualidis ſoluꝫ impugnat po/
ſtillatorē. ſꝫ etiā ſctm̄ Tho. cū poſtilla in hoc cōcordet.

Et nūc audi. Su- Capitulum. XLIIII.

e perius eſaias induxit populū ad expectatiōnez diuinoꝝ ꝓmiſſoꝝ ex diuina pītate ꝛ eius charitate. hic facit iſtud idē ex diuina veritate. cui⁹ ē implere ꝓmiſſa. Et diuidit̃ in tres ptes. qꝛ primo declarat̃ diuina veritas ex impletōne ꝓmiſſi. ſcdo ex defectione idoli ibi. Hec dic dñs. tercio ex liberatione popl'i. ibi. Hec dicit dñs rex. Circa primā ptē ſciēdū ꝙ aliq̄ doctores catholici eā exponūt de liberatōe populi a captiuitate babylōica q̄m ꝓmiſerat de⁹ ante p ꝓphetas. et de proſperitate eius tpali ꝛ ſpūali poſt illū reditū. ſꝫ q̄a ppl's nō legit̃ tūc tantā ꝓſperitatē habuiſſe ſicut dictuꝫ fuit ſ. xxv. c. iō ra. ſa. expōit eam magis catholice q̄ntū ad h̄ de ipletōe ꝓmiſſiōis fcē ipi iacob Gene. xxviij. Erit ſemē tuū q̄ſi puluis terre. dilataberis ad oriētē et occidētē ꝛc. quā promiſſionē Ra. ſal. dicit implēdā tpe meſſie p ꝯuerſionem alioꝝ ad ei⁹ fidē. et lꝫ h̄ verū dicit ſꝫ qd̄ expectat futuꝝ iā tranſijt in pteritū. vt oſtēdet̃. igit̃ ſic exponat̃. a Et nūc audi ꝛc. Primo excitat attētionē ꝑ hoc inſinuās ꝙ denūciatur⁹ ſit aliq̄d magnū. b Noli timere ſerue meus iacob. alloq̄tur ppl'm noīe iacob a quo deſcendit. Et rectiſſime iacob dict⁹ eſt altero noīe iſrl' q̄ interp̄tat̃ direct⁹ cū deo. vt plen⁹ oñdi Gen. xxxij. iō loco iſrl dic̄ hic c Rectiſſime quē elegi. Eſau reprobato. d Effundam eñi aq̄s ſup ſitietē. ſ. iudeā. e Et fluēta ſane doctrine. f Sup aridā. i. gentilitatē. vtraq̄ꝫ eñi ſupra nominata ē deſerta. ꝛ ſolitudo. xxv. et eadē rōne dr̄ hic ſitiēs et arida. et ꝙ p aquas iſtas itelligat̃ diuina grā oñdit̃ cū ſubdit̃. g Effundā ſpm̄ ꝛc. i. ſup hoīeꝫ chriſtū. qui ſm carnē deſcēdit de ſemine iacob. ꝛ ab inſtanti incarnatōis fuit replet⁹ ſpūſancto. h Et bñdictionē meā ꝛc. i. ſup aplos et alios xpi diſcipulos q̄ fuerūt iudei i p̄ncipio. ſup quos effuſa ē diuina benedictio in i Et ger(effuſiōe ſpūſſancti ſup ipos in ſigno viſibili. minabunt inter herbas. qd̄ gloſat ſic Ra. ſa. i. in medio eſau. p quē intelligit romanū imperiū. k Iſte dicet dñi ego ſum. iſti erūt iuſti pfecti. l Et ille inuocabit in noīe iacob. iſti ſunt puuli filij impioꝝ. i. iudei deſcendētes a malis patribꝫ. et ſic puuli ſunt in noticia legis tanq̄ꝫ male edocti a pentibꝫ. vel qꝛ cōtet romanos deſignat ſub noīe impioꝝ. puulos intelligit filios romanoꝝ tpe meſſie creaturoꝝ. m Et hic ſcribet ꝛc. iſti vi ri ſunt penitētie ſeu reuerſiōis. n Et in noīe iſrl' aſſimulabit̃. In hebreo h̄r pronoīabit̃. iſti ſunt ꝯuerſi de gētibꝫ. hec ē glo. Ra. ſa. et pꝫ ꝙ litera iſta etiā accipiendo ſm expoſitōꝫ ſuā ē impleta. lꝫ h̄ nō itēdat. qꝛ in ciuitate romana que ē metropolis romani imperij. tātū creuit fides catholica ꝙ romana ſedes facta eſt caput ppl'i xpiani. Viri āt pfecti veraciter dicūtur apl'i qui fuerūt in grā ꝯfirmati. et ō quolibꝫ iſtoꝝ dr̄. Iſte dicet dñi ego ſum. ſ. apl's ad euāgeliū ei⁹ p̄dicādū. ſimiliter multi filij iudeoꝝ ꝛ etiam romanoꝝ fidē xpi recepērūt p baptiſmum. Itē a principio eccleſie multi dſlicati facti ſunt viri penitētie acciplētes religioſuꝫ ſtatū ꝯuerſi etiā ex gētibus apparēt p totuꝫ mūdū. Patet etiaꝫ. ꝙ noīa iſrl' et iacob cōmunicant̃ gētilib⁹ cōuerſis ad fidē.

Et nūc audi. XLIIII.

e Iacob ſerue meus ꝛ iſrl' quē elegi. Hec dicit dñs faciēs formās te. ab vtero auxiliator tu⁹. Noli timere ſerue me⁹ iacob. et rectiſſime quē elegi. Effundā eñi aq̄s ſup ſitiētē. ꝛ fluenta ſup aridā. Effundaꝫ ſpiritū meū ſup ſemē tuuꝫ ꝛ bñdictiōꝫ meā ſup ſtirpeꝫ tuā. ꝛ germinabūt iter herbas q̄ſi ſalices iuxta p̄terfluentes aquas. Iſte dicꝫ dñi ego ſuꝫ ꝛ ille vocabit in noīe iacob. Et hic ſcribet manu ſua dño. ꝛ i noīe iſrl' aſſimulabit̃. Hec dicit dominꝰ rex iſrl' et redemptor ei⁹. dñs exercituū. Ego primus ꝛ ego nouiſſim⁹. ꝛ abſq̄ me non eſt deus. Quis ſimilis mei. Vocet ꝛ annūciet. et ordinē exponat mihi. Ex quo cōſtitui mihi populū antiquū. Ventura ꝛ que futura ſunt annunciet eis. Nolite timere. neq̄ꝫ cōturbemini. Ex tūc audire te feci. ꝛ annūciaui. Vos eſtis teſtes mei. Nunquid ē deus abſq̄ꝫ me. et formatorquē ego ñ noueri. Plaſte idoli oēs nihil ſunt. et amātiſſima eoꝝ nō ꝓderūt eis. Ipi ſunt teſtes eoꝝ qꝛ nō vidēt neq̄ꝫ intelligūt vt cōfundant̃. Quis formauit deū et ſculptile ꝯflauit ad nihilū vtile. Ecce oēs pticipes eius confundētur. Fabri eñi ſunt ex homib⁹. Conuenijēt oēs ſtabūt et pauebūt. ꝛ ꝯfundent̃ ſimul.

o Hec dicit. Hic cōſequēter oñditur diuina veritas ex defectu idoloꝝ. ꝛ primo oñdit idoloꝝ defectū. ſecūdo reuocat iudeos ad veꝝ dei cultū. ibi. Memēto hoꝝ. prima adhuc in duas. qꝛ p̄mo oñdit idoloꝝ defect⁹. ſcdo fabricandi modus. ibi. Quis formauit. Circa primum oppoſita iuxta ſe poſita magis elucēſcūt. primo ponit̃ diuine excellētie ſingularitas. cū dr̄. p Ego prim⁹ ꝛc. vt p h̄ magis appareat idoloꝝ ꝯfectibilitas cū dr̄. q Quis ſilis mei. q. d. nullus. Sꝫ ſunt dij falſi. qd̄ probat̃ p h̄ qd̄ ſubdit̃. r Vocet et annūciet ꝛc. i. ordinate referat illa que fecit a p̄ncipio mūdi ante hoīs ꝯditōnem. que nō potuerūt ſciri p hoīeꝫ niſi ex diuina reuelatōe. ſicut factū ē moyſi qui in p̄ncipio. Geneſis ordinate narrat creationem mundi. s Ventura ꝛc. i. cōtigētia futura que ſoli deo ſunt nota. q̄ſi diceret hec nō potuerūt facere idola. ſꝫ ego poſſuꝫ. iō ſubdit̃. t Ex tūc audire te feci. i. ante p longū tp̄s. ſ. illud qd̄ erat ſic futurū. v Vos. ſ. ꝓphete eſtis teſtes mei ꝙ talia ante aduētū vobis nūciaui. x Nunq̄d ē de⁹ ꝛc. q. d. non. y Plaſte idoli i. formatores idoloꝝ. ꝛ declinat̃ hic plaſtes hui⁹ plaſte. z Oēs nihil ſunt. i. nulli⁹ virtutis ad faciendū aliq̄d numinis. a Et amātiſſima eoꝝ. i. idola ſua. b Ipſi teſtes eoꝝ ſunt ꝛc. Ex hoc eñi ꝙ fecerūt ea de materia ſenſibili ꝛ inaīata. ꝓſūt veraciter teſtificari. ꝙ in eis nō ē virt⁹ viſiua nec intellectiua. ꝛ ſic dñt in ſe ipis ꝯfundi de cultu eoꝝ. c Quis formauit. Hic cōſequēter ponit̃ circa idola formatiōis mod⁹. vt p h̄ q̄libꝫ aduertat. ꝙ nihil ē ibi diuinitatis. qꝛ illud qd̄ fit p artificiuꝫ hoīs ñ pōt eē nobili⁹ ipo. ſꝫ ē vili⁹ ꝛ ꝯfectibili⁹. idolū ē hmōi. g ꝛc. vtutē h⁹ rōis deducit hic. diffuſe. ꝛ primo in formatōe idoloꝝ metallicoꝝ. cū dr̄. c Quis formauit deū ꝛc. q̄ſi diceret null⁹ niſi ſm reputatōꝫ ſuā q̄ idolū reputat deū veꝝ. d Fabri. ſ. idoloꝝ ſūt ex hoībꝫ. i. ō nūero hominū. ꝛ ſic nō pñt facere aliq̄d mai⁹ hoīe. e Conuenient oēs hoīes ad iudiciū extremū. f Et pauebūt a facie iudicis. g Et cōfundent̃ ſil' p ei⁹ ſententiam.

h Faber ferrari⁹ rc. totū h̄ inducit̄ ad oñdēdū quō idolū de metallo format̄ labore homis. ⁊ p ɔñs eſt aliq̄d minus ipo. i Eſuriet ⁊ deficiet. ſ. faber ferrari⁹. ⁊ p hoc oñdit̄ diligētia artificū ad faciendū idola. tū ꝓpter lucrū. tū propter grām dñoꝝ.
k Artifex lignari⁹. Hic inducit̄ virt⁹ pdicte rōnis q̄tū ad idola lignea labore artificū facta. ⁊ pz ſnia aliq̄bus paucis exceptꝫ que diſcurrent.
l Extēdit normā. in hebreo hr̄ lineā. quia primū in factiōe idoli lignei eſt extendere lineā ſup lignū ſꝫ q̄ntitatē idoli formādi
m Forma. i. i run. Eſt āt runcina inſtrumētum ad cauādum ligna. n Fecit illud in angularib⁹. in idolis eñ fiūt multe figure angulares. Cetera patent vſq; ibi.
o Succidit cedros rc. iſta inducūtur ad oñdendū. ꝙ idola aliq̄ fiunt de vili materia ⁊ applicabili foco ꝓ neceſſariis hoīs. et ideo nō eſt applicabil̄ ad h̄ ꝙ fiat ibi aliq̄d numinis. ⁊ ſic pꝫ fatuitas colentiū. propter qō ī fine ɔcludit̄
p Cor inſipiēs adorabit illud. adoratione latrie.
q Neq; dicit rc. ſcꝫ idolū qō de ſe ē. mendaciū. quia eſt fictio eius quod non eſt.
r Memēto. Hic ex pdictis inuitat ꝓplm ſuū ad veꝝ dei cultū dicens. Memēto horū iacob. i. hmōi errorū ad euitandū idola
s Qm̄ ſuus (tria. me⁹ es tu. eo ꝙ eduxi te de egypti ſeruitute.
t Formaui te. dādo tibi legē ī mōte ſynai
v Deleui vt nubē rc. qſi veraciter penituiſti. iō ſubdit̄. Reuertere ad me rc. x Laudate celi. id eſt angeli ſancti q̄ eiꝫ ciues celeſtes. y Iubilate extrema terre. i. vulgares hoīes. q̄ ſunt extremi in ꝓplo.
ꝫ Reſonate mōtes. i. maiores. a Saltus ⁊ oē lignū. i. mediocres. b Quoniā redemit dñs iacob. redemptione pfecta p filiū ſuū. ⁊ loquitur de futuro p modū ptent ꝓpter certitudinē ꝓphetie c Hec dicit. Hic

ᵉFaber ferrari⁹ lima opat⁹ eſt i prunis: ⁊ in malleis formauit illud. ⁊ opat⁹ eſt ī brachio fortitudinis ſue. ⁱEſuriet ⁊ deficiet. nō bibet aq̄m ⁊ laſſeſcet. ᵏArtifex lignari⁹ ˡextēdit normā: ᵐformauit illud ī runcina ⁿFecit illud in angularib⁹. ⁊ ī circino tornauit illud: ⁊ fecit imaginē viri q̄ſi ſpecioſum hoīeꝫ habitantē ī domo. ᵒSuccidit cedros. tulit ilicē. ⁊ quercū q̄ ſteterat inter ligna ſaltus Plantauit pinū quā pluuia nutriuit. ⁊ facta ē hoīb⁹ in focū. Sumpſit ex eis ⁊ calefact⁹ eſt. ⁊ ſuccēdit ⁊ coxit panes. de reliq̄ āūt opatus eſt deū ⁊ adorauit. fecit ſculptile: ⁊ curuat⁹ eſt āñ illud. Medium eius cōbuſſit igni. ⁊ de medio ei⁹ carnes comedit. Coxit pulmentū ⁊ ſaturat⁹ eſt. ⁊ calefact⁹ eſt ⁊ dixit. Vach calefact⁹ ſum vidi focum. Reliquū autē eius deū fecit ⁊ ſculptile ſibi. Curuat̄ āñ illud: ⁊ adorat illud: ⁊ obſecrat dicens Libera me. q̄ deus me⁹ es tu. Neſcierunt neq; intellexerunt. Obliti eñ ſunt ne videant oculi eoꝝ: ⁊ ne intelligant corde ſuo. Non recogitant in mente ſua: neq; cognoſcunt neq; ſentiūt vt dicant. Medietatē eius combuſſi igni et coxi ſup carbones ei⁹ panes. coxi carnes ⁊ comedi: ⁊ de reliquo eius idolū faciā. Ante truncū ligni procidā. Pars eius cinis eſt. ᵖCor inſipiens adorabit illud. et non liberabit aīam ſuā. ᵠneq; dicet: forte mendaciū eſt in dextera mea. ʳMemēto horū iacob ⁊ iſrael. ˢqm̄ ſeru⁹ meus es tu. ᵗFormaui te. ſeruus meus es tu iſrael. nō obliuiſcaris mei. ᵛDeleui vt nubem iniquitates tuas. et q̄ſi nebulam peccata ſua. Reuertere ad me. qm̄ redemi te. ˣLaudate celi qm̄ miſcdiā fecit dñs: ʸiubilate extrema terre. ᶻReſonate mōtes laudationē. ᵃſalt⁹ ⁊ oē lignū eius. ᵇQm̄ redemit dñs iacob. ⁊ iſrl̄ gloriabit̄ ᶜHec dicit dñs redemptor tuus. et formator tu⁹ ex vtero. ᵈEgo ſum dñs faciens oīa: extendens celos ſolus ſtabiliēs terrā: ⁊ nullus mecū. ᵉIrrita faciēs ſigna diuinoꝝ. ᶠet ariolos in furorem vertēs. ᵍConuertens ſapientes retrorſum: ⁊ ſciam eoꝝ ſtultā faciēs. ʰSuſcitās ⁱvbū ſui ſui: ᵏ⁊ ɔſiliū nūcioꝝ ſuoꝝ cōplens. ˡQui dico ᵐhierl̄m habitaberis. ⁿ⁊ ciuitatibus iude edificabimini ⁊ deſerta eius ſuſcitabo. ᵒQui dico pfundo. deſolare ⁊ flumina tua areſaciā. ᵖQui dico cyro ᵠpaſtor meus es: ʳ⁊ omnē voluntatē meam cōplebis. Qui dico hierl̄m edificaberis ⁊ templo fundaberis.

ɔſiter oñdit̄ diuina veritas ex liberatiōe ppl̄i de captiuitate babylonica quam pdixit p ꝓphas. ⁊ ſic adimpleuit. Et primo oñdit̄ dei potentia ad hoc agendū cū dicit̄.
d Ego ſum dñs faciens omia. q. d. multo plus poſſum q̄ ꝓplm liberare de captiuitate babylonica.
e Irrita faciens rc q̄ carent effectu.
f Et ariolos ī furorē vertens adducens ɔtriū illi⁹ qō pdicūt.
g Conuertens ſapientes retrorſū. i. aſtrologos q̄ de futuris cōtingētib⁹ aſſerūt p cōſtellatōes. ⁊ deficiūt.
h Suſcitans. i. implens in effectu.
i Verbū ſer. ſui. i. moyſi. cui⁹ vba adimpleuit in educēdo populū de egypto. et ad terrā ꝓmiſſiōis introducendo.
k Et ɔſiliū rc. i. illos qō ſecrete reuelaue rat ꝓphetis ſuis.
l Qui dico. lōge anteq; veniat.
m Hierl̄m habitaberis. p neemiam.
n Et ciuitatibus iuda. edificabimini p populū de babylone redeuntē ad ciuitates ſuas ⁊ loca.
o Qui dico pfūdo deſolare. i. fluuio per babylonē tranſeunti. quē exercit⁹ cyri lōge a ciuitate diuiſit in plures ptes. Et ſic intrauit p ei⁹ alueū ciuitatem. vt dictū eſt ſupra. xxi. ca.
p Qui dico cyro. nomen ei⁹ pdicēdo longe ante ei⁹ ɔceptionē
q Paſtor meus es. curā gerēs de oībus ouib⁹ meis. ſ. iudeis.
r Et oēm volūtatē meā comple. puniendo babylonios p peccatis. ⁊ ꝓplm meū liberando. Eſdre. i.

In ca. xliiii. vbi dr̄ in poſtil. Quis formauit. Hic ɔſir.
c Addītio. Vm gentiles nō ſolū idola manu facta colebāt. ſed etiā ſolē ⁊ lunam ⁊ ſtellas. Deute. iiii. nō videt̄ ratio ꝓphe q̄ ex formatione idoloꝝ p artificiū hoīs ſumit ſufficere. cū pdicta corpa celeſtia nō ſunt p man⁹ hoīm fabricata. Ad qō dicendū ꝙ colētes talia ſemp faciebant aliq̄ hūano artificio q̄b⁹

credebant influētias celeſtes ad ſe trahere, ⁊ iō rō ꝓphe contra eos militat.

Capitulū. XLV.

h Ec dicit. Poſtq̄ eſaias induxit ppl'm ad expectā dū diuina ꝓmiſſa tanq̄ certitudinal'r adimplēda. Hic ꝯñr ꝓſequit' mag' in ſpeciali illa beneficia. ⁊ primo q̄tū ad liberationē a mal'. ſecūdo q̄tū ad ꝯſuatōēs i bonis ca. lvi. Prima in duas q: p'rio ꝓmittit eis liberatōis bñficiū. ſcdo excludit h' liberationis impedimētū ca. l. Prima adhuc in tres. q: p'rio p̄ſignat liberatorē. ſcdo detinētiū deſtructōēz ca. ſequiti. ⁊ tertio p̄dicit iudeoꝝ liberatōēz. ca. xlviii. Pria in tres q: p'rio p̄nunciat liberationēz. ſcdo refellit ꝯdictorē ibi. Ve q̄ cōtradicit. et tertio denūciat liberatōēz. ibi Hec dixit. Prima in duas. q: p'rio deſcribit liberatoris ptās. ſcdo ei' natiuitas ibi Rorate celi. Prima adhuc in duas. q: primo ponit' liberatoris virt'. ſcdo ꝯſequēs fructus. ibi. Vt ſciant. Circa primū ſciendū ꝙ Ra. ſa. exponit hanc l'ram.

h [a]Ec dicit XLV dñs [b]chriſto meo [c]cuius [c]apprehendi dexterā vt ſubiiciam añ faciē eius gentes ⁊ dorſa regū vertaz. [d]Et aperiā corā eo ianuas: ⁊ porte non claudent'. [e]Ego añ te ibo: [f]et glorioſos t're hūiliabo: [g]Portas ereas ꝯterā: ⁊ vectes ferreos ꝯfringā [h]Et dabo tibi theſauros abſcōditos [i]⁊ arcana ſecretoꝝ [k]vt ſcias q: ego dñs q̄ voco nomē tuū deus iſrl' [l]ꝓpter ſeruum meū iacob ⁊ iſrl' electū meuz. [m]Et vocaui te nomine tuo: [n]aſſimilaui [o]te ⁊ non cognouiſti me. Ego dñs ⁊ ñ ē ampli'. Extra me nō ē de'. [p]accinxi te [q]et nō cognouiſti me. [r]vt ſciāt hi q̄ ab ortu ſolis ⁊ q̄ ab occidente. [s]quoniam abſq̄ me nō ē de'. Ego dñs ⁊ nō eſt alter: [t]formans lucē [v]⁊ creans tenebras: [x]faciens pacē: [y]⁊ creans malū. Ego dñs faciens omnia hec [z]Rorate celi deſup ⁊ nubes pluant iuſtum, aperiat' terra ⁊ germinet ſaluatorē: [a]et iuſticia oriatur ſimul [b]Ego dñs creaui eū. [c]Ve qui cō-

a Hec dicit dñs chriſto meo. ſic enī eſt in hebreo. Dicit hic Ra. ſa. mgr'i nr'i ſic dixerūt. i. ſic expoſuerūt. ⁊ vocat mgr'os ſuos doctores hebreoꝝ antiq̄s. q̄rum plures fuerūt añ chriſti aduentū. De' ſctūs ⁊ bñdict' dicit meſſie ſuo. i. meſſie in lege ⁊ ꝓphis ꝓmiſſo. Apponēs ego te ipi cyro. i. deſignās te p cyrū. Ez q̄ pz. ꝙ ſm intentionez antiq̄rū hebreoꝝ p cyrū hic introductū liberatorē ppl'i de babylone principaliter intelligit' xp̄s mūdi ſaluator. Et p ſaluationē ppl'i de babylone partialē intelligit' principaliter ſaluatio mūdi general'. Sciēdū tñ ꝙ figura nō corrñdet in oib' figurato, q: tūc nō eſſet figura vl' ſilitudo. ſed identitas. et iō cyrus nō fuit xp̄i figura in oibus q̄ de eo dicunt'. vtpote i illis q̄ ſunt imꝑfectōis. vt cū dr' Nō cognouiſti me. qd̄ dr' de cyro tm̄. Et ecōtra illa q̄ ſūt ꝑfectiōis ſimpl'r intelligēda ſunt de xp̄o ſolū. Et ſic in h' ca. aliq̄ dicunt' ad l'ram de cyro tm̄. aliq̄ de xp̄o ſeu tempe xp̄i tm̄. ⁊ aliq̄ de vtroq̄. ſ. illa in q̄b' cyrus fuit xp̄i figura ⁊ verificant' de vtroq̄. pricipaliter tñ de xp̄o ſiue de redemptiōe facta p xp̄m. b Cuius. ſcʒ cyri.

c Apprehēdi dexterā dans ei fortitudinē ad babylonioꝝ ⁊ aliaꝝ gentiū ſubiectionē. d Aperiā corā eo ianuas. i. faciā aperiri. q: dñs tantū immittebat timorē aliq̄bus ꝙ recipiebāt cyrū in dñm ſine ꝯtradictione.

e Ego añ te ibo. formidinē tuaz ppl'is incutiendo.

f Et glorioſos terre hūiliabo. eos tibi ſubiiciendo.

g Portas ereas ꝯterā. ſ. ciuitatū tibi reſiſtentium.

h Et dabo ⁊c. a regib' babylōis ⁊ aliis. i Et archana ſecretoꝝ. i. p̄cioſiſſima mag' ſecrete ſeruata.

k Vt ſcias q: ego ſum dñs. trāſferēs regna ⁊ ptātes d' gente in gētē ſm volūtatē meā. h' enī recognouit cyr'. vt hr'. i. Eſdre. i. Hec dicit cyr' rex perſaꝝ. omnia regna terre dabit mihi dñs celi ⁊ terre ⁊c. l Propter ſuū meum iacob. i. ꝓpter ppl'm deſcēdentē a iacob p te liberanduz.

m Et vocaui te noie tuo. i. nomē tuū reuelaui lōge ante tps tuū. n Aſſimilaui te. notabilib' ꝑſonis q̄ruz noia p̄dixi añ tpa eoꝝ. vt iſmaelis. Geñ. xvi. et Ioſie. iii. Reg. xiii. o Et nō cogno. me. q: adhuc non eras.

p Accinxi te. fortitudine ad debellādū gētes ⁊ regna.

q Et nō cogno. me. etiā poſtq̄ dedi tibi fortitudinem. q̄uis enī cyrus recognouerit oīa regna a deo ſibi data. vt p̄dictū eſt. tñ ñ cognouit eū tāq̄ ſolū adorādū q: colebat idola.

r Vt ſciant. Hic cōſequēter ponit' ptās cyri ſeqēs fruct' ſcʒ in liberatiōe ppl'i iudeorū de babylone in cōfeſſione ptātis diuine. q: ſicut hr'. i. Eſdre. i. cyr' vbis ⁊ l'ris ſignificauit p totū ſuū imperiū monarchiam a deo ſibi datā. ⁊ ab eo ſibi mādatū fuiſſe de templi reedificatiōe. ⁊ ad h' faciendū ppl'm inde ad terrā ſuaz remittere. ⁊ h' eſt qd̄ dr'.

r Vt ſciant hi q̄ ab ortu ſolis ⁊c. i. p totū imperiū cyri p l'ras ei' miſſas modo p̄dicto. s Qm̄ abſq̄ me nō eſt de'. q̄ poſſit tot ⁊ tanta facere.

t Formās lucē iudeis ipōs de carcerib' educendo.

v Et creās tenebras. babyloniis ipōs p cyrū deſtruendo. Faciēs pacē. iudeis reuertentib' i hierl'm y Et creans malū. ſ. pene ad punitiōēz pctōꝝ. z Rorate celi deſup. Hic ꝯñr deſcribit' liberatoris natiuitas ſicut dictū eſt. principalis intentio ꝓphe eſt hic deſignare xp̄m p cyrū. ⁊ ſic deſignat' chriſti natiuitas p natiuitatē cyri. Primo g' exponat' figura. Ad cui' intellectū ſciendū ꝙ aſtriages rex medoꝝ ⁊ perſaꝝ vidit in ſomnis de genitalib' ſue filie vitē oriri q̄ totā aſiam occupabat. Et dictuz fuit a cōiectorib' de ea filiū naſciturū. qui totā terrā illam occuparet. qd̄ impletū fuit in cyro filie aſtriagis filio. ⁊ ideo natiuitas cyri hic deſcribit' ſub metaphora vitis ſeu plante orientis de terra. ad quā req̄rit' influentia celeſtis ⁊ diſpoſitio terre p deſcenſum ſup eam pluuie ⁊ roris. ⁊ h' eſt qd̄ dr'. z Rorate celi deſup. rorē ⁊ influentiā emittēdo. ⁊ nubes pluāt iuſtū. i. diſponāt materiā ad ortū iuſti. i. cyri q̄ vocat' hic iuſt' inq̄tuz fuit executor diuine iuſticie erga babylonios. Apiat' terra. i. aſtriagis filia. ⁊ germinet ſaluatorē. i. cyrū ad ſaluanduz ppl'm iudea a babylonica captiuitate. Et iuſticia oriat' ſimul. i. virtus exequēdi iuſticiā meā. ego dñs creaui eum. dando ei imperiū. ſicut papa vel imꝑator dr' creari q̄ñ ꝓmouetur ad talē dignitatē. Cōſequēter exponat' l'ra de re figurata. i. de chriſti natiuitate. z Rorate celi ⁊c. terra iſta germinans ſaluatorē eſt beata v'go ꝯcipiens ſaluatorez mundi. nō ex virili ſemine. ſed v'tute ſpūſancti tanq̄ rore celeſti. Et q: principal' intentio ꝓphe eſt h' ſignificare iō ſub iſto ſenſu hanc auctoritatē allegaui i aliq̄b' loc'.

a Et iuſticia ori. ſimul. i. gr'a iuſtificans Ioh. i. Gr'a et veritas p ieſumxp̄m faciā eſt. b Ego dñs creaui eum. q̄tū ad humanitatē que eſt creatura dei.

c Ve qui ꝯtradicit. Hic ꝓpheta increpat ꝯtradictiōez ſeu impeditorē. Aſtriages enī audiēs expoſitionē ſomnii p̄dicti timens ne regno priuaret'. filiam ſuā dedit vxorē

cuidam plebeo militi.vt ſi fili⁹ de ea naſceref non habe-
ret amicos potentes.q̃ iuuarẽt ipm ad obtinẽdũ regnũ.
cũ hoc ei fecit diligẽter obſeruari tp̃s impg̃nationis filie
ſue ꝛ partus ꝛ puerũ natũ fecit ſibi apportari quẽ cuidã
principi occidendũ tradidit.ille autẽ cõpaſſus tradidit
eum cuidã famulo vt
ſecreto eũ ad nemora
ra portaret.ꝛ eum ibi
dimitteret. qđ cũ fa-
ctum fuiſſet.canicula
paſtoꝝ iuxta nemora
habitantiũ q̃ catulos
nutriebat diuia ꝓui-
dentia hoꝛis cõpeten
tib⁹ accedebat ad pu
erũ ꝛ eũ lactabat.q̃m
ſequẽs paſtoꝛ mirãs
ad q̃d nemora intraret
inuenit puerũ quem
vxori ſue tradidit nu-
triendũ vocans eum
ſparcacuꝫ.q: ſpartes
lingua pſica canes ſi-
gnat. ſꝫ poſtea ab eo-
dẽ principe cui tradi
tus fuerat occidend⁹
vocat⁹ fuit chores.qđ
ſignat heredem in il-
la lingua.q.d.q̃tũcũ-
qꝫ reluctetur aſtrageſ
iſte erit heres.ꝛ h̃ mo
do ſcribif in hebreo.
ſed qñ tranſferf ad la-
tinũ vocaf cyr⁹.ſicut
hoc nomẽ ſaul trãſla-
tũ ad latinũ pnũciaf
ꝛ ſcribif ſaulus.ꝛ iſte
cyrus poſtea obtinu-
it monarchiã.ꝛ illa q̃
dicta ſunt de aſtrage ꝛ
cyro habef in ſcolaſti
ca hyſtoria.igif cum đr. c Ue q̃ ꝯtradicit factori ſuo
Jn h̃ increpaf aſtrages.q̃ volebat diuinã ꝓuidentiã im
d Teſta de ſamijs terre.i. opus terreũ ſeu (pedire.
teſteũ qđ đr de ſamijs.eo ꝙ in ſamos inſula primo fuit
repertũ. e Nunq̃d dicet lutũ figulo ſuo.i.ſic lutum
nõ põt aliq̃d ꝯtra figulũ.ſic nec tu potes impedire vo-
luntatẽ meã ꝛ ꝓpoſitũ. f Ue q̃ dicit pr̃i ꝛc̃.Jn h̃ in-
crepaf aſtrages q̃ generationẽ ꝛ educationẽ cyri nitebaf
g Hec dicit dñs.Hic ꝯtr po- (impedire vt dictũ eſt.
nif liberatoris vtilitas.Et primo q̃tuꝫ ad iudeos.ſcđo
q̃tũ ad gentiles ꝯuerſos.ibi.Congregamini.Prima in
duas.q: primo ponif iudeoꝝ liberatio.ſcđo hui⁹ libera
tionis ꝯfeſſio.ſcđa ibi.Uere tu es de⁹.Circa primũ pri
mo declaraf ptãs diuina ad ſuſcitandũ cyrũ liberatoreꝫ
iudeoꝝ cũ đr. h Ego feci terrã ꝛc̃.ꝛ patet lr̃a.
i Et omni militio coꝝ mandaui.i.curſum ſyderꝫ diſpo
ſui ꝛ ordinaui. k Ego ſuſcitaui eũ.ſ. cyrũ eadem po
teſtate ad iuſticiã.ſcꝫ faciendã de babylonijs.
l Jp̃e edificabit ciuitatẽ meã.i.licentiabit reedificare
ꝛ loquif de reedificatõe hierl̃m.Circa qđ ſciendũ ꝙ hec
reedificatio põt dupliciter intelligi.vno mõ q̃tũ ad do
mos inhabitantiũ.Et ſic cyrus dedit licentiã reedificã-
di hierl̃m.q: mandauit reedificari templũ ad dei cultũ
ꝛ ſic conceſſit ꝙ ſacerdotes ꝛ miniſtri ꝛ alij indifferenter
habitarent ibi.alio mõ accipif reedificatio q̃tũ ad mu-

tradicit factori ſuo [d]teſta de
ſamijs terre.[e] Nunq̃d dicet
lutum figulo ſuo q̃d facis ꝛ
opus tuũ abſqꝫ manib⁹ eſt.
[f]Ue qui dicit patri q̃d ge-
neras: ꝛ mulieri q̃d partu-
ris.[g] Hec dicit dñs ſanct⁹
iſrael: plaſtes ei⁹. Uentura
interrogate me ſuper filios
meos: et ſup opus manuuꝫ
mearũ mãdate mihi.[h]Ego
feci terraꝫ ꝛ hoiem ſup eam
creaui ego. Manus mee te-
tenderũt celos.[i] ꝛ omni mili-
tie eorũ mandaui.[k]Ego ſu-
ſcitaui eum ad iuſticiam.et
oẽs vias ei⁹ dirigam.[l]Jp̃e
edificabit ciuitatẽ meã: [m]et
captiuitatẽ meaꝫ [n]dimittet
nõ in p̃cio neqꝫ i muneribꝰ
dicit dñs deus exercituũ.
Hec dicit dñs.[o]Labor egy
pti [p]ꝛ negociatio ethiopie ꝛ
ſabaim [q]viri ſublimes [r]ad te
tranſibunt ꝛ tui erũt [s]Poſt

ros ciuitatis ꝛ portas.et hoc mõ fuit reedificata p nee-
miam de licentia ꝛ volũtate regis artaxerſis.
m Et captiuitatẽ meã.i.iudeoꝝ in me credentiũ.
n Dimittet gratiſ.ꝛ q: ex h̃ facto ptãs cyri fuit amplia
ta.io ſubd.f. o Labor egypti.i.precioſa ꝓ q̃b⁹ egyptij
laborauerunt.
p Et negociatio e-
thiopie.i. p̃cioſe diui
tie ethiopũ q̃ delõge
p mercatores ibi ap-
portate ſũt.ꝛ q: nõ ſo
lũ diuitie iſte.ſed eti-
am dñi eaꝝ facti fue-
runt ſubiecti cyro in
p̃miũꝫ liberatiõis iu-
deoꝝ de babylone.iõ
q Uiri ſub (ſubdif
limes.i.reges ꝛ p̃nci-
pes dictaꝝ terraꝝ.
r Ad te trãſibũt.id
eſt ſub dominio tuo.
s Poſt te ambula-
bũt.te ſeq̃ntes vt do
minum.
t Uincti manic̃.i.
cõpedib⁹ manualib⁹.
v Pergẽt.q: aliqui
eoꝝ ſic ducebanf com
pediti ad declaratio-
nẽ victorie cyri.
x Et te adorabunf.
ſuppliciter poſtulan-
do a te miſericordiaꝫ
z Uere tu es.Hic ꝓ
pheta ꝯuertit ſmonẽ
ad deũ p modũ graꝝ-
actionis cõfitẽdo ei⁹
diuinitatẽ ꝛ ptãteꝫ ꝓ
liberatiõe populi ſui
dicens.
y Tũ in te eſt de⁹.
id eſt null⁹ eſt de⁹ niſi tu q̃ potes facere talia.ꝛ q: diui-
nitas dei nõ patet hoim oculis.iõ ſubdif.Uere tu es de
us abſcõdit⁹.ꝛ ex h̃ ꝯñter inuehif ꝯtra idolatras dicẽs.
a Confuſi ſunt fabricatores erroꝝ.i.idoloꝝ.Et vocan
tur hic fabricatores nõ ſolũ artifices faciẽtes idola.ſed
etiã illi q̃ faciũt fieri.vt adorẽt ea.ꝛ iſti dicunf hic cofu-
ſi.q: p idola ſua nõ potuerũt ſaluari de manu cyri.
b Jſrael ſaluat⁹ eſt in dño.i.p virtutẽ dñi oĩpotentiſ.
c Salute eterna.ex h̃ videf ꝙ iſtud ſit refereñdũ ad ſa-
lutẽ factã p xp̃m.q: illa que facta fuit tp̃e cyri nõ fuit ta
lis.q: poſtea pp̃ls iſrael fuit multũ afflictus tp̃e antio-
chi illuſtris.et poſtea captiuat⁹ p romanos. Et ſi dicaf
ꝙ hic in hebreo habef.Salute colamim.i. ſalute ſecl̃oꝝ.
que nõ importat eternitatẽ ſed tp̃s longũ. h̃ remouef p
d Nõ ꝯfundemini ꝛc̃.in hebreo hr̃. (illud qđ ſubdif.
Uſqꝫ in ſecula ꝛ vltra.ꝛ talis locutio vbiqꝫ in ſacra ſcri-
ptura importat eternitatẽ a parte finis ſm doctores he
breoꝝ.ꝛ ꝙ de⁹ ſit potens ad dandũ talẽ ſalutẽ oſtendif
cũ ſubdif. e Quia hec dicit dñs creans celos.de ni
hilo ꝟtute ſua infinita.ꝛ patet lr̃a vſqꝫ ibi. f Non in
abſcõdito locut⁹ ſum.dando filijs iſrl̃ legeꝫ.ſ. in monte
g Nõ dixi ſemini ꝛc̃.adimplẽdo p̃ce- (ſynai in apro-
pta mea p modico premio ſed p magno valde.ſ. eterna
ſalute.ſicut enĩ frequẽter ſupra dictũ eſt.vbicũqꝫ lex ve-
tus ꝓ virtutum operibus de quib⁹ ſunt mandata legis

te ambulabunt [t]vincti ma-
nicis [v]pergent: [x]et te adora-
bunt teqꝫ deprecabuntur.
[y]Tm̃ in te eſt deus: ꝛ nõ eſt
deus abſqꝫ te.[z]Uere tu es
deus abſconditus: deus iſ
rael ſaluator.[a] Confuſi ſũt
ꝛ erubuerunt omẽs ſimul.
abierunt in confuſiõe fabri
catores errorũ.[b]Jſrael ſal-
uatus eſt in dño [c]ſalute eter
na.[d]Nõ ꝯfundemini ꝛ non
erubeſcetis vſqꝫ in ſeculuꝫ
ſeculi:[e]q: hec dicit domin⁹
creans celos. Jp̃e deus for
mans terrã ꝛ faciẽs eã: ipſe
plaſtes ei⁹.[f]Nõ inuanũ crea
uit eam.ſed vt habitaretur
formauit eam. Ego domi-
nus ꝛ non eſt alius.[f]Nõ in
abſcondito locutus ſum: in
loco terre tenebroſo.[g]Non
dixi ſemini Jacob fruſtra:
querite me Ego domin⁹ lo
quẽs iuſticiã: ãnũciãſ recta

ꝑmittit ꝓ premio bōa tꝑalia,ſub illis itelligunt̃ eterna bona principalr̃ ꝑmiſſa.q2 diuinū p̄miū pricipale nō ē minoris bonitatꝭ q̄3 meritū ſ3 maioris. Bona āt tꝑalia ſunt minora bona q̄3 opa virtutū. ꝓpter qd̄ nō ſunt eoꝝ pricipale p̄miū. b Cōgregami. Hic ꝯſeq̄nter agit̃ d̄ ſalute gētiu3. ⁊ expo-nūt pte iſta3 aliq̄ doctores nr̄i de gētilib᷒ ꝯuerſis ad iudaiſmū. qñ vi derūt liberatiōē eoꝝ ꝑ cyrū ⁊ ſic cū eis venerūt in ir̄lm. ſ3 hoc nō videt̃ bene dictū. q2 illi fuerūt pauci. vt3 li. i. eſdr. Cōuerſio aūt iſtoꝝ de qb᷒ ē hic ſermo ſe extēdit ad oēm natiōnē ⁊ liguā vt patebit ꝓſeq̄ndo lr̄a3 et iō intelligēda ē de cōuerſiōe gētiliu3 ad fidē xp̄i per p̄dicatōe3 aplōꝝ et ſm̄ h̄ dr̄.
b Cōgre. ⁊ ve. i. vēite ꝑ fide ⁊ ꝯgregami
c Simul ꝑ charitatē. i. eſt. ⁊c. ⁊ q2 nō oēs crediderūt ad p̄dicatōe3 aplōꝝ ſed multi ī idolatria remāſerūt. iō ſubdit̃ d Neſcierūt. i. intelligere veritatē fidei. e Qui leuāt ⁊c. ī hebreo habet̃. q̄ leuāt lignū ſculpture ſue. ⁊ credo q̄ aliq̄s ſcriptorū poſuit ſ. ꝓ l. tn̄ ē eadē ſnīa. q2 ꝑ lignū vel ſignū intelligit̃ idolū ſculptū. qd̄ a ſuis cultoribꝫ leuat̃ in altu3 vt reuerētius adoret̃. f Annūciate ⁊c. adinuicē ꝯferēdo. g Quis auditū fecit h̄ ab initio. i. euētū futuri ꝯtingētis lōge anteq̄ veniret. h Extūc p̄dixi illud. i. inueniet̃ ꝑ p̄dicta ꝓphetaꝝ. q̄ ego ſol᷒ talia p̄dixi. q̄ ſu3 ſolus de᷒ ſaluās. et iō ꝯſiter inducūtur oēs generaliter ad cultū vni᷒ veri dei. cū dr̄. i Cōuertimini ad me ⁊c. id ē habitātes ī oibꝫ finibꝫ terre. k In memet. iuraui. h̄ dr̄ ad oſtēdēdū certitudinē illi᷒ qd̄ denūciat. Vn̄ adhuc ſubdit̃. l Nō reuertet̃. i. in caſſum. ſed īplebit̃. ⁊ q̄d ſit illud ſubdit̃. m Quia mihi curuabit̃ oē genu. ꝑ adoratōē3 latrie cui᷒ ſignū exteri᷒ ē genuū flexio. vt dictū fuit plen᷒ heſter. iij. c. n Et iurabit ois ligua. Iſta nūc ſunt adimpleta. q2 ꝑ orbē ceſſauit idolatria. et ab oibus colit̃ vn᷒ de᷒. lic3 vario mō a xp̄ianis iudeis ⁊ ſaracenis et aliq̄s. alio mō pōt intelligi de ſol᷒ xp̄ianis. q2 d̄ oibus gētibꝫ ⁊ linguis aliq̄ credēt ī xp̄m ipm venerātes tanq̄3 vex̄ deū. ⁊ adhuc plures credēt circa finē mūdi. Ex dictis
p Hec(cōcludit̃. o Ergo ī do. di. i. poterūt dicere. ſunt iuſticie ⁊ imꝑiū. q2 pricipes mūdi ꝓ magna parte ſubmiſerūt colla iugo chriſti. ⁊ obediūt ei᷒ vicario ſūmo pōtifici. et q2 adhuc plures veniēt ad fidē īpoſterū. vt dictū ē iō ſubdit̃. q Ad eū veniēt ⁊c. d̄ ſuis priſtinis erroribꝫ. r Et ēs q̄ repugnāt ei. ꝑ infidelitate3 ſeu malā vitā. s In dn̄o iuſtificabit̃ ⁊c. Semē iſrael dr̄ hic. ois fidelis q̄ imitat̃ fidē ipi᷒ iſrael q̄ d̄ aduentu xp̄i ꝓphetizauit. Gen. xlix. ſicut dictū eſt ca. p̄cedēti.
In ca. xlv. vbi dr̄ ī poſtil. Aſſimilaui te. Additō. i.
Bi trāſlato nr̄a h3. aſſimilaui te ī Hebre. habet̃.
v Cognominaui te. et ē ſenſus nō ſolū de᷒ nomen cyri reuelauit lōge ante tp̄s ſuū. ſ3 etiā cognomē vocās eū paſtorē vt ſ. xliiij. q̄ dico cyro paſtor me᷒ ⁊c.
In eode3 ca. vbi dicit̃ in poſtilla. Et hoc eſt qd̄ dicit̃. Rorate celi deſuper.
Additio. ij.

ᵇCōgregami ⁊ venite. ⁊ accedite ſimul ᶜq̄ ſaluati eſtis ex gētibꝫ ᵈNeſcierunt ᵉq̄ leuāt ſignu3 ſculpture ſue. et rogāt dn̄m non ſaluante3. ᶠAnnūciate ⁊ venite. ⁊ cōſiliamini ſimul. ᵍQuis auditū fecit hoc ab initio. ʰEx tunc p̄dixi illud. Nūquid non ego dn̄s. ⁊ nō eſt vltra deus abſq3 me. De᷒ iuſtus ⁊ ſaluās nō ē p̄ter me. ⁱCōuertimini ad me ⁊ ſalui eritis oēs fines terre. q2 ego de᷒ ⁊ nō ē ali᷒. ᵏIn memet ipſo iuraui. egrediet̃ d̄ ore meo iuſticie verbū. ˡ⁊ nō reuertet̃. ᵐq2 mihi curuabit̃ omne genu ⁿet iurabit ois lingua. ᵒErgo in dn̄o dicēt. ᵖHee ſunt iuſticie et imperium. ᵠAd eum venient et confundentur ʳomnes qui repugnant ei. ˢIn domino iuſtificabitur et laudabitur omne ſemen iſrahel.

Hec qd̄ dicitur. Rorate celi. valde extorte exponi-
h tur de natiuitate cyri in qua nihil noui euenit p̄ter illud qd̄ in ceteris hoīm natiuitatib᷒ contingit. Illud eñ qd̄ narrat̃ de canicula cum nutriente ſeu lactāte q̄ videt̃ in eo ſingulariter ꝯtigiſſe nō ꝑtinet ad ei᷒ natiuitatē. ſ3 ad ei᷒ educationē. et ideo qd̄ hic dr̄. Rorate celi deſup. d̄ nullo plane pōt itelligi niſi de xp̄i cōceptiōe quē rorāte ſpiritu ſancto beata virgo germinauit. Nec etiā qd̄ ſequit̃. et iuſticia oriat̃ ſimul ꝑ de ortu cyri in q̄ nulla ē iuſticia orta intelligi. Vn̄ hec auctoritas nullo mō ē applicabilis niſi ad ortu3 xp̄i. ⁊ iō ab vniuerſali eccleſia in diuinis officijs ſolu3 ad iſtud trahit̃ ꝓpoſitū quod ꝓprie cōtinuat̃ ad imediate ſequētia. Ad qd̄ ſciendū. q̄ cōtra myſteriū xp̄i duplex ipugnatio ſurrexit. Prima ſc3 ꝑ corꝑalem ꝑſecutionē que icepit ab herode volente xp̄m occidere ne ꝑderet regnū iudee. ſecunda ē ꝑſecutio ſpiritualis. que incepit a phariſeis doctrinā Chriſti impugnātibꝫ ſc3 negādo ei᷒ diuinitatē. ſimiliter ⁊ matris virginitatē. Vn̄ ꝓpheta ī h̄ loco alludens illis duabꝫ impugnatōib᷒. Circa primā dicit. Ve qui cōtradicit factori ſuo. qd̄ ꝓprie exponit̃ de herode qui audiēs natiuitatē xp̄i miraculoſe magis oſtēſam. et ore ſuo confitēs ſe adoraturū xp̄m. temerarie niſus eſt cōtradicere diuine ordinationi ꝑ occiſione3 puerorum. et hec fuit prima ꝑſecutio chriſti corꝑalis. De perſecutione aute3 ſpirituali dicit. Ve qui dicit patri quod generas. et mulieri qd̄ parturis. qd̄ denotat impugnationē iudeorum ſeu hereticorum ꝯtra duplicē natiuitatē xp̄i. ſc3 eternā et temporalē. In h̄ enim q̄ dicit. Ve qui dicit patri qd̄ generas. itelligitur ille qui patri omnipotēti dic. Quid generas. ſc3 equalē tibi filiū. et ē error negantiū generationē eternam in diuinis. In hoc autem quod ſeq̄t̃. Et mulieri quid parturis. intelligitur ille q̄ negat natiuitatem xp̄i temporalem fuiſſe ſine ſemine virili. Talis enim dicit mulieri ſc3 Marie. quid parturis. ſc3 ſi hominem non cognouiſti. quaſi diceret. hoc nullo modo poſſet eſſe. et patet q̄ expoſitio horum verſuum p̄dicta magis ꝓpria eſt ⁊ literalis q̄3 alia que de aſtrage et ſomno eius loquitur.

Replica.

In capi. xlv. Burgē. ſingulariter mouetur con-
i tra poſtilla. ipſum ca. exponente3 multū ꝯdiſtincte dicens q̄ in eo quedā dicunt̃ tm̄ de cyro ī q̄bus nō gerit figurā xp̄i. ſicut cum dicitur. Non cognouiſti me. qd̄ ſine abſurditate xp̄o nō pōt applicari. quedam au. eni dicuntur de chriſto tm̄. quedam de vtroq3 principaliter tamen de chriſto tanq̄3 per cyrum figurato. et ſic exponit illum paſſum. Rorate celi deſuper ⁊c. Quia nihil abſurditatis eſt in vtraq3 expoſitiōe. burgē. aūt dicit ſ3 nihil ꝓbat q̄ de cyro exponi nō poſſint. Cū aūt inquit eccl̄ia vtat̃ illo paſſu in diuio officio. Si illa rō valeret pſ. Dn̄e ꝓbaſti me. in officio diuino aſſumi nō deberet. qui de dd̄ ab oibus exponitur tanq̄3 figura. et ſic de q̄3pluribꝫ alijs locis pſalmoꝝ ⁊ ſacre ſcripture.

Onfractꝰ eſt. Poſtꝗ̃ libe- Capl'm. XLVI.
c ratoris pſignationē. Hic ꝯſir ꝓpha denūciat ho-
ſtiū.ſ. babyloniorꝫ deſtructionē. Et diuidit̃ in du-
as partes, qꝛ primo denūciat̃ deſtructio idolatrie ⁊ po
puli. ſcd̃o ceſſatio regni. ca. ſequēti. Prima in tres. quia
prio dicta deſtructio
denūciat̃. ſcd̃o ꝓplus
ad cultum latrie reuo
catur ibi. Audite me.
tertio liberatio ei ꝓ-
mittit̃. ibi. Recorda-
mini. Circa primū ꝓ-
mittit̃ ydolorꝫ deſtru-
ctio cum dicit̃.
a Confractꝰ eſt bel.
al's ꝯflatꝰ qđ erat pri
cipale idolū babylo-
niorꝫ: ⁊ loquitur đ futu
ro ꝑ modū preteriti.
b Contritꝰ ē nabo.
aliud idolū minꝰ pri
cipale. Dicunt tn̄ aliq̄
ꝙ nabo nō eſt nomen
ꝓpriū ſed appellatiuū.
⁊ ſignificat ꝓphetiam
ſiue diuinationē. ⁊ ſic
eſt ſenſꝰ. ꝯfracto ido-
lo bel ꝯfracta ē ꝓphe
tia ſeu diuinatio quā
ſacerdotes belis fin-
gebant. vel qꝛ demo-
nes in idol' aliquā da-
bant reſponſa.
c Facta ſunt ſimu-
lachra ⁊c̃. i. ſilia eis.
qꝛ carētia intellectu.
ꝯſiter denūciat̃ deſtru
ctio idolatrarū. Cir-
cā qđ ſciendū ꝙ ſacer
dotes idolorū quęrētes
fugere đ babylone quā
capta fuit ꝑ cyrū ſecū
portabant idola. et ſic
ꝓpter pondus a velo-
ci curſu fuerūt impe-
diti. ⁊ ſic cū idolis capti ⁊ deſtructi. ⁊ hoc eſt qđ dicit̃.
d Onera vr̃a. i. idola. e Graui pondere ⁊c̃. vos a
curſu impedientia. f Cōtabuerūt ⁊ ꝯtrita ſunt ſimul
.i. vna vobiſcū. g Aīa eorꝫ. i. ſacerdotū ⁊ idolatrarū.
h In captiuitatē ibit. qꝛ aliq̄ eorꝫ fuerunt capti viui ⁊
in captiuitatē ducti. i Audite me. Hic ꝯſir reuocat
ꝓpl'm iude ad verū cultū. qꝛ multi fuerūt idolatre an̄ ca-
ptiuitatē babylonicā. vt ptꝫ. iiij. Reg. in pluribꝰ loc̄. et ex
hoc ꝓbabile videt̃ ꝙ ⁊ hi q̄ fuerūt ducti in babylonē ſeq
bant̃ babyloniorꝫ idolatriā. ⁊ ad reuocandū eum primo
oñdit̃ affectꝰ dei ad ipm̄ cum đr in pſona dei. Audite me
domꝰ iacob ⁊c̃. ſequit̃. k Qui portamini a meo vte-
ro. i. q̄ afficior ad vos ſicut mater ad filios l Uſqꝫ ad
ſenectā ego ipſe. i. iſtā affectionē. ego cōtinuabo. ꝯſir reuo-
cat ꝓpl'm ab idolatria dicēs m Cui aſſimilaſtis me.
fabricādo vobis idola. iō ſubdit̃. n Qui ꝯfertꝭ aurū
de ſacculo. q. d. quāuis diligatis aurū ſicut auari. tn̄ ita fu
iſtis ad idolatriā proni ꝙ ibi poſuiſtis aurū vr̃m. ideo
ſubdit̃. Conducētes aurificē ⁊c̃. Et ꝯſir oñdit idolorꝫ im-
potentiā dicens. Portant illū in humeris. ꝓpter qđ in
fine ꝯcludit o Redite ꝑuaricatores. i. idolorꝫ fabrica

[a]Onfractꝰ XLVI
c eſt bel. [b]ꝯtritꝰ ē na-
bo: [c]facta ſunt ſimu
lachra eorꝫ beſtijs ⁊ iumen-
tis. [d]Onera vr̃a [e]graui pon-
dere vſqꝫ ad laſſitudinem:
[f]contabuerūt: ⁊ cōtrita ſunt
ſimul. Nō potuerunt ſalua
re portantem. [g]⁊ aīa eorꝫ [h]in
captiuitatem ibit. [i]Audite
me domus iacob: ⁊ om̄e re
ſiduū domus iſrael. [k]Qui
portamini a meo vtero. qui
geſtamī a mea vulua. [l]Uſqꝫ
ad ſenectā ego ipſe. ⁊ vſqꝫ ad
canos ego portabo. Ego fe
ci ⁊ ego feram. ego portabo
⁊ ſaluabo. [m]Cui aſſimilaſtꝭ
me ⁊ adequaſtis: ⁊ cōpara-
ſtis me et feciſtis ſimilem:
[n]Qui confertis aurum de
ſacculo. ⁊ argētum ſtatera
ponderatis. Conducentes
aurificem vt faciat deum:
⁊ ꝓcidūt ⁊ adorant. Portāt
illū in humeris geſtantes ⁊
ponētes in loco ſuo. Et ſta-
bit: ac de loco ſuo nō moue
bit̃. Sed ⁊ cū clamauerint
ad eū nō audiet: de tribula
tione nō ſaluabit eos. Me-
mentote iſtud ⁊ ꝯfundami-
ni. [o]redite ꝑuaricatores [p]ad
cor. [q]Recordamini prioris
ſeculi. [r]quoniā ego ſum deꝰ
⁊ non eſt vltra deꝰ. nec eſt ſi
milis mei [s]annuncians ab
exordio nouiſſimū. ⁊ ab ini-
tio que necdū facta ſunt di
cens. [t]Conſiliū meū ſtabit
⁊ omis voluntas mea fiet.
[v]Uocans ab oriente auem
⁊ de terra longinqua [x]virū
voluntatis mee. Et locutꝰ
ſum ⁊ adducam illud [y]crea-
ui [a]et faciam illud. [b]Audite
me duro corde. qui longe
eſtis a iuſticia. [c]Prope feci
[d]iuſticiam meam. ⁊ nō elon
gabitur: ⁊ ſalus mea nō mo
rabitur. [e]Dabo in ſyon ſa-
lutem: [f]et in iſrael [g]gloriam
meam.
d [a]Eſcēde XLVII
[b]ſede ī puluere [c]vir
go filia babylon: ſede ī tra.

tores ⁊ cultores. p Ad cor. cogitando ꝙ in idolis ni
hil numinis ſit aut vꝛtutis. q Recordamini. Hic de-
nunciat̃ liberatio ꝓpl'i. primo tn̄ oſtendit̃ dei potentia ad
q Recordamini prioris ſecl'i. i. crea- (hoc agendū cū or-
tionis mundi. qui a me creatus eſt. ideo ſubdit̃.
r Qm̄ ego ſum deꝰ
ſolus. creator. ⁊ iō poſ
ſum ꝓpl'm meū libera
re. ⁊ liberationē ꝓdi-
cere. ideo ſubditur.
s Annūcians ab ex-
ordio nouiſſimū. i. an
teqꝫ fieret annūciauit
principiū rei ⁊ termi
nū. ſicut ptꝫ Gen̄. xv.
vbi ſimul denūciauit
abrae deſcēſum iacob
⁊ filiorꝫ eiꝰ in egyptū
⁊ afflictionē eorū ibi-
dem ⁊ liberationē. et
eodē modo eſaie reue
latur futurarū capti-
uitatem ꝓpl'i ꝑ nabu
chodo. ⁊ liberationē
ꝑ cyrum. ⁊ ꝙ iſtud ſit
certū oſtendit̃. conſe-
quenter cum dicit̃.
t Conſiliū meū ſta
bit. de liberatiōe ꝓpl'i
ꝑ cyrum.
v Uocans ab orien
te auem. i. cyrū ad mo
dū auis velociter vē
x Uirū vo- (turū.
luntatis mee. i. execu
torē mee voluntatis.
y Creaui. i. creādū
diſpoſui.
a Et faciā illud. qꝛ
volūtas mea nō pōt
impediri. ⁊ ad hꝰ con
ſiderationē excitat in
deuotā attentionē di
cens.
b Audite me duro
corde. i. qui habetis durum cor. ꝓpter quod dicit domi-
nus. Exo. xxxij. Cerno ꝙ populus iſte dure ceruicis ſit.
c Prope feci. i. fiendā diſpoſui. Juſticiā meā. in ba-
byloniorꝫ deſtructionē. ⁊ vr̃a liberatiōe. e Dabo i ſy-
on ſalutē. reedificando ibi templū ad nōis mei cultū. ꝑ
quē cultores ꝯſequunt̃ ſalutē. f Et in iſrael. ſic eſt in
hebreo ⁊ in libris correctis. i. in ꝓpl'o imitāte fidē eius.
g Gloriā meā. qđ fuit impletū imꝑfecte in liberatiōe
facta ꝑ cyrū. ⁊ ꝑfecte in liberatiōe facta ꝑ chriſtū de q̄ eſt
principalis intentio huiꝰ capituli. vt dictū eſt ſupra.

Capitulum. XLVII.

Eſcende. ſede in puluere ⁊c̃. Hic ꝯſequēter deſcri
d bitur delectio babyloniorꝫ q̄ntū ad ceſſationē re-
gni. Et diuiditur in tres partes. qꝛ primo ponit̃
huiꝰmōi ceſſatio. ſecūdo ſubdit̃ huius pene ratio. ibi. Jra-
tus. ⁊ tertio excludit̃ eius euaſio. ibi. Sta cum incanta-
toribus ⁊c̃. Circa primum dicit.
a Deſcende. de dignitate regni.
b Sede in puluere. tanqꝫ vilis ⁊ abiecta.
c Uirgo filia babylon. i. ciuitas babylonis ⁊ đr virgo.
qꝛ al's nō fuerat violata ſiue capta ab aduerſarijs.

d Nō eſt ſoliū.i.regni thron⁹. e Filie chaldeorū.i. babylonis q̄ erat metropolis in chaldea. f Quia vl tra ꝛc.i.regina ſeu dn̄a q̄ ſolēt eſſe delicate. ſ3 mag9 fuitura ſubiecta.iō ſubdit̄. g Tolle molā ⁊ mole.qd ē of ficiū ancille h Denuda turpitudinē tuā. In hebreo habet̄. Denuda ligaturā tuā.i.ornamētū capitꝭ qd deſcēdit vſq3 ad hūeros.iō ſub/ i Diſcoope ꝛc. (dit. ri humeꝝ. p iſta deſignat̄ applicatio ad opus fuile.cū ei ancille ad talia ſe applicāt tales coopturas amouent. ⁊ eadē ſnia importat̄ p lr̄az cōem cū dr̄. Denuda turpitudinē tuā.q2 ornamēti ablatio eſt q̄dā turpitudinis denudatio.

k Reuela crura.trāſi flumina ꝛc.q.d. in captiuitatē ducēꝫ pedirando. ⁊ ſic oportebit te eleuare veſtes. ⁊ diſcooperire parteſ inferiores ad trāſeundū aquas ⁊ flumina.

l Vltionē capiam. de malis tuis.

m Redemptor nr̄. Pri⁹ locut⁹ eſt pphe/ta in pſona dn̄i.nunc loquit̄ in ppria pſona di.Redemptor nr̄ de egypto ⁊ babylone.

n Dn̄s exercituū.i.

o San/ (angeloꝝ. ctus iſrl̄.i. ſctificans iſrael. p Sede tace.tanq3 ꝯfuſa. Et redit hic ppha ad loq̄ndū in pſona domini.

q Et intra in tenebras. q2 multi de babylonijs in captiuitatē ducti fuerūt et incarcerati in locꝭ tenebroſis.

[d]Nō eſt ſoliū [e]filie chaldeoꝝ [f]q2 vltra nō vocaberis mollis ⁊ tenera. [g]Tolle molā ⁊ mole farinā. [h]Denuda turpitudinē tuā. [i]Diſcooperi humerum. [k]Reuela crura: tranſi flumina. Reuelabit̄ ignominia tua ⁊ videbitur obprobriū tuū. [l]Vltionē capiā: ⁊ non reſiſtet mihi hō. [m]Redempter nr̄ [n]dn̄s exercituū: nomē illius [o]ſanctus iſrael. [p]Sede tace [q]⁊ intra i tenebras filia chaldeorū. q2 nō vocaberis vltra dn̄a regnoꝝ. [r]Irat⁹ ſum [s]ſup populū meū: [t]cōtaminaui hereditatē meā: ⁊ dedi eos in manu tua. [v]Nō poſuiſti eis miſcdias [x]Sup ſenē aggrauaſti iugū tuū valde: [y]⁊ dixiſti. [z]In ſempiternum ero dn̄a. [a]Non poſuiſti hec ſup cor tuū: neq3 recordata es nouiſſimi tui. Et nūc audi hec delicata. ⁊ habitās cōfidenter: q̄ dicis in corde tuo ego ſū: ⁊ nō eſt pter me amplius. Nō ſedebo vidua: et ignorabo ſterilitatē Veniēt tibi duo hec ſubito in die vna: [b]ſterilitas [c]⁊ viduitas.

[d]Vniuerſa venerunt ſup te ppter multitudinē bn̄ficiorū tuoꝝ: [e]⁊ ppter duritiā incantatoꝝ tuoꝝ vehementē [f]Et fiduciā habuiſti i malicia tua [g]⁊ dixiſti. Nō eſt q̇ videat me. [h]Sapientia tua ⁊ ſcientia tua hec decepit te. Et dixiſti i corde tuo. Ego ſum: [i]⁊ pter me nō ē altera. [k]Veniet ſup te malū ⁊ neſcies ortū ei⁹: ⁊ irruet ſup te calamitas quā nō poteris expiare. Veniet ſup te repente miſeria quā neſcies. [l]Sta cū incantatoribus tuis: et cū multitudine maleficioꝝ tuoꝝ [m]in quib9 laboraſti ab adoleſcētia tua. [n]ſi forte q̇d proſit tibi: aut ſi poſſis fieri fortior. defeciſti in multitudine conſiliorū. [p]Stent ⁊ ſaluent te augures celi qui ꝯtemplabant̄ ſydera: ⁊ ſupputabant menſes. vt ex eis annūciarēt vētura tibi [q]Ecce facti ſt q̄ſi ſtipula: [r]ignis cōbuſſit eos. Nō liberabūt aīam ſuam de manu flamme [s]nō ſunt prune quib9 calefiant: nec focus vt ſedeāt ad eum [t]Sic facta ſunt tibi: in

d Vniuerſa. Hic ponit̄ tertia rō q̄ accipit̄ ex maleficiorū multiplicatiōe cū dr̄. d Vniuerſa venerunt ꝛc. ⁊ dicunt̄ malefici q̄ vtunt̄ inuocatiōib9 demonum.

e Et ppter duriciā ꝛc.q̄ deludūt ſenſus humanos.

f Et fiduciā habuiſti ꝛc. in ipa pſeuerādo abſq3 timore. cui⁹ rō ſubditur.

g Et dixiſti.nō ē ꝛc. ille eni error erat tūc in babylone.ſ. q9 diuina puidētia ad actus hūanos ſe nō extēdat ⁊ ſic tollit̄ tiore dn̄i.

h Sapia tua ꝛc. et bn̄ dr̄ tua.q2 non erat vera ſciētia nec ſapientia.ſed deceptio.

i Preter me nō eſt altera.ſimilis i ptāte ⁊ dignitate.

k Veniet ſup te malū ꝛc. ⁊ iō nō poteris tibi puidere. In hebreo hr̄. Et neſcies requirere ipm.h̄ eſt nō puidebis. ⁊ ſic remediū querere nō poteris. cetera patēt ex dictis.

l Sta. Hic ꝯſiter excludit̄ dicte pene euaſio. ⁊ hāc excludendo ponit tria. p q̄ regnū babylonis cōfidebat manere in ſua potentia. Primū erat multitudo incantatorū et maleficorū. p quoꝝ artes et opa credebāt ſe poſſe ſcire occulta et futura. ⁊ ſic cauere pericula. hoc autem excluditur cum dicit̄.

l Sta cū incantatoribus tuis. quaſi diceret cum p eos nō ſtabis.

m In q̄b9 laboraſti ꝛc. hoc eſt a pricipio ex q̄ babylon fuit fundata. Vn̄ ⁊ nigromancia cepta fuit in chaldea.

r Irat⁹ ſum. Hic ꝯſir ponit̄ dicte punitōis rō que triplex eſt. Prima accipit̄ ex crudelitate quā babylonij exercuerūt in pplm regni iude. ⁊ h̄ eſt qd dr̄ in pſona dn̄i.

r Irat⁹ ſum. de pterito. s Sup pplm meū. ppter ei⁹ pctm̄. t Cotaminaui hereditatē meā.i.ꝯtaminari pmiſi hirlm ⁊ tēplū a babylonijs ingrediētib9 ⁊ ſuccēdetib9 vtrūq3.iiij. Reg.vl.ca. v Nō poſuiſti ꝛc. crudeliter vtēs victoria a me tibi data. x Sup ſenē aggrauaſti. cui ppter etatē oēs debēt cōpati. y Et dixiſti. Hic ponit̄ ſcd̄a rō q̄ accipit̄ ex babyloniorꝝ ſupbia cū dr̄. Et dixiſti.p nimia elatiōe. z In ſempiternum ero

a Nō poſuiſti hec ſup cor tuū.ſ.q9 (dn̄a aliorꝝ regnoꝝ in momēto deijcere te poſſum a dignitate ⁊ ꝯfidētia tua ⁊ ptꝫ lr̄a vſq3 ibi. Veniēt tibi hec duo ſubito. ⁊ q̄ ſint illa ſubdit̄. b Sterilitas.i.carētia plis p interfectionem habitantiū in te. c Et viduitas.i.carētia dominij.

n Si forte quid proſit tibi eorū ſcientia. quaſi diceret non proderit. o Aut ſi poſſis fortior fieri. te muniēdo contra futura pericula tibi p eos pnunciata. quaſi diceret. non. quia te pmunire non poterunt. ideo ſubditur. Defeciſti ꝛc. p Stent ⁊ ſaluent te ꝛc. Hic excluditur ſecundū de quo confidebant ſcilicet ſcientia aſtrologorum ⁊ diuinorum ad precognitionem futurorū hoc excludit dicens. p Stent ꝛc.i. diuinantes de futurꝭ p motum celi. quaſi diceret. nihil poterunt indicare tibi. ideo ſubditur. q Ecce facti ſunt quaſi ſtipula. id eſt materia ad incendium parata.

r Ignis combuſſit eos. quia preterierunt in incendio babylonice ciuitatis. s Nō ſunt pru. qui calefiāt ꝛc.i. ille ignis nō erit ad recreationē ſicut ille q̄ fit in camino in hyeme ſ3 ad exterminationem. t Sic facta ſunt

tibi ⁊c.i.data cõbuſtiõi. v Negociatores. h̄ excludit tertiū de q̄ ꝯfidebāt babylonij.ſ.multitudo ⁊ potētia mercatoꝝ q̄bꝫ abūdabat illud regnū.q̄ diſcurrebāt ad diuerſas ptes ꝑ mare ⁊ ꝑ terrā.⁊ inde diuitias mltas apportabāt ad numerādū regnū babylonicū explorabāt etiaꝫ ꝯditões aliaꝝ gentiū.

q̄d multū faciebat ad ſtabiliendū regnū ſuum.h̄ igit̄ excluditur v Negoci (cia.d.r. atores tui ⁊c.i.q̄s habere ꝯſueuiſti a fundatione tua.

x Unuſq̄ſq; in via ſua errauerit.i.i itineribꝫ ſuis ⁊ opibꝫ.⁊ iõ ex ſupradictiſ ꝯcludit̄ y Nõ eſt q̄ ſaluet.ſ. in oībꝫ illis ꝑ q̄s cõfidebas ſaluari ⁊ ſtabiliri.vt pꝫ ꝑ excluſionē eoꝝ ex ꝓdictis.

Caplm.XLVIII.

Udite hec d.

a Poſtq̄ eſaias ꝓpha denūciauit babylõioꝝ deſtructionē.hic ꝯñr denūciat ppl'i inde liberationē.q̄ captiu⁹ a babylonijs tenebat̄.⁊ diuidit̄ i duas partes.q2 p2io excitat audiētiū intellectū.ſcdo ꝓſeq̄tur ꝓpoſitū.ibi.Priora. Circa primū recolit duo de q̄bꝫ gl'iabant̄.⁊ q̄ debebāt eos mouere ad bonū. Primū eſt nobilitas oꝛt⁹ q̄ dꝫ mouere ad bonū.vñ dicit Boeti⁹ tertio de ꝯſola. Q2 i nobilitate generiſ iſtd eſt optimū.q2 ꝑ h̄ eſt impoſita ipis nobilibꝫ q̄dā neceſſitas ne a maioꝝ ſuoꝝ ꝓbitate degenerēt.⁊ q̄tū ad h̄ dicit

a Audite me dom⁹ iacob.i.q̄ deſcēdiſtis a tāto patriarcha.⁊ ab eo vocati eſtis filij iſrl'. b Et de aq̄s iuda exiſtiſ.i.de tribu nobiliori filioꝝ iſrl'.q2 erat regia. Scdm eſt ſctitatiſ cult⁹.q2 ſoli iudei dicebāt̄ ꝑ alijs cultores dei ⁊ q̄tū ad h̄ dicit. c Qui iuratiſ in nõie dñi.q̄ſi ad ei⁹ reuerētiā.hoīes eni ꝑ maiorē ſui iurāt. Hebre.vi.ſed q2 reuerētia debita nõ eſt in illicito iuramēto. ſꝫ magis irreuerentia.iõ ad remouendū coꝝ falſam gl'iaꝫ ſubdit.

d Nõ in v̄itate neq; in iuſticia.⁊ ſic eos notat de iuramēto falſo.q̄d caret v̄itate.⁊ de iuramēto iniq̄. q̄d caret iuſticia. e De ciui.ei ſctā.i.hierl'm ad cultū di electa

f Uocati ſunt.i.denoīati ciues.de q̄ ſil'r gloriabant̄

g Et ſup deū iſrl' ⁊c.q2 legē ei⁹ ſuare ꝓmiſerūt.⁊ h̄ etiā debebat eos mouere ad bonū. h Priora. Hic exeq̄tur ꝓpoſitū.ſ.de ppl'i liberatiõe. Circa quā p2io ponit̄ liberatiõis ꝯditio.ſcdo ſubdit̄ ipa liberatio.ibi. Cõgregamini. Cõditio aūt liberātiſ eſt ꝙ ſit ſciēs ⁊ potēs ad h̄.⁊ iõ p2io oñdit̄ ipi⁹ dei ſcia.⁊ ſcdo ipius potentia.ibi. Audite me. Prima i duas.q2 p2io dei ſcia oñdit̄.ſcdo q̄daꝫ obiectio ſoluit̄.ibi. Propter nomē meū. Circa primū ſciēdū ꝙ di ſcia oñdit̄ dupl'r.vno mõ ex certa reuelatiõe ꝯtingētiuꝫ futuroꝝ.alio mõ ex occultatiõe eoꝝ.ſcdm ponit̄ ibi. Audita feci. Circa primū d2 in ꝑſona dñi. h Priora extūc.i.añq; fieret. i Annūciaui.ſicut pꝫ Gē.xv.vbi denūciauit abrae ꝑegrinatõeꝫ ſeminis ſui futurā in egyptū.⁊ inde reditură q̄rta generatiõe.⁊ ſicut denūciauit ita poſtea in effectū ꝓduxit.iõ ſubdit̄. Repēte opat⁹ ſum ⁊c.⁊ cauſa hui⁹ reuelatiõis ⁊ cõſiliū ſubdit̄. k Sciui eni q2 dur⁹ es tu.ſcꝫ ad credendū veritatē.⁊ ꝓn⁹ ad ydolatrie falſitatē.iõ. l Predixi tibi extunc.ſ.longe ante

q̄buſcūq; laborauerās. Negociatores tui ab adoleſcētia tua: vnuſq̄ſq; in via ſua errauerit. Nõ eſt q̄ ſaluet te

Udite XLVIII.

a hec dom⁹ iacob qui vocamini noīe iſrl'. b ⁊ de aquis iuda exiſtiſ: qui iuratis in nomīe dñi: ⁊ dei iſrael recordamini nõ in veritate neq; in iuſticia. De ciuitate eni ſctā vocati ſūt: ⁊ ſup deū iſrael cõſtabiliti ſūt. Dñs exercituū nomen eius. Priora extūc annūciaui ⁊ ex ore meo exierūt: ⁊ audita feci ea: repente opatus ſum ⁊ venerūt. Sciui eni q2 dur⁹ es tu et neruus ferre⁹ ceruix tua: ⁊ frõs tua erea. Predixi tibi extunc anteqū venirēt indicaui tibi ne forte dicēs Idola mea fecerūt hec: ⁊ ſculptilia mea ⁊ conflatilia mandauerunt iſta. Que audiſti: vide oīa. Uos autē nõ annūciaſtis. Audita tibi feci noua extunc. ⁊ cõſeruata ſunt que neſcis. Nunc creata ſunt ⁊ nõ extunc. ⁊ añ diē: ⁊ nõ audiſti ea: ne forte dicas. ecce ego cognoui ea. Neq; audiſti neq; cognouiſti: neq; extūc apta eſt auriſ tua. Scio enim quia ꝑuaricās ꝑuaricaberis: ⁊ trāſgreſſorem ex vtero vocaui te. Propter nomē meum longe faciā furorē meuꝫ: ⁊ laude mea infrenabo te ne intereas. Ecce excoxi te: ſed non quaſi

m Ne for. (factū. dice.⁊c. ſi eueniſſent abſq; me denūciatiõe n Que au.ꝑ me re- o Uide (uelata. oīa.ſicut ꝓdixi adipleta.⁊ ſic potes ſcire ꝙ ego feci ⁊ nõ idola.

p Uos aūt non annūciaſtiſ.ſꝫ ego q̄ hec reuelaui abrae ⁊ alijs q Audi- (ꝓphetis. ta feci.hic oñdit̄ ꝓpoſitū ex aliq̄ꝝ occultatione.ſicut eni de⁹ aliq̄ reuelauit iudeis añq̄ fieret.ne idol' eorū aſcriberent̄.vt dictuꝫ eſt.ita aliq̄ nõ reuelauit eis. ne ꝓcognitio idolis aſcriberet̄. Et hoc eſt quod dicit̄.

q Audita feci tibi noua extūc.i.añq; fierēt.vt dictū ē pte ꝑcedenti.⁊ ſic cõtinuat ſe ad ꝑcedētia. r Et ꝯſuata ſunt.i.nota apud me tm̄.

s Que neſcis nunc creata ſūt.i.in effectu poſita. t Et nõ extūc ⁊c.i.lõge añq; eēnt.nec etiaꝫ añ diē vl' horā in q̄ facta ſunt illa cognouiſti.cui⁹ rõ ſubdit̄ v Ne forte dicas.ecce ego cognoui ea.ꝑ me vl' ꝑ idola añq; fierēt.iõ ſubdit̄. x Neq; audiſti.ab idolis tuis. y Nec cognuiſti.ꝑ teipm. Neq; extūc apta ē auriſ tua.et ſubdit̄ cā z Scio eī ⁊c.i.ſcio ꝓuitatē tuā ad idolatriā a Et trāſgreſſorē de ventre al's ex vtero vocaui te.i.de deſerto.in q̄ portabā te.q̄ſi mr̄ pueꝝ in vētre.ibi eī fabricauit ppl's iſrl' vitulū ꝯflatilē ⁊ adorauit hoſtias imolādo. Exo.xxxij.⁊ iõ aliq̄ ſunt illi ppl'o celata vl' velata vſq; ad horā euent⁹.ne ex ꝓuitate ei⁹ ad idolatriaꝫ attribueret b Propter nomē meū. Hic (tet idol' iſtā ꝓcognitõeꝫ. remouet̄ q̄dā obiectio.q2 poſſet aliq̄s dicere.ex q̄ de⁹ ꝑſciuit maliciā ⁊ ꝓuitatē h⁹ ppl'i.nõ debuit eis tot bona feciſſe.h̄ remouet dicēs.ꝙ illa nõ fecit ꝓpter ppl'm.ſꝫ ꝓpter nomē ſuū.⁊ h̄ eſt q̄d d2. b Propter nomē meuꝫ longe faciā ⁊c.i.feci.⁊ loquit̄ de ꝑterito ꝑ moduꝫ futuri ſicut freq̄nter fit in ꝓphis.q2 tūc penit⁹ nõ te deleui.vt ſuarē ꝓmiſſuꝫ meū ad abraā iſaac ⁊ iacob de ꝯſuādo ſemen eoꝝ.ꝓpter q̄d dicēte dño moyſi Exo.xxxij. Cerno ꝙ ppl's iſte dure ceruiciſ ſit.dimitte me vt iraſcat̄ furor meus cõtra eos ⁊ deleam eos.moyſes orauit dñm dicens. Quieſcat ira tua ⁊ eſto placabil' ſup nequitiaꝫ ppl'i. Recordare abraam iſaac ⁊ iſrael ſuoꝝ tuoꝝ.q̄bꝫ iuraſti ⁊c.

c Et laude mea infrenabo te.i.in frena ſubigā occupādo te in cerimonijs. d Ne intereas.offeredo.ſ.idol'. iſta fuit vna de cauſis multiplicatiõis cerimonialium.

e Ecce excoxi te.ꝑ tribulatões multiplices in deſerto. ⁊ poſtea i terra ꝓmiſſiõis ꝑ reges aſſyrioꝝ ⁊ babylonie.

f Sꝫ nõ q̄ſi argentū.q.d.ſēꝑ in te remāſit impurū.

g Elegi te in camino paupertatꝭ.i.in egypto vbi in pau‑
pertate ⁊ afflictiōe coquebas lateres ī camino. Propter
me.i.ꝑpter honorē meū ſuandū.et duplicatꝛ ly ꝑpter me
ad maiorē aſſertionē. h Faciā.ſ.liberatiōez tuā ⁊ ſal
uationē i Ut nō blaſphemer.a dicētibꝰ ꝙ nō tenerē
ad p̄res p̄dictos fide

ſed manifeſte.intantū ꝙ totꝰ ppl's audiebat vocē dn̄i lo‑
quētis.q̄ztū ad decez p̄cepta decalogi. vt hꝛ Exo.xx.⁊ ſic
qd̄ dꝛ hic. Nō a principio in abſcōdito locutꝰ ſuz. nō eſt
verbū eſaie q̄ legē nō dedit.ſed ipiꝰ dei. ⁊ in h̄ ꝯueniunt
catholici ⁊ hebrei.qd̄ aūt ſubditꝛ. Ex tpe anꝫ fierent ibi

k Et glāz me (liratē
am.i.cultū mihi debi
l Alteri nō da‑ (tū
bo.i.dare licite nō cō
cedam.
m Audite. Hic ꝯſir
oñdiꝛ potētia dei libe
rantis.⁊ h̄ ex creatiōe
rerū d̄ nihilo.ad quā
requiritꝛ potētia infi‑
nita.qꝛ inter nihil et
aliq̄d non eſt ꝓportio
aliq̄.⁊ h̄ eſt qd̄ ſubditꝛ
n Egoipſe.⁊ nō aliꝰ
ſupple eſt creator.
o Ego primꝰ et ego
nouiſſimꝰ.a q̄ depen‑
det om̄e eſſe creatū.

argentū: [g]elegi te ī camino
paupertatis. Propter me ꝓ‑
pter me [h]faciā. [i]vt non blaſ‑
phemer. [k]⁊ gloriā meam [l]al‑
teri nō dabo. [m]Audi me ia‑
cob: ⁊ iſrael quem ego voco
[n]Ego ipſe. [o]ego primꝰ ⁊ ego
nouiſſimus. [p]Manus quo‑
ꝗ mea fundauit terram: [q]⁊
dextera mea mēſa eſt celos
[r]Ego vocabo eos: [s]⁊ ſtabūt
ſimul. [t]Congregamini om‑

nes vos [v]⁊ audite [x]Quis d̄
eis annunciauit hec? [y]Do‑
minus dilexit eum: [z]faciet
voluntatem ſuam in baby‑
lone ⁊ brachium ſuū ī chal
deis. [a]Ego ego locutꝰ ſum.
[b]⁊ vocaui eum: [c]adduxi euz
[d]⁊ directa eſt via eius. [e]Ac‑
cedite ad me: ⁊ audite hoc.
[f]Non a principio [g]in abſcon
dito locutus ſum. [h]Ex tem
pore anteꝗ̄ fierēt ibi eram:

eram.i.anteꝗ̄ lex da‑
retꝛ Et ī hebreo hꝛ In
principio ſui eſſe ego
ibi.i.a pricipio datio
nis legꝭ. qd̄ exponūt
aliq̄ hebrei de pſona
eſaie.dicētes ꝙ om̄es
ꝑphe fuerīt in mōte ſy
nai.⁊ ibi acceperūt a
deo ꝑphetias ſuas.ſi
cut moyſes legē.futu
ris tn̄ tpibꝰ.ſm ordi‑
natiōne dei ab eis ꝓ‑
nūciādas.⁊ ſm h̄ ſub
dit eſaias. Et nūc mi‑
ſit me dn̄s deꝰ ⁊ ſpūs
eiꝰ.ſ.ad denūciandūz
ꝑphetiā quā tūc acce‑
perā.ſ.ipo tpe datōis

p Manꝰ quoꝗ mea ⁊c. hoc dꝛ.qꝛ terra eſt pars infi‑
ma mūdi.ſicut fundamentū in domo. q Et dextera
mea mēſa eſt celos. In hebreo habetꝛ. Palmizauit celos
id eſt palmo mēſurauit.ꝑ qd̄ intelligitꝛ facultas mēſura‑
tionis ſicut in eo qd̄ mēſuratꝛ palmo hominis.
r Ego vocabo eos.i.corpa celeſtia imponēdo eis ꝓpria
noīa. Ps.cxlvi. Qui numerat multitudinē ſtellaꝝ.⁊ oī‑
bus eis noīa vocat. s Et ſtabūt ſimul.i. parati ſunt
ad obſequiū meū.⁊ ſic oñditꝛ dei ptās nō ſolūꝫ ex reꝝ crea
tione.ſꝫ etiā ex eaꝝ gubernatione. t Congregamini.
Poſtꝗ̄ eſaias denūciauit dei liberantꝭ ꝯditōem.hic ꝯſir
denūciat ipaz liberatiōez.⁊ ſcd̄o liberatiōis modū ⁊ or‑
dinē.ibi. Egredimi. Circa primū ſciēdū ꝙ liberatio ppl'i
de babylone facta ꝑ cyrū figura fuit liberatiōis a ptāte
demonis facte ꝑ xp̄m.⁊ iō p̄io ponitꝛ liberatio prima.et
ſcd̄a ibi. Accedite ad me. modꝰ eſt ei iſtiꝰ ꝑphe.vt freq̄n‑
ter dictū eſt ſupra denūciādo ſtatū illiꝰ ppl'i ſimul denū‑
ciare myſteriū chriſti. Circa primum dicitꝛ.
t Cōgregamini oēs vos.i.vos iudei v Et audi.vo
cē dn̄i loq̄ntis ꝑ os ꝑphe. x Quis de eis.i.de chalde
is de q̄bꝰ ſupra fecerat mētionē.annūciauit hec.ſ. mala
eis futura ꝑ cyrū.q.d.nullꝰ etiā de idolis hec ānūciare
potuit. y Dn̄s dilexit eū.ſ.cyrū. Circa qd̄ ſciendum
ꝙ diligere ē velle alicui bonū.deꝰ aūt ꝓmouit cyrum ad
dignitatē regni de ſtatu infimo.⁊ vili.vt dictū fuit ſ.xlv
⁊ ſic dilexit eū q̄ztū ad bonū regni ⁊ monarchie.nō tn̄ q̄n
tū ad bonū grē ⁊ glīe.qꝛ licet deū celi cōfeſſus fuerit.vt
hꝛ.i. Eſdre.i.tn̄ cū h̄ ydola coluit.vt dictū fuit ſ.xlv.
z Faciet voluntatē ſuā.ſ.dei in babylone chaldeos ꝓpter
pctā ſua puniēdo ſm ordinē diuine iuſticie.⁊ iudeos inde
a Ego locutꝰ ſum in pſona dei h̄ dꝛ.q̄ men (liberādo.
tiri nō pōt. b Et vocaui eū.ad dignitatem regni.
c Adduxi eū ꝯ babylonē. d Et directa eſt via eiꝰ.ꝑ
victoriā ſequētē. e Accedite.hic ꝯſir denūciatꝛ libera
tio a ptāte demonis figurata ꝑ liberatōem a captiuita‑
te babylonis.hec aūt liberatio facta eſt ꝑ miſſionez filij
dei in mūdū.iō p̄io deſcribitꝛ hec miſſio. ſcd̄o facta ꝑ eū
liberatio.ibi. Hec dicit. Circa primū eſt aliq̄ntulū imo‑
randū.qꝛ ibi exprimitꝛ ſctē trinitatis myſteriū. Sciendū
f Nō a principio in abſcōdito (igitꝛ ꝙ illud qd̄ hic dꝛ
locutꝰ ſum.ſm doctores catholicos ⁊ hebreos intelligi
turꝛ de datiōe legꝭ in mōte ſynai.q̄ non fuit data occulte.

legꝭ.ſꝫ iſtud dictū ē falſuz.qꝛ pꝰ datiōem legꝭ eſaias fuit
natꝰ.ſ.p.dc.ānos.⁊ ampliꝰ.multi etiā ꝑphe adhuc poſte‑
riꝰ.ſ. Hieremias.ezechiel.daniel.aggeus ⁊ zacharias.et
pl'es alij. Si aūt dicatꝛ ꝙ aīe ꝑphaꝝ extunc vel añ fuerunt
create.⁊ ſic fuerūt ibi pphe ſm aīas.h̄ nō ſoluz eſt ꝯ do‑
ctores catholicos ⁊ phos.q̄ dicūt aīaz hoīs nō p̄cedere
corpꝰ duratōe.ſꝫ etiā ꝯ aliq̄s doctores hebreos. vn̄ ſup
illud Zacha.xij. Ego formās ſpm̄ hoīs ī medio eiꝰ.vbi
trāſlatio nr̄a hꝫ. Fingēs ſpm̄ eiꝰ in eo.dicit q̄daz glo.he‑
braica.ꝙ creator creat aīaz cū pfectiōe figure corpis hu‑
mani.⁊ ita dicūt phi.qꝛ aīa eſt actꝰ primꝰ corpis phyſi‑
ci organici ⁊c.ſcd̄o de aīa.h̄ etiā apparet Geñ.i.vbi dꝛ.
ꝙ formato corpe ade deꝰ inſpirauit in faciē eiꝰ ſpiracu‑
lū vite. Ergo qd̄ dꝛ hic. Ex tpe anteꝗ̄ fierēt ibi erā.vel a
principio ſui eſſe ego ibi.nō pōt intelligi de eſaia. h̄ etiā
ptꝫ in q̄dā libro apud hebreos auctētico vbi iſta lr̄a in‑
ducitꝛ dicta in pſona dei ſicut ⁊ p̄cedēs imediate.ſ. Nō a
principio in abſcōdito locutꝰ ſum.⁊ eodē modo qd̄ ſub‑
ditur in eodē contextu ⁊ ſub eodē verſu. Et nūc miſit me
dn̄s ⁊c.in pſona dei dicitꝛ. Si eni ad pſonā eſaie referre‑
retur eſſet ibi principiūz noui verſus.vt eſſet diſtinctio
inter pſonas loquētes.nunc autez in hebreo vnicus eſt
verſus q̄ incipit. Accedite ad me ⁊c.⁊ terminatur ibi. Et
nūc dn̄s deꝰ miſit me ⁊ ſpm̄ eiꝰ.incluſiue. Ex dictis ptꝫ
myſteriū ſancte trinitatis. qꝛ hic expſſe dꝛ deꝰ miſſus a
deo ⁊ ſpū eius.inter miſſum ⁊ mittentē eſt pſonal' diſtīn
ctio.⁊ ſic apparet diſtinctio pſonalis ipiꝰ filij miſſi a pa‑
tre ⁊ ſpūſancto.a quibꝰ miſſus eſt in carnem ꝓ mūdi ſa
lute. Reſumatur ergo lr̄a a principio cum dicitꝛ.
e Accedite ad me ⁊ audite.h̄ vbū eſt filij dei. vt ptꝫ ex
p̄dictis.q̄ excitat attentionē audientiū ad ſignādum ꝙ
vult dicere aliq̄d magnū.ſ.ſctē trinitatꝭ ⁊ incarnationis
filij myſteriū. f Nō a principio.ſ.dationis legis.
g In abſcōdito locutꝰ ſum.qꝛ in manifeſto eam dedi.
Circa qd̄ ſciendū ꝙ licet lex illa fuerit data a tota trini‑
tate cuiꝰ opa ſunt indiuiſa.tn̄ illa datio appropriatꝛ filio
Sicut eī illa q̄ ptinēt ad potentiā appropriantꝛ prī.et q̄
ad bonitatē ſpūſctō.ita q̄ ptinēt ad ſapiam filio.cuiuſ‑
modi eſt datio legis ⁊ pphetice cognitiois ⁊ ſimiliū.
h Ex tpe añꝗ̄ fierēt ibi erā.cū prē ⁊ ſpūſcto ſm diui‑
nitatem. i Et nunc.i.tempore gratie.
l Miſit me.ad humanitatis aſſumptionem.

ꝛ nūc dñs deꝰ miſit me ꝛ ſpiritus eiꝰ. Hec dicit dominus deus redemptor tuus ſanctꝰ iſrael Ego dominus deus tuus. docens te vtilia: gubernans te in via qua ambulas. Vtinā attēdiſſes mandata mea. facta fuiſſet ſicut flumē pax tua. ꝛ iuſticia tua ſicut gurgites maris ꝛ fuiſſet quaſi arena ſemen tuum et ſtirps vteri tui vt lapilli eius Non interiſſet ꝛ non fuiſſet attritū nomē eiꝰ a facie mea. Egredimini de babylone: fugite a chaldeis. In voce exultationis annunciate, auditum facite hoc ꝛ efferte illud vſq; ad extrema terre. Dicite. Redemit dominꝰ ſeruum ſuum Jacob Non ſitierunt in deſerto cū educeret eos. Aquam de petra produxit eis ꝛ ſcidit petram et fluxerūt aque. Nō eſt pax impijs dicit dominus.

k Dñs.i.deus pr. m Et ſpūs eiꝰ.q eſt tertia in trinitate pſonaꝝ. n Hec dicit dñs.hic ꝯñr deſcribit liberatio facta p filiū incarnatū.ꝛ hoc p ſuā ſctām doctrinā ꝛ opa cū dicit. n Hec dicit dñs deꝰ redēptor tuꝰ id eſt dei filꝰ incarnatꝰ.q redemptor eſt mūdi.et vnus deus ꝛ dñs cū patre ꝛ ſpiritu ſancto.
o Sanctꝰ iſrl.i. ſanctificans iſrael.
p Ego dñs deꝰ tuꝰ. ratione deitatis.
q Docens te vtilia id eſt euāgelica ꝛ cōſilia.q licet nō ſint neceſſaria ad ſalutē.diſponūt tñ ad pfectionē.chriſtꝰ eni q̃tū ad moralia p̄cepta nō addidit niſi conſilia.
r Gubernans te in via qua ambulas.i. pñti vita que eſt via ad patriā.ꝛ quia licet doctrinā chriſti plures acceperint. tamē multo plures recuſauerūt.vt ptz in euāgelijs ꝛ actibus apoſtolorum.ideo ſubditur.
s Vtinā attēdiſſes ꝛc.quantū el ad credēda chriſtus plura docuit tanq̃ de neceſſitate ſalutis. vt de articulo ſancte trinitatis ꝛ incarnationis.de baptiſmo ꝛ ꝯſilibꝰ.
t Facta fuiſſet ꝛc.videlicet q̃ntū ad pacē tpalē.q2 romani nō veniſſent ad deſtruendū locū ꝛ gentē.q deſtructio fuit in vindictā mortis chriſti.ꝛ q̃tū ad pacē internā ꝯſcientie.ꝛ pacē ſupne glorie finaliter cōſequendam.ſicut angeli clamauerūt in natiuitate chriſti credentibꝰ affuturā.Luce.ij. Gloria in altiſſimis deo.ꝛ in terra pax hominibꝰ bone voluntatis ꝛc. v Et iuſticia tua ſicut gurgites maris.i.valde abūdans.q2 iuſticia que eſt p fidem chriſti.illa eſt iuſticia abūdans. x Et fuiſſet q̃ſi harena.ſemen tuū.i.filij tui ꝛ filie fuiſſent multoplures q̃ ſunt.q2 in deſtructiōe hierl'm ꝓpter chriſti mortē multi iudei fuerūt interfecti.videlicet decies centum milia a principio obſidionis ad finē.ꝛ in captiuitatē ducti nonaginta ſeptē milia.vt dicit egiſyppus illoꝝ tēporū vicinus libro q̃nto. y Et ſtirps vteri tui.i.filij ꝛ filie.
z Vt lapilli eiꝰ.i.maris.Repetitio eſt eiuſdē ſententie Vocant etiā hic ſemen ꝛ filij ꝛ filie oēs qui credidiſſent ad doctrinam iudeorū.ſi fidem chriſti recepiſſent.
a Et nō interiſſet ꝛc.i.nō fuiſſet deſtructio iā dicta.
b Egredimini.Poſtq̃ eſaias denūciauit duplicē liberationē.ſ.p cyrū ꝛ p chriſtū.hic ꝯñr deſcribit vtriuſq; ordinē ſiue modū.ꝛ primo prime.ſcdo ſcde ca. ſequenti. Circa primū dicit. b Egredimini de babylone.q.d. ꝓpe eſt deſtructio eius p cyrum ꝛ exercitū ipſius.
c Fugite a chaldeis.q2 nō ſolum ciuitas metropol' fuit capta a cyro.ſed etiā tota regio. d In voce exultationis annūciate.ſ.hanc deſtructionē applaudēdo diuine iuſticie.ꝛ etiā liberatiōi iudeoꝝ que poſt deſtructionē facta eſt p cyrū
e Dicite redemit dñs ſeruū ſuū iacob.
ſcꝫ in liberatiōe de captiuitate babylonica.reducite etiā ad memoriā tanq̃ grati liberationē de ſeruitute egypti.
f Nō ſitierūt in deſerto.cū eduxerēt de egypto. p hoc nō excludit ſitis generalr.q2 filij iſrl' exeundo de egypto paſſi ſunt pluries ſitim in deſerto.vt patet Exo.xv.ꝛ.xvij.et Nume.xx.ſed excluditur ſitis ducens ad periculū mortis.ꝛ quia dominꝰ ſubuenit eis.ideo ſubditur.
g Aquā d petra pduxit eis ꝛc.vt ptz Exo.xvij.ꝛ Nu.xx.
h Non eſt pax ꝛc.q2 q̃ntūcūq; dñs p̄ſtaret eis hec beneficia ꝛ plura alia.fuerūt tñ multi mali in ꝑplo iſrl' cōtra dñm murmurātes qui mortui fuerūt vagabundi in deſerto.vt habet Nume.xiiij. Non eni poteſt iſtud de pductione aque d petra exponi ꝯueniēter de reditu captiuitatis babylonice.q2 nō legit tūc dñs talia feciſſe.ꝛ nō eſt veriſile ꝙ Eſdras ꝛ alij qui illū reditū deſcripſerūt h tacuiſſent.ꝛ iō melius exponit mō dicto de reditu de egypto.

In capitulo.xlviij. vbi dr i poſtilla. Propter nomē meū longe faciā.

Additio.i.

Quod in ꝓpheticis ſcripturis frequēter fit ſmo de
q futuro p modū p̄teriti.rō eſt ꝓpter certitudinem ꝓphetie.put cōiter dr.ſꝫ q d p̄terito p modū futuri fit ſmo.hec rō nō ſufficit ſed aſſignāda eſt alia.
In eo.ca.vbi dr in poſtil.Et laude mea infrenabo te.

Additio.ij.

p Et diuinā laudē hō aſcēdit in deū p affectū.intātū ꝙ p h retrahit ab his q̃ ſūt ꝯtra deū.ꝛ h eſt qd dicit ꝓpha.Laude mea infrenabo te ne intereas ſm ſctm̄ Tho.ſcda ſcde.q.xci.que videtur magis ꝓpria expoſitio q̃ illa q in poſtilla dicit de laude.
In eodē ca.vbi dr in poſtil.Et dextera mea menſa eſt celos.

Additio.iij.

p Et h qd dr. Dextera mea palmiſauit celos. ſm hebraicā lrām nō ſolū intelligit facultas menſurationis.ſꝫ etiā mēſuratōis debita ꝯgruētia ſeu coadaptatō ad rē que edificari itēdit.ſicut ille q palma aliqd mēſurat.ſic vt nō excedat nec deficiat ab intento.ſm illud Sap.cap.xi.Omnia fecit dñs numero pondere ꝛ menſura.

Replica.

i In ca.xlviij.poſtil.exponit illū paſſum.Propter nomē meū furorē meū lōge faciā.i.feci.ponēdo futurū p p̄terito. Burgē.dicit vſitatū in ꝓphetis ponere p̄teritū p futuro ꝓpter certitudinē ꝓphetie.ſed ponere futuꝝ p p̄terito hꝫ aliā rōnem. quā tñ nō aſſignat.pōt aūt p̄ter alias rōnes dici ꝙ ꝓphe vtunt ꝛ ſacra ſcriptura de deo loq̃ntes vbo oīm tpm indifferēter.q2 eternitas ſoli deo ꝯueniēs coexiſtit omibꝰ differētijs tpm.ſicut dictū eſt ſ.Exo.xx.ca. In eodē ca. vbi dr. Et laude mea infrenabo te ne intereas. h frenū dic poſtil.cerimōiales obligatiōes qbꝰ ꝑpl's tenebat.ne ad ydola defflueret.Burg.aūt h factū p̄uipendēs dicit illā laudē fore aſcenſum mentis in deū p affectū tamferuidū vt p hunc tanq̃ p frenum retrahat ab his q ſunt contra deum.Sed manifeſtum eſt ex lrā.ꝙ illi iudei de quibus hic dicit huiuſmodi affectum nō habuerunt ad deum.q2 coluerūt deum timore ſeruili.dum enim tribularentur ad dñm clamauerunt.vt dicitur de hoc populo in multis locis ſacre ſcripture.tempe autē pſperitatis deffluxerūt ad ydola.iō dr de eodē. Populꝰ hic labijs me

a ᵃAudite inſule ⁊ attēdite ppl'i de lōge ᵇDñs ab vtero vocauit me. de vētre mr̄is mee recordat⁹ ē nois mei: ᶜ⁊ poſuit os meū q̄ſi gladiuꝫ acutū: ᵈin vmbra man⁹ ſue ᵉꝓtexit me. ᶠ⁊ poſuit me ſic̄ ſagittā electā. ᵍIn pharetra ſua ʰabſcōdit me ⁱet dixit mihi. XLIX

Seru⁹ me⁹ es tu ᵏiſrl' ˡq2 i te gl'ificabor ᵐEt ego dixi ⁿIn vacuum laboraui: ⁿſine cā ⁊ vane fortitudinē meā cōſūpſi. ᵒergo iudiciū meū cum dño. ⁊ op⁹ meū cū deo meo Hec dicit dñs ᵖformās me ex vtero ſeruū ſibi: ᵠvt reducā iacob ad eū. ʳ⁊ iſrael non ᶜōgregabit. ˢEt glorifica-

honorat ⁊c. Vñ alia eſt laus dei q̄ ꝓcedit a libera volūtate q̄ꝫ q̄ a ſuili obligatōe. pria nō hꝫ rōem freni ſꝫ libertatis. q2 fit amore iuſticie. Scda hꝫ rōem freni. q2 fit timore pene. pria nō retrahit a malo ſꝫ tēdit in bonū. qd̓ fit libere ſine freno. Scd̓ᵇ aūt retrahit a malo. ſꝫ nō afficit ad bonū Et qd̓ de priᵃ ma h̄ nō dicat. ſꝫ de ſecūda ꝓbat ſctūs Thomas. exponēs hūc locū ⁊ dicēs. Infrenā. i. obligā te ad cerimoniales laudes meas. ne ſacrificia idol' offerēs intereas. ⁊ adducit ad id ꝯcordātiā pſal. In chamo ⁊ freno maxillas eoꝝ cōſtringe. pu to hic ⁊ alibi oculos. Burgē. odio ⁊ liuore cecatos. vt videre nō potuit. ꝙ vilipēdēdo po. ſ. Tho. vilipendit cui⁹ tñ dicta dixit in ꝓlogo ſui opis igne charitatꝭ examinata. ⁊ natural' rōnis dictamie multipliciter purgata. ⁊ tñ hic Burg. p ſui erroris ꝯfirmatiōe allegat ſctm̄ Tho. ſcda ſcde. q. ⁊c. vt cū ſic relinquat in ꝯtradictiōe.

Audite inſule. Hic ꝯtr Capl'm. XLIX.
a deſcribit mod⁹. ſ. ſcde liberatiōis facte ꝑ chriſtū.

Sciēdū tñ ꝙ aliq̄ doctores catholici totū iſtud capl'm exponūt de liberatōe facta ꝑ cyrū. ſꝫ iſtud non videt verꝫ. q2 ppl's de babylone rediēs nō fuit in tāta ꝓſperitate q̄nta deſcribit hic. imo fuit i mlta anguſtia ⁊ paupertate ſic̄ dictū eſt ſupra. xxv. ⁊ in pluribꝫ aliis locis.

Preterea ſic exponētes mag̃ iudaizāt q̄ꝫtū ad h̄ q̄ꝫ doctores hebreoꝝ antiq̄. q̄ aliq̄ dicta in h̄ ca. referūt ad tp̄s xp̄i. ſ. illud. Dedi te in lucē gentiuꝫ vt ſis ſalus mea vſq̄ꝫ ad extremū terre. ⁊ ꝑ ꝯſequēs alia q̄ annectunt huic ſententie ꝯſeq̄nter vel antecedēter. ꝙ aūt ita ſit. ptꝫ in glo. magna ſup Geñ. xli. ca. vbi mouet talis q̄ſtio de meſſia. Poterit ne dici ꝙ redēptor cū venerit. ſit leuans facies. i. acceptor ꝑſonarū ſm modū loq̄ndi hebraicuꝫ ⁊ rñdet ibi. Abſit. ſed oēs ꝯfitētes ei corde ⁊ ore ⁊ opibus ſaluabit. ſicut ſcriptū eſt hiere. xxiii. In diebꝫ illis ſaluabit iuda ⁊ iſrl' ⁊c. ac ſi dicat. Cōfitētes ei. ⁊ ſic d2 Eſa. xlix. Dedi te in lucē gentiū. vt ſis ſalus mea vſq̄ꝫ ad extremū terre. hec glo. ſm oēs doctores catholicos intelligit ad lr̄aꝫ de chriſto. vt plenī⁹ videbit qñ erim⁹ ibi dño ꝯcedente. ⁊ ꝑ ꝯſequēs alia q̄ ad idē inducunt de ca. iſto. Dedi te in lucem gentiū ⁊c. ſm auctorē vel auctores illi⁹ intelligitur ad lr̄am de xp̄o. Itē Actu. xiii. hec auctoritas. Dedi te in lucē gentiū ⁊c. a paulo ⁊ barnaba inducit tanq̄ꝫ dicta ad lr̄am de ꝯuerſiōe gētiliū ad fidē xp̄i. Itē ra. ſa. dicit ꝙ illud qd̓ hꝫ vſus finē hui⁹ ca. Nunq̄d tollet a forti ꝑda ⁊c̄ intelligit de eſau. ꝑ quē intelligit romanū imperiuꝫ. q2 cū aliis iudeis expectat ꝑ meſſiā venturū liberari de ſeruitute in q̄ ſunt. ⁊ ſic ſm eū referenduꝫ eſt ad tp̄s xp̄i qd̓ verꝫ eſt. ſed expectāt futurū qd̓ ꝑ ieſum nazarenū impletū eſt. ꝓpter qd̓ dicit Math. xvii. Ergo liberi ſunt filii. et loquit de tributo romano impatori reddendo. Igit exponēdo capl'm ſm hunc ſenſuꝫ in duas ptes diuidit. q2 primo ponit mod⁹ ſaluatiōis. ſcdo tollit met⁹ deſperatiōis ibi. Et dixit ſyon. Prima in duas. q2 p̄rio ponit ſaluatoris ꝯditio. ſcdo ſubdit ſalutꝭ opatio. ibi. et ego dixi. Circa primū d2. a Audite inſule. Hic excitat attentio. vt ꝑ hoc deſignetur nunciande rei magnitudo.
b Dñs ab vtero vocauit me. h̄ d2 in ꝑſona xp̄i hominis de q̄ adhuc exiſtēte in vtero mr̄is dixit dñs ꝑ angelū ſuum ad ioſeph. Vocabis nomē ei⁹ ieſum. Ipſe eni ſaluuꝫ faciet ppl'm ſuū a pctis eoꝝ. Math. i. c Et poſuit os meū q̄ſi ⁊c. In q̄ notat efficacia vbi xp̄i ad ꝑſcindendum vicia. d In vm. ma. ſue. i. ptātis ſue. e Protexit me. nō ei fuit capt⁹ a iudeis. niſi qñ voluit ⁊ ſe obtulit. Ioh. xviii. Dixi vobis q2 ego ſū ſi ḡ me queritꝭ. ſinite hos abire.
f Et poſuit me ſicut ſagittā electā. In hebreo hꝫ. Clarā. i. limatā. ꝑ h̄ intelligit puritas ⁊ claritas doctrine chriſti. g In pharetra ſua. i. in ſua ꝓui h Abſcō. (dentia. dit me. vſq̄ꝫ ad tēpus reuelatiōis mee.
i Et dixit mihi ſu⁹ me⁹ es tu. rōne hūanitatꝭ in q̄ accepit formā ſui. Phil. ii. Semetipm̄ exinaniuit formā ſerui accipiens ⁊c.
k Iſrael. ſic noiat xp̄s. q2 de pplo iſrl' nat⁹. ⁊ rōne interꝑtationū q̄rū vna ē. Vidēs deū. q2 aīa xp̄i vidit diuinam eſſentiā ab inſtāti ſue creatōis. Alia interꝑtatio ē. Directus cū deo. qd̓ optime ꝯuēit xp̄o homini. q2 ei⁹ hūanitas eſt inſtrumētū diuinitatꝭ ꝯiunctū ei. ⁊ ſic in oībꝫ mouetur ſm deitatis inſtinctuꝫ. l Quia in te glorificabor ꝑ miracula diuine ptātis ⁊ excellētie demōſtratiua.
m Et ego dixi. Hic ꝯñter ponit ſalutꝭ opatio. ⁊ primo reſpectu iudeoꝝ. ſcdo reſpectu gentiliū. ibi. Et glorificatus ſum. Circa primū ſciendū ꝙ labores xp̄i ieiunando vigilādo. docēdo. ꝑdicādo. ⁊ oīa alia erāt ad nr̄as ſalutes ordinata. ſm ꝙ d2 pſal. lxxiii. Ds̄ aūt rex noſter ante ſecula opat⁹ eſt ſalutē in medio terre. ⁊ q̄ꝫuis principal'r miſſus fuerit ad ꝑdicādū iudeis in ꝑſona ꝓpria. ꝓpter qd̓ dicit Math. xv. Nō ſum miſſus niſi ad oues q̄ perierāt domus iſrael. tñ pauci iudei cōparatiue ad alias crediderūt. ⁊ q̄ꝫtū ad illos dicit
n In vacuū labo. ꝓpter incredulitatē iudeoꝝ. ⁊ ad idē facit qd̓ ſeq̄tur. n Sine cā ⁊ vane forti. meā ꝯſūpſi. licet ei mortu⁹ fuerit i etate virili. tñ ex laboribꝫ videbat iā antiquus ⁊ in pte ꝯſumpt⁹ ꝓpter qd̓ dixerunt ei iudei Ioh. viii. Quinq̄ginta ānos nondū hēs ⁊c. o Ergo iudiciū meū cū dño ⁊c. q2 ipſe videt ꝙ nihil omiſi de cōtingētibꝫ ad ſalutē iudeoꝝ. p Formans me ex vtero ſeruū ſibi. q2 ab inſtāti incarnatōis fuit diuinit⁹ corpus chriſti formatū ⁊ aīatū. ⁊ ſic extūc ꝑfect⁹ fuit xp̄s oībꝫ
q Vt reducā iacob ad eū. i. po (ſcientiis ⁊ cariſmatibꝫ pulū iſrl' deſcēdētē a iacob ad quē docēdū fuit miſſus. vt dictū eſt. r Et iſrl' nō ꝯgre. in ouili dñi ꝑ ſuſceptiōeꝫ fidei. q2 ꝑ maiori pte i infidelitate ſua ꝑmāſit. ſicut eni iacob ⁊ iſrael ſunt duo noia vni⁹ ꝑſone. Geñ. xxxii. ita ſunt hic noia vni⁹ ppl'i ab illo deſcēdentꝭ. pōt etiā hec lr̄a exponi vt qd̓ d2 h.
q Vt reducā ia. ad eū. intelligat de illis q̄ crediderūt ex pplo iudeoꝝ. ſicut fuerūt apl'i. aliiq̄ꝫ diſcipuli multi. vt habet in actibꝫ aplo'ꝝ. ⁊ qd̓ ſubdit.
r Iſrael aūt nō ꝯgregabit. intelligit de illis q̄ remanſerūt increduli
s Et glorificat⁹ ſum. Hic ꝯñr deſcribit opatio ſalutis q̄ꝫtū ad gētiles. cū fidē chriſti receperūt. ⁊ diuidit in duas ptes. q2 primo deſcribit h⁹ ſalutꝭ opatio. ⁊ ſcdo ſubdit grarūactio. ibi. Laudate celi. Circa primum dicitur in ꝑſona chriſti.
s Et glorificatus ſum. inter gentes credentes nomen meū. qd̓ factū eſt vtute dei patris. ideo ſubdit.

t Et dixit. parũ eſt vt ſis mihi ſeruus. in hũanitate aſ-ſumpta ad ſuſcitãdas trib9 iacob de morte infidelitatis ad vitã fidei. ſm ꝙ d2 Abacuc. ij. ca. Iuſt9 aũt ex fide viuit. v Et feces iſrael. i. reliqa. x Conuertẽdas. in ꝟtutes y Dedi te in lucẽ gentiũ. p ſuſceptionẽ lumi-nis fidei.

c Et in omnib9 planis. i. in ſctõꝝ exemplis q̃ ſunt ita plana ꝙ pñt ab oib9 videri. d Paſcua eoꝝ. q2 magis edificant exempla q̃ꝫ vba. e Non eſuri. neqꝫ ſiti. ⁊c. Ex hoc eni ptꝫ ꝙ nõ intelligit de reditu captiuitatis babylonice. q2 nunq̃ꝫ ſic eſt impletũ. ſed de redẽptiõe facta p xpm. que q̃dẽ habꝫ effectũ in ꝯſecutione vite beate. vbi nullũ ſentit malũ ⁊ hꝫ oĩe bonũ. io ſubdit.

z Ut ſis ſal9 mea. i. a me miſſa ⁊ data.
z Uſqꝫ ad extremũ terre. ⁊ h mõ dixit xpſ apl'is Actuũ. i. Eritis mihi teſtes in hiẽrlm ⁊ in oĩ iudea et ſamaria ⁊ vſqꝫ ad vltimuꝫ terre.
a Hec dicit dñs. ſcꝫ deus pater.
b Redemptor iſrl. quia dedit filiũ p ei9 redemptione.
c Sctũs eius. i. ſanctificator ipſius.
d Ad ꝯtemptibileꝫ aĩam. i. xpm denominando a pte totũ qui in hũanitate aſſũpta ꝯtemptibilis apparuit. ĩ. liij. Quaſi abſconditus vultus eius et deſpectus ⁊c.
e Ad abominatam gentẽ. i. primitiuã eccleſiã quã ſupra modũ abomĩati ſunt pricipes iudeoꝝ. vt ptꝫ in actib9 aploꝝ ĩ pluribus locis. ſilr poſtea multi romani impatores. vt nero. domicianus. dioclecianus maximianus. ⁊ multi aliȷ eã totaliter exterminare querẽtes.

ſum ĩ oculis dñi: et de9 me9 fact9 eſt fortitudo mea: ⁊ dixit. pax ẽ vt ſis mihi ſu9 ad ſuſcitandas trib9 iacob. et feces iſrl ꝯuertẽdas. Dedi te ĩ lucẽ gentiũ. vt ſis ſalus mea vſqꝫ ad extremum ẽre. Hec dicit dñs redemptor iſrl ſctũs ei9 ad ꝯtẽptibilẽ aĩam. ad abominatam gentẽ: ad ſeruũ dñoꝝ. Reges videbũt ⁊ ꝯſurgẽt principes: ⁊ adorabũt pp̄t dñꝫ q2 fidelis eſt. ⁊ ſctm̃ iſrl q̃ elegit te. Hec dicit domin9 In tp̄e placito exaudiui te ⁊ in die ſalutis auxiliatus ſum tui. Et ſuaui te. ⁊ dedi te in fed9 ppl'i vt ſuſcitares terrã ⁊ poſſideres hereditates diſſipatas: vt diceres his q̃ vincti ſũt: exite: ⁊ his q̃ in tenebrꝫ: reuelamini. Sup vias paſcent: et ĩ oib9 planis paſcua eorum.

Nõ eſuriẽt neqꝫ ſitiẽt: ⁊ nõ pcutiet eos eſt9 et ſol. qui miſerator eoꝝ reget eos: ⁊ ad fontes aquaruꝫ potabit eos. Et ponam oĩs montes meos in viam: ⁊ ſemite mee exaltabunt. Ecce iſti delonge venient: ⁊ ecce illi ab aquilone: ⁊ mari. ⁊ iſti d terra auſtrali. Laudate celi et exulta terra. iubilate montes laudeꝫ: q2 ꝯſolat9 eſt dñs ppl'm ſuũ ⁊ pauperuꝫ ſuoꝝ miſerebit: ⁊ dixit ſyon: dereliquit me dñs. et dñs oblit9 eſt mei. Nunq̃d obliuiſci põt mulier infantem ſuũ: vt non miſereat filio vteri ſui Et ſi illa oblita fuerit. ego tñ nõ obliuiſcar tui. Ecce in manib9 meis deſcripſi te: muri tui coꝛã oculis meis ſp. Uenerunt ſtructores tui: deſtruẽtes te ⁊ diſſipãtes a te exibunt

f Et ad fon. aquarũ potabit eos. p qd deſignat quies appetit9 in bono adepto.
g Et ponã oẽs montes ⁊c. p hoc intelligit remotio impedimentoꝝ publicatõis euãgelij p diſcurſuꝫ aplorũ aliorũqꝫ diſcipuloꝝ. vt fuit dictũ ſupra xl. ca. ideo ſubditur.
h Ecce iſte delonge veniet. ſ. ad fideꝫ p pdicationẽ. i Et ecce illi q̃ ab aqlone ⁊c. i. de oi pte terre habitabilis aride ⁊ inſularum maris.
k Laudate celi. Hic ꝯſiter ponit hui9 bñficij gra͠ꝝ actio. cũ d2. Laudate celi. i. angeli qui ſunt ciues celi. ⁊ i pꝰ nato gr̃as agentes cantauerũt. gloria in altiſſimis deo ⁊c. Luce. ij.
l Et exulta terra. i. habitãtes in terra q̃ꝫtũ ad minores ⁊ mediocres. m Iubilate mõtes laudẽ. q̃ꝫtũ ad maiores. n Quia ꝯſolat9 eſt dñs popu. ſuũ. p modũ pre-dictũ. o Et dixit ſyon. Hic ꝯñr tollit mer9 deſperationis. ⁊ primo reſpectu redemptiõis ſiende p cyrũ. ſcdo reſpectu redemptiõis ſiẽde p xpm. q2 iſte due ſimul tangunt a pp̄ha. vt dictũ eſt ſupra. ſcda ibi. Leua in circuitu. Circa primũ d2. o Et dixit ſyon. i. illi q̃ fuerãt habitatores ſyon. p Dereliquit me dñs. h dicebãt iudei in babylonẽ ducti poſt deſtructionẽ ciuitatis ⁊ templi qd remouetur cũ ſubdit. q Nunq̃d obliuiſci põt ⁊c. ⁊ patet lr̃a r Ecce in manib9 meis deſcripſi te. i memoria. ſicut illud qd tenet manu s Muri tui. ſ. ciuitatis ⁊ templi. t Coꝛã oculis meis ſemp. q2 prudeo eoꝝ reparationeꝫ. v Uenerunt ſtructores tui. i. cito venient. ſ. zorobabel ⁊ ieſus filius ioſedech ad reedificandum templũ. ⁊ neemias ad reedificationẽ ciuitatis.
x Deſtruentes te. i. conantes te deſtruere.
y A te exibũt. qd patet impletũ de ſamaritanis quos noluerãt. reuerſi de captiuitate aſſociare ſibi ad templi reedificationem. vt habet primo Eſdr. iiij. ⁊ ſimiliter de edificatione ciuitatis dixerũt eis neemie. ij. Uobis nõ eſt pars ⁊ iuſticia ⁊ memoria in hieruſalem.

f Ad ſer. dñorũ. i. ppl'm catholicũ. q2 tũc xpiani frequẽter ꝯdẽnabant ad metalla fodienda. ⁊ alia opa ſeruilia facienda.
g Reges videbũt. miracula in ꝟtute nõis xpi fienda p aplos ⁊ eoꝝ ſucceſſores h Et ꝯſurgent principes. ad ſtatũ fidei xpiane. qd maxime patuit tempe ꝯſtantini.
i Et adorabũt pp̄ter dñm. ſ. pr̃em. k Quia fidelis eſt. mittendo redemptorẽ mũdo ſicut patrib9 pmiſerat
l Et ſanctũ iſrael. i. ſanctificatorẽ eius. m Qui elegit te. ſ. xpm hoiem ad opus redemptõis humane.
n Hec dicit dñs. i. de9 pater. o In tp̄e placito. id eſt grẽ. p Exaudiui te. Omis eni orõ xpi ad patrem fuit exaudita. que pceſſit ſm deliberatiuã voluntatem.
q Et in die ſalutꝫ. i. in die paſſionis qua opat9 eſt ſalutem in medio terre. r Auxiliat9 ſum tui. dando conſtantiã patiendi. s Et ſeruaui te. recipiendo aĩam tuã in morte ⁊ pſeruãdo corpus a corruptione.
t Et dedi te in fed9 ppl'i. vt p te deo federaret.
v Ut ſuſcitares terrã. i. habitãtes in terra a morte culpe ad vitã grẽ. x Et poſſideres hereditates diſſipatas. i. nationes gentiũ diuerſis erroꝛib9 laceratas.
y Ut dice. his q̃ vincti ſunt. ꝯſuetudine peccandi.
z Exite p veritatẽ pñie. ⁊ his q̃ in tenebris ſunt ignorãtie. a Reuelamini. i. in ꝟitatis cognitiõe. b Sup vias paſcent. i. in obſeruatiõe mandatoꝝ ⁊ conſilioꝝ.

[a]Leua in circūitu oc'los tuos [b]⁊ vide: [c]oēs iſti ꝯgregati ſūt venerūt tibi. Viuo ego dicit dn̄s [d]q2 oib3 his velut ornamēto veſtieris ⁊ circūdabis tibi eos q̄i ſpōſa [e]Quia deſerta tua ⁊ ſolitudies tue ⁊ terra ruine tue [f]nūc anguſta erūt p̄ habitatoribus [g]et longe fugabunt qui abſorbebant te. [h]Adhuc dicēt in aurib3 tuis filij ſterilitatis tue. [i]Anguſt9 eſt mihi loc9: fac ſpaciū mihi vt habitē. [k]Et dices ī corde tuo Quis genuit mihi iſtos? Ego ſterilis ⁊ nō pariēs [l]trāſmigrata ⁊ captiua. ⁊ iſtos q̄s enutriuit? Ego deſtituta ⁊ ſola ⁊ iſti vbi hic erant? [m]Hec dicit dn̄s deus. Ecce leuabo ad gentes [n]manū meam: [o]et ad populos exaltabo ſignū meum. [p]Et afferent filios ſuos in vlnis: et filias ſuas ſup humeros portabūt. [q]Et erunt reges nutricij tui. et regine nutrices tue. [r]Vultu in terra demiſſo adorabunt te: ⁊ puluerē pedū tuorū lingent. [s]Et ſcies quia ego dn̄s: [t]ſup quo nō ꝯfundent qui expectāt eū. [v]Nunq̄d tollet a forti p̄da. aut qd captum fuerit a robuſto ſaluū eſſe poterit. Quia hec dicit dn̄s. [x]Equidē ⁊ captiuitas a forti tollet. ⁊ qd ablatū fuerit a robuſto ſaluabitur. [y]Eos vero [z]q̄ iudicauerunt te [a]ego iudicabo. ⁊ filios tuos ego ſaluabo. [b]Et cibabo hoſtes tuos carnib3 ſuis. ⁊ quaſi muſto ſanguīe ſuo inebriabuntur [c]Et ſciet omis caro [d]q2 ego domin9 ſaluans te: [e]⁊ redemptor tuus [f]fortis iacob.

a Leua. Hic remouet metus deſperatōis reſpectu redemptōis fiende p xp̄m. In primitiua eni ecclia erant credētes pauci ⁊ de humili plebe. ⁊ ꝑſecutōib3 principum oppſſi. vt pat3 in actib3 apoſtolor. ꝓpter qd eſtimari poſſet de facili qd totū cito deberet annihilari. ⁊ iō denūciat eccleſie primitiue multiplicationē magnā fideliū. ⁊ p̄rio denūciat hec multiplicatio. ſecūdo mouet q̄dā obiectio. ibi. Nūq̄d tolletur. Circa primū d̄r

a Leua ī circūitu oculos tuos. i. ad oēs partes orbis.

b Et vide. multitudinē ppl'i ad te p̄ fidem venientis.

c Oēs iſti ꝯgregati ſunt. in fide formata charitate.

d Oibus his velut ornamēto veſtieris. multitudo eni fideliū ē ecclie (ornamētū.

e Quia deſerta tua ⁊ ſolitudines tue ⁊c. ſic vocat terram iudee. q2 poſt paſſionē xp̄i a romanis fuit deſtructa.

f Nūc anguſta erūt .i. oēs fideles nō poſſent ibi capi. ꝓpter qd apl'i aliiq3 diſcipuli p maiori pte egreſſi ſūt inde ad alias partes mūdi p dilatōe fidei

g Et lōge fuga. q ab ſor. te. i. nitebant abſorbere. q2 principes iudeor q̄ conabant ecclīā naſcentē abſorbere. vt p3 Actu. iiij. ⁊. v. ⁊. viij. ⁊ ī plib3 aliis locis p romanos partim fuerūt trucidati. ⁊ partim capti

h Adhuc di. in au. tuis filij ſteri. tue. i. pauci- (uatitatis fideliū.

i Anguſt9 eſt loc9 mihi ⁊c. q2 ſic dictū eſt exierūt apl'i p vniuerſū orbē p multiplicatōe fidelium.

k Et dices in cor. tuo. p̄ admiratōne tante mul- (tiplicatōis.

l Trāſmigrata ⁊ captiuata. q2 tpe ꝑſecutionis q̄ facta eſt ſub ſtephano oēs fideles q̄ erāt in hieruſalē diſpſi ſūt ad alias regiōes p̄ter aplos Actu. viij. illi etiā q̄ poterāt capi trahebant ad carceres. vt captiui. Actu. ix. ⁊ mod9 h9 multiplicatōis oſtendit cū ſubdit.

m Hec dicit dn̄s de9. ecce le. ad gētes. q. d. nō fiet ṽtute hūana ſ3 diuina.

n Manū meā. in opib3 miraculoſis. q̄b3 viſis gētiles ꝯuertebant.

o Et ad po. exal. ſi. meū. i. ſignū crucis.

p Et affe. fi. ſuos ⁊c. q2 ſe ⁊ prolē ſuā afferebāt aplis aliiſq3 diſcipul. vt fierēt filij eccleſie p ſuſceptōem ſacri baptiſmatis.

q Et erūt reges nutricij tui ⁊c. h̄ p3 impletū in multis regib3 ⁊ regnis. q̄ fidē catholicā ſuſcipiētes paſcebāt paupes fideles.

r Vultu inter. de. ado. te. i. hēbūt te in maxia reuerētia qd p3 impletū tpe ꝯſtātini ⁊ alior regū xp̄ianorum.

s Et ſcies q2 ego dn̄s. p experientiā tāti boni.

t Sup qd nō ꝯfundent ⁊c. q2 finaliter ꝯſequunt expectata.

v Nūq̄d tollet ⁊c. Hic remouet obiectōez q̄ poſſet fieri. ⁊ p̄rio ponit eā dicēs. Nūq̄d tollet a forti p̄da ⁊c. tanta ei erat ptās p̄cipū iudeor in primitiua ecclia. φ primo conati ſunt ecclīā abſorbere. ⁊ multo maior impatorū romanor q̄ poſtea idē attētauerūt. vt ſ. dictū eſt. qd nō videbat poſſibile ecclīā erui de manib3 eor. ⁊ p fortē. hic intelligit ptās iudeor. Per robuſtū ptās romanorū. Cōſequēter remouet hanc obiectionem dicens.

x Equidē ⁊ captiuitas a forti tollet ⁊c. q2 in vtraq3 ꝑſecutiōe nō ſolū ecclia fuit ſaluata ſ3 etiā mirabiliter multiplicata.

y Eos vo. i. iudeos ⁊ romanos.

z Qui iudicauerūt te. iniuſte.

a Ego iudicabo. inferēdo penā debitā p pctō. ideo ſubdit.

b Et cibabo ho. tuos car. ſuis ⁊c. i. iſtos ſatiabo de carnib3 illor. q2 romani multū ſanguinē iudeor effuderūt. iudei etiā īter ſe multa bella intrinſeca tūc tpis habuerūt vt dicit ioſeph9 multi etiā impatores romani ꝑſeq̄ntes eccleſiā p ſenatū ad mortē cōdēnati ſunt. vt p3 de nerone q̄ primā mouit ꝑſecutōez. ⁊ de domiciano q̄ mouit ſe- (cūdā

c Et ſciet ois caro. id ē ſcire poterit omis hō

d Quia ego dn̄s ſaluās te. tātas ei ꝑſecutōes ſuſtinuit ecclia φ quilib3 rōnabiliter ſcire pōt φ ſtetit ſola ṽtute diuia.

e Redemptor tu9. ꝓprio ſanguīe.

f Fortis iacob fortis ſupplantator diaboli. ⁊ ſic iacob non eſt noīatiui caſus. Vel fortis ad defendendū ꝓplm meū catholicū. ⁊ ſic iacob eſt genitiui caſus vel datiui. noīa eni iacob ⁊ iſrael trāſlata ſunt ad ꝓplm catholicū vt oſtēſum eſt ſupra ca. xliij.

In capitulo. xlix. vbi d̄r in poſtilla. Reges videbunt miracula ṽtute chriſti.

Additio.

Iſte verſus. Reges videbūt. punctuat ſic in Hebreo. Reges videbūt ⁊ ꝯſurgent. ibi punct9. ⁊ eſt ſenſus φ reges vidētes miracula xp̄i ſeu diſcipulor ei9. Conſurgēt. ſ. ad venerandā doctrinā xp̄i eo modo quo d̄r Leui. xix. ca. Corā cano capite cōſurge. principes adorabunt dn̄m deum tuū. ⁊ eſt ſenſus. principes videbunt miracula ſupradicta. Et adorabunt deū. ſ. qui prius adorabant ydola. ⁊ eſt q̄ſi repetitio eiuſdem.

Capitulū. L.

Hec dicit dn̄s. Superi9 denūciata eſt ppl'i dei liberatio. Hic ꝯſequēter ponit impedimenti remotio. Et diuidit in tres partes ſm triplex impedimentū. ſecūda ibi incipit ſequēti ca. tertia. liij. Circa primum ſciendū φ impedimentū ſic excludit ex parte dei. φ econuerſo ꝯcludit ex parte ppl'i increduli. Diuidit ergo in tres partes. q2 primo excludit impedimentū. ſcdo declaratur ꝓpoſitū. ibi. in increpatione. tertio ꝯcluditur incredulor interit9. ibi. Quis ex vobis. impedimentum aūt poſſet eſſe ex pte ſaluatoris tripliciter. vt pote ſi eſſet

nolens vel neſciēs aut impotēs ad ſaluādū.⁊ iō primo excludit̄ ab eo defect⁹ volūtatꝫ cū dr̄ a Hec dic̄ dn̄s. ſaluator nr̄ ieſus chriſt⁹ alloquēs iudeos incredulos.
b Quis ē hic liber repudij ⁊c̄.q.d.nō poteſtis oñdere ꝙ ego dimiſerim ſynagogā mr̄em vr̄am ꝓpter odiū.ſicut in lege veteri vir dimittebat vxorē rōne odij nec etiā ꝓpter lucrū meū.iō ſubdit̄.
c Aut q̄s eſt creditor me⁹ cui vendidi vos. a me alienādo.⁊ ideo ꝯſiter vel impedimē tū ꝯcludit̄ ꝯtra incredulos cum dicitur.
d Ecce eni in iniq̄tatibꝫ vr̄is.i.ꝓ iniq̄tatibꝫ
e Ven(ditis) vr̄is. diti eſtis i ſuos ⁊ ancillas a romanis.
f Et in ſce.ve.dimiſi ma.vr̄am.i.ſynagogam. Sciendū ꝙ ſcelus ꝓprie accipiendo eſt pctm̄ cōtra deum. Iniq̄tas aūt ꝯtra ꝓximū. eo ꝙ ſit ꝯ eq̄tatem iuſticie.iudei autē primo peccauerūt i xp̄m. vt ꝯtra primū dicentes. Ecce hō vorax ⁊ potator vini ⁊c̄. ⁊ iterū q̄ſi proditorie emerūt ip̄m vt morti traderēt ſm hūanitatē. q: diuinitas mori nō poterat. ⁊ ꝓpter h̄ venditi fuerūt ꝑ romanos in ſuos ⁊ ancillas.intantū ꝙ nō defuerīt aliq̄ vēditores q̄.xxx.ꝑ vno numiſmate darēt vt dicit Hugo floriacēſis.ſic ecōuerſo xp̄m.xxx.denarijs emerant. Peccauerūt etiā in xp̄m tāq̄ȝ in deū opa miraculoſa diuinitatꝫ oſtenſiua demonibꝫ attribuētes. Lu.xi. In beelzebub principe demonioꝝ eijcit demonia. Scd̄o remouent̄ impedimēta ignorātie.cū dr̄.
g Quia veni.in hūanitate ꝑfecta ſcientijs ⁊ virtutibꝫ
h Et nō erat vir.q: pauci vtutes opeꝝ xp̄i imitabant̄.
i Vocaui.ꝑ ꝑdicationē clarā ⁊ efficacē. k Et non erat q̄ audiret.cū effectu.q: cōparatiue multoplures ñ crediderūt ei. Tertio remouet̄ impedimētū impotētie cū dr̄.
l Nunq̄d abbreuiata ⁊c̄.q.d.nō.⁊ ptꝫ lr̄a. m Ecce in increpatiōe ⁊c̄. Hic ꝯſr̄ declarat̄ ꝓpoſitū.⁊ primo ponit̄ hmōi declaratio.ſcd̄o ſoluit̄ quedā obiectio.ibi.iuxta eſt. Declaratio vō ponit̄ primo q̄ſtū ad excluſionē impotentie.cū dr̄. m Ecce i increpatōe mea.i.in vbo meo
n Deſertū faciā mare.i.ſiccū potero facere cum voluero.ſicut feci in exitu de egypto. o Induā celos tenebris.ſic eni fecit tpe ſue paſſiōis. p Et ſaccū ponā operimentū eoꝝ.i.nigredinē. Scd̄o declaratur ꝓpoſitū q̄ſtū ad excluſionē ignorātie.cū dr̄. q Dn̄s dedit mihi linguā eruditā.i.loquentē ex interiori cognitione.q: humanitas chriſti fuit plena omībꝫ ſcientijs ⁊ vtutibꝫ.
r Ut ſciam ſuſtentare eū q̄ laſſus eſt. Sic eſt in hebreo ⁊ libris correctis.i.monere eū ad tolerantiā patiētie verbo ꝑdicationis mee.⁊ q: in xp̄o eſt duplex ſcīa.vna diuina ⁊ eterna.alia tpalis ⁊ humana.⁊ vtraq̄ȝ eſt a patre in filio ſm duplicem naturam.ideo ſubditur.

[a]Ec dicit dn̄s L.
b [b]Quis eſt hic liber repudij mr̄is vr̄e q̄ dimiſi eā. [c]Aut q̄s ē creditor me⁹ cui vēdidi vos [d]Ecce eni in iniq̄tatibꝫ vr̄is [e]vēditi eſtis. [f]⁊ in ſcelerib̄ vr̄is dimiſi mr̄em veſtrā. [g]q: veni⁹ [h]⁊ nō erat vir. [i]vocaui [k]et nō erat q̄ audiret. [l]Nūquid abbreuiata ⁊ paruula facta eſt man⁹ mea vt ñ poſſim redimere.aut ñ eſt i me vt⁹ ad liberādū [m]Ecce i increpatione mea [n]deſertū faciam mare ponā flumia in ſiccū Cōputreſcēt piſces ſine aq̄.⁊ morient̄ i ſiti. [o]Induā celos tenebrꝫ. [p]⁊ ſaccū ponā opimētū eoꝝ. [q]Dn̄s dedit mihi linguā eruditā [r]vt ſciā ſuſtētare eū q̄ laſſus ē vbo. [s]Erigit mane.mane erigit mihi aurē.vt audiā q̄ſi magiſtrū. [t]Dn̄s de⁹ [v]aperuit mihi aurē. [x]ego aūt nō ꝯtradico [y]retrorſum nō abij. [a]Corp⁹ meum dedi ꝑcutiētibus [b]⁊ genas meas vellētibꝫ. [c]Faciē meā nō auerti ab increpātibus ⁊ conſpuentibꝫ in me. [d]Dn̄s deus [e]auxiliator meus. [f]⁊ ideo non ſum ꝯfuſus [g]Iō poſui faciē meā vt petrā duriſſimā.⁊ ſcio q̄m nō ꝯfundar [h]Iuxta eſt q̄ iuſtificat me. [i]Quis ꝯtradicet mihi. Stem⁹ ſil̄. Quis eſt adūſari⁹ meus Accedat ad me. [k]Ecce dn̄s de⁹ auxiliator me⁹. [l]Quis eſt q̄ ꝯdemnet me. [m]Ecce oēs q̄ſi veſtimentū conterent̄. [n]tinea comedet eos. [o]Quis ex vob

s Erigit mane.mane erigit mihi aurē.ita ꝙ primum mane accipit̄ ꝑ eternitate.in qua fili⁹ habet ſciam diuinā a p̄re.⁊ ſcd̄m ꝓ inſtanti incarnatiōis in q̄ habuit ſciētiā infuſam.tertio declarat̄ ꝓpoſitū q̄ſtū ad excluſiōē inimicicie ex pte voluntatis.ꝑ h̄ ꝙ ſaluator ieſus xp̄s ex maxima charitate ſuſtinuit paſſiōes multas ꝓ oībus cū dr̄.
t Dn̄s de⁹.ſ. pater.
v Aperuit mihi aurē.inſinuādo mihi futurā ꝓ pp̄lo paſſiōē
x Ego autē (mea.ȝ. nō ꝯtradico.imo dixit. Fiat volūtas tua Math.xxvi. loquens de paſſione ſua.
y Retror.ñ abij.imo q̄rentibꝫ ip̄m ad mortē iuit obuiā Io.xviij
a Corpus meū dedi ꝑcutientibꝫ.vt ptꝫ in euāgelijs.
b Et genas meas vellentibꝫ.licet non ſit ſcriptū in euangelijs ꝙ euellerent eius barbā.tn̄ parat⁹ fuit h̄ ſuſtinere ſicut alia maiora.⁊ forſitan ſuſtinuit q: nō oīa ſunt ſcripta.
c Faciem meā nō auerti.h̄ patꝫ ex euangelijs.
d Dn̄s de⁹.ſ.pater.
e Auxiliator me⁹.ꝑbēs mihi volūtatē in ꝯſtantiā patiēdi. f Et iō nō ſum ꝯfuſus.q: ꝑ paſſionē ſuā tranſijt ad gl̄iam ſue reſurrectiōis.corp⁹ etiā eius mortuū fuit honorifice ſepultū. g Ideo poſui ⁊c̄.i. me expoſui ad ſuſtinēdū q̄cunq̄ȝ aſpera.
h Iuxta eſt. Hic ſoluit̄ q̄dā obiectio.iudei eni dixerūt xp̄o Ioh̄.viij. Tu de teip̄o teſtimoniū ꝑhibes.teſtimonium tuū nō eſt veꝝ.⁊ ſaluator r̄ndit.teſtimoniū ꝑhibet d̄ me q̄ mecū eſt pr̄.et iſta r̄nſio ꝑuſa in ſpū ſctō ponit̄ hic cū dr̄. h Iuxta eſt q̄ iuſtificat me.ſ.pr̄. q̄ dr̄ eſſe iuxta filiū ꝓpter vnitatē eſſentie ⁊ diſtinctionē ꝑſone. Iuſtificauit filiū faciendo opa diuia ꝑ ip̄m.ꝓpter qd̄ ibidē dicit ſaluator Ioh̄.x. Opa que ego facio in noīe p̄ris mei illa teſtimoniū ꝑhibēt de me. i Quis ꝯtradicit mihi.ſm veritatē.q.d.nullus vr̄m.ꝑ ꝑs eni frequēter legit̄ impoſuiſſe iudeis ſilentiū ꝓpter veritatis euidentiā.
k Ecce dn̄s de⁹ auxiliator me⁹.in mea paſſione modo ꝑdicto l Quis eſt q̄ ꝯdēnet me.ſ.iniuſte.q.d.null⁹. fuit eni iniuſte ad mortē ꝯdēnat⁹.primo ꝑ ſacerdotes. poſtea ꝑ pylatū.ſed ex h̄ deportauerūt exterminiū intantū ꝙ pylat⁹ ꝑ tyberiū impatorē fuit miſſus in exiliū.et ibi ignominioſe mortu⁹.⁊ ſacerdotes ꝑ tytū fuerūt interfecti in deſtructiōe templi. Dixit eni iniuū eſſe ſacerdotes cū
m Ecce omēs q̄ſi veſtimētum (templo perire.iō ſubdit̄. cōterent̄.q̄ſtū ad mortuos i exilio. n Et tinea comedet eos.q̄ſtū ad interfectos gladio.ſicut tinea conſumit veſtimentū quadā violētia. o Quis ex vobis. Hic ꝯſequēter cōcludit̄ incredulorꝫ interit⁹.⁊ arguit eoꝝ culpas dicens. Quis ex vobis timens dominū audiēs vocē ſerui ſui.i.chriſti rōne forme ſerui aſſumpte.

p Quis ambulauit in tenebris.ſ.ignorantie. q Et nõ ẽ lumẽ ei.ſi credidit v̄bis xp̄i.q.d. nullus. iõ ſubdit. r Speret in noĩe dñi.ſ.q̄libʒ fidelis.ſcđo ſubiūgit pe nā cū dicit. s Ecce vos oẽs accẽdẽtes ignẽ.i.ex icre dulitate vr̄a meremini q̄ ſuccendamini cū ciuitate et re giõe vr̄a.et ſic fuit factuʒ p exercitum romanoꝝ.⁊ q2 factū eſt ſm ordinẽ diuine iuſticie ſubditur. t De manu mea factū eſt hoc vobis. in doloribꝫ dormietis.i. moriemini. nunq̄ȝ eī ppl's iudaicus tot et tantos dolores ſuſtinuit.ſic in obſidiõe ⁊ deſtructione hierl'm p titum.vt.ptʒ p ioſephum libro de iudaico bello ⁊ alios hyſtoriographos illis temporibus vicinos.

Capitu.LI.

a Audite me.Hic remouet ſcđm impedimentuʒ ex dilatõe p̄miſſi.ex h̄ eñi q̄ liberatio p chriſtum fienda tātū differebat.eſtimabāt aliqui iudei q̄ illa liberatio nulla foret.iõ h̄ remouet in hoc capitulo.⁊ primo ꝯfertur ſpes aſſequẽdi p̄miſſum.ſcđo aufertur ti

in h̄ q̄ aſſerit aduẽt' xp̄i de ppinq̄.⁊ p̄rio excitat attentio. cū dicit. l Attẽdite ⁊c.q2 nūciant h̄ magna ⁊ ardua. ſ.lex euāgelica cū dr̄. m Quia lex a me exiet.et q̄ de lege xp̄i intelligat.oñdit cū ſubditū n Et iudiciū meū.ſ.ſm legẽ meā. o In lu.poplo.requieſcet. qđ nõ pōt intelligi de lege moſaica q̄ fuit data vni pplo tm̄.ſ3 lex xp̄i diffuſa eſt p orbẽ vniuerſuʒ.Ra.ſa.etiam dic hic qđ iſtud erit q̄ſi dictuʒ ſophonie ïplebit' tertio capitulo vbi dicit dñs. Tunc reddā populis meis labiū electū.vt ïuocẽt oẽs nomẽ dñi.et ſeruiẽt ei humero vno.qđ ſm oẽs expoſitores catholicos et hebreos refert' ad tẽpus xp̄i.ex h̄ pʒ q̄ alii q̄ expoſitores catholici in vno magis iudaiʒāt h̄ c̄ȝtū ad h̄ q̄ hebrei exponẽtes qđ dicit' hic. Quia lex a me exiet ⁊c.dicẽdo q̄ intelligit' de edicto cyri p totū impiū ſuuʒ publicato q̄ iudi redirẽt libere in terraʒ ſuā.ꝯſequẽter exprimit' legiſlator cū ſubditur. p Prope ẽ iuſt' me'.i.xp̄s q̄ dicitur iuſtus abſolute ⁊

timẽs dñm audiẽs vocem ſerui ſui.[p] Quis ābulauit ĩ tenebris.[q] ⁊ nõ eſt lumẽ ei.[r] Speret in noĩe dñi et innitat' ſup deum ſuū.[s] Ecce vos oẽs accẽdẽtes ignẽ.ac cincti flāmis. Ambulate ĩ lumĩe ignis vr̄i.⁊ ĩ flāmis q̄s ſuccẽdiſtis.[t] De manu mea factū ẽ h̄ vob. In doloribꝫ dormiet͛ .LI.

a [a] Audite me q̄ ſeq̄mĩ qđ iuſtū ẽ ⁊ q̄rit' dominū.[b] Attẽdite ad petraʒ vñ exciſi eſt'.⁊ ad cauernaʒ laci d̄ q̄ p̄ciſi eſt'.[c] Attẽdite ad abraā prēʒ vr̄ʒ.⁊ ad ſarā que pepit vos.[d] Quia vnū vocaui eum.[e] et b̄ndixi ei.[f] ⁊ m̄ltiplicaui eū.[g] Cõſolabit' ḡ dñs ſyõ.[h] et ꝯſolabit' oẽs ruinas eius.[i] Et ponet deſertū ei' quaſi delitias ⁊ ſolitudinẽ ei' q̄ſi hortuʒ dñi.[k] Gaudiū ⁊ leticiā inuenietur in ea.grãrūactio ⁊ vox laudis.[l] Attẽdite ad me populꝫ me'.⁊ tribus mea me audite.[m] Quia lex a me exiet.[n] et iudiciū meū[o] in luceʒ populoꝝ requieſcet.[p] Prope ẽ iuſt' me'.egreſſus ẽ ſaluator me'.[q] et brachia mea populos iudicabunt.[r] Me iſule[s] expectabūt.[t] ⁊ brachiū meū[v] ſuſtinebūt[x] Leuate in celū oculos vr̄os.⁊ videte ſub terra deorſuʒ.[y] q̄a celi ſicut fumus liqueſcẽt.⁊ terra ſicut veſtimẽtū atteret'[z] et h̄itatores ei' ſic hec interibūt.[a] Salus āt mea in ſempiternū erit.[b] ⁊ iuſticia mea nõ d̄ficiet[c] Audite

mor circa malū pene huic liberationi annexū. ibi. Audite me.p̄rimū facit dupliciter.ſ.exẽplo ⁊ verbo.ſecūdū ibi. Attendite ad me. Circa p̄rimū ſciẽdū q̄ abrae facta fuit p̄miſſio de obtẽtu terre chanaan. Gen.xv.et tn̄ iſta p̄miſſio nõ fuit impleta tūc.ſʒ poſt q̄dringẽtos annos vt habet' ibidẽ.tn̄ finaliter fuit impleta pp fideʒ abrae ⁊ ſare q̄ ẽ eiuſdẽ fidei fuit.et ex h̄ ꝯcluditur q̄ dilatio aduẽtus xp̄i nõ debuit iudeis diffidentiam inducere. Primo.igitur circa hoc ponit' exemplū cū dicit. b Attẽdite ad c Attẽ(pe.i.ad abraā et ſarā vt exponit' poſtea cū dr̄. Attẽdite ad abraā ⁊c.et vocat' abraā petra p̄pter fidei firmitatẽ. d Quia vnū vo.eū.i.ſolū ſine ple. e Et benedixi ei ꝯferẽdo ei bona t̄palia ⁊ ſpiritualia. f Et multi.eū.in multitudinẽ populoꝝ p yſaac yſmaelem et alios filios ei'.ꝯn̄r ꝯcludit' intẽtū.ſ. de ꝯſolatione populi p xp̄ʒ.cū dr̄. g Cõſolabit' ḡ dñs ſyon.id eſt eccleſiā q̄ vocat' ſyon.eo q̄ ibi incepit.vt dictū eſt .ſ. ij.ca.⁊ in plurib' alijs locis. h Et ꝯſolabit' oẽs ruinas eius.ex diuerſis erroribus ortas in populo iudeoruʒ ex mala doctrina doctoꝝ quos amouit xp̄s p ſuā doctrinā p̄pter qđ dicit ſaluator d̄ eis. Mat.xv. Ceci ſunt ⁊ duces cecoꝝ. i Et ponet deſ.eius q̄ſi delicias. q2 iudea bonis ſpūalibus erat deſerta.ſed p xp̄ʒ fuit adimpleta potiſſime p infuſionẽ ſpiritusſancti ſup credẽtes in ſigno viſibili. Act.ij.⁊ in pluribus alijs locis. k Gaudiuʒ et leticia ⁊c.q2 ſpūſancto repleti loq̄bant' magnalia dei letãter manifeſte ⁊ cõſtant'. l Attẽdite.hic ꝯn̄r remouet' dictū ipedimentū v̄bo.⁊ p̄rimo remouet' ipedimẽtū ſcđo ꝯfirmat' dictū.ibi. Leuate. Remouet' āt ipedimẽtuʒ

antonomatice eo q̄ nõ ſolū ẽ iuſtus formal'r vt oñſ.ſʒ etiā effectiue alios iuſtificãdo. q Et brachia mea populos iudicabūt.i.ap̄li q̄ dicunt' brachia corpis eccleſie.ſicut et xp̄s caput.d̄b' dr̄ Mat.xix. Cū ſederit fili' hominis in ſede maieſtatis ſue.ſedebit' ⁊ vos ſup ſedes iudicãtes duodecim trib' ⁊c. r Me inſule.i. gẽtiles.vt dicūt hebrei. s Expectabūt.ſicut dicit' Gen. xlix. et ipſe erit expectatõ gentiū. t Et brachiū meū.i. xp̄m qui brachiū dñi dr̄.infra.liij.vt videbit'. v Suſtinebūt legẽ ei' recipiẽdo. x Leuate.Hic ꝯn̄r ponit' confirmatio dicti p ſtabilitatẽ ipſius xp̄i.cū dr̄. Leuate in celū ⁊c.i.ꝯſiderate ſtabilitateʒ ſupioꝝ ⁊ inferioꝝ corpoꝝ. y Quia celi ſicut fum' liq̄ſcent. Aduẽtū.n.xp̄i ad iudiciū p̄cedet ignis ꝯflagratiõis purgãs celū aerẽ et terrā. vel ſi intelligat' de celo ſydereo p h̄ac liquefactõʒ intelli z Et(git' ceſſatio a motu qui ceſſabit in finali iudicio. habitatores ei' ſicut hec interibūt. q2 in igne ꝯflagratiõis morient' oẽs q̄ tūc viui reperient'. a Sal' autẽ mea.i.xp̄s q̄ dicit' ſal' a deo data. b Et iuſticia mea .i.xp̄s ſi l'r q̄ p̄pter excellẽtiā iuſticie nõ ſolū dr̄ iuſtus in ꝯcreto.ſʒ etiā iuſticia in abſtracto. c Audite me. Hic ꝯn̄r tollitur timor mali ãnexi.receptioni.n.fidei xp̄i annexa erat pſecutio mali pene.q̄pt qđ ſaluator dicebat apoſtolis.⁊ p ꝯn̄s fidelib' alijs. Joh.xvi. Venit hora vt oĩs q̄ interficit vos arbitret' obſequiū ſe p̄ſtare deo.⁊ hoc patuit in pſecutiõib' eccleſie p̄teritis.⁊ in pſecutiõe antichriſti magis apparebit.p̄rio ḡ tollit' timor pſequẽtiuʒ generaliter.ſcđo antichriſti ſpāliter.ibi. Quis tu vt timeas ⁊c. Prim' āt timor tollit' p h̄ q̄ ille pſecutões oſtẽ

me q̄ ſcitꝭ iuſtū ppl̄s meus [d]lex mea [e]in corde eoꝝ. [f]Nolite timere obprobriū hoīm: ⁊ blaſphemias eoꝝ ne metuatis [g]Sicut eī veſtimētū ſic comedet eos vermis. ⁊ ſicut lanā, ſic deuorabit eos tinea. [g]Salus aūt mea [h]in ſempiternuꝫ erit: ⁊ iuſticia mea in generatōes generationū. [i]Cōſurge ꝯſurge [k]induere fortitudinē brachiuꝫ dn̄i. Conſurge ſicut in diebus antiq̄s in generatōibꝫ ſeculoꝝ. [l]Nunq̄d nō tu percuſſiſti ſupbum: vulneraſti draconem [m]Nunq̄d non tu ſiccaſti mare, aquam abyſſi vehemētꝭ. Qui poſuiſti ꝓfundū maris viā, vt tranſirent liberati. [n]Et nūc [o]q̄ redēpti ſunt a dn̄o: [p]reuertentur [q]⁊ veniēt in ſyon laudantes. [r]⁊ leticia ſempiťna ſup capita eoꝝ Gaudiū ⁊ leticiā tenebūt fugiet dolor ⁊ gemitus. [s]Ego egoipſe [t]ꝯſolabor vos. [v]Quis tu vt timeas [x]ab homie mortali: ⁊ a filio hois [y]qui q̄ſi fenū ita areſcet [z]et oblitus es dn̄i factoris tui q̄ tetēdit celos ⁊ fundauit terrā: [a]⁊ formidaſti iugiter tota die [b]a facie furoris eius q̄ te tribulabat: [c]⁊ parauerat ad ꝑdendum. Ubi nunc eſt furor tribulantis. [d]Cito veniet [e]gradiens ad aperiendū: [f]⁊ nō interficiet vſqꝫ ad internitionem: [g]nec deficiet panis eius. [h]Ego autē ſum dominꝰ deus tuus [i]qui ꝯturbo mare ⁊ intumeſcunt fluctus eiꝰ. dominus exercituū nomē meuꝫ. [k]Poſui vba mea in ore tuo [l]⁊ in vmbra manꝰ mee ꝓtexi te: [m]vt plantes celos. [n]et fundes terrā [o]⁊ dicas ad ſyon. [p]ppl̄s meꝰ es tu [q]Eleua

dunt̄ pue ⁊ breues ⁊c. ⁊ ꝯſolatio futa ē ꝑpetua, iō ſubdit̄
c Audite me q̄ ſcitꝭ iuſtū .i. xp̄m ꝑ fidē cognoſcitis.
d Lex mea .ſ. euāgelica, vt declaratū eſt ſ. e In cordibꝫ eoꝝ. radicata ⁊ firmata. f Nolite ti. obpro. hoim. ꝓpter xp̄m. ſꝫ magꝭ gaudete ꝙ fuit impletū Actu. v. Ibāt aplī gaudētes a ꝯſpectu concilij q̄m digni habiti ſunt ꝓ noīe ieſu ꝯtumeliam pati. ⁊ idē apparuit ⁊ apparet in mītis ſanctis.
g Sicut eī veſtimētū .i. cito morient̄ ꝑſecutores. et rodēt eos vermes. g Salus aūt mea .i. chriſtus.
h In ſempiternum erit. ſaluās fideles ſuos ſalute eterna. ⁊ iō aduētū eiꝰ deſiderās Eſaias ꝓpheta orando exclamat.
i Cōſurge cōſurge. ⁊ duplicat̄ ꝓpter duplicē chriſti aduentū primū ⁊ ſecundū.
k Induere fortitudinē. ad ſaluādū populū tuū. ⁊ ad h̄ adducit exemplū p̄teritoꝝ temporꝝ dicens.
l Nunq̄d non tu ꝑcuſſiſti ſupbum ⁊c. i. pharaonē q̄ ſupbiuit ꝯtra dn̄m dicēs. Neſcio dn̄m, ⁊ iſrl̄ nō dimittā Exo. v. Dicitur etiā draco ꝓpter maliciā qua filios iſrael opprimebat iniuſte Exodi .i. ꝓpter qđ đr de pharaone Ezech. xxix. Draco magne q̄ cubas ī medio fluminū.
m Nunq̄d nō tu ſiccaſti mare ⁊c. vt h̄r Exodi. xiiij. n Et nūc .i. tpe grē o Qui redēpti ſunt a dn̄o ieſu chriſto p Reuertent̄ ad vnitatē fidei eccleſiaſtice. q Et veniēt in ſyon .i. ad ſctām eccliaꝫ q̄ vocat̄ ſyon, vt p̄dictū eſt. Pōt etiā ꝑ ſyon hic intelligi eccleſia triūphans q̄ vocat̄ ſyon in pluribꝫ locꝭ ſcripture. vn̄ ad Hebre. xij. Acceſſiſtis ad ſyon montē ⁊ ciuitateꝫ dei viuentꝭ hierl̄m celeſtē ⁊ multoꝝ miliū angeloꝝ frequētiā ad quā veniūt fideles xp̄i pꝰ hāc vitā. ⁊ huic ſenſui ꝯcordat lr̄a ſequēs.
r Et leticia ſempi. ſup capita eoꝝ ⁊c. qđ nō pōt h̄ri in p̄nti vita. iō ſubdit̄. s Ego egoipſe ⁊ nō aliꝰ. t Cōſolabor vos. ꝯſolatiōe eterna q̄ a ſolo deo pōt dari.
v Quis tu. Hic ꝯſr̄ amouet̄ timor antixp̄i. ⁊ h̄ duplici rōne. ſcd̄a ponit̄ ibi. Ego aūt. Prima aūt rō accipit̄ ex breuitate tp̄is. qꝛ licet ꝑſecutio antixp̄i futura ſit valde grauis. tn̄ erit breuis tp̄e ꝓpter qđ minus timēda. vn̄ đr Mat. xxiiij. Niſi breuiati fuiſſent dies illi nō fieret ſalua omīs caro ⁊c. đr ḡ. v Quis tu vt ti. ⁊ alloquit̄ quēlibet futuꝝ fidelē tpe antixp̄i q̄ cū ſit regeneratꝰ in xp̄o nō dꝫ timere ꝑſecutiōeꝫ antixp̄i timore deficiente a bono.
x Ab hoīe mortali. antixp̄s eī erit hō putꝰ ⁊ cito moriet̄ pꝰ aſſecutiōeꝫ dominij. iō ſubditur.
y Qui q̄ſi fenū ita areſcet. Fenū enī exiſtēs in virore ſi ſuꝑueniat eſtꝰ imoderatꝰ facit ipm̄ areſcere. ſic antixp̄s exiſtens in ſua p̄tāte interficiet̄ a deo repente. z Et oblitꝰ es dn̄i creatoris tui. h̄ đr ꝓ illis q̄ cadēt a fide vl̄ cōſtantia mori timore antixp̄i. iō ſubdit̄ a Et formidaſti iugiter .i. nimis diu ⁊ irrōnabiliter. b A facie furoris eiꝰ, q̄ te tribulabat. Tūc eni erit tribulatio magna q̄lis nō fuit a principio mūdi. Mat. xxiiij.
c Et para. ad ꝑdendū. diſponet eni antixp̄s totaliter exterminare ꝑplm̄ xp̄ianū.
d Cito veniet .i. velociter attinget gradū ſue poteſtatis.
e Gradiēs ad aperiendū ſuū peſſimuꝫ intentū ꝯ xp̄m. In hebreo h̄r. ad laxandum. qđ exponit ra. ſa. ꝺ laxatiōe ſeu defectu virtutꝭ licet ad aliuꝫ intellectum. ꝑ h̄ igit̄ ſm intellectum nr̄m deſignat̄ ꝙ ſicut p̄dās antixp̄i cito aſcēdet. ita cito deficiet. iō ſubdit̄
f Et non interficiet vſqꝫ ad internitioneꝫ ſcꝫ xp̄ianos morte repentina ꝑuentꝰ. In hebreo h̄r. Et nō morietur interfectiōe .i. humano gladio.
g Nec deficiet panis eius .i. nō morief fame. ſicut nec gladio ſꝫ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i verbo. ſm ꝙ dicitur .ij. ad Theſſa. ij. Quē dominus ieſus xp̄s interficiet ſpū oris ſui ⁊c.
h Ego aūt ſum. Hic ponit̄ ſcd̄a rō ad tollēdū timorem antixp̄i. ⁊ accipit̄ ex ꝯſolatione fideliū illā ꝑſecutionē ſequentē, ꝓpter qđ eſt minꝰ timenda. ⁊ qꝛ oppoſita iuxta ſe poſita magis elucēſcunt. iō primo ponit̄ magnitudo tribulationis p̄cedētis, ſecundo ſubditur magnitudo conſolationis ſequentis. ibi. Idcirco audi. Circa primū deꝰ pater alloquit̄ filiū q̄ deiiciet antichriſtū. ⁊ ꝯſolabit̄ populū ſuū cū ſubdit̄. h Ego aūt ſum dn̄s deꝰ tuꝰ. rōne humanitatꝭ tue a me create. i Qui ꝯturbo mare ⁊c. id eſt facio tribulatiōes in mūdo venire ſm ordinē ſapientie mee ⁊ iuſticie.
k Poſui vba mea in ore tuo. ad nunciandū euangeliū, ꝓpter qđ dicit chriſtꝰ Iohan. vij. Mea doctrina non eſt mea, ſed eius qui miſit me.
l Et in vmbra manꝰ mee ꝓtexi te. a iudeis volentibus te occidere. qđ tn̄ nō ꝑmiſi fieri ante ꝯtemplationeꝫ doctrine tue. ideo ſubdit̄. m Ut plantes celos .i. hoīes cōtemplatiuos.
n Et fundes terrā .i. actiuos. vtrāqꝫ enī vitā p̄dicauit chriſtꝰ .ſ. ꝯtemplatiuā ⁊ actiuā.
o Et dicas ad ſyon .i. ad eccliam. p Populus meꝰ es tu. ꝑ ſuſceptionem baptiſmi. Ex hoc patet ꝙ vba iſta nō ſunt ipſius dei ad Eſaiam. vt aliq̄ exponūt. qꝛ populus ſyon non fuit ſub dominio eſaie. ⁊ q̄d dicat chriſtus eccleſie in antichriſti ꝑſecutione ſubditur.
q Eleuare. a ꝑſecutione temporali ad pacem q̄ntū ad omnes. qꝛ illa erit vltima ꝑſecutio eccleſie.

t Eleuare de culpa ad grām ↄ̄trā ad penitētes q̄ timo
re antixp̄i ceciderāt. s Cōſurge.ſ.ad accipiēdū pre
miū a xp̄o veniēte ad iudiciū. t Hieruſ'm.i.eccl'ia ra
tionib' dictis ſupra. v Que bibiſti de manu dn̄i.i.
ex eius pmiſſiōe et ordinatōe. x Calicē ire ei'.in p
ſecutōe antixp̄i.

y Uſq₃ ad fundū ca
licis.ꝛc.p h̄ deſignat
magnitudo tribula
tiōis future antixp̄i
tpe.Sciendū tñ ꝙ li
vſq₃ ad.hic accipitur
excluſiue.q₂ fund' ca
licis ē antixp̄o et ei'
ſatellitib' reſeruatus
vt videbit' poſtea
z Nō eſt qui ſuſten
tet eā.ꝛc.q₂ null' de
pricipib' xp̄ianis au
debit ſe opponere vl'
reſiſtere poterit anti
xp̄o.et idem facit qd
a Et nō (ſubditur.
eſt qui apphēdat ma
nū eius ad educēdū
eā ð tribulatōe.l₃.n.
enoch et helyas tunc
ſe opponēt antixpo
tñ īterficiētur ab eo.
b Duo ſunt.ſ.mala
pene. c Que occur
d Que (rent tibi.que poſtea ſubdunt' ſ₃ interponit'.
occurret tibi.que poſtea ſubdunt' ſ₃ interponitur.
d Quis cōtriſtabit' ſup te.q.d.nulli aut pauci.et iſtd
referi ad illud qd p̄dictū ē.Nō ē qui ſuſtēteret eā.q̄ autē
e Uaſtitas et cō (ſint duo mala pene p̄dicta ſubdit'.
tritio.et exponēdo ſubditur. f Et fames p id ē.i.fa
mes p qua poſita eſt vaſtitas. g Et gladi' p quo po
ſita ē ↄtritio.ita ꝙ licȝ ponātur ibi quatuor fm nomē.
ſūt tñ duo tm̄ fm rē. h Quis ↄſolabit' te.q.d.nulli aut
pauci.cui' cā ſubdit'. i Filij tui q̄ te poſſent ↄſolari.
k Proiecti ſunt.i.mortui.iō ſubdit'. l Dormierūt.
ſomno mortis. m In ca.oīm viaꝝ.carētes ſepultu
ra. n Sicut orix aīal ē immūdū. vt habet' Deutro.
xiiij.et declinat' orix origis. o Pleni indignatione
dn̄i.hoc dicit fm eſtimationē hoīm q₂ tribulatio anti
xp̄i principaliter ordiabit' ad purgationē ꝛ meritū ele
ctoꝝ q̄uis tūc eſtimēt hoīes mūdani deū ↄtra eos eē of
fenſum. p Iccirco.Hic ↄīr ponit' ſequēs.cōſolatio
cū dicit'.Iccirco audi hoc paupcl'a.i.eccleſia tūc depau
q Et ebria.(perāda p antixp̄m et' diuitias accepturū.
id ē plena. r Nō a vino.ſ₃ a tribulatōis tormēto.h̄
dicit' pſequēdo pabolā de potatōe calicis p̄dicti.
s Hec dicit dn̄ator tu'.ad te ↄſolandū. t Qui pu
gnauit pro populo ſuo.in crucis ligno in humanitate
aſſumpta. v Ecce tu.i.de ma.tua cali.lo.i.penaȝ tri
bulatōis. x Fundū calicis indignatōis mee de ma
nu tua abſtuli. y Nō adijcies vt bibas illū vltra.q₂
z Et ponā (tribulatio eccleſie tpe antixp̄i erit vltima.
illū.ſ.fundū calicis reſeruatū. a In manu eoꝝ q̄ te
b Et dixe (humiliauerūt.ſ.antixp̄i et ſatellitū eius.
runt aīe tue.i.tibi. c Incuruare vt trāſeam'.ſup te
ſicut ſup terrā.intentio.n.antixp̄i erit totaliter conculcare
eccleſiā. d Et poſuiſti vt terrā corp' tuū.q₂ cor
pora fideliū tūc occiſoꝝ remanebūt ſup terraȝ inſepul
ta.vt dictū ē.ita ꝙ hoīes ꝛ beſtie poterāt ſup ea trāſire.

re eleuare. cōſurge hieru
ſalē que bibiſti de manu
dn̄i calicē ire ei' Uſq₃ ad
fundū calicis ſoporis bibiſti.
ꝛ potaſti vſq₃ ad feces. Nō
ē qui ſuſtentet eā ex oībus
filijs quos genuit. et nō ē
q̄ apprehēdat manuȝ eius
ex oīb' filijs q̄s enutriuit.
Duo ſunt q̄ occurrūt tibi
Quis cōtriſtabit' ſuper te
Uaſtitas et cōtritio. et fa
mes ꝛ gladi'. Quis con
ſolabitur te. Filij tui pie
cti ſunt dormierūt in capi
te omniuȝ viarū ſicut orix
illaqueatus pleni indigna

tōne dn̄i.increpatione dei
tui. Iccirco audi hec pau
percula. et ebria nō a vino
Hec dicit dn̄ator tu' dn̄s
ꝛ deus tu' q̄ pugnauit pro
populo ſuo. ecce tuli ð ma
nu tua calicē ſoporis. fun
dum calicis indignatōnis
mee Nō adijcies vt bibas
illū vltra. Et ponā illū i
manu eoꝝ q̄ te hūiliauerūt
et dixerunt anime tue in
curuare vt tranſeamus et
poſuiſti vt terram corpus
tuum.et quaſi viaȝ trāſeū
tibus.

Capitu.LII.

Capitu.LII.

c Onſurge. Aliqui expoſitores catholici exponūt
iſtud capitulū de liberatōe populi iudaici de ba
bylone facta p cyrū de q̄ frequēter dictū ē.ſ₃ ſal
uo meliori iudicio nō vr̄ hoc ↄueniēter dictū.q₂ paul'
aplūs in lege ꝛ ꝓphe
tis humanit' edoct'.
ꝛ ſpūſancto plenus
illā qd habet' in h̄ ca
pitulo.Quā pulcri ſup
montes pedes ānun
ciātis et p̄dicātis pa
ce ꝛc.allegat hoc di
ci de p̄dicatōe euāge
lij.Roma.x. ꝛ iō non
videtur ↄueniēter ex
poni de nuncijs cyri
miſſis p imperiū iu
uum ad publicandum
edictū de licētia da
ta iudeis redeūdi in
hieruſ'ȝ vt iſti exponūt
Itē ra.ſa.ſup iſtd ca.
dicit ꝙ iſte ↄſolatōes
vltie.i.poſite ab illo
loco v ſ₃ ad finem li
bri nō dicunt' niſi ſu
per captiuitatē edom
p quē itelligit' roma
nū imperiū qd poſu
it iudeos ī iſta capti
uitate in qua ſunt.a q̄ liberari expectāt p regē meſſiaȝ.
et ſic fm eū h̄ caplm intelligit' de tpe xp̄i ꝛ in h̄ verū di
cit.l₃ erret expectādo futuꝝ.qd iā ē pteritū.Igit' ſequēs
do ſniam apl'i.et dictū ra.ſa.in hoc caplo q̄tū ad id qd
cōtinet veritatis.pōt dici ↄueniēter qd in h̄ caplo remo
uet terciū impedimētū liberatōis facte p xp̄m ad incre
dulos qd pueniit ex ↄtēptu hūilitatis xp̄i. Pricipes.n.
ſacerdotū et ſcribe de aduētu xp̄i nimis carnaliter ſapi
entes.expectabāt eū tpaliter regnatuꝝ.et dn̄iuȝ a roma
nis ablaturū.ꝛ iō cū viderūt eū hūilē abiectū ꝛ pauperē
ꝛ ↄtēptū terrenoꝝ docere.ↄtēpſerūt eū.ꝛ ſic fuerūt cecati
ꝛ fructu ſue redēptiōis priuati.et h̄ iuſte.q₂ aduēt' ei'
fuerat pnūciatus in pauptate.zach.ix.Ecce rex tuus ve
nit tibi iuſt' et ſaluator.et ipe paup ꝛc.qd fm oēs do
ctores hebraicos de aduētu xp̄i intelligit.h̄ igit' īpedi
mētū remouet' hic oſtēdedo ꝙ hūiliatio xp̄i fuit diſpoſi
tio ad glīam.fm qd dr phil.ij.Humiliauit ſemetipm fa
ctus obediēs vſq₃ ad mortē.mortē autē crucis.ꝓpt' qd
de' exaltauit illū.ꝛc.ꝛ nō ſolū poſt mortē fuit glorifica
tus.ſ₃ etiā ante in opib' miraculoſis ad declaratōē ſue
diuinitatis.ꝓpter qd xp̄o petēte Io.xij. Clarifica me pr̄
ꝛc.rñſum fuit.Clarificaui et iterū clarificabo.i.clarifica
ui te in miraculis.et iter te glorificabo p gloriā reſurre
ctiōis.ꝛ ſic ē in corpe myſtico xp̄i.qd ē eccleſia.q₂ poſt de
preſſiōes eius p iudeos ꝛ tyrānos eleuata ē ī magna glo
ria etiā tpaliter.ꝛ in ipis depſſiōib' fuit multū eleuata
ſpūalr̄ in receptiōe ſpūſancti.ꝛ in miraculis q̄ fiebāt p
aplos ꝛ alios ſctōs ī noīe xp̄i.vt pȝ in actib' aplōꝝ in
plurib' loc̄.ꝛ in ſctōꝝ legēdis.Scḋm h̄ igit' pñs caplm
in duas ptes diuidit'.q₂ p̱mo oſtēdit' ꝓpoſitū ī myſtico xp̄i
corpe.ſcḋo in ipo capite.ibi. Ecce itelliget. Pria i duas.
q₂ p̱mo deſcribit' eccl'ie depſſe ſublimatio.ſcḋo ei' dila
tatio.ibi.Quā pulcri. Pria ī duas.q₂ p̱mo oſtēdit' ꝓpoſituȝ.
ſcḋo adducit' exēplū.ibi.q₂ hec dic. Circa p̱mum ꝓpheta
a Cōſurge ↄſur.ad opa vir (aliqn̄ eccl'iaȝ p̱mitiuā.

tutū. ⁊ duplicatᷣ li ꝯſurge. ad maiorē duplicatōꝫ.
b Induere forti. tua ſyon. ad tolerādū ꝯſtāter aduerſa. q꜄ cito poſt aſcēſionē xp̄i ad celos facta ē pſecutō magna in ecc̄ia Actu. viij. et poſtea rome p neronē ⁊ alios plures pſecutores eccleſie. ſꝫ q꜄ poſt pſecutōes ecc̄ie ſecuta eſt pax et honor.
c Indue(iō ſubdiᷣ. re veſtimētis glīe tue. et h̄ fuit īpletū ꝯſtantini impatoris tpe. q̄ pacē eccleſie p totū romanū īpiū dedit. et mirabiliter eā honorauit. d Quia nō adijciet vltra vt ptrāſeat p te. ſic te calcādo et vilificādo.
d Incircūciſus. i. p
e Et (ſecutor gētil. ī mūd'. i. pſecutor iudeus. ſi aūt ꝯ h̄ obijciatur. q꜄ p' mortē conſtantini licini' pſecut' ē eccleſiaꝫ. ⁊ poſtea iulian' apoſtata. Dicendū q꜄ ille pſecutōnes nō fuerūt tāte q꜄ deijcerēt ecc̄iam ab honore. nec diu durauerunt. Licini' eī in bello fuit deuictus ⁊ apd̄ theſſalonicaꝫ capite truncatus. Iulianus etiaꝫ apoſtata a ſctō mercurio lancea fuit trāſfixus. Pōt etiā dici q꜄ illa dictio vltra. cū dr̄ non adijciet vltra ⁊c. nō īportat ſemp ppetuitate a pte poſt. ſꝫ duratōꝫ tpis determiatā. et aliq̄n nō multū longā. ſicut dictū fuit plen'. ꝯ. c. ij. toto aūt tpe cōſtantini p' eī' baptiſmū vniuerſalis eccleſia fuit in pace ⁊ honore.
f Excutere de pul. i. de p̄cedēti abiectōe. vel de puluere ad lr̄am. q꜄ multi xp̄iani fuerāt ꝯdēnati ad fodiēdā ⁊ deportādā arenā. vñ puluerizabātur. q̄ oēs fuerūt abſoluti de mādato ꝯſtātini. g Sede hierl'm. in ſede honoris. qd̄ tūc fuit īpletū qñ roma que erat caput mūdi facta ē ſedes ſummi pōtificis p cōſtātinū. ſede īpiali trāſlata apud cōſtātinopolim. h Solue vicula colli tui. q꜄ oēs xp̄iani in diuerſis ptib꜄ orbis īcarcerati p cōſtātinū fuerūt liberati. i Gratis venuꝫ. eſtis. i. ſine cā ꝯputati opib' ſeruilib꜄. k Et ſine arg. redimemi. q꜄ cōſtātin' nō accepit inde pecuniā. ſꝫ mag̃ ecōuerſo pecunias ſuas diſtribuit p orbē ad edificatōꝫ ecc̄iaꝝ et ſuſtētatōꝫ miniſtroꝝ. l Quia hec dic̄ ⁊c. Hic adduciᷣ exēplū ad ꝓpoſitū et poniᷣ hic duplex exēplū. Primū ē de deſcēſu ppl'i iſrael in egyptū cū dr̄. m In egyptū deſcen. po. me' in pricipio. de quo d̄ſcēſu hr̄ Geñ. xlvi. n Vt colon' eēt ibi. i. habitator ad euadēdū famis periculū. ſꝫ poſtea fuit ibi multū depreſſus ⁊ afflict'. ſꝫ dominꝰ liberauit eū. iſta tñ liberatō hic nō exprimiᷣ. quia erat nota et famoſa. ⁊ iō ſatis daᷣ intelligi p h̄ q꜄ deſcēſus in egyptū tangiᷣ. ⁊ idē dōm ō ſecūdo exēplo cū ſubdit. o Et aſſur. i. rex aſſyrioꝝ. p Abſq꜄ vlla cā calūni. ē eū tñ dñs mirabiliter liberauit eū tpe ezechie. vt hr̄. iiij. Reg. Cōſequēter applicanᷣ exēpla ad ꝓpoſitū cū diciᷣ. q Et nūc q̄d mihi hic. i. in pſecutōe ecc̄ie. q. d. decet me eā liberare ⁊ ſubdiᷣ cā. r Quīa abla. ē po.

a Onſurge. ꝯſurge. b i
c duere fortitudīe tua
ſyō. c īduere veſtimētꝭ
glīe tue hierl'm ciuitas ſcī
d q꜄ ñ adijciet vltra vt ptrāſeat p te. e icircūciſus ⁊ imūdus. f Excutere de puluere. ꝯſurge. g ſede hierl'm. h Solue vicula colli tui captiua
filia ſyon q꜄ hec dicit dñs.
i Gratis venūdati eſtis, k et ſine argēto rdimemi. l Quia
hec dicit dñs de'. m In egiptū deſcēdit popul' meus
in pricipio. n vt colon' eſſet
ibi. o ⁊ aſſur p abſq꜄ vlla cā calūniat' ē eū. q Et nūc q̄d mihi ē hec dic̄ dñs. r Qm̄ ablatus ē ppl's me' grat; s Dñatores ei' inique agunt dic̄

dñs, t ⁊ iugiter tota die nomē meū blaſphemaᷣ. v Propter hoc x ſciet popul' me' y nomē meū z in die illa. a qa egoipſe q̄ loquebar b ecce aſſum. c Q pulcri d ſuper montes pedes e anuūciātis ⁊ p̄dicātis pacē. annūciantis bonū. p̄dicātis ſalutē, f dicētis. Syon regnabit deus
tuus. g Vox ſpeculatorum tuoꝝ. h Leuauerūt vocem i ſil' laudabunt, k q꜄ oculo ad oculū videbūt. l cōuerterit domin' ſyon m Gaudete et laudate ſil' deſerta hieruſalē, quia conſolatus eſt dñs populum ſuū redemit hieruſalem. n Parauit dominus brachium ſanctū ſuū

me' grat; q꜄ in primitiua eccleſia multi fuerūt ablati p occiſionē de pñti vita. et multi de locis ſuis p incarnatiōes et exilia. s Dñatores eius inique agūt. q꜄ iudei ſub quoꝝ dñio primo fuit eccleſia in hierl'm ⁊ iudea. inique tractauerūt ppl'm xp̄ianū. ⁊ poſtea impatores romani et eoꝝ p̄fecti. t Et iugiter tota die nomē meū blaſphemaᷣ. ſ. nomē xp̄i qui ab infidelib꜄ magus ⁊ deceptor fuiſſe dicebaᷣ.
v Propᷣ h̄. i. ꝓpᷣ iniurias dictas.
x Sciet popul' meus. ſcꝫ chriſtianus.
y Nomē meū. i. efficatiā nois mei p expientiaꝫ ſue ſalutis. ſic vocor ieſus. i. ſal' vel ſaluator. z In die illa. ſ. notabili et famoſa qñ cōſtantin' recepit baptiſma.
a Quia egoipſe qui lo. in humanitate aſſūpta diſcipul' meis.
b Ecce aſſum. p ſalutatōis effectū. et etiam ī pſona ꝓpria. q꜄ cōſtātinus de baptiſmo ꝯſurgēs cōfeſſus ē ſe vidiſſe ieſuꝫ xp̄m
c Q pulcri. Hic cōſequēter deſcribiᷣ eccleſie dilatio p p̄dicatōꝫ aploꝝ aliorūq꜄ diſcipuloꝝ. cuꝫ diciᷣ. q̄ pulcri. i. valde pulcri. d Sup motes. i. terrenos pricipes fidē xp̄i recipiētes ad p̄dicatōꝫ p̄dictorum. e Annunciantis et p̄dicantis pacem. i. legem euangelicam. que eſt lex pacis et amoris. et poteſt hec litera exponi de nuncijs conſtantini miſſis per orbem ad denunciādum eccleſie pacē. ſed prima expoſitio magis cōſonat dictis apoſtoli. vt ſupra dictū eſt. ⁊ etiā litere ſequenti in qua ſubdiᷣ f Dicētis ſyō regnabit deus tuus. apoſtoli. eīi et alij p̄dicatores eccleſie p̄dicauerūt et p̄dicant regnū chriſti ꝓpter qd̄ diciᷣ Math. xxiiij. Et p̄dicabitur h̄ euangeliū regni in vniuerſo orbe ⁊c. vnde in fine legendaꝝ ſanctorū cōmuniter poni
g Vox ſpecu(tur. Regnante domino noſtro ieſu xp̄o. latorū tuoꝝ. i. platorum ſm qd̄ diciᷣ Ezech. iij. Fili hois
h Leuauerūt vo(ſpeculatorē dedi te domui iſrael ⁊c. cem. conſtāter p̄dicādo. i Sil' laudabūt. concorditer gr̄as agēdo. k Quia oculo ad oculū videbūt. i. ſenſibiliter. l Cum cōuerterit dñs ſyon. videntes multitudinē gentiliū cōuerſam ad xp̄m. et hoc fuit impletuꝫ tpe conſtātini. anno. n. quo baptizatus fuit tanta multitudo credidit vt ad. xij. millia et amplius baptizandi aſcriberenᷣ. vt hr̄ in geſtis ſancti ſilueſtri. abſq꜄ mulieribus et puulis. iō ſubditur. m Gaudete ac laudate ſimul deſerta hierl'm. i. loca ſeruitiū xp̄i dedicata. que ante tpa conſtantini ita fuerūt deſerta q꜄ nullus xp̄ianus niſi furtim audebat accedere. ſed cōſtantinus p totū orbē iuſſit ea apiri. et a fidelib' frequētari et alia de nouo edificari. n Parauit dominus brachium ſanctum ſuum. id eſt filium qui dicitur virtus patris. i. ad Corinth. i. Predicamus. chriſtū dei virtutē ⁊c. ſic diciᷣ.

ᵃin ocul' oīm gentiū: ⁊ videbūt oēs fines terre ſalutare dei nr̄i ᵇRecedite recedite. exite inde: ᶜpollutū nolite tāgere. Exite de medio ei⁹. ᵈmūdamini q̄ fert̄ vaſa dn̄i ᵉQm̄ nō ī tumultu exibitis ᶠnec ī fuga ꝑperabit̄. ᵍPrecedet eni vos dn̄s: ʰ⁊ cōgregabit vos de⁹ iſrl' ⁱEcce intelliget ſeruus me⁹: ᵏexaltabit' ˡ⁊ eleuabit' ᵐ⁊ ſublimis erit valde. ⁿSicut obſtupuerūt ſup te multi: ᵒſic inglorius erit: ᵖint' viros aſpect⁹ eius ⁊ forma ei⁹ inter filios hominū. ᑫIſte aſpget gentes multas ʳſuper ipm̄ continebunt reges os ſuū. ˢQuia quibus non eſt narratum de eo viderunt: et qui non audierūt contemplati ſunt

brachiū dn̄i. eo mō loquēdi q̄ ptās ſecularis dr̄ brachiū ſeculare. a In ocu. oīm gen. q2 ꝑdicatores a tpe cōſtantini liberi⁹ potuerūt vbiq3 diſcurrere. ⁊ multi valde exēplo impatoꝝ incitati fuerūt ad fidē xp̄i ꝯuerſi. gentilitate relicta. iō ſubdit'. b Recedite recedite. de cultu ydolatrie. c Pollutū no. tā. i. nolite extēdere man⁹ vr̄as ad opa pctōꝝ. et q2 miniſtri eccleſie debet eſſe mūdiores alijs. ideo ſequitur. d Mūdamini q̄ fertis vaſa dn̄i. i. q̄ eſtis deputati ad cultū di. ſicut leuite i veteri teſtamēto q̄ portabant vaſa cult⁹ tabernacli. e Qm̄ nō in tumultu exibit̄. i. p violentiā armoꝝ. qd̄ dr̄ propter multos ꝯfeſſores ⁊ miniſtros dei incarceratos q̄s ꝯſtantin⁹ libere abſoluit. f Nec in fu. ꝑperabit̄. carcerē frangēdo ⁊ inde fugiēdo. g Precedet ei vos dn̄s. p ꝯſtātinū liberando. h Et ꝯgre. vos deus iſrael. cū fidelib9 alijs ad laudādū deū in eccleſijs. i Ecce intelliget. Hic oñdit' ꝓpoſitū in capite nr̄o ieſu xp̄o. q̄ fuit hūiliat⁹ ⁊ exaltat⁹. vt s. dictū eſt. ⁊ vtrūq3 mixtim ponit' hic cū dr̄ i Ecce intel. ſer. me⁹. q2 h3 ſciā diuinā ab eterno. ⁊ hūanā ex tpe. ⁊ ꝙ intelligatur de xp̄o ad lr̄am pt3 p trāſlatiōe3 chaldaicā q̄ dr̄ thargū apud hebreos. ⁊ tāte auctoritat̄ eſt apud eos ꝙ nullus auſus fuit ei ꝯdicere. q̄ tal' eſt h̄. Ecce ꝓſperabit' ſeruus me⁹ meſſias. ꝓpter qd̄ antiq̄ hebrei ab illo loco vſq3 ad finē. liij. ca. expoſuerūt ad lr̄am de ꝑſona xp̄i k Exaltabit'. advnitatē ſuppoſiti diuini. vl' aliter exaltabit' in ſua reſurrectōe l Et eleuabit'. in ſua aſcēſione. m Et ſublimis erit valde. ſedēs ad dexterā dei p̄ris. Mar. vlt. Et dn̄s q̄dē ieſus poſtq̄3 locut⁹ ē eis. aſſūpt⁹ eſt i celū. ⁊ ſedet a dextris dei n Sicut obſtu. ſup te multi. vidētes miracla añ paſſionē facta Math. viij. Porro hoīes mirati ſunt dicētes. q̄lis ē hic. q2 venti ⁊ mare obediūt ei. ⁊ finaliter doctrinā xp̄i audiēdo miracul' ꝯfirmatā Math. vij. Admirabant' turbe ſup doctrina ei⁹. erat eni docēs eos ſicut ptātē hn̄s o Sic inglori⁹. i. vitupatus erit p Inter vi. aſpect. ei⁹. q̄n fuit ꝯſput⁹ ⁊ colaphis ceſus. q Iſte aſp. gen. multas. i. mūdabit ſuo ſanguie ⁊ baptiſmate. r Sup ipm̄ ꝯtine. re. os ſuū. qd̄ videm⁹ impletū in regib9 ad fidē ꝯuerſis q̄ nō ſolū ꝯtinēt ora ꝓpria a blaſphemijs. ſ3 faciūt etiam ſuos ſubditos ꝯtinere blaſphemos puniēdo. s Quia q̄b9 nō eſt narratū de eo viderūt. credēdo. ⁊ iſti ſunt gētiles ad q̄s ꝓphe miſſi nō fuerūt. neq3 audierūt xp̄m ꝑſonal'r ꝑdicantē ſicut iudei. ꝓpter qd̄ dicit ſaluator Math. xv. Nō ſu3 miſſus niſi ad oues q̄ ꝑierūt dom⁹ iſrl'. ſ. ad ꝑdicādū in ꝑſona ꝓpria.

In ca. liij. vbi dr̄ in poſtil. Cōſurge. Additio.

i In hoc ca. lij. videt' ꝓpħa q̄dā ꝑambula ꝑſuppone re ad paſſionē xp̄i ptinētia de q̄ dictur⁹ eſt aptet plene i ſequēti ca. ſ. liij. vn̄ primo hortat' ꝓpl'm fidelē ad v̄tutē di. Conſurge cōſurge induere, fortitudine tua ſyon. duplicat' aūt h̄ v̄bū ꝯſurge ad maiorē ꝯfirmationē. vel p primū cōſurge intelligit' reſurrectio a pctīs. p ſcd̄m v̄o ꝓceſſus ad v̄tutes. ⁊ ſeqtur. Induere fortitudine tua ſyon. ſ. fortitudie grē p quā reſiſtit' aduerſitatib9 mūdanis ⁊ diabolicis tentatiōib9 iuxta illud ad Hebreos. xi. ca. Eſtote miſericordes ⁊c̄. ⁊ q2 p talē fortitudinem deuenit' ad ſtatū glie ꝓut ibidē ſeqtur. ⁊ accipiet̄ regnū eternū. iō ſubdit'. Induere veſtimētis glie tue hirl'm ciuitas ſctā. ſ. celeſtis de q̄ ꝓprie verificat' qd̄ ſubdit'. Quia nō adijciet vltra ⁊c̄. quā exhortatiōe3 ⁊ excitatiōes iterū ad maiorē ꝯfirmationē ſub alijs v̄bis repetit di. Excutere de puluere. ſ. pctōꝝ. iuxta ps. Nūqd̄ ꝯfitebitur tibi puluis. Conſurge. ſ. ad faciēdū bonū. Hierl'm ſede. ſ. mēte q̄eta. ſolue vincula colli tui ⁊c̄. ſ. p ꝯtritionē verā p quā vincula pctōꝝ ſoluuntur. Qualiter aūt ſeu qua v̄tute poſſent hmōi vincula captiuitatis pctōꝝ ſolui ſubdit d. Hec dicit dn̄s. grat̄ venundati eſtis. in h̄ eni ꝙ dicit gratis venūdati eſtis. intelligit' venūdatio q̄ eſt p pctm̄. vn̄ ſupra. l. ca. dixerat. Ecce in iniq̄tatib9 v̄ris venūdati eſt̄. vn̄ q̄ facit pctm̄ ſeru⁹ pcti eſt Ioh. viij. In h̄ aūt qd̄ ſeqtur. Et ſine argēto redimemini. oñdit ꝙ paſſio xp̄i de q̄ intēdit in ꝓrio loq. opata eſt ſalute3 nr̄am p modū redēptōis nō corpalis. ſm̄ quā q̄nq3 aliq̄ pecunia l' ꝑcio redimunt'. ſ3 p redēptiōe3 ſp̄ualē. ſ. p ſanguinē ꝑcioſum xp̄i. vn̄ i. Pe. i. Nō corruptibilib9 auro vel argēto redēpti eſtis. ſed ꝑcioſo ſanguie agni imaculati ⁊ incontaminati xp̄i. que q̄dē v̄ba apl'i manifeſte cōcordāt ꝑdictis v̄bis ꝓpheticis. ſ. cū dr̄. Sine argēto redimemini. ⁊ ad declarationē ꝑdictoꝝ ſubdit. Quia hec dicit dn̄s de⁹. in egyptū deſcēdit ꝓpl's me⁹. vbi ꝓpħa oñdit differētia3 inter captiuitatē babylonicā ⁊ egyptiacā a q̄b9 fuerūt p deū liberati. ⁊ captiuitatē peccati ſeu diaboli a q̄ xp̄s redemit hūanū gen⁹ p ſuā paſſionē. nā in ꝑdict̄ duab9 captiuitatib9 licet eſſent iter ſe differētes. q2 egyptiacā incurrerūt ſponte deſcēdentes in egyptū. vt coloni eſſent ibi. vt pt3 Gen̄. xlvi. ca. ⁊ ſic egyptij habuerūt aliq̄lē rōe3 detinēdi eos. q2 ſubuenerūt eis in famis neceſſitate. vt in glo. in captiuitate aūt babylonica q̄ ſignificat' hic per aſſur. eo ꝙ aſſyrij cū nabucho. venerūt non fuit tal' cauſa vt in terra ſua calūniarent' ⁊ opprimerēt eos. vt in glo. i vtraq3 aūt captiuitate ꝑdicta que ſolū corpalis erat in manu violēta p coactionē oppzimētiū ſufficiēter fuerūt redēpti p potentiā diuinā aduerſarios violenter ꝓpl'm di detinētes opprimentē. vt pt3 in ſacris ſcripturis de h̄ loquētib9. ſed in hac captiuitate a q̄ xp̄s p ſuā paſſionē redemit h̄ nō ſolū nō ꝯgruebat. ſ. ꝙ de⁹ p ſuā ſolā potentiā diabolū ſpoliaret. eo ꝙ humanū gen⁹ p pctm̄ qd̄ ſm̄ Auguſti. nō eſt niſi voluntariū captiuatū fuit. qua ratiōe erat iuſte ſub ſeruitute diaboli derelictus a deo. vt tractat' a doctorib9 in. iij. diſ. xix. ⁊ hoc eſt qd̄ ſeqtur. Et nunc q̄d mihi eſt. Hec dicit dn̄s q2 ablat⁹ eſt ꝓpl's meus gratis. q. d. ⁊ nunc. ſ. in hac captiuitate hoc nō ſufficit. ſ. p ſola3 potentiā redimere. Qm̄ ablat⁹ eſt ꝓpl'us me⁹ gratis. ſ3 ſponte tradendo ſe peccato ſeu diabolo. qua rōne ꝯueniens eſt vt p iuſticiā redimatur. Si aūt ꝯtra h̄ dicatur ꝙ xp̄s p ſuā paſſionē nō ſolū ab actuali ſed a peccato originali principaliter redemit. qd̄ quidē originale pctm̄ nō eſt voluntariū in ipis deſcēdentib9 p ꝓpagationē. Dicēdū ꝙ licet pctm̄ originale nō ſit voluntariū in ipis ꝓpagatis. fuit tn̄ voluntariū in primis parētib9 a quibus

trahūt originē. Et iō simpliciter dicit. Ablat⁹ ē popul⁹ me⁹ gratis .i. sponte se tradidit dyabolo seu peccato. et iō nō p solā potētiā redimed⁹ ē sicut in alijs captiui-tatib⁹ supradictis. ⁊ seqꝛ. Dn̄atores ei⁹ iniq agūt. q. d. lʒ dn̄atores ei⁹ .i. pn̄cipes tenebrarū iniq agūt deducēdo eos ad peccandū. nihilominꝰ q̄r gratis .i. spōte. vt dictū ē se tradiderūt. Et iugiter tota die nomē meū blasphēat scʒ eo ꝙ i eis remanet culpa pctī. ſm quā de⁹ offendit. ⁊ iō dr̄ blasphemari iuxta illud ad Ro. ij. ca. Per vos no-mē dn̄i blasphemat in gētib⁹. Et supradictis igit ꝯclu-dit ꝙ captiuitas de q̄ agit nō p solā potētiā opprimen tē aduersarios redimēda erat sicut et alie captiuitates ſʒ p aliqḋ remediū sufficiēs ad tollēdā culpā seu macu-lā pctōr. ⁊ iō subdit: Propter hᷓ sciet popul⁹ me⁹ nomē meū in die illa .i. ꝓpter necessitatē seu ꝯgruētiā ṗdictā. sciet ppl's me⁹ .i. popul⁹ nouiter p me redēpt⁹. nomen meū .i. nomē iesus qḋ significat redēptorē seu saluato-rē a tali captiuitate dyaboli seu peccati iuxta interpta-tiōʒ h⁹ nois p āgelū factā ipi ioseph. Math. i. c. Ipe n. saluū faciet ppl'm suū a pctis eor. ⁊ seqꝛ. In die illa. scʒ tpe gr̄e qn̄ hᷓ nomē fuit māifestū. tps. n. gr̄e dies dr̄ iu-xta illud ad Ro. xiij. ca. Nox ꝓcessit. dies āt appropiqua bit. ⁊ q̄r redēptio a deo ꝟo facta trāscēdit oēs alias re-dēptōes q̄ facte fuerūt. mediātib⁹ āgelis seu hoib⁹ mō ṗdicto. iō subdit. Quia ego ipe q̄ loqbar .i. p ꝓphas ecce assum .i. p carnē assumptā. q. d. redēptōes ṗterite ṗticu lares et corpales p āgelos seu ꝓphetas i ꝑsona mea lo quētes fcte sūt. ſʒ hec redēptio que spūalis atqꝫ vl'is ē optet vt p me fiat. Vn̄ ego ipe q̄ loqbar ecce assum. Itē circa hᷓ qḋ dr̄. Sciet popul⁹ me⁹ nomē meū. Notādū ꝙ sic in redēptōe egiptiaca fuit moysi. ⁊ deinde senior⁹ israel. et deide pplo reuelatū nomē dn̄i tetragrāmaton. ſm cui⁹ verā significatōʒ ad deū ptinet signa ⁊ ꝓdigia facere facultatē nature excedētia q̄ reqrebat ad illā re-dēptionē. put fuit dictū. Exo. iij. in adductōe. ar. vij. sic in hac redēptōe vl'i reuelatū fuit nomē iesus. pri̇o virgini glorīose. deide ioseph et alijs discipulis et fidelib⁹. p qḋ nomē intelligit sal⁹ ⁊ saluator a pctis vt dictū ē. seqꝛ. Qm̄ pulchri sup mōtes. Ubi postqꝫ ꝓpheta ostēderat ꝙ ṗ dicta redēptio spūalis erat ab ipo ꝟo deo fiēda de pub licatiōe hui⁹ redēptōis dic. Qm̄ pulchri sup mōtes. Ad qḋ sciēdū ꝙ facta redēptōe p passionē xp̄i lʒ plures su is apostolis i sua resurrectōe apparuit. tn̄ de apparitōe ei⁹ facta in mōte galylee spālē mētionē fecit ṗdicēs. mulierib⁹. Annūciate fratrib⁹ meis vt eāt in galyleā. que qdē apparitō fuit in qdā mōte galylee. vn̄ Math. vlti. Undecim discipuli abierūt in galyleā in mōtē vbi ꝯstituerat illis iesus. de q̄ ꝓprie pōt itelligi istō verbuʒ. Qm̄ pulchri sup mōtes .i. sup mōtē sumēdo plurale p sin gulari sic i alijs multis locis. ⁊ seqꝛ. Pedes ānūciātis ⁊ ṗdicātis pacē .i. pedes xp̄i. q̄ i illo mōte ānūciauit eis et iniūxit ṗdicatōʒ euāgelij pacis di. Eūtes docete oēs gētes .i. euāgeliū pacis. Annūciātis bonū ṗdicātis salu tē. q̄r tūc dictū fuit eis. Qui crediderit ⁊ baptizatus fue rit salu⁹ erit Mat. vlt. i q̄ ꝟbo māifeste ṗdixit salutem oīm credētiū. d. Syon regnabit de⁹ tu⁹. q̄r tūc xp̄s dixit syon .i. apl'is i q̄b⁹ ṗcipue eccl'ia residebat. Data ē mihi oīs ptās i celo ⁊ i terra. Si āt q̄rat q̄re pedes xp̄i singu-lariter noīauit ꝓpheta. Dōm ꝙ in hᷓ designat adoratio aplor fuisse ibi facta vsqꝫ ad pedes. eo ꝙ de mulierib⁹ ibidē dr̄. Ille āt accesserūt ⁊ tenuerūt pedes ei⁹ ⁊ adoraue rūt eū ⁊ seqꝛ. Uox speculator tuor qḋ coīt expōit ḋ apo stolis ⁊ alijs plat⁹ eis succedētib⁹. ſʒ saluo meliori iudi cio mag⁹ ꝓprie vr̄ exponēdū de prib⁹ i lymbo existib⁹ q̄ speculatores vocant i veteri testamēto. Ezech. iij. ⁊ xxxiij. ca. Fili hois speculatorē te dedi. Isti .n. pres dicūt leua re vocē ⁊ letari cū gaudio sue liberatōis sil'. q̄r ꝯiūcti li-berati fuerūt a btitudīe sibi ꝓmissa ⁊ diu spectatā atti gerūt ḋ q̄ dicit. Quia oculo ad oculū videbūt .i. facie ad faciē. Cū ꝯuerterit dn̄s syon. ⁊ seqꝛ. Gaudete ⁊ laudate simul deserta hierl'm qḋ satis ꝓprie applicat primitiue eccl'ie. put i glo. Parauit dn̄s brachiū sctm̄ suū. exponat sic in postilla referēdo tn̄ ad tp̄s ṗdicatōis aplor. Rece dite recedite exite inde. exponat ḋ primitiua eccl'ia. sic in glo. q̄r anteqꝫ romani superuenirēt apl'i et alij fideles a iudea que ꝯtaminata remāserat ex occisiōe xp̄i i regnū agrippe trāsierūt ⁊ ad alias gētes spūsctō⁹ admonēte. vt in hystoria eccl'astica hr̄. seqꝛ. Mūdamini .i. a vicijs. qui ferti vasa dn̄i. Per vasa dn̄i ſm glo. itelligūt scti vn̄ pau lus vas electiōis dr̄. vel vasa dn̄i sunt armatura dei. lo rica iusticie. clype⁹ fidei. galea salutis ⁊ hmōi. ne q̄s esti maret ex hᷓ qḋ dixerat. Recedite recedite exite īde. ꝙ in hac redēptōe reqrebat recessus corpalis p moduʒ fuge sic in redēptōe egyptiaca. Exo. xij. iō subdit. q̄m i tumul-tu exibitis. nec in fuga ꝓperabitis .i. sic tūc. Precedet. n. vos dn̄s .i. ipe dei fili⁹ in ꝑsona ꝓpria: Et ꝯgregabit vos dn̄s de israel in fide ⁊ charitate. q̄s āt sit iste de⁹ israel statim subdit. d. Ecce itelliget seru⁹ me⁹ quē hic vocat seruū eo ꝙ fuit obediēs vsqꝫ ad mortē. ḋ q̄ morte statiʒ in seqnti caplo tractat. et seqꝛ. Exaltabit .i. ad celos ſm glo. q̄r p obediētiā vsqꝫ ad mortē de⁹ exaltauit illum. vt hr̄ phil. ij. Et eleuabit sup oēs celos ⁊ sublimis erit val de q̄ ad dexterā patris sedēs. Hec i glo. Antiq āt hebre orū istas eleuatōes exponūt ḋ messia sic. Exaltabit. pl⁹ ꝙ abraā. ⁊ eleuabit pl⁹ q̄ʒ moyses. Et sublimis erit valḋ pl⁹ q̄ʒ angeli supiores. ex q̄ pʒ ꝙ messias de q̄b⁹ etiā ſm ipos loqꝛ ꝓpheta eēt sublimior āgel' supiorib⁹. et cū ſm eos iter naturā diuinā ⁊ āgelicā nō sit mediū. oꝫ cōce dere hn̄t ꝙ ipe sit de⁹. et cū ꝓpheta hic vocat eū seruum qḋ nō ꝯpetit diuine nature. seqꝛ ꝙ in ipo sint due natu re. diuina .i. et hūana. qḋ tn̄ ipi negāt lʒ cōcedāt ṗmis-sa. In his .n. et silib⁹ nō verēt veritati p eos implicite ꝯcesse ꝯtradicere.

Capitulū. LIII.

Uis credidit. Ra. sa. ⁊ andreas exponūt hᷓ capl'ʒ
q ad l'ram de populo iudeor. dicētes ꝙ ꝓpheta de
illo loqtur q̄si de hoīe vno. eo mō loquēdi q̄ dr̄

Exo. iiij. ca. Fili⁹ me⁹ primogēit⁹ israel. ſʒ eor puersitas pʒ p doctores hebreor āt iq̄s. vt dictū ē ṗcedenti caplo. Item sup illḋ Gen. xxiiij. Et introduxit eā ysaac ⁊c. dicit ra. moyses. Hic ē rex messias q̄ dedit cor suū ad petēdū miseratiōes. p israel. et ad ieiunādū ⁊ hūiliādū se p eis sicut scriptū ē esai. liij. Ipe aūt vulnerat⁹ ē ꝓpter iniq̄ta tes nr̄as. attrit⁹ ē ꝓpt scelera nr̄a ⁊c. ex q̄ pʒ ꝙ ſm illū doctorē hᷓ capl'm loqtur de xp̄o ad l'ram. hᷓ etiā pʒ p scri turas noui testamēti que sunt maioris auctoritatis q̄ʒ-uis a iudeis nō recipiātur. qḋ eīn dr̄ in pn̄cipio capitu li. Dn̄e q̄s credidit ⁊c. Jo. xij. dr̄ īpletū in xp̄o. et silr ad Ro. x. Itē qḋ dr̄ infra. Uere lāguores nr̄os ipe tulit ⁊c. Mat. viij. dicit īpletū eē in xp̄o. Silr qḋ postea subdit. Sicut ouis ad occisiōʒ ducet ⁊c. vsqꝫ ibi. Qui abscisus ē de terra viuētiū. Actuū. viij. de xp̄o dicit. Et cum sce-leratis reputat⁹ est. Marci. xv. similiter dicit impletum in christo. Igit sequēdo hāc sniam. dicendum ꝙ hic po nūtūr remedia ꝯ tria īpedimēta ṗdctā. sic fuit supra di uisum capitulū ⁊ diuiditur in tres ptes ſm tria reme-dia. scḋm ponit capitu. sequenti. terciū. lv. Primū autē impedimētū ṗcipiēdi fructū redēptōis christi fuit iude orum peccatum contra quod ponitur hic remediū passi onis christi que sufficit ad delendum omne peccatū q̄n tum est ex se. et diuiditur pn̄s capitulū in duas partes quia primo esaias rei dicēde designat altitudinem. scḋo ꝓseqtur dicēdorū ordinē. ibi. et ascēdet. Circa primū. d.

a Quis credi. audi. nr̃o. i. paſſiõis xp̄i myſterio. qḋ ego et alij p̄phete audiuim⁹ a ſpũſancto p̄uidit. n. eſaias p̄pheta iudeos p̄ maiori pte ñ credituros ſm qḋ ḋr Jo. xij. Cũ aũt tãta ſigna feciſſet corã eis nõ credebãt in eũ vt ſermo eſaie impleret̃ quē dixit. Dñe quis credidit auditui nr̃o ⁊c̃. et ſeq̃tur. Propterea non poterãt credere. q2 iterũ dixit eſaias. Excecauit oculos eorũ et indurauit cor eorũ ⁊c̃. et ſubdit̃. Hec dixit Eſaias qñ vidit gl'iam ei⁹ et locutus ē de eo.

b Et brachiũ dñi. i. filius. vt dictũ ē capi.

c Cui reuelatũ ē. q. d. paucis valde et incõplete.

d Et aſcẽdet hic cõſequẽter p̄ſequit̃ dicẽdorũ ordinē. et primo ꝙ̃tũ ad modũ naſcẽtis. cum dr̃. Et aſcendet ſicut virgultũ corã eo. i. corã deo prẽ

e Et ſicut radix. ſurſum fructificãs.

f De terra ſitiẽti. i. de virgine nõ humectata vl' fecũdata humano ſemine.

g Non ē. hic ꝯſir ponit ordinē ſuũ ꝙ̃tum ad tolerãtiã patiẽtis et primo deſcribit̃ ei⁹ paſſio ignominioſa. ſcḋo nobis fructuoſa. ibi. Jp̄e aũt. tertio ſibi finaliter glorioſa. ibi De anguſtia. iſta tñ diuiſio nõ ē ſic p̄ciſa qñ ptes in aliquo coincidant. et ſic ē cõiter p̄ totũ libꝛũ iſtũ ſic a prin

g Nõ ē ſpẽs et neq; (cipio fuit dictũ. Circa primũ dic. decor. ꝙ̃uis eĩ ſm veritatē xp̄us in hũanitate aſſũpta fuerit ſpecioſus forma p̄ filijs hoim. pſal. xliiij. tñ iſta ſpecioſitas fuit deturpata alapis in facie eius inflatiuã et liuorē cauſantib⁹ ⁊ ſputis eã fedãtib⁹.

h Et vidim⁹ eũ ⁊ nõ erat aſpect⁹. q2 p̄ horrore auertebãt hoĩes faciem. i Et deſiderauim⁹ eũ. loquit̃ p̄pheta in p̄ſona ſui et aliorũ ſanctorũ aduentũ xp̄i deſiderantium. ſm qḋ dr̃ Mat. xiij. Multi p̄phete et iuſti deſiderauerũt videre q̃ vos videtis. et nõ viderũt ⁊c̃.

k Et nouiſſimũ virorũ. i. valde obiectũ.

l Virũ dolorũ. i. multi ⁊ magni doloris expertũ paſſiue. ſicut vir ſanguinũ dr̃ q̃ eſt effuſor multi ſanguis actiue m Et ſciẽtē infirmitatē. ſcʒ carnis p̄ experiẽtiã abſq; tñ peccato. n Et q̃ſi abſcõdit⁹ vult⁹ ei⁹. p̄ verecũdia.

o Vñ nec reputauim⁹ eũ. nõ tm̃. ſ. ſaluatorē. ſʒ nec etiã alic⁹ valoris hoiem. et loq̃tur hic p̄pheta in p̄ſona iudeorũ xp̄e xp̄i crifixũ. et ꝯnumerat ſe eis inq̃ntũ erat ḋ populo iuda. ſicut dauid ꝯnumerat ſe peccatoribus enormibus q̃ fuerãt in regno iude. ix. ca. q̃uis p̄nceps nõ fuiſſet. p Vere languores nr̃os ip̄e tulit. i. infirmitates carnis. vt famē. ſitim et ſimilia q̃ vere fuerũt in eo. ſic ⁊ humanitas vera. q Et nos reputauim⁹ eũ q̃ſi leproſum. i. vilē et abominabilē ad modũ leproſi.

r Et p̄cuſſum a deo ⁊ hũiliatũ. p̄pt p̄ctã ſua p̄pria ip̄o ſuerũt. n. ſibi iudei q̄ haberet demoniũ. et qḋ ſubuertebat p̄p̄lm. et multa alia crimina. vtʒ ex decurſu euãgelio

Quis credi. LIII.

q dit auditui nr̃o. ⁊ brachiũ dñi cui reuelatũ ē. Et aſcẽdet ſic virgultũ corã eo. ⁊ ſic radix ḋ terra ſitiẽti. Non ē ſpẽs ei neq; decor. Et vidim⁹ eũ et ñ erat aſpect⁹. ⁊ deſiderauim⁹ eũ ḋſpectũ ⁊ nouiſſimũ virorũ. virũ dolorũ ⁊ ſciẽtē ĩfirmitatē. Et q̃ſi abſcõdit⁹ vult⁹ ei⁹ ⁊ ḋſpect⁹. vñ nec reputauim⁹ eũ. Vere languores nr̃os ip̄e tulit. ⁊ dolores noſtros ip̄e portauit. Et nos r̃putauim⁹ eũ q̃ſi leproſũ ⁊ p̄cuſſũ a deo ⁊ humiliatũ. Jp̄e aũt vulnerat⁹ ē p̄pt iniq̃tates nr̃as. attrit⁹ ē p̄pt ſcelera nr̃a. Diſciplĩa pacis nr̃e ſup eũ ⁊ liuore ei⁹ ſanati ſum⁹. Omnes nos q̃ſi oues errauim⁹. vn⁹ quiſq; ĩ viã ſuã ḋclinauit ⁊ poſuit dñs ĩ eo iniq̃tatem oim nr̃m. Oblat⁹ ē. q2 ip̄e voluit ⁊ ñ apuit os ſuum. Sic ouis ad occiſiõꝫ ducetur. ⁊ q̃ſi agn⁹ corã tõdẽte ſe obmuteſcet. ⁊ ñ apiet os ſuũ. De ãguſtia ⁊ ḋ iudicio ſublat⁹ ē. Generatõeꝫ ei⁹ q̃s enarrabit. Quia abſciſ⁹ ē ḋ t̃ra viuẽtiũ. Propt ſcel⁹ p̄pli mei p̄cuſſi eũ. Et dabit ĩpios p̄ ſepult̃a. ⁊ diuitẽ p̄ morte ſua. eo q̄ iniq̃tatē ñ fecerit neq; dol⁹ fuerit ĩ ore eius ⁊ dñs voluit cõterere eũ in infirmitate.

orum. s Jp̄e aũt. Hic ꝯſir oñdit̃ paſſio xp̄i nobis fructuoſa. q2 nõ paſſus fuit p̄ p̄ctis p̄p̄rijs. ſʒ p̄ nr̃is expiãdis. ⁊ hꝯ ē qḋ dicit. Jp̄e aũt vul. eſt p̄pt iniq. no. ⁊ parʒ lr̃a. Ra. ſa. dicit. q̄ iſtud dr̃ ĩ p̄ſona gẽtiliũ. ⁊ vocat gentiles oēs p̄t iudeos. d. q̄ ĩ aduẽtu meſſie gẽtiles vidẽtes iudeos p̄ eũ mirabilit̃ exaltari dicẽt q̄ afflictiones q̃s mõ ſuſtinent iudei in hac captiuitate fuerũt p̄pter peccata gentiuũ. et in hꝯ ſibi ip̄i ꝯdicit. q2 alibi in miltis locis dic q̄ hec captiuitas eſt p̄p̄ t p̄ctm̃ vituli ꝯflatili expiãdũ Exo. xxxij.

t Omnes nos quaſi oues errauim⁹. q2 nullus q̃tũcunq; iuſt⁹ p̄t euitare oino p̄ctm̃

v Et (ſalte veniale. poſuit dñs in eo iniq̃tatē omnio noſtrum. id ē penã p̄ iniq̃tatibus oim expiãdis. et q2 xp̄s hãc penam ex maxima charitate. ſuſtinuit. idõ ſubdit̃.

x Oblatus eſt. ſ. ad

y Quia (paſſiõꝫ. ip̄e voluit. propter obedientiã di patris et liberatõꝫ hũani ge

ʒ Et non (neris. aperuit os ſuũ. verbis recalcitrãdo ⁊ iniurias p̄ iniurijs reddẽdo. ſʒ magis corã falſe accuſãtib⁹ ⁊ iniuſte iudicãtib⁹ tacẽdo. ſic p̄ʒ ex euãgelijs. Cetera patēt. a De ãguſtia. Hic ꝯſeq̃nter oñdit̃ ei⁹ paſſio finaliter glorioſa. q2 p̄ eã trãſijt ad reſurrectõis gloriã. Luce vlti. Oportuit pati xp̄m. ⁊ reſurgere a mortuis. ⁊ ita intrare gloriã ſuã. et hꝯ eſt qḋ dicit̃.

a De anguſtia. i. mortis. b Et de iudicio. q̃ oēs ḋ

c Subla (cedẽtes ex diuina ſñia detinebat̃ in lymbo.

d Generatõꝫ ei⁹ (tus ē p̄ potẽtiaꝫ ſue reſurrectõis. quis enarrabit. qḋ ſm Hiero. ſup matheũ intelligit̃ de generatõe diuinitatis que inenarrabilis ⁊ incõprehenſibilis ē. nõ tm̃ ab hoib⁹ ſʒ etiã ab ãgelis. Ambroſius. ĩpoſſibile ē ſcire generatõis ſecretũ. mẽs deficit. vox ſilet. nõ mea tm̃. ſʒ etiã angelorũ. videt̃ tamen mihi ſaluo meliori iudecio q̄ melius exponat̃ de ſpũali generatõe p̄ multiplicatõem fidelium. idõ ſubditur.

e Quia abſciſus eſt de terra viuentium. p̄ mortē corporalem ad quã ſecuta eſt multiplicatio fidelium ſm q̄ dicitur Johan. xij. Niſi granum frumẽti cadẽs in terra mortuũm fuerit ip̄m ſolum manet. ſi autem mortuum fuerit multũ fructũ affert. Ad generatiõꝫ vero eternam filij nõ videt̃ habere aliquã conſequẽtiã quod dicitur. Quia abſciſus eſt. ⁊c̃.

f Propter ſcelus populi mei. expiandum.

g Percuſſi eum. i. p̄cuti p̄miſi.

h Et dabit impios p̄ ſepultura ſua ⁊c̃. i. iudeos impios et auaros dabit in manib⁹ romanorũ in penã mortis ſue. qḋ p̄ tytũ fuit adimpletum. i Eo q̄ iniquitatem non fecerit ⁊c̃. et ſic mors eius fuerat punitiõe digna k Et dñs. ſ. pater voluit ꝯterere cum in infirmitate. ſ. carnis. q2 q̄ diuinitas patiatur ē impoſſibile.

ᵃSi poſuerit ꝓ pctō aīaʒ ſu am ᵇvidebit ſemē lōgeuū ᶜet volūtas dn̄i ᵈin māu ei⁹ di/ rigeť. ᵉPro eo ꝙ laborauit aīa ei⁹ ᶠvidebiť ᵍ⁊ ſaturabiť ʰIn ſcīa ſua ⁱiuſtificabit ipe iuſt⁹ ſuos meos ᵏmultos ˡ⁊ iniq̄tates eoꝝ ᵐipe portabit ⁿIdeo diſptiā ei plīmos ᵒet fortiū ᵖdiuidet ſpolia: ᵠꝓ eo ꝙ tradidit ʳin mortē aīaʒ ſu am: ˢ⁊ cū ſceleratiſ reputat⁹ eſt ᵗEt ipe pctā mltoꝝ tulit ᵛ⁊ ꝓ trāſgreſſoribꝫ rogauit.

Per h̄ aūt qd̄ dr̄ hic. Eo ꝙ iniq̄tatē nō fecerit ptʒ falſa ex poſitio ra. ſa. exponētiſ h̄ ca. de ꝑplo iudaico. vis. dictū ē. q2 ab antiq̄ vſq3 ad pn̄s ꝑpls ille multas iniq̄tates fecit ꝯ deū ⁊ primū. vt ptʒ ex decurſu ſcripturaꝝ. Nec3 dolus fuerit in ore ei⁹. qd̄ ſit ptʒ falſum de ꝑplo iudeoꝝ. cū in/ter oēs homies ſunt ⁊ fuerūt multū menda/ces ⁊ doloſi. nō ſoluʒ erga alios ſ3 etiaʒ iter ſe ipos.

a Sic po/ fuerit aīam ſuā ꝓ pec cato. accipiť ſi ꝓ q2. q2 xp̄s aīam ſuaʒ poſuit ꝓ peccato mundi.

b Uidebit ſemē lō/ geuū. i. multiplicatio nē fideliū q̄ ſūt ſemē xp̄i. ⁊ hec multiplica/ tio ſecuta eſt ad mor/ tē ei⁹. vt p̄dictū eſt.

c Et volūtas dn̄i. d ſalute mundi.

d In ma. ei⁹ dirige tur. i. ꝑ ipm cōplebiť.

e Pro eo ꝙ labora/ uit aīa ei⁹. ieiunādo. vigilando. p̄dicando morte ſuſtinēdo.

f Uidebit reſurrectionem ſuam.

g Et ſatu. tūc. n. ⁊ aīi nō habuit gl'iaʒ in corpe. ⁊ ſic fuit ſatiat⁹ ex oī pte.

h In ſcīa ſua. diuina ⁊ humana.

i Iuſtificabit ipe ⁊c. q2 null⁹ iuſtificabiť niſi ꝑ ipm. ſ3 q2 multi reddūt ſe indignos. iō dr̄ hic

k Multos. i. nō oēs.

l Et iniq̄. eoꝝ. i. penā ꝓ iniq̄tatibꝫ

m Ipe por. ex obediētia ad p̄rem. ⁊ charitate ad hoīeʒ

n Iō diſptiā ei plīmos. i. reddā ei plures de gentilibꝫ q̄s ꝯuer/ tit.

o Et fortiū. i. demonū. de q̄ꝝ fortitu dine dr̄ Iob. xli. Nō eſt ptās ſup terrā q̄ compeť ei ⁊c. (q̄ erūt de iudeis,

p Diuidet ſpolia. extrahendo p̄rēs de lymbo. qd̄ fecit xp̄s in ſua reſurrectiōe.

q Pro eo ꝙ tradidit. aīaʒ ſuā ex maxia charitate.

r In mortē. valde acerbaʒ ⁊ cū h̄ ꝯfuſibilē. iō ſubdiť.

s Et cū ſcele. reputa. eſt. q2 iter latrones fuit crucifix⁹. vt ꝑ h̄ participes maleficij eoꝝ a vulgaribꝫ reputareť. ad h̄ eni impetrauerūt iudei a py/ lato. vt duo latrones cū eo crucifigerenť. ſ3 ex dei ordina tione etiā h̄ factū eſt. vt hec ſcriptura ipleret. vt dr̄ Mar

t Et ipe pec. mul. tulit. q̄tū ad efficaciā oīm tn̄ (ci. xv. q̄tū ad ſufficientiā.

v Et ꝓ trāſgreſ. rogauit Lu. xxiij Pr̄ ignoſce illis ⁊c. ⁊ ex h̄ ptʒ expoſitio ra. ſa. falſa. q2 po pul⁹ iudaic⁹ nō erat ꝓ gētilibꝫ imo q̄tidie erat ꝓ deſtru/ ctiōe romāi imperij. ⁊ maxie ꝓ deſtructiōe diſcipłoꝝ xp̄i. ſm̄ ꝙ dic Hiero. ⁊ ꝑ ei⁹ diſcipłos intelligūt xp̄ianos.

In ca. liij. vbi dr̄ in poſtil. Et dabit ipios ꝓ ſepultura

Addi/tio. i.

h Oc qd̄ dr̄ hic. Et dabit impi/os ꝓ ſepultura ſua. nō ꝓprie videť exponi de iu/ deis q̄ traditi fuerūt romanis in penā mortis xp̄i. put in poſtil. q2 ſi ſic debuiſſet dicere. Dabit impios ꝓ morte ſua nō ꝓ ſepultura. q2 licet i morte xp̄i maxime peccauerūt. in ſepultura tn̄ nō. Meritorie eni ⁊ honorifi ce xp̄s fuit ſepult⁹. vn̄ ſ. ca. xi. Erit ſepulchꝝ ei⁹ gl'ioſum. vn̄ aliter videť dicēdū. Pro q̄ attēdendū eſt ꝙ ſicut al. q̄ errauerūt circa diuinitatē xp̄i credētes eū purū eſſe ho/ minē ſicut fotinus ⁊ neſtorius. ⁊ alij heretici. ſic et alij er/ rauerūt circa humanitatē. ſicut manicheus q̄ euacuabat myſteriū incarnationis humanā naturā a xp̄o auferēdo ſic fuerūt aliqui q̄ negauerūt xp̄i mortē ⁊ ſepulturā ſicut ſaraceni. vnde machometus in ſuo alchorano nephādo dicit expreſſe ꝙ ieſus nō fuit ſuſpenſus nec mortu⁹. ſed ꝙ ſic aſſimilabať videntibꝫ. ſ. ꝑ apparitionē fantaſticam nō verā. quoꝝ errorē ꝓpha excludit dicens. Et dabit im/ pios ꝓ ſepultura ſua. ⁊ eſt ſenſus ꝙ impij. ſ. milites cu/ ſtodientes ſepulchꝝ dn̄i fuerūt teſtes ſue ſepulture. ⁊ ſic dedit impios. ſ. milites teſtes ꝓ ſepultura ſua. ⁊ ſeq̄tur. Et diuitē ꝓ morte ſua. ſ. ioſeph ab arimathia q̄ nobilis decurio erat. Iſte eni fuit teſtis mortiſ dn̄i. q2 ipe corp⁹ eius petijt. Math. xxvij. ⁊ ſic dedit teſtē diuiteʒ ꝓ morte ſua. vnde notanter poſuit impios in plurali ⁊ diuitem in ſingulari. Quia cuſtodes ſepulchri plures erant. ⁊ di/ ues ille vnus tm̄.

In eodem capitulo vbi dicitur in poſtilla. Si poſue/ rit aniam ſuā ꝓ peccato.

Additio. ij.

v Si nos habem⁹. Si poſuerit aīam ſuā ꝓ pecca/ to. In hebreo hr̄. Si poſueriſ pctm̄ aīaʒ ſuā. Ad qd̄ ſciēdū ꝙ hic videť loq̄ ꝓpha ꝯ iudeos ⁊ alios ꝑuerſe credētes ſeu opinātes ꝙ xp̄s ꝓ pctō ſuo ꝓprio fu/ iſſet paſſus. q̄ꝝ falſam credulitatē ſeu opinionē euacuat ꝓpheta ꝑ h̄ ꝙ ex morte xp̄i ſecuta eſt ꝓpagatio fideliū lon geua. ⁊ hūana vita ꝑ ipm xp̄m in deū directa. qd̄ ptʒ ex h̄ ꝙ ſuantes legē xp̄i ⁊ p̄cipue ei⁹ ꝯſilia non ſolū vt hoīes ſm̄ rōem viuūt. ſed etiā q̄i angeli in celis ꝯuerſantes. vn̄ apl's ad Philip. iij. Conuerſatio nr̄a in celis eſt. Ait eni Hiero. In carne p̄ter carnē viuere nō terrena vita eſt ſed celeſtis. ſm̄ quā ſniam lr̄a ſic exponiť. Si poſueriſ ꝓ pec/ cato aīam ſuā. i. ſi tu infidelis poſueris pctm̄ aīam ſuā. id eſt ſi aſſerueris peccatricē fuiſſe aīam xp̄i. Uidebit ſe/ men longeuū. qd̄ intelligiť admiratiue ſeu interrogatiue dictū. q. d. quō videbit ſemē longeuū. ſ. multiplicationē fideliū q̄ ſecuta eſt ad mortē xp̄i q̄ q̄dē fideles ſemē xp̄i ſunt ꝑ adoptionē. q̄ q̄dē rō ꝓpiſe ꝯſonat rōni gamalielis honorabil' legis doctoris. q̄ Actu. ca. v. phariſeis dice/ bat. Diſcedite ab hoībꝫ iſtis. ſ. a diſcipulis xp̄i ⁊ ſinite il/ los. qm̄ ſi eſt ex hoībꝫ conſiliū. hoc autē op⁹ diſſoluetur. ſi vero ex deo eſt. nō poteris diſſoluere. Si aūt ꝯtra h̄ di/ catur ꝙ alique ſecte praue q̄nq3 durāt magno tpe ꝑmiſſi one diuina. vt ptʒ de ſaracenis. Ad h̄ euacuanduʒ indu/ cit ꝓpheta aliā rōnem di. Et volūtas dn̄i in manu ei⁹ di/ rigetur. Conſtat aūt ꝙ voluntas dn̄i eſt ſanctificatio no ſtra. prima ad Theſſa. iiij. cap. Sed conſtat ꝙ ſanctifica/ tio humana. nunq̄ in le. ve. nec i aliqua lege ſeu ſecta fu it ſic frequēter directa in deum. ſicut in ſequentibus do ctrinam ⁊ vitam chriſti repitur. quoꝝ plurimi intantum ſanctimoniā ſequunť ꝙ terrena omnino deſpiciūt. ⁊ vſ/ q3 ad ſanguinis effuſionē ꝓ veritate pugnant. et ſic vo/ luntas domini in manu chriſti directa eſt. vnde h̄ qd̄ di/ citur. Uoluntas domini in manu eius diriget. Legatur admiratiue ſeu inquiſitiue conformiter ad verba imme diate p̄cedentia ſic. Si poſueris tu. ſ. infidelis peccatū anima ſuam. ſ. peccatricem animā chriſti. Nunquid vi/ debit ſemen longeuum. ⁊ nunquid voluntas domini in manu eius dirigetur.

Replica.

i In capitulo. liij. cū dr̄. Et dabit impios ꝓ ſepultu ra. Poſtil. ⁊. ſ. Tho. ꝯcorditer exponūt de iudeis q̄ dati ſunt in manu romanoꝝ ob vindictā mor tis xp̄i. Burg. ſe opponēs dicit illā expoſitionē ñ ꝓpriaʒ q2. vt inquit ſm̄ h̄ debuit dicere. dabit impios ꝓ morte non pro ſepultura. quia licet in morte xp̄i valde pecca/ uerunt. non tamen in ſepultura. Meritorie enim inquit ⁊ honorifice chriſt⁹ fuit ſepult⁹. iō dicit ſupra. Erit ſepul chrum eius glorioſum. Sed iſta videnť fruſtra dicta. q2 ſepultura eſt ꝯſequens mortē. ideo ſi iudei male egerūt mortē inferēdo. peius egerūt mortuo nō p̄cendo. q̄nimo fecerunt cuſtodiri ſepulchrū ne ꝑut predixit reſurgeret

q̄uis nō crederēt reſurrectionē futurā. Sed ⁊ cuſtodes
corruperūt pecunia. ne reſurrectionē factā publicarent.
Infideliter igr̄ ⁊ falſe dicit Burg. ꝙ iudei in ſepultura
nō peccauerīt. Nec valet ꝙ allegat ſepulturā fuiſſe hono
rificā ⁊ meritoriā. q2 h̄ ꝑtinet ad credētes, nō ad ꝑfidos
iudeos q̄bꝫ hodie ſe-
pulchꝝ xp̄i nō eſt glo
rioſum. ⁊ falſuꝫ eſt qđ
dicit teſtes ſepulture
cuſtodes fuiſſe. q2 nō
fuerūt poſiti in teſti-
moniū. q2 rōne noto-
rietatꝫ non egebat te-
ſtimonio. ſꝫ erāt poſi-
ti ex cautela ꝯ diſcipu
los ne furarent corp9
ieſu. vt h̄r in hyſtoria
euāgelica. ⁊ ſic ex torꝫ
expoſitioībꝫ Burgē.
fantaſiat̄ ꝯ ſcīm tho.
⁊ poſtillatorem.

Capl'm. LIIII

Lauda ſterilis
l Aliq̄ doctores
catholici expo
nūt hoc cap. de redi-
tu captiuitatꝫ babylonice, ita ꝙ eadē gens. ſ. iudea dr̄ h̄.
Hn̄s virū ⁊ fecūda. ſteril' et deſ'ta ſm̄ diuerſa tp̄a. Hn̄s
virū ⁊ fecūda a tp̄e legꝫ date. q2 fuit tūc deſpōſata deo ꝑ
legis ſuſceptionē. Derelicta ⁊ ſteril'. tp̄e babylōice capti-
uitatis, ſed h̄ nō videt̄ bn̄ dictū. q2 ſterili ⁊ deſ'te ꝑmitti
tur h̄ maior multiplicatio ꝑlis exaltatōis ⁊ honorꝫ q̄ꝫ ha
benti virū. ꝑpl's aūt reuerſus de captiuitate babylonica
nūq̄ꝫ fuit poſtea in tāta ꝓſpitate q̄tū ad multitudinem
ꝑpli, diuitias ⁊ honores ⁊ hmōi. ſic fuerat ān captiuitatē
⁊ maxie tp̄e dd̄ ⁊ ſalomonis. ſꝫ fuit in ſeruitute, licꝫ ī terra
ſua. ⁊ afflictiōibꝫ multꝫ. vt dictū eſt ſ. xxv. Item infra dr̄
eodē ca. Ecce ſternā ꝑ ordinē lapides tuos ⁊ fundabo te
in ſaphirꝫ in q̄ denotat̄ reedificatio ciuitatꝫ ⁊ tēpli mul
to excellētior q̄ꝫ ān. Reedificatio vō tēpli ⁊ ciuitatꝫ ꝑ9 ca
ptiuitatē babylonicā nulla fuit reſpectu illi9 q̄ p̄ceſſit. ⁊
iō ra. ſa. exponit iſtud ca. de tp̄e xp̄i. ita ꝙ ſm̄ cū iudea dr̄
hn̄s virū ⁊ fecūda ꝑ tp̄e ān captiuitatē factā ꝑ tytū. Ste
rilis ⁊ derelicta. a tit o ꝑ tp̄e captiuitatꝫ in q̄ eſt mō. ſꝫ in
aduētu meſſie erit ī maiori ꝓſpitate q̄ī icōpabilr̄ q̄ꝫ fue
rit vnq̄ꝫ. ſꝫ iſtud dictū fundat̄ ſup erroneū fundamētū. ſ.
ꝙ xp̄s ſit adhuc ventur9. ꝓpter qđ paul9 apl's ad Gal. iiij
exponit principiū h9 ca. de vocatiōe gētiliū ad fidē xp̄i
quā ſniam intēdo ſeq̄. Igit̄ ad intellectū dicēdorꝫ ſciēdū
ꝙ ſicut vna ē fides antiq̄rꝫ ⁊ modernorꝫ. licꝫ ſit mō mag̃
explicita. ita ē vna eccl'ia a principio mūdi vſq̄ꝫ ad finē
vt dicit Gre. omel. vij. Quis recti9 ꝑrfamilias ſilitudi
nē tenet q̄ꝫ ꝯditor nr̄ q̄ eos q̄s ꝯdidit q̄ſi ſubiectos poſſi-
det in domo q̄ hꝫ vineā vniuerſalē. ſ. eccl'iam. q̄ a primo
abel iuſto vſq̄ꝫ ad vltimū electū q̄ in finē mūdi naſcitu-
rus eſt. q̄t ſctōs ꝓtulit. q̄ſi tot palmites emiſit. ⁊ ſic vna ⁊
eadē eccl'ia dr̄ ſteril' ⁊ fecūda. virū hn̄s ⁊ derelicta. ſm̄ di-
uerſas gētes ⁊ tp̄a. ita ꝙ ꝑ tp̄e veterꝫ teſtamēti dr̄ fecūda
⁊ virꝫ hn̄s q̄tū ad iudeos rōne legꝫ accepte ⁊ diuini cul
tus. q̄ duo viguerūt apud eos. Steril' ⁊ derelicta q̄tū ad
gētiles q̄rꝫ pauci habuerūt fidē mediatorꝫ vt ſctūs iob ⁊
aliq̄ alij. nec data fuit eis lex diua. Econuerſo aūt ꝑ tp̄e
noui teſtamēti in q̄ pauci de iudeis ꝯpatiue. ⁊ multi de
gentilibꝫ crediderūt. Scdm̄ h̄ igr̄ dicendū ꝙ in ꝑnti ca.
Ponit̄ remediū oppoſitū impedimēto liberatōis fiende
ꝑ xp̄m tacto ſupra ca. li. q2 ex dilatiōe ꝓmiſſiōis dicte ſal

[a]Lauda ſte LIIII
l rilis q̄ nō paris: [b]de-
canta laudē: [c]⁊ hin-
ni q̄ nō pariebas. [d]q̄m mul
ti filij deſerte [e]magis q̄ꝫ ei9
que habebat virū dicit do-
minus. [f]Dilata locū tento-
rij tui, et pelles tabernacu-
lorū tuorꝫ extende. Ne par-
cas. Longos fac funiculos
tuos ⁊ clauos tuos ꝯſolida
[g]Ad dexterā ꝫ enī et leuam
penetrabis. [h]et ſemen tuū
gentes hereditabit: [i]et ciui
tates deſertas [k]inhabita-
bit. [l]Nolite timere, quia nō
cōfunderis neq̄ꝫ erubeſces
Non enim te pudebit: [m]q2
confuſionis adoleſcētie tue
obliuiſceris: et obprobrij
viduitatis tue non recor-
daberis amplius. Quia
dominabitur tui qui fecit
te, dominus exercituū no-
men eius: ⁊ redemptor tu-
us ſanctus iſrael: de9 omis

natiōis ab aliq̄bꝫ poterat eſtimari licꝫ falſo. ꝙ promiſſio
poſſet fruſtrari. In h̄ āt ca. oñdit̄ dicta ꝓmiſſio nō ſoluꝫ
adimpleri q̄tū ad iudeos oēs q̄ credere noluerūt ſꝫ etiā
q̄tū ad gētiles. q̄ō vidētes adipleri iudei q̄ crediderūt ī
primitiua eccl'ia admirātes ⁊ glorificātes deū dixerunt.
Ergo ⁊ ī natiōes grā
ſpūſſcti effuſa ē Act.
xi. Scdm̄ h̄ igr̄ pn̄s
ca. ī tres ptes diuidit̄
q2 p̄io deſcribit̄ ſal-
uatōis fiende ꝑ xp̄m
dilatatio. ſcd'o fideliū
exaltatio, ibi. noli. ter
tio hoſtiū ꝓſtratō ibi
Ecce ego creaui. Cir-
ca primū dicit̄.
a Lauda ſteri. ⁊c. i.
eccl'ia q̄ fuiſti ſteril' in
gētilibꝫ tp̄e vete. teſt.
⁊ dicit. Lauda. ſ. inte-
ri9 corde. b Decā
ta laudē exterius ore.
c Et hinni. ſ. corpe.
q2 fortꝫ mot9 deuotio
nis redūdat exteri9 ī
motibus corpis. Pſ.
lxxxiij. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt ī deū viuū. ⁊ ſub
d Q̄m mul. fi. deſ. i. gē- (dit̄ rō tāte exultatiōis cū dr̄.
tilitatꝫ q̄ fuit deſ'ta tp̄e vete. teſta. e Magis q̄ꝫ ei9 q̄
ha. vir. i. gētis iudaice. q2 ī nouo teſtamēto pl'es ſūt fide-
les de gētilibꝫ q̄ꝫ de iudeis fuerīt tp̄e veterꝫ teſta. ⁊ q2 ad
multiplicatiōeꝫ fideliū ſeq̄tur augmentatio diuini cult9
ſubdit. f Dilata. lo. ten. tui ⁊c. ꝑ locū tētorij itelligit̄
loc9 ſacrificij. eo ꝙ ſacrificia ī veteri lege fiebāt in taber-
nacl'o. accipiēdo tabernaculū ꝓ atrio. ſacerdotū. qđ erat
ān tabernaculū moyſi factū de cortinis. pellibꝫ. tabulis
⁊ ſilibꝫ ad erectionē tabernacl'i neceſſarijs. loc9 aūt ſacri
ficij fuit arc9 tp̄e veterꝫ teſta. q2 nō erat licitū offerre ſa-
crificiū niſi ī hieru'm nec in tota ciuitate. ſꝫ in mōte ſyon
vbi erat tēplū. ſꝫ tp̄e noui teſtamēti dilatat9 eſt loc9 ꝑ or-
bē vniuerſuꝫ. vbi a xp̄ianis offert̄ eucharistia q̄ eſt noui
teſtamēti ſacrificiū ſm̄ ꝙ fuit p̄dictū Malach. i. Ab or-
tu ei ſolis vſq̄ꝫ ad occaſuꝫ magnū eſt nomē meū ī gētibꝫ
dicit dn̄s. ⁊ in oī loco ſacrificat̄ ⁊ offert̄ nomī meo obla-
tio mūda ⁊c. ⁊ ꝓpter h̄ dr̄ hic. f Dilata lo. ten. tui ⁊c.
g Ad d. pte- (ad deſignādū ampliatiōeꝫ cult9 diuini.
rā eni ⁊ le. pene. i. dilataberis ad oēm ptē orbis h Et
ſemen tuū gen. heredi. q2 apl'i ⁊ alij fideles acq̄ſierunt ec-
cleſie alias gētes ꝑ ſuā p̄dicatiōeꝫ. i Et ciuitates de-
ſertas. ſ. a deo ꝓpter ydolatrie cultū. k Inhabitabit
l Noli timere. q2 multiplicatio (fidē ibi ſeminando.
hoīm nō eſt ad leticiā niſi ſit ordinata ad bonū ſm̄ ꝙ dr̄
ſupra. ix. Multiplicaſti gentē. nō magnificaſti leticiā. iō
poſt multiplicationē fideliū. Hic ꝯñter deſcribit̄ exalta-
tio eorꝫ. ⁊ diuidit̄ in duas partes. q2 primo ponit̄ remo-
tio cuiuſcūq̄ꝫ ꝯfuſionis. ſcd'o aſſecutio honoris. ibi. Pau
percula. Circa primū dicit̄. Noli timere q2 nō cōfunde-
ris. cuius ratio ſubditur cum dicitur.
m Quia ꝯfuſionis adoleſcētie tue ⁊c. ad intellectum
hui9 l'r̄e ſciendū ꝙ a principio nō fuit diſtinctio inde et
gentilitatꝫ. ſed incepit in abraam q̄ circūciſionē accepit ī
ſignū diſtinctionis. vnd' circūciſio ſic diffinit̄. Circūciſio
eſt ſignum diſtinguēs iſrael a gentilibꝫ. ⁊ ideo confuſio
adoleſcentie gentilitatis eſt ydolatria. ad quam ſtatim
declinauit cultu dei remanente abraam ⁊ ſuis ſucceſſori
bus ꝑ Iſaac. Obprobriū vero viduitatis in gentilitat-

terre vocabit[n] Quia vt mulierā derelictā ⁊ merētē ſpū vocauit te dñs: ⁊ vxorē ab adoleſcētia abiectā. Dixit deꝰ tuꝰ. [o] Ad pūctū in modico dereliq̄ te: ⁊ in miſeratiōib; magnis ꝯgregabo te. In momento indignatōis abſcōdi faciē meā parūper a te: ⁊ i miſcdia ſempitna miſertꝰ ſū tui: dixit redēptor tuꝰ dñs. [p] Sic in dieb; noe iſtud mihi ē. cui iuraui: ne inducerē aq̄s diluuij vltra ſupra trā: [q] ſic iuraui vt non iraſcar tibi ⁊ nō increpē te. [r] Mōtes eñi cōmouebunt et colles ꝯtremiſcent. miſcdia aūt mea nō recedet a te: [s] et fedꝰ pacꝭ mee ñ mouebit: dixit miſerator tuꝰ dñs. [t] Paupercula tēpeſtate [v] conuulſa abſq; vlla ꝯſolatione. [x] ecce ego ſternā p ordinē lapides tuos: ⁊ fundabo te i ſapphiris: ⁊ ponā iaſpidē ppugnacula tua: ⁊ portas tuas i lapides ſculptos. ⁊ oēs terminos tuos i lapides deſiderabiles: [y] vniuſos filios tuos doctos a dño ⁊ multitudinē pacꝭ filijs tuis. ⁊ i iuſticia fundaberis. [z] Recede [a] procul a calūnia. q2 nō timebis: ⁊ a pauore. q2 nō appropinq̄bit tibi. [b] Ecce accola veniet [c] q̄ nō erat mecum. [d] aduena quōdā tuꝰ [e] adiūget tibi [f] Ecce ego creaui fabrū ſufflantē in igne prunas [g] ⁊ pferētē vas in opꝰ ſuū: [h] ⁊ ego creaui interfectorē ad diſpdendū [i] Omne vas qd̄ fictū ē ꝯtra te [k] nō diriget [l] ⁊ oēm linguam reſiſtentem tibi [m] in iudicio iudicabis. [n] Hec ē hereditas ſeruoꝝ dñi. ⁊ iuſticia eoꝝ apud me dicit dñs.

accipit a tpe legis date. q̄ ꝓpter idolatriā q̄ia deo dimiſſa eſt repudiata ipa iudea ab ipo p legē deſpōſata. Cōfuſio vo adoleſcētie ipiꝰ iudee eſt idolatria ad quā declinauit poſt datiōez leg̃ in deſerto. ⁊ poſtea in terra ꝓmiſſionis. vñ dr Hiere. ij. Recordatꝰ ſum tui miſerās adoleſcētiā tuā. ⁊ charitatē deſponſatiōis tue. qñ ſecuta es me i deſerto. Obprobriū autē viduitatis eiꝰ ē a tpe legis noue quā renuit recipe. et ſic derelicta eſt a deo ⁊ repudiata ꝓ maiori parte. Nūc aūt ita eſt q̄ iſte ꝯfuſiones ⁊ obprobria gētilitatis ⁊ iudee. non ſunt recordāda in eccleſia ex iudeis ⁊ gētilib; cōſtituta tpe grē. eo q̄ ſunt eq̄les iudei ⁊ gentiles ad participandū grām xpi in via ⁊ gliā in patria. et h̄ eſt qd̄ dicit apl's Ro. x. Nō enī ē diſtinctio iudei ⁊ greci. nā idem dñs oim diues i oēs q̄ inuocāt illum. ⁊ ad Gala. v. ⁊ vi. cap. In xpo enī ieſu. neq; circūciſio valet aliq̄d neq; ꝑputiū. ſ3 noua creatura. ſc3 p baptiſmū regenerata. q̄ baptiſmꝰ eſt culpe ⁊ pene deletiuus. ⁊ p ꝯñs ꝯfuſiōis ⁊ obprobrij. ꝓpter qd̄ iudei credētes nō pñt aliq̄d improperare gentilib; credētib; de pteritꝭ. nec ecōuerſo. iō dr q2 ꝯfuſionis adoleſcentie tue obliuiſceris ⁊c. ⁊ ptz lr̃a

n Quia vt mu. derel. ⁊c. vbi alloq̄t (ex p̄dictis vſq; ibi eccliam put ſe extēdit ad iudeos ⁊ gētiles ⁊ fideles q̄ in pñti vita cōiter affligunt. vt ptz ex decurſu veterꝭ ac noui teſtamēti. iō aſſimilat mulieri derelicte ⁊ merēti. ſ3 q2 iſta triſticia ꝯuertit in gaudiū in vita beata. q̄ a tpe paſſionis xpi eſt apta. iō ſubdit. o Ad punctū in modico dereliq̄ te. q2 q̄cūq; tribulatio vite pñtis q̄ſi momētanea eſt reſpectu ꝯſolatiōis celeſtꝭ. iō ſubdit. Et i miſericordia ſempi. miſertꝰ ſum tui. Notādū q̄ i hac pte vbi trāſlatio nr̃a h3. Quia dñabit tui q̄ fecit dñs exercituū nomen eiꝰ. in hebreo h̄r ſic Quia dñatores tui factores tui dñs exercituū nomē eiꝰ. ubi manifeſte apparet pluralitas pſonaꝝ in deo cum dr in plurali. Dñatores tui factores tui. ⁊ vnitas eēntie cū ſubdit. Dñs exercituū nomē ē eiꝰ ita q̄ noia pluralꝭ nūeri ꝯiūgunt cū noib; nūeri ſinglarꝭ p Sicut in dieb; noe. Hic ꝯñr ponit ꝯfirmatio dicti h̄ iuramēto diuino cū dr. Sicut in dieb; noe mihi iſtud ⁊c pactū enī firmū ſtatuit deꝰ cū noe de diluuio vltra non inducēdo ſup terrā. ⁊ eodē mō dr de tribulatiōe vlterius nō inducēda ſup eccliam cū dr. q Sic iuraui vt non iraſ. tibi ⁊ nō incre. te. increpatio diuīa eſt tribulatio ab eo immiſſa. ⁊ ſic ptz q̄ ſc ſcptura loquit hic de ſtatu eccleſie triūphantꝭ. vbi ꝯfuſio ⁊ tribulatio nullū locū habēt. vñ ⁊ adhuc ſubdit. r Mōtes enī cōmouebunt. ante

aduentū xpi ad iudiciū. s Fedus pa. mee nō mo. q̄ dñ intelligat de federe grē. nō mouet ab ecclia militāte generaliter. fedꝰ aūt glie eſt oino imutabile. t Paupercula. Hic ꝯñr ponit honoris aſſecutio. vbi pmo recolit pcedens tribulatio. cū dr. Paupercula tēpeſtate. ſ. pmo fuit ⁊ eſt.

v Cōuulſa ⁊c. q2 eccleſia vt in plurimū fuit ⁊ ē afflicta. et erit in pñti vita loquēdo de ipa q̄tuz ad illos q̄ nūero ⁊ merito ſūt in ecclia. et h̄ ꝑmittit hic. vt oppoſita ꝯſolatio ſiue honoratio daturꝰ elucēſcat. cū ſubdit x Ecce ego ſter. (tur p or. la. tu. ⁊c. qd̄ vno mō pōt intelligi d eccleſia militāte. ⁊ ſic lapides iſti ſūt viri ſancti i diuerſis gradib; ⁊ officijs eccle ꝯſtituti. ex q̄b; edificatur eccleſia. Alio mō de eccleſia triūphāte. et ſic lapides iſti ſūt beati in diuerſis māſiōib; ⁊ gradib; glie collocati. de q̄ edificio h̄r Apoca. xxi. vñ ibi cōcludit. Et ciuitas ñ eget ſole neq; luna vt luceant in ea. nam claritas dī illūīabit illā y Uniuerſos fi. tu. doc. a dño. q2 in btitudine celeſti omēs vident in diuina eſſentia illud qd̄ ptinet ad eorū beatitudinē. ⁊ ſic ſunt edocti a dño immediate. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr Hiere. xxxi. Et nō docebit vltra vir primū ſuum. ⁊ vir frēm ſuū. dicēs cognoſce dñm. Oēs eī cognoſcēt me a minimo eoꝝ vſq; ad maximū ait dñs. z Recede. i. remota. a Procul a calūnia. q2 nō habebit locū in patria. (eccleſ. b Ecce accola veniet. i. gentilꝭ c Qui nō erat mecū. añ ꝯuerſionē ad fidē. d Aduena quondā tuꝰ. id eſt q̄ nō fuit natiōe iudeꝰ. e Adiūget tibi. i. adequabit tibi in donis grē ⁊ glie. vt ſupra dictū eſt. f Ecce ego. Hic ꝯñr deſcribit hoſtiū deiectio. ſ. demōis ⁊ antixpi q̄ erit inſtrumētū diaboli ad pſequēdū eccliā. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr. f Ecce ego creaui fabrū ⁊c. i. diabolū q̄ q̄tū ad naturā que bona eſt a deo creatꝰ eſt. ſ3 p ſuā maliciā deprauatꝰ. de q̄ dr Iob. xli. Halitꝰ eiꝰ prunas ardere facit. id ē temptatiōes i cordib; pctoꝝ. ⁊ pſecutōes ꝯ eccliā fideliū. g Et pferentē vas in opꝰ. i. antixpm quē poſſidebit. et ad pſectiōes applicabit. h Et ego creaui interfec. ad diſp. i. michaelē archangelū cuius miniſterio de pcepto dñi antixps. ⁊ magia ps adherētiū ſibi interficiet. vt dicūt doctores ſancti. iō ſubdit. i Omne vas qd̄ fictū k Nō diriget. i. intentio (eſt ꝯ te. diaboli inſtigatiōe. fruſtrabit l Et omnē linguā reſiſtētē tibi. i. aduerſantem catholice fidei. m In iudicio iudicabis. q2 ſancti in extremo iudicio cū dño impios iudicabūt.
n Hec eſt hereditas ſeruoꝝ dñi. q2 pacto iudicio celeſtem hereditatē in corpe ⁊ aīa poſſidebunt.

In capi. liiij. vbi dr̃ in poſtilla. Quia dñabit̃ tui q̃ fe-
cit te dñs exercituũ nomẽ ei⁹. Additio.

Si trãſlatio nr̃a hʒ. q2 dñabit̃ tui q̃ fecit te. in he
v breo hr̃. Quia dñator tui ꝛ factor tui dñs exerci-
tuũ nomẽ ei⁹. ꝛ ſic in h̃ loco ſi apparet pluralitas
pſonarꝫ in deo. nec in-
de dz ſumi argumẽtũ
ꝯ hebreos. q2 forte ce-
deret eis in deriſuz.
ſunt tñ multa alia lo-
ca in qb⁹ h̃ myſteriuz
clarius cõprobatur.

Caplm. LV.

o Omnes ſitien-
tes. Hic inci
pit capitulũ i hebreo
in q̃ ponit̃ remedium
oppoſitũ. tertio impe
dimẽto ſupraposito
liij. ca. ex ꝯtẽptu xp̃i p
cedẽte. ꝛ iõ hic ponit̃
ei⁹ eminẽtia. Et diui-
dit̃ i tres ptes. q2 pri
mo deſcribit̃ eius ma
gnifica liberalitas. ſe
cũdo ipi⁹ ſũma digni
tas. ibi. Ecce teſtẽ. ter
tio excitat̃ nr̃a ſeduli-
tas. ibi. Querite dñm
Circa primũ dicitur
a Omnes ſiti. ve. ad
aq̃s. i. grẽ i pñti. ꝛ glẽ
in ciuitate celeſti per
ipm̃ xp̃m donandas. ſm q͛ ipẽ dicit Ioh. iiij. Qui aũt bi
berit ex aq̃ quã ego dabo ei nõ ſitiet in eternũ. ſʒ aq̃ quã
ego dabo ei fiet in eo fons aque ſalientis in vitã eternã
b Et q̃ nõ habetis ꝛc̃. q. d. iſta nõ cadũt ſub p̃cio tpali.
ſed dant̃ ex mera liberalitate diña. c Vinũ ꝛ lac. per
iſta q̃ in nutribilib⁹ ſunt p̃cipua intelligunt̃ bona grẽ et
glẽ ſpũalia aĩe nutritiua. q2 ꝯnaũ eſt hoib⁹ ad cognitio-
nẽ ſpũaliũ p ſenſibilia deuenire. d Quare appen. ar-
gentũ ꝛc. i. ponitꝫ ſtudiũ ꝛ laborẽ vr̃m circa bona tpalia
trãſitoria ꝛ deceptoria. q̃ nõ reficiũt. ſed magis famẽ ꝛ ſi-
tim faciũt. q2 cupiditatẽ augent. vñ dicit poeta. Creſcit
amor numi. q̃ntũ ipa pecũia creſcit. Et idẽ dicit Ambro.
ſup Lucã de hydropico. ꝛ idẽ eſt de ambitione honorꝫ et
hmõi. e Et delect. in craſſitudine. i. grẽ pinguedine.
f Aĩa vr̃a. nõ corp⁹ qd̃ nõ ſentit̃ talia. g Inclinate
aurẽ vr̃am. ad euãgelicã veritatẽ h Et viuet aĩa vr̃a.
vita grẽ. ꝛ poſtea glẽ. ꝛ vñ iſta pueniãt ſubdit̃. i Et
feriã vobiſcũ pac. ſempiternũ. i. legẽ euãgelicam cui alia
k2 Miſcdias dd̃ fideles. ſic eſt i hebreo. (nõ ſuccedet.
ꝛ i li. cor. i. Miſcdias xp̃i fidelr̃ adimplẽdas. Qꝫ autẽ p
dauid intelligat̃ xp̃s. pꝫ Oſee. iij. Reuertent̃ filij iſrl̃ ꝛ q̃
rent dñm deũ ſuũ ꝛ dauid regẽ ſuũ. vbi trãſlatio chaldai
ca habet. Et obediẽt meſſie filio dauid regi ſuo. ꝛ Hiere.
xxx. Seruient dño deo ſuo ꝛ dauid regi ſuo quẽ ſuſcitabo
eis. glo. hebraica. Obediẽt meſſie filio dauid. certũ eſt tñ
q͛ dauid diu ante erat defunct⁹ q̃ꝫ iſti ꝓphe eſſent. ꝛ ideo
nõ intelligit̃ h̃ de ipo ſed de xp̃o ab eo deſcenſuro. ſm q͛
dr̃ Roma. i. Qui fact⁹ eſt ei ex ſemĩe dauid ſm carnẽ. ꝛ eo-
dẽ mõ hic p dauid intelligit̃ xp̃s. h̃ etiã pꝫ p paulũ apo-
ſtolũ. q̃ Actu. xiij. allegat hanc ſcripturã de xp̃o dictã di.
Dabo vobis ſctã dauid fidelia. vbi eñi trãſlatio nr̃a ha-
bet hic. Miſcdias dauid fideles. trãſlatio. lxx. quaꝫ alle-
gat paulus hʒ. Sancta dauid fidelia. vt dicit glo. Actuũ

o ᵃOmnes ſitien LV.
tes vẽite ad aq̃s: ᵇꝛ
q̃ nõ habetis argẽtũ: ꝓperate
emite et comedite. Venite
emite abſq͛ argento ꝛ abſq͛
vlla cõmutatiõe ᶜvinũ ꝛ lac.
ᵈQuare appẽditis argẽtuꝫ
nõ in panib⁹. ꝛ laborẽ vr̃m
nõ in ſaturitate Audite au
diẽtes me ꝛ comedite bonũ
ᵉꝛ delectabit̃ in craſſitudine
ᶠaĩa vr̃a. ᵍInclinate aurẽ
vr̃am ꝛ vẽite ad me. audite
ʰꝛ viuet aĩa vr̃a: ⁱꝛ feriã vo-
biſcũ pactũ ſempiternũ ᵏmiſe
ricordias dd̃ fideles. ˡEcce
teſtẽ pplis dedi eũ ᵐducẽ ac
p̃ceptorẽ gẽtib⁹ ⁿEcce gẽtẽ
ᵒquã neſciebas vocab⁹ ꝛ gẽ-
tes q̃ nõ cognouerũt te ᵠad te
currẽt ʳꝓpter dñm deuꝫ tuũ
ˢꝛ ſctm̃ iſrl̃: ᵗq2 glĩficauit te
ᵛQuerite dñm dũ iueniri
põt: ˣinuocate eũ ʸdũ ꝓpe ẽ.
ᶻDerelinq̃t impi⁹ viã ſuã:
ᵃꝛ vir iniqu⁹ cogitatões ſu-
as ᵇꝛ reũtat̃ ad dñm ꝛ ᶜmiſe
rebit̃ ei⁹: ꝛ ad deũ nr̃m ᵈq̃m
multus eſt ad ignoſcendũ.
ᵃNõ. n. cogitatiões mee co-
gitatiões vr̃e: neq͛ vie vr̃e
vie mee dic̃ dñs. ᵇQuia ſic̃
exaltãt̃ celi a t̃ra. ſic exalta-
te ſũt vie mee a vijs vr̃is: ꝛ
cogitatões mee a cogitatõi-
bus vr̃is. ᶜEt quomodo de
ſcendit ymber ꝛ nix de celo
ꝛ illuc vltra non reuertitur

xiij. Ex q̃ etiã vlteri⁹ pꝫ q͛ ſnia toti⁹ capl̃i ad lr̃am redu-
cenda eſt ad tps xp̃i. hoc etiã ſentit ra. ſa. vt pꝫ ex ſupra-
l Ecce teſtẽ. Hic ꝯñr deſcribit̃ ipi⁹ xp̃i ſubli- (dictis.
mitas. ꝛ p̃mo in doctrina cũ dr̃. Ecce teſtẽ pplis dedi eũ
id eſt in veritatꝫ diuine teſtimoniũ. ꝓpter qd̃ dixit Io. xviij.
Ego in h̃ nat⁹ ſum. et
ad h̃ veni in mundũ.
vt teſtimoniũ phibe-
am veritati. Scd̃o i po
teſtatꝫ eminẽtia cum
m Ducẽ (ſubditur
ac p̃ceptorẽ gentib⁹.
ſm qd̃ dr̃ Math. vlt.
Data eſt mihi oĩs po
teſtas i celo ꝛ i terra.
n Ecce gentẽ. Hic
mutat̃ mod⁹ loquẽdi
de tertia pſona ad ſe-
cũdã qd̃ frequẽter fit
in ꝓphetꝫ. ꝛ dirigit ſer
monẽ ad xp̃m dicẽs.
n Ecce gentẽ. i. po-
pulũ gentilem.
o Quaꝫ neſciebas.
p approbationẽ. ꝓpter
eius ydolatriã. eo mõ
loquendi q̃ dr̃ fatuis
v̓ginib⁹. Neſcio vos.
Math. xxv.
p Et gẽtes q̃ te nõ
cognouerũt. p fidem.
q Ad te currẽt. p ce
lerẽ ꝯuerſionẽ ad p̃di
cationẽ aplõꝝ. r Propter dñm deũ tuũ. i. pr̃em q̃ eſt
s Et ſctm̃ iſrael. i. deũ ſanctifi- (de⁹ ipius xp̃i hominis.
cantẽ iſrl̃. t Quia glorificauit te. q̃tũ ad glãꝫ corpis
in reſurrectiõe. quã tũc habuit xp̃s ꝛ nõ aĩi. ꝛ q̃tũ ad ſeſ-
ſionẽ ad dexterã pr̃is in hũanitate. quã habuit in aſcen-
ſione. ꝛ q̃tũ ad opationẽ miraculorũ p aplos factoꝝ in
nois xp̃i inuocatiõe. q̃ videtes ppl̃i gẽtiles ad xp̃m ꝯuer
tebant̃. vt hr̃ in actib⁹ aploꝝ in plurib⁹ locꝫ. v Que
rite. Hic ꝯñr excitat̃ hũana ſedulitas ad q̃rendũ deũ tpe
grẽ. ex ꝯſideratiõe ſue liberalitatis ꝛ maieſtatꝫ. Et primo
fit ꝓpoſitũ. ſcd̃o declarat̃ dictũ. ibi. Nõ eñi. Circa primũ
dr̃. v Querite dñm dũ inueniri põt. i. anteq͛ veniat
ſeueritas iudicij. x Inuocate eũ. p deuotã orõnem.
y Dum ꝓpe eſt. ad exaudiẽdũ parat⁹. et q2 pctõris orõ
nõ eſt exaudibilis. iõ ſubdit̃. z Derc. impi⁹ viã ſuam
a Et vir iniqu⁹ cogitationes ſu- (id eſt opa ſua mala.
as. et hoc pꝫ falſitas ioſephi dicentꝫ q͛ cogitatones in-
tra manẽtes nõ ſunt pctã. b Et reuertat̃ ad do. p ve
ram pniam. c Et mi. ei⁹. dando ei gratiã.
d Quoniã multus eſt ad ignoſcenduꝫ. i. pronior q̃ꝫ ad
condemnandum.
a Nõ ei ꝛc̃. Hic ꝯñr declarat dictũ ſuũ. ꝛ p̃mo de diuia
pietate dicit. Nõ ei cogitatiões mee ꝛc̃. cogitatões ei hu
mane ſunt ad iniurias vindicãdũ. cogitatiões aũt diuie
ſunt magis ad miſerandũ. b Quia ſicut exaltant̃ ce-
li a terra. q2 celũ ſurſum eſt. ꝛ terra deorſum. ſic cogitatio
nes diuine. ꝛ opa ſunt eleuata ad ſupiora ſm q͛ dr̃ Pro-
uer. xvi. Vniuerſa ꝓpter ſemetipm̃ opatus eſt dñs. Co-
gitationes autẽ humane ꝛ opa tendunt ad deorſuꝫ. Ge-
neſ. viij. Senſus ꝛ cogitatio humani cordis prona ſunt
ad malum ab adoleſcentia ſua. Secundo q̃tũ ad ſtabi ſui
ſtabilitatem cũ dicitur.
c Et quõ deſcẽdit ymber ꝛc̃. abſq͛ effectu. iõ ſequitur.

d Sed inebriat terrã &c. ⁊ ptz vſq₃ ibi. e Sic erit v/bũ meũ p ꝓphẽtas dictũ. vl' aliter. Verbũ meũ .i. fili⁹ de q̃ dr̃ Joh. i. In principio erat vbũ &c. f Qđ egredietᷓ de ore meo. q2 ſp naſcitᷓ a pr̃e. illa enĩ natiuitas mẽſuratᷓ eternitate. q̃ cõplectitᷓ om̃e tp̃s g Nõ reuertetᷓ vacuũ fili⁹ enĩ ꝓcedẽs a pr̃e ⁊ veniẽs in mũdũ nõ redijt vacuus i celũ. ſed pr̃es detentos in limbo adduxit ſecũ. ideo ſubditur.
h Sz faciet q̃cũq₃ volui. i. q̃cũq₃ p ipſũ fieri diſpoſui. ſ. ſi h̃ refertatᷓ ad vbum dñi p ꝓphẽtas dictũ. nõ fruſtratᷓ effectu a deo in/
i Quia i le. (tento. egre. vos pr̃es in lym bo detenti.
k Et in pace duce/ mini ad gloriã celi.
l Mõtes ⁊ col. i. an geli ſuperiores ⁊ inferi ores eo mõ loquendi q̃ dr̃ pſ. cxxiiij. Mon/ tes in circuitu eius. id eſt angeli. vt dicit glo. Augu.
m Cãtabũt co. vo. laudẽ. q2 xp̃o aſcẽden te cũ electis fuit gau/ diũ ⁊ leticia angelis ſanctis.
n Et oĩa ligna regi. i. oĩs creatura etiã inſenſibilis.
o Plaudẽt manu. ꝯgaudẽtes ſuo creatori. p Pro ſaliuncula aſcen. abies. qđ exponit ra. ſa. ſic. i. pr̃as auferetᷓ ab impijs. ⁊ dabitᷓ iuſtis. ⁊ iſtud fuit impletũ i reſurrectione xp̃i. p quã pr̃es in lymbo detenti fuerũt de poteſtate demonũ liberati. ⁊ ad celũ exaltati. ⁊ pleni⁹ iplebitᷓ in iudicio finali. qñ demões retrudentᷓ in infernũ. et oẽs electi in corpe ⁊ aĩa trãsferentᷓ ad celũ. ideo ſubditᷓ.
q Et erit do. no. ab oĩb₉ electĩ r In ſig. e. i. i ſignũ ſalutĩ eterne s Qđ ñ au. q2 ꝑpetuitas i rõe ve btitudis iclu

Ec dicit dñs. Supius Capi. LVI. (ditᷓ &c.

b ꝓpheta ꝯſolat⁹ eſt fideles denũciando eis liberatione a malis. Hic iterz eos ꝯſolatᷓ denunciando eis ꝯſeruationẽ in bonis. Et diuiditᷓ in tres ptes. q2 primo ponitᷓ hui⁹ ſalutĩ ꝑpatio. ſcđo hui⁹ ſalutĩ collatio ca. lix. tertio ſalutĩ collate diſcretio. lxiij. ca. Prima in duas. q2 prio ponitᷓ dicta ꝑpatio ſeu diſpoſitio. ſcđo tollitᷓ erroris occaſio. ibi. Et nõ dicat. Circa primũ ſciendũ. ꝙ debita diſpoſitio ad recipiẽdũ ſalutẽ p xp̃m. donãdam eſt ꝙ hoĩes iuſte ſe habeãt erga ꝓximũ. ⁊ deuote erga deũ. pri/
b Cuſtodite iudiciũ. qđ dr̃ iudicib₉ (miũ tangitᷓ cũ dr̃. ⁊ maiorib₉. vt nõ declinẽt a rectitudine iudicij timore vl' amore. c Et facite iuſticiã. h̃ dr̃ cõtrũ ad oẽs. q2 q̃libet tenetᷓ viuere iuſte cũ ꝓximo. d Quia iu. eſt ſal⁹ mea. id eſt xp̃s p quẽ a pr̃e data eſt mũdo ſalus. e Ut ve/ niat. carnẽ aſſumẽdo. f Et iuſti. mea. i. xp̃s. q̃ p viam iuſticie ſatiſfecit deo pr̃i. dr̃ aũt xp̃s iuſticia ⁊ ſal⁹. q2 ꝑfectio xp̃i vno noĩe nõ põt explicari. ⁊ iđ noĩatᷓ plurib₉ noĩb₉ hĩc ⁊ alibi. Cõſeq̃ter ponitᷓ ſcđm de diuio cultu. cũ dr̃.
g Beat⁹ vir q̃ facit h̃. ſ. qđ poſtea ſubditᷓ. h Cuſto/ diens ſabbatũ ne polluat illud. p ſabbatũ qđ erat ordinatũ ſpecialiter diuio cultui intelligitᷓ om̃e illud qđ ptinet ad diuinũ cultũ in noua lege. i Cuſtodiens manus ſuas. a mal' opib₉ in q̃b₉ maxĩe eſt trãſgreſſio ſabbati ⁊ cult⁹ diuini. mag' q̃z opib₉ corpalib₉ vtilitati hoim̃ nũ deſeruientib₉. k Et non dicat &c. Hic ꝯñr remouetᷓ error oriens circa ꝑdictã diſpoſitõem. ⁊ diuiditur i tres ptes ſm̃ tres errores ſcđa ps incipit ſeq̃nti ca. tertia. lviij. Prima in duas. q2 primo ponitur erroris remotio. ſcđo doctorũ punitio. ibi. Omes beſtie. Prima adhuc in duas. q2 primo error tollitur. ſcđo ꝯtraria veritas aſſeritᷓ. ibi. Quia hec dicit. Iſte aũt error primus ꝓcedit ex defectu naturali. ſ. generis ⁊ plis. Ex h̃ enĩ ꝙ gentiles ꝯuerſi ad iudaiſmũ nõ admittebantᷓ ad cetũ iudeorũ equaliter. q2 recipiebantur ad legis obſeruãtiã nõ tñ admittebãtᷓ ſtatim ad ea q̃ erant honoris. ſed aliq̃ i tertia generatione ⁊ aliq̃ in decima. et aliq̃ nunq̃ vt dictũ fuit plenius Deute. xxiij. ⁊ ex h̃ credebãt ꝙ in ꝑmio beatitudinis eēt tanta diſtantia. ⁊ hoc remouetᷓ cũ dr̃. k Et nõ di. fi. aduene id ẽ gentilis natione. l Qui adhe. dño. p verã fidẽ.
m Sepatione diui. me dñs. in retributiõe iuſtorũ.
n A ꝑplõ ſuo. ſ. iudaico. Siĩr q2 defectus prolis in lege erat vituperabilis. aliq̃ ſimplices prole carẽtes q̃uis eẽnt de ꝑplõ iſrael. eſtimabant ſe deficere a ꝑmio iuſtorũ. eo ꝙ nõ multiplicauerãt ꝑplm̃. ⁊ hoc remouetᷓ cũ dr̃.
o Et nõ di. eunuchus. i. impotens ad generandũ.
p Ecce ego li. ari. ⁊ nõ faciẽs prolis fructũ. ⁊ ſubintelligitᷓ diminutio mercedis vel ablatio q Quia hec &c. Hic ꝯñr ꝯtraria veritas aſſeritᷓ. videlicet ꝙ eunuchus ⁊ gentilis veniẽs ad fidẽ tantũ bonũ ꝯſequetᷓ grẽ in preſenti ⁊ glĩe in futuro. ceteris tñ parib₉ q̃ntũ recipiet iudeus natiõe ⁊ dotatus multa prole. ⁊ hoc ptz impletum in noua lege Actu. x. vbi ſpũſſanct⁹ in ſigno viſibili deſcendit ſup corneliũ ⁊ alios gentiles cum eo exiſtẽtes. ſicut ceciderat ſup apl'os ⁊ alios fideles de iudeis exiſtẽtes. ꝓpter qđ dicit paulus apl's Ro. x. Non eſt diſtinctio iudei ⁊ greci. nã idẽ dñs oim̃. diues in oẽs qui inuocãt illũ. ⁊ hoc eſt qđ dr̃.
q Quia hec dicit dñs &c. i. debi te deũ coluerint. r Et elegerint q̃ volui. ſ. iuſte viuere cũ proximo s Et tenuerint fedus meũ. i. legẽ euãgelicã p quã deo federamur. t Dabo eis in do. mea. id eſt eccl'ia militante. vt dictũ eſt ſupra. q̃. capitulo.
v Et in muris meis in eccleſia triumphante. q̃ p muros intelligitᷓ. eo ꝙ violentia ibi nõ põt inferri.
x Locum. recipiendo gratiam in preſenti. et gloriam in futuro.
y Et nomen melius &c. iſtud proprie refertur ad illos qui ſe caſtrauerunt ꝓpter regnum celorum per caſtitatis obſeruantiam. que melior eſt ⁊ magis meritoria q̃z fecũditas prolis. ſm̃ ꝙ dicit ſaluator noſter Matthei. xix.

d ſz inebriat trã ⁊ ĩfũdit eã ⁊ germiare eã facĩ. ⁊ dat ſemẽ ſerenti: ⁊ panem comedẽti. e ſic erit vbũ meũ f qđ egredietur de ore meo. g Nõ reuertetur ad me vacuũ. h ſz faciet q̃cũq₃ volui. ⁊ ꝓſperabitᷓ in his ad q̃ miſi illud. i Quia in leticia egrediemini: k ⁊ in pace deducemini. l Mõtes ⁊ colles m cantabũt corã vob laudẽ: n ⁊ oĩa ligna regionis o plaudent manu. p Pro ſaliuncula aſcẽdet abies. ⁊ p vrtica creſcet myrthus q Et erit dñs noĩatus r in ſignũ eternũ: s qđ nõ auferetᷓ.

a Ec dicit .LVI. dñs b Cuſtodite iudiciũ c ⁊ facite iuſticiã: d q2 iuxta ẽ ſal⁹ mea. e vt veniat. f ⁊ iuſticia mea vt reueletᷓ. g Beat⁹ vir q̃ facit h̃: ⁊ fili⁹ hoĩs q̃ apphẽdet iſtđ h Cuſtodiẽs ſabbatũ ne polluat illud: i cuſtodiẽs man⁹ ſuas: ne faciat om̃e malum k Et non dicat filius aduene. l qui adheret domino dicens. m Separatione diuidet me dñs n a populo ſuo. o Et nõ dicat eunuch⁹ p ecce ego lignũ aridũ q Quia hec dicit dñs eunuchis. Qui cuſtodierint ſabbata mea. r ⁊ elegerint q̃ ego volui. s et tenuerint fedus meũ. t dabo eis in domo mea. v et in muris meis x locum. y et nomen meli⁹ a filijs et filiab₉

Sunt enī eunuchi q̄ ſe caſtrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ. q̄ pōt cape capiat. i. tantū bonū ꝓpter ſuā altitudinē nō ꝑ
a Nomē ſempiternū dabo eis. qḋ nō (capit. ſꝫ ꝯſulit. pōt intelligi de vita pñti. vbi nō ꝯtinuat nomen taliū ꝑ ſucceſſionē ⁊ generatōēꝫ. ſꝫ intelligit de vita btā. Conſe⸗ quēter oſēdit ꝓpoſitū in gentilibꝫ cū dicit.
b Et ſi. aduene ⁊c. ⁊ ptꝫ ſnia ex dictꝫ vſqꝫ
c Adducā eos (ibi ⁊c. i. in glīaꝫ celeſtem vbi nihil admittitur niſi ſcīm. Apoca. vlt. Nō intrabit ī illā ali qḋ coinqnatū ⁊ ꝑmit tit hic ſtat⁹ eccl̄ie tri⸗ umphantis. eo ꝙ eſt prim⁹ in intentione. ⁊ ſubdit ſtat⁹ eccleſie militantis. cū dicit.
d Et letifica. eos ⁊c̄ orōnes eoꝝ acceptan do. ideo ſubditur.
e Holocauſta eorū ⁊c. vt dicunt hic ho⸗ locauſta ⁊ victime q̄⸗ cunqꝫ bona ad gloriā dei facta. Pōt etiaꝫ h̄ accipi ſpecialr̄ de eu⸗ chariſtia q̄ eſt ſacrifi⸗ ciū fideliū. ⁊ dr̄ holo⸗ cauſta ⁊ victime ī plu rali. q: ꝯtinet in ſe v̄⸗ tutē oīm ſacrificioꝝ veteꝝ legꝫ mō ſupemi (nēti.
f Cūctis po⸗ pulis. ſine aliq̄ acce⸗ ptatione. ꝓpter qḋ dixit petr⁹ Actu. x. In v̄itate comperi qḋ nō eſt pſonaꝝ acceptor de⁹ ⁊c.
g Qui con. di. iſrl̄ .i. oēs electos ī vnitate charitatis ⁊ fidei.
h Adhuc ꝯgregabo ⁊c. q: poſt ꝯgregatiōēꝫ infideliū in vita pñti mō ꝑdicto fiet iteꝝ ꝯgregatio ipoꝝ in celo. ⁊ illa ꝯgrega⸗ (tio amplı⁹ nō diſpgēt
i Oēs beſtie. q: error ꝑmiſſus ꝓcedebat ex ignorātia credentiū. hic ꝯſir ponit punitio doctoꝝ q̄ debebāt eos de ꝯtria veritate docere. ⁊ ita fuit ī deſtructiōe hierl̄m ꝑ tytuꝫ q̄ ſacerdotibꝫ noluit pcere di⸗ cēs. Iuſtū eſſe ſacerdotes cū tēplo perire. ⁊ h̄ eſt qḋ dr̄.
i Oēs beſtie agri. i. mltitudo exercit⁹ romani
k Ve nite ad deuorādū. i. ad deſtruendū ſacerdotes ⁊ tēplū. et cā ſubdit.
l Speculatores eius. i. ſacerdotes ⁊ docto res ad q̄s ſpectat ꝑicula ꝓuidere. ⁊ populo nunciare.
m Ceci oēs. in cognitiōe ſaluatoꝝ quē reꝓbauerūt. ꝓ pter qḋ de ipis dr̄ Math. xv. Ceci ſunt. ⁊ duces cecoꝝ.
n Canes muti ⁊c. q: nō latrabāt ꝯ̄ ꝓpli vicia eo ꝙ erāt ſil'ibꝫ ⁊ maioribꝫ pc̄tis irretiti.
o Videntes vana. q: tūc magis ſtudebāt in curioſis vtpote curſu ſydeꝝ ⁊ ſili⸗ bus q̄ꝫ in lege ⁊ ꝓphis. ꝓpter qḋ ſaluator dixit eis Mat. xvi. Faciē celi diiudicare noſtꝫ. ſigna aūt tēpoꝝ nō pote⸗ ſtis. ⁊ vocat ibi tp̄in ſigna. q̄ de aduētu xp̄i ꝑ ꝓphas erāt (dicta.
p Dormiētes. in h̄ notat eos de carnalitate. ⁊ etiā de guloſitate. cū ſubdit. Canes impudentiſſimi ⁊c.
q Ipi paſto. ⁊c. i. ſacerdotes ⁊ doctores. q̄ paſcere dꝫūt ꝓplm̄ v̄bo ⁊ exēplo
r Ignorauerūt intel. verā ſcriptu raꝫ. ꝓpter qḋ ſaluator improperat eis Mat. xv. Q. irrita bāt mādata dei ꝓpter traditōes ſuas. ⁊ d̄ falſo itellectu in ſcriptura arguit eos in plibꝫ loc̄ euāgelij
ſ Oēs declinauerūt ī viā ſuā. ⁊ q̄ ſit illa ſubdit cū dr̄
t Vnuſ⸗ q̄ſqꝫ ad auariciā ſuā. ſacerdotes enī ⁊ ſcribe multum ad auariciā declinauerūt. ⁊ ſub ſpecie religiōis oblatōibꝫ et ꝯſil'ibꝫ ꝓplm̄ multiplr̄ ſpoliabāt. ꝓpter qḋ ſtatuerāt ī tē⸗ plo hoīes q̄ vendebāt oues et boues vt nūmularios. vt dictū fuit plen⁹ Io⸗ hā. ij. ⁊ Math. xxi. vſ̄ et in libro hebraico q̄ dr̄ ioria. ⁊ eſt autenti cus. apud iudeos dr̄ ꝙ in ſc̄da domo erāt auaricie intenti. ⁊ vo cat ſc̄da dom⁹ tēpluꝫ in reditu captiuitat⁹ babylonice edificatū vbi xp̄s fuit oblat⁹. ⁊ vbi legit pluries do⸗ (cuiſſe.
v Venite ſumam⁹ vinum. iſtud erat v̄bum eoꝝ ſemet⸗ ipos ad carnalitates inuitantium.
x Et erit ſicut hodie ſic ⁊ cras ⁊c. q: ſp̄ in⸗ ueniebāt nouos mo⸗ dos trahēdi pecuniā a ꝓplo ad ꝯtinuādū iſta ⁊ ampliandū.

Capitulū. LVII.

i Vſtus perit. Hic amouet error ſc̄ds. q̄ ꝓueniebat ex defectu penali. ex h̄ enī ꝙ aliꝗ q̄ ꝯſiderabant iuſtos de cōi curſu tpal'r affligi ꝑ ceteris. et maxie xp̄m ⁊ aplos et fideles alios in primitiua eccl̄ia cogita bāt ꝙ hoc eſſet ꝑ pc̄tis eoꝝ. ⁊ refugiebāt vitā ⁊ doctrinā ipoꝝ. ad oppoſita vicia ſe ꝯuertētes in veteri et nouo te⸗ ſtamēto. ⁊ ſm̄ hoc pñs capl'm diuidit in duas partes. q: primo error excludit. ſc̄do malicia eoꝝ arguit. ibi. Vos aūt (tē. Circa primū dr̄.
a Iuſt⁹ perit. i. chriſt⁹ q̄ morte ꝯfuſibili ex h̄ mūdo trāſijt.
b Et nō eſt q̄ reco. ꝙ hoc nō eſt ꝓpter ſuū delictū. ſed ꝓpter noſtrū expiandū.
c Et viri miſericordie. i. apl'i aliiqꝫ fideles ex cōpaſſiōe animaꝝ ſe laboribꝫ ⁊ tormētis exponentes.
d Collig unt. de vita pñti. ſicut fruct⁹ maturi ad reponendū in horreo celeſti.
e Non eſt q̄ intelligat. ꝙ hoc ſit bonū ipoꝝ. ſed magis ad malū vt eſtimāt qḋ excludit cū ſub⸗ ditur.
f A facie enī malicie. hominū pñtis vite.
g Collectus eſt iuſtus. in horreo celeſti.
h Veniat pax. celeſtis ſup eū.
i Requieſcat in cubili ſuo. i. in gra du glīe ſibi ꝑparato.
k Qui ambulauit. in pñti vita
l In directione ſua. nō declinans a recta via.
m Vos autē. Hic ꝯſequenter arguit errantiū malicia. ſecunda cōmendat redeuntiū pnia. ibi. Qui autem. ter⸗ tio amborū differentia. ibi. Non enī ⁊c. Prima in duas. quia primo arguitur malicia populi iudaici captiuitatē babylonicā ꝓcedens. ſecūdo ſubſequēs. ibi. In multitu dine. Malicia autem precedens potiſſime fuit idolatria ꝓpter quā ſecuta eſt captiuitas illa. vt patet ex. iiij. Re gū. ⁊ ij. Paralip. ⁊ hoc eſt quod dicitur.
m Vos autem accedite huc filij auguratricis. i. gens iudaica. que fuit multum intenta augurijs tempore ma naſſe ⁊ aliorum regum malorum
n Semen adulteri

[a]Nomē ſempitnū dabo eis qḋ nō ꝑibit.[b]Et filios adue⸗ ne q̄ adherent dn̄o vt colāt eū: ⁊ diligāt nomē ei⁹ vt ſint ei in ſuos: oēm cuſtodiētē ſabbatū ne polluat illud. et tenentē fedus meū[c]adducā eos in montē ſcm̄ meū[d]et letificabo eos ī domo orati onis mee.[e]Holocauſta eo⸗ rū ⁊ victime eoꝝ placebunt mihi ſup altari meo. q: do⸗ mus mea domus oratiōis vocabitur[f]cūctis pplis. ait dn̄s deus[g]qui ꝯgregat di⸗ ſperſos iſrael[h]Adhuc ꝯgre gabo ad eū ꝯgregatos ei⁹. [i]Omnes beſtie agri[k]venite ad deuorandū: vniuerſe be ſtie ſaltus.[l]Speculatores ei⁹[m]ceci oēs neſcierunt vni uerſi:[n]canes muti nō valen tes latrare.[o]videntes vana: [p]dormiētes ⁊ amātes ſom⸗ nia: ⁊ canes impudētiſſimi neſcierūt ſaturitatē.[q]Ipi pa ſtores[r]ignorauerūt itelligen tiā.[ſ]Oēs in viā ſuā declina uerūt:[t]vnuſqſqꝫ ad auarici am ſuā a ſummo vſqꝫ ad no uiſſimū.[v]Venite ſumam⁹ vinū: ⁊ impleamur ebrietate: [x]⁊ erit ſic hodie ſic ⁊ cras: et multo amplius. LVII.

[a]Uſt⁹ perit[b]⁊ non ē q̄ recogitet ī corde ſuo:[c]⁊ viri mīe[d]col⸗ ligunt:[e]q: nō ē q̄ intelligat [f]A facie. n. malicie[g]collect⁹ eſt iuſt⁹.[h]Veniet pax:[i]requie⸗ ſcet in cubili ſuo.[k]q̄ ambula uit[l]in directiōe ſua.[m]Vos aūt accedite huc filij augu⸗ ratricis:[n]ſemen adulteri et

⁊ fornicarie. ſic eſt in hebreo ⁊ ī libris correctis. vocat aūt
hic adulter ipm idolū. ⁊ fornicaria ipa iudea q̄ p idola-
triā cū idolo fornicata fuit. ⁊ ſic poſteri eorū dicunt filij
fornicarie ⁊ adulteri. ⁊ nō ſolū illi q̄ fuerūt aū captiuita-
tē babylonis. ſꝫ etiā illi q̄ fuerūt poſt. etiā tpe xpi. qꝛ ſic
merita patꝝ. vt abraā
iſaac ⁊ iacob recordā-
tur ad laudē bonorū.
ita mala idolatrarū
improperant malis.
o Sup quē luſiſtis
.i. illuſiſtis xpm ſputis ⁊
colaphis illudendo.
p Sup quē dilata-
ſtis os. ipm diffamā-
do ⁊ vituperando.
q Et eieciſtis linguā
blaſphemādo que pa
tēt in multis locis in
euāgelio. q. d. h̄ nō fe-
ciſtis ſup hoiem tm̄.
ſed etiā ſup deū ⁊ ſal-
uatorē veſtrū.
r Nūqd nō vos fi-
lij ſcele. i. ſceleribꝫ ple
s Semen me- (ni
dax. q. d. ſic.
t Qui ɔſolamini in
dijs ⁊c. ibi ei colebāt
idola. ⁊ in locis vmbro
ſis. iuxta h̄ luxuriā ex
ercebant in veneratī-
one aliq̄ꝝ idoloꝝ. ſ. ve
neris ⁊ priapi.
v Immolātes. puu
los in torrētibꝫ. ita ꝙ
ſanguinē in pte decurrere faciebāt intra aquā ad bſidus
x Subter eminentes petras. de ru- (ibi diuinationē.
pibꝫ enī ſolēt torrētes deſcēdere. y In ptibꝫ torrētis
ps tua. h̄ dr̄. qꝛ ad imolandū pueros eligebāt talia loca.
z Et ipis. i. idolis. a Effudiſti libamen. de pte ſan-
guinis pueroꝝ. libamē enī eſt oblatio de liquidis.
b Obtuliſti ſacrificiū. de carnibꝫ eoꝝ. c Nūqd ſup
his nō idignabor. q. d. ſic. tū ppter effuſionē ſanguis inno
centis. tū qꝛ h̄ fiebat ad impendendū obſequiū idolis.
d Sup montē excelſum ⁊c. ad fornicādū p idolatriam.
e Et pꝰ oſtiū ⁊c. vt ſic ingrediēdo ⁊ egrediendo domū
videres idolū vt ſic nō elaberet de tua memoria.
f Quia iuxta me diſcoopuiſti ⁊c. loquit de iudea ſicut
de adultera effrenata. q̄ in eodē lecto recipit adulterū cū
marito. ⁊ h̄ fuit impletū potiſſime tpe regis manaſſe. q̄
poſuit idolū in tēplo dn̄i. ij. Paralip. xxxiij. g Et pe-
pigiſti cū eis fedus. ſ. idolatrie. h Dilexiſti ſtratum
eoꝝ manu apta. ſ. ad faciēdū expenſas magnas ī idola.
i Et ornaſti te regi. ſic eſt in hebreo ⁊ in libris correctis.
k Vnguēto. q̄ meretrices pingūt facies ſuas vt mag
placeāt adulteris. ⁊ h̄ fuit impletū marie tpe Iorā filij
achaz regis iſrl̄ p iezabel mr̄em eiꝰ. q̄ ad introitū hieu in
iſrl̄ depinxit oculos ſuos ſtibio ⁊c. vt placeret ei. ſicut hr̄
iiij. Reg. ix. l Miſiſti legatos tuos pcul. ſ. ad theglat-
phalaſar regem aſſyrioꝝ tpe achaz. vt ptꝫ. iiij. Reg. xvi. ⁊
ad regē egypti tpe ſedechie. ɔfidendo de hoibꝫ. ⁊ de dn̄o
diffidendo. pp̄ter qd̄ ſecuta eſt captiuitas babylonica. vt
hr̄. iiij. Reg. vlti. io ſubdit. m Et hūiliata es vſqꝫ ad
inferos. In hebreo hr̄. Vſqꝫ ſool. qd̄ aliqñ accipit p foſ-
ſa. aliqñ p inferno. ⁊ vtroqꝫ mo accipit hic. qꝛ in captiui

fornicarie.[o] Sup quē luſiſtis.
[p] Sup quē dilataſtis os:[q] ⁊
eieciſtis linguā[r] Nūqd nō vos
filij ſceleſti[s] ſemē mendax.
[t] Qui ɔſolamī in dijs ſubt
oīe lignū frōdoſū[v] imolan-
tes puulos ī torrētibꝫ[x] ſubt
eminētes petras:[y] ī ptibꝫ tor
rētis ps tua. hec ē ſors tua.
[z] Et ipis[a] effudiſti libamen.
[b] obtuliſti ſacrificiū.[c] Nūqd
ſup his nō īdignabor[d] Sup
montē excelſū ⁊ ſublimē po
ſuiſti cubile tuū: ⁊ illuc aſcē
diſti vt immolares hoſtias
[e] Et poſt oſtiū ⁊ retro poſtē
poſuiſti memoriale tuū:[f] qꝛ
iuxta me diſcoopuiſti ⁊ ſu-
ſcepiſti adulterū. Dilataſti
cubile tuū[g] ⁊ pepigiſti cum
eis fedus.[h] Dilexiſti ſtratū
eoꝝ manu apta[i] ⁊ ornaſti te
regio[k] vnguēto: ⁊ multiplica-
ſti pigmēta tua.[l] Miſiſti le
gatos tuos pcul[m] ⁊ hmilia-
ta es vſqꝫ ad īferos[n] In mul-
titudine vie tue laboraſti.
[o] nec dixiſti: qeſcam.[p] Vitam
manꝰ tue īueniſti[q] ppterea
nō rogaſti.[r] Pro q̄ ſolcita ti
muiſti:[s] qꝛ mētita es et mei
nō es recordata:[t] necꝫ cogi-
taſti in corde tuo: qꝛ ego ta-
cens ⁊ qſi nō vidēs: ⁊ mei ob
lita es[v] Ego ānūciabo[x] iuſti
ciā tuā:[y] ⁊ opa tua,[z] nō pde-
rūt tibi.[a] Cū clamaueris[b] li
berēt te congregati tui[c]. Et
oēs eos auferet vētꝰ: tollet
aura.[d] Qui aūt fiduciā hꝫ
mei:[e] hereditabit trā ⁊ poſſi
debit montē ſctm̄ meū:[f] et

tate babylonica multi fuerūt mortui in pctīs ſuis. qꝛ eꝝ
cadauera ī foſſis fuerūt piecta. ⁊ aīe ad infernū deſcēderūt
n In multitudine ⁊c. Hic ɔſiter ponunt pctā iudeorum
poſt captiuitatē babylonicā. inter q̄ primū fuit auaricia
vt dictū eſt ſ. ⁊ ex h̄ pceſſerūt alia. qꝛ ſm ꝙ dr̄ Thimo. vi.
Radix oīm maloꝝ eſt
cupiditas. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄
n In multitudie ⁊c̄
qꝛ rectores pp̄li vt ſa-
cerdotes ⁊ hmōi p di
uerſas vias q̄rebant
extorquere pecunias
a populo.
o Nec dixiſti q̄eſcā
qꝛ auaricia ſp iuuene
p Vitā ma- (ſcit.
nus tue inueniſti. i.
oīa neceſſaria ad vitā
venerūt tibi ad manū
q Propterea nō ro
gaſti. me deprecādo de-
uote. qꝛ hoīes pleni
diuitijs obliuiſcūt dī
Deute. xxxij. Incraſſa
tus ē dilectꝰ ⁊ recalci
trauit. incraſſatꝰ. im-
pinguatꝰ. dilatatꝰ ſcꝫ
diuitijs. ⁊ ſequit. De-
reliq̄t deū factorē ſuū.
r Pro q̄ ſo- (cita ⁊c̄
licita timuiſti. Hic in
cipit vſus in hebreo.
⁊ legat interrogatiue
vt ſit ſenſus.
r Pro q̄ ſolicita ti-
muiſti. q. d. nō p me.
nec pro cultu nominis mei. ideo ſequitur.
s Quia mentita es. ſcribit enī Exo. xxiiij. Venit ergo
moyſes et narrauit plebi vniuerſa vba dn̄i atqꝫ iudicia.
Rn̄ditqꝫ totꝰ pp̄ls vna voce. oīa vba dn̄i q̄ locutꝰ eſt fa-
ciemꝰ. ⁊ ſic pmiſit p ſe ⁊ p ſua poſteritate legē dn̄i ſuare.
qd̄ nō fecit t Necꝫ cogitaſti in corde ⁊c. i. diſſimulās
punire peccata vſqꝫ ad tempꝰ. tū poſtea puniō grauius
ideo ſubdit. v Ego annūciabo. i. manifeſtabo.
x Iuſticiam tuā. i. iniuſticiā tuā. qꝛ ironice loquit. ſi-
cut fatuo ironice dicit. tu es multum ſapiens. y Et
opa tua. i. diuitie tibi congregate. z Nō pderūt tibi
ideo ſubditur. a Cū clamaueris. in anguſtia obſidi-
onis p romanos. b Liberent te ɔgregati tui. ſ. numi
aurei ⁊ argentei. quos indebite ɔgregaſti. q. d. non pote
runt. ideo ſubdit. c Et oēs eos auferet ventus. i. ro-
d Quia aūt. Hic ɔſiter deſcribit reuer (manoꝝ imperꝰ.
tentiū penitentia. qꝛ ad p̄dicationē chriſti ⁊ apoſtolorū
plures de iudeis crediderūt. ⁊ penā p romanos inflictā
euaſerunt. qꝛ ante aduentū romanoꝝ in iudeā admoni-
ti fuerūt fideles p angelū. vt tranſirent in regnū agryp-
pe. qui erat confederatus romanis. vt habetur in eccle-
ſiaſtica hyſtoria. ideo ſubditur.
d Qui aūt fiduciā habet mei. i. in me ⁊ nō in pecunijs
ſuis. cuiuſmodi tūc erant fideles nihil propriū poſſidē-
tes. vt habetur Actuū. iiij. e Hereditabit terram ⁊c̄.
ſcꝫ hieri̅m in qua eſt mons ſyon. helius enī hadrianus
imperator hieruſalem deſtructā p Tytū reedificauit. pro-
hibens iudeos habitare in ea. ⁊ concedēs eius habita-
tionē chriſtianis. ideo ſubdit. f Et dicam. i. dici faciā
p helyum hadrianū. h Viā facite ⁊c. ſ. que populus

meus chriſtian⁹ abſq; vllo impedimēto poſſit ibi redire. Pōt etiā aliter exponi. vt p h' qd̉ dr̄ hic. e Hereditabit terrā. intelligat̃ terra viuētū. quā vere penitētes poſſidebūt. vñ qd̉ ſubdit̃ poſtea. i Declinate de ſemita ⁊c̃. in hebreo hr̄. Expedite viā. qd̉ ſic gloſat Ra. ſa. Amouete de vijs vr̄is figmentū malū. p qd̉ intelligit inclinationē fomitis ad pctm̄. ⁊ ſic p3 q̄ ſm ipm paſſus iſte nō intelligit̃ ad lrām de expeditiōe vie materialꝭ in reditu babylonice captiuitatis vt aliqui expoſitores nr̄i volūt dicere. ſ3 de expeditiōe vie in reditu ad deū p pniam. ⁊ huic dicto concordat qd̉ ſubdit̃. Quia hec dicit excelſus ⁊c̃. Sequitur.

k Et i ſan. habi. ⁊ cū ɔtri. ⁊ hu. ſpi. ⁊c̃. nō eī hic ɔſir ponit̃ obſtinator ⁊ penitētiū differētia in punitiōe et remedio. Circa qd̉ ſciendum. q̄ adueniēte punitiōe ceſſat cōminatio ⁊ ira punietis. vt q̄libet experit̃. et h' mō loq̄tur dñs. d.

l Nō eni in ſempiternū litigabo. pctoribus cōminabo.

m Neq; vſq; in finem. i. ſp. n Iraſcar. cui⁹ rō ſubdit̃. o Quia ſpūs a facie mea egrediet̃ ⁊c̃. loq̄tur de ſeipō ad modū homis punientis de cui⁹ narib⁹ egredit̃ fum⁹ ⁊ flat⁹. q. d. punitione facta ceſſabit ira mea. p Propter iniq̄tatē auaricie ei⁹ ⁊ ſupple alior malor ad hāc auariciā ſequentiū. q Irat⁹ ſū. ⁊ pcuſſi eū. p exercitū romanor. Auaricia enī phariſeor ⁊ ſacerdotū fuit occaſio eis deridēdi xp̄m. ſm q̄ dr̄ Lu. xvi. Audiebāt aūt hec oia phariſei. q̄ erant auari. ⁊ deridebāt eū. ⁊ ex ɔſequēti odiū ɔ̄ ipm ɔceperūt. ex q̄ vlteri⁹ ei⁹ mortē pcurauerūt. ppter qd̉ poſtea p romanos puniti fuerūt. r Abſcondi. ſ. me. grām meā ab eis iuſte ſubtrahēdo. s Et abijt vag⁹. p diuerſa vicia. t In via cordis ſui. prauitatē fomitis ſequēdo. v Vias ei⁹ vidi. q2 oia nuda ⁊ apta ſunt oculis dei. x Et ſanaui eū. i. dedi p oib⁹ ſanatiōis ſufficiens remediū. y Et reduxi eū. p pniā. qd̉ intelligit̃ nō de oib⁹. ſed de vere penitētib⁹ ſolū. z Et reddidi ɔſolatiōes ipi. i. donū ſpūſancti in ſigno viſibili aplis alijſq; credē a Et lugentib⁹ ei⁹. q2 eadē die ad p̄dica (tib⁹. Actu. ij. tionē petri multi corde cōpuncti receperūt fidē xp̄i. ſm q̄ dr̄ Actu. ij. Et appoſite ſunt in die illa aie circiter tria milia. ⁊ ppter h' ſubdit̃. b Creaui fructū labior. i. p̄dicatiōis xp̄i ⁊ aplor. c Pacē. ſ. grē in p̄ſiti. ⁊ glie in d Pacē ei q̄ longe eſt. i. pplo gen (futuro. q̄b⁹ ſubdit̃ tili ad chriſtū ɔuerſo. q̄ legē ⁊ pphās nō habuerat. e Et q̄ ppe eſt. i. pplo iudaico legē ⁊ pphās hñti. hanc aūt ſcripturā inducit aplꝯ Ephe. ij. in xp̄o impletā. di. Et veniēs euāgelizauit pacē vobis q̄ longe fuiſtis. Ex q̄ patet q̄ paſſus iſte nō intelligit̃ ad lrām de nūcijs cyri p

dicā [b] Viā facite. p̄bete iter. [i] declinate de ſemita: auferte offendicula d̉ via populi mei. Quia hec dic̄ dñs excelſus et ſublimis habitās eternitatē, ⁊ ſctm̄ nomē ei⁹ in excelſo [k] et in ſcō habitās et cū cōtrito ⁊ hūili ſpū vt viuificet ſpm̄ humilium ⁊ viuificet cor ɔtritor. [l] Nō enī in ſempitnū litigabo [m] neq; vſq; ad finē [n] iraſcar: [o] q2 ſp̄s a facie mea egrediet̃, ⁊ flat⁹ ego faciā. [p] Propter iniq̄tatem auaricie ei⁹ [q] irat⁹ ſum. ⁊ pcuſſi eū. [r] Abſcondi: ⁊ indignatus ſum. [s] Et abijt vagus [t] in via cordis ſui. [v] Vias eius vidi [x] ⁊ ſanaui eum [y] ⁊ reduxi eū: [z] ⁊ reddidi cōſolationes ipi: [a] ⁊ lugentib⁹ eius [b] Creaui fructū labior

[c] pacē. [d] pacē ei q̄ longe eſt [e] ⁊ qui ppe ē dixit dñs. ⁊ ſanaui eū. [f] Impij aūt [g] q̄ſi mare feruens qd̉ quieſcere nō poteſt [h] et redundant fluct⁹ ei⁹ in ɔculcationē ⁊ lutū. [i] Nō ē pax impijs dicit dñs de⁹.

[a] Clama ne LVIII.

cesses. [b] quaſi tuba exalta vocem tuā. [c] et annūcia populo meo [d] ſcelera eorum [e] ⁊ domui iacob [f] peccata eor. [g] Me eteni de die in diē querunt: [h] et ſcire vias meas volunt [i] q̄ſi gens que iuſticiā fecerit, ⁊ q̄ iudicium dei ſui non dereliq̄rit [k] Rogāt me iudicia iuſticie: [l] et appropinquare deo volunt [m] Quare ieiunauim⁹ ⁊ nō aſpexiſti. [n] humiliauim⁹ animas noſtras [o] ⁊ neſciſti.

regnū ſuū miſſ. e ad denūciandū licentiā datam iudeis redeundi pac. fice in iudeā. vt aliq̄ expoſitores nr̄i volūt dicere. f Impij āt. i. iudei in ſua malicia obſtinati. g Quaſi mare feruēs ⁊c̃. q2 pſeq̄bant̃ ad mortē credētes in xp̄o. vt p3 in actib⁹ aplor in plurib⁹ locis.

h Et redū. fluc. eius in ɔcul. ⁊ lu. Sicut eī fluct⁹ maris venientes ad litora generant ibi lutū. qd̉ poſtea a trāſeuntib⁹ ɔculcat̃. ſic pſecutiōes a iudeis illate xp̄ianis meruert qd̉ ɔculcarent̃ tāq; viles a romanis.

i Non eſt pax dicit dñs de⁹ impijs. q2 iudei q̄ remāſerūt obſtinati. ſunt p orbē vagi in obprobrio ⁊ ſeruitute graui.

In ca. lxij. vbi dr̄ i poſtil. Qui aūt hab3 fiduciam mei.

Additio.

Vbi h' qd̉ dr̄

c hic. Qui autē habet fiduciā mei. exponat̃ de fidelib⁹ xp̄i nihil p̄priū poſſidētibus. hoc qd̉ ſequitur Hereditabit terrā ⁊ poſſidebit montē ſanctū meū. nullo mō intelligēdū eſt d̉ hīrlm illa materiali. q̄uis eni hadrian⁹ imperator illā hierl'm ɔceſſiſſet xp̄ianis ad habitandū. nunq̄ tñ eſt dicendū q̄ hec pͤpheta p̄noſticauit i p̄miū fidei ⁊ ſpei fidelib⁹ xp̄i. vñ talis expoſitio tanq̄ iudaica eſt reſpuenda. ⁊ ſcd̉a quā ponit poſtillator ē p̄prie catholica ⁊ vera.

Clama ne ceſſes Capitulū. LVIII.

c Hic remouet̃ terti⁹ error pcedēs ex defectu morali. Aliq̄ eni ɔfidētes de apparēti iuſticia ſeu ſimulata. p h' p̄ſumebāt ſaluari. ⁊ iſtud multū vigebat tpe xp̄i. vt p3 ex decurſu euāgelij. vbi multū arguit̃ ypocriſis phariſeor ſacerdotū ⁊ legiſpitor. et ſm h' iſtud ca. in duas ptes diuidit̃. q2 pͥo falſū remediū excludit̃. ſcd̉o verū ɔcludit̃. ibi. Nōne h' eſt. Prima adhuc i duas. q2 primo falſitas ponit̃. ⁊ ſcd̉o excludit̃. ibi. Ecce i die. Circa primū de⁹ pr̄ alloq̄tur hoiē3 xp̄m. d. a Clama ne ceſſes b Quaſi tu. ex. vo. tu. (p̄dicationē debite ɔtinuando. manifeſte docēdo. h' eī mō p̄dicauit xp̄s. vt p3 in euāgelio. c Et an. po. meo. ſ. iſrl̃. d Scelera eor. i. pctā ɔ̄ deū cōmiſſa. e Et domui iacob. q̄ alio noīe dict⁹ eſt f Pctā eor. cōmiſſa in p̄ximū. huic eī pplo p̄di (iſrl̃. cauit xp̄s i p̄pria pſona. ppter qd̉ dicit Math. xv. Nō ſū miſſus niſi ad oues q̄ pierūt dom⁹ iſrl̃. g Me eteni de die i diē q̄rūt. legēdo ſcripturas. de q̄ multū glīabāt. tñ h' mag' faciebāt ad hñdū dñiū ſup pplm q̄ tunc gubernabat̃ p ſacerdotes ⁊ legiſpitos. q̄ ppter noticiā veritatis. h Et ſcire vi. me. vo. i. pͤtēdūt q̄ h' velint. i Quaſi gens q̄ iuſticiā fecerit. cū tñ ɔ̄riū egerit. Scd̉o glīabant̃ d̉ orōne. ⁊ q̄tū ad h' dr̄. k Rogāt me iudi. iuſti. i. q̄ iudicē p eis ɔ̄ aduerſarios. ſ. romanos. q̄ eos tenebāt ſubiectos l Et appro. do. vo. ſ. i iudicio ad allegādū ſuā iu-

ſticiã.iõ ſubdiẽ in pſona eoꝝ. m Quare ieiu.ꝛ nõ aſ.
n Humiliauim⁹ ani.no.i.noſmetipſos (p exauditiões.
in cilicio ꝛ cinere. o Et neſciſti.p approbationẽ.ꝙ ẽt
ꝑexpt talia ieiunia facerẽt.pꝫ Mat.ix.vbi diſcipuli io
hãnis dixerũt xpo.Quare nos ꝛ pharisei ieiunam⁹ fre
quẽter.tui autẽ diſci
puli non ieiunant.

ᵖEcce in die ieiunij vr̃i iue
niẽ volũtas vr̃a ᵠꝛ oẽs debi
tores vr̃os repetitis ʳEcce ad
lites ꝛ ꝯtẽtiões ieiunatis ˢet
ꝑcutitis pugno impie ᵗNo
lite ieiunare ſic vſqꝫ ad hãc
diẽ: ᵛvt audiaẽ i excelſo cla
mor vr̃. ˣNũqd tale eſt ieiu
niũ qḋ elegi ʸp diẽ affligere
hoiẽ aiãꝫ ſuã. ᶻNũqd ꝯtor
quere q̃i circulũ ᵃcaput ſuũ
ᵇꝛ ſaccũ ꝛ cinerem ſternere.
ᶜNũqd iſtud vocab ieiuniũ
ꝛ diẽ acceptabilẽ dño. ᵈNõ
ne hꝫ eſt magis ieiuniũ qḋ ele
gi ᵉDiſſolue colligatões im
pietatis. ᶠſolue faſciculos de
primẽtes. ᵍDimitte eos q̃
ꝯfracti ſũt liberos: et omne
onus dirũpe. Frange eſuri
enti panẽ tuũ: ꝛ egenos va
goſqꝫ induc in domũ tuam
Cũ videris nudũ operi eũ
ꝛ carnẽ tuaꝫ ne deſpexeris.
ʰTũc erũpet q̃i mane lumẽ
tuũ. ⁱꝛ ſanitas tua citi⁹ orieẽ

p Ecce.Hic excludi
tur remediuꝫ falſuꝫ p
miſſione dñi cum dr.
p Ecce in die ie.ve.
inue.ve.vo. Et accipi
tur hꝫ volũtas p appe
titu ſenſitiuo que ſeq̃
banẽ ꝯ dictamẽ rõis
ꝛ diue legis. iõ ſubdiẽ.
q Et om.debi.ve.re
pe.cũ auſteritate etiã
impotẽtes ad ſoluen
dum.ꝛ tpe ꝓhibito.ſ.
ãno ſeptio q̃ eſt remiſ
ſionis.Deute.xv.
r Ecce ad li.ꝛ ꝯten.
ie.i.in die ieiunij vr̃i
talia exercetis.
s Et ꝑcu.pug.ipie.
iniuriãdo ꝓxio nõ ſo
lũ vbis ſꝫ etiã factis.
iõ ſubdiẽ. t Noli
te ieiunare.p talẽ mo
v Vt audiaẽ (dũ.
in excelſo clamor vr̃.
ꝯtentiões ꝛ brigas ſu
x Nun (ſcitando.
q̃d tale eſt ie.qḋ elegi
.i.approbaui.
y Per diẽ affligere
hoiem aiaꝫ ſuã.i.ſe
ipm p abſtinẽtiã abſ
qꝫ pietate. q.d.nõ.qꝛ
exercitatio corpal ad
modicũ vtilis ẽ.pietas ãt ad oĩa.i.Thimo.vi. z Nũ
q̃d ꝯtorq̃re qi cir.In Heb.hẽ.qi hamũ. a Caput ſu
um.qḋ faciebãt ad oſtẽtationẽ ieiunij. in hꝫ deſignantes
b Et ſaccũ ꝛ ci.ſter.i.p lecto (dolorẽ capitis ex ieiunio.
ſibi parare. c Nũq̃d iſtud vocabis ie.ſ.deo acceptũ.
q.d.nõ.ex q̃ eſt pietate ꝛ vtute vacuũ. d Nõne hꝫ eſt.
Hic ꝯñr verꝫ remediũ ꝯcludiẽ.ꝛ pmo q̃tũ ad pietatis ex
ercitiũ.ſcḋo q̃tũ ad diuinũ cultũ.ibi. Si auerteris.q̃tũ
ad pmũ dr. d Nõne hꝫ eſt magis ieiuniũ qḋ elegi.i.
approbaui.ſ.in q̃ fit abſtinẽtia a vicijs ꝛ exercitiũ in opi
bus pietatis.iõ ſubdiẽ e Diſſolue col.impie.i.cauil
lationes q̃bꝫ ſacerdotes ꝛ pharisei inuoluebãt ſimplices
f Solue faſci.depri.i. (ad pecunias eoꝝ extrahendũ.
penas graues q̃s imponebãt ſup ꝓplm.fm ꝙ dr Math.
xxiij. Alligãt eni onera grauia ꝛ iportabilia ſup hũeros
g Dimitte eos q̃ ꝯfra.ſũt.ex dura ſeruitute. Le (hoim
tera patẽt vſqꝫ ibi. h Tũc erũpet qi mane lu.tuum.
oriente tibi ſole iuſticie p grãm. i Et ſa.tua ci.orieẽ.
ab infirmitate culpe k Et anteibit fa.tu.iu.tua.p an
gelũ te cuſtodientẽ coraꝫ deo pſentata. l Et glĩa dñi
m Tũc inuocabis.Hic ꝯcludiẽ (colliget te i morte.
remediũ verꝫ q̃tũ ad orõem.cũ dr.Tũc inuocabis ꝛ dñs
exaudiet.ſ.qñ exercueris opa pietatis. n Clamabis.i.
feruore orõis. o Et dicet.ecce aſſum p exauditionis
effectũ.qḋ aũt ſubdiẽ. p Miſericors ſum dñs de⁹ tu

us.nõ eſt in hebreo nec in libris correctis.ſꝫ p modũ glo
ſe interlinearis pmo fuit poſitũ.poſtea p imperitiã ſcri
q Si abſtuleris de medio tui ca (ptoꝝ textui inſertũ.
thenã.incarceratos relaxãdo.vel cathenã vocat cauilla
tionẽ ad inuoluẽdũ ſimplices r Et deſieris extẽ.di.

ᵏEt anteibit faciẽ tuaꝫ iuſti
cia tua: ˡet glĩa dñi colliget
te. ᵐTunc inuocabis ꝛ dñs
exaudiet ⁿclamabis ᵒꝛ dicet
ecce aſſuꝫ. ᵖqꝛ miſericors ſuꝫ
dñs de⁹ tuus. ᵠSi abſtule
ris de medio tui cathenã ʳꝛ
deſieris extẽdere digitũ: ˢꝛ
loq̃ qḋ nõ ꝓdeſt. ᵗCũ effude
ris eſurienti aiam tuã: ᵛꝛ ani
mã afflictã repleuerꝭ: ˣorieẽ
i tenebris lux tua.et tenebre
tue erũt ſicut meridies ʸEt
requieꝫ tibi ᵃdabit dñs de⁹
tuus ſemp. ᵇꝛ implebit ſplẽ
doribus aiam tuã. ᶜet oſſa
tua liberabit. ᵈEt eris qua
ſi hortus irriguus .et ſicut
fons aquarũ cui⁹ nõ defici
ent aque. ᵉEt edificabũtur
in te deſerta ſeculorũ: ᶠfun
damenta generatiõis et ge
nerationis ſuſcitabis. ᵍEt
vocaberis edificator ſepiũ
ʰauertens ſemitas in q̃eteꝫ
ⁱSi auerteris a ſabbato pe

alios de pctis notan
do.ſicut faciebat pha
riſeus Lu.xviij.d. Ve
lut etiã hic publican⁹
s Et loq̃ qḋ non ꝓ
deſt.alios vituperando
ꝛ recõmẽdãdo.ſic ille
phariſe⁹ dicebat. Nõ
ſuꝫ ſic ceteri hoim.ra
ptores.adulteri.ieiu
no bis in ſabbato ꝛc.
t Cũ effuderis eſu.
aiaꝫ tu.p pietatis af
fectũ.ꝛ etiam ſi facul
tas aſſit p effectũ.iõ
ſubdiẽ. v Et aiaꝫ
affli.reple.ei⁹ defectũ
ſubleuando.
x Orieẽ in tene.lux
tua.i.mutaberis de te
nebris culpe ad luceꝫ
grẽ. y Et requieꝫ.
ſꝫ mentis.
a Dabit do.de.tu⁹
ſp. Et q̃ pꝫ ꝙ nõ loq̃
tur de reqe tpali. que
freq̃nter interrũpitẽ.ꝛ
maxie iuſtis q̃ de cõi
curſu plus ceteris tpa
liter affligunẽ.q.Thi
mo.iij.Oẽs q̃ pie vo
lũt viuere in xpo ieſu
pſecutioneꝫ patienẽ.
ꝙ aũt in aliq̃bꝫ libris
interponiẽ. De⁹ tu⁹.
non eſt de textu.
b Et imple.ſplend.
aiam tuã.i.ſplendoribꝫ diuine noticie ꝛ virtutis.
c Et oſſa tua liberabit.ab infirmitate corpis. d Et
eris qi hort⁹ irriguus.i.in bonis opibꝫ fecundus.
e Et edifi.in te deſer.ſecu.i.gentiles adiungenẽ tibi in
vna eccl'ia.q̃ fuerũt deſerti in priſtinis ſeculis.in q̃tum
caruerũt lege ꝛ ꝓphetis. f Funda.gene.ꝛ gene.ſuſci.
id eſt p generationũ ſucceſſionẽ adduces aliq̃s ad fideꝫ.
qḋ impletũ eſt in aplis et in alijs credentibꝫ de iudeis.
p q̃ꝝ pdicationẽ ꝛ doctrinã in ſcripturis eoꝝ relictaꝫ cõ
g Et voca.edifi.ſepi.edifica (uertunẽ gẽtiles ad fidẽ.
re ſepes materiales eſt officiũ paupeꝝ ꝛ ruſticoꝝ.ꝛ iõ nõ
eſt tale q̃d qḋ debeat pmitti p opibꝫ vtutũ.et iõ p ſepes
hic intelligunẽ impedimẽta pctoꝝ p ſanã doctrinã ꝛ or
dinatiões ſacras.ꝛ hꝫ impletũ eſt in aplis ꝛ eoꝝ ſucceſſo
ribꝫ.q̃ p ſanã doctrinã ꝛ ſacre eccl'ie inſtituta oppoſuerũt
peccatis obſtacula.ꝛ iõ ſubdiẽ. h Auertens ſemitas
in quietẽ.ſic eſt in hebreo ꝛ in libris correctis. Ad ceſſa
tionẽ eni peccatorũ ſeq̃tur quies mentis.ꝓpter qḋ dicẽ
in fine ca.pcedentis.Nõ eſt pax dicit deus me⁹ impijs.
i Si auerteris.Hic ponitur verꝫ remediũ q̃tuꝫ ad dei
cultũ.Circa qḋ ſciendũ ꝙ p obſeruationẽ ſabbati hic in
telliguntur omia que ptinent ad debitũ dei cultũ.ſicut ꝛ
in pcepto decalogi Exo.xx.Memento vt diẽ ſabbati ſan
ctifices.ad cui⁹ obſeruationẽ requiriẽ ceſſatio ab opibꝫ
peccatoꝝ.que ſunt maxime ſeruilia Ioh.viij. Qui facit

petm̄ ſeru⁹ ē pctī.iō dr. i Si auerteꝛ a ſabbato pe dē tuū vt nō ꝓcedas ad male agēdū.iō ſubdit. k Facere volūtatē tuā ſequēdo appetitū tuū irrōnabilē. Scdo ad obſuatōz ſabbati reqrit̄ occupatio ⁊ meditatio circa diuina.iō ſubdit. l Et voca.ſab.d li.⁊c.

vos ab eo. e Et pctā ve.abſcon.fa.eius a vo.deme ntone. f Ne exaudiret.q2 nō ē ſpecioſa laus in ore pctōris. g Man⁹ eñi vre.i.opa vr̄a que p man⁹ deſignātur.eo q man⁹ ē organū organoꝝ.iij.de aīa. h Pollute ſūt ſāguīe.i.paupeꝝ bona eoꝝ rapiēdo.

.i.intēdendo ad diuina m Et glorificaueꝛ.i.honoraueꝛ debite obſeruādo. n Dū nō facis vias tuas ſequēdo tuas ꝯcupiſcentias. o Et nō iue.vo.tua.i.effect⁹ ſenſibilis ap p Ut loq̄(petit⁹ ris ſermone.ſ.malū ꝯ deū vł ꝓximū.ſed magis ſis intent⁹ ad deū laudādū. q Tūc dlectaberis ſup dño ſentiēs intra te ꝯſolatiōes diuias. r Et ſuſtol.te ſup alti.terre.p ꝯtēptū terreſtriū ⁊ appetitū celeſtiū. s Et ciba(bo te here.ia.pa.tui.ſcꝫ in btitudie celeſti bona eñi terrena cū ſint multo mīora bona opib⁹ virtutū.nō pñt eē principale premiū ꝓmiſſuꝫ patriarchis p opib⁹ ꝟtutis.ſic declaratū fuit diffuſius Ge.xv. t Os eñi dñi locutū ē.q.d.h ſtabile ē ⁊ firmū.

dē tuū. Facere volūtatē tuam ī die ſctō meo ⁊ vocaueris ſabbatū dlicatū ⁊ ſctm̄ dñi glōſuꝫ ⁊ glorificaueris eū dñi nō fac vias tuas ⁊ nō īueniꝛ volūtas tua vt loq̄ris ſermonē. Tūc delectaberis ſup dño ⁊ ſuſtollā te ſup altitudīes terre. ⁊ cibabo te hereditate iacob p̄ris tui. Os.n.dñi locutū eſt. .LIX.

e Ecce nō ē abreuiata man⁹ dñi vt ſaluare neq̄at neq3 aggrauata ē aurꝭ ei⁹ vt ñ exaudiat ſꝫ iniqtates vr̄e diuiſerūt īter vos ⁊ deū vr̄m ⁊ pctā vr̄a abſcōderūt faciē ei⁹ a vobis ne exaudiret. Man⁹ eñi vr̄e pollute ſūt ſāguīne ⁊ digiti vr̄i iniq̄tate. Labia vr̄a locuta ſūt mēdacium ⁊ līgua vr̄a iniq̄tatē fatur. Nō ē q̄ īuocet iuſticiā neq3 ē q̄ iudicet vere ſꝫ cōfidūt ī nihili ⁊ loquūt vanitates. Cōceperūt laborē ⁊ pepererūt iniq̄tatem. Oua aſpidū ruperūt ⁊ telas aranee texuerūt. Qui comederit d ouis eoꝝ morieꝛ ⁊ qd cōfotū ē erūpet ī regulū. Tele eoꝝ ñ erūt ī veſtimētū.neq3 opieꝛ opib⁹ ſuis. Opa eoꝝ opa inutilia. ⁊ op⁹ iniq̄tatis in manib⁹ eoꝝ. Pedes eoꝝ ad malū currūt.⁊ feſtināt vt effundāt ſanguinē innocētē. Cogitatōnes eoꝝ cogitationes inutiles. Vaſtitas ⁊ ꝯtritio in vijs eoꝝ. Viā pacis neſcierunt ⁊ nō ē iudiciū in greſſib⁹ eoꝝ. Semite eoꝝ incuruate ſunt eis. oīs qui calcat

i Et digiti vr̄i iniq̄tate p h deſignāt iniuſticie mīores ſicut digitus minor ē ma. k Labia vr̄a(nu. locuta ſunt mēdaciū ꝯ xp̄m dicēdo q fuit magus ⁊ ꝓpheta falſ. l Et lingua ve(ſtra iniq̄tatē fat̄ explicatō ē eiuſdē ſniē ad maiorē affertionē. m Non ē q̄ inuocet iuſticiam.i.xp̄m. Qui fact⁹ ē nobis a deo ſapiētia ⁊ iuſticia ⁊ ſanctificatio ⁊c.i.Coꝛ.i. n Neq3 ē q̄ iudicet vere de factis xp̄i.eū loquit̄ ꝓpheta q̄tum ad illos q̄ ſūt in infidelitate obſtinati. o Sꝫ ꝯfidūt in nihili.i.in aduētu meſſie futuro q̄ iā trāſijt in p̄teritū.et iō talis ꝯfidētia ē ſup nihilū. p Et loquunt̄ vanitates.q2 doctores iudeorū multotiēs terminos p̄fixerūt d aduētu meſſie.⁊ oēs trāſiert tanq3 p̄nunciate inaniter ⁊ falſe

firmū. In caplo.lviij.vbi.dr in poſtil.Nolite emſare. Additio. Si trāſlatio nr̄a hꝫ. Nolite ieiunare. Hebraica v litera hꝫ q̄dā verba q̄ vno mō ſignāt. Et nō ieiunetis. ⁊ alio mō.ſignāt. ⁊ ſi ieiunatis. ⁊ ſi primo mō ītelligātur exponūt ſic ī poſtilla. Si āt ſcdo mō ſenſus ē. Et nō ieiunatis vt audiat̄ ī excelſo clamoꝛ veſter.i.nō intēditis in ieiunādo vt audiamī a deo.q2 ſi ſic ceſſaretis a cōtētiōib⁹ et iniurijs q̄ dō nō placēt. Et hec expoſitio vr̄ magis ꝓpria ſpālit̄ ꝓpter li.et que p̄ponitur huic verbo ieiunatis ſeu ieiuneris. Capitu.lix. Ecce nō ē abbreuiata. Poſtq3 poſita eſt p̄paratio e ad ſalutē.hic ꝯſt ſalus ponit̄.⁊ diuidit ī duas ptes.q2 p̄o ponit̄ ipa ſal⁹.ſcdo magnitudo ipſi⁹ ca.ſequēti. P̄ia in duas.q2 p̄o ponit̄ ſalutis neceſſitas.ſcdo ei⁹ eq̄tas.ibi. Et vidit dñs. Circa primū ſciendū q neceſſitas iſta ē ꝓpter miſeriā culpe et pene.q̄m incurrerūt iudei ex ꝯtēptu xp̄i.⁊ de iſta eadē miſeria exponit Ra.ſa.p̄us ca.et q̄tū ad h ꝯuenit mecū.ſꝫ diſcōuenit in q̄tū vīc iudeos ab eo liberari p xp̄m venturū e⁹ aduēt⁹ traſiit in p̄teritū. Igit̄ p̄o ponit h⁹ miſerie dſcriptio.ſcdo eiuſdē ꝯfeſſio.ibi Propt̄ h. P̄ia in duas.quia p̄o deſcribit̄ miſeria culpe.ſcdo pene.ibi. Cogitatiōes a Circa primū dr. a Ecce nō ē abbreuiata.i.miorata. b Man⁹ dñi.i.ptās ei⁹ c Neq3 aggrauata auris ⁊c q.d.iſta miſeria in q̄ eſtis nō ꝓuenit ex dei ipotentia vel ignorātia ad ſaluādū.ſꝫ ex pte vr̄a.iō ſubdit. d Sꝫ iniq.ve.diui.inter vos et deū veſtrū.ſeparantes

q Cōceperūt laborē.i.excogitauerūt inferre laborē xp̄o et diſcipulis. r Et pepererūt iniquitatē.ꝓcedēdo ad effectū.vt pꝫ ex euāgelijs ⁊ actib⁹ apoſtoloꝝ s Oua aſpidū ruperūt.i.cōſilia venenoſa cōtra xp̄m et diſcipulos ei⁹ in effectū exteri⁹ ꝓduxerūt. t Et telas ara.texue.i.adinuētiōes falſas ꝯ doctrinā v Qui come.de ouis(xp̄i.vt ab ea poplm̄ auerterēt. x Morietur.(eo.cōſentiēdo malignis cōſilijs ipoꝝ.morte culpe. y Et qd cōfo.ē eru.in re.q2 q̄cquid ꝓceſ z Tele(debat ex dictis ꝯſilijs totū erat venenoſuꝫ. eo.nō erūt in ve.ſciētie et virtutis q̄bus aīe veſtiūt̄ et ornant̄.ſꝫ magis ad cōtrariū. a Opa eoꝝ opa inutilia.i.nociua min⁹ eñi dicēdo pl⁹ ſignificat.iō ſeq̄tur. b Et opus iniq̄tatis ⁊c.pedes eoꝝ ad malū currūt ⁊c ſcꝫ ad effuſionē ſanguinis xp̄i et ſuoꝝ diſcipuloꝝ.vt de xp̄o pꝫ in euāgelijs ⁊ in actib⁹ aploꝝ de eius diſcipulis. c Cogitatōes.Hic ꝯſt ponit̄ miſeria pene. Dicit eñi Joſephus li.de iudaico bello.q poſt mortē xp̄i ante deſtructiōz ciuitatis p Tytū.iudea erat multū lacerata intraneis diſſenſionibus.et ſic cogitabant ſe mutuo ſpoliare ⁊ interficere.iō dicitur. e Cogita eo.cogitationi.i.nociue. d Vaſtitas et cōtri.i.mutua p̄datio reꝝ et occiſio pſonarū. e In vijs eoꝝ.vt dictū eſt. f Viā pa.neſcie.q2 poſt diſſenſiōes intraneas romanis rebellauerūt. g Et nō ē iudi.i.executio opuꝫ iu i Semi.(ſticie. h In greſ.eo.i.in ſuis ꝓceſſib⁹. eo.incur.ſunt eis.a rectitudine iuſticie et veritatis. k Omnis qui calcat in eis.per eas ꝓcedendo.

l Ignorat pacē deo et primo. m Propter h. Hic ꝯſr ponit̄ p̄dicte miſerie cōfeſſio Eſaias eni ip̄am ꝑui‑dēs eā ꝯfit. ſ. ſe cū illis numerādo. eo ꝙ erat de poplo iudaico. ſicut Dañ. ix. ca. ꝯfitet̄ pctā ppli ſui numerādo ſe cū peccatorib⁹. licȝ eēt innocēs. et ſic dicit Eſaias.

m Propter hoc elō‑gatū ē a nobis iudici‑um. i. executō iuſticie actualis.

o Et ñ appĥēdet nos iuſticia. habitua‑lis. et loq̄tur de futu‑ro ꝑ modū preteriti ꝓpter certitudinē ꝓ‑

p Expecta‑uim⁹ lucē. i. xp̄m q̄ dr̄ lux. ꝫ. xlix. Dedi te in lucē gentiū. ⁊c̄.

q Et ecce tenebre. q2 in aduētu xp̄i iudei ꝑ maiori p̄te fuerūt ex‑

r Splen(cecati. dorē ⁊ in te. ⁊. ĕrepe‑titio ē eiuſdē ſniē ad maiorē aggeratōneȝ

s Impegim⁹ in me‑ridie. i. in t̄pe luc̄ grē qd̄ marie habuit rōȝ meridiei t̄pe p̄dicati‑onis xp̄i ꝓpter euidē‑tiā miraculoꝝ.

t Rugiem⁹ q̄ſi vrſi ⁊c̄. h fuit īpletū ī ad‑uētu romanoꝝ ꝫ iude‑os v Expectaui‑mus iudiciū. i. ꝙ fie‑ret nobis vindicta d̄ romanis nos affligē‑tib⁹ x Et nō ē. q2 econuerſo fuerūt d̄ſtru‑cti a romanis.

y Salutem. ſ. xp̄m.

ī eis ignorat pacē. Propt̄ h elōgatū ē iudiciū a nob. ⁊ ñ appĥēdet nos iuſticia. Expectauim⁹ lucē. ⁊ ecce tenebre. ſplēdorē. ⁊ in tene‑bris ābulauim⁹. Palpaui‑mus ſicut ceci parietē ⁊ q̄‑ſi abſq3 ocul' attrectauim⁹. Impegim⁹ meridie q̄ſi ī tenebris. in caliginoſis q̄ſi mortui. Rugiem⁹ q̄ſi vrſi oēs. ⁊ q̄ſi colūbe meditātes gemem⁹. Expectauim⁹ iu‑diciū ⁊ nō ē ſalutē ⁊ elon‑gata ē a nob. Multiplica‑te ſunt. n. iniq̄tates nr̄e co‑rā te. ⁊ pctā nr̄a r̄ndert no‑bis. Quia ſcelera nr̄a no‑biſcū. et iniq̄tates nr̄as co‑gnouim⁹ peccare ⁊ mentiri ꝫ dñm. ⁊ auerſi ſumus ne irem⁹ poſt tergū d̄i nr̄i. vt loq̄remur calūniā ⁊ tranſ‑greſſionē. Cōcepim⁹ ⁊ lo‑cuti ſum⁹ d̄ corde v̄ba mē‑dacij. ⁊ ꝯuerſum ē retror‑

quē patres ve. teſt. expectauerūt. z Et elōgata eſt a nobis. i. a iudeis incredulis ꝓpter ſuaȝ incredulitatē.

a Multi. ſūt eni iniq̄. no. q2 iudei a xp̄o elōgati ruunt de pctō ī pctm̄. b Et pctā no. r̄nde. no. ꝑ miſeriā ſub‑ſecutā. c Quia ſcelera nr̄a nobiſcū. ꝑ miſerie affectū d Et ini. no. cogno. i. ex certa ſcia peccauim⁹. qd̄ ē gra‑ui⁹ q̄ ex ignorātia vl' īfirmitate. e Et auer. ſu. ne ire. poſt ter. dei no. obediendo doctrine xp̄i. f Vt loq̄re. calum. ꝫ xp̄m et ei⁹ familiā. g Et trāſgreſſionē. ꝑſeq̄n‑do innocētes ad mortē. h Cōce. et lo. ſum⁹ d̄ corde. id ē ſciēter ⁊ a ꝓpoſito. i Verba mēdacij. ꝫ xp̄m vtȝ Luce. xxiij. vbi accuſauerūt eū ꝙ ꝓhibebat tributa dari ce‑ſari. et ꝙ volebat rex fieri. cū tn̄ de ꝯtrio eēnt certi. q2 di‑xerat eis. Reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari. Mat. xxij. Etiāȝ ſiſr ſciēs ꝙ venturi eēnt vt ꝯſtituerēt eū regē fugit ī mō‑tē Io. vi. k Et cōuer. ē retror. iudi. in ꝯdēnatiōe xp̄i innocētis ꝑ pylatū. l Et iuſti. lon. ſte. q2 non habuit locū. m Quia corruit in pla. ve. q2 ſacerdotes auer‑terūt ppl'm a v̄itate ꝫ xp̄m. vt barrabas liberaret̄. ⁊ xp̄s crucifigeret̄. iō ſeq̄tur. n Et facta ē veri. in obli. q2 ve‑ritas doctrine xp̄i quā ppl's audierat a mēte ei⁹ receſſit ꝑ ſacerdotū deceptionē. o Et q̄ receſſit a malo. de ꝑ‑ſecutōe et morte xp̄i penitēdo. cuiuſmōi fuerūt iudei. q̄ cōtriti fuerūt ad p̄dicatōȝ petri Act. ij. vbi dr̄. Hiis au‑

ditis cōpuncti ſunt corde. et dixerūt ad petrū et ad reliq̄s ap̄los. Quid faciem⁹ viri frēs. petr⁹ vo ait ad illos. pe‑nitentiā agite. et baptizet̄ vnuſq̄ſq3 veſtrū ī noīe ieſu xp̄i ⁊c̄. ſequit̄ ibidē. Et appoſite ſunt in die illā aīe cir‑citer tria milia. p Prede patuit vt p3 Actu. viij. Fa‑

ſum iudiciū ⁊ iuſticia lōge ſtetit. Quia corruit in pla‑tea veritas. ⁊ eq̄tas ñ potu‑it igredi. Et facta ē v̄itas in obliuiōe ⁊ q̄ receſſit a ma‑lo. p̄de patuit ⁊ vidit dñs et malū apparuit ī ocul' ei⁹ q2 nō ē iudiciuȝ. Et vidit de⁹ q2 nō ē vir. et p̄iorat⁹ ē q2 nō ē q̄ occurrat. Et ſalua‑uit ſibi brachiū ſuū ⁊ iuſti‑cia ei⁹ ip̄a ꝯfirmauit eum. Indut⁹ ē iuſticia vt lorica et galea ſaluť in capite ei⁹ Indut⁹ ē veſtimēt̄ vltōis. et opt⁹ ē q̄ſi pallio zeli ſic̄ ad vidictā q̄ſi ad retribu‑tōȝ indignatōis hoſtib⁹ ſu‑is. et viciſſitudinē inimic̄ ſuis. Inſulis vicē reddet. Et timebunt q̄ ab occidē‑te nomē domini. et qui ab ortu ſolis gloriā ei⁹. Cū ve‑nerit q̄ſi fluui⁹ violentus quē ſp̄us dñi cogit. ⁊ vene‑rit ſyon redēptor. ⁊ eis qui

cta ē autē in die illa ꝑſecutio magna ī ec‑cleſia que erat hiero‑ſolymis.

q Et vidit. Hic ꝯſr ponit̄ ſaluť eq̄tas ꝑ punitōȝ maloꝝ et ſal‑uatōȝ bonoꝝ. h. n. exi‑git eq̄tas. ⁊ h ī d̄ſtru‑ctiōe iudee ꝑ romāos fuit īpleta ꝑ quā in‑creduli mortui fuerūt. ⁊ captiuati. ⁊ creden‑tes fuerūt ſaluati. p̄io ab exercitu romanoꝝ q2 moniti ab āgelo trāſ‑ierūt ī r̄gnū agrippe ante aduentū eoꝝ. vt dictū ē ſ. Poſtea a iu‑deis q2 ꝑ eoꝝ deſtru‑ctōȝ fuerūt liberati a ꝑ‑ſecutorib⁹ q̄s eis facie‑bāt. et reedificata ci‑uitate hieruſlm ꝑ hely‑um hadrianū eā īha‑bitare pacifice ꝑmiſſi fuerūt. iō dicit̄.

q Et vi. dñs ⁊ ma. appar. ī ocul' ei⁹. i. ꝙ fideles a iudeis icre‑dulis ſic affligerēt̄. iō r Quia nō ſeq̄tur. eſt iudiciū. eo ꝙ iuſ‑ſte p̄ncipes iudeorū xp̄ianos cōdēnabāt. s Et vidit q2 nō. ē vir ⁊c̄. i. ꝙ ñ appone‑

bat̄ ibi remediū hūana potētia. t Et aporiat⁹ ē. i. de miſeria ⁊ infelicitate eoꝝ moleſtat⁹. v Et ſalua‑x Indu(uit ſibi brachiū ſuū ⁊c̄. i. fideles v̄tute ſua. y ē iuſticia et lo. ⁊c̄. loq̄tur de deo ad modū militis ar‑mati ꝓcedētis ad ſaluatōeȝ populi ſui. Indut⁹ ē veſti‑mētis vltiōis. i. exercitu romanoꝝ ꝑparato ad punitōȝ maloꝝ ex inſtictu diuino. z Et opt⁹ ē q̄ſi pallio zeli. id ē Tyto q̄ erat ſup exercitū ſicut palliū ſup alia veſti‑mēta ⁊ vocat̄ palliū zeli. q2 multū fuit ſolicit⁹ d̄ captōe z Quaſi ad(hieruſalē ad maloꝝ punitōȝ. iō ſubdit̄. retributiōȝ īdignatōis hoſtib⁹ ſuis. i. iudeis in infideli‑tate obſtīatis. licȝ eni Tyt⁹ debellaret ciuitatē. eo ꝙ re‑bellauerat romāis. de⁹ tn̄ ad h eū inueſtigabat. vt per eū vidicta fieret d̄ xp̄i inimic̄. a Inſu. vi. red. Dicū‑tur āt h īſule hieruſlm ⁊ alie ciuitates iudee. eo ꝙ ſunt ſi‑te circa maria. tota. n. iudea ſm ſuā lōgitudieȝ ſita ē ſu‑per mare mediterraneū ex p̄te occidēt̄. ⁊ ī latere oppoſi‑tōȝ iordanē fluuiū trāſcurrētē ꝑ mare galilee ⁊ mare mor‑tuū. b Et timebūt q̄ ab occidēte nomen dñi ⁊c̄. q2 a t̄pe ap̄loꝝ fides catholica fuit m̄ltū dilatata ad oēs par‑tes orbis. c Cū vene. q̄ſi flu. vi. ſ. romāoꝝ exercitus. d Quē ſpi. do. co. q2 ſp̄us dñi ad h eū iſtigauit. vt pūi‑rēt. e Et ve. ſyon redē. et eſt hic ſyon datiui caſus. ꝑ quā intelligitur eccleſia. vt dictū eſt ſ. ij. ca. ad quam

redimēdā venit in paſſiōe ſua, ⁊ iterꝫ venit ꝑ effectū ī deſtructiōe hierl'm, ad accipiēdū vindictā de morte ſua. ⁊ veniet etiā ad recipiēdū penitētes in ſua miſericordia, ⁊ maxie iudeos feruide reuertētes ad ipm̄ directa ſaluiate an ꝑ pi ꝑ enoch ⁊ helyā, vt ſequitur. f Et eis q̄ redeūt ab iniquitate ⁊c. ⁊ in h̄ ſenſu allegatur hec ſcriptura Ro. xi. g Hoc fe. meū cū eis ⁊c. qd' ſub h Spūs (dicit cū. dr̄ me' q̄ ē in te. ad h̄ enī deſcēdit ſpūſſctūs ſuper credētes ī die penthecoſtes. vt q̄ prius erāt timidi fierēt firmi ⁊ ſtabiles in amore xp̄i. k Et vba mea q̄ poſui ī ore tuo q: illa ex tūc p̄dicauit eccl'ia. ⁊ p̄dicabit vſq̄ in finē mundi. ⁊ tunc glia ⁊ veritas hic p̄dicata, lucide apparebit in patria.

Jn ca. lix. vbi dr̄ in poſtil. Quia corruit ī plateis veritas.

redeūt ab iniq̄tate in iacob dicit dn̄s. [g] Hoc fed' meum cū eis, dic dn̄s. [h] Spūs me' q̄ eſt ī te ⁊ [i] vba mea q̄ poſui in ore tuo: nō recedēt de ore tuo, ⁊ de ore ſemīs tui dicit dn̄s, ā modo ⁊ vſq̄ in ſempiternum. .LX.

f [a] Urge illuminare hierl'm: [b] q: venit lumē tuū [c] ⁊ glia dn̄i [d] ſup te orta ē. [e] Quia ecce tenebre operiēt terrā ⁊ caligo p̄p'los: ſup te āt orietr̄ dn̄s [f] ⁊ glia ei' ī te videbit. [g] Et ambulabūt gētes in lumie tuo: ⁊ reges in ſplēdore ort' tui [h] Leua ī circūitu oc'los tuos ⁊ vide: oēs iſti [i] ꝯgregati ſunt: venerūt tibi. [k] Filij tui de longe veniēt ⁊ filie tue de latere [l] ſurgent [m] Tunc videbis [n] ⁊ affines [o] ⁊ mirabit' [p] ⁊ dilatabit' cor tuum [q] qn̄ conuerſa fuerit ad te multitudo maris [r] fortitudo gentium [s] venerit tibi

Additio. i.

h Ec qd' dr̄. Quia corruit in plateis veritas ꝓprie videt' exponēdū de ipo xp̄o q̄ de ſeipo dicit Joh. xiiij. ca. Ego ſum via vitas ⁊ vita. ⁊ qd' ſeq̄tur. Et facta ē vitas in obliuione, bn̄ exponit' de vitate et doctrina xp̄i. ꝓut in poſtilla. prio enī vitas p̄dicta corruit in plateis ꝑ mortē. ſcd'o vo vitas. ſ. doctrine facta eſt in obliuione.

Jn eodē ca. vbi dr̄ in poſtilla. Et timebūt q̄ ab occidēte nomē domini. Additio. ij.

c Circa hoc qd' dr̄. Et timebūt q̄ ab occidēte nomen dn̄i ⁊c. Conſiderādū ꝙ timor dei. ſ. filialis fuit ī toto orbe q̄ntū ad iuſtos diffuſ' ap'lis p̄dicātib'. de q̄ dr̄ hic. Et timebūt q̄ ab occidēte nomē dn̄i. ⁊ ab ortu ſolis gl'iam ei'. ⁊ h̄ principalr̄ ex q̄nq̄ q̄ hic exprimunt'. licet nō ſuato tpis ordine. primo ꝙ manifeſta fuit vindicta dei in occiſores xp̄i. de q̄ dicit. Cū venerit q̄ſi fluuius violent' quē ſpūs dn̄i cogit. exponat' ſicut ī poſtilla. ſcd'o eo ꝙ venit redēptor ipi ſyon. ſ. eccl'ie ī tpe determiato a ꝓphetis. de q̄ dicit. Et venerit ſyon redēptor. tertio ex h̄ ꝙ redēptor ille recōciliauit ſibi penitētes etiā de pp'lo iudaico. de q̄ dicit. Et eis q̄ redeunt ab iniq̄tate iacob. q̄rto ex h ꝙ ſpūſſctūs ſup ap'los ⁊ diſcipulos deſcēdit ⁊ continuo manet in eccl'ia. de q̄ dicit. Spūs me' q̄ eſt in te. q̄nto q: vba p̄dicatiōis euāgelij ſūt in eccl'ia ꝯtinuant'. de q̄ dicit. Et vba mea que poſui in ore tuo nō recedēt de ore tuo ⁊ de ore ſeminis tui. Capitulū. LX.

f Urge illuminare. Ad intellectū ſequētiū ꝯſiderādū ꝙ aliq̄ doctores catholici exponūt totū iſtud ca. de ꝓſperitate redeuntiū de babylone. ſ; h̄ non videt' verꝫ. q̄m̄ illi nūq̄ fuerūt in tāta ꝓſperitate vt p̄z. imo q̄ſi oia q̄ dicunt' hic nō p̄nt exponi de ipis niſi valde extorte. q: dr̄ hic. Mirabit' ⁊ dilatabit' cor tuū. qn̄ conuerſa fuerit ad te m'titudo marꝫ. fortitudo gentiū venerit tibi. licet enī aliq̄ gentilitate relicta eis adheſerūt. tn̄ fuerūt pauci ⁊ parue reputatiōis ⁊ vtutis. Jtē ꝙ poſtea ſubdit'. Et edificabūt filij pegrinorꝫ muros tuos. q: ipſimet edificauerūt eos tpe Neemie ⁊ cū magno labore et anxietate. ita ꝙ vna manu faciebāt op' ⁊ altera tenebāt gladiū. Neemie. iiij. ⁊ h̄ timore aduerſariorꝫ eos impedire volentiū. ⁊ qd' hic ſubdit'. Aperient' porte tue iugit' ⁊c.

q: magis tenebant' clauſe aduerſariorꝫ timore. Jtem qd' poſtea ſubdit'. Gens ei ⁊ regnū qd' nō fuerit tibi ſeruiet. q: illa regna nō fuerūt eis ſ; mag' ecōuerſo. prio perſis tributū reddēdo. poſtea grecꝫ ⁊ poſtea romāis. vt p̄z ex libris Eſdre ⁊ Neemie. ⁊ Machabeorꝫ ⁊ euāgeliorꝫ. ⁊ ex libris Joſephi ⁊ aliorꝫ hyſtoriographorꝫ. Jtē expoſitores iſti mag' videnī iudaizare q̄ntū ad h̄. q̄ hebrei q̄ exponūt totū iſtud ca. de tpe xp̄i. vnd' Ra. moyſes ſup Gen. xxv. ca. dicit ꝙ illud qd' dr̄ h̄. Et ambulabūt gētes in lumie tuo itelligit' de meſſia. Dicūt igit' ꝙ ea q̄ ponūt' hic implēda ſūt tpalr̄ in aduētu meſſie. ſ; ꝯ h̄ arguit' ꝑ h̄ qd' ꝑ' ius finē ca. dr̄. Nō occidet vltra ſol tuus ⁊c. q: fuit antiq̄s doctores hebreorꝫ in aduētu meſſie nō eſt intelligēdū aliq̄d imutari de curſu mūdi. vt dictū fuit ſ. xi. ca. ⁊ ideo qd' dr̄ hic de ſtatu ſol' ⁊ lune ⁊ de diuino lumie. nō pōt ꝯuenienter referri ad ſtatū h' mūdi ſeu ꝓſperitatē terrenā. ſicut iudei intelligūt dicētes meſſiā tpalr̄ regnaturū ſup oēs gētes. ⁊ qd' tūc iudei ꝓſperent' eo mō q̄ in h̄ ca. deſcribit'. Jgit' dicēdū ꝙ ſic ca. p̄cedēti deſcripta ē ſal' xp̄i. ita ī h̄ ꝯnt' deſcribit' magnitudo ſalutꝫ h'. ⁊ prio ex pte materie recipiētꝫ. ſcd'o ex pte cāe efficiētꝫ ca. ſeq̄n. Circa primū ſciēdū ꝙ materia ſiue ſubiectū recipiēs xp̄i ſalutē ē eccleſia fideliū. q̄ h̄ꝫ duplicē ſtatū. ſ. in mūdo q̄ntū ad eccl'iam militātē. ⁊ ī celo q̄ntū ad triūphātē. Primo g̊ ponit' magnitudo ſalutꝫ eccl'ie reſpectu ſtat' primi. ſcd'o reſpectu ſcd'i. ibi. Nō audiet'. Prīa diuidit' in tres. q: prio deſcribit' ꝓſperitas militātis eccl'ie ex fideliū multiplicatōe. ſcd'o ex eccl'iarꝫ edificatiōe. ibi. Et edificabūt. tertio ex bonorꝫ aſſecutiōe. ibi. Et veniēt. Circa primū dr̄. a Surge illuminare hierl'm. i. eccl'ia militās vt dictū fuit ſ. ca. ij. q̄ ſurgere cepit ⁊ illuminari a pricipio doctrine chriſti.

b Quia ve. lu. tu. i. xp̄s q̄ eſt vera lux Joh. i. ⁊ ſ. xlix. vbi dr̄ de xp̄o. Dedi te in lucē gētiū ⁊c. c Et glia d. i. fili' q̄ ē glia dei p̄ris ſicut ⁊ ei' ſapia. glia ei a claritate dr̄. q̄ſi q̄daꝫ claria c. mutata in g. ⁊ ſic appropriat' filio. ſicut ⁊ cetera ad d Sup te or. ē. natura hūana aſſūpta. (noticiā ptinētia. e Quia ecce te. ope. ter. ⁊c. vbiq̄ ei extra eccl'iaꝫ ſūt tenebre errorꝫ ⁊ ignorātie. f Et glia ei' ī te vi. ꝑ operationē miraculorꝫ glāꝫ diuine vtutꝫ demōſtrātiū g Et am. gē. in lu. tuo ⁊c. i. ī lumie fidei xp̄iane qd' apparet īpletū in diuerſis ptib' orbis ī filijs eccl'ie. h Leua in cir. ocu. tu. ⁊c. ad oēm. ſ. ꝑtiam orbis reſpectu hierl'm vbi primo p̄dicatū ē euāgeliū. ⁊ inde alibi ꝑ xp̄i diſcip'los deriuatū. i Cōgregati ſūt. fideles ī vnitate fidei xp̄iane. k Filij tui delō. ve. ⁊ filie ⁊c. i. de prope. l Surgēt. q. d. vtriuſq̄ ſex' ꝑſone naſcent' filij ⁊ filie eccl'ie tā d' longinq̄s ptib' q̄ de ꝓpinq̄s m Tūc vi. multitudīeꝫ credētiū. n Et affiues. ꝯſolatōib' diuinis. o Et mirabit'. ex tāuelociī m'tiplicatōe. q: a tpe ap'lorꝫ diuulgata ē fides ad oēs terre habitabil' ptes. ſicut declaratū fuit ſup illō pſ. xviij. Jn oēm terrā exiuit ſon' eorꝫ. p Et dila. cor. q Qn̄ ꝯuer. fu. ad te mul. ma. i. habitātiū p̄ gaudio, tantū in inſul'. ſicut p̄ꝫ de ſicilia anglia ⁊ alijs inſul' mari

r Fortitudo gẽtiũ.i.ĩperiũ romãoꝝ qḋ toti mũdo do mĩabaṫ. s Venerit tibi.qḋ ĩpletũ fuit tp̃e ↄſtãtini. t Inundatõ cameloꝝ opiet te ⁊c̃.Cõſtãtin⁹ eñ ĩpatoꝛ ⁊ multi alij potẽtes exẽplo ſui aĩati diuitias ſuas mul tas p orbẽ miſerũt ſup talia aĩalia ad ſuſtẽtatõꝫ miſtroꝝ tibi.ſ.expẽſas.qꝛ reges terre reddebãt tributũ ĩpatori q̃ eã edificauit. n In idi.eñ mea.ↄ̃ pfidos iudeos in te hitãtes o Et pcuſſi te.p tytũ. p Et ĩ rcõcilia tiõe mea.erga xp̃ianos fideles. q Miſert⁹ ſuz tui. reedificãdo te p hadrianũ q̃ ciuitatẽ xp̃ianis ↄceſſit ad

eccľie ⁊ paupuꝫ xp̃ia noꝝ ⁊ edificatões ec v Madian(leſiaꝝ ⁊ effa.ḃ ḋ:qꝛ ĩ terr̃ il lis ſpãlr̃ naſcuñ talia x Oẽs(aĩalia fortia. ḋ ſa.ve.⁊c̃.ḃ dicũt ex poſitores nr̃i cõſt im pletũ ĩ ill̃ regib⁹ q̃ ve nerũt ad adorãdũ xp̃z natuz. ⁊ ideo ſubdiṫ. Oẽs ⁊c̃.qꝛ ppl̃i ſubie cti ĩ illis regib⁹ ↄ̃ttia y Oĩe(liſ ↄtiebãṫ. pe.ce. ⁊c̃ nabaioth ⁊ cedar dſcẽderũt ḋ abra am p yſmaelẽ.Gene. xxv.Et iſti habitabãt ĩ tabernacul̃ nutrien tes pecora. iḋ ex tali occupatiõe deſignãṫ y Oĩe(hic cũ ḋr. pe.ce. q̃ſtũ ad mino ꝫ Cõ(res ill⁹ ppl̃i. ↄregabiṫ tibi. ĩ ouile dñi.loq̃ṫ.n.hic xp̃hta metaphorice.ſic etiã ĩ mult̃ alijs locis. a Arie.na.i.maio b Mi(res ill⁹ ppl̃i. niſtra.tibi.ſic duoꝝ filij.ḋ iſtis.n.gentib⁹ plures crediderũt ad pdicatõꝫ aplõꝝ aliorũ q3 diſcipuloꝝ licꝫ p⁹ ea gẽs ill a fuerit ĩfe

[t] Inundatõ cameloꝝ opiet te,dromedarij [v] madiã ⁊ ef fa. [x] Oẽs de ſaba veniẽt au rũ ⁊ thus ɔ̃ferẽtes.⁊ laudẽ dño ãnũciãtes [y] Oẽ pec⁹ ce dar [ꝫ] ↄgregabiṫ tibi [a] arietes nabaioth. [b] miſtrabũt tibi, [c] Offerẽt ſr̃ placabili alta ri meo. [d] ⁊ domũ maieſtatis mee [e] glĩficabo [f] Qui ſũt iſti q̃ vt nubes volãt ⁊ q̃ſi colũbe ad feneſtras ſuas [g] Me eñ ĩſule expectãt [h] ⁊ naues ma ris ĩ pñcipio,vt adducã fi lios tuos ḋ lõge. [i] Argẽtuꝫ eoꝝ ⁊ auꝝ eoꝝ cũ eis nomi dñi ḋi tui ⁊ ſctõ iſrl̃.qꝛ glĩfi cauit te [k] Et edificabũt filij pegrioꝝ [l] muros tuos. ⁊ [m] re ges eoꝝ miſtrabũt tibi [n] In ĩdignatõe.n.mea [o] pcuſſi te [p] ⁊ ĩ recõciliatõe mea [q] miſ⁹t⁹ ſuꝫ tui. [r] Et apiẽṫ porte tue iugiṫ die ac nocte nõ clau dẽṫ [s] vt afferaṫ ad te fortitu

do gẽtiũ ⁊ reges eaꝝ addu cant [t] Gens.n.⁊ r̃gnũ qḋ ñ ſeruierit tibi pibit. ⁊ gẽtes ſolitudine vaſtabunṫ [v] Glo ria libani ad te veniet.abi es ⁊ buxus ⁊ pin⁹ ſil̃ ad or nãdũ locũ ſcĩſicatõis mee [x] ⁊ locũ pedũ meoꝝ glĩfica bo [y] Et veniẽt ad te curui fi lij [ꝫ] eoꝝ q̃ hũiliauerunt te.⁊ adorabũt veſtigia pedũ tu orũ oẽs. [a] q̃ ɔ̃trahebãt tibi. ⁊ vocabunt te ciuitatẽ dñi ſyon ſcti iſrl̃. [b] Pro eo q̃ fu iſti ɔ̃relicta [c] ⁊ odio hita. [d] ⁊ nõ erat q̃ p te trãſiret [e] ponã te ĩ ſupbiã ſcl̃oꝝ.gaudiũ in generatõꝫ ⁊ generatõeꝫ [f] Et ſuges lac gẽtiũ et mamilla regũ lactaberis. [g] Et ſcies quia ego domin⁹ ſaluãs te, et redẽptor tu⁹ fortis Ia cob. [h] Pro ere afferam au rum. et pro ferro afferam argentuꝫ,⁊ pro lignis es, ⁊

habitandũ.et iudeis hita.ↄ̃ꝫ phibuit. Re ferẽdo ãt hãc lr̃aꝫ ad eccleſie edificatõꝫ vt p2⁹. ſic exponẽda eſt hec lr̃a.In ĩdignatõe enĩꝫ mea pcuſſi te. qꝛ pmitiua eccľia fuit multũ afflicta.p̃io a iudeis.poſtea a tyrã nis. et ḃ ſm iudiciũ hũanũ videbaṫ pce dere,ex ĩdignatõe dei lꝫ ḃ eẽt ex paterna ca ſtigatiõe et pbatiõe. ſcriptura aũt freq̃nṫ loq̃ṫ ſm modũ hũa nũ.⁊ ſm ḃ ḋr hic.In ĩdignatõe mea ⁊c̃.et recõciliatõe mea mi ſert⁹ ſum tui.dãs ti bi pacẽ ãpliatõꝫ ⁊ ho norẽ ↄſtãtini.iḋ ſub diṫ. r Et apiẽtur por.tue ⁊c̃.qꝛ eccľias prius clauſas pcepit apiri.et p ĩperiũ ſuũ nouas edificari. põt etiã ḃ exponi de apti one ſpũali qꝛ eccleſia ſemp ẽ apta ad reci piẽdũ penitẽtes.⁊ qꝛ a tp̃e ↄſtãtini ceperũt hoĩes ſine timore cõ fugere ad eccleſiã xp̃i s Vt af(iḋ ſubdiṫ.

cta pfidia machometi.p iſtos ãt ĩtelligũṫ alij gẽtiles ad fidẽ veniẽtes,ſꝫ iſti ſpãliter exprimũṫ.qꝛ ḋſcẽderũt ḋ abra am prẽ fidei nr̃e. c Offe.ſu.pla.al.meo.i. xp̃i xp̃o q̃ ẽ altare ⁊ hoſtia. d Et do.ma.mee.i.eccleſiã militãtẽ. e Glĩficabo.miracul̃ doctrinã eccľie ↄfirmãtib⁹. f Qui.ſũt iſti q̃ vt nu.vo.i.apl̃i aliiq3 pdicatores p or bẽ velociṫ diſcurrẽtes ad modũ nubiũ ⁊ colũbaꝝ.q.d.ſr̃ valde mirabiles. g Me ete.i.ex.i.hitatores ĩſulaꝝ ad recipiẽdũ fidẽ.vñ ⁊ paul⁹ apl̃s ĩ mł̃tis ĩſulis fidẽ pu blicauit vt hr̃ ĩ actib⁹ aplõꝝ. h Et na.ma.⁊c̃.p ḃ ḋſi naṫ pmptitudo eoꝝ ad credẽdũ. i Argẽ.eo.⁊ au.⁊c̃. qꝛ veniẽtes ad fidẽ offerebãt ḋo ſe ⁊ ſua.vt hr̃ Act.iiij. k Et edi.Hic ↄñr ḋſcribiṫ pſperitas eccľie militãt̃ in eccľiaꝝ ↄſtructõe.cũ ḋr.Et edificabũt filij pegrioꝝ.i. ve niẽtes ad fidẽ nati ḋ gẽtilib⁹ q̃ fuerãt pegrini a lege ⁊ cultu ḋi. l Muros tu.i.eccleſias materiales ad dei m Re(cultũ.⁊ ḃ pꝫ ĩpletũ a tp̃e ↄſtãtini.vt dictũ ẽ ſ. ges eoꝝ mi.n.expẽſas miſtrãdo vt dictũ ẽ. pt etiã ḃ re ferri ad reedificatõeꝫ hierl̃ꝫ p tytũ ḋſtructã. quã p⁹ea q̃ſi p.l.ãnos vl̃ circiter hadrian⁹ ĩpatoꝛ reedificauit. ſic q̃ lo ca ſctã paſſiõis xp̃i ⁊ ſepulture fuerũt ĩcluſa itra ciuitatẽ p dilatatõꝫ muri ex illa pte.q̃ pri⁹ extra fuerãt. vtꝫ Io. xix.Iſte ãt hadrian⁹ erat gẽtilis ⁊ ciuitatẽ edificauit p gẽtiles artifices ⁊ ſic pt exponi qḋ ḋr.Et edificabũt filij pegrioꝝ muros tuos.i.hierl̃m. Et reges eoꝝ miſtrabũt

te.ad te for.gẽ.⁊c̃.qꝛ exẽplo ↄſtãtini multi potẽtes ⁊ re ges venerũt ad fidẽ xp̃i. t Gens.n.et re.qḋ nõ ſu. tibi pi.qꝛ null⁹ põt fieri ſalu⁹ niſi efficiaṫ xp̃i et eccleſie ſeru⁹ v Glĩa libani ⁊c̃.qꝛ ad edificatõꝫ eccleſiaꝝ ad ducebãṫ ligna electa et pcioſa p deuotõꝫ ĩpatoris reguꝫ et potẽtũ ad ḃ ſumpt⁹ pbẽtiũ.pñt etiã p iſtas arbores intelligi pſone notabiles ad ornatũ eccleſie p fidẽ venien tes. x Et locũ pe.me.glo.i.eccleſiã militãtẽ in q̃ ha bitat ſpãliter p grãꝫ.Dr̃ ãn loc⁹ pedũ dei eo mõ loq̃ndi q̃ ḋr.Ĩ.lxvi.Celũ mihi ſedes ẽ ⁊ terra ſcabellũ pedũ meo rũ. y Et ve.Hic ↄñr ponit pſperitas eccľie militan tis q̃ſtũ ad ↄſecutõꝫ honoris.cũ ḋr.Et ve.ad te cur.faci entes reuerẽtiã tibi. ꝫ Filij eo.q̃ hu.te.i.regũ ⁊ tyrã noꝝ q̃ pſecuti fuerũt eccľiaꝫ.vt videm⁹ ĩpletũ p orbẽ ĩ fi delib⁹ q̃ ex eis deſcẽderũt. a Qui ɔ̃trahebãt tibi. qꝛ xp̃ianos vocabãt magos et maleficos vtꝫ ĩ legẽdis mr̃ toꝝ ⁊ martyrũ. b Pro eo q̃ fui.ɔ̃reli.i.pmiſſa ab eis d Et nõ(affligi. c Et odio hita.a pñcipib⁹ mũdi e Ponã te ĩ(erat q̃ p te tran.ad te tpaliter ↄſolãdũ. ſupbi.ſe.i.in gloriã ⁊ honorẽ.ita q̃ ſupbia nõ ſonat hic f Et ſuges lac gen.(in victũ.ſꝫ in honoris exceſſuꝫ. ⁊c̃.i.ab eis accipiẽs nutrimẽtũ.ſic videm⁹ ĩpletũ in do. g Et ſcies qꝛ ego do(tatiõe eccleſie de bonis pñcipũ. ⁊c̃.p experientiã boni qḋ faciã tibi. h Pro ere affe.au rũ ⁊c̃.in pmitiua eñ eccleſia calices et alia eccleſie va

ſa fuerit ꝺ materia paꝝ pcioſa. vt de ſtāno cupro et ferro et hmōi. q̄ poſtea facta ſūt ꝺ auro ⁊ argēto ⁊ lapidibus pcioſ. i Et ponā viſi. tuā pa. q. d. Sic viſitaui te caſtigādo. ⁊ pbādo in pſecutōib⁹ ita viſitabo te dando tibi pacē et q̄etē. k Et ppo. tu. i. epos ⁊ alios plātos.

in ſeq̄nti. Propter ſyon ⁊c. Pria ī duas. q2 prīo oſ͞dit in xp̄o pietatꝭ dulcedo. ſcd̄o ex h oīes eccleſie gratitudo. ibi. gaudēs. Pria i duas. q2 prīo oſ͞dit i xp̄o dulcedo pietatis ex multiplici afflictoꝝ ↄſolatōe. ſcd̄o ex fideliū multiplicatōe. ibi. Et vocabunt. Circa primū ſciēdū q̄ aliq̄ expoſitores catholici voluīt h exponere ad lrãz in pſoa Eſaie di

l Juſticiam .ſ. effectiue q̄ꝫtū ad oēs. q2 officiū eoꝝ ē docē iuſticiā q̄ ē p xp̄i fidē. ⁊ etiā formalit q̄ꝫtū ad bonos. intantū. n. ſuerūt iuſti q̄ vſqꝫ ad tēpora ſat. nobis ppinqua oēs vere xp̄i faciebāt miracula. et adhuc multi ſunt boni.
m Nō audiet. Hic ↄ͞ſr ponit pſperitatꝭ magnitudo ⁊ ſalutꝭ q̄ꝫtū ad ſtatū eccleſie. triūphātis q̄ apta ē fidelibꝰ a tpe paſſiōis. ⁊ q̄ntū ad h dr.
n Nō au. vl. ini. in ter. tu. i. in celeſti patria vbi iniq̄tas non hꝫ locum Apocal. xxi. Nō itrabit i ea aliq̄d n Va(contaminatū ⁊c. ſtitas ⁊ ↄtri. q2 ſic̄ nō hꝫ ibi locuꝫ culpa. ſic nec pena. ſꝫ oīmoda ſecuritas ⁊ exultatio iocūda. iō ſubdit. Et occupabit ſalus ⁊c.

p lapidib⁹ ferrū. Et ponā viſitatōꝫ tuā pacē. ⁊ ppoſitos tuos iuſticiā. Nō audiet vltra iniq̄tas ī tra tua vaſtitas ⁊ ↄtritio ī terminis tuis. ⁊ occupabit ſalus muros tuos ⁊ portas tuas laudatio. Nō erit tibi āplius ſol ad lucēdū p diē nec ſplēdor lūe illūiabit te. ſꝫ erit tibi dñs in lucē ſempiternā. ⁊ de⁹ tu⁹ ī gl̄iaꝫ tuā. Nō occidet vltra ſol tu⁹ ⁊ lūa tua nō minuet. q2 dñs erit tibi ī lucē ſempitnā. ⁊ ↄplebūt dies luct⁹ tui. Popul⁹ āt tu⁹ oēs iuſti ī ppetuū hereditabūt terrā. germē plantationis mee. op⁹ manus mee ad gl̄ificandū. Mini

m⁹ erit ī mille. ⁊ puul⁹ ī gētē fortiſſimā. Ego dñs in tpe ei⁹ ſubito faciā iſtud.

Spūs dñi .LXI.

S ſup me. eo q̄ vnxerit me. Ad annūciandū manſuetis. miſit me vt mederer ↄtritis corde. ⁊ pdicarē captiuis indulgētiā ⁊ clauſis aptionē. vt pdicarē ānū placabilē dño ⁊ diē vltōis ꝺo nr̄o. vt cōſolarer oēs lugētes vt pōerē ↄſolatōeꝫ lugētib⁹ ſyon ⁊ darē eis coronā p cinere oleū gaudij p luctu. palliū laudis p ſpiritu meroris. Et vocabuntur in ea. fortes iuſticie. plātatō domi ad gl̄ificandū. Et edi

a Spirit⁹ (cētis. do. ſu. me eo q̄ vnxerit me. ſ. ſpū pphetie.
b Ad ānūciādū ⁊c. ſcꝫ liberatōꝫ populi a captiuitate babyloni ca. ⁊ ad h adaptāt lrãꝫ ↄ͞ſr put pñt. Sꝫ h nō pt ſtare vt vꝫ ex eo q̄ ſaluator Lu. iiij. expreſſe dicit hāc prophetiā in eo fuiſſe cōpletā. Jgit in pſona xp̄i hoīs dr hic Spirit⁹ dñi ſup me. quia ſm hūanitatē minor eſt prē. Eo q̄ vnxerit me dñs plenitudine grē Jo. i. Vidim⁹ eū q̄ſi vnigēitū a prē plenū grē ⁊ vitatis. Ad ānūciandū māſuetis id ē aplis et alijs doctrinā xp̄i i māſuetudīe ſuſcipiētib⁹.
c Miſit me q̄n. ad effica. l3 miſſus fuerit

o Nō erit tibi āpli⁹ ſol ad lucēdū ⁊c. et h ē q̄d dicitur Apoc. xxi. Ciuitas nō eget ſole neqꝫ lūa vt luceat i ea ſꝫ claritas dei illūinabit eā. ⁊ q2 hec illūinatio ē etna. iō ſubdit. N. ō occidet vltra ſol tu⁹. ⁊c. o Et ↄple. di. lu⁹ tui. ſm q̄d dr Apo. vij. et. xxi. Et abſterget de⁹ oēꝫ lachrymā ab ocul͞ coꝝ. p Ppl̄s āt tu⁹ oēs iu. iuſticia ↄſūmata ⁊ ↄfirmata. q2 bti nō pñt vltra peccare. iō ſubdit.
q Jn ppe. here. ter. ſ. viuētiū. q̄ nō a mittit niſi p pctm̄
r Germē plāta. mee. illud refert ad h q̄d pmittit. Popul⁹ āt tu⁹ q̄ ē germē plātōis diuie. prīo ī tra moriētiuꝫ p gr̄aꝫ a ꝺo data. ſꝫ poſtea trāſplātabit ī terra viuētiū p gloriā iō ſeq̄t. s Op⁹ ma. mee ad glo. i. ad gl̄iaꝫ ↄ͞ſndū
t Mini. erit ī mil. iō dic ſaluator Mat. xi. Qui āt minor ē in regno celoꝝ maior ē illo.
v Ego dñs. iō poſ(
ſuꝫ h facē. x Jn te. ei⁹. i. ī tpe ꝺbito ⁊a me diſpoſito.
Jn ca. lx. vbi dr ī poſtil. Qui ſūt iſti q̄ vt nubes volāt (Additō.
Circa h q̄d dr hic. Qui ſūt iſti q̄ vt
c nubes volāt ⁊ q̄ſi colūbe ad feneſtras ſuas notādū ē q̄ diſcurſus aploꝝ aſſimulat nubib⁹. eo q̄ totū orbē diſcurrerūt q̄ſi nō tēdētes ad vnū certū locū. iuxta illō pſ. Jn oēꝫ terrā ⁊c. ⁊ ꝺ h dic. Qui ſūt iſti q̄ vt nubes volāt aſſimulāt etiā colūbis eo q̄ in ſuo decurſu tetēderit ad certa loca ⁊ determiata i q̄b⁹ locis ſpūaliter nutricāt et fecūdāt et vbi corpa ſua i pace requieſcūt. ſicut petr⁹ ⁊ paul⁹ rome. et iacob⁹ i hyſpania. et ſic de alijs. ⁊ ꝺ h dic. Et q̄ſi colūbe ad feneſtras ſuas. q. d. l3 aſſimulat nubib⁹ in diſcurſu vniuerſali et q̄ſi ideterminato. aſſimilant tn̄ colūbis in h q̄ i locū certū tēdūt. Cap. LXI.
Spūs dñi. Hic ↄ͞ſr ponit magnitudo ſalutꝭ ex pte
f cauſe efficiētis q̄ xp̄s e. in auctore ꝺo ſalutꝭ redēit clemētia ⁊ potētia. primū ponit ea. pñti. ſcd̄ꝫ

ad ſalutē oīm q̄ꝫtū ad ſufficiētiā. d Vt mederet cōcoꝛ. q2 vere penitētib⁹. dat gr̄a. ſanās vulnera pctōꝝ.
e Et pdicarē cap. i. ī captiuitate pctī detētis. f Jndulgētiā p diuinā miaꝫ. g Et clauſis. i. pr̄ib⁹ in lymbo detētis. h Aptionē. illos. n. inde eduxit xp̄s in ſua reſurrectiōe. i Vt pdi. ānū placa. dño. iſte ē ān⁹ dñice paſſiōis. in quo de⁹ placat⁹ ē hūano generi ſoluta emēda p populi peccato. k Et diē vl. Hic ē dies
l Vt ↄſo(iudicij extremi denūciat⁹ a xp̄o Mat. xxv.
laret oēs lugētes ⁊c. i. lugētes ſtatū pñtis miſerie. ⁊ dilatatōꝫ celeſtis prīe. hoc fecit xp̄s Mat. v. dicēs. Beati q̄ lugēt. quoniā ipi cōſolabūt. m Lugētib⁹ ſyon. i. in eccleſia militāte p ſyon deſignata. extra quā luct⁹ non
o Pro(ē meritori⁹. n Et darē eis coronā. ſ. glorie.
cinere. i. abiect ōe Mat. v. Beati paupes ſpiritu ⁊c.
p Oleū gaudij. i. ↄſolatōꝫ mētis. q Pro cultu interiori. r Palliū laudis. i. gaudiū exteri⁹
s Pro ſpiritu meroris. i. p cultu exteriori.
t Et vocabunt. Hic ↄ͞ſr oſ͞dit pietas ſaluatoris ex fideliū multiplicatōe. vbi primo ponit apoſtoloꝝ alioꝝ q̄ꝫ diſcipuloꝝ pdicatio ⁊ vocatio per q̄s fecit xp̄s hanc multiplicationē. et p hoc intelligit cōditio miniſtroꝝ eccleſie eis ſuccedētiū. cū dicitur t Et vocabūtur in ea. i. in eccleſia militāte. v Fortes iuſticie. i. apoſtoli et alij diſcipuli eorūqꝫ ſucceſſores. qui ad maiorē tenē
x Plantatio dñi. (tur iuſticiā q̄ꝫ popul⁹ cōmunis.
quia apoſtoli et diſcipuli fuerunt prime plante in horto militantis eccleſie. y Ad glorificandū. i. gloriam xp̄i predicandū. ideo ſubditur. z Et edificabunt deſerta a ſeculo. id eſt gentiles reducēt ad edificiū eccleſie militantis qui fuerūt q̄ſi a ꝺo derelicti ab antiq̄. eo q̄

nō habuerūt legē nec ꝓphas. a Et ruinas antiq̃s eri gent.i.gentiles erigēt ad ſtatū fidei q̃ ab antiq̃ fuerunt ruinoſi in pctō idolatrie ꝛ aliis multiplicib' peccatis. b Et inſtaurabūt ciuitates deſer.ꝛ diſſipa.ꝑ idolatrias que ꝑ eos fuerunt inſtaurate ad latriā. c Et ſtabūt alieni.i. gētiles ad fidem conuerſi.

ſed ſatis breuis. o Quia ego dñs diligēs iudiciū.et iō ſanctis patrib' volo reddere duplex pmiū. p Et odio ha.rapi.in holo.nō eni vult dñs.q sibi fiat oblatio de alieno. q Et da.op' eoꝝ.i.aplōꝝ ꝛ eis ſuccedētiū r In veritate.i.in pdicatiōe veritatis catholice.

d Et paſcent pe.ve.ꝛc.iſta deſuūt ad victū ꝛ veſtitū.ꝛ ꝑ h̄ deſignaꝫ q pdicatores euāgelij poſſent accipere ſumpt' ab illis qb' pdicarēt.vt dicit chriſt' Lu.x. ꝛ Paul' apl's.i.ad Coꝛ.ix.Dominꝰ ordinauit his q̃ euāgeliū annūciāt de euangelio viuere.per h̄ etiā intelligiꝫ q miniſtri eccl'ie habituri eēnt de iure decimas aīalū ꝛ terrenaſcentiū ſicᷓ videmꝰ impletū.ꝛ q̄tū ad iſtaz ptes decimā laici dicūꝫ paſcere eorū pecora.i.p e Et filij pegri. (eis agri.ꝛ vi.ꝛc.ꝛ ſic alieni ꝛ pegrini dicunꝫ hic laici q̃ nō debēt ad diuinū miniſteriū acce f Vos aūt (dere. ſacer. dñi voca.i.vos apl'i ꝛ alij diſcipuli ꝛ

ficabūt deſta a ſclo:[a]et ruinas antiq̃s erigēt[b]ꝛ inſtaurabūt ciuitates deſertas et diſſipatas ī generatōez ꝛ generationē[c]Et ſtabūt alieni[d]et paſcēt pecoꝛa vr̄a[e]et filij pegrinoꝝ agricole ꝛ vinitores vr̄i erūt[f]Vos aūt ſacerdotes dñi vocabimī miſtri dei nr̄i dicēꝫ vob.[g]Fortitudinē gentiū comedetis[h]et in glīa eoꝝ ſupbietis.[i]Pro ꝯfuſione vr̄a duplici ꝛ rubore.[k]laudabūt patrē eoꝝ.[l]Propter h̄ in ſ̄ra ſua[m]duplicia poſſidebūt:[n]leticia ſempitna erit eis:[o]Quia ego dñs diligēs iudiciū[p]ꝛ odio hn̄s rapinā in holocauſtuz.[q]Et dabo opus eoꝝ[r]in veritate ꝛ fedus ꝑpetuū feriam eis.

[s]Et ſcieꝫ in gētib' ſemē eoꝝ:ꝛ germē eoꝝ ī medio populoꝝ.[t]Oēs q̃ viderit eos cognoſcēt illos.q2 iſti ſūt ſemen cui bn̄dixit dñs[v]Gaudens gaudebo in dño et exultabit aīa mea in deo meo[x]Quia induit me veſtimētis ſaluꝭ:[y]ꝛ indumēto iuſticie circūdedit me:[z]q̄i ſpōſū decoratū coꝛona:[a]ꝛ q̄i ſponſam ornataz monilib' ſuis.[b]Sicut eni ſ̄ra ꝓfert germē ſuū:ꝛ ſicut hort' ſemen ſuū germinat[c]ſic dñs deus[d]germinabit[e]iuſticiam[f]et laudem[g]coꝛam vniuerſis gentibus.

.LXII.

p [p]Ropter ſyon non tacebo:e propꝫ hieruſalē nō quieſcaz.

s Et ſcieꝫ in gētib' ſe.eoꝝ.i.ſucceſſores t Oēs q̃ vi (eoꝝ de.eos cogno.ill.diſtinctos ab aliis ī operib' miraculoſis ꝛ ꝟtuoſis.in q̃b' apl'i ꝛ alij ſucceſſores comunē ꝓp'lm excellebāt.et adhuc excellūt ī mul v Gaudens. (tis. Hic ꝯſr̄ ponꝫ eccl'ie gratitudo cū dr̄ Gaudens gaudebo ī dño. ꝛ duplicaꝫ ꝟbuz gaudij.q2 ex gaudio ꝛ gratitudine interiori fit redūdantia in ſigno ꝛ opere exteriori. x Quia induit me veſtimētis ſaluꝭ.i. noticia diuīe grē ꝛ virtutis q̃ ſunt eccl'ie veſtimēta ꝛ ornamenta. y Et indumento iuſticie.i.ope iuſto ad ꝓximū z Quaſi ſpōſum decoratū corona h̄ dr̄ ꝓpter platos q̃ ſunt ſpōſi eccl'iaꝝ ſibi

ſucceſſores vr̄i.dato etiā q ſint ex gētilitate vocati.a tpe eni aplōꝝ multi de gētib' vocati ad fidē fuerunt ab eis inſtituti ep̄i ꝛ ſacerdotes.vt pꝫ de ſctō clemēte.dyoniſio g Fortitudinē gē.come. (tyto.tymotheo ꝛ multis aliis q2 miniſtri eccl'ie de bonis laicoꝝ ſuſtentanꝫ. h Et ī glīa eoꝝ ſup.i.a glīoſis ꝛ potētib' laicoꝝ eritis honorati ſicut videmꝰ q principes platos eccl'ie honorēt ſicᷓ pſcs i Pro ꝯfuſione vr̄a duplici.iſtud referꝫ ad tp̄s primitiue eccl'ie in q̃ qui ꝓp'o plat' pficiebaꝫ.primꝰ ad toꝛmēta ducebaꝫ.ꝛ duplex malicia eis imponebaꝫ.ſ.ſui et ꝓp'li.q2 eis imponebaꝫ q eēnt in ſe ſacrilegi.ꝛ q ab eis alij eēnt decepti.ꝛ ſic grauiꝰ puniebanꝫ. k Laudabūt ptē eoꝝ id eſt vr̄az.ſ.mercedē.Et ē hic metaplaſmus. vt exponūt alij.ſed q2 iſte modꝰ loquēdi videꝫ extraneꝰ a cōi mō loquendi ſcripture ſacre.maxime q2 metaplaſmus ſm doctores grāmatice eſt trāſſormatio ſyllabe in ſyllabam.vel lr̄e ad lr̄am.vel accidētiū eiꝰ cā metri.vel alia cā rōnabili.ſed q fit mutatio dictiōis in dictionē.vt dr̄ hic non inueni.iō pōt aliter dici. k Laudabūt ptē eoꝝ.i.ſuā.q2 obpꝛobꝛia ꝛ toꝛmēta apl'is ꝛ aliis eccl'ie platis illata ce l Propter h̄ in ter.ſua.i.in cele (debāt ad bonū ꝓp'li. ſti patria. m Duplicia poſſi.i.duplicē gloꝛiā aīe.ſ. coꝛpis.iō ſubdiꝫ. n Leticia ſem.erit eis.pōt etiā hec duplicitas intelligi in pn̄ti ſm q dr̄ pꝛia Tymo.v.Qui bn̄ pſunt pſbyteri duplici honoꝛe digni habeanꝫ.quia a ꝓp'lo debeꝫ eis victꝰ ꝛ honoꝛ.ex hac aūt lr̄a pꝫ q̄ dictū eſt ſupra.ſ.q pn̄s ca.intelligi nō pōt de pſperitate redeuntiū de babylone.q2 pſperitas eoꝝ nō fuit dupla reſpectu tp̄is captiuitate pcedentis ſub regib' iſrl' ꝛ iuda.imo multo minoꝛ.q2 q̄ſi ꝯtinue fuerūt in afflictiōe ꝛ ſuitute vt dictū eſt ſ.frequēter.nec eoꝝ leticia fuit ſempiterna.

cōmiſſaꝝ.ꝛ in h̄ ſūt xp̄i vicarij. a Et q̄i ſpōſaz ꝛc.h̄ referꝫ ad ꝓp'lm plat̄s ſubditū. b Sicut ei ter.ꝓ.ger.ſu. c Sic dñs deꝰ.qui eſt ſol iuſticie. (ex influētia ſolis. d Germinabit.i.germiare faciet e Juſticiā.in coꝛde ꝛ ope. f Et laudē.in oꝛe g Corā vni.gē.ꝑ pdicationē aplōꝝ ꝛ alioꝝ xp̄i diſcipuloꝝ ꝛ eis ſuccedentiū.

In ca.lxi.vbi dr̄ in poſtil.Et in glīa eoꝝ ſupbietis.

Additio.

v Vbi in trāſlatiōe nr̄a dr̄.Et in glīa eoꝝ ſupbietis.in heb.hꝫ.Et in glīa eoꝝ exaltabimini.q̄ magis ꝯcoꝛdat ſn̄ie. q2 ſupbia ſonat in malū.nō aūt exaltatio ſeu honoꝛ.

Caplm .LXII.

p Ropter ſyon.Aliqui expoſitores catholici exponūt hoc caplm ſicut ꝛ pcedēs de pſperitate redeuntiū de babylone.dicentes q ꝑ illud q̄ dr̄ hic. Donec egrediaꝫ vt ſplēdoꝛ iuſtꝰ eiꝰ ꝛc.intelligiꝫ cyrus q̃ fecit iuſticiā eos remittēdo.ꝛ de captiuitate ſaluādo.ꝛ ſic ꝯtr̄ lr̄am adaptāt ad ſuū ꝓpoſitū.ſꝫ valde extoꝛte ī multis q̄ꝝ pauca accipiā.Q̄ eni ſubdiꝫ h̄.Et eris coꝛona glīe ꝛc exponūt de dignitate ſacerdotali ꝛ regia.q̄ nō pōt ꝯuenienter dici.q2 dignitas ſacerdotal' ꝛ regia ꝯſiſtebat in h̄ q inſtituebanꝫ reges ꝛ ſacerdotes ꝑ ſacrā vnctionē.que ſm iudeos ceſſauit a deſtructiōe primi tēpli.ita q toto tp̄e templi ſcdi ꝑ redeūtes de babylone edificati nō fuerūt aliq̃ reges vel ſacerdotes ſic inſtituti. Itez toto illo tp̄e caruerūt regib' vſq3 ad ariſtobolū filiū hyrcani qui primꝰ ſibi dyadema impoſuit poſt q̄dringētos.lxxxi.annos ꝛ tres mēſes.ex q̃ ꝓp'ls de captiuitate babylonica liberat' ad ꝓpꝛia remeauit.vt dicit Joſephus.xiij.libro antiquitatū ca.xxi. Itē q̄ dr̄ infra. Si dedero triticū tuū vltra cibū inimicis tuis ꝛc.exponūt de pacifica collectione terrenaſcentiū a iudeis poſt dictū reditū.q̄ non eſt

[b]Donec egrediat̃[c] vt ſplendoꝛ iuſt⁹ ei⁹.[d] ꝛ ſaluatoꝛ ei⁹ [e]vt lāpas accēdat̃.[f]Et videbūt gētes iuſtū tuū[g] ꝛ cūcti reges īclytū tuū[h].Et vocabit̃ tibi nomen nouū[i] qđ os dn̄i noīauit[k].Et eris coꝛona glīe[l] in manu dn̄i[m] et diadema regni ī manu dei tui[n].Non vocaberis vltra ðrelicta[o] ꝛ t̄ra tua nō vocabit̃ āpli⁹ ðſolata.[p]Sed vocaberiꝫ volūtas mea ī ea[q] et t̄ra tua inhītata.Quia cō placuit dn̄o ī te[r] ꝛ t̄ra tua ī habitabit̃.[s]Habitabit eñ iuuenis cū ꝟgīe[t] ꝛ hītabūt in te filij tui.[v]Et gaudebit ſpōſus ſup ſpōſā.[x] ꝛ gaudebit ſup te de⁹ tu⁹.[y]Sup muros tuos hirl̄m ꝯſtitui cuſtodeſ tota die ꝛ tota nocte ī ꝑpetuū nō tacebūt.[z]Qui reminiſcimi dn̄i ne taciatiſ ꝛ ne detiſ ſilentiū ei.[3]donec ſtabiliat.[a]et donec ponat hirl̄m[b] laudē in t̄ra.[c]Jurauit dn̄s in dextera ſua.ꝛ in brachio foꝛtitudinis ſue.[d]Si ðdero[e] triticū tuū[f] vltra cibū inimiciſ tuis.[g]ꝛ ſi biberit filij[h] alieni[i] vinū tuū[k] ī q̄ laboraſti.[l]Quia q̄ ꝯgregabūt illđ,[m] cōedent et laudabunt dn̄m,[n] ꝛ qui cōportant illud,[o] bibent in atrijs ſanctis meis.[p]Tranſite,tranſite[q] per poꝛtas.

ver.q: frequēter illo tpe fuerūt moleſtati a ſamaritāis et alijs gētib⁹ ſe circūſtātibꝫ.nō ſolū in bonis exterioꝛibus.ſꝫ etiā in pſonis.vt pꝫ in libꝛis eſdre.neemie.machabeoꝝ.et ioſephi.Regibꝫ etiā pſarū reddebāt tributū de bonis ſuis.et poſtea grecis ꝛ romāis ꝑpt qđ etiaꝫ Raſa.et alij hebꝛei expo nūt iſtđ caplm̄ ꝛ p̄cedēs ð ꝓſperitate quā expectant futurā tpe meſſie.pter qđ nos q̄ ſm̄ vitateꝫ ꝯfitemur xp̄m veniſſe hem⁹ ip ſum exponere ð ꝓſperitate eccleſie.agit̃ igit̃ ca.p̄cedēti oſſa ē clemētia ſaluatoꝛiſ in ꝯſolationibꝫ et beneficijs eccl̄ie exhibit.ita ī h̄ caplo et ꝯſilr̄ ondit̃ ei⁹ potētia.ꝛ diuidit̃ ī duas ptes.q: pmo ðſcribit̃ ei⁹ ptās ſcđo p̄ntis vitas.ibi.Jurauit dn̄s.Circa pmū dicit ꝓpheta. a Propt ſyon ꝛc.i.ꝓpt gloꝛiā eccleſie quā video ī futuro.nō ceſſabo de diuinis laudibꝫ et p̄cibꝫ. b Donec egre.ð ſiū patris in mūduꝫ. c Vt ſplen.iu.eius.

id ē xp̄s q̄ rōe diuinitatis ð̄ ſplēdoꝛ patris.et figura ſubſtātie ei⁹ ad hebꝛe.i. d Et ſal.ei⁹.p oīpotētiā ꝓpt̃ quā ſubdit̃ in auctoꝛitate allegata ad heb.i.Poꝛtāſꝙ e Vt lam(oīa ꝟbo ꝟtutis ſue purgatōꝫ petōꝝ faciēs ꝛc. pas accē.ardoꝛe charitatis ad alios accendēdū.ſic et ð lāpade accēſa accēdunt̃ alie ꝓpter qđ ð̄ Lu.xij.Jgnē veni (ſꝫ mittere in terrā.q̄d volo niſi vt accēdat̃. f Et vi g Et cūcti(debūt gen.iu.tuū.p fidē ī p̄dicatōe aploꝝ. re.in.tuū.quoꝝ multi receperūt fidē xp̄i.et oēs recipient ante finē mūdi. h Et vo.tibi no.no.ſ.eccleſia xp̄iana. i Et os dn̄i(na.q̄ pꝛius vocabat̃ iudeoꝝ ſynagoga. no.Mat.xvi.Sup hāc petrā.i.ſup me xp̄ꝫ.edificabo eccleſiā meā. k Et eris co.glo.ꝛc.i.coꝛonata glīoſe.ſic de notabilit̃ liberali nō ſolū ð̄ ꝙ ſit liberalis in cōcreto.ſꝫ etiā liberalitas in abſtracto. l Jn manu dn̄i.(id ē in ei⁹ ꝓtectōe. m Et diade.re.Jſta ſcđa coꝛona rō ptinet ad honoꝛē eccleſie triūphātis pꝛia ad honoꝛē eccl̄ie militātis. n Nō voca.vltra ðrē.a ſponſo ſuo.q̄ dicit Mat.vl.Ecce ego vobiſcū ſuꝫ oībus diebus vſꝙ ad ꝯſumatōꝫ ſeculi. o Et ter.tua n̄ vo.am.ðſo. id ē.diuīs ꝯſolatōib⁹ ðſtituta.q̄ ſemp aderūt eccl̄ie etiā in p̄ſſuris. p Sꝫ voca.volū.mea ī ea.p bōa opa mihi accepta. q Et terra tua inha.a fidelibꝫ.ꝛ ſeqt̃ iterū poſt h̄. r Et terra tua ihitabit̃.p hāc ſcđaꝫ itelligit̃ terra viuētiū.ad quā fideles de p̄nti vita tranſferunt̃. s Habitabit eñ iu.cū vir.ſancte et caſte vt ioſeph et iohānes cū maria.valerian⁹ cū cecilia.et chꝛyſant⁹ cum daria.et plures alij hāc ꝑfectōꝫ imitātes.vt h̄r in collationib⁹ patrū.et ī alijs pluꝛib⁹ locis. t Et ha.ī te fi. v Et gau.ſpon.ſup ſpon.(tui.p baptiſmū regenerati. id ē xp̄s ſup eccl̄iaꝫ. x Et gaude.ſup te de⁹.i.tota trinitas. y Sup mu.tuos hie.cō.cu.i.ꝯſtituēdos a dō p̄dixi.vt ſit ꝟbū eſaie.Dicit āt hic glo.hebꝛaica.ꝙ p mu

ros itelligūt p̄res ſancti abꝛaā.yſaac.iacob.et ceteri.q̄ꝝ merita ſunt poſteriſ q̄ſi defenſiōis muri.et p cuſtodes āgeli ſancti eoꝝ merita corā deo recolētes.ꝛ nos multo foꝛti⁹ ſm̄ vitatē poſſum⁹ dicere ꝙ iſti muri ſint apl̄i ſm̄ ꝙ ð̄ Apoc.xxi.Et mur⁹ ciuitatiſ hn̄s fundamēta.xij.ꝛ in ip̄is noīa.xij.aploꝝ ꝛ agni ſcripta.ꝛ p cuſtodes itelligūt āgl̄i ad cuſtodiā fideliū ðputati.eoꝝ merita corā dō p̄ntātes.ꝛ q: p bono ſtatu eccleſie n̄ ſolū āgeli ſūt ſoliciti.ſꝫ etiā hoīes deuoti.iđ eos exhoꝛtando ſubdit. 3 Qui remi.do.ne ta.ceſſando a p̄cib⁹ ꝛ laudibꝫ diuinis. 3 Donec ſta.ꝯ oēm aduerſitatē. a Et donec po.hie. b Lau(id ē eccleſiā.dē in terra qđ iplebit̃ circa finē mundi q̄n oēs ꝯuertēt̃ ad fidē xp̄i. c Jurauit.hic ꝯn̄r deſcribit̃ ſaluatoꝛis vitas.q: nō ſufficeret ptās ad ſaluādū.niſi ſil̃ adeſſet veritas adīpendo ꝓmiſſum.et diuidit̃ in duas ptes.q: pꝛimo ponit̃ hui⁹ veritatiſ oſtēſio.ſcđo et h̄ iducit̃ q̄daꝫ ſalubꝛis monitio.ibi.Trāſite.pꝛimū oñdit̃ p certitudieꝫ iuramēti.cū ð̄. c Jurauit do.in dex.ſua ꝛc.i.in filio q̄ dicitur ei⁹ dextera ꝛ bꝛachiū vt ſ.liij.Bꝛachiū dn̄i cui reuelatū ē. d Si dedero.i.nō dabo. e Triticū tuū ꝛc. triticū eccl̄ie ē ſacm̄ euchariſtie ī pane triticeo ꝯfectū. f Vltra (qđ nō ē infidelib⁹ dādū nec p hoc qđ addit̃. intelligēdū ē ꝙ an̄ fuerit eis datū.q: hec dictio vltra n̄ ſep īpoꝛtat talē ancēſſionē ſicut pꝫ Deut.vl.vbi ð̄.Nō ſurrexit vltra ꝓpheta ſicut moyſes q̄ poſſet dn̄m videre facie ad faciē ꝛc.q: nec ſilis an̄ eū fuerat ī ꝯditōib⁹ ibidē expſſis. g Et ſi biberit.i.nō bibēt. h Filij alieni .i.a fide catholica. i Vinū tuū.i.xp̄i ſāguinē ſub ſpecie vini cōtētū. k Jn q̄ la.i.ꝫ eñ ſūm⁹ ſacerdos ieſus xp̄s hāc ꝯſecratōꝫ faciat.tñ ſacerdotes ad h̄ laboꝛāt ieiunijs et orōnibus.ꝛ alijs pijs operibꝫ ſe diſponēdo.vt verba ꝯſecratōis debite ꝓferāt ꝛ ſacm̄ ꝑcipiāt. l Quia q̄ cōgregabūt illud.ſ.triticū p̄dictū. m Cōedēt.p cōgregatōꝫ.hic itelligit̃ laboꝛ fideliū diſponēdo ſe ad debite cōicandū.ſic̄ dictū ē de ſacerdotibus.noīat̃ tñ iſte laboꝛ noīe ꝯgregatōis.q: illud ſacm̄ eſt ſacm̄ eccleſiaſtice vnitatis.ē etiam circa h̄ ſacm̄ laboꝛ fideliū coꝛpalis in p̄paratōe materie.ſ.panis et vini in quib⁹ cōficit̃ hoc ſacm̄. n Et qui cōpoꝛtant illud.i.vinū.p cōpationē intelligit̃ hic.laboꝛ p̄dictus fideliū. o Bibent in atrijs ſanctis meis.i.in lociſ diuino cultui conſecratis.Ex hoc pꝫ ꝙ nō eſt hic ſermo ð pane triticeo et vino cōiter acceptis.quibus vtūtur homines in locis nō ſacris.et magis q̄ ī ſacris.q: loca ſacra nō ſunt epulis et cōuiuijs cōibus apta.nec erāt in veteri lege. p Tranſite.hic ex p̄dictis ponit̃ monitio ſiue exhoꝛtatio.ex hoc eñ ꝙ ſaluatoꝛ ē potēs et fidelis in pꝛomiſſis adimplendis.debent oēs ad eccleſiam

trãſire cui bona ꝓmiſſa ꝓmittunt ⁊ ꝓcedunt. ⁊ h̄ ẽ qđ dr
p Trãſite.ad eccl'iã militãtẽ. p Trãſite.ad triũ-
phantẽ. q Per portas.porta militantis ẽ baptiſm⁹
porta triũphãtis ẽ extrema vnctio.q̃ eſt ſacr̃m exeuntiũ
de h̄ mũdo ad trãſeundũ ad celũ. r Preparate viã po-
pulo ꝑdicatores et ſa-
cerdotes ſacra mini-
s Planũ (ſtrãtes
fa.iter. amouẽdo im-
pedimẽta q̃ ſunt peccã
vñ dicit h̄ Ra.ſa.ꝙ h̄
dr de figmẽto malo.ꝑ
qđ intelligit fomitẽ
inclinãtẽ ad pctm̃.et
ſic pꝫ etiã ſm ipm̃.ꝙ
nõ eſt hic ſmo de ꝑpa
ratiõe materialis vie

ꝑparate viã pp'lo. Planũ facite iter et eligite lapides ⁊ eleuate ſignum ad populos. Ecce dñs auditũ fecit i extremis ſre. Dicite filie ſyon. Ecce ſaluator tu⁹ venit: ecce merces ei⁹ cũ eo. ⁊ opus ei⁹ corã illo. Et vocabũt eos pp'ls ſctũs redẽpti a dño. Tu aũt vocaberis q̃ſita ciuitas ⁊ ñ derelicta.

Quis ẽ iſte LXIII

t Et eleuate ſignũ ad po.vtutẽ ſancte crucis eis ꝑdicã
do.⁊ q: iã factũ eſt ꝯtuꝫ ad aliq̃s credẽtes in oĩbꝯ terre
habitabil' locis a tpe aploꜝ.ſm ꝙ diffuſi⁹ declaraui ſup
illud pſ.xviij. In oẽm terrã exiuit ſon⁹ eoꜝ. iõ ſubditur
Ecce dñs auditũ fecit i extremis terre.⁊ ſubdit.
v Dicite fi.ſyon.i.ꝯgregatiõi fideliũ. x Ecce ſal.tu
us ve.i.veniet ad iudiciũ.ſicut ꝑ incarnationẽ iã venit
in mũdũ. y Ecce merces ei⁹ cũ eo.ad reddẽdũ penã
vel ꝑmiũ ſm merita ⁊ demerita hoĩm z Et vocabũt
ſcꝫ angeli ſcti q̃ erũt executores diuini iudicij z Eos
a Popul⁹ ſctũs.eos ad gl'iaꝫ deducẽdo. (ſcꝫ electos.
b Tu aũt.ſ.eccl'ia. c Vocaberis ci.q̃ſita.ſ.a dño et
angel' ſctis d Et nõ dere.i.maibꝯ demonũ cũ repbis.
In capitulo.lxij.vbi dr in poſtilla.Et videbunt gen-
tes iuſtum tuum. Additio.
Oc qđ dr.Et videbũt gentes iuſtũ tuũ.põt intel
b ligi de viſione chriſti in corpe aſſumpto in q̃ de⁹
viſibiliter cognoſcitur.⁊ etiã de viſione eucharī-
ſtie eadem ratione. Capitulũ.LXIII.
Uis ẽ iſte.Capitulũ iſtud exponit de xp̄o cõiter
q ab hebreis expoſitoribꝯ ⁊ latinis aliter ⁊ aliter tñ
Dicit eni Ra.ſa.ꝙ ꝑ edom cũ dr hic.Quis ẽ iſte
q̃ venit de edom ⁊c̄.intelligit Romanũ impiũ ꝓut fuit
in latitudiẽ ſua q̃ſi dñabat vniuerſo orbi.dicẽs ꝙ meſſi-
as in aduẽtu ſuo multos de habitatoribꝯ orbis interfici
et.⁊ ꝓpter h̄ deſcribit hic ei⁹ veſtimẽtũ ſanguine rubrica
tũ.⁊ oẽs reſiduos iudeis ſubijciet.⁊ ad h̄ captat lr̃am ꝓ-
ut põt.ſꝫ nõ ꝓſeq̃r hãc expoſitionẽ.qm̃ fundat ſup falſũ.
cũ aduent⁹ xp̄i trãſierit in ꝑteritum.Catholici vo cõiter
exponũt de xp̄o poſt paſſionẽ ſuã redeũte ad prẽ.ſeq̃n-
tes in h̄ btõs Hiero.⁊ Dyoni.ſm q̃s illud qđ dr hic.
a Quis eſt iſte q̃ venit de edom ⁊c̄.eſt vbũ ãgeloꜝ xp̄m
aſcendentẽ admirãtiũ.⁊ de ei⁹ myſterijs pleni⁹ doceri et
illumiari petentiũ.aliter tñ.q: ſm Hiero.eſt vbũ ange-
loꜝ inferioꜝ q̃rentiũ edoceri a ſupioꜝbꝯ.ſm Dyoni.vero
vij.ca.celeſt' hierarchie eſt vbũ oim.q: etiã ſupmi ange-
li q̃ſierũt de ꝑdictꝭ pleni⁹ edoceri.ſed iſtis videt obuia-
re dictũ Aug⁹.v.ſup Gene.ad lr̃am vbi dicit ꝙ angeli a
principio cognouerũt oĩa myſteria grẽ fienda. cui dicto
videt ab alijs ꝙ licet cognouerũt dicta myſteria in gene
rali.nõ tñ q̃ꝫtũ ad oẽs ꝯditiões ꝑticulares.⁊ de iſtis q̃ſi-
erũt pleni⁹ edoceri.hanc aũt expoſitionẽ nõ intẽdo ꝓſe-
qui ꝑ oĩa.q: diffuſe tradit in gloſis ⁊ alioꜝ poſtillis ad
quas q̃libet põt recurrere.nec ipaꝫ intẽdo in aliq̃ repro
bare.ſed tm̃ ꝑ modũ inq̃ſitiõis ſcholaſtice aliq̃ circa eaꝫ
dicere.Primũ eſt ꝙ iſta expoſitio in aliq̃bus videt extra
nea.q: ſm ipam cũ dicat hic. a Quis eſt iſte.q̃ venit
de edom ⁊c̄.intelligẽdus eſt loc⁹ vnõ chriſt⁹ aſcendit.ſcꝫ
mons oliueti vel hierl'm que eſt iuxta eũ.ꝙ autẽ hierl'm

vel iudea intelligat ꝑ edom videt extraneũ.cũ idumea
ſemꝑ fuit iudee inimica.ſicut eſau ipi iacob.Itẽ qđ dicit
b Et aſpſus eſt ſanguis eoꜝ ſup veſtimẽta mea (infra
ſic exponit ab eis vt ſit verbũ chriſti de ſua paſſione lo-
quentis.Et aſperſus eſt ſanguis eorũ.i.ſanguis meus q̃
dicit eorũ.eo ꝙ eſt ef-
fuſus ꝑ procurationem
iudeoꜝ. hoc extraneũ
videt.quia nõ recolo
me vidiſſe alibi i ſcri
ptura talem loquẽdi
modũ.Itẽ xp̄o aſcen-
dente myſteriũ incar-
nationis iã erat in ef
fectu cõpletũ q̃ꝫtũ ad
ſubſtãtiã facti ⁊ circũ
ſtãtias.talia vo poſt-
q̃ſ ſunt in effectu poſita.nõ vident excedere facultatẽ co
gnitiõis angelice.⁊ maxie q: ãgeli etiã iferiores q̃ mittũ-
tur in miniſteriũ fuerũt in iſtis miniſtri.vt pꝫ de ange
lis natiuitatẽ chriſti annũciãtibꝯ ipis paſtoribꝯ.⁊ de an-
gelis apparẽtibꝯ marie ⁊ ioſeph ⁊ tribꝯ magis ⁊ ꝯſilibus
vt pꝫ ex euãgelio i pluribꝯ loc'.⁊ iõ dubiũ videt ꝙ aſcẽ-
dente chriſto q̃rerẽt pleni⁹ edoceri de paſſiõe chriſti di-
cendo.Quare rubrũ eſt indumentũ tuũ ⁊c̄.vt dicit expo
ſitio iſta.Itẽ dato ꝙ nõ ſit ibi aliqđ tale dubiũ ſeu mod⁹
loquendi extrane⁹.tñ nõ ſum⁹ artati ad tenẽdũ ipam.vt
videt.tum q: ſacra ſcriptura expſſe nõ determinat ꝙ iſte
debeat eſſe ſenſus hui⁹ ſcripture ſicut determinat ꝯ plu
ribꝯ alijs in h̄ libro ſcriptis.⁊ alijs veteris teſtamẽti lo-
cis.verbi grã qđ dr ſupra in principio.lxi.Spũs dñi ſu-
per me.eo ꝙ vnxerit me.ſaluator dicit Lu.iiij.impletũ fu
iſſe in ipo.tum ſimiliter nec auctoritas eccl'ie determina
uit h̄ qđ viderim vel audierim.ſed ſolũ ad h̄ habem⁹ au
ctoritates ſanctoꜝ dyoniſij ⁊ Hieronimi.ex q̃bꝯ nõ habe
tur argumẽtũ neceſſariũ.ſꝫ tm̃ ꝓbabile.qđ ſic debeat in-
telligi.vt habet in ſũma ſancti Thome.pte pria.art.vij
prime q̃ſtionis.⁊ idẽ dicit ſctũs Aug⁹.in epl'a ad vincen
tiũ donatiſtã.q̃ arguebat ꝯ ipm̃ de dictis ſancti Hylarij.
Ad qđ rñdens dicit.hoc gen⁹ lr̃aꜝ ab auctoritate cano-
nis diſtinguẽdũ eſt.nõ eni ſic legunt tanq̃ꝫ eis teſtimo-
nia ꝓferant.vt ꝯtraſentire nõ liceat ⁊c̄.Item de obſcura
traditiõe ſacre ſcripture in pluribꝯ locis.⁊ maxie in pro
phetijs vna cauſa a doctoribꝯ aſſignat.vt ꝑ ſtudioſos mul
tipliciter exponat.ſm ꝙ dr Dañ.xij. Tu aũt dauid clau-
de ſmones ⁊ ſigna libꝝ vſq̃ꝫ ad tp̄s ſtatutum ꝑtrãſibunt
plurimi.⁊ multiplex erit ſcia.i.expoſitio. vt dicũt docto
res nr̃i.ꝓpter qđ abſq̃ꝫ ꝑ iudicio aliq̃ expoſitiõis ꝑdicte
intendo aliã ꝓſeq̃ q̃ mihi clarior videt.ꝑdicta vo ſic dif
fuſe poſui nõ ſolũ ꝓ iſto loco ſacre ſcripture.ſed etiam ꝓ
alijs.vt diligẽs lector ꝯſideret q̃ expoſitiones ſacre ſcri-
pture neceſſario ſunt tenẽde.⁊ q̃ nõ.Ad euidẽtiã expoſi-
tionis ponẽde ꝯſiderãdũ.ꝙ edom ⁊ boſra in hebreo ſũt
nomina ꝓpria ⁊ appellatiua.put autem ſunt ꝓpria.Edom
eſt nomen filij iſaac.qui alio nomine vocatur eſau. Ge-
neſis.xxv.⁊ etiã terre ab eo denominate.que latine dici
tur idumea.Boſra vero vel poti⁹ Biſra.ſic eni ſcribitur
in hebreo.nomẽ eſt ciuitatis vnde fuit iobab rex edom.
Gene.xxxvj.put vero ſunt nomina appellatiua.Edom
ſignat rubedinem.⁊ boſra munitionem.His igit predi-
ctis veniamus ad diuiſionem. Superius eni poſita eſt
facta ꝑ chriſtum ſaluatio. Hic conſequẽter ponitur ſal-
uationis diſcretio.que pfecte fiet in finali iudicio. tunc
eni ſaluator ſegregabit electos a reprobis.ſicut ſegregat
paſtor oues ab hedis Matth.xxv.illud autem iudicium
precedet ꝑſecutio antichriſti ⁊ eius exterminium.⁊ ideo

primo ponit̄ antixp̄i exterminatio. ſcd̄o iudicij executio. ca. ſeq̄nti. Circa primū ſciendū. ꝙ ſicut dicit methodius martyr. ⁊ doctores cōiter ad detegendā antixp̄i pfidias mittent̄ a deo enoch ⁊ helyas. q̄ detecta iudei ꝯuertētur ad fidē xp̄i pniam agētes. ⁊ iō hic p̄io ponit̄ antixp̄i deiectio. ⁊ ſcd̄o iudeorū ꝯuerſio. ibi. Miſerationū dn̄i. Circa primū eſaias pūidens antixp̄i ptātē futurā et p xp̄m ſubito deficiēdā admiratiue dic̄ d̄ xp̄o

anticħriſto adherētes. y Et inebriaui eos. auferēdo eis ſenſum ⁊ potētiā euadēdi. z Et detraxi virtutē eoꝝ in terrā. adnihilādū ip̄m antichriſtū.
a Miſerationū. Hic ꝯſir ponit̄ ꝯuerſio iudeoꝝ ad xp̄m vbi p̄io p grā impetrāda recolunt̄ bn̄ficia antiq̄. Scd̄o ponit̄ eoꝝ deuota petitio. ibi. Ubi eſt. Circa primū recolūt̄ primo in generali beneficia exhibita iudeis cū eſaias dixit in eoꝝ pſona. Miſerationū dn̄i recordabor ⁊c. et patet ſnīa vſq3 ibi.

a Quis ē iſte. i. q̄3 victorioſus.
b Qui venit de boſra. i. de hierl̄m ciuitate mūita in q̄ antixp̄s ſedebit in tēplo tāq3 ſit de⁹. ſcd̄a Theſſal. ij. ⁊ ip̄am muniet ad ſui
c De (ſtabilitionē. edom tinctis ve. i. rubricatis ſm ꝙ dicit̄. ij. Quare ḡ rubꝝ eſt indumētū tuū. ⁊ p h̄ deſignat̄ interfectio antixp̄i. Quē dn̄s ieſus interficiet ſpū oris ſui in mōte oliueti iuxta hierl̄m. ⁊ loq̄tur hic ꝓpheta de xp̄o ad modū hoīs victorīj cui⁹ veſtimēta ſūt rubricata ſanguine victoꝝ ab
d Iſte formo- (eo. ſus in ſtola ſua. i. ī humanitate ſua glioſa. q̄ eſt q̄ſi veſtimētū diuinitatis Philip. ij. In ſilitudinē3 hoīm fact⁹. ⁊ habitu īuēt⁹ vt homo.

[b] q̄ vēit [c] de edom tinctꝪ veſtibus de boſra. [d] Iſte formoſus ī ſtola ſua: [e] gdiēs ī multitudīe fortitudīs ſue [f] Ego q̄ loq̄r iuſticiā: [g] ⁊ ꝓpugnator ſum ad ſaluandū: [h] q̄re ḡ rubrū ē indumētū tuū ⁊ veſtimēta tua ſic calcantiū in torculari [i] Torcular calcaui ſolus [k] et de gentib⁹ nō ē vir mecū. [l] Calcaui eos in furore meo. ⁊ ꝯculcaui eos ī ira mea. [m] Et aſpſus ē ſanguis eoꝝ ſup veſtimenta mea: et oīa indumēta mea inq̄naui [n] Dies eni vltiōis [o] in corde meo: [p] ann⁹ retributōis mee venit. [q] Circūſpexi et ñ erat auxiliator. q̄ſiui: ⁊ nō fuit q̄ adiuuaret. [r] Et ſaluauit mihi [s] brachiū meū ⁊ [t] indignatio mea [v] ip̄a auxiliata ē mihi [x] Et ꝯculcaui pplo͛s in furore meo: [y] ⁊ inebriaui eos ī dignatiōe mea [z] ⁊ detraxi in t̄rā v͛tutē eoꝝ. [a] Miſeratio-

nū dn̄i recordabor: laudem dn̄i ſup oīb⁹ q̄ reddidit nobis dn̄s: ⁊ ſup multitudinē bonoꝝ domui iſrl̄ q̄ largit⁹ eſt eis ſm indulgētiā ſuā et ſm multitudinē miſericordiaꝝ ſuaꝝ: [b] ⁊ dixit. [c] Uerumtñ pplꝰs me⁹ eſt. [d] Filij nō negantes. [e] Et fact⁹ eſt ei ſaluator in oī tribulatiōe eorum [f] Nō ē tribulat⁹ [g] ⁊ angelus faciei ei⁹ [h] ſaluauit eos. [i] In dilectione ſua [k] et indulgentia ſua: [l] ipſe redemit eos: ⁊ portauit eos ⁊ eleuauit eos cūctis diebus ſeculi. [m] Ipſi autem ad iracundiam prouocauerunt: [n] et afflixerunt ſpiritū ſancti eius. [o] Et conuerſus eſt eis in inimicū: et ipſe debellauit eos. [p] Et recordat⁹ eſt dieꝝ ſeculi: moyſi et populi ſui. [q] Ubi ē qui eduxit eos de mari: [r] cum paſtorib⁹ gregis ſui. [s] Ubi eſt qui poſuit in medio ei⁹

b Et dixit. ſ. domin⁹
c Uerumtñ pplꝰs meus eſt ⁊c. i. q̄uis ſint peccōres in multīſ etiā a tp̄ib⁹ antiq̄s tñ eleḡi eos in pplm̄ a tpe abrae cui data fuit circūciſio q̄ eſt ſignū diſtinguēs iſrl̄ a gētib⁹.
d Filij nō negātes. ſc3 nomē meū in afflictione egypti. q. d. dicens eſt ꝓpter h̄ aps̄ me ipoꝝ miſereri. ideo ſubditur.
e Et fact⁹ eſt eis ſaluator in oī tribulatione eoꝝ. quā ſuſtinuerunt
f Nō eſt tri- (runt bulat⁹. ſ. pplꝰs iudaic⁹ q̄tū demeruit. ⁊ ideo ſubdit̄.
g Et angelus faciei ei⁹. i. a facie dei miſſus.
h Saluauit eos. ſm ꝙ dr̄ Exod. xiiij. Tolleſq3 ſe angelus dn̄i q̄ p̄cedebat caſtra filiorū iſrael. abijt poſt eos. ⁊ ſcl̄ eo pariter colūna nubis vt egyptij nō poſſent nocere eis. ⁊ ibidē ſubdit̄. vt toto noctis tpe adinuicē accedere nō valeret.

e Gradiēs in mul. vt. ſue. q2 tūc apparebit cū angelorū multitudīe. ꝯſir ponit̄ xp̄i miſſio ad q̄ſtionē ꝓphe dicētis.
f Ego q̄ loq̄r iu. ſpū oris mei interficiēdo impium ⁊ magnā ptē ſibi adherētiū.
g Et ꝓpugnator ſum ad ſaluādū. ſ. electos d̄ pſecutiōe antixp̄i. ⁊ ꝯſir q̄rit ꝓpha
h Quare ḡ rubrū eſt indu. tuū ⁊c. ⁊ p3 ex di- (terū. ctis ſnīa. et ſubdit̄ xp̄i miſſio dicētis.
i Torcu. calcaui ſolus. ⁊ accipit̄ hic ꝯtinēs p ꝯtento. ſ. torcular p vuis in torculari calcatis p q̄s hic intelligit̄ antixp̄s ⁊ ſatellites
k Et de gentib⁹ nō ē vir mecū. q2 null⁹ de hoīb⁹ (ei⁹. poterit deijcere antixp̄m.
l Calcaui eos in fu. meo. id eſt vindicta iuſticie mee.
m Et aſpſus eſt ſanguis eoꝝ ⁊c. ⁊ p3 ex dictīſ ſnīa.
n Dies eni vltiōis. ſ. electoꝝ de impio antixp̄i interfectoꝝ.
o In corde meo. ſ. fir- (miter diſpoſita.
p Ann⁹ retri. mee venit. reddendo ſibi ⁊ ſatellitib⁹ ſuis penā debitā p peccatis. vel aliter.
p Ann⁹ retri. i. iudicij general̄.
q Circūſpexi. et nō erat auxiliator. exponat̄ ſicut ſ. De gentib⁹ nō eſt vir mecū.
r Et ſaluauit mihi. ſ. electos meos de pſecutione antixp̄i.
s Brachiū meū. i. potētia mea.
t Indignatio mea. ꝯ antixp̄i mala.
v Ip̄a auxiliata eſt mi. inq̄ntū ex decētia diuine iuſticie pcedet iſta vindicta. loq̄tur hic ꝓpha de futuro p modū p̄teriti. vt freq̄nter fit in ꝓphetis ꝓpter certitudinē ꝓphetie
x Et ꝯculcaui po.

i In dilectōe
k Et indulgētia ſua. remittēte eoꝝ pec- (ſua. gratuita cata.
l Ipſe redemit eos. ſ. dn̄s ⁊ non ex ppl̄i iuſticia. qd̄ p3 ex ingratitudine ſequēti. cū ſubdit̄.
m Ipſi autē ad iracūdiā puocauerūt. ſ. dn̄m in fabricatione vituli. Exo. xxxij. ⁊ in multis alijs factis. vt p3 in libris veterī
n Et afflixerūt ſpm̄ ſancti ei⁹. ſ. moyſi. cui⁹ (teſtamēti ſpm̄ multotiēs ⁊ multipliciter afflixerūt. vt p3 in libris Exo. ⁊ Deute. ⁊ Numeroꝝ.
o Et ꝯuer. eſt eis ī inimi. ſc3 dn̄s nō ex odio. ſed iuſticia puniēs eos p vicinos eorū. vt p3 li. iudicū. ⁊ poſtea p reges egypti aſſirioꝝ ⁊ ba
p Et recordat⁹ eſt ⁊c. q2 ſicut p (bylonis. iiij. Regu3. moyſen liberauit eos de egypto. ſic poſtea liberauit eos de captiuitate babylonica p cyrū.
q Ubi eſt ⁊c. Hic ꝯſir ponit̄ petitio eoꝝ deuota. ⁊ primo p liberatiōe a pena. ſcd̄o p liberatiōe a culpa. ibi. Tu aūt. Circa primu3 dr̄ in pſona iudeorum tempe antichriſti futuroꝝ q̄ſtum
q Ubi eſt qui edu. eos de mari. ſ. ru- (ad penitentes. bro aquas coram eis diuidendo Exo. xiiij.
r Cum paſto. gregis ſui. i. cu3 moyſe ⁊ aaron. pſ. lxxvi. Deduxiſti ſicut oues populū tuū in manu moyſi et aaron. quaſi diceret. ita faciliter poſſet nos educere de pſe-

cutione antixpi.ꝛ ħ mō ſubintelligēdū eſt ī oīb͛ ſeq̄ntib͛
ptis h᷒. s Ubi eſt q̄ po.in me.ei᷒.ſ.pplī iſraelitici.
t Spm̄ ſcti ſui.ſ.moyſi cui dedit ſpm̄ ꝓphetādi ꝛ ſapi-
entiā ꝛꝯſtantiā ad educēdū iſrael de terra egypti.
v Qui eduxit dex.moy.i.ad partē bonā ꝛ ꝓſperaꝫ.libe-
rando eū de pſecutōe
pharaonis.eū occide
re volentis. Exo.ij.
x Brachio maieſta-
tis ſue.i.fortitudine
deitatis ſue.
y Qui ſcidit aq̄s.ſ.
maris.vt pꝫ ex dictis
z Ut faceret ſibi no
men ſem.Ad gl'iaꝫ.n.
nois dei recolit̄ ꝛ re-
colet̄ in futuris gene-
ratiōib͛ iſtud factū.
a Qui eduxit eos p
abyſſos.i.p ꝓfundū
maris rubri.
b Quaſi equū ī de-
ſerto nō impingentē.
id ē ꝓſpere ꝛ abſq̄ a-
liq̄ impedimēto ꝓce-
c Quaſi (dentem.
aīal in cāpo.i.in ter-
ra plana.vbi non ha-
bet obſtaculo.

ſpm̄ ſcti ſui. Qui eduxit
ad dexterā moyſē brachio
maieſtatis ſue: q̄ ſcidit aq̄s
añ eos vt faceret ſibi nomē
ſempitnū Qui eduxit eos
p abyſſos: q̄ſi equū ī deſerto
nō impingētē q̄ſi aīal ī cāpo
deſcēdēs. Spūs dn̄i du-
ctoꝛ ei᷒ fuit. Sic adduxiſti
pplm̄ tuum: vt faceres tibi
nomē glīe Attēde de celo ꝛ
vide de habitaculo ſancto
tuo ꝛ glīe tue. Ubi ē zelus
tuus: ꝛ foꝛtitudo tua: mul
titudo viſceꝝ tuoꝝ ꝛ miſera
tionū tuaꝝ. Sup me cōti-

d Deſcēdēs.ſpūs dn̄i.ſ.angl'᷒ a deo miſſus e Du
ctoꝛ ei᷒ fuit.vt pꝫ ex ꝑdictis. f Sic addu.po.tu.vt
fa.tibi no.glīe iſtud eni factū fuit reductū ad mēoriam
vſq̄ nūc.ꝛ reducet̄ in poſterū ad glōiā diuini nomis.
g Attende de celo.ad orōnem nrām. h Et vide de
habi.ſan.tuo.afflictionē nrām.ſic aliās feciſti.iō ſubdit̄.
i Ubi eſt zel᷒ tu᷒.q̄ dilexiſti pr̄es electos k Et foꝛ
titudo tua.q̄ totiēs liberaſti eos. l Multitudo viſce
rū tuoꝝ.i.pietatū q̄b͛ eis bona ꝓſtitiſti. m Sup me
ꝯtinuerūt ſe.a ꝯdeſcēſiōe.in iſta eni tribulatōe mea ceſſa
uerūt. n Tu n.Hic ꝯñr petit̄ liberatio a culpa. Cir-
ca quā prīo allegat̄ pietas ꝛ potētia diuia.cū dicitur.
n Tu eni pr̄ nr̄.in generatiōe eni mř miſtrat materiaꝫ
ꝛ pr̄ dat formā.ꝛ iō in generatiōe hois de᷒ dr̄ pr̄.q꞉ coꝛ-
poꝛi organizato infundit aīam creādo. o Et abraam
neſciuit eos.q.d.ab eo.nō habem᷒ aīam.nec a iacob.
p Tu dn̄e pr̄ nr̄.aīam dādo. q Redēptoꝛ nr̄.ipam
iuſtificādo. r A ſeculo no.tu.ſ.pr̄is nr̄i ꝛ redēptoris
s Quare errare nos fe.do.i.pmiſiſti. t De vijs tu
is.i.ꝑceptiſ ꝛ ꝯſilijs euāgelicis. v Induraſti coꝛ no.
ſubtrahēdo grām tuā coꝛ mollificantē.tn̄ iuſte ꝓ nr̄a in-
credulitate. x Ne timerem᷒ te.nō eſt intelligendum
iſtud cauſatiue.ſic q᷒ de᷒ ſubtrahat grām ſuā.vt p hoc ab
hoīb͛ excludat diuinū timorē.ſꝫ intelligit̄ tn̄ ꝯſecutiue.
ad ſubtractionē eni grē ſeq̄tur ſubtractio timoriſ filialis
y Conuertere.pctā nr̄a remittēdo.ꝛ (q̄ eſt ei annexus.
nos iuſtificādo. z Propter ſ.tu.i.ꝓpter merita pr̄iar
chaꝝ in fide xpi ventuꝛi moꝛtuoꝛum.ideo ſubditur.
a Trib͛ hereditatiſ tue.ꝛ vt petitio ſit mag᷒ exaudibil'
adhuc recolit̄ atrocitas pſecutiōis antichriſti cū dr̄.
b Quaſi nihilū poſ.po.ſan.tu.ſ.xpianuꝫ ipm̄ nihil re-
putando. c Hoſtes nr̄i.ſ.antixps ꝛ ſibi adherentes.
d Conculcauerūt ſcti.tuā.Antixps eni ꝯculcabit eccl'iaꝫ dei
cultū inde auferādo e Facti ſum᷒ ꝛc.q.d.tanq̄ extra
nei a te dimiſſi ſum᷒ in manib͛ inimici tui.

In ca.lxiij.vbi dr̄ in poſtil.ꝯtrariū eſt q᷒ iſta expoſitio
in aliq̄b͛ videt̄ extranea. Additio.i.

e xpoſitio ſanctoꝝ ī ħ loco nō videt̄ extranea ſi be
ne ꝯſideret̄.ſꝫ ſatiſ rōnabilis nō obſtātib͛ poſtil-
latoris rōnib͛ ꝯtra eā factis.ꝛ iō ſicut p modum
inq̄ſitionis ſcholaſtice eā poſtillatoꝛ impugnauit.ſic pa
ri mō defendenda eſſe videt̄. Ad ħ eī q̄ꝺ pmo dicit q᷒
hieřlm ſeu iudea non
dꝫ itelligi p edom cuꝫ
idumea ſemp fuerit
iudee inimica.dicen-
dū q᷒ deſcēdētes a ia-
cob ſm̄ carnē ꝛ ab ei᷒
fide recdētes.ſic fuit
ſynagoga iudeoꝝ xpm̄
negātiū ꝛ crucifigētiū
tal̄ ſynagoga merito
trāſiit idumineā inimi
ciā ꝯ verā iudeā.vñ ꝛ
nomē idumee ſibi vē-
dicat q̄ ab exoꝛdio fu
it iſraeli inimica.put
plene declaratū eſt s.
xxxiij.ca.in additōe
vbi oñſum fuit q᷒ per
idumeā intelligit̄ ibi
ad lrām ſub ſenſu me
taphoꝛico ſynagoga
iudeorū q̄ eſt ſynago-
ga ſathane Apoc.ij.
Sic̄ p boſra eadē in-

nuerūt ſe. Tu eni pr̄ nr̄: ꝛ
abraā neſciuit nos: et iſrael
ignoꝛauit nos. Tu dn̄e pr̄
nr̄: redēptoꝛ nr̄ a ſeculo no
men tuum. Quare errare
nos feciſti dn̄e: de vijs tu-
is: induraſti coꝛ nr̄m ne ti-
meremꝰ te. Conuertere ꝓpt̄
ſeruos tuos trib͛ hereditatiſ
tue. Quaſi nihilū poſſede
rūt pplm̄ ſcm̄ tuū hoſtes
nr̄i ꝯculcauerūt ſctificatio-
nē tuā. Facti ſumus q̄ſi in
principio cum nō dn̄areris
nr̄i neq̄ inuocaret̄ nomē tu
um ſup nos. LXIIII.

telligitur ſynagoga ad lrāꝫ ſub alia rōne.vide ibi. Item
ad ħ q̄ꝺ dicit.ex ħ q᷒ dr̄.Aſperſus eſt ſanguis eoꝝ ſup ve
ſtimenta mea.nō recte intelligit̄ de ſanguine xpi.q꞉ non
inuenit talē modū loquēdi in ſcripturis ſacris.dicēduꝫ
q᷒ ſicut in ſcripturiſ ſacris q̄nq̄ attribuunt̄ xpo aliq̄ que
ei nō cōpetūt ſm̄ ſe.ſed alias ꝯſideratiōes.vt cum dr̄ in
pſal.in pſona xpi.Uerba delictoꝝ meoꝝ. In q̄b͛ verbis
chriſt᷒ dicit delicta alioꝝ eſſe ſua.inq̄ātū p eis penam ſu-
ſtinuit.vt ipe poſtil ibidē exponit.ſic ī ħ loco aſpſus dr̄
eſſe ſanguis eoꝝ nō q꞉ eſſet eoꝝ ſanguis ꝓprie.ſꝫ q꞉ p ꝓcu
ratione eoꝝ fuit effuſus.vel etiā q꞉ ipi fecerūt ſe obnoxi
os ſanguinis di.Sanguis ei᷒ ſup nos ꝛ ſup filios nr̄os
Itē ad ħ q̄ꝺ dicit q᷒ chriſto aſcēdente myſteriū incarnati
onis iā erat in effectu cōpletū dicendō.q᷒ licet angeli vi
ſione beatifica myſteria grē cognoſcūt.nō tn̄ oīa.neq̄ eq̄
liter oēs.ſed ſm̄ q᷒ de᷒ voluerit eis reuelare.vt ī pꝛima
parte.q.lvij.arti.vlti.in coꝛpe q̄ſtiōis.ꝛ iō cognitio oīm
myſterioꝝ incarnatiōis chriſti videt̄ excedere facultateꝫ
angelice cognitiōis.vnde de talib͛ angeli ampli᷒ quere-
bant edoceri. Dato etiam q᷒ hec ratio eſſet valida.tn̄ ad-
huc nō cogeret exponere hic ꝓphetiā de chriſto p᷒ paſſi-
onē ſuā ad patrē redeunte.ꝛ ħ exponēdo q᷒ hoc q̄ꝺ dr̄ hic
Quis eſt iſte q̄ venit edom.ſit vbū eſaie admirātis ꝺ vi
ctoꝛia paſſionis.put poſtillatoꝛ vult ſm̄ ſuā expoſitōeꝫ.
Item ad hoc q̄ꝺ dicit.q᷒ non artamur ad tenendū expo-
ſitionem ꝑdictoꝛū ſanctoꝝ dicendū.q᷒ licet verum eſt q᷒
ea que habent̄ tn̄ ex dictis ſanctoꝛū doctoꝛuꝫ non ſunt
tante auctoꝛitatis.vt ex eis teſtimonia ꝓferant̄.put dicit
Auguſtinus.tamē ſm̄ pietatē ſeu ex dono pietatis opoꝛ
tet honoꝛare ſanctos.ꝛ non contradicere temerarie eoꝝ
ſcripturis.

In eodē ca.vbi dr̄ in poſtilla.Indignatio mea cōtra
antichriſti mala. Additio.ij.

v Si nos habem᷒. Indignatio mea.in hebreo hr̄
Ira mea auxiliata ē mihi.cui᷒ ſenſus eſt.Nā ſm̄
philoſophū.ad ꝑſentiā vindicte delectatio ſeq̄t̄
que q̄dē vindicta ſi ſit ꝑfecta totaliter excludit triſticiaꝫ

vnde hic loqͥtur deꝰ ad modū hominis q̄ vindictā pſecutam exercens p ſuā iram et hoc ꝯſequit̄ quietationē ſeu delectationē, ꝛ ſic ira auxiliatur irato. de quo dicit. Ira mea ſeu indignatio mea auxiliata eſt mihi.

In eodē ca. vbi dͬ in poſtilla. Tu enī pr̄ nr̄. In generatione enī mr̄ miniſtrat materiā. Additio. iiij.

f Icut deꝰ infundit aīam corpi organizato creādo ita etiā eſt creator materie de nihilo eā ꝓducēdo Vñ ſm ꝯſiderationem poſtillatoris ſic ptineret ad deū reſpectu hoīs ratio maternitatis. ſicut ꝛ paternitatis. Et iō aliter videt̄ dicendū. Pro q̄ attendendū eſt q̄ ad hoc q̄ affectū filialē habeamꝰ ad deū reqͥrit̄ donū ſpūſſancti. ſ. donū pietatis. p qđ donū cultū ꝛ officiū exhibemꝰ deo vt pr̄i. ſm illud Roma. viij. Accepiſtis ſpm̄ adoptionis filioꝝ in quo clamamꝰ abba pater. vnde ſm ſanctū Tho. in ſcđa ſcđe. q. cij. arti. i. in rn̄ſione ſecundi argumēti. deo exhiberi cultū vt pr̄i eſt excellentiꝰ q̄ exhibere cultū deo. vt creatori ꝛ dn̄o. Et iō ad ꝓclamandū paternalē pietatē dei cū dixiſſet. Multitudo viſcerū tuoꝝ ꝛc̄. ſubdit. Tu enī pater nr̄. q. d. nō ſolū ad te clamamus. vt ad creatorē ſeu dn̄m. ſed vt ad pr̄em cui magis ptinet oſtendere viſcera miſerationū ad filios. ꝛ ſeqͥtur. Abraā neſciuit nos. q̄ſi diceret. paternitas tua erga nos. nō eſt iſta ſicut paternitas abrae vel iſraelis. q: tu nō ſolū es pater ſed etiā dn̄s ꝛ redemptor ꝛ ſaluator. vñ ſubdit propheta di. Pater nr̄. redemptor noſter a ſeculo ꝛc̄.

Replica.

I N capitulo. lxiij. poſtillator allegat expoſitionem beati Dyoniſij ꝛ beati Hieronymi exponentiū put cōiter de xp̄o poſt paſſionē redeunte ad patrē. ſ; dicit ſalua reuerētia ſctōꝝ illā expoſitionē. nec velle ſequi. nec reprobare. ſ; p modū ſcholaſtice inqͥſitionis pauca circa eā dicere. primū q̄ illa expoſitio videt̄ ad lrām eſſe extranea vbi p edom accipit̄ mons oliueti vl̄ hieruſalē. cū edom fuit iudee ſemp hoſtis ſicut eſau iacob. Scđo circa h̄ qđ dicit̄. Et aſpſus eſt ſanguis eoꝝ ſup veſtimenta mea. exponit̄ q̄ ſanguis xp̄i dicat̄ ſanguis iudeorū. q: p pcurationē eoꝝ effuſus eſt dicit poſtillator ſe nō recolere ſimilē modū loquēdi in ſcripturis. Tertio eſt ſibi dubiū q̄ ad admiratiōes hic poſitas. q̄s iſta expoſitio dicit eſſe angeloꝝ ꝛc̄. Et finaliter ſe excuſans a ſeq̄la illius expoſitōis dicit. dato q̄ nō eēt talis loquēdi extraneitas nō ſumꝰ tn̄ artati ad tenēdū illā expoſitionē. tum q: ſacra ſcriptura exp̄ſſe nō declarat q̄ iſte ſit ſenſus huiꝰ ſcripture ꝛ nō aliꝰ. ſicut in pleriſq̄ locis fit. exemplū ſ. vij. ca. Ecce virgo ꝯcipiet. ſenſus iliꝰ determinat̄ auctoritate euāgelij. ꝛ ſic de alijs. Nec eccl'ia determinauit. ſed ſolū habemus ad id auctoritatē Dyoniſij ꝛ Hiero. ex q̄ nō hr̄ argumentū neceſſariū q̄uis pbabile. put vult ſanctꝰ Tho. i. parte ſumme arti. viij. i. q. in rn̄ſione ad ſcđm argumētū. Et hoc idē vult beatꝰ Augꝰ. ad vincentiū donatiſtā. q̄ arguebat ꝯ eū de dictis beati Hylarij. cui rn̄dit beatꝰ Auguſtinꝰ. dicēs. Hoc genꝰ ſcripturarū ab auctoritate ſacri canonis diſtinguēdū eſt. nō eī ſic legunt̄ tanq̄ ex eis teſtimonia pferant̄ vt ꝯtra nō liceat ſentire. Sic ꝛ iſdē beatꝰ Auguſtinꝰ. libros ſuos nō vult legi. vt neceſſitatē credulitatis imponant. vt p; in libris retrac. Sed his bene dictis et ad multa valentibꝰ Burgēſis ſe opponit volēs dicta motiua poſtil. euacuare. Ad primū rn̄det p ſenſum quē ipſemet dicit metaphoricū. q̄ p edom ſignificet̄ hierl'm qđ ſi ita eſt. nihil eſt ad ꝓpoſitū q: poſtillator dicit ad lrām nō ad metaphorā. Nā multa ſunt vera p metaphorā q̄ ad lrām vt termini ſonant ſunt abſurda. vt Iudicū. ix. Ierunt ligna vt eligerent ſibi regē. vñ ſicut ſm Burgēſem. ꝛ oēs cōmuniter doctores a ſolo ſenſu lrāli ſumit̄ efficax argumentū. igit̄ etiā a ſolo ſenſu lrāli nō a metaphorico ſumitur efficax ad argumentū rn̄ſio. q: igit̄ Burgēſis p metaphorā rn̄det. nō euacuat primū poſtillatoris argumētū. Ad ſcđm argumentū poſtil. rn̄det Burgen. p lr̄e corruptionē. q: mutat actiuū in paſſiuū. ꝓpheta eī i pſona xp̄i dicit hic de ſanguinis effuſione quā actiue xp̄s fecit. nō quā paſſiue ſuſtinuit. p; h̄ ex lrā in q̄ dͬ. Calcaui eos in ira ꝛ ꝯculcaui in furore meo. ꝛ aſpſus eſt ſanguis eoꝝ ſuper veſtē meā ꝛc̄. hic fit ſmo de ira furore ꝛ indignatiōe xp̄i. q̄ in effuſione ſanguinis xp̄i q̄ de corpe eiꝰ effuſus eſt. locū non habent. q: in ea ex pte xp̄i. nec fuit ira. nec furor nec indignatio. ſed charitas. patiētia ꝛ diuīa miſeratio. Ad tertiū argumētū poſtillatoris Burgē. rn̄det q̄ ſi actꝰ aliq̄s hierarchicꝰ eſſet inqͥſitiuꝰ. qđ nō videt̄ verū. q: actꝰ hierarchici ſūt ſupioꝝ ad inferiores vt docet beatꝰ Dyoniſius. Cū igit̄ non ſit minor difficultas in q̄rendo q̄ in determinādo queſita. talis igit̄ actꝰ hierarchicꝰ ſi eſſet. nō eſſet inferioꝝ ad ſupiores. ſ; ecōuerſo. ſunt igit̄ actus hierarchici reuelatiōes ſpōtanee nō inqͥſitiones exacte. Sunt etiā beati in his q̄ oſtendunt̄ ꝯtenti nō in inqͥrendo curioſi. ꝛ videt̄ in hac pte Burg. poſtillatorē nō recte vidiſſe q̄ſi dicit eū ſentire q̄ ille inqͥſitiōes ſint eſaie de victoria paſſionis xp̄i. Nō enī poſtillator hoc dicit. ſ; dicit q̄ eſaias admirat̄ p hmōi inqͥſitiōes de victoria xp̄i ꝯ antichriſtū. de qua ꝛ Burgē. rōne cōpulſus dimittēdo ſententiā ſctōꝝ ꝛ ſequēdo poſtillatorē exponit hūc paſſum. Et indignatio mea auxiliata eſt mihi ꝯ antixp̄m inquit. Ad vltimā rōnem poſtillatoris nō recte innuit Burgē. q̄ſi poſtil. temerarie ſe opponat dictis ſanctoꝝ. qđ p; in ſua ꝓteſtatiōe. q: vt dicit ſine p̄iudicio ſn̄ie ſctōꝝ intēdo aliā ꝓſequi. In eodē ca. vbi dicit̄. Tu pater noſter es. poſtillator dicit q̄ deus potiꝰ dicit̄ pater hominis q̄ mater. q: miniſtrat formā. mater vero materiā in hominis generatione. Burgen. volens hoc bene dictū infirmare arguit q̄ ſm dictū poſtillatoris. deus habet ita rationem maternitatis ſicut paternitatis. quia creando materiam miniſtrat. ſicut ꝛ formā. Reſpondeo. q̄uis deus creauit materiā primā. ex hoc tamē non dicit̄ mater in generatione hominis. quia nō cōponit̄ homo ex illa materia prima ꝛ aīa. ſed ex corpore ꝛ anima. corpus enī organizatum nō eſt ex nihilo. p ꝯſequens nō eſt creatum. ſed opere parentū generatū. parens autē in hoc ope miniſtrans materiā vere mater dicit̄. adminiſtrās formam dicit̄ pater. quia igitur deus huic corpori generato dat formam ſc; animā. igitur dicitur pater. Eſt igitur obiectio Burgenſis temptatiua. ſicut in vico ſtraminum pariſius cōſueuit fieri contra beanos.

Capitulū. LXIIII.

v Tinam. Aliqui doctores catholici exponūt principiū huius capituli de primo chriſti aduentu. ſed hoc nō videt̄ ꝯuenienter dictum. quia primus chriſti aduentꝰ fuit in maxīa humilitate. et ſic deſcriptꝰ fuit futurꝰ Zacharie. ix. Ecce rex tuꝰ venit tibi iuſtus et ſaluator. ꝛ ipſe pauper ꝛc̄. vnde ſup illud Geneſ. xlix. Ligans ad vitem pullū ſuum ꝛc̄. dicit Rabi moyſes. q̄ñ veniet rex meſſias in hieruſalem ad ſaluandum iſrael ipſe erit cingulans aſinū ſuū. ꝛ equitans ſup eum. vt ducat ſe cum humilitate. ſicut ſcriptū eſt Zacharie. ix. Et ipſe pauper. Hic aūt aduentꝰ eius deſcribit̄ cum magna poteſtate ꝛ terrore. ꝓpter quod magiſter alexander de hales exponit hoc de ſcđo aduentu eius. ſ. ad iudiciū. qui i poteſtate magna erit ꝛ maieſtate Luce. xxi. Igitur hanc ſententiam ſequendo dicendū q̄ poſtq̄ deſcriptū eſt antixp̄i exterminiū. hic ꝯſir deſcribit̄ iudiciū. Circa qđ prio ponit̄ ſctōꝝ deſideriū. ſcđo ip̄m iudiciū. ibi. Ecce tu iratꝰ es. Prima in duas. quia primo ponitur dictum deſiderium. ſcđo huiꝰ deſiderij motiuū pn̄cipiū. ibi. A ſeculo.

Circa primū ſciendū ꝙ licet iudiciū futurꝫ horrēdū ſit re
probis. tñ deſiderādū ē electꝫ. q tūc in aīa ⁊ corpe beati
ficabunt. ꝓpter qđ ſaluator Lu. xxi. loquēs aplis de iudi
cio futuro dicit. His aūt fieri incipientibꝫ reſpicite ⁊ le
uate capita vr̄a. i. exhylarate corda. vt exponit Gregoꝛꝰ
Quoniā appropinquat redē
ptio vr̄a. Hoc aūt preui
dens eſaias dicit.

a Utinā dirūpes ce
los ⁊ deſcē. ſ. ad iudi
ciū. licet. n. tūc nō rū
pant celi ſupiores. q
nō ſunt ſciſſibiles. tñ
celū aereū de q dr in
euangelio. Uolucres
celi ⁊c. inflāmabitur
igne ꝯflagratiōis iudi
cis aduētū ꝓcedente.
ſm ꝙ dr pſ. xcvi. Ig
nis añ ipm ꝓcedet. et
ſic celū aereū qdāmo
do lacerabit. ꝙ dr celi
pluralr ponēdo plu
rale p ſingulari. ſicut
Exo. xxxij. dr. Iſti ſunt
dij tui de vitulo cōfla
tili q erat vnicus. vel

v ªUtinā dirūpes ce
los ⁊ deſcēderes ᵇa
facie tua mōtes defluerent
ᶜſicē exuſtio ignis tabeſcerēt
ᵈaq arderēt igni ᵉvt notū fie
ret nomē tuū inimicꝫ tuis ᶠ ᵍa
facie tua gētes turbarētur.
ʰCū feceris mirabilia: ⁱnon
ſuſtinebimꝰ. ᵏDeſcēdiſti: ˡ⁊
a facie tua mōtes defluxerūt
ᵐA ſeclo nō audierunt neqꝫ
auribꝫ ꝑceperūt. Oculꝰ non
vidit deꝰ abſqꝫ te: ⁿq ꝑpaſti
expectātibꝫ te. ᵒOccurriſti:

aliter ꝓpter diuerſas ꝑtes aeris. ſ. ſupiorē mōtes trāſcen
dentē ⁊ inferiorē. ignis. n. ꝯflagratiōis attinget vtrāqꝫ p
tem. qꝛ tātū aſcēdet qntū aque diluuij q. xv. cubitꝫ vltra
cacumina montiū aſcēderūt. Gen. vij. b A facie tua
mōtes defluerēt. qꝛ añ aduētū iudicis mōtes terremotu
c Sicut exuſtio ignis ta. igne. n. ꝯflagratōis (corruent
materia montiū cū alia terra purgabit. d Aque ar
derent igni. qꝛ ille ignis purgabit aqs exiſtes in ſupficie
e Ut notū fieret nomē tu. i. ptās tua tanqꝫ iu (terre.
dicis venientꝫ. f Inimicis tuis. qꝛ añ timorē iuū a
ſe abiecerūt. g A facie tua gētes tur. ſm ꝙ dr Lu. xxi.
Areſcentibꝫ hoibꝫ p timore ⁊ expectatione q ſupuenient
vniuerſo orbi. id̄ ſubdit. h Cū feceris mirabilia. ꝑdi
i Nō ſuſtinebimꝰ. qꝛ qntūcūqꝫ ſint tūc tpis aliq (cta.
hoies iuſti ꝯcutient tñ horrore ex hūana fragilitate. qđ
ꝯſir declarat p ſimile. cū ſubdit. k Deſcēdiſti. in da
tione legꝫ ſup montē ſynai. l Et a facie tua mon. de
flu. qꝛ tūc mons ſynai videbatur tremere ⁊ ardere. vt hr
Exo. xx. ꝓpter qđ filij iſrl territi ⁊ pauore ꝯcuſſi ſteterunt
alonge dicētes moyſi. Loquere tu nobis ⁊ audiemꝰ. ⁊ nō
loqtur nobis dñs ne forte moriamur. ⁊ ex hoc ſequit ꝙ ma
ior terror erit qñ veniet ad iudiciū. qꝛ illud reſpectu iſtiꝰ
m A ſeculo. Hic ꝯſir ponit rō dicti de (fuit minimū.
ſiderij. ſ. ex pfecta beatitudie quā ſancti tūc habebunt in
aīa ⁊ corpe. ⁊ nō ante. A ſeclo nō audierūt ⁊c. qꝛ illđ bo
nū eſt infinitū. ⁊ p ꝯñs inenarrabile. n Que ꝑpa. ex
pec. te. ſ. filiū tuū. in cuiꝰ aſpectu reficient beati interiꝰ
rōne ſue deitatis. ⁊ exteriꝰ rōne ſue hūanitatꝫ. ſm ꝙ dicit
Augꝰ. ſup Ioh. ⁊ ſm hoc allegat hec auctoritas dicta de fi
lio q eſt dei ſapia. i. ad Cho. ij. o Occurriſti. i. occur
res. qꝛ loqtur de futuro p modū ꝑteriti ꝓpter certitudi
p Letanti ⁊ fa. iuſti. i. cetui electoꝝ tūc in (nē ꝓphetie.
iudicio apparēti. vt cū letitia ꝯducat ad patriā q In
vijs tuis recoꝛ. tui. grās agendo de oibꝫ bonis q eis feci
ſti. r Ecce tu. Hic ꝯſir deſcribit ipm iudiciū. Circa
qđ ſciendū ꝙ duplex eſt dei iudiciū. vnū diſcretiōis qđ
eſt vocatio aliquoꝝ ad fidē alijs dimiſſis iudicio dei oc
culto tñ iuſto. ⁊ iſtud iudiciū ceꝑit ad ſuū ſtatū potiſſimū
incepit a principio ꝑdicatiōis chriſti. ꝓpter qđ dr Iob.

xij. Nunc iudiciū eſt mūdi. ſm ꝙ exponūt ſancti. Aliud
eſt iudiciū diſcuſſiōis q dei iudicio reddunt pene ac p
mia p peccatis ⁊ meritꝫ. ⁊ iſtud potiſſimū fiet i iudicio
finali. qñ in aīa ⁊ corpe beatificabūtur electi. et crucia
buntur reprobi. a tpe tñ paſſionis xp̄i cepit ꝑmiatio ele
ctoꝝ ꝗtū ad gloriam
aīe. ⁊ punitio repro
boꝝ in aīa. nō ſoluꝫ
ex tūc. ſed etiam ante.
De iſtis aūt duobus
iudicijs videt Eſaias
loq̄ mutim vſqꝫ ad fi
nē libri. Et diuiditur
in duas ꝑtes. In pri
ma ponit iudeoꝝ q̄rī
monia. in ſcđo diuini
iuſtitia ca. ſequenti. Cir
ca primuꝫ ſciendum ꝙ
iudei p orbem diſperſi
ſi frequēter lamētant
deſtructionē ciuitatꝫ
⁊ templi p tytū ⁊ vēſpa.
⁊ ſuā diſpſionē p orbe
ꝑcantes in iudea cō
gregari. ⁊ ciuitatem ⁊
templuꝫ ſibi reſtitui.
licet aūt dicta deſtru

ᵖletāti ⁊ facienti iuſticiā: ᵍin
vijs tuis recordabunt tui.
ʳEcce tu iratꝰ es ˢ⁊ peccaui
mꝰ: ᵗi ipis ᵛfuimꝰ ſp ˣ⁊ ſalua
bimur ʸEt facti ſumꝰ vt im
mūdi oēs nos ᶻ⁊ q̄ſi pānus
mēſtruate vniuerſe iuſticie
nr̄e. ᵃEt cecidimꝰ q̄ſi foliuꝫ
vniuſi: ᵇet iniqtates nr̄e q̄ſi
ventꝰ abſtulerūt nos. ᶜNon
eſt q inuocet nomen tuū: ᵈq
ꝯſurgat ᵉ⁊ teneat te ᶠAbſcō
diſti faciē tuā a nobꝫ ᵍ⁊ alliſi
ſti nos ʰin māu iniqtatꝫ nr̄e

ctio ⁊ diſperſio inflicte fuerint eis ꝓpter morte xp̄i. vt hr
expreſſe Luce. xix. tñ hoc nō credūt iudei. ſed attribuūt hoc
peccato idolatrie vituli ꝯflatilis. inducentes ad hoc illud
qđ Exo. xxxij. dr. Ego aūt in die vltionis viſitabo hoc pec
catū ipoꝝ. ⁊ idolatrie antiquoꝝ. que ꝯtinet in libris iudi
cum ⁊ regū tpe templi primi. ⁊ peccatis auaricie et odij
fraterni. que vigu: it tpe tēpli ſcđi. ⁊ ſm hoc pot hec ita
exponi. In hac igit querimonia primo ponit confeſſio
r Ecce tu iratus es. ꝯtra nos. ⁊ cauſa (petōꝝ cum dr.
ſubditur cū dr. s Et peccauimus. q̄ſi diceret. ⁊ iuſte
iratus. qꝛ peccauimꝰ. ⁊ nō ſolū de nouo. ſed etiā ab anti
quo. ideo ſubdit. t Et in ipſis ſcꝫ peccatis.
v Fuimus ſemp. tamē de tua miſericordia ſperamus.
ideo ſubdit. x Et ſaluabimur. non ex nr̄a iuſticia. ſed
tua miſericordia. ideo ſubditur. y Et facti ſumus vt
immūdi oēs nos. immūdicia peccati. pōt etiā hoc ex
poni corꝑaliter. quia iudei p orbem diſperſi ab alijs gen
tibus reputantur viles ⁊ abominabiles.
z Et quaſi pannus menſtruate vniuerſe iuſticie noſtre
quia iudei modo nō poſſunt ſacrificia p peccatis offer
re. quia talia nō poſſunt offerri ab eis niſi in hieruſalē.
⁊ ſine talibus ſacrificijs non reputant ſe perfecte mun
dari ⁊ iuſtificari.
a Et cecidimus q̄ſi foliū. de arbore cadens. ſic cecidi
mus ab honore regni ⁊ ſacerdotij. b Iniq̄tates no
ſtre quaſi ventꝰ abſtulerunt nos. expellendo de terra p
miſſionis ad longinquas partes orbis.
c Non eſt qui inuocet nomen tuū. i. nō habemus ſum
mum ſacerdotē qui oret p nobis ⁊ offerat ſacrificium vt
nobis placens. ſm ꝙ dicit Leuit. iiij. de expiatione pec
cati totius multitudinis. ⁊ poſt determinationē ſacrifi
cij debiti p peccato ſubditur. Et orante pro eis ſacerdo
te erit eis dominus. ideo ſubditur.
d Qui conſurgat. pro nobis.
e Et teneat te. in noſtra reconciliatione.
f Et abſcondiſti faciem tuam a nobis. loqtur de deo ad
modum hominis irati. qui non vult oſtendere facieꝫ ſu
am illis contra quos iratus eſt.
g Et alliſiſti nos. id eſt confregiſti. h In manu

iniq̃tatis nr̃e.i.ꝓpter iniq̃tatẽ nr̃az.Conſeq̃nter notaṫ mi
ſericoꝛdie petitio cũ dr̃. a Et nũc do.pa.nr̃ ⁊c.ꝑ crea
b Nos do lu.⁊ fi.nr̃.ſupple es tu.ſm q̃ dr̃ Hiere (tionẽ
re.xviij.Sicut lutũ in manu figuli.ita vos i manu mea do
mus iſ.l c Ne iraſcaris dñe ſa.i.abundanter d Et
vltra ne memi.iniq̃.
nr̃e.ad ãplius puniẽdũ
e Ecce reſpice.miſe
riã nr̃am.⁊ allegaṫ rõ
cũ dr̃. f Pp̃ls tu
us oẽs nos.ꝑ legem
moyſi nobis data.
g Ciuitas ſcti tui.ſ.
hierl̃m tuo cultui de-
h Facta ẽ (putata.
deſerta ꝑ tytum.
i Dom⁹ ſanc.nr̃e.i.
tẽplũ vbi offerebanṫ
ſacrificia ꝑ ſcti̇ficati-
one nr̃a. k Et gl̃e
nr̃e.q̃ i ipa glorifica-
bamur ſuꝑ oĩa terre-
na.Cetera patẽ ex di-
ctis vſq̃ ibi.
l Nũq̃d ſuꝑ his m
ſeruis nr̃is m Cõ
tinebis te dñe.a nr̃a
ꝯſolatione.q.d.non.
n Tacebis ⁊ af.nos
.i.affligi ꝑmittes ab
inimicis nr̃is.
o Vehemẽter.i.vl-
tra poſſibilitatẽ nr̃az
ſuſtinendi.q.d.nõ de
cet te.

Capitulũ.LXV.
Queſierũt.hic
q ꝯñr ponit dñi ſnĩa.⁊ p̃io de gẽtiũ vocatõe.ſcdo
de iudeoꝝ reprobatõe.ibi.Expãdi.ſic eñi allegat
paulus apl̃s ad Ro.x.hanc lr̃am dictã eſſe de vocatiõe gẽ-
tiliũ ⁊ reprobatõe iudeoꝝ.Circa primũ dr̃. a Queſie
rũt me.ad me deuote ꝑ fidẽ veiẽtes ad p̃dicatõez aploꝝ.
b Qui nõ me inter.i.gentiles.q2 legẽ diuinitus datã ⁊ ꝓ
phetas nõ habebãt. c Inuenerũt.ſ.me ꝑ gratiã.
d Qui nõ que.me.ſ.añ p̃dicationẽ aploꝝ.io ſubditur.
e Dixi.ſ.determiate diffiniẽdo f Ecce ego.ecce ego
⁊ fit replicatio ad maiorẽ aſſertionẽ. g Ad gẽtẽ que
nõ ⁊c.q2 añ p̃dicatõez aploꝝ gẽtiles erãt cõiter idolatrie
dediti.⁊ ſic inuocabãt idola ⁊ nõ nomẽ dñi. h Expã
di.ibi ponit ſnĩa dñi ꝯtrã ad iudeos.⁊ primo ponit iſta
ſnĩa.ſcdo remouet iudeoꝝ falſa fiducia ſeq̃n.ca.Pria di-
uidit in tres.q2 p̃io ponit multitudis iudaice reproba-
tio.ſcdo paucoꝝ electio.ibi.Hec dicit dñs.⁊ tertio vtroꝛ
ũq̃ retributio.ibi.Et vos.iſta tñ diuiſio nõ eſt oĩno p̃-
ciſa.q2 in pria pte ponit aliq̃d de punitiõe reproboꝝ.q2
ꝓphe frequẽter de vno trãſeũt ad aliud ⁊ econuerſo.⁊ ma-
xime Eſaias.Circa primũ dr̃ in ꝑſona dñi. h Expãdi
manus meas.volẽs ad me trahere i Tota die.i.ab an
tiq̃ vſq̃ ad pñs.primo ꝑ ꝓphas.poſtea ꝑ meipm̃ incar
k Ad ppl̃m incredulũ.i.iudaicũ q̃ ſp fuit du- (natũ.
re ceruicis.vt pʒ ex decurſu veteris ac noui teſtamẽti.
l Qui gradit ⁊c.poſt cogitatiões ſuas.i.ꝑ inclinatõez
fomitis ad malũ ⁊ nõ poſt leges meas. m Pp̃ls qui
ad ira.ꝑuo.me añ fa.meã.q2 etiã in loco diuini cultus ex-
ercebãt idolatriã tpe manaſſe.⁊ aliq̃ꝝ alioꝝ regũ.vt pʒ
iiij.Reg.⁊.ij.Paral. n Qui imolant in hoꝛ.vbi cole

Et nũc dñe pater nr̃ es tu
nos vo lutũ:et fictoꝛ nr̃ tu
⁊ opa manuũ tuaꝝ oẽs nos
Ne iraſcaris dñe ſatis ⁊ ne vl
tra memineris iniq̃tatis nr̃e
Ecce reſpice:pp̃ls tuus oẽs
nos Ciuitas ſcti tui facta
eſt deſerta:ſyon deſerta facta ẽ
hierl̃m deſolata dom⁹ ſcti̇fi
cationis nr̃e:⁊ gl̃e nr̃e vbi
laudauerũt te p̃res nr̃i.fcã
eſt in exuſtionez ignis.⁊ oĩa
deſiderabilia nr̃a verſa ſũt in
ruinas. Nũq̃d ſuꝑ his ꝯti
nebis te dñe tacebis ⁊ affliges
nos vehemẽter. LXV.

Queſierũt me q̃ añ
q nõ interrogabãt inue
nerũt q̃ nõ q̃ſierũt me
dixi Ecce ego:ecce ego ad
gẽtẽ q̃ neſciebat me:et q̃ nõ
inuocabat nomẽ meũ Expã
di manus meas:tota die ad
ppl̃m incredulũ:q̃ gradit
in via nõ bona poſt cogita-
tiones ſuas. Populus q̃
ad iracũdiaz ꝓuocat me añ
faciẽ meã ſemꝑ:q̃ imolant
in hoꝛtis ⁊ ſacrificãt ſuꝑ la
teres:qui habitãt in ſepul
chris ⁊ in delubris idoloꝝ
dormiũt qui comedunt car
nẽ ſuillã:⁊ ius ꝓphanũ va
ſis eoꝝ:qui dicũt:recede
a me nõ appropinques mi-
hi.q2 imundus es. Iſti fu
mus erunt in furoꝛe meo.
ignis ardẽs tota die Ecce
ſcriptũ eſt corã me.Non ta
cebo.ſed reddã ⁊ retribuaz
in ſinu eoꝝ iniq̃tates vr̃as
⁊ iniquitates patrũ veſtro
rum ſimul dicit dñs.qui
ſacrificauerũt ſuꝑ montes.

bãt idola.in locis ſ.nemoroſis.vbi etiã luxuriã exercebãt
in venerationẽ idoloꝝ.vtpote veneris ⁊ priapi.
o Et ſacrificãt ſuꝑ late.i.ſuꝑ tecta domoꝝ.⁊ i locis pa-
tentib.ad dandũ aliis exẽplũ idolatrie. p Qui habi.i
ſepul.q̃rẽdo diuinatiões in mortuis ꝑ artẽ phitonicã
⁊ aliis modis ſuꝑſti-
q Et in de (tioſis.
lubris ido.dormiũt.
ibi eñi antiq̃tus ſuꝑ co
riũ hoſtie immolate
dormiebãt ad hñduz
reuelatiões i ſomnis
ſicut legiṫ de bruto in
hyſtoꝛia britonum.
r Qui come.carnẽ
ſuillã ⁊c.idolis imola
tam.⁊ ſic erat ibi du-
plex trãſgreſſio.ſ.legis
moſaice.que abſolute
ꝓhibet talẽ carnẽ co-
medere.⁊ ꝓhibitiõis
idolatrie s Et ius
ꝓphanuꝫ in va.eoꝝ.i.
oblatio de materia li-
quida q̃ fiebat cũ ob-
latiõe ſacrificii ꝯ ani-
t Qui di- (malib9
cunt.ſcꝫ gentili.
v Recede a me ⁊c.
reputabãt eñi gẽtiles
ita imũdos q̃ non cõ
municabãt cũ eis.vt
pʒ ex libris veteris ac
noui teſtamenti.iſte
tñ ꝯtẽptus ſic inualu
it.⁊ maxime apud iu-
deos q̃ phariſei dice-
bant q̃ etiã iudeos ꝯtẽnebãt.q̃ nõ erãt de ſecta ſua.vñ
⁊ dño diſcũbente in domo matthei.q̃ erat natiõe iude⁹
dixerũt Math.ix.Quare cũ publicanis ⁊c.⁊ tñ mattheus
erat natiõe iude⁹.⁊ ſilẽ legiṫ in euãgelio in plurib9 locis.
iſti eñi phariſei erãt iuſti apparẽter.ſed non realiter.⁊ q2
ſimulata ſanctitas duplex ẽ iniq̃tas ſm q̃ dicit Hiero.
iõ ſubditur debita punitio.cũ dr̃. x Iſti fumus erunt
in furoꝛe meo.i.materia applicabilis igni gehenne.
y Ignis ardens tota die.i.ꝯtinue ⁊ abſq̃ fine.ſicut dr̃
infra in fine libri.Ignis eoꝝ nõ extinguetur. z Ecce
ſcriptũ ẽ corã me indelebiliter ſm q̃ dr̃ Hiere.xvij.Pec
catũ iuda ſcriptũ eſt ſtilo ferreo in vngue adamantino.
a Non tacebo.diſſimulãdo. b Sed reddaz ⁊ retri-
buam ⁊c.Ad intellectũ huius ſciendũ q̃ ſicut gl̃ia cuiuſli-
bet beati creſcit ex gl̃ia ſibi cõiunctoꝝ.ſic pena cuiuſlibet
damnati creſcit ex pena ſibi cõiunctoꝛuꝫ.ꝓpter qḋ diues
epulo in inferno poſitus petiit lazarũ mitti ad fratres ſu-
os vt conteſtaretur illis ne venirẽt in locũ toꝛmentoꝛuꝫ
Luce.xvi.⁊ hoc eſt qḋ dicitur. b Sed reddaz ⁊ retri-
buam in ſinu eoꝛum.i.iudeoꝛũ reprobatoꝛũ generaliter
prioꝛum ⁊ poſterioꝛum.
c Iniq̃tates veſtras.hoc dr̃ ꝯtrã ad iudeos q̃ fuerunt
poſt captiuitatẽ babylonis maxime tpe xp̃i ⁊ deinceps.
d Et iniquitates patrum ⁊c.ita q̃ ex pena veſtra creſcat
pena eoꝛum ⁊ econuerſo.vt dictum eſt.
e Qui ſacrificauerũt ſuꝑ mõtes.Iſtud referṫ ad iude-
os illos q̃ p̃ceſſerũt captiuitatẽ babylonicã qui fuerunt
multipliciter idolatre.vt pʒ in libris iudicũ regũ ⁊ pa
ralip̃.poſt vo captiuitatẽ babylonicã nõ legunṫ iudei

fuiſſe idolatrie niſi aliq̄ pauci circa tpā machabeoꝝ. ſed
poſtea agetur de peccatis eoꝝ. ⁊ iā in pte dictū eſt ꝫ.
a Et ſup col. ⁊c. colēdo ibi idola faciebāt deo obprobria
b Et reme. op⁹ eoꝝ. inferēdo penā ſm menſurā pcti et
modū. c Primū in ſinu eoꝝ. i. pctm̄ factū in iuuētu
te ſiḽ puniā cū pecca-
to facto in ſenectute.
vel aliť. Primū. i. pec
catū patꝝ in filijs mō
d Hec dicit (dicto
⁊c. Hic ɔñr circa iude
os ponit paucoꝝ ele-
ctio. ſ. apl'oꝝ ⁊ alioꝝ q̄
crediderūt in xp̄o. cuꝫ
dr. Hec dic dñs. cu⁹
vbū fruſtrari nō pōt.
e Quō ſi inueniatur
granum. ſcʒ vinum.
f In botro. p⁹ tēpe
ſtate qd ē modicū re-
g Et dica (ſpectiue
iur. volenti accipe
h Ne diſſi. illd qm̄
bene. eſt ⁊c. i. donū di
qd remāſit ceteꝝ pe-
i Sic fa- (reſiduꝭ.
etiā ꝑpter ſ. me. ſ. ꝑpter
pŕiarchas ⁊ ꝓphetas
k Ut nō (antiq̄s.
diſpdam totū. ſ. ꝑplm
l Et edu. (iudaicū.
de iacob ſe. ſ. aplos et
alios de iudaiſmo cre
m Et de iu- (dētes
da. de q̄ tribu natus ē
xp̄s ſm carnem.
n Poſſidētes mon.
meos. i. eccl'iam mili
tantē ⁊ triūphantē.
o Et hereditabūt eā
ſcʒ eccl'iaʒ militātē prio ⁊ triūphantē poſtea. p Ele-
cti mei. i. xp̄iani veri. q Et erūt cāpe. in cau. greg. ⁊c.
⁊ p greges frequēter in ſcriptura intelligunť fideles. ps.
pciu. Nos aūt ꝑpl's paſcue ei⁹. ⁊ oues manⁿ ei⁹. p caulas
igiť in cāpeſtribꝰ ⁊ vallibꝰ edificatas intelligunť eccleſie
edificate p orbē vbiqꝫ. in q̄bꝰ fideles ɔgregant ad pcipiē
dū ſacra ⁊ diuina vbi nutrimētū. Exprimiť tñ in ſpeciali
vallis achor q̄ de pctō ſuo vere penitēs dedit gl'iam deo
Joſue. vij. ca. q꞉ eccl'ia eſt loc⁹ receptu⁹ vere penitētū
Deſignanť etiā hic noīe gregū fideles minores ⁊ maiores
r Et vos. Hic ɔñr ponit pdictoꝝ re- (noīe armētoꝝ.
tributio. ⁊ prio reprobo ꝝ ⁊ electoꝝ mixtim. ſcđo electoꝝ
ſepatim. ibi. Quia obliuioni. Circa primum dr. r Et
vos q̄ dereli. do. colētes idola. s Qui obli. eſtꝭ mō.
ſanc. meū. vbi erat templū diuino cultui dedicatum.
t Qui po. for. mēſaꝫ. eo q̄ reputabať dea felicitatꝭ tpal'
v Et libatis ſup eā. oblationē de liq̄dis in hac idola-
tria. ⁊ ſupradictꝭ fuerūt iudei implicati añ captiuitateꝫ
babylonicā. q꞉ multi ex eis ſeq̄bant oīmodā idolatriā. vt
x Numerabo vos in gla. q. d. null⁹ (ptꝫ ex. iiij. Reg.
euadet. iō ſubdiť y Et oēs ⁊c. p eo q̄ vocaui p ꝓphās
z Et nō rñdiſtis. pctā vr̄a ɔfitēdo. ſꝫ magis ꝓphās deri
ſiſtis ɔtumaciā augēdo. vt ptꝫ. ij. Paralypo. vltimo.
a Locut⁹ ſum in pſona ꝓpria in hūanitate aſſumpta.
b Et nō audi. ſꝫ magis doctrinā meam reprobaſtis. vt
ptꝫ ex euāgelio in pluribꝰ locis c Et faciebatꝭ ma. ⁊c

[a] et ſup colles exprobrauerūt
mihi [b] ⁊ remetiar opus eoꝝ
[c] primū ī ſinu eoꝝ. [d] Hec dic
dñs [e] Quō ſi īueniat granū
[f] ī botro [g] ⁊ dicat [h] ne diſſipes
illud qm̄ bñdictio ē: [i] ſic faci
am ꝑpt ſuos meos. [k] vt non
diſpdā totū [l] Et educā d ia
cob ſemē: [m] ⁊ de iuda [n] poſſi-
dentē mōtes meos. [o] Et he-
reditabunt eā [p] electi mei: ⁊
ſerui mei hitabūt ibi. [q] Et
erūt cāpeſtria ī caulas gre-
gū: ⁊ vall' achor in cubile ar
mētoꝝ pplo meo. q̄ req̄ſierūt
me. [r] Et vos q̄ dereliquiſtꝭ
dñm [s] q̄ obliti eſtis montem
ſcm̄ meū [t] q̄ poniťꝭ fortune
mēſam [v] ⁊ libatis ſup eā [x] nu
merabo vos in gladio: ⁊ oēs
in cede corruetꝭ [y] p eo q̄ vo-
caui [z] ⁊ nō rñdiſtꝭ: [a] locut⁹ ſuꝫ
[b] ⁊ nō audiſtis: [c] ⁊ faciebatis
malū in ocul' meis: [d] ⁊ q̄ no-
lui elegiſtis. Propť h̄ hec
dicit dñs de⁹ [e] Ecce ſui mei
comedēt: ⁊ vos eſurietꝭ. Ec
ce ſerui mei bibent ⁊ vos ſi-
tietis. [f] Ecce ſui mei letabū
tur [g] ⁊ vos ɔfundemini. [h] Ec
ce ſui mei laudabūt p̄ exul
tatione cordis [i] ⁊ vos clama
bitis p̄ dolore cordis [k] ⁊ p̄ cō
tritione ſpūs [l] vlulabitis: [m] ⁊
dimittetis nomē veſtrū in
iuramentuꝫ: [n] electis meis.
[o] Et interficiet te dominus
deus [p] ⁊ ſeruos ſuos [q] voca-
bit noīe alio. [r] In q̄ q̄ bñdi-
ctus eſt ſup terrā: [s] bñdiceť
in deo [t] amē. [v] Et q̄ iurat ī tra
[x] iurabit ī deo [y] amen [z] Quia
obliuioni tradite ſūt angu-
ſtie priores: ⁊ quia abſcon-
dite ſunt ab oculis noſtris.
[5] Ecce enim ego creo celos
nouos ⁊ terram nouam: [a] ⁊
nō erūt in memoria priora:

bona paupeꝝ rapiēdo. ⁊ frēs v̄ros odiendo. iſta eī duo
ſcʒ auaricia ⁊ fraternū odiū multū viguerunt in ꝑplo iu-
daico poſt reditū captiuitatis babylonice. vt dicūt etiā
iudei ⁊ magis increuerunt imminente tempe chriſti.
d Et q̄ nolui elegiſtꝭ. ſ. falſam apparētiā ſcītatꝭ. ꝑpter
qd xp̄s maxie ɔ̄ hypo
criſim p̄dicauit. ⁊ ſub
diť pena iuxta bono-
rū p̄mia. q꞉ oppoſita
iuxta ſe poſita magis
eluceſcūt. cū ſubdiť.
e Ecce ſui mei come
dēt ⁊c. p cibū ⁊ potuꝫ
hic intelligiť refectio
bonoꝝ in celo. q꞉ cōi-
ter in ſcriptura ſacra
bona ſpūalia et cele-
ſtia metaphorice per
corpalia deſignant. et
p ſitim ⁊ eſuriē puni-
tio maloꝝ in inferno.
vbi ē defect⁹ oīs bōi.
f Ecce ſerui mei le-
ta. ī clara viſiōe dīna.
g Et vos ɔfū. ɔfuſio
ne extrema delecti cū
demonibꝰ in penā.
h Ecce ſui mei lau-
da. etiā laude corpali
q̄ ſm doctores erit in
i Et vos (patria.
clama. p̄ dolore cor. ſi
cut enī in pŕia poniť
clamor exultatōis. ſic
in gehēna clamor tri
ſticie ⁊ deſolationis.
k Et p̄ ɔtri. ſpi. i. de-
ſolatiōe. ɔtritio enim
meritoria ibi locū nō
habebit.
l Ululabitis. q꞉ vlulat⁹ eſt vox diffuſa. ⁊ deſignat ma-
gnitudinē anguſtie ⁊ doloris. m Et dimittetꝭ nomē
in iuramētū. ſ. execratiōis. n Electꝭ meis. i. xp̄ianis
q̄ ſic iurāt aliq̄ñ. ſi feci iſtud qd mihi imponiť. ſuſpēdar
ego p pedes ſic iude⁹ o Et inter. te dñs de⁹. qd fuit im
pletū p tytū p Et ſuos ſuos. in eū credentes.
q Uoca. no. alio. q꞉ vocanť xp̄iani a xp̄o. r In q̄ q̄
bñdict⁹ eſt ⁊c. bñdictiōe grē q̄ dať in baptiſmo. in q̄ acci
pitur nomē xp̄iani. s Et bñdiceť in deo. i. bñdictiōe
celeſti ſi in grā pſeueret. t Amen. i. fideliter ſic fiet
v Et q̄ iurat ī ter. i. hoībꝰ aliq̄d affirmādo x Jura.
in deo. ⁊ nō in idolo. y Amē. i. fidel'r debet iurare.
z Quia obli. Hic ɔñr deſcribiť retributio electoꝝ ſepa-
ratim. tñ aliq̄d interponiť de punitiōe maloꝝ. vt videbiť
⁊ prio poniť retributio q̄ītū ad ɔſecutōeꝫ boni. cū dr.
z Quia obli. tra. ſunt angu. ⁊c. q̄s fideles ſuſtinuerunt
ꝑpter magnitudinē glorie ſupuenientꝭ in patria. ⁊ q̄ ſic
intelligať ptꝫ p h̄ qd ſubditur. 5 Ecce enī ego creo ce
los ⁊c. q꞉ in futuro inouabūtur corpa celeſtia ⁊ elemen-
ta. nō q̄ītū ad ſubſtantiā. ſꝫ q̄ītū ad claritatē ⁊ decorē. vt
ſic magis reluceat in eis bonitas diuina ad gl'iaꝫ dei et
etiā electoꝝ in ipis bonitatē dei clari⁹ contemplantium
q̄ꝫ ante. ⁊ talis innouatio vocatur hic creatio. ſicut dr rex
vel papa creari ꝑpter immutationē ſtatus. q̄ītuis corꝫ
a Et nō erūt in memo. pri. ⁊c. (ſubſtātia nō mutetur.
hoc eſt dictū q̄ ſtat⁹ coꝝum p̄cedens nullius momentꝭ

reputabit͛ reſpectu ſeq̃ntiũ. b Sꝫ gaudebitis ⁊ exultabitis, vos electi c Uſqꝫ in ſempi. q̃ eternitas a pte p⁹ d In his q̃ ego creo. i. in corpibꝫ (eſt de rõe btitudis. celeſtibꝫ ⁊ elemẽtis p̃dicto mõ melioratis. e Quia ecce ego creo hierl'm. i. eccl'iaꝫ triũphãtẽ Hebr. xij. Acceſſiſtis ad ſyon mõtẽ ⁊ ciuitatẽ dei viuẽtis hierl'm celeſtẽ ⁊c. nõ eñ dr̃ creari ſimplr. q̃ celũ empyreũ a p̃ncipio mũdi fuit factũ ⁊ angelis repletũ, ſed dr̃ creari q̃ntũ ad nouã exultationẽ q̃ fiet i fine mũdi, q̃ peracto iudicio electi trãſferent͛ illuc in pfecta beatitudine corpis ⁊ aĩe, ⁊ ex h̃ creſcet gaudiũ angelorũ. f Et po. (iõ ſubdit͛ pulũ ei⁹ gaudiũ. q̃ angeli gaudebũt de pfecta btitudine electorũ ⁊ electi de ↄſortio angelorũ. g Et exul. (i hierl'm. nõ eſt intelligẽdũ q̃ aliq̃d p h̃ deo accreſcat, cũ ex ſeipo ſit pfecte beat⁹, ſꝫ quia faciet ciues celeſtes in ſeipo pfecte exultari. ſic dr̃ Gen. xxij. Nũc cognoui

t Erũt di. ppl'i mei. q̃ vita btorũ ẽ ppetua a pte p⁹. ſic ⁊ xp̃s q̃ p lignũ vite h̃ telligit͛ v Et opa ma. eo. ⁊c. i. merita ſctorũ tãtũ durabũt i pmio p eis reddito q̃ntũ ipi. ſm q̃ dr̃ Apoc. xiiij. Opa eñ illorũ ſequũt͛ illos. p h̃ at q̃d dr̃ h̃ Inueterabũt, nõ itelligit͛ aliq̃ corruptio, ſꝫ ppetua induratio, eo mõ loq̃ndi q̃ dr̃ de deo Dan. vij. Donec veit antiqu⁹ dierũ ⁊ iudiciũ dedit ſctis ⁊c. p antiq̃tatẽ ibi intelligit͛ eternitas et ñ defectio q̃ cõcomitat͛ antiq̃tatẽ dictã Heb. viij. Qđ antiq̃t͛ ⁊ ſeneſcit ꝓpe interitũ eſt. x Nõ labo. i. ñ laborauerũt. q̃ freq̃nter h̃ accipit͛ futurũ p pterito ⁊ ecõuerſo. y Fruſtra. q̃ ↄſequũt͛ premia. ꝫ Neqꝫ gene. i co. i. carnaliter quã generatõem ſeq̃t͛ ↄturbatio ſollicitudis circa puiſionẽ vxoris familie ⁊ plis q̃d nõ hꝫ locũ in celo, iõ dicit ſaluator Mat. xxij. ca. In reſurrectõe nõ nubẽt neqꝫ nubent͛, ſed ſũt ſicut ãgeli dei i celo.

⁊ nõ aſcẽdent ſup cor ſꝫ gaudebitis ⁊ exultabitis vſqꝫ in ſempiternũ i his q̃ ego creo. Quia ecce ego creo hierl'm exultationẽ ⁊ ppl'm ei⁹ gaudiũ: ⁊ exultabo i hierl'm et gaudebo in ppl'o meo ⁊ nõ audiet͛ i ea vltra vox flet⁹ ⁊ vox clamoris. Non erit ibi ampli⁹ infans dierũ ⁊ ſenex q̃ nõ ipleat dies ſuos: q̃m puer centũ annorũ morietur: ⁊ peccator centũ ãnorũ maledictus erit. Et edificabũt domos ⁊ hitabũt: et plãtabũt vineas et comedẽt fructus earũ. Nõ edificabũt et alius hitabit: nõ plãtabunt ⁊ ali⁹ comedet. Scd'm eñ dies ligni erunt dies ppl'i mei et opa manuũ eorũ inueterabũt electi mei. Nõ laborabunt fruſtra neqꝫ generabũt in ↄturbatõe: q̃ ſemẽ benedictorũ dñi eſt: ⁊ nepotes eorũ cũ eis: eritqꝫ añqꝫ clament ego exaudiã: adhuc illis loquẽtibꝫ ego audiã. Lup⁹ ⁊ agn⁹ paſcẽt͛ ſil': ⁊ leo ⁊ bos comedẽt paleas: ⁊ ſerpẽti puluis panis ei⁹. Nõ nocebũt: neqꝫ occident in omni

h Et nõ audiet͛. Hic ↄñr ponit͛ (ui. i. cognoſcere feci. dicta retributio q̃ntũ ad amotionẽ mali, cũ dr̃. Et nõ audiet͛ in ea vltra vox flet⁹ ⁊c. in q̃ notat͛ amotio oĩs iniſticie interioris ⁊ exterioris. i Non erit ibi ampli⁹ ⁊c. i. aliq̃s hñs multos dies, deficiẽs tñ i induſtria vel ſcĩa. k Et ſe. q̃ nõ iple. di. ſu. i. hñs multos ãnos in vacuũ trãſactos, ſꝫ plenos meritis, ⁊ p h̃ a ciuitate celeſti amouet͛ defect⁹ noticie ⁊ v̓tutis. Et q̃ ſic debeat hec lr̃a itelligi m Qm̃ puer cen. an. i. q̃ multũ vi (ptꝫ p h̃ q̃d ſubdit. xit pueriliter ſeq̃ns paſſiões ſuas. n Morieſ. morte eterna. o Et pec. cẽ. an. q̃ trãſiuit tp̃s ſuũ inuacuũ a bonis opibꝫ, peccans ex certa malicia. p Maledict⁹ erit. iſta maledictõe q̃ hr̃ Mat. xxv. Ite maledicti i ignẽ q Et edi do ⁊c. p h̃ remouet͛ malũ infortu (eternũ ⁊c. nq a hierl'm celeſti. Circa q̃d ſciẽdũ q̃ magnũ infortunium reputat͛ inter hoĩes, qñ q̃s multũ laborat i aliq̃, ⁊ nõ pcipit fructũ. in edificatõe aũt dom⁹ ⁊ plantatiõe vinee añqꝫ faciet fructũ ẽ magn⁹ labor, iõ magnũ infortuniũ reputabat͛ antiq̃t⁹, ⁊ adhuc reputat͛. qñ aliq̃s p̃ueniũt morte añqꝫ expiat͛ bonũ ſeq̃ns dom⁹ ab eo edificate, ⁊ vinee plãtate, ꝓpter q̃d Deut. xx. dr̃ q̃ illi q̃ edificauerãt domos nouas ⁊ plãtauerãt vineas ñ intrarẽt p̃liũ, ſꝫ reuerterent͛ ad domos ſuas ne forte iterficerent͛ in p̃lio ⁊ priuarent͛ bono ↄñte mõ p̃dicto ⁊ ex horrore hui⁹ infortunij multi poſtea poſſent a bello p re publica defendẽda re r Nõ edifi. ⁊c. dat͛ intelligi q̃ (trahi. p h̃ igit͛ q̃d dr̃ h̃. nulla infortunia erũt i ciuitate celeſti. iſta tñ ſpecialr̃ exprimunt͛, q̃ cõius iter hoĩes h⁹ vite repiunt͛. iõ ſubdit͛. s Scd'm eñ di. li. de q̃ ligno debeat intelligi exprimit trãſlatio chaldaica q̃ dr̃ thargũ apud Heb. ⁊ ẽ valde autẽtica apõ eos, q̃ ſic hꝫ. Scd'm di. ligni vite. p eſuꝫ eñ ligni vite durãte ſtatu inocẽtie ↄtinuabit͛ vita hũana abſqꝫ aliq̃ inueteratiõe, ⁊ illud fuit figura xp̃i. ſm q̃ dicit Johan. i apoc. vlt. ca. q̃ ligno reficiunt͛ bti interi⁹ i aſpectu ſue deitatis, ⁊ exteri⁹ in aſpectu ſue hũanitatis, iõ ſubdit͛.

a Quia ſe. be. do. eſt. i. aplorũ b Et nepo. eo. cũ eis. iſti ſũt electi p ſucceſſores ⁊ diſcipulos aplorũ in fide regenerati. Põt etiã exponi. q̃d dr̃ h̃ Neqꝫ generabũt i ↄturbatõe de generatõe baptiſmali q̃ eſt p graꝫ ſpũſſcti mẽtis q̃etatiua. c Eritqꝫ. Hic tertio ponit͛ retributio electorũ q̃ntũ ad dei familiarẽ aſſiſtẽtiã ⁊ mutuã charitatis ↄcordiã. Quãtũ ad primũ dicit͛. c Eritqꝫ añqꝫ cla. ego exau. clamor eñ orõnis ẽ ꝓpter impletiõnẽ deſiderij clamãtis. ſcti vero in patria nihil volunt abſolute, niſi q̃d de⁹ vult, ⁊ iõ nõ orant niſi p eo q̃d eſtimãt deũ velle, ⁊ ſic de⁹ exaudit eos añqꝫ clamẽt. inq̃ntũ in ſua diſpoſitõe imutabili iã ẽ ordinatũ q̃cq̃d ſimplr̃ volũt ſeu optãt. Scd'm ponit͛ ibi. Lup⁹ ⁊ agn⁹ paſcent͛ ſil' ⁊c. ſi h̃ referat͛ ad ſtatũ eccl'ie militãtis, ptꝫ ſnĩa ex dictis ſ. xi. ca, excepto q̃d hic addit͛. Et ſerpenti puluis panis ei⁹. p ſerpentẽ h̃ intelligit͛ diabol⁹ q̃ ſub ſpecie ſpentis primos parẽtes decepit Gen. iij. Cui⁹ panis. i. nutrimentũ ſunt hoĩes vani ⁊ terreni i q̃bꝫ delectat͛ q̃ noĩe pulueris deſignant͛. ſi ãt referat͛ ad ſtatũ eccl'ie triũphantis, eo q̃ ꝓpha ſp trãſit de vno ſtatu ad aliũ ⁊ ecõuerſo, ſic exponatur. d Lup⁹. i. ille q̃ in mũdo pri⁹ fuit rapax, ſꝫ poſtea penituit bñ viuẽdo. e Et agn⁹. i. ille q̃ bñ vixit i innocentia pſeuerãdo. f Paſcent͛ ſil'. q̃ i celeſti patria ſil' reficiunt͛. vt paul⁹ ⁊ iohẽs euãgeliſta ⁊ ſiles. g Et leo ⁊ bos. i. rex vel p̃nceps ſecularis ⁊ hõ rural'. h Comedẽt pa. i. ſil'r reficient͛ in patria. dũ tñ ſint ſiles i meritis. ⁊ ſi dicat͛ hic q̃ p paleã nõ intelligit͛ ↄueniẽter refectio celeſtis. dicẽdũ q̃ h̃ eſt metaphorica locutio, vt ſatis ptꝫ ex p̃dictis q̃ nõ iportat ſp ſilitudinẽ i oĩbꝫ. ſic xp̃s metaphorice leo dr̃ Apoc. v. Ecce vicit leo de tribu iuda ꝓpter ei⁹ ↄſtãtiã ⁊ victoriã, ⁊ ñ q̃ntũ ad crudelitatẽ. eodẽ mõ tenet hic ꝓpha ſilitudinẽ q̃ntũ ad refectiõis vniformitatẽ, ⁊ nõ i Et ſerpenti pul. pa. ei⁹. (q̃ntũ ad palearũ vtilitatem. exponatur vt p̃dictũ eſt. k Nõ nocebũt neqꝫ occidẽt ⁊c. illa eñ ciuitas celeſtis erit immunis a mutuo nocumento, ⁊ omnibꝫ modis inuicẽ ↄſolabuntur.

Jn ca.lxv.vbi dr̄ in poſtilla. Benedicet̄ in deo.i.bene
dictione celeſti ſi in gratia pſeueret. Amen.

Additio.

i Sta dictio amē nō legit̄ in ve.te. dici in dei pſo/
na aliq̄ affirmatiue ānūciātis ſeu pmittētis.ſʒ
ſolū in pſona
hoīs ſupplicātis. vn̄
Deutro.xxvij. Rn̄dit
oīs popl'us amen. Et
hiere.xi. Et dixi dn̄e
amē.i.ſupplico vt ita
fiat.et ſic in alijs ſili/
b'.ſʒ in euāgelio hec
dictio freq̄uēter repe
rit̄ dici in pſona xp̄i
pmittētis ſeu ānun/
ciātis vt cū dr̄ amen
dico vobis q̄ ↄnotat
pmiſſiōes ſeu aſſertiō
nes a xp̄o factas fo/
re veras ſeu fideliter
implēdas. vn̄ xp̄s p/
prie pōt dici de' amē
eo q̄ ipe ſol' hāc di/
ctionē frequētabat p
mittēdo ſeu aſſerēdo.et q2 ei' ſignificatōʒ firmiter obſ/
uat iplēdo pmiſſa.et iō poſtq̄ʒ pheta dixit q̄ noīa iude
orū xp̄m nō recipiētiū dimitteret̄ i iuramētū.ſ.execrato
riū.eo mō q̄ dr̄ hiere.xxix. Et aſſumet̄ ex eis maledictio
omni trāſmigratōi iudee q̄ ē in babylōe dicētiū. Ponat
te dn̄s ſic ſedechiā ⁊ achab q̄s frixit rex babylōis i igne.
et ſubiūxit. Quia ſerui dī vocabūt̄ noīe alio.ſ.xp̄iani. Cō
ſeq̄nter dic̄ q̄ de' etiā ſortiret̄ aliud nomē.ſ. de' amē.⁊
h̄ ē q̄d dicit. Qui ē benedict' ſup terrā bn̄dicetur in dō
amē.q2 oīs bn̄dictio gr̄e ſeu glorie nō hr̄ niſi a dō amē.
ſcʒ xp̄o. Siit̄ q̄ iurat in terra dʒ iurare in dō amē.q2 iu/
ramētū ptinet ad latriā.vn̄ Deutero.vi.cū dixiſſʒ. Dñm
deū tuū timebis ⁊c̄.ſubdit. Et p nomen illi' iurabis.et
ſic ex p̄dictis verbis pheta intēdit q̄ oīs bn̄dictio expe
ctāda ē a deo amē.ſ.a xp̄o.et oīs latria debet̄ dō amē.
ſcʒ ipi xp̄o q̄ dr̄ de' amē rōe p̄dicta. Et nota q̄ de' in ve.
te.pmittebat bona ſpūalia ⁊ eterna iplicite.et tn̄ nō to
taliter dabat.ſed xp̄s p̄dicta pmiſſa ipleuit. vn̄ ſup illō
Ro.i.ca. Ex fide i fidē.glo. Ex fide pmiſſiōis.in fidē im
pletionis.⁊ iō deus in ve.te.nūq̄ʒ legit̄ de' dici amē.p/
pter eorū ipletionē.

Replica.

i In ca.lxv.vbi dr̄. Qui bn̄dict' ē ſup terrā bn̄dice
tur in dō amē.vbi Burg.facit vnā extortā expo
ſitiōʒ.ſ.hic amē eē debere cognomen xp̄i.vt di/
cat̄ xp̄s de' amē pprie.q2 freq̄nt̄ vtebat̄ illo noīe.vtʒ in
plurib' locis euāgelioꝝ. Sʒ videt̄ ironia iponere alicui
nomē ex aliq̄ termino p loquelā freq̄ntato.ſicut freq̄nt̄
p̄dicās dē noīe ieſu p diſcolos noīat' fuit ieſita ironice.
q̄d eñ phibet hic amē accipi ſignificatiue i ppria ſigni/
ficatōe ſine tali abuſiua expoſitiōe. Poſtil. eñ expoſitio
valde rōnabilis ē vſq̄ʒ ad finē h' libri.

Ca.LXVI.

h Ec dicit dn̄s. Hic circa p̄dicta remouet̄ iudeoꝝ
fiducia falſa. et p2io hec fiducia tollit̄. ſcd̄o p/
pheta ad ppoſitū reuertit̄.ibi. Audite verbū dn̄i. Circa
p2imū ſciendū q̄ iudei in aduētu meſſie expectāt tēplū
reedificādū in q̄ offerent̄ ſacrificia dō acceptiſſima.h̄ re
mouet pheta.et p2io ↄfidētiaʒ edificatōis. ſcd̄o dicte
oblatiōis.ibi. Ad quē. Circa p2imū.d.in pſona dn̄i.
b Celū ſe.mea.⁊ ter.ſcabel.pe.meoꝝ.nō ē p h̄ itelligē
dū q̄ in deo ſint lineamēta corpis.ſic intellexerit aliqui
iudei.et etiā aliq̄ ſimplices xp̄iani.q̄ pp̄ter h̄ dicti ſūt an

mōte ſctō meo dicit dn̄s.

a Ec dic̄ .LXVI.
h dn̄s b Celuʒ ſedes
mea.t̄ra āt ſcabel/
lū pedū meoꝝ. c Que ē iſta
dom' quā edificabitis mi/
hi. d et q̄s iſte locus quietis
mee. e Oīa hec manus mea
fecit.et facta ſunt vniuerſa
iſta dic̄ dn̄s. f Ad quē āt re/
ſpiciā.niſi ad paupculū et
ↄtritū ſpū. g et tremētē ſmo

nes meos. h Qui īmolat bo
uē q̄ſi q̄ interficiat vir̄. i Qui
mactat pec' k q̄ſi q̄ excere/
bret canē. l Qui offert obla
tōʒ m q̄ſi q̄ ſanguinē ſuillū of
ferat. n Qui recordat̄ thu
ris o q̄ſi q̄ benedicat idolo. p
Hec oīa elegerūt i vijs ſuis,
q ⁊ in abominatōib' ſuis r aīa
eoꝝ delectata ē. s Uñ ⁊ ego
eligam illuſiōes eoꝝ t ⁊ que
timebant adducā eis. q2

tropomorphite.vt hr̄ in collatōib' patꝝ collatiōe yſaac
q̄.ſʒ p hoc dat̄ intelligi.q̄ diuia eēntia nō ē loco cōphen
ſibilis.iō ſubdit̄. c Que ē iſta do.quam edi. mihi.i.
quā creditis in futuro edificare p meo cultu.q.d.in hoc
fruſtra ↄfiditis. d Et q̄s iſte lo.q̄e.alias req̄etōis
mee.q.d.nō q̄eſco ni
ſi in meipo.q2 in ſeip
ſo pfecte beat' ē.
e Oīa hec manus
mea fec̄ ⁊c̄. q.d. iſtis
nō indigeo. ſʒ ecōuer
ſo indiget cōſeruati/
one mea. aliter redi/
geret̄ in nihilū. ſicut
⁊ ex nihilo facta ſunt
f Ad quē āt ⁊c̄. hic
ↄñr remouet̄ ↄfidētia
ſacrificioꝝ. Circa q̄d
ſciēdū q̄ ſacrificia ve
teris legis ex duob'
fuerūt accepta. vnuʒ
erat deuotio et obe/
dientia offerentiuʒ.
eo q̄ de' talia p̄cepe
rat offerri.⁊ ſm̄ h̄ mo
t' volūtat̄ iterior ad obediēdū dō erat p2icipalr̄ dō grat'
⁊ ↄgrtū ad h̄ dr̄. f Ad quē āt re.ni.ad pau.⁊c̄.i.ad ve
hūilē. g Et tre.ſer.me.i.vere obediētē q̄ reformidat
trāſgredi v̄ba mea etiā i minimis. aliud erat fides offe
rētiū.ſacrificia eñ illa fuerūt q̄dā ſigna oblatōis xp̄i fu/
ture in cruce.et iō talis oblatio erat q̄dā pteſtatio hui'
fidei.oblatio āt xp̄i i cruce iā trāſijt in p̄teritū.⁊ iō obla
tio taliū ſacrificioꝝ p' publicatōʒ euangelij ē mortifera.
ſicut ſiq̄s vellet pteſtari q̄ xp̄s ſit ventur'.q̄ iā venit.⁊ h̄
ē q̄d dr̄ hic. h Qui imo.bo.q̄ſi q̄ int.vi. iſtud ſemp
fuit phibitū et illicitū.et eodē mō offerre tale ſacrificiū
poſt euāgelij publicatōʒ. i Qui ma.pe.i.capram vel
ouē.de iſtis eñ trib' ſpēb' aīaliū.ſ.bouis.capre.et ouis
fiebāt ſacrificia ve.le.ſic̄ dictū fuit plen' ſup Leuit.
k Qua.q̄ ex.ca.reputabat̄ eñ canis tāte vilitatꝭ q̄ nō ſo
lū erat aīal imūdū ad imolādū ⁊ cōedēdū.ſʒ etiā ad r̄di
mēdū p2iogēitū.n.aſini lʒ.n.nō offerret̄.tn̄ r̄dimebat̄ oue
Exo.xiij.nō āt p2imogenitū canis.ſʒ excerebrabat̄.
l Qui off.obla.ō terrenaſcētib'.vt de pane.vino.oleo
et thure. m Quaſi q̄ ſan.ſuil.off.q̄d erat abomiabile
corā deo.tū q2 ſus ē aīal imundū ſm̄ legē. tū q2 in ſuis
ſacrificijs idolatre tali ſanguie vtebatur. vtʒ Mat.i.
o Qua/(n Qui recor.thu.i.oblatōis thimiamatis.
ſi q̄ be.ido.i.offerat idolo.accipit̄ eñ bn̄dictio p latiōe
vl' xenio.ſic dr̄.i.Reg.xxv. Accipe benedictōʒ quā attu/
lit famula tua ⁊c̄. p Hec oīa elegerūt in vijs ſuis.di
mittētes vias euāgelij. q Et iab.ſu.i.i t̄lib' oblatōib'
dō abomiabilib'. r Aīa eoꝝ dle.ē.nō q2 offerāt mō ta
lia ſacrificia.cū offerre nō ſit eis licitū niſi in tēplo.q̄d
erat in hirl'm q̄d ē.deſtructū.ſʒ q2 ſperāt. talia delecta/
biliter exercere in aduētu meſſie vt dictū ē. Pōt etiā h̄
referri.ad tp̄s q̄d fuit poſt publicatiōʒ euāgelij in hie/
ruſalem p apl'os vſq̄ʒ ad deſtructiōʒ tēpli.q2 illo tp̄e of
ferebāt ſacrificia etiam tp̄e obſidiōis ciuitatis p Tytuʒ
vt dicit Joſephus libro.vi.de iudaico bello.q̄ ſacerdo
tes offerētes ſacrificia in altari holocauſtoꝝ aliq̄n inter
s Uñ ⁊ ego eli.illu.(ficiebant̄ lapidib' machinaꝝ.
⁊c̄.fruſtrādo eos ſua fiducia. t Et que ti.ad.eis.ſ.dē
ſtructōʒ tēpli ⁊ ciuitatis.ſi referat̄ h̄ ad tp̄s imediate p̄
dictū q̄d p̄ceſſit tēpli deſtructiōʒ ſi aūt referat̄ ad tp̄s ſe/
q̄ns h̄ exponēdū ē de deiectōe et obp2obrio et alijs ma/

lis tꝑalibꝫ in q̄bꝫ ſunt ⁊ erūt q̄ timēt iudei ⁊ timuerūt.⁊ cauſa hoꝝ maloꝝ ſubdit̄.cū ḋr. v Quia vocaui.eos ad fidē in ꝑſona ꝓꝑ:ia eis ꝑdicādo ⁊ ꝑ apl'os ⁊ eoꝝ ſuc- x Et nō erat q̄ rnderet.q2 pauci cōparatiue (ceſſores. hanc ꝑdicationē receperūt. y Locut᷒ ſum ⁊c.reperi-tio eſt eiuſdē ſnīe ad maiorē exaggeratiōez z Feceruntq3 malū ⁊c. q2 iudei vſuris rapi-nis ⁊ ſortilegiis com muniter ſūt valde in- a Audite. (tenti. Remota falſa fiducia iudeoꝝ.hic ꝓpħa re-uertit̄ ad ꝓpoſitum. qḋ eſt deſcribere du-plex dei iudiciū a ꝑſ cipio ca.lxiiij.vſq3 ad finē libri.vt dictū fu-it ibidē.Et diuidit̄ re ſiduū h᷒ ca.in tres ꝑ-tes.q2 primo ꝓpħa de ſcribit aliq̄ ꝑtinentia ad iudiciū diſcretōis ſcḋo aliq̄ ꝑtinētia ad iudiciū retributiōis.ibi.Letamini. tertio aliq̄ ꝑtinētia ad vtrūq3.ibi.Et mittā.Circa primū ſciendū q̄ iudiciū diſcretiōis eſt q̄ aliq̄ mōt vocati ſūt ad fidē alii i ſua infidelitate dimiſſis iuſto dei iudicio.ſed nobis occulto.p̄io ḡ tangit̄ iudiciū diſcretiōis q̄tū3 ad dimiſſos.ſcḋo q̄tū ad vocatos.ibi.Anteq3. Circa p̄mū3 ſciendū q̄ iudei i infidelitate ꝑmanētes fuerūt valde mo leſti credētibꝫ.vt p3 i actibꝫ apl'oꝝ in mlt̄ꝭ loc̄.⁊ h̄ ē qḋ ḋr hic. a Audite vbū dn̄i.vos apl'i ⁊ alii credētes. b Qui tre.ad v.ei᷒ tāq3 vere hūiles ⁊ obedientes. c Dixerūt fra.ve.i.iudei i īfidelitate obſtiati d Odi entes vos.interi᷒ i corde. e Et abiiciētes.i.exterius ingerētes ꝑſecutiōes i corꝑe. f Propter no.me.i.q2 ꝯfitemini me tāq3 veꝝ xp̄m. g Glorificet̄ dn̄s.iſtud dice bāt ironice de xp̄o.vn̄ ⁊ ipi i cruce pendēti dicebāt Mat thei.xxvij.Alios ſaluos fecit.ſeipm̄ n̄ pōt ſaluū facere ⁊c̄ h Et vide.in leti.ve.q.d.finis vr̄e credulitat̄ꝭ n̄ erit vo bis ad letitiā.ſ3 mag̃ ad triſticiā ⁊ ꝯfuſionē.ſ3 cū accide rit ꝯtriū.iō ſubdit̄. i Ipi aūt ꝯfundent̄.i.in deſtructi one ciuitat̄ꝭ ⁊ tēpli ꝑ romanos facta ꝓpter mortē xp̄i.iō ſubdit̄. k Vox ꝑpl'i ⁊c̄.clamātꝭ i ei᷒ deſtructione. l Vox de tē.ſ.ſacerdotū q̄n tēplū fuit cōbuſtū.⁊ ipi fue rūt occiſi de ꝑcepto tyti dicētꝭ.Iuſtū eſſe ſacerdotes cū tēplo ꝑire. m Vox dn̄i.i.romanoꝝ ex victoria excla-mātiū vt dicit Ioſephꝰ li.de iudaico bello.⁊ ḋr vox eorū vox dn̄i.q2 i illa victoria fuerunt inſtrā dei ⁊ miſtri. n Reddētes retributōez.i.debitā penā. o Inimi-cis ſuis.i.iudeis q̄ eius mortē ꝓcurauerunt. p Anteq3.Hic agit̄ de iudicio diſcretōis q̄tū ad voca tos ad fidē.⁊ q2 xp̄s ē caput fideliū.iō p̄io agit̄ de nati uitate xp̄i.ſcḋo ḋ natiuitate fideliū i regeneratōe baptiſ mali.ibi.Nūq̄d parturiet.Circa primū ſciēdū3 q̄ ꝑs iſta ab hebreis antiq̄s ⁊ etiam a modernis cōiter exponit̄ de natiuitate xp̄i.⁊ q̄ debeat ſic itelligi p3 ꝑ trāſlatōez chal daicā apud hebreos autēticā q̄ vbi h̄ hēm᷒.Anteq3 ꝑtu. pe.añq3 ve.pt᷒ ei᷒ pe.ma.ſic h3.Adhuc nō erāt eueniēs anguſtia.⁊ adhuc nō veniet ei tremor ex doloribꝫ ꝓpter partū.reuelabit̄ rex meſſias.Dicūt igit̄ iudei moderni q̄ eadē die q̄ fuit deſtructū tēplū3 ꝑ romanos.nat᷒ fuit rex meſſias.ſ3 adhuc nō liberauit iudeos de captiuitate. q2 adhuc n̄ habuit licētiā a dō ꝓpter eoꝝ pc̄tā.ſ3 ſtatim cū habuerit exequet̄.⁊ iō expectāt eū venturū.ſ.ad ſuā libera

vocaui: ˣ⁊ nō erat q̄ rnderet ʸlocut᷒ ſum ⁊ nō audierunt ᶻFeceruntq3 maluz in oculis meis.⁊ que nolui elegerūt. ᵃAudite vbū dn̄i ᵇq̄ tremitꝭ ad vbū eius. ᶜDixerūt frēs vr̄i ᵈodiētes vos ᵉ⁊ abiicien-tes: ᶠꝓpt̄ nomē meū ᵍGlori ficet̄ dn̄s ʰ⁊ videbimus i le ticia vr̄a: ⁱipi aūt ꝯfundent̄ ᵏVox ꝑpl'i de ciuitate: ˡvox de templo: ᵐvox dn̄i reddē-tis ⁿretributionē ᵒinimicꝭ ſu is ᵖAnteq3 parturiret pepe rit: ᵠañq3 veniret part᷒ eius pepit maſculuz. ʳQuis au diuit vnq3 tale: ⁊ quis vidit huic ſile ˢNūq̄d ꝑturiet t̄ra in die vna: ᵗaut pariet̄ gens ſil': ᵛq2 ꝑturiuit ⁊ pepit ſyon ˣfilios ſuos ʸNūq̄d ego qui alios parere facio ᵃipe non pariā dicit dn̄s ᵇSi ego q̄ generationem ceterꝭ tribuo

tionē.ſic filꝰ reg̃ nat᷒ adhuc magno tp̄e expectat̄ ad re-gnādū.Sꝫ pōt q̄ri ab eis vbi ſtetit tātū tp̄is.q2 a deſtru ctiōe tēpli vſq3 nūc fluxerūt āni.M.cclj.q2 tēplū fuit cō-buſtū.āno a paſſiōe dn̄i.xlij.⁊ mō currit annus dn̄i.M. ccccxvij.Ad h̄ aūt rn̄dēt varie.q2 aliq̄ dicūt q̄ eſt cū an-gel.ſic fuit moyſeſ.xl. diebꝫ et.xl.noctibꝫ cū angelo q̄ loq̄bat̄ ei in ꝑſona dn̄i Actuū.vij. Alii vō dicūt q̄ ipē ē rome in porta ſedens cū paupibꝫ ⁊ leproſis allegātes h̄ illḋ Eſaie liij.Et nos vidim᷒ eū q̄ſi leproſum a deo ꝑ-cuſſum ⁊ hūiliatum.⁊ intelligit̄ de xp̄o etiā3 ſm̄ hebreos.vt dictū fuit ibidē.Alii dicunt q̄ vadit ꝑ mūdum in pauptate ⁊ afflictiōe ad ſatiſfaciēdū ꝓ pec catis iudeorū.Sꝫ iſte fiſiones ⁊ ſiſes ſatꝭ apparēt friuole ⁊ falſe ex eoꝝ variatōe.Itē ſm̄ eos meſſi as eſt pur᷒ hō vt p3 ex dictis.⁊ q2 reputāt eū hoiem pu rū.⁊ ꝑ ꝯñs habet ſenectutē ⁊ corruptionē annexā.⁊ ideo nulla apparētia eſt q̄ tamdiu viuit.Itē3 extorte exponūt l'ram iſtā.Anteq3 parturiret pepit.q̄ſi diceret.dū parturi ret.ſ.iudea vl ciuitas hieroſolymitana ſentiēs dolorē de ciuitatis ⁊ tēpli deſtructiōe.pepit ſaluatorē.ſ.meſſiā di-cendo q̄ eadē die fuit dicta deſtructio ⁊ meſſie natiuitas q2 iſta dictio anteq3 ibi denotat tp̄is anteceſſionē.⁊ idem eſt de dictiōe hebraica hic poſita.ſ.betherem.q̄ ſp̄ ſignat in ante ⁊ nūq3 ſignat dū vel q̄n.agit̄ accipiēdo id qḋ ē ve rū.in h̄ dicto hebreoꝝ.ſ.q̄ iſte paſſus itelligēd᷒ ē ad l'raꝫ de natiuitate meſſie.i.xp̄i.⁊ dimittēdo id qḋ eſt falſū.ſic p Anteq3 par.pe.i.anteq3 b̄ta (exponit̄ ſm̄ veritatē. vgo maria dolorē part᷒ ſentiret pepit.q2 ſicut vgo cōce pit ita ſine dolore pepit. q Anteq3 veniret par.ei᷒. id ē dolor ex partu.⁊ eſt replicatio eiuſdē ſnīe ad maiorē expſſionē3 et ꝯfirmationē. r Quis au.vnq3 tale ⁊c̄. q.d.nullus.q2 ſicut nulla alia vgo ꝯcepit.ita nec ſine do s Nūq̄d parturiet ⁊c̄.Hic ꝯñr agit̄ de na (lore pepit. tiuitate fideliū ꝑ regeneratiōē baptiſmalē.q2 poſt reſur rectione ⁊ aſcēſione xp̄i fideles breui tp̄e fuerunt valde multiplicati.vt apparet in actibꝫ apl'oꝝ in pluribꝫ locis ⁊ in legēdis apl'oꝝ alioꝝq3 xp̄i diſcipuloꝝ.ita q̄ viuēte pe tro fuit fides publicata in oībꝫ partibꝫ terre habitabil̄. ſicut fuit dictū plenꝰ ſup illud ps.xviij.In oēm terraꝫ exiuit ſon᷒ eoꝝ ⁊c̄.⁊ h̄ eſt qḋ ḋr. s Nūq̄d parturiet terra in die vna.i.in tp̄e breui.⁊ di.et.Parturiet.i.eccl'ia primitiua que fuit in afflictione ⁊ ꝑſecutione multa. t Aut parietur gens ſimul.id eſt gentiles de omnibꝫ partibꝫ. v Qr parturiuit ⁊ peperit ſyon.i.eccl'ia ſic nominata.vt dictum eſt ſupra ca.ij. x Filios ſuos.i.in chriſto regeneratos.⁊ q2 talis multi-plicatio repentina facta eſt vtute diuina.iō ſubdit̄. y Nūq̄d ego q̄ alios parere facio.i.fecunditatē natu-ralem omnibus tribuo. a Ipſe nō pariā dicit dn̄s.multiplicādo fideles dicto modo.q̄ſi di.immo ſic faciā.ideo ſubdit̄. b Si ego qui generationē ceteris tri.⁊c̄.replicatio eſt eiuſdem ſententie ad maiorē affirmationē.Aliqui autē3 doctores catholici exponūt hec.de eterna generatione fi lij a patre ſm̄ naturā diuinā3.ſed hec expoſitio videtur

magis myſtica ꝙ̃ lr̃alis. c Letami. Hic ↄ̃ſr agitur ꝺ ptinētibꝫ ad iudiciū retributōis. ⁊ p̄mo retributōis bonoꝝ. ſcd̄o maloꝝ ſiue reproboꝝ. ibi. Et cognoſcet. Circa p̄mū dr̄. c Letamī cū hierl̄m. i. cū eccl̄ia militāte ad triūphātē trāſeūte in finali iudicio. d Oēs q̄ diligitis eā. i. hn̄tes verā ⁊ firmā charitatē.

lebāt idola ad ſuā ſanctificatōꝫ ſm̄ ſuā erroneā eſtimatione. c Poſt vnā intrin. ſic ē in heb. et in libris correctis. ⁊ ē ſenſus itriſec⁹. i. itra hortos dictos. Poſt vnā ſcꝫ portā vel clauſurā et iō aliq̄ libri hn̄t p⁹ ianuaꝫ. Ra. ſa. ſic exponit. poſt vnā. i. vna ſocietas p⁹ aliā q2 nō oēs

e Gaudete cum ea gaudio. replicat gaudiū ꝓpter duplicē leticiā tūc pfecte habendā. ſ. interi⁹ ⁊ exteri⁹ ex gloria aīe ⁊ corpis
f Uniuerſi q̄ lugebatis ſup eā. in afflictōnibus tyrānoꝝ ⁊ maxime antixp̄i.
g Ut ſugatis ⁊ repleamini. tot verba cōſolatiua et affluentie boni expreſſiua ponunt hic. ad deſignādū excellētiā rtributōis celeſtꝫ q̄ excedit noſtrā apphenſionē. ſic dictū eſt ſ. lxiiij. ca. Oculis nō vidit de⁹ abſq3 te que pparaſti expectātib⁹ te. h Ad vbera portabimini ⁊c. Iſta dicūt ad exprimēdū familiaritatē ⁊ beniuolētiā dī erga electos p affictionē matris
i Uidebitis ad filios. in effectu qꝺ p̄nunciaui vobis. vel.

ſterilis ero, ait dominus deus tuus. [c] Letamini cū hieruſalem et exultate ī ea [d] omnes qui diligitis eam. [e] Gaudete cum ea gaudio [f] vniuerſi q̄ lugetis ſup eā [g] vt ſugatis ⁊ repleamini ab vberibꝫ ↄ̃ſolatiōis ei⁹. vt mulgeatis ⁊ delitijs affluatis ab oīmoda glīa ei⁹. Quia hec dicit dn̄s. Ecce ego declinabo ſup eā q̄ſi fluuiū pacis ⁊ q̄ſi torrentē inundantē gl̄iaꝫ gētiū quā ſugetis. [h] Ad vbera portabimini. ⁊ ſup genua blandient vobis. Quō ſi cui mater blandiat ita ego cōſolabor vos. ⁊ in hierl̄m ↄ̃ſolabimini. [i] Uidebitis [k] ⁊ gaudebit cor veſtrū. [l] ⁊ oſſa veſtra [m] q̄ſi herba germinabūt. [n] Et cognoſcet man⁹ dn̄i ſeruis

eius ⁊ indignabit inimicis ſuis. [o] Quia ecce domin⁹ ī igne veniet. [p] ⁊ q̄ſi turbo q̄driga ei⁹ [q] reddere ī idignatōe furorē ſuū. [r] et increpationē ſuaꝫ [s] in flāma ignis. [t] Quia in igne dn̄s [v] dijudicabit. [x] et in gladio ſuo [y] ad oēm carnē [z] et mltiplicabūtur interfecti a dn̄o. [a] Qui ſanctificabant ⁊ mūdos ſe putabāt in [b] hortis [c] p⁹ vnā itrinſec⁹ [d] q̄ comedebāt carnē ſuillā. [e] ⁊ abominatōeꝫ et murē [f] ſimul cōſumentur dicit dn̄s. [g] Ego at opa eoꝝ [h] ⁊ cogitatōes eoꝝ [i] venio [k] vt congregem [l] cum omnibus gentibus ⁊ linguis. [m] et venient. [n] et videbunt gloriam meam. [o] Et ponam in eis ſignum. [p] et mittam ex eis q̄

idolatrie intrabāt ſil' hortos ad veneratiōꝫ idoli. ſꝫ vna ſocietas p̄mo. q2 egreſſa alia p⁹ intrabat. ⁊ ſic ↄ̃ſr.
d Qui come. car. ſuil. i. idolis imolatā.
e Et abomiatōeꝫ et murē. i. aīalia imūda ſm̄ lege. non ſolū ad offerendū ſꝫ etiaꝫ ad comededū. q̄ gentiles ſacrificabāt idolis et inde aliq̄s pte cōcedebāt in veneratōꝫ idoloꝝ. ⁊ ſilr multi iudei h̄ faciebāt. q̄ nō ſoluꝫ imitabāt gentiles in idolatria imo etiam frequēter excedebant vt3. iiij. Re. et. q. Paral. et ꝓpter qꝺ dr̄ de iudea ſub noie hieruſalē Ezech. v. c. Ut pl⁹ eēt ipſa ꝙ̃ gētes ⁊c.
f Simul ↄ̃ſum. nō p pene terminatōꝫ. ſꝫ magis p. ei⁹ ↄ̃tinuatōꝫ. ſic dr̄ in fine hui⁹ ca. Ignis eoꝝ nō extinguet. et iſtud qꝺ dictū ē ꝺ idolatria iu

Uidebitis. faciē meā clare ⁊ apte. k Et gaudebit cor
l Et oſ(ſa) veſtra. q2 dicte viſioni ānexa ē fruitio beata.
m Qua(ſi herba) ve. q̄ mō ſūt ī t̄ra pti arida pti putrefactā. ſi herba germiabūt. in reſurrectōe futura. vn̄ ⁊. i. Coꝛ. xv. Reſurrectio mortuoꝝ aſſimilat ſemini germināti.
n Et cognoſcet ⁊c. Hic agit de retributōe pene ↄ̃trium ad reprobos. ↄ̃tinuādo ſequētia p̄miſſis dic. Et cogno. ma. dn̄i ſer. ei⁹. et indigna. ⁊c. ſic ptās dn̄i māifeſte apparebit in retributōe gl̄ie ſeruis ſuis ⁊ electis. ita apparebit ei⁹ ptās in retributōe pene infidelib⁹ ⁊ reprobis. iō ſubdit. o Quia ecce dn̄s in igne veniet. q2 ignis ↄ̃flagratōis añ faciē ei⁹ ad iudiciū venientis p̄cedet. pſ. xcvi. Ignis añ ip̄m precedet. p Et q̄ſi turbo q̄drige ei⁹. i. āgeli q̄ erūt executores diuini iudicij ⁊ venient cuꝫ magna poteſtate. q Reddere in idignatōe furoreꝫ ſuū. i. ſue iuſticie effectū. r Et icrepatōꝫ ſuā. q̄ dicet reprobis. Eſuriui ⁊ nō dediſtis mihi māducare. ſitiui ⁊ nō dediſtis mihi bibere ⁊c. s In flāma ignis. q2 p⁹ increpatōꝫ dictā pferet ↄ̃ eos ſententiā. d. Ite maledicti in ignē eternū ⁊c. vt habet ibidē. t Quia ī igne dominꝰ dijudicabit. h̄ pōt referri ad ignē p̄cedētē aduētū iudicis. vt dictū ē. et ad ignē gehēne. ī quē p⁹ ſentētiā iudicis reprobi detrudent. vt dictū ē. aliq̄ libri hn̄t. Q. in igne dn̄s dijudicabit. ⁊ ſic ē ī hebreo. ⁊ ē eadē ſententia. v Dijudicabit. i. ei⁹ iuſticia oſidet. q2 q̄libet ei⁹ iudiciū iuſtū videbit. x Et in gladio ſuo. i. ī ſn̄ia ſua q̄ gladi⁹ dr̄. y Ad omnē carnē. i. carnalit viuētē.
z Et multi inter. morte gehēne. a Qui ſan. ⁊ mū. ſe pu. falſo tn̄. b In hortis. i. in locis amenis vbi cō

deoꝝ. referēdū ē ad illos q̄ captiuitatē babylonicā p̄ceſſerūt. vt ſ. dictū ē. et qꝺ ſubdit. Ad eos q̄ poſt fuerūt. q2 tn̄ iſti ⁊ illi fecerūt vnū pplm̄. ſub eodē cōtextu ꝺ p̄mis
g Ego at opa eoꝝ. i. ra(tio) p̄cedit ad poſteriores. cū dr̄. pinas ⁊ homicidia ex odio fraterno p̄cedētia. q̄ vicia viguerūt in ipſis. vt dictū ē ſ. h Et cogitatōnes eoꝝ. ad iterficiendū xp̄m. et etiā lazarū reſuſcitatū. eo q ꝓpter eū multi credebāt in xp̄m. vt dicit Io. xi. et. xij. et p⁹ reſurrectionē xp̄i ⁊ aſcenſionē ideꝫ machinati ſunt ↄ̃ ap̄los
k Ut (alioſq3) fideles. i Uenio. ad iudiciū extremū. ↄ̃gre. i. in māifeſto ponā ſil'. l Cū oi. gen. ⁊ lin. q2 illō erit iudiciū generale. et pctā oīm erūt māifeſta ſingul'. vt diuinū iudiciū appareat iuſtū. m Et ve. oēs ad iudiciū. q2 null⁹ ſubterfugere valebit. n Et vi. glo. me. q2 xp̄s ī iudicio appebit ī forma hūanitatꝫ gl̄ioſa. cui⁹ tn̄ aſpect⁹ erit terribil' ⁊ triſtabil' reprobis. ⁊ delectabil' iuſtꝫ. p Et po. ī eis ſi. ſ. ſctē crucꝫ ſm̄ qꝺ dr̄ Mat. xxiiij. Tūc appebit ſignū filij hoīs ī celo. q exponūt Orige. et Chriſ. ꝺ ſigno crucꝫ mirabilr radiāte ī iudicō ad gl̄iaꝫ fideliū ⁊ ↄ̃fuſionē reproboꝝ. ⁊ maxie eoꝝ q̄ eū crucifixerūt māib⁹ ſiue linguis. iō dr̄. Mat. xxiiij. Et tūc plāgēt oēs trib⁹ terre. i. aliq̄ ex oībꝫ gētibꝫ. p Et mit. Hic vltio ponit ſil' aliq̄d ptinēs ad iudiciū diſcuſſiōis. p̄mittit tn̄ illud qꝺ ptinet ad iudiciū diſcretōis. ⁊ ſubdit illō qꝺ ptinet ad iudiciū retributōis. ibi. Quia ſic celi. Iudiciū āt diſcretōis ſepādo fideles ab īfidelibꝫ factū ē executie p p̄dicatōꝫ ap̄loꝝ aliorūq3 diſcipl'oꝝ p̄io credētiū q̄ oēs vl' fere oēs fuerūt iudei ſm̄ h̄ dr̄. p Et mit. ex eis q̄. ſal. i. fue. alijs in īfidelitate pmanētibꝫ. cuiuſmōi fuerūt ap̄li et

alij diſcipuli. a Ad gētes.i.ad gentiles ɔuertēdos. Sic eñi dixerūt paul⁹ ⁊ barnabas iudeis obſtinatis Act. xiij. Nobis oportebat primū loq̄ verbū di. ſ3 q2 repellitis illō.et idignos vos iudicatis eterne vite. Ecce ɔuertimur ad gētes.ſic eñi p̄cepit nobis de⁹. b In mare.i.habitātes in iſulis maris. i q̄b⁹ publicata ē fides catholica. p̄io p barnabā ⁊ paulū. vt3 in actib⁹ aplor͂ et poſtea p alios p̄dicatores i diuerſ iſulis. c In aphri.(maris. cā.q2 beat⁹ Math. p̄dicauit i ethiopia. et Marc⁹ i. alexādria q̄ d In(ſūt i aphrica. lydia in q̄ p̄dicauerit e Tenētes(etiā alij. ſagittā i ytaliā. Petr⁹ eñi et paul⁹ p̄dicauerūt rome que ē caput ytalie. et dicunt̄ p̄tendētes ſagittā.q2 multi diſc.puli xpiani fuerūt ſub eis rome.q̄s tanq̄ ſagittas dñi miſerūt in ptes lōginq̄s ad p̄dicādū. vt dyoniſiū in frāciā. Marcū in alexādriā.et ſic d̄ m̄ltis alijs.q̄ āt p̄dicatores verbi diuini ſagitte dicant̄.p3 y̆.xlix.ca. Poſuit me q̄ſi ſagittā electā ⁊c. f Et grecia.i q̄ paul⁹ p̄dicauit.ſ.athenis.⁊c. g Ad(i mult̄ alijs locis.et Ioh.euāgeliſta in epheſo. h Ad eos q̄ n (ūt.ſon.vt dictū ē s̄.d̄ paulo ⁊ barnaba. au.de me.i.ad gentiles legē et p̄phetas nō hn̄tes.i q̄b⁹ fit mētio de xp̄o vēturo. i Et nō vi.glo.meā.q2 nō viderūt xp̄m docētē ⁊ miracula facientē.ſic viderūt iudei.i q2 terra p̄dicauit in p̄pria pſona.⁊ fecit m̄lta miracula.vi3 et decurſu euāgelij.p̄pt q̄d dic̄ Mat.xv. Non ſū miſſus niſi ad oues q̄ pierūt dom⁹ iſrael. k Et an.glo.me.gen.ſ.gl̄ia3 mee reſurrectiōis ⁊ aſcenſiōis.⁊ miracla nomie meo faciēdo ad cōfirmatō3 s̄mōis ſui.et ſubdit fruct⁹ h⁹ doctrie.cū d̄r. l Et addu.oēs fra.ve.i.xp̄ianos de cūctis gētib⁹. m Donū dño.fidē xp̄i recipiendo. n In eq̄s ⁊ q̄.⁊c.i.nō ē p h̄ intelligēdū q̄ talis adductio ſit p motū localē et inſtr̄a corpalia.q̄d p3 p h̄ q̄d ſubditur. o Ad mō.ſan.me.hie.q2 eade rōne h̄ acciperet̄ hierl'm et mōs ſyō ad l̄ras p ciuitate et tēplo materiali h⁹.q̄d nō p̄t dici.q2 nō poſſet ibi ɔgregari tot⁹ pp̄ls xp̄ianus.imo nec etiā iudaic⁹ p orbē diſperſus.et io talis adductio ſeu ɔgregatio itelligēda ē in vnitate fidei et charitatis d̄ q̄ dic̄ ſaluator Mat.xviij. vbi duo vel tres ɔgregati fuerit i noīe meo i medio eor͂ ſum. Et p varios vecture modos.cū d̄r h̄. In eq̄s ⁊ q̄drigis ⁊c.itelligūt̄ miſteria aplor͂.et adiutoria āglor͂ q̄b⁹ ifideles adducti ſūt ad fidē.ita q̄ p eq̄s et q̄drigas s̄m hiero. itelligūt̄ auxilia āgelor͂.eo q̄ helyas eq̄s igneis ⁊ curru igneo legit̄ raptus i celū.iiij. Reg.ij.et h̄ miſterio āgelico. Per lecticas ⁊ mulas ⁊ carrucas.itelligūt̄ miſteria aplor͂. s̄m tria q̄ in eis fuerūt ad ɔuerſiō3 ifideliū.ſ.ſancta ɔuerſatio. ſana p̄dicatio.et p miracula ɔfirmatio. o Ad mō.ſan.me. hie.i.eccliā3 militātē.vt dictū ē s̄.c.ij. p Quō ſi inferāt. q Mu.in va.(ſi.iſra.i.apl'i q̄ fuerūt iſraelite genere. mū.⁊c.ſic ſupple accepta e corā d̄o ɔuerſio ſhceiuū p labore eor͂.imo multo pl⁹.q2 ſacrificiū d̄o acceptiſſimū eſt

ſaluati fuerint ᵃad gentes ᵇin mare ᶜin aphricā ᵈi lydiā. ᵉtenētes ſagittā i ytaliā ᶠet greciā. ᵍad inſulas lōge ʰ ad eos q̄ nō audierūt de me ⁱ⁊ nō viderūt gl'ia3 meā ᵏEt annūciabūt gl'ia3 meā gētib⁹. ˡ⁊ adducēt oēs frēs vr̄os d̄ cūctis gētib⁹ ᵐdonū dño ⁿi eq̄s ⁊ i q̄drigis ⁊ i lecticis. ⁊ in mulis.⁊ i carrucis. ᵒad mōtē ſcm̄ meū hierl'm dicit dñs. ᵖquō ſi inferāt filij iſrl' ᵠmun⁹ in vaſe mūdo in domū dñi. ʳEt aſſumā3 ex eis ˢi ſacerdotes et leuitas dicit dñs ᵗq2 ᵛſic celi noui ⁊ t̄ra noua,que ego facio ſtare corā me dic̄ dñs de⁹ ˣſic ſtabit ſemen veſtru3. ʸet nomē veſtrū. ᶻEt erit menſis ex mēſe,⁊ ſabbatū ex ſabbato. ᵃVeiet oīs caro,vt adoret corā facie mea dicit dominus. ᵇEt egredientur. ᶜ⁊ videbunt cadauera viror͂ qui preuaricati ſunt in me. ᵈVermis eor͂ nō morietur ᵉ⁊ ignis eor͂ non extinguet̄ et erūt vſq̄ ad ſacietatem ᶠviſiōis omni carni.

Explicit Eſaias.

ze'us aiar͂. r Et aſſu.ex eis.i. ex gētib⁹ cōuerſis. s In ſa.et le.q2 plures ex ipis etiā a tpe aplor͂ ordinati ſūt epi et eccleſie miſtri. vt3 d̄ btīs Clemēte et Dyoniſio ⁊ m̄ltis alijs. Et h̄ etiā dic̄ q̄dā glo. hebraica Exo.xij.ſup illō. Hec religio phaſe ⁊c. Et ſeq̄t. Eadē lex erit idigne et colono q̄ pegrinat̄ apd̄ vos. gloſa. Futurū ē vt ɔuerſi d̄ gētib⁹ ſint ſacerdotes dño miniſtrātes. t Quia ſic celi. Hic ɔñr ſubdit̄ id q̄d ptinet ad iudiciū retributōis et p̄io q̄ ad bo. v Sic(nos.cū d̄r. celi noui et terra noua ⁊c.q2 a ſtatu illius ſuocatōis future.d̄ q̄ s̄.dictū ē ipp̄etuū nō x Sic ſta(mutabit̄. bit ſemē vr̄m.i.adductū ad fidē p vos qui ſunt d̄ nūero elector͂. y Et no.ve. i.aplor͂ ipp̄etuū d̄ ciuitate ce z Et(leſti.iō ſubdit̄. erit mē.ex mē.et ſab. id ē ppetua q̄es ⁊ durato.que n pōt a vobis exprimi nec capi niſi p noīa et v̄ba differētias tpis ſignātia. Et h̄ mō de etnitate di d̄r Apoca.i.ca. Qui ē et q̄ erat et q̄ vētur⁹ eſt. eternitas tamē duratōis d̄ſignat̄ p h̄ q̄d d̄r. Menſis ex mēſe.et eternitas q̄etis.cū d̄r Sabbatū ex ſabbato.ſabbatū eñi q̄etē ſignat vt in hebreo. a Veniet oīs ca.(id ē oīs hō exiſtēs de bonor͂ nūero.eo mō q̄ d̄r ſupra.xl. Videbit oīs caro pit̄er q̄ os dñi locutū ē. vbi trāſlatio.lxx.h3 Videbit oīs caro ſalutare dei nr̄i.vt adoret cora3 facie mea.q̄ clare vr̄ in pria. Conſeq̄nter ponit̄ retributō c Egrediet̄.(malor͂ ſimul cū retributōe bonor͂.cū d̄r. c Et vi.ca.(ie3 bti nō p loci mutatō3.ſ3 p ɔſideratō3. ⁊c.corpa dānator͂ i gehēna.⁊ q̄ iſte ſit itellect⁹. p3 p h̄ q̄d ſubdit̄. d Vermis eor͂ nō mo.q2 vmes corpa mortuor͂ corrodētes i ſepulcris cito deficiūt cū eis.et i puluerē ɔuertūt. e Et ig.eor͂ n ex. Ex q̄ p3 q̄d dictū eſt ſ3 de cruciatu corpor͂ dānator͂ i igne iferni, q̄ ē iextinguibil. f Et erūt vſq̄ ad ſacietatē.i.repletionē ⁊ pfectiō3. g Viſiōis oi car.i.oi hoi btō.nō ſic intelligēdo q̄ bti delectent̄ p ſe in penis dānator͂.ſ3 q2 talis intuitus declarat eis diuine iuſticie exercitiū.et diuine miſericordie beneficium.quo penas illas euaſerunt. et proprie glorie augmentum.inquantu3 maior apparet comparata ad ſuum contrarium.quia appoſita iuxta ſe cōtrarijs maiora et minora videntur.i. elenchorum. et ex iſtis tribus beati per ſe letantur.s̄m q̄ dicitur pſ. lvij. Letabitur iuſtus cum viderit vindictam. ecce primu3. Manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoris. inquantum dei miſericordia factus eſt immunis ab illis penis.ecce ſcd̄m. Si vtiq̄ eſt fructus iuſto. accipitur hic pro quia.quia per hoc apparet maior fruitio propria. et ſic totum cedit in gloriam electorum et ipſius dei principaliter.cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculoru3 amen.

In capitulo.lxvi.vbi dicitur in poſtilla. Hec dicit dominus.

Additio.

In hoc capitulo vltimo ꝓpheta agit de his q̄ prīo
i capitulo tractauit .ſ. de reprobatiōe iudeoꝝ ⁊ gen-
tiū vocatione. ⁊ de imꝑfectione ſeu euacuatione
quorundā ↄtentoꝝ in lege ve. que ad cultū dei ptinere
videbant. vt ſic reprobatio primi ſtat⁹ nō ſolū attribua
tur pctīs iudeoꝝ. ſed etiā imꝑfectiōi legis antique. de q̄
apl̄us ad Hebreos. viij. Qd̄ aūt antiquat̄ ⁊ veteraſcet ꝓ-
pe interitū eſt. ⁊ ſilr̄ ↄcludit ī fine capituli de ſtatu fina-
li iuſtoꝝ ⁊ ſupplicio reproborū circa q̄ octo facit. Primo
oſ̄dit imꝑfectionē legis circa determinationē ſoli⁹ vni⁹
templi ad diuinū cultū de q̄ dicit. Hec dicit dn̄s. Celū
ſedes mea ⁊ terra ſcabellū pedū meoꝝ. que eſt iſta dom⁹
quā edificabitꝭ mihi. Licet eni templū a ſalomone edifi
catū. ſilr̄ ⁊ templū ſecundū ad diuinū cultū ptineret. nō
tamē hmōi domus materiales capaces ſunt dei. vt for-
te ꝓut habet̄ in gloſa. aliq̄ ſtulti ſeu neſciētes eſtimabāt.
nō aūt ſapientes. Nā vt dr̄ in. iij. Regū. viij. Si eni celū
⁊ celi celoꝝ te cape nō poſſunt q̄ntomagꝭ dom⁹ hec quā
edificaui. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit ꝓpheta. Celū ē ſedes mea ⁊c̄
que eſt iſta dom⁹ quā edificatis mihi. quaſi iſta nō ſuffi
ciant ad habitationē meā. que q̄dē imꝑfectio ꝑ legē no-
uā fuit ablata. in qua nō fuit tm̄ vnus lo.⁹ deputat⁹ ad
diuinū cultū. vnde Joh. iiij. dicebat chriſt⁹ ſamaritane.
Uenit hora qn̄ nec ī monte h̄ nec in hieroſolymis adora
bitis patrē ⁊c̄. vnde habitatio dei ꝓut ī lege noua decla-
ratur principaliter ↄſiſtit in corde ad hoc diſpoſito. vn̄
Joh. i. Habitauit in nobis. ſ. in recipientibꝰ chriſtum ꝑ
verā fidē. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit ꝓpheta. Ad quē aūt reſpici-
am niſi ad pauperculū ⁊ ↄtritū ſpiritu. q. d. habitatio mea
nō eſt in domo materiali. ſed in creatura rōnali que eſt
dei capax. cū ꝑ verā humilitatē ⁊ ↄtritionē ad hoc diſpo
nit̄. Sancti eni ⁊ iuſti in noua lege templū dei dicūtur.
Poſſunt tn̄ iſta v̄ba Ad quē reſpiciā ⁊c̄. principalius et
magis ꝓprie exponi de xp̄o. in q̄ habitat plenitudo diui
nitatis. vt dr̄ ad Coloſſen. ij. Qui paup ⁊ humilis corde
nō ſolū ſimpliciter ſed exēplū fuit. vn̄ Math. xi. ca. Diſci
te a me ⁊c̄. ſilr̄ ⁊ trementē ſmones meos. ſ. ꝑ ſūmā obedi
entiā vſq̄ ad mortē crucis. vt ad Phil. ij. q. d. Inter oīa
que man⁹ mea fecit. ⁊ vniuerſa q̄ facta ſunt de qbꝰ ſtatī
ſupra fecerat mentionē. hec eſt ꝓpria ſedes mea ⁊ quies
ſcꝫ chriſt⁹ pauperculus. nō illa quā edificatis. Conſequen
ter ſcdo poſtq̄ oſ̄dit imꝑfectionē legꝭ antique q̄ ad tem
plū materiale. hic ↄſiter oſ̄dit ipi⁹ imꝑfectionē q̄ ad ſa-
crificia in tēplo oblata. de quo dicit. Qui imolat bouem
q̄ſi q̄ interficiat virū ⁊c̄. ꝓut in gloſa. Sacrificiū veſtrū
nō placet mihi poſt imolationē veri ſacrificii. in cuius
vmbra ſacrificia vobis ↄceſſi. Hec eni habent̄ in gloſa.
Fm̄ quā gloſaꝫ cōtinuant̄ hec verba ad illud qd̄ imedia-
te dixerat. Ad quē aūt reſpiciā. q. d. ad illū. ſ. pauperculum
ſupradictū reſpiciā. nō ſolū vt templū meū ſed etiam vt
munus mihi ſuauiſſime oblatū. iuxta illud ad Ephe. v.
Tradidit ſemetipm̄ ꝑ nobis oblationē ⁊ hoſtiā ⁊c̄. Poſt
qd̄ ſacrificiū q̄ imolat bouē. q̄ſi qui interficiat virū. quia
poſt euāgelij publicationē talia ſūt peſtifera. ꝓut in po-
ſtilla. ⁊ exponant̄ cetera ꝓut ibidē vſq̄ ibi. Audite v̄buꝫ
dn̄i. vbi ↄn̄ter tertio ꝓpheta declarat falſum motiuū. qd̄
iudei habuerūt vt in abominatiōibꝰ p̄dictis ꝑmāſiſſent
⁊ infert eoꝝ confutationē. Ad cui⁹ declarationē ſciendū
q̄ p̄dicta duo que ſunt de principalioribꝰ fundamentis
fidei legis noue. quoꝝ primū eſt q̄ deus dr̄ ꝓprie habi-
tare in chriſto homīe ſingulariori et excellentiori modo
q̄ in aliq̄ alia re. ſcꝫ ꝑ vnionē ꝑſonaleꝫ. de quo dicit. Ad
quē aūt reſpiciā ⁊c̄. vt fuit expoſitū. Secundū eſt q̄ ſacri
ficiū xp̄i fuit deo acceptiſſimuꝫ. ꝓpter qd̄ dr̄. Qui imolat
bouē ⁊c̄. iſta ⁊ ſimilia que ſunt vera fidei fundamēta iu-
dei exiſtimāt eſſe valde derogatoria diuīe excellētie. Pri-
mū eni credūt implicare q̄ creator ſit creatura. Secūdū
vero q̄ diuinitas ſit paſſibilis ſeu corruptibilis. quorū
vtrūq̄ eſſet derogatoriū diuīe excellētie ſi ſic intelligere
tur. vt ipi falſe exiſtimāt. vn̄ in h̄ loco ꝓpheta dirigit ſer-
monē ad diſcipulos xp̄i q̄ reuerēter ſuſceperūt ei⁹ v̄buꝫ
⁊ doctrinā di. Audite v̄bū dn̄i q̄ tremitis ad v̄bū eius.
dixerunt fratres vr̄i. ſ. iudei infideles. q̄ fratres ſunt ſm̄
carnē. Odientes vos ⁊ abijcientes ꝓpter nomē meū. q̄r
iudei tantū odiū conceperūt de xp̄o. q̄ inter ſe ſtatuerūt
vt ſi qs confiteret̄ nomē xp̄i extra ſynagogā eijceretur. ⁊
ſic de eis ꝓprie dr̄. Abijcientes vos ꝓpter nomen meū.
Quid aūt dixerūt hi fratres odientes. ſubdit cū dicitur.
Glorificet̄ dn̄s. q. d. Abſit q̄ de deo glorioſo talia dicant̄.
ſcꝫ q̄ ſit homo verus. ſimiliter ⁊ q̄ ſit in ſacrificio oblat⁹
q̄r iſta ꝓut ipi falſe concipiūt ſunt ↄ̄ diuinā excellētiā vt
dictū eſt. qs ꝓpheta cōfutat dicēs in ꝑſona ſui ⁊ iuſtoꝝ
Et videbim⁹ in leticia veſtra. q. d. veritas p̄dictoꝝ eluci-
dabitur in euentu. primo q̄r videbim⁹ in leticia vr̄a ſcꝫ
diſcipuloꝝ. ꝓut infra eodē ca. declarat. vbi dr̄. Letamini
cū hieruſalē. vt ibidē exponet̄. Scdo ꝑ confuſione fratrū
odientiū p̄dictoꝝ dicit. Ipi aūt confundent̄. de qua con-
fuſione ſtatim ſubdit. Uox ppl̄i de ciuitate ⁊c̄. Circa qd̄
ſciendū q̄ in deſtructione tēpli ſecūdi tria maxime ad-
uerſantia iudeis cōtigerūt. vnū ſcꝫ q̄ ciues eoꝝ adinuicē
odientes ſe interficiebāt. ꝓut dicit Joſephus de quo di
cit. Uox populi de ciuitate. Scd̄m erat q̄ in tēplo occur
rerūt multa ſigna diuine reprobatiōis. vt cū velū templi
ſciſſum fuit Math. xxvij. ca. ⁊ alia multa que in thalmud
narrant̄ ad hec ptinētia. de quo intelligit̄ illud. Uox de
templo. Tertiū eſt vox romanoꝝ exequentiū diuinā iuſti
ciam. de q̄ dicit. Uox dn̄i reddentis retributionē inimi-
cis ſuis. et ſeq̄tur. Anteq̄ parturiret. peperit. Ubi ↄſiter
q̄rtuor ꝓpheta agit d̄ natiuitate pauperculi ſcꝫ xp̄i de quo
ante dixerat. Ad quē aūt reſpiciā niſi ad pauperculuꝫ de q̄
denūciat q̄ eius natiuitas de beata v̄gine fuit maxime
admirabilis. ⁊ ideo ſubdit. Quis audiuit vnq̄ tale. Aut
qs vidit huic ſimile. ſubiūgit etiā ꝓpheta de regenerati
one fideliū di. Nunq̄d parturiet terra. ⁊ exponat̄ totū ſi
cut in poſtilla. ſubdit ꝓpheta de generatione eterna. di.
Nunq̄d ego q̄ alios parere facio. ipe nō pariā. q̄r quicq̄d
ꝑfectionis eſt in creaturis ꝑampli⁹ ⁊ ꝑfecti⁹ in deo iue-
nitur ſecluſa q̄cūq̄ imꝑfectione. vnde hec expoſitio q̄ da
tur a ſanctis doctori. vt in poſtilla nō videt̄ eſſe myſtica
ſed lr̄alis. Nā paternitas ⁊ filiatio ꝑ pri⁹ ⁊ magis ꝓprie
dicunt̄ in diuinis q̄ ī creaturꝭ. iuxta illud apl̄i ad Ephe.
iij. Flecto genua mea ad patrē dn̄i noſtri ieſu chriſti ⁊c̄.
Conſequēter q̄nto dicit. Letamini cū hieruſalē ⁊c̄. vbi ex
preſſe declarat illud qd̄ pri⁹ diſcipulis xp̄i dixerat. Uide
bimus in leticia vr̄a exponat̄ totū ſicut in poſtilla. Cōſe-
quēter ſexto declarat extenſe punitionē fratrū odientiū
⁊ abijcientiū diſcipulos xp̄i ꝓpter nomē eius. de qbꝰ di
xerat ſupra. Ipi aūt ↄfundent̄. ⁊ de hoc agit cū dr̄. Et in-
dignabitur inimicis ſuis. vſq̄ ibi. Simul conſumment̄
dicit dn̄s. ⁊ exponat̄ totū ſicut in poſtilla. Et notandū q̄
ex hoc qd̄ dicit̄ hic. Qui comedebant carnē ſuillā ⁊c̄. Si-
mul conſument̄. Expoſitores hebreoꝝ credunt ſe habere
efficax argumentū ad hoc q̄ ſtat⁹ chriſtianitatis ↄſūmē
dus eſt tpe meſſie inaniter ſpectati. eo q̄ chriſtiani ve-
ſcunt̄ carnibꝰ ſuillis. non tn̄ iudei nec etiā ſaraceni. Sed
falſitas eoꝝ declarat̄ in gloſa maiori ſup Gene. vbi ex ꝑſ-
ſe habet̄ q̄ omīa quoꝝ eius erat illicit⁹ in ve. le. debebāt
eſſe licita ad eſum tempe meſſie. ⁊ ſpecialiter hoc dicunt
de porco. vnde hoc qd̄ dr̄. Qui comedebāt carnē ſuillaꝫ.
exponendū eſt ꝓut in poſtilla. Conſequēter ſeptimo di-
cit. Ego aūt opa eoꝝ ⁊c̄. in quo videt̄ oſtendere exordiuꝫ
apoſtolice doctrine. ſ. quō ꝓceſſit poſt reſurrectioneꝫ xp̄i

qd cōtinuaṫ ad pdicta ſpālıter ad illud qd dixerat Pe/
perit ſyon filios ſuos. Ad qd ſciendū ꝙ ꝑut legitur in
actibus apoſtoloꝝ.ij.ca.eo tꝑe quo ſpūſſanctus deſcen
dit in apoſtolos ꝗ̄ſi erant in hieruſalem habitantes vi
ri religioſi ex omni natiōe que ſub celo eſt.q̄ omnes vi/
debant gloriam dei inquantū videbant ipſos apoſtolos
loquentes varijs linguis magnalia dei.q̄ nō niſi virtu/
te diuina fieri poterant.et hoc eſt qd dicitur hic.Ego aūt
opa eoꝝ et cogitationes eoꝝ.ſ.iudeoꝝ volentiū ſuppri/
mere fidei veritatē vnde et apl̄os et diſcipulos ſuos mu/
tum pſequebanṫ ꝙ omnes erant congregati ꝓpter me/
tū iudeoꝝ in eodem loco.et ſic deus ex opibus et ꝯcogi
tationibus prauis iudeoꝝ bonū eliciuit.ſ.cōgregare apo
ſtolos cū oībus gentibus et linguis vt videret gloriaȝ
dei modo pdicto.Et in hoc qd dicitur.Cū omnibꝫ gen
tibus.intelligaṫ diſtributio ꝑ generibus ſinguloꝝ ꝑut
in multis locis.Et ſequitur.Et ponam in eis ſignum.ſ.
in diſcipulos ſignū ſancte crucis.q: crucifixū cōiter p/
dicabant vel ſignū.i.miracula vel ſigna q̄ in noīe xpi
faciebant.iuxta illud Math.vltimo.Signa aūt eoꝝ q̄
crediderint hec ſeq̄ntur.In nomīe meo demonia eijci/
ent ꝛc.Et mittaȝ ex eis qui ſaluati fuerīt.vbi in hebreo
habeṫ.Qui euaſerint.q: apoſtoli et diſcipuli q̄ſi fugiē/
tes euaſerūt de pſecutōe iudeoꝝ ab hieroſolymis ad gē
tes.ſ.ad gentiles.Exponanṫ cetera ꝑut in poſtilla.vſq3
ibi.Et adducēt oēs fratres veſtros.qd videṫ exponen/
dū de martyribus xpi.q̄ in diuerſis partibꝫ mūdi fuerīt
ꝓ teſtimonio dei interfecti quoꝝ corpa ſeu oſſa adducū
tur freq̄nter de cunctis gentibꝫ.In equis et quadrigis
ꝛc.ſ.honorifice ꝛ diuerſis et varijs modis.ad monteȝ
ſanctū meū hieruſalē.ſ.ad eccleſiam.Quō ſi inferant fi
lij iſrael munus in vaſe mundo in domū domi.q: tan/
ta veneratio fit reliquijs ſanctoꝝ in eccleſia.ſicut olim
fiebat in tēplo.cū munus ſolenniſſimū ibi offerebatur
Et hic innuit ꝓpheta terciū ꝑtinens ad pfectionem no
ui ſtatus.In veteri eīn lege corpa ſeu oſſa mortuorum
erant immunda intantū ꝙ contamiabanṫ ſacerdotes
ꝑ contactū mortuoꝝ.ſ3 in noua lege hoc non habeṫ.im
mo reliquie ſanctoꝝ in altaribus ponunṫ cuius differē
tie ratio pōt eē.q: aīe defunctoꝝ in veteri lege q̄ntum/
cunq3 ſancte fuiſſent.ſeparabanṫ ſi a viſiōe diuina.vñ
et corpa eoꝝ merito ſepanda erant a ſanctuario.cuius
oppoſitum eſt in noua lege.in qua aīe ſanctoꝝ beatifi
ce deo coniungūtur.vñ ad pfectionē ſui ſtatus ꝑtinent
pdicta.Conſequenter octauo dicit.Et aſſumā ex eis ſa/
cerdotes et leuitas.In quo innuiṫ quartum ꝑtinēs ad
ſtatus noue legis pfectionē.inq̄ntum ſacerdotium ip
ſius ſe extendit ad oēs gentes et non coartaṫ ad certaȝ
tribum.ſicut in veteri lege.que quidem extenſio ꝑtinet
ad pfectionem.ſicut noua lex perfectior eſt que obligat
omnes.q̄3 lex vetus que tm̄ obligat populuȝ antiquū.
Et in hoc etiam oſtenditur tranſlatio legis antique ad
nouam.iuxta illud Hebre.vij.capitulo.Tranſlato ſacer
dotio neceſſe ē vt legis tranſlatio fiat qd tamen hebrei
fatue negant de quo non eſt ad preſens agendum.Ce
tera exponantur ꝑut in poſtilla

Explicit poſtilla fratris Nicolai de lyra ſup Eſaiam
prophetam adiunctis additionibus et replicas.